

TABLE OF CONTENTS.

	PAGES
Prefatory Notesvii—xviii
Table of Contents in Sanskrit	1—12
Text and Commentary	1—293
Appendix No 1.—Names occurring in Parásara's Text of XII Chapter	1—2
„ „ 2—Names of Authors and Works occurring in Mádhaváchârya's Commentary	3—6
„ „ 3—Index of Quotations in Mádhavâ- chârya's Commentary	7—48
„ „ 4—Index of Words occurring in Parásara's Text	1—46
„ „ 5—General Index of Quotations occurring in Mádhaváchârya's Commentary on Volumes I. and II or on Chapters 1—12	1—322

PARĀSARA DHARMA SAMHITĀ.

VOL. II., PART II.

PREFATORY NOTES.

This part forms the concluding portion of the second volume of the great Parāśara Dharma Samhitā with Sāyana Mādhavāchārya's learned commentary on it. It consists of a single chapter, and treats of some of those questions of *āchāra* (usages, customs, and general conduct of life) and *prāyaścitta* (atonements and expiatory rites) which have not been noticed anywhere in the preceding chapters. It can, therefore, be said to be a supplementary chapter on this vast subject of *āchāra* and *prāyaścitta*. In fact the author himself regards the chapter as such.

As we have already seen the author has devoted the first three chapters of the work to *āchāra* and the next eight to *prāyaścitta*. He has thus dealt with these two divisions of the subject almost independently of each other in the main part of the work. But in the present chapter he has departed from this method ; for instead of dealing separately with the two divisions he has intermixed them, though thereby no inconvenience of any kind is caused to the reader.

For the purpose of collating and editing I have here used as my basis the same manuscripts as those which were used by me to prepare and edit the first part of this second volume. As these manuscripts have all been

already described in my prefatory notes to that part, a repetition of their description is, I think, needless here.

The learned Commentator, Sâyana Mâdhavâchârya, quotes copiously from various authors and works in this part, as he does all throughout the work. I here subjoin, in alphabetical order, short notes on twenty of them, they being such authors and works as have not been previously referred to anywhere by the Commentator in the course of this work. The other authors and works I have already briefly noticed elsewhere, as a reference to my prefatory notes to the preceding parts will show.

I cannot close these notes without observing that although our author has now practically concluded the subject of *âchâra* and *prâyaścitta*, he does not feel satisfied that he has done full justice to it. For, in the very opening paragraph of this chapter he significantly remarks —

अतिरिक्तानापरिशिष्टानां केषाञ्चिदाचाराणां प्रायश्चित्तानां च विधानायास्य द्वादशोऽध्याय आरभ्यते,

implying thereby that he takes up a few only of those questions of *âchâra* and *prâyaścitta* which have escaped his notice in the preceding chapters.

I have annexed at the end of this part two appendices of a general nature — one, a list of the words occurring in the text of the two volumes now before the public; and the other, a general index to Mâdhavâchârya's numerous quotations. It is hoped that these additional appendices will prove to be of use to the reader as a means to easily find whatever reference he requires from either the text or the quotations in the commentary. It was my intention at first to attach these two appendices to the last (third) volume of the work which is now

in the press; but upon further consideration I thought it more proper and expedient to place them in as close a proximity as possible to that part of the work wherein the words and the quotations in question are met. Another reason which induced me to allot the said place to the appendices is that our author, the great sage Parâśara, has nothing whatever to do with the third volume, the same being all exclusively the work of the Commentator, Sâyana Mâdhavâchârya. A further reason is that that volume does not deal with any question of *Āchâra* or of *Prâyaścitta*, it being solely devoted to questions of *Vyavahâra*, or the judicial or legal side of *Dharma*.* For these reasons the most appropriate place for the two appendices, I thought, was at the end of the second volume. That place, therefore, I have assigned to them.

BRIEF OBSERVATIONS ON SOME OF THE AUTHORS &c.,
QUOTED BY SÂYANA MÂDHAVÂCHÂRYA IN HIS
COMMENTARY ON THIS CHAPTER.

(1) अभिधानम् (*Abhidhānam*):—I have not come across any copy of any work on *Dharmaśāstra* of this name printed or manuscript, nor have I been aware of the existence of any work bearing this title. Mâdhavâchârya quotes *one* line under this heading. Exactly

* It will be a mistake to presume from this that the great Parâśara was not well versed in *Vyavahâra*. Though disinclined to treat the subject himself, he has duly hinted about it. The question then naturally arises, why did he not take up the subject himself? This question I propose to discuss at some length when a more fitting opportunity occurs. Mâdhavâchârya also slightly refers to this question in his introduction to the Commentary almost at the very outset. (See verses 8-24, pages 15-18, Part I, Vol. I.).

the same line appears, however, in *Brahmapurāna* (*vide* also my reference at page 206 of the text).

(2) उदाहरणम् (*Uddharanam*) — Though not extant now, at one time this work appears to have been a standard authority on questions of *dharma* (religious, moral, and civic duty). Mādhavāchārya in his allusion to it gives it the epithet “Śāstra.” He quotes from it two lines (page 273), and the idea conveyed in them is found expressed in many places in the *Sāntiparva* of the great Hindu epic *the Mahābhārata*.

(3) ऋग्विधानम् (*Rigvidhānam*) — I know of only one manuscript bearing this name. It contains 600 *ślokas* (verses) and ends with the colophon “शके १४२३ आश्विन शु०१ वातापिक्षेत्रे लिखित” which means “transcribed at the holy place Vātāpi on the first of the bright half of Āshvina in the Śaka year 1423” This date proves that the manuscript is very old. Vātāpikshetra† is perhaps our modern Vāi in the Satara District. Most of the thirty lines quoted by Mādhavāchārya at pages 279-281 are from this work and are found in this manuscript. I may as well mention that in my search for manuscripts I once came across one bearing the title बृहद्ऋग्विधानम् (*Bṛhadṛigvidhānam*). This too I found to be a very old manuscript, containing 1,000 *ślokas* (verses), and it bore the Śaka year 1691 as the year of its transcription.

† The writer of the colophon had perhaps in his mind the Pauran ka story of Vātāpi and Divā who lived near the Sahya mountains. And there is no kṛshā in near the Sahya-mountains except Vās which bears a close resemblance to the word Vātāpi kshetra. The editor is aware that modern scholars have tried to identify Vātāpi with Bādāmi in the Bijapur District. But Bādāmi was never known as a kṛshā nor can it be said to be in the vicinity of the Sahya-mountains.

None of the lines quoted by the Commentator could, however, be traced in it

(4) चमत्कारखण्डम् (*Chamatkārakhandam*) — This is a portion of the great Skanda purāna. Our Commentator, Mādhavāchārya, also says so when he quotes from it. He borrows twenty two lines from it at pages 220-221. What part this *Chamatkārakhandam* forms of Skanda purāna it is not possible to say. The *Purāna* itself consists of six volumes called *samhitās*, each *samhitā* being subdivided into several parts called *khandas*. A complete copy of *Skanda purāna* in any form has not yet been found anywhere. Some portions of it are found at one place and some others at another, but all these even if collected and put together can hardly make up a complete copy of the original voluminous work. I have seen a manuscript copy of a book styled *Chamatkārakhandam*, but Madhavachārya's quotations cannot be traced in it.

(5-6) तैत्तिरीयारण्यकम् तैत्तिरीयसंहिता (*Taittirīyāranyakam, Taittirīyasamhitā*) — These two works belong to the Black Yajurveda. I have noticed them elsewhere at some length. Madhavachārya makes a few quotations under both these titles at pages 48, 53 and 282.

(7) नन्दिपुराणम् (*Nandī purānam*) — It is not possible to say definitely what author or work our Commentator exactly alludes to under this title. There is a नन्दिकेश्वरपुराणम् (*Nandīkēśvarapurānam*), a नन्दिपुराणम् (*Nandīpurānam*) and a नन्दिधर्मम् (*Nandīdharmam*). The first two of these, differing as they slightly do from each other in their titles, may after all be identical so far as the subject they treat of is concerned.

I have in my possession a manuscript entitled *Nandikeśvara-purāna*. It is an old manuscript consisting of 76 folios, but it is incomplete and without date or colophon. Of the seventeen lines quoted by Mādhavāchārya as from *Nandipurāna* at pages 242 and 243, six are found in this manuscript. It can, therefore, be presumed that *Nandipurāna* and *Nandikeśvara-purāna* are one and the same. But at the same time the four lines which the Commentator quotes at page 375 of Part I, Volume I., of this work as from नन्दिकेश्वर cannot be traced in it.

नन्दिधर्मः (*Nandi-dharmaḥ*) cannot surely be a work of the same class or kind as *Nandi-purāna*, or *Nandikeśvara-purāna*, as the very name implies. It has undoubtedly some reference to *dharma* or religious and moral conduct. I regret that I have not been able to find or trace any copy of any work bearing this name. The only information that I have about it is from Mādhavāchārya himself. From his remarks *Nandi* appears to be the name of an author, and in the list of law-givers copied by him from the *Āśvamedhika-parva* of the *Mahābhārata* the name *Nandi* occurs (*vide* page 109, Part I, Vol. I., of this work). But this name cannot be found anywhere else among authors of *dharma*, and in the absence of any definite information on the point, it is impossible to hazard any opinion as to who or what *Nandi* is and what is meant by *Nandi-dharma*. One surmise, more probable than any other, appears to me to be that *Nandi* is a mythological name of God Śiva's Bull, and not the name of any human person. It was usual in old days to introduce, in the course of big epics and other works dialogues on metaphysical

theological or similar other, subjects, the persons taking part in the dialogues being represented as super-human beings. Such dialogues, when of sufficient importance and of special interest to the public, were in course of time detached from the main work, and reproduced in the form of an independent work under the title of the name or the names of one or both of the persons concerned in the dialogue. In the same way, Nandidharma, a dialogue between Nandi the Sacred Bull of Śiva and some other mythical person, might have been detached from a bigger work and made to appear as an independent treatise under the Sacred Bull's name. This view appears to me to be more probable than the theory that Nandi is any real author or Smṛitikāra. Similarly the dialogue between Íśvara and Pārvatī called Umā-Maheśvara-sainvāda (उमामहेश्वरसंवाद) in chapter 140 of the Ānuśāsanika (आनुशासनिक) Parvan of the Māhābhārata is an instance of the kind which fully supports our view.

(8) नागरखण्डम् (*Nāgara-khaṇḍam*) :— This is a portion of *Skandapurāna*. I had a manuscript copy of it in my collection which I have presented to the Ānandāśrama, founded at Poona by my friend, the late Mr. Mahādeva Chimnāji Āpte. This copy contains about 4,000 ślokas, and the lines quoted by Mādhavāchārya at page 230 are found in it, though with a great variation in the reading.

(9) नारदपुराणम् (*Nārada-purāṇam*) :— There are two quotations from this work, one of nine lines at page 228, and the other of six at page 267. I have a manuscript of this name in my possession. It contains 2,700 ślokas; it has a colophon and all the semblance of com-

pleteness. But in my opinion the original work is much bigger, containing not less than 9,000 *ślokas*. The various *purānas* which refer to the work well might approach the latter figure, although they are not quite agreed as to its exact extent

(10) पराशरोपपुराणम् (*Parāśarōpa purāṇam*) — As the name itself indicates, this is one of the eighteen Hindu *upā* or minor *purānas*. Its reputed author is Vyāsa,* but Mādhavāchārya seems to attribute the authorship to Parāśara and concludes his quotation with the remark.— “एतत् सर्वमुपपुराणे पराशरेण प्रपचित” Whoever the real author may be, whether Vyasa or Parāśara, there cannot be any harm in adhering to the general view that Vyāsa is the author or composer, and that he wrote it at the instance and initiative of Parāśara his father. The work has not yet been published, and so far as I am aware, only a few manuscript copies of it are available. One copy, I understand, is in the collection of the Government of Madras, and another of which I had recently a loan from Benares through Mr Sadāshiva Kāshināth Abhyankar is in the possession of a Bengalee gentleman. I regret that the latter copy came to hand some time after the text had passed through the press, and that I was, therefore, not able to note any references from it in the body of the work. This latter manuscript contains 3,000 *Ślokas*, and the twenty six lines quoted by Mādhavāchārya at pages 276-277 are found in it.

(11) पौराणिकाः (*Paurāṇikās*) — Under this heading

* I believe that Vyāsa was a real historical person in spite of the contrary view generally held by critical scholars and I have got ample evidence in support of my view.

Mādhavāchārya quotes four lines (pages 124-125), but it is not possible to say from what particular work he borrows them. The term *Paurānika*, however, gives rise to the conjecture that the Commentator could have meant by it no others than some renowned and staunch believers in the teachings of the Puranas and scholarly expounders of those teachings, and that the lines quoted by him may be from some of their memorable sayings

(12) बह्वचाः (*Bahvrichāh*) — There is a long quotation of seven lines at page 2 as from this. The quotation is obviously from the Rig veda, as the term Bahvricha means one conversant with a collection of *Riks* from the Rig veda.

(13) बृहद्याज्ञवल्क्य (*Brihadājñavalkya*) — Mādhavāchārya has quoted two lines at page 79 as from this work. But I have not been able to secure or trace any manuscript of it. There is a manuscript in the Deccan College collection, entitled बृहद्योगियाज्ञवल्क्य, but the above lines cannot be traced in it. They cannot also be found in *Yājñavalkyasmṛiti* (याज्ञवल्क्यस्मृति) of which Brihadyajñavalkya may be an enlarged edition.

(14) भारद्वाजगृह्यम् (*Bhāradīāja grihyam*) — Mādhavāchārya has quoted five sentences at page 109 as from this. I had on loan a manuscript of the work from one Śaḍisiva Bhatji Deva of Paithan, in which I could trace only the first and the last of the sentences. The manuscript, though evidently incomplete and incorrect, has a colophon.

(15) मध्यमांगिराः (*Madhyamāngirās*) — I have succeeded in collecting as many as nine different manuscripts of Angiras Smṛiti. Of the two lines quoted at page 64 by

Mādhavāchārya and four at page 72, the former alone are found in one of these manuscripts as verse 36 of its 2nd chapter. The prefixes लघु (short or abridged), मध्यम (ordinary or modified), and बृहत् (comprehensive or enlarged) are added generally to the titles of works to signify the various forms or recensions they pass through under the same or different hands, and thus Mādhyamangira is probably only a modified edition of Angira's Smṛiti and not an independent work.

(16) बृद्धबोधायन (*Vṛiddhābāudhāyanah*) — *Baudhāyana dharma Śūtra* is pretty well known, and is often quoted in works on *Dharma*. It has already been printed in Europe, and I have noticed the work at some length in my note at page 1 of Part I, Vol I. Nothing, however, is known, so far as I am aware, about *Vṛiddhābāudhāyana*. Mādhavāchārya quotes four lines at page 270, and these are such ordinary lines as can be met with in most works on *Dharma*, but in the European edition of *Baudhāyana* they do not appear.

(17) बृद्धवृत्त (*Vṛiddhāvṛitah*) — Three lines quoted at page 116 by the Commentator are found as verses 71 and 72 of chapter 11 of a manuscript which is in the possession of a gentleman at Pärner in the Ahmednagar District. This manuscript has 13 chapters and 1,723 *ślokas* in all. Other manuscripts of this work are also available. One is in the Deccan College collection, and another in the Ānandāsrama Library. Both these are modern recensions of the work, and are more or less of a sectarian nature, particularly the one in the Deccan College collection, it being too much in favor of *Madhva* or *Dvaitism* as preached by the great *Vaiṣṇavite* reformer Mādhvāchārya.

(18) शिवधर्मोत्तरम् (*Śiva dharmōttaram*) — Our Commentator quotes frequently from this work. I found a manuscript of it at Indore, and another, an incomplete one, in the Deccan College collection, but neither of them contain the lines quoted by Mādhavâchârya.

(19) स्कान्दे रेवाखण्डम् (*Skānde Revākhaṇḍam*) — This is a portion of the great Skanda purāna describing the river Revā or Narmadā and the holy places situated on its banks. I recently purchased a manuscript of the work at Malwā which is still in my possession. Mādhavâchârya quotes often from this work, six lines at page 224, twelve at pages 231-232, one at page 253, and two at 264, and most of these lines are found in my manuscript. A printed edition of Revākhaṇḍa, I understand, is also available. It is published somewhere in Ahmedābād but I have not been able to secure a copy of it, and as these pages are now passing finally through the press, it is too late to try to get one for reference.

(20) स्वप्नाप्यायनिद् (*Śvapnādhyāyānidāh*) — Two verses are found in the commentary at page 3 under this heading. There might have been a collection of select but stray verses mostly anonymous on the subject of dreams. So also there might have been a class of persons who had made it their profession to explain the nature of dreams by interpreting the verses contained in

such a collection which had special reference to the dreams in question. As the verses are mostly anonymous the Commentator takes them to be the common property of these professors, and hence in quoting the verses he refers to these professors as a class. I recently obtained from Hyderabad (Deccan) a manuscript entitled स्वप्नाध्याय (Svapnādhyāya) containing 177 verses. Verses 22nd and 23rd in this manuscript are the same as those quoted by Mādhavāchārya.

46, GIRGAUM, }
BOMBAY. }

V. S. I.

TABLE OF CONTENTS.

विषयानुक्रमणिका ।

द्वादशाध्यायस्य

	पृ०	प०		पृ०	प०
अध्यायार्थनिर्देशः ...	१	६	गङ्गा यमुनासङ्गमे जल		
दुःस्वप्नविचार	१	११	प्रवेशः.....	९	१
स्वप्नारिष्टानि	२	७	क्रोधादिना जलादि-		
दुःस्वप्नदर्शने स्नानम् ..	३	१३	मरण प्रतिपिद्धम्... ..	९	५
दुर्जनस्पर्शनादावपि			अथैव व्रतान्तराणि ..	११	१३
स्नानम्	३	१५	पारिव्रज्यनिवृत्तस्य आम-		
मैथुने स्नानम्	४	६	रणं राजदासता-		
वमनादौ विशेष	४	९	दिकम्	१२	७
			अथ स्नानविधि		
अथ पुन सस्कार			स्नानभेदा	१३	९
प्रायश्चित्तिन पुन सस्कार-			आप्येय्यादिस्नानस्वरूपम्	१३	१४
निमित्तानि	५	२	नास्त्राग्ने विज्ञेय	१७	१२
अग्निनाशपवादः	५	७	तर्पणे तिला.....	१८	४
वपनमपि निवर्तते. . . .	५	१०	घाने केशधूननादिप्र-		
अक्रामतो विष्मूत्रादिभो-			तिषेध	१८	९
जने प्रायश्चित्तम्	६	८	आचमने शिर प्रावरणा-		
आमघातार्थमुद्यमनि-			दिनिषेध	१९	७
वृत्तस्य प्रायश्चित्तम्	७	८	आचमने नियमांतरम्	१९	१२
जलादिमरणं त्रिविधम्	७	१०	द्विराचमननिमित्तानि	२०	३
मणोरूप आमघातः	८	२	श्रोत्रमर्शो निमित्तानि	२०	७
गङ्गा यमुनयोर्मध्ये अपि-			श्रोत्रमर्शस्य पुष्टिरेव-		
प्रवेशः	८	७	त्तम्	२०	११

	पृ०	पं०		पृ०	पं०
अरुणोदयात् पूर्व स्नान-			शूद्रस्त्रीपाचित्तमन्नं नि-		
निषेधः	२१	१	षिद्धम्.....	२९	६
राहुदर्शने स्नान-दाना-			शूद्रस्त्रीनिषेधः	२९	७
दिकम्	२१	६	सूतकान्निन्दा	२९	१३
चन्द्रग्रहणस्य दानादह-			शूद्रार्थे होमानुष्ठानप्र-		
त्तम्	२२	४	तिषेधः	३०	१३
खलपक्षादावपि रात्रौ			भोजने नियमाः		
दानम्.....	२२	८	भोजनकाले मौनम् ...	३१	४
• पुत्रजन्मादौ रात्रौ दा-			भोजनपात्रेण जलपान-		
नम्	२२	१२	निषेधः	३१	११
पूर्वपश्चिमयामयोः क्षा-			पंक्त्युच्छिष्टकारित्वप्र-		
नस्य प्रतिप्रसवः ...	२३	४	तिषेधः	३२	१
रात्रौ स्नानस्य निमित्ता-			श्राद्धे भोजनपात्रचालना-		
न्तरम्.....	२४	१	त् पूर्व स्वस्तिवाचन-		
अन्यदपि स्नानस्य नि-			निषेधः	३२	८
मित्तम्	२४	८	अस्नातभोजनादिनि-		
चन्द्रग्रहणादिव्यतिरिक्त-			षेधः	३२	१२
विषये रात्रौ उदकस्य			धनार्जनादि.		
अशुद्धिः	२५	४	अपहारादिना धनार्जन-		
कुशानामुदकराशस्य-			प्रतिषेधः	३३	६
हेतुत्वम्	२६	२	पुण्यवस्तुदर्शनविधिः	३४	७
अशक्तस्य वेदाध्ययनम्.			रक्षणमात्रेण शुद्धिप्रदाः		
अध्ययनाभावनिन्दा ...	२६	१०	पदार्थाः	३४	१८
वेदैकदेशाध्ययनम् ...	२७	१	गीर्वाणनिरूपणम् ...	३५	८
शूद्रान्नादिविषये.			तस्यैव प्रकारान्तरम् ...	३५	१४
शूद्रान्नप्रतिषेधः	२७	८	गोशर्मदानविधिः ...	३६	५
शूद्रसम्पर्कादिप्रतिषेधः	२८	१४	पात्रविशेषः	३७	१

पृ०	पं०	पृ०	पं०
परकीयभूम्यपहारे दो- षाधिक्यम् ... ३७	९	मरणकालोपहते प्राय- श्चित्तम्	४६ ७
रजस्वलाविषये विशेषः ३८	३	प्राजापत्यकृच्छ्रस्य प्र- त्याज्ञायाः	४६ १५
चण्डालादिस्पर्शो व्यव- धानपरिमाणम् ... ३८	१०	रेतःस्खलनप्रायश्चित्तम् ४७	१८
उक्तव्यवधानाभावे शुद्धिः ३९	१	अकाम कृते प्रायश्चित्तम् ४८	३
तडागादौ मुखेन जलः पाननिषेधः	३९	१ यतीनां वनवासिनां च प्रयत्नोत्सर्गो	४८ ३
अथ प्रायश्चित्तकाण्ड- शेषः	४०	५ स्वप्ने रेतस्तेके	४९ १
क्रोधादिना स्वभार्याया अगम्यताप्रतिज्ञाने ४०	१३	५ ब्रह्मचारिण्यप्रति	४९ ५
यात्रादिकं सङ्कल्प्य पश्चा- त् अश्रद्धाप्राप्तौ ... ४१	१०	९ भयादौ	४९ ९
उक्तेष्वेव वर्णभेदेन प्राय- श्चित्तम्	४१	१३ एतस्मिन्नेव नैष्ठिकस्य ४९	१३
शपथ कृत्वा तत्कार्या- करणे	४२	१० ब्रह्मवधस्य प्रायश्चि- त्तम्	४९ १७
अनृतप्रायश्चित्तम् ... ४२	१०	१४ तस्यैव विधिः	५० १०
प्रतिश्रुत्य अनृतोक्तौ ... ४३	७	१ तत्रैव अध्वश्रान्तस्य अ- वस्थाने देशविशेषः ५१	२३
एतदेव ब्रह्मचारिविषये ४३	१०	४ पापप्रक्षुपापनम्	५२ ४
नेमित्तविशेषे अनृता- नुज्ञा	४४	१० सेतुदर्शनानन्तरं कर्तव्यं ५२	१२
शास्त्रवधप्राप्तौ अनृत वदेत्	४४	७ अत्रैव भूपतेः पश्चान्तरं ५३	२
त्रांशुगृहे भोजने प्रायश्चित्तम्	४५	१० सेतुयात्रां समाप्त्य प्रत्या- गतस्य कर्तव्यम् ... ५४	३
त्रैव प्रायश्चित्तान्तरम् ४५	७	४ मुन्यनारप्रणीतानां व्रत- विशेषाणां व्यवस्था ५५	६
		७ तत्र यागवन्धयः	५५ ७
		मनुः	५६ १२
		शाखापयः	५५ १५
		गीतमः	५६ ३

	पृ०	प०		पृ०	पं०
राजन्य-वैश्ययोस्तु मदा-			तपः पक्षस्तु सवनस्थिता-		
पानानुहा	७९	५	दिगुणोपेतब्राह्मण-		
उपनयनात् पूर्वं मदा-			विषयः.....	८६	१५
पाने	८०	१	तपसो विशेषः	८७	६
सुरापानस्य प्रायश्चित्तं	८०	६	न्यूनपरिमाणेषु हेमसु		
सुरास्वरूपं	८०	९	व्रतभेदाः	८७	१०
कामतः सुरापाने प्राय-			आःमनुष्यसुवर्णदानं ध-		
श्चित्तं	८१	६	निकविषयम्	८८	६
अकामकृते सुरापाने ...	८१	१४	स्तेयप्रायश्चित्तं अपहृतं		
छर्दने कृते प्रायश्चित्तं...	८२	१	धनं स्वामिने दत्तैव		
तालुमात्रसंयोगे	८२	६	कार्यम्	८८	१३
वेदविद्विप्रस्य सुरापाने	८३	४	यदा राजा हन्तुमप्रवृत्त-		
सकृत् गौणसुरापाने...	८३	८	स्तदा वसिष्ठोक्तम्. ८८	१७	
अत्रैव सुमन्तुनोक्तं बृहस्प-			गुणोपेतब्राह्मणद्रव्यस्य		
तिसवविषये द्रष्टव्यम्	८३	११	भूयसो असकृदपहारे	८९	१२
बृहस्पतिनोक्तमनन्यौ-			अथ पतितसंसर्गप्रा-		
षधसाध्यव्याघ्रमुष-			यश्चित्तम्.	९०	६
शमविषयम्	८४	२	संसर्गस्य पापमात्रापा-		
अथ सुवर्णस्तेयप्रायाश्चित्तम्.			दकत्वम्.	९०	१८
सुवर्णपरिमाणविशेषः	८४	१५	साधारणप्रायश्चित्तानि	९१	३
ब्राह्मणसुवर्णापहरणे प्रा-			अनुदाहृतस्मृतियन्त्रव्य-		
यश्चित्तम्	८५	६	वस्था	९१	१६
राजा अहतश्चेद्विशुद्धय-			तत्रातिपातकस्वरूपम्	९२	२
त्तैव	८६	१	अनुपातकस्वरूपम् ...	९३	९
मनुनोक्तं ब्राह्मणवधप्राय-			अनुपातकप्रायश्चित्तम्	९४	६
श्चित्तं नामधारक वि-			अश्वमेधो सुर्वभौमंराज-		
प्रविषयम्	८६	९	विषयः	९४	११
			मनुनोक्तानि ब्रह्महत्या-		
			समानि	९५	६

	पृ०	पं०		पृ०	पं०
याज्ञवल्क्योक्तानि ब्रह्मह- त्यासमानि	१५	१०	भरद्वाजगृह्योक्तमल्पप्रा- यश्चित्ते प्रमादादि-		
अधीतत्यागादीनां सुरा- पानसमत्वम्	१६	४	विषयम्	१०९	३
ब्रह्मोद्देश्य प्रायश्चित्तम्	१६	९	नास्तिकवादभित्यागे...	१०९	७
कौटमाह्यप्रायश्चित्तम्	१७	४	व्रतानन्तरभावि कर्तव्यम्	१०९	१२
विष्णुकं ब्रह्महत्यासमम्	१७	११	दारत्यागे.....	१०९	१६
याज्ञवल्क्योक्तानि सुरा- पानसमानि	१८	५	अथ परस्वहरणप्राय- श्चित्तम्	११०	५
याज्ञवल्क्योक्तानि सुवर्ण- स्नेयसमानि	१८	१३	धान्यस्य परिमाणविशे- षेण व्रतविशेषः ...	१११	७
उपपातकस्वरूपम् ...	१९	१०	सकृद्भोजनपर्याप्तिकस्य भक्ष्यम्यापहारे ...	१११	१३
याज्ञवल्क्योक्तानि कानि- चिदुपपातकानि	१०१	३	अल्पसारद्रव्यापहारप्रा- यश्चित्तम्	११२	४
कामकृतानृतोक्तौ याज्ञ- वल्क्योक्तं प्रायश्चि- त्तम्	१०४	६	अश्व-गनादिहरणप्रायश्चि- त्तम्	११२	१८
अकामकृते मनुनोक्तम्	१०४	११	अयाज्ययाजनप्राय- श्चित्तम्	११३	११
वेदान्दिन्द्राप्रायश्चित्तम्	१०५	५	प्रचेतसोक्त कामकृता- भ्यासविषयम्.....	११४	४
अयोपपातकस्य साधा- रणं प्रायश्चित्तम्	१०६	४	यमेनोक्तमशक्तविषयम्	११४	८
कामकृतोपपातके प्राय- श्चित्तम्	१०६	१८	गौतमोक्तं कामनोभ्या- सविषयम्	११४	१२
प्रतिपदोक्तप्रायश्चि- त्तानि.....	१०७	६	पिंडीनसिनोक्तमकामतो- भ्यासविषयम् ...	११६	१
गुरोरलीकनिर्बन्धे प्राय- श्चित्तम्	१०७	८	अमं प्रायश्चित्तप्रायश्चित्तम्	११७	४
अपित्यागे.....	१०७	१२	तत्र उपपातस्था	११५	९

	५०	५०		५०	५०
उक्तप्रायश्चित्तं दानृ- व्ययोः सत्वे वेदित- व्यम्	११५	१३	पैठीनमीनोक्तमभ्यासवि- षयम्	१३२	७
अन्यतरस्यासत्वे	११५	१४	कन्याद्रूपणप्रायश्चित्तम्	१३२	१२
वृद्धहारीतोकमापद्रिययम्	११५	१९	दूतादिव्यसनप्राय- श्चित्तम्	१३३	१३
अल्पद्रव्यपरिग्रहे प्राय- श्चित्तम्	११६	६	बौधापनोक्तं संबन्ध- तमभ्यासविषयम् ...	१३३	१४
अविक्रेषविक्रयप्रायश्चि- त्तम्	११७	८	प्रचेतसोक्तमप्यभ्यासविष- यमेव	१३४	७
एतदेव हारीतोकम् ...	११९	१०	अनाश्रमवासे प्रायश्चि- त्तम्	१३५	४
ज्ञानप्रायश्चित्तम्	१२०	१४	शूद्रसेवाप्रायश्चित्तम् ...	१३७	१०
तत्रैव विशेषः	१२९	१	ज्ञातिभ्रंशकरम्	१३६	६
अवकीर्णिलक्षणम् ...	१२९	७	तेषु साधारणं प्रायश्चि- त्तम्	१३६	११
यति-वनस्पयोस्त्वधिकं व्र- तम्	१२९	८	सङ्करीकरणम्	१३७	३
यनेः पुनर्गार्हस्थ्यस्वी- कारे	१२९	११	तत्र साधारणं प्रायश्चि- त्तम्	१३७	७
अवकीर्णव्रतस्यातिदेशः	१३०	१०	अपान्त्रीकरणम्	१३७	१२
याज्ञवल्क्योक्तं गुरुशुश्रु- षादिव्यप्रतयाष्करणे द्रष्टव्यम्	१३१	१	तस्य साधारणं प्राय- श्चित्तम्	१३७	१७
मुतादिविक्रयप्रायश्चित्तम्	१३१	१२	मलिनीकरणम्	१३८	२
शङ्कोक्तमापदि अकाम- ते वेदितव्यम् ...	१३१	७४	तस्य साधारणं प्रायश्चि- त्तम्	१३८	८
वृद्धपराङ्गरोक्तमपि तथैव	१३२	१	प्रायश्चित्तविशेषः ...	१३८	१३
चतुर्विंशतिमत्तोक्तं का- मरारविषयम्	१३२	३	पतितादिसान्नाथावध्य- ने	१३८	१९

	पृ०	पं०		पृ०	पं०
सर्पाद्यन्तरगमने	१३९	८	श्राद्धे निमन्त्रितस्य का-		
खरोष्ट्रयानारोहणादौ	१३९	१६	लातिक्रमे	१४९	१०
अप्सु मूत्र-पुरीषादिकरणे	१४०	१२	दात्रियाद्युपसङ्ग्रहणे ...	१४९	१६
श्रौत-स्मार्तिकर्मादिलोपे	१४१	८	मिथ्याभिशांसने	१५०	८
पञ्चमहायज्ञाद्यकरणे ...	१४१	१३	अभिशास्तप्रायश्चित्तम्	१५१	१३
एकपङ्क्तौ वैषम्येण दा-			अथ रहस्यप्रायश्चि-		
नादौ	१४२	२१	त्तानि	१५२	१२
पतितादिसम्भाषणे ...	१४२	३	रहस्ये नास्ति परिपदनुम-		
अशुचेर्भोजनं	१४२	८	त्वपेशा	१५३	७
ब्रह्मसूत्रं विना मूत्र-पुरी-			तत्र प्राजापत्यादीनां व्य-		
षादिकरणे	१४३	१२	वस्था	१५४	१०
भोजनानन्तरमाद्यमना-			रहस्यानां साधारणप्रा-		
करणे	१४३	१	यश्चित्तानि	१५४	१४
अपाङ्क्त्यपङ्क्तिभोजने ...	१४४	६	तत्र वेदाभ्यासः	१५४	१६
नीलीरक्तवस्त्रधारणे ...	१४४	९	प्राणायामाः	१५५	३
ब्रह्मतरुनिर्मितवद्वाशा-			वेदधारणम्	१५५	७
रोहणे	१४६	५	ब्रह्मप्रतिष्ठेत्यनुवाकजपः	१५५	११
तीर्थयात्रामन्तरेण देशा-			गायत्रीजपः	१५६	२
न्तरगमने	१४७	३	विराजजपः	१५६	४
शूर्पोंदपादिकालशयने	१४७	८	वामदेव्यजपः	१५६	५
तत्र ब्रह्मचारिणो विशेषः	१४८	१	पुरुषसूक्तजपः	१५६	६
यति-वनस्पत्योर्विशेषः ...	१४८	७	वृषभसूक्तजपः	१५६	७
-दण्ड-कमण्डलूनादिना-			वेदपारायणम्	१५६	८
द्यौः	१४८	९	सूद्रीकादशकजपः	१५६	९
सन्ध्या श्रित्कार्थलोपे ...	१४८	१३	सर्ववेदपवित्राणि	१५६	११
स्वशास्त्रनिरीक्षणे	१४८	१७	प्राणायामादीनि	१५७	२
भोजनकाले श्वाश्रित्ते	१४९	४	वीष्वापनोक्ताः प्राणाय-		
			मादयः	१६०	४

	पृ०	पं०		पृ०	पं०
मनूक्त तप	१६०	११	अस्य वामीवजप	१६७	१
कूर्मपुराणोक्तानि पाप			जले रुद्रजप	१६७	०
शोधनानि	१६१	२	गुरुतल्प प्रायश्चित्तम्	१६७	११
पैठीनासिनोक्तमच्युत			तत्र सहस्रशार्पाजप	१६७	१२
ध्यानम्	१६२	४	अ तर्जलेऽघमर्षणावृत्ति	१६७	१६
चतुर्विंशतिमतीक्षा मृ			हविष्या तीयादिजप	१६८	२
गारेष्टशादय	१६२	७	सप्तमिण प्रायश्चित्तम्	१६८	५
कूर्मपुराणोक्तो काशी			अथ उपपातक रहस्य		
वास	१६२	१०	प्रायश्चित्तम्	१६८	९
अथ प्रतिषेदोक्तानि			तत्र प्राणायामा	१६८	१०
प्रायश्चित्तानि	१६२	१६	अवे पृचो जप	१६९	२
तत्र ब्रह्महत्याप्रायश्चि			यत्किञ्चेदभिति जप	१६९	२
त्तानि	१६३	१	अथ व्रतलक्षणानि	१६९	६
अघमर्षणम्	१६३	२	तत्र सर्वव्रतसाधारणा-		
अरण्ये वेदसहिताभ्यास	१६५	६	न्यज्ञानि	१६९	७
अघमर्षणहोम	१६५	१०	प्राजापयव्रतलक्षणम्	१७०	१०
सुरापानप्रायश्चित्तम्	१६४	१२	तस्यैव प्रयोगा तरम्	१७१	१
कण्ठमात्रोदके सुतप्तोम			एतद्गुभयेन प्राजापत्यकृ		
प्राशनादि	१६५	१	च्छ्रो भवति	१७१	७
कूष्माण्डीभिर्घृतप्रा			एकभक्तादिषु सारा		
शनम्	१६५	७	सख्या	१७२	७
कौसादिमूक्तजप	१६५	८	घातपरिमाणम्	१७२	१२
शाकलम् त्रैहोम	१६५	१०	चतुर्विंशतिमते प्रकार		
गवामनुगमनादि	१६५	१२	तरेण माससत्या	१७२	१५
अपु निमज्जाघमर्षण-			कृच्छ्राणा वर्णभेदेन च		
जप	१६६	२	वस्या	१७३	१
सुवर्णस्तेयप्रायश्चित्तम्			अर्धकृच्छ्र पादोक्तकृच्छ्र		
तत्र रुद्राव्ययजम्	१६६	७	स्वरूपम्	१७३	६
हिरण्यस्नानम्	१६६	१३			

	पृ०	पं०		पृ०	पं०
अर्धकृच्छ्रप्रकारः.....	१७३	११	अथ कृच्छ्राः.....	१८९	९
गौतमीको बह्वङ्गसहितः			तत्र वारुणकृच्छ्रः ...	१८९	१०
प्राजापत्यकृच्छ्रः ...	१७४	२	अघमर्षणकृच्छ्रः.....	१८९	१५
उक्तकृच्छ्रो ब्राह्मणादि-			प्रकारान्तरेणाघमर्षणकृ-		
विषयः.....	१७८	३	च्छ्रः	१९०	६
शूद्रस्य जप-होमादिर-			यज्ञकृच्छ्रः ..	१९०	१३
हितः	१७८	४	देवकृच्छ्रः	१९१	१४
अथातिकृच्छ्रः ...	१७८	९	यावककृच्छ्रः	१९२	५
तस्य लक्षणम्.....	१७८	१०	प्रसूतियावककृच्छ्रः ...	१९२	१६
अथ कृच्छ्रातिकृच्छ्रः	१७९	५	अथ व्रतग्रहणप्रकारः	१९४	१२
तस्य लक्षणम्....	१७९	६	प्रातर्होमाद्यज्ञानि.....	१९५	११
पदाकलक्षणम्	१८०	३	यमोक्तानि पश्चात्तापा-		
पर्णकृच्छ्रलक्षणम् ..	१८०	६	दीनि	१९५	१६
तस्यैव लक्षणान्तरम् ..	१८१	३	गृहीतव्रतस्याऽसमापने		
फलकृच्छ्रादीनां स्वरूपम्	१८१	८	प्रत्यवायः	१९६	४
वारुणकृच्छ्रः	१८२	२	व्रतप्रत्याम्नायाः.....	१९६	८
स्त्रीकृच्छ्रः	१८२	४	तत्र प्राजापत्यप्रत्याम्नायाः	१९६	१०
सौम्यकृच्छ्रः	१८२	७	चान्द्रामणादीनां प्रत्या-		
चतुरहव्यापी सौम्यकृ-			म्नायाः.....	१९८	१०
च्छ्रः	१८२	१३	सान्तपनादीनां प्रत्या-		
अथ तुलापुरुषः ...	१८३	४	म्नायाः	१९९	१५
स एव पञ्चदशदिवस-			अभ्ययन-जपादीनां व्य-		
साध्यः.....	१८३	८	वस्था	२००	१३
स एव एकविंशतिदि-			तीर्थयात्रादिप्रत्याम्नायाः	२०१	५
वससाध्यः.....	१८३	१४	तत्र पुण्या महानदाः...	२०१	१२
तत्रैतिकर्तव्यता ...	१८४	४	सारस्वत तीर्थानि.....	२०२	२
तुलापुरुषस्य फलं का-			सामुद्रतीर्थानि	२०२	५
लम्ब	१८९	२	पुण्यक्षेत्राणि	२०२	७

	पृ०	प०		पृ०	प०
पुण्यायतनानि	२०२	८	हिंस्रकर्मशेषफलानि ...	२४६	६
पुण्यतमाः पर्वताः	२०२	११	हिंसाशेषकर्मफलानि ...	२५०	६
प्रकाशे रहस्ये च शुद्धि- कारणम्	२०३	२	अपेयपानादिकर्मशेषफ- लानि	२५२	१४
तीर्थे फलभेदः	२०३	६	स्तेयकर्मविशेषाद्योनि- विशेषाः	२५३	१२
अतिकृच्छ्रादयः सर्वेषु- पातकेषु	२०३	११	अनृतवचनादिकर्मशेष- फलानि	२५७	११
शक्त्यादिकमवलोक्य प्रायश्चित्तं योजनी- यम्	२०४	५	अपहारविशेषाद्योनिवि- शेषः	२५९	७
रहस्ये विशो भागः ...	२०४	७	स्तेयकर्मफलानि	२६०	४
अथ कर्मविपाकः ...	२०५	१	अगम्यागमनकर्मविशेषा- द्योनिविशेषः	२६४	१२
कर्मविपाकशब्दार्थः ..	२०५	२	व्यभिचारिण्याः फलम्	२६८	६
विपाकस्त्रिविधः	२०५	६	गुरुतल्पगादीनां फलम्	२६८	११
विपाकविषये शका-स- माधानानि	२०६	१२	अगम्यागमनकर्मविशे- षात्फलविशेषः ...	२६९	१
सामान्येन कर्मविपाकः	२०८	५	कर्मविपाका निःशेषेण वक्तुं न शक्याः ...	२७२	१४
मानसादिकर्मविशेषेण विपाकः	२११	९	अशक्तिश्च कर्माऽऽन- न्यात्	२७३	१
आत्मन ईश्वरत्वे कथं क- र्मविपाकः	२१३	११	विपाकाभिधानव्यवस्था	२७३	१०
सत्त्वादिगुणविशेषात् वि- पाकविशेषः	२१४	१२	प्रारब्धे कर्मणि प्राय- श्चित्तमस्ति	२७३	१५
नानाविधयोनिविशेषाः	२१९	७	अपरे पुनर्न मन्यन्ते...	२७४	१२
नानाविधनिषिद्धक- र्मशेषफलानि ...	२१९	१०	रोगशान्त्यादिप्रतिपाद- कानि प्रारब्धभोगा- विरोधेन	२७८	८
हिंसाविशेषाद्योनिविशेषः	२४२	३			

	पृ	प०		पृ	प०
ऋषिधानांका जपाः ..	२७९	५	मन्धोपसंहारः	२८७	१३
होमः	२८१	४	शास्त्राध्ययनफलम् ...	२८८	१४
तैत्तिरीयशाखोक्ता होमाः	२८२	१	परशरोक्ताः सर्वे कलि-		
अर्धनानि	२८६	५	धर्माः	२८९	२
उक्तेषु जपादिषु शब्दा	२८६	९	तत्रोपपत्तिः	२८९	९
समाधानम्	२८६	१३			

ॐ नमः श्रीगणेशाय ।

पराशरसंहिता

माधवाचार्यकृतव्याख्यासहिता ।

प्रायश्चित्तकाण्डम् ।

तत्र द्वादशोऽध्यायः ।

अथे आचारकाण्डे त्रिभिरध्यायैर्यावन्त आचाराः प्रतिपा-
दिताः प्रायश्चित्तकाण्डे चाष्टभिरध्यायैर्यानि प्रायश्चित्तान्यभि-
हितानि तेभ्योऽतिरिक्तानां परिशिष्टानां केषाञ्चिदाचाराणां
प्रायश्चित्तानां च विधानायाऽयं द्वादशोऽध्याय* आरभ्यते ।
तत्रादौ दुःस्वप्नादिनिमित्तकं स्नानमाह—

दुःस्वप्नं यदि पश्येत् तु वान्ते तु क्षुरकर्माणि ।

मैथुने प्रेतधूमे च स्नानमेव विधीयते ॥ १ ॥

इति । स्वप्नो द्विविधः । सुस्वप्नो दुःस्वप्नश्च । तत्र यो दर्शनकाले
द्रष्टुः मुखं जनयन् भावि श्रेयश्च सूचयति स सुस्वप्नः । तस्यो-
दाहरणं छन्दोगा आमनन्ति—

* धरणीधरस्तु—‘अथ महापातकप्रायश्चित्ताभिधानाय द्वादशोऽध्या-
यः । तत्रानुक्रान्तप्रकीर्णकशेषं समापयितुमाह’ इत्यन्तारयति ।

१ Except A. and G. all others do not insert अथ. २ B and D.
omit परिशिष्टानां ३. C. and F. read द्वादशाध्यायमाह्वयते, while L. and J.
द्वादशा-याय आरभ्यते. ४ E. reads परिपश्येत् for यदि पश्येत्. ५ M. reads
या for तु and K. and L. च for the same ६ Except A. and I. all
others omit च

‘यदा कर्मसु काम्येषु स्त्रियस्त्वेभ्यो पश्यति ।
समृद्धिं तत्र जानीयात् तस्मिन् स्वप्नदर्शने’* ॥

(छां. उ. ९. २. ८)

इति । तद्वैपरीत्येन दर्शनकाले दुःखं जनयन् पुरुषस्य भावि
चारिष्टयं सूचयति स दुःस्वप्नः । एतस्य तूदाहरणं बहुधाः
पठन्ति । तत्र हि मरणसूचकानि जागरणारिष्टानि ब्रह्मन्धुभि-
धाय अन्ते प्रत्यक्षदर्शनानीत्युपसंहृत्यानन्तरं स्वप्नारिष्टान्ये-
वमाम्नायन्ते--

‘अथ स्वप्नः । पुरुष कृष्ण कृष्णदन्त पश्यति
स्वप्ने स एनं हन्ति वराह एनं हन्ति मर्कट
एनमास्कन्दयत्याशु वायुरेन प्रवहति सुवर्ण
खादित्वाऽर्धगिरति मध्वश्चाति विसानि भक्षय-
त्येकं पुण्डरीकं धारयति खैरेर्वराहैर्युक्तो याति
कृष्णा धेनु कृष्णवत्सा नलदमाली दक्षिणाभि-
मुखो व्रजति’ ।

* यदा काम्येषु कर्मसु स्त्रियं स्वप्नेषु स्वप्नदर्शनेषु स्वप्नकालेषु वा
पश्यति तत्र समृद्धिं जानीयात् । छायादिप्रशस्तस्वप्नदर्शने साति कर्मणा
फलनिष्पात्तिर्भविष्यतीति जानीयादित्यर्थः ।

१ J reads स्वप्ने निदर्शनम् २ Except A and I all others do not
insert पुरुषस्य ३ G omits अरिष्टानि, while C E F H and J read
जागरणारिष्टानि for जागरणारिष्टानि ४ H only insert स्वप्ने ५ I
reads ऽर्धगिरति for ऽर्धगिरति ६ C and F read मध्वश्चाति for मध्वश्चाति
७ All, except C and F substitute युक्ते for युक्तो ८ Except A,
B C I and L all others read व्रजयति for व्रजति

इत्यादि । स्वप्नाध्यायविदश्च स्वप्नस्य भाविसूचकं वचनमाहुः—

‘आरोहणं गो-वृष-कुञ्जराणां

प्रासाद-शैलाग्र-वनस्पतीनाम् ।

विद्याऽनुलेपो रुदितं मृतं च

स्वप्ने त्वगम्यागमनं च धन्यम्* ॥

कृष्णाम्बरधरा नारी कृष्णगन्धानुलेपना ।

अवगूहति यं स्वप्ने मृत्युं तस्य विनिर्दिशेत् ॥

इति । एतत् सर्वमभिप्रेत्य स्वप्नाधिकरणे भगवान् बादरायणः
सूत्रयामास—

‘सूचकश्च हि श्रुतेराचक्षते च तद्विदः† ।

(वा. सू. ३. २. ४)

इति । तत्र भाव्यरिष्टसूचके दुःस्वप्ने दृष्टे सति प्रातरुत्थाय
तन्निमित्तकं स्नानं कर्त्तव्यम् । तथा भुक्तेऽङ्गे वान्ते सति
तदैव स्नातव्यम् । तथा क्षौर-मैथुन-प्रेतभूमात्राणेषु च स्नान-
माचरेत् । एवं दुर्जनस्पर्शनादावपि स्नानं द्रष्टव्यम् । त-
दाह यमः—

*धन्यं इष्टफलदमित्यर्थः । अन्यान्यपि इष्टफलसूचकान्यनिष्टफलसूच-
कानि तथा जाग्रतावनिष्टसूचकानि च तत्र तत्र पुराणेष्वभिहितानि
विस्तारभयादत्र नोक्तानि ।

† भविष्यतोः साध्वसाधुनोः स्वप्नः सूचको भवति । कुतः । हि यस्मात्
तथा श्रूयते । तद्विदश्चाचक्षते । श्रुतिः तद्विदां वचनं च मूले स्पष्टम् ।

१ Except A and I, all others read सूत्रयामास for सूत्रयामास २ A-
reads सूचकस्य for सूचकश्च. ३. G. inserts च before श्रुक्ते and D. omits
ऽङ्गे.

- 'अजीर्णैश्च्युदिते वान्ते इमंशुक्रमणि मैथुने ।
दुःस्वप्ने दुर्जनस्पर्शे स्नानमेव विधीयते' ॥

इति । वृद्धपराशरोऽपि—

- 'दुःस्वप्ने मैथुने वान्ते विरिक्ते' क्षुरकर्मणि ।
चिति-यूप-इमज्ञानानां स्पर्शने स्नानमाचरेत्' ॥

इति । मैथुने तु स्नानमृतुकालविषयम् । तदाह शातातपः—

- 'ऋतौ हि गर्भशङ्कित्वात् स्नानं मैथुनिनः स्मृतम् ।
अनृतौ तु यदा गच्छेत् शौचं मूत्र-पुरीषवत्' ॥

इति । व्रमनादौ विशेषमाह मनुः—

- 'वान्तो विरिक्तः स्नात्वा तु घृतप्राशनमाचरेत् ।
आचामेदेव भुक्त्वाञ्च स्नानं मैथुनिनः स्मृतम्'† ॥

(म. स्मृ. ९. १४४)

† वान्तं व्रमनम् । तत् जघन्य-मध्यम-प्रवरभेदेन त्रिधा । तत्र चत्वारः पद अष्टौ चेति क्रमेणोच्चारवेगा भवन्ति । हरीतक्यादिभक्षणेन वातादिव्याधिना वा यत्र उच्चारवेगा दश-विंशतिः निशत् वा भवन्ति तज्जघन्य-मध्यम-प्रवरभेदेन त्रिधा भिन्न विरिक्तम् । यथाह वाग्भटः—

‘जघन्य-मध्य-प्रवरे तु वेगाश्चत्वार इष्टा व्रमने षडष्टौ ।

दशैव ते द्वि-त्रिगुणा विरेके प्रस्थस्तथा स्यात् द्वि-चतुर्गुणश्च’ ॥

(अ. ह. सं. १. १८. ३१)

मेधातिथिस्तु—‘यस्योच्चारवेगा अष्टसंख्याया ऊर्ध्वं जाता हरीतक्यादिभक्षणेऽप्य व्याधिना वा स विरिक्तः’—इत्याह ।

† अत्र घृतप्राशन स्नानं चेति द्वयमुक्तम् । अशितमन्नं येन मुखेनोद्गीर्णं स वान्तः । विरिक्तः पूर्वं व्याख्यातः । तौ प्रथमं स्नानं कृत्वा अनन्तरं

१. L. reads क्षुरकर्मणि for इमंशुक्रमणि. २. We follow here A. I and J. ; while all others substitute विरिक्ते for विरिक्ते. ३. Except A. and J. all omit तु. ४. C. F. E. I and J. substitute सु for हि. ५. C. and P. read विरिक्तः for विरिक्तम्.

इति । भुक्त्वाऽन्नमनन्तरं वान्तः आचामेदित्यर्थः ॥ १ ॥

अथ प्रायश्चित्तिनः पुनःसंस्कारनिमित्तान्याह—

अज्ञानात् प्राश्य विष्मूत्रं सुरासंस्पृष्टमेव च ।

पुनःसंस्कारमर्हन्ति त्रयो वर्णा द्विजातयः* ॥ २ ॥

इति । अयं च संस्कारो व्रतचरणानन्तरभावी । तत्रैव च-
नानि तु पूर्वाध्याय एव प्रायश्चित्तप्रसङ्गादुदाहृतानि ॥ २ ॥

आद्यसंस्कारवत् पुनःसंस्कारेऽप्यजिनादिप्राप्तावपवदति—

अजिनं मेखला दण्डो भैक्ष्यचर्या व्रतानि च ।

निवर्त्तन्ते द्विजातीनां पुनःसंस्कारकर्मणि ॥ ३ ॥

इति । अजिनादिवद् वपनमपि निवर्त्तते । तदाह विष्णुः—

‘सर्वेष्वेतेषु द्विजानां प्रायश्चित्तान्ते

भूयः संस्कारं कुर्यात् । (४) वपन-

घृतप्राशनं कुर्याताम् । ततश्च अन्यदन्नमप्यदानाम् । न चात्र घृतप्राश-
नेन भोजननिवृत्तिः । प्रायश्चित्तसु द्रव्यशुद्धिरियम् । भस्मोदकमासनवत्
घृतप्राशनम् । अन्नं भुक्त्वा तदहरेव यदि वपन-विवेचने स्थानां तदा
आचमनमेव केवलम् । न स्नान-घृतप्राशने-इति मेधातिथेराशयः ।
‘स्नान घृतप्राशनं च कामतः । अकामतः स्नानमात्रम्’—इति सर्वज्ञनारा-
यणः । विरिक्तस्य घृतप्राशनमायुर्वेदेनापि हितत्वेनाभिहितम् ।

* विष्मूत्रमिति समाहारात् कुण्ठ-रेतसोरपि ग्रहणम् । सुराञ्च येष्टी ।
अन्यस्याः क्षिपिपादेरनिषेधात् । सप्तर्ष्याञ्जुपलभ्यमानरतः । रसोपलब्धी
तु सुरात्मैव स्यात् ।

१. M reads सुरा वा विवर्त्ते यदि (or सुरासंस्पृष्टमेव च, while J सुरासं
स्पृष्टमेव च for the same. २ B D and J omit च. ३. B D read तत्र
यस्यशाश्विनव्रतानि and C E F. (i. H. J read तत्र च शाश्विनव्रतानि for
तत्र वपनानि च. ४ H. inserts अजिन- before वपन-.

मेखला-दण्ड-भैक्षचर्या-व्रतानि

पुनःसंस्कारकर्मणि वर्जनीयानि । (५)

(वि. स्मृ. ५१. ४-५)

इति । व्रतानि सौम्य-प्राजापत्यादीनि मधु-मांसाञ्जनादि-
वर्जनानि च ॥ ३ ॥

पूर्वाध्यायादौ 'अमेध्य-रेतो-गोमांस-विण्मूत्रप्राशने चान्द्रा-
यणमित्युक्तं' (११. १) तत् कामकारविषयम् । अत एव तत्र
वालापत्यसहभोजनमस्माभिरुदाहृतम् । अत्रै त्वकामतो वि-
ण्मूत्रादिभोजने प्रायश्चित्तमाह—

विण्मूत्रभोजी शुद्धये प्राजापत्यं समाचरेत् ।

पञ्चगव्यं च कुर्यात् स्नात्वा पीत्वा शुचिर्भवेत् ॥ ४ ॥

इति । प्राजापत्यं चरित्वा पश्चात् पञ्चगव्यं नैव स्नानं कृत्वा
तत् पञ्चगव्यं प्राश्य शुद्धो भवति । एतच्च पुनःसंस्कारात्
प्रागेव कर्तव्यम् ।

'प्रायश्चित्तान्ते भूयः संस्कारं कुर्यात्' ।

(वि. स्मृ. ५१. ४)

इति विष्णुवचनात् । जले तु विण्मूत्रोपहते कूर्मपुरा-
णोक्तं द्रष्टव्यम्—

१. B. D. and H substitute तत्र for अत्र. २ We follow here only
A. and I, while M reads this verse as follows—

'स्त्री शुद्रस्य तु शुद्धये प्राजापत्यं विधीयते ।

पञ्चगव्यं तत् कृत्वा स्नात्वा पीत्वा विशुद्धयति' ॥

and others substitute विण्मूत्रस्य च for विण्मूत्रभोजी ३ C. F. and I.
read विष्णुस्मरणात् for विष्णुवचनात्.

‘अपो मृत्र-पुरीषाद्यैर्दूषिताः प्राशयेद् यदे ।

तदा सान्तपनं कृच्छ्रं व्रतं पापविशोधनम्’ ॥

(कू. पु. १. २. ३३. ३८)

इति ॥ ४ ॥

चतुर्षु वर्णेषु यः कोऽपि स्वात्मघातार्थमुद्यम्य कथंचिद्गता-
त्प्रागेव निवर्त्तते तस्य प्रायश्चित्तं* प्रश्नपूर्वकमाह—

जला-ऽग्निपतने चैव प्रव्रज्याऽनाशकेषु च ।

प्रेत्यावसितवर्णानां कथं शुद्धिर्विधीयते ? ॥ ५ ॥

प्राजापत्यद्वयेनैवै तीर्थाभिगमनेन च ।

वृषैकादशदानेन वर्णाः शुद्ध्यन्ति ते त्रयः ॥ ६ ॥ *

ब्राह्मणस्य प्रवक्ष्यामि वनं गत्वा चतुष्पथे^१ ।

सशिखं वपनं कृत्वा प्राजापत्यद्वयं^२ चरेत् ॥ ७ ॥

गोद्वयं दक्षिणां दद्यात् शुद्धिं स्वायम्भुवोऽब्रवीत् ।

मुच्यते तेन पापेन ब्राह्मणत्वं च गच्छति ॥ ८ ॥

इति । जला-ऽग्न्यादयः पञ्च मरणहेतवः । नदीतटाकादिप्रवे-

शेनाग्निप्रवेशेन भृगुपतनेन महाप्रस्थानगमनेनाग्नागरेण च
धियन्ते । तत्र जलादिगरणं त्रिविधम् । विहितं प्रतिषिद्धमनु-

१ The text reads इति for यथा and also B and D read the same
२ K and L read वृषैकादशदानेन for प्राजापत्यद्वयेन
and M प्राजापत्यद्वयेन for प्राजापत्यद्वयेन ३ M substitutes
for इति ४ M reads चतुष्पथम् for चतुष्पथम् ५ M. substitutes
for इति ६ We follow here A and M, with 'c' २' others प्राजापत्य
for प्राजापत्य ७ M substitutes प्राजापत्य for प्राजापत्य
for प्राजापत्य ८ G. reads ब्राह्मणत्वं for ब्राह्मणत्वं

ज्ञातं च । विहितं च द्विविधम् । काम्यतपोरूपं प्रोयश्चित्तपो-
रूपं च । तत्र तपोरूपं कूर्मपुराणे नर्मदामाहारम्ये प्रदर्शितम्—

‘अग्निप्रवेशं यः कुर्यात् सोमतीर्थे नराधिप ।

जले वोऽनाशके वाऽपि नासौ मर्त्योऽभिजायते’* ॥

(कू. पु. १. २. ३९. ४९)

इति । तत्रैव प्रयागमाहारम्ये ऽभिहितम्—

‘गङ्गा-यमुनयोर्मध्ये कारीपात्रि† विशेषेण यः ।

अहीनांगो ह्यरोगश्च पञ्चेन्द्रियसमन्वितः ॥ (३)

यावन्ति रोमकूपाणि तस्य गात्रेषु मानवः ।

तावद्वर्षसहस्राणि स्वर्गलोके महीयते ॥ (४)

* उक्तरीत्या जलप्रवेशकर्ता मर्त्यः मरणधर्मा अर्थात्—

‘जातस्य हि ध्रुवो मृपुर्ध्रुवं जन्म मृतस्य च’ ।

इति न्यायेन तस्यावश्यं जन्मसद्भावेऽपि स नाभिजायते । जन्मनि-
वृत्त्या मरणनिवृत्तेर्जनन-मरणातीतो भवतीत्यर्थः ।

† करीष शुष्कगोमयम्—‘तत्र शुष्कं करीषोऽर्द्धा’ (२. ९. ५१)
इत्यमरः । तत्र स्थितोऽग्निः करीषाभिः । अहीनाङ्ग इत्यनेन पञ्चकर्मन्द्रिय-
वैकल्याभाववान् विवक्षितः । पञ्चेन्द्रियसमन्वित इत्यनेन पञ्चज्ञानेन्द्रियस-
म्पन्नत्वमभिहितम् । स मानवः स्वशरीरस्थितरोमकूपसंख्याकवर्षसह-
स्रमितं कालं स्वर्गलोके महीयते— इति योजनीयम् ।

१. I reads प्रायश्चित्तरूप, while B and D omit the same. २ B. and
D. substitute अभिहितम् for प्रदर्शितम्, while B omits the following:—

‘अग्निप्रवेशं यः कुर्यात् सोमतीर्थे नराधिप ।

जले वा ऽनाशके वाऽपि नासौ मर्त्योऽभिजायते’ ॥

इति । तत्रैव प्रयागमाहारम्ये ऽभिहितम्—

३. C and F substitute च for वा. G. and J. read ऽनाशके, while the
text reads जले चानशक वाऽपि for जले वाऽनाशके वाऽपि. ४ The text reads
च साधयेन for विशेषेण यः ५ The text substitutes भूमिप for मानव.

जलप्रवेश य कुर्यात् सङ्गमे लोकविश्रुते* ।
 राहुग्रस्ते येदा सोमे विमुक्त सर्वपातके ॥ (६)
 सोमलोकमवाप्नोति सोमेन सह मोदते' । (७)

(कृ पु १ १ ३७ ६-७)

इति । तदेतत् प्रायश्चित्तरूप मरणम् । क्रौधादिना यज्जला-
 दिमरण तत् प्रतिपिद्धम् । तथाचाशौचप्रकरणे-

‘क्रौधात् प्रायम्†’

इत्यादिस्मृतिवाक्यमुदाहृतम् । प्रबलरोगग्रस्तस्य यज्ज-
 लादिमरण न तद्विहितम् । नापि प्रतिपिद्धम् । किन्तु शा-
 खेण केवलमनुज्ञातम् । तत्र तस्मिन्नेव प्रकरणे-

‘दुश्चिकित्स्यैर्महारोगे ‡’

इत्यादिवाक्येनोदाहृतम् । तत्राभ्यनुज्ञातस्येच्छिरुत्वात्तस्यै
 फलालम्बिमात्रं केवलं भवति । न त्वसौ प्रायश्चित्ता । यो-
 ऽपि प्रायश्चित्तार्थं मर्त्तुमुद्यम्य ततो निवर्त्तते तस्यापि पूर्ण-
 न निवर्त्तते इत्येतावदेव । न तु तेन कर्त्तव्यं किञ्चित् ।

* सङ्गमं गङ्गा-यमुनासङ्गमं । तत्र देहयागे श्रुतिरुदाहृतं नाम ।
 सा च तृतीयेऽध्याये (आशारकाण्डस्य द्वितीयभागे ५० २२८) द्रष्टव्या ।
 यदा राहुग्रस्ते सोमे जलप्रवेशं करोति तदा सर्वपातकैर्विमुक्तं तन्
 सोमलोकमवाप्नोति ।

† ब्रह्मपुराणवचनमिदं आशारकाण्डे तृतीयेऽध्याये (द्वितीयभागे ५०
 २२६) द्रष्टव्यम् ।

‡ आदिपपुराणवचनेनोदाहृतमिदं वचनं आशारकाण्डे तृतीया
 अध्याये (द्वि० भा० ५० २२८) द्रष्टव्यम् ।

१ II s b t takes सराई रवशान्तां त् सामविमुक्तं मयसानरं ॥ गायत्र्या
 यमवानानि wh e the text reads राहुग्रस्ता यथा सायक for राहुग्रस्त यथा साय
 २ I reads तथाभ्यनुज्ञानस्य for सत्राभ्यनुज्ञानस्य ३ I read मय कला
 लानमाद्य for मय कलालाङ्गमात्र ४ B D and L read तथासो दादां यतो
 for न स्वरौ प्रादाधनी au l om t या-ई

श्चित्तान्तरमस्ति । एवं च सति प्रतिपिद्धमेव परिशिष्यते । तत्रापि मर्तुमुद्यम्य मृतस्य दुर्मरणत्वेषु न तत्रेदं प्रायश्चित्तम् । तत्कर्तुरेवाभावात् । यस्तूद्यम्य मरणान्निवर्त्तते तस्येदं प्रायश्चित्तम् ।

ननु-तस्यापीदं न युक्तम् । आत्महत्यायाः शास्त्रनिषिद्धत्वेन तन्निवृत्तेः शास्त्रीयत्वात् । वाढम् । न हि वयं निवृत्तिनिमित्तमिदं प्रायश्चित्तं ब्रूमः । किन्तु निषिद्धाचरणोद्यमनिमित्तम् । उद्यममौत्रस्य निमित्तत्वादेव प्रायश्चित्तस्य स्वल्पत्वमुपपद्यते ।

जलाग्न्यादिषु मर्तुमुद्यम्य ततो निवृत्ताः 'प्रत्यावसिताः' । तादृशानां चतुर्णां वर्णानां पृथक् पृथक् प्रायश्चित्तं वक्तव्यमिति प्रश्नवाक्यस्यार्थः । तत्र क्षत्रियस्य भाजापत्यद्वयम् । वैश्यस्य तीर्थयात्रा । शूद्रस्य वृषभसहितगोदशकदानम् । ब्राह्मणस्य वनगमनादिब्रतम् । आत्महननोद्यमेन ब्राह्मणत्वमपगतम् । चण्डालत्वमायातम् । पुनर्व्रताचरणेन चण्डालत्वनिवृत्तौ पुनः पूर्वसिद्धं ब्राह्मण्यं प्रतिपद्यते । तदाह बृहपराशरः—

*अनागकान्निवृत्तस्तु चातुर्वर्ण्यव्यवस्थितः ।

चण्डालः स तु विज्ञेयो वर्जनीयः प्रयत्नतः ॥

* अनाशकं मरणपर्यन्तमशनवर्जनसङ्कल्पेन स्थितिः । तस्मात् यो-निवर्त्तते पूर्वं सङ्कल्प्य कतिचित् कालं स्थित्वा पश्चाद्विचर्त्तते स चातुर्वर्ण्यव्यवस्थितो अपि चण्डालो भवति । मृत्वा पुनरागमनात् तस्य निन्द्यत्वम् । इदं च चण्डालत्वं न जात्या । अपि तु कर्मणैव । तदेवाह वर्जनीयः प्रयत्नत इति ।

१. B. and D. read तत्रेदानीं for तत्रेदं प्रायश्चित्तम् २. B and D. substitute नञ् for ननु. ३ J. omits 'मात्रस्य and G. substitutes निषिद्धत्वात् for निमित्तत्वात्. ४. Except A. and I. all others do not repeat पुनः. ५ Except A. I. and J. all others read अगतम् for अपगतम्. C. also reads the same, but corrects in the margin अपगतम् ६ We follow here A and I.; while all others read प्रत्यापद्यते

लुप्तधर्मास्तु चण्डालाः परिव्राजक-तापसाः ।
 तेभ्यो जातान्यपत्यानि चण्डालैः सह वासयेत् ॥
 जला-ग्निपतने चैव प्रव्रज्या-ऽनाशके तथा ।
 प्रत्यावसितवर्णानां प्रायश्चित्तं कथं भवेत् ? ॥
 ब्राह्मणानां प्रसादेन तीर्थाभिगमनेन च ।
 गवां च शतदानेन वर्णाः शुद्ध्यन्ति ते त्रयः ॥
 ब्राह्मणस्य प्रवक्ष्यामि गत्वाऽरण्यं चतुष्पथम् ।
 सशिखं वपनं कृत्वा त्रिसन्ध्यमवगाहनम् ॥
 सावित्र्यष्टसहस्रं तु जपेचैव दिने दिने ।
 मुच्यते सर्वपापेभ्यो ब्राह्मणत्वं च गच्छति ॥
 भिक्षार्थो विचरेद् ग्रामं गृहान् सप्त, वने वसन् ।
 तां च भिक्षां समश्रीयादब्दार्धेन विशुद्ध्यति ॥

इति । अत्रैव व्रतान्तराण्याह वसिष्ठः—

'जीवन्नात्मत्यागी कृच्छ्रं द्वादशरात्रं चरेत् । (१९)
 त्रिरात्रं वाऽप्युपवसेन्नित्यं स्निग्धेन वाससा ।
 प्राणानात्मनि संयम्य त्रिः पठेदघमर्षणम् ॥ (२०)
 अपि व्रतेन कल्पेन गायत्रीं परिवर्त्तयेत् । अपि
 वाग्निमुपसमाधाय कूर्माण्डैर्जुहुयाद् घृतम्' । (२१)
 (व. स्मृ. २३. १९-२१)

१ I. reads -ऽनशने for -नाशके. २ B and D. substitute प्रात्यावसित-
for प्रत्यावसित . ३ I substitutes दश for सप्त, while B and D. omit.

..... तीर्थाभिगमनेन च ।

गवां च शतदानेन..... ॥.

४ G. and J. read गृहान् for गृहान् ५. C. F. and J. read जीवन्मुक्त्वाऽऽत्म-
त्यागी, G. जीवन्मुक्त्वात्मन्यागी and H. जीवन्वाऽऽत्मत्यागी all for जीवन्ना-
त्मत्यागी. ६. We follow here H. I and the text, while B D E. H.

and J. add वा and C. F. त्वा before द्वादशरात्रं and G. omits it sub-
stituting दशरात्रं for द्वादशरात्रं. * A. substitutes च for वा.

७. We follow here A. and the text, while I. reads अग्नि समाधाय and
others अग्निमुपाशय for अग्निमुपसमाधाय.

उति । तत्र जप-होमौ विद्वद्विशेषेण विकल्पनीयौ । द्वादशरा-
त्र-त्रिरात्रौ त्वविद्वद्विपर्ययशक्ताशक्तभेदेन व्यवस्थापनीयौ ।

मूलवचने प्रव्रज्याशब्देन पूर्वं महाप्रस्थानगमनं व्याख्या-
तम् । अथ वा परिव्रज्या तेन त्रिव्रज्यते । तथा च सति परि-
व्रज्यातः प्रच्युतस्य ब्राह्मणस्य प्रायश्चित्तमुक्तं भवति । तदि-
दं श्रद्धालोः पुनरुपनयनादिपुद्गसरं पारिव्रज्यं जिघृक्षोर्वेदिता-
व्यम् । यस्तु पुनः पारिव्रज्यं न जिघृक्षति तस्य मरणान्तं
राजदासत्वादिकम् । यच्चत्र नारदः—

राज्ञ एव तु दासः स्यात् प्रव्रज्याश्वसितो द्विजः* ।

न तस्य प्रतिमोकोऽस्ति न विशुद्धिः कथञ्चन' ॥

(ना. स्मृ. ५. ३५)

इति तत् क्षत्रिय-वैश्यपरम् । यदाह कात्यायनः—

'प्रव्रज्याश्वसिता यत्र त्रयो वर्णा द्विजातयः ।

निर्वासं कारयेद्विभं दास्यं क्षत्र-विशौ नृपः'† ॥

* प्रायश्चित्तार्थत्वादस्मिन् दास्ये भृतिः पारितोषिकादिकं च न ग्राह्यम् ।
न तस्य प्रतिमोकोऽस्ति इत्यनेन राजदास्य एव तस्य मरणं भवेत् । मरण-
पर्यन्तं तस्य कदापि शुद्धिर्नास्ति । मरणेनैव स शुद्धो भवतीत्यभिप्रायः ।

† उपरितनेन नारदवचनेनोक्तस्य राजदास्यस्य व्यवस्थेयम् । तत्र
ब्राह्मणस्य निर्वासनम् । न दास्यम् । तत्प्रकारः समनन्तरोक्तेन दक्षवचनेन
प्रदर्शितः ।

१ I. reads विद्वद्विषयी कल्पनीया, G. reads विद्वद्विषयेण and H.
विद्वद्विशेषे विषयी विकल्पनीयौ २. We follow here A. and I., while all
others read च विद्वद्विषये for स्वविद्वद्विषये, while B. and D. omit त्रिरात्रौ
and read द्वादशरात्र. ३ C. E. and J substitute प्रतिमोहो I. प्रतिमोहो
for प्रतिमोको, while B and D —

... .. प्रव्रज्याश्वसितो द्विजः ।

न तस्य प्रति होमोऽस्ति II.

४ Except A. all others omit तत् क्षत्रिय-वैश्यपरम् । यदाह. ५ C.
and F. read प्रव्रज्या च सितो and B and D प्रव्रज्याश्वसितो both for
प्रव्रज्याश्वसिता. ६ G H I and J. read विशोः for -विशौ.

इति । दक्षः—

‘वारिब्रज्यं गृहीत्वा तु यः स्वधर्मे न तिष्ठति ।

श्वपदेनाङ्कयित्वा तं राजा शीघ्रे प्रवासयेत्’ ॥

(द. स्मृ. ७. ३४)

इति । याज्ञवल्क्यः—

‘भद्रज्याश्वसितो राज्ञो दासः स्यात् मरणान्तिकम्’* ।

(या. स्मृ. २. १८३)

इति ॥ ९-६-७-८ ॥

अथाचारकाण्डशेषत्वेन स्नानभेदानाह—

स्नानानि पञ्च पुण्यानि कीर्तितानि मनीषिभिः ।

आग्नेयं वारुणं ब्राह्मं वायव्यं दिव्यमेव च ॥ ९ ॥ *

इति ॥ ९ ॥

आग्नेयादीनामुपदिष्टानां पञ्चानां क्रमेण स्वरूपं विवि-
नक्ति—

आग्नेयं भस्मना स्नानमवगाह्य तु वारुणम् ।

आपो हिष्ठेति च ब्राह्मं वायव्यं गोरजः स्मृतम् ॥ १० ॥

यत्तु सातपथ्येण तत् स्नानं दिव्यमुच्यते । *

तत्र स्नात्वा तु गङ्गायां स्नातो भवति मानवः ॥ ११ ॥

* इदमपि क्षत्रिय-वैश्ययोरेव दास्य विधत्ते । तदपि अनभ्युपगत-
प्रायश्चित्तस्यैव ।

१. I reads राज्याम् for राजा २ The text reads दास आमरणान्तिकम् for
दास स्यान्मरणान्तिकम् ३ L does not insert the following verse—

स्नानानि पञ्च पुण्यानि कीर्तितानि मनीषिभिः ।

आग्नेयं वारुणं ब्राह्मं वायव्यं दिव्यमेव च ॥

* G. E. and I read उपदिष्टानां for उपदिष्टाना ५ M reads एजल
for गोरज

इति । भस्मस्नानं द्विविधम् । पादादिकं मूर्धादिकं च ।
तत्र पादादिकं विरक्तविषयम् । संहारक्रमत्वात्* । तच्च कूर्म-
पुराणे दर्शितम्—

‘आग्नेयं भस्मनाऽऽपादमस्तकादिहधूलनम् ।

(कू. पु. प. १. २. १८. १३)

इति । मूर्धादि लिङ्गपुराणे दर्शितम्—

‘ईशानेन शिरोदेशं मुखं तत्पुरुषेण तु ।(३७)

उरोदेशमघोरेण गुह्यं वामेन सुव्रताः ॥

सद्येने† पादौ, सर्वाङ्गं प्रणवेन तु शोधयेत् ।

(लिं. पु. १. २६. ३७-३८)

इति । जलावगाहनरूपं तु वारुणस्नानं प्रथमाध्याये—

‘सन्ध्या स्नानं जपो होमः’

(प. स्मृ. १. ३९)

* तत्र तावत् स्नान-न्यासादिषु द्वौ क्रमौ विहितौ । सृष्टिक्रमः संहार-
क्रमश्च । भगवता जगत्स्रष्टा मूर्धानमारभ्य सृष्टिः क्रियते संहारं च पाद-
मारभ्य संहारः क्रियते इति श्रुति-स्मृत्यादिषु दर्शनान् तान्त्रिकैर्न्यासादिषु
क्रमद्वयमादृतम् । तत्र गृहस्थानां सृष्टिक्रमः विरक्तानां संहारक्रम इति
व्यवस्था ।

† सद्येन ‘सद्योजातं प्रपद्ये’ इति मन्त्रेणेत्यर्थः ।

१. B. and D. omit the following :—

‘आग्नेयं भस्मनाऽऽपादमस्तकादिहधूलनम् ।

इति । मूर्धादि लिङ्गपुराणे दर्शितम् ।

२. H. and I. read सुव्रतं for सुव्रताः this is not grammatically in-
correct but a quoted line and address to several Rishis. ३. G.
and J. read सद्येन for सद्येन. ५. B. and D. omit the following :—

जपो होमः” — इत्यत्र प्रपञ्चितम् । ज्ञानं तु विमृशिसापौ हि द्वेष्युग्भिः ।
पाद-हृदय मूर्धप्रदेशेषु कुर्यादकैर्माजतम् । तदुक्तं कू—

‘ज्ञानं तु मार्जनं ।’

इत्यत्र प्रपञ्चितम् । ब्राह्मं तु तिसृभिरापो हि ष्टेत्यग्निः पाद-
हृदय-मूर्धप्रदेशेषु कुशोदकैर्मार्जनम् । तदुक्तं कूर्मपुराणे—

‘ब्राह्म तु मार्जनं मन्त्रैः कुशैः सोदकत्रिन्दुभिः ।

(कू. पू. १. २. १८. १३)

इति । तत्र त्रिःकृत्वोऽभ्यस्तेषु स्थानेषु कर्त्तव्यम् ।
तत्प्रकारश्च बौधायनेन दर्शितः—

‘भुवि मूर्ध्नि तथाऽऽकाशे मूढ्न्याकाशे तथा भुवि ।

आकाशे भुवि मूर्ध्नाति मन्त्रस्नानं विधीयते’ ॥

(बौ स्मृ. १. २. १०. २१)

इति । सायंकाले गोषु मार्गेष्वोगच्छन्तीषु वायुना समु-
त्थिते गोपादरजस्यवस्थान वायव्यम् । आतपयुक्तेन वर्षो-
दकेन देहस्याप्लावनं दिव्यस्नानम् । तदिदं पूर्वोक्तेभ्यः
प्रशस्तम् । एतेन यौगिक-सारस्वते अपि द्वे स्नाने उपलक्ष्येते ।
यौगिक योगेन विष्णुचिन्तनम् । तदाह व्यासः—

‘ब्राह्मभाभ्यमुद्दिष्ट वायव्यं दिव्यमेव च ॥ (१)

वारुण यौगिक तद्वत् षोडा स्नान समासतः ।

ब्राह्म तु मार्जन मन्त्रैः कुशैः सोदकत्रिन्दुभिः ॥ (१०)

१ B and D read तत्र त्रिषु तभ्यस्तपु स्नानेषु, C and F तत्र त्रिषुत्नेभ्य-
स्तेषु, E and H तत्र त्रिषुषु तभ्यस्तेषु स्नानेषु G त्रिषुत्नेभ्यस्तेषु स्नानेषु
and J तत्र त्रिः कृत्वोऽभ्यस्तेषु स्थानेषु all for तत्र त्रिः कृत्वाऽभ्यस्तपु स्थानेषु
२ J. substitutes स्यात् for इति and for the same G भादि १ H D
F G H read गच्छन्तीषु for आगच्छन्तीषु ४ Except A I and
J. all others omit द्वे ५ B and D substitute तत्र I तत्र H मन्त्र
for तद्वत् C. and F आतपयुक्तं तत्र for वारुण यौगिक तद्वत् ६ The-
three lines appear only in A and the text, while all others omit but
the contents of the same are quite necessary here

आग्नेयं भस्मना स्नानं वायव्यं गौरजः स्मृतम् ।

यत्तु सातपवर्षेण तत् स्नानं दिव्यमुच्यते ॥ (११)

वारुणं चावगाहस्तु मानसं त्वात्मवेदनम् ।

यौगिकं स्नानमाख्यातं यौगोद् विष्णुविचिन्तनम् ॥ (१२)

(स. व्या. स्मृ. १. ९-१२)

इति । विद्वदाशिषा सम्पादितं सारस्वतं स्नानम् । तदाह

षृङ्गस्पतिः—

‘वायव्यं गौरजः श्रेष्ठमस्तं गच्छति गोपतौ ।

विद्वत्सरस्वतीप्राप्तं स्नानं सारस्वतं स्मृतम् ॥

(वृ. स्मृ. ३. ४९)

इति । विद्वदुक्तिप्रकारमाह व्यासः—

‘स्वयमेवोपपन्नाय विनयेन द्विजातये* ।

तज्ज्ञेः सम्पादयेत् स्नानं शिष्याय च सुताय च ॥

दाक्षायणमथैः कुम्भैर्मन्त्रवज्जाह्नवीजलैः ।

कृतमङ्गलपुण्याहैः स्नानमस्तु तदर्थिनाम् ॥

(व्या. स्मृ. १. १४-१५)

आदौ तावत् प्रभासे बहुगुणसलिले मध्यमे पुष्करे वा

गङ्गाद्वारे प्रयागे कनखलसलिले भद्रकर्णे गयायाम् ।

* विनयेन स्वयमेवोपपन्नयैव द्विजातये । उपपत्त्यभावेऽपि पुत्राय शिष्याय च स्नानसम्पादिका उक्तिर्देयेति भावः । तामेवोक्तिमाह दाक्षायणमथैरिति । दाक्षायणं सुवर्णम् । तन्मथैः कुम्भैः । तन्निहत्यो कुरुक्षेत्रे ।

१. B. and D. read यौगो विष्णुविचिन्तनम्. J. योगात् दिष्णु विचिन्तयेत् and the text यौगो विष्णुविचिन्तनम् २. B. and D. read -प्राक्त for -ग्राम ३. B. D. G. and J. read तत् for तज्ज्ञे ४. We follow here A. C. F. and J.; while others read -सदिने for -सन्दिने.

राहुग्रस्ते च सोमे दिनकरसहिते सन्निहत्यां विशेषात्
एतैर्विख्याततीर्थैस्त्रिभुवनविदितैः स्नानमच्छिद्रमस्तु' ॥

(ल. व्या. स्मृ. १. ७)

इति स्नानानि । एतेषु सप्तसु स्नानेषु वारुणं मुख्यमित-
राणि षड्स्नानानि गौणानि । मुख्य-गौणभेदेन शङ्खवचनमा-
चारकाण्ड एवोदाहृतम्* । तत्रे गौणस्नानान्यशक्तविषयाणि ।
तदुक्तं कूर्मपुराणे-

'अप्रार्थत्ये † समुत्पन्ने स्नानमेवं समाचरेत् ।

ब्राह्मादीनि तथाशक्तौ स्नानान्याहुर्मनीषिणः' ॥

(कू. पु. १. २. १८. १९)

इति ॥ १०-११ ॥

* वारुणस्नाने तर्पणस्य पूर्वभावित्वं वस्त्रनिष्पीडनस्योत्तर-
भावित्वमुपपत्तिपुरस्सरं विदधाति-

स्नातुं यान्तं द्विजं सर्वे देवाः पितृगणैः सह ।

वायुभूतास्तु गच्छन्ति तृपार्त्ताः सलिलार्थिनः ॥ १२ ॥

निराशास्ते निवर्त्तन्ते वस्त्रनिष्पीडने कते ।

तस्मान्न पीडयेद्वस्त्रमकृत्वा पितृतर्पणम् ॥ १३ ॥

इति । स्नातुं गच्छन्तं येऽनुगच्छन्ति ते सर्वे पूर्वं वस्त्रे निष्पीडिते

* प्रथमाध्याये स्नानप्रकरणे २६८ पृष्ठे तदमे च द्रष्टव्यमिदम् ।

† अप्रायत्य अद्भुचित्वम् ।

१ I reads सन्निवारया G D and G विशेषे for विशेषात् २ B and D omit स्नानानि गौणानि, while G, I omits स्नानानि ३ B C D and F substitute नच for तत्र ४ The text reads असापर्थे for असायर्थे ५ C E, and I read एव for एव ६ B D G H and J read उपपत्ति, पराशरौ for उपपत्तिपुरस्सर, while G omits पुरस्सर ७ M reads स्नानार्थे विप्रमायान्तं देव्य for स्नातुं यान्तं द्विजं सर्वे देवा ८ K reads अनुगच्छन्ति and M हि गच्छन्ति for, तु गच्छन्ति ९ I reads तृपार्त्ता for तृपार्त्ता

सति निराशाः गच्छन्ति—इत्येवोपपत्तिः । अस्मिन्नर्थे योगियाज्ञ-
वल्क्यादिस्मृत्यन्तरवचनानि पूर्वमेवोदाहृतानि ॥१२-१३॥

तर्पणवेलायां तिलाः पाणितले विलोमप्रदेशे पात्रान्तरे वा
स्थापनीयाः न तु सेलोन्नि पाणिपृष्ठे,—इत्यभिप्रेत्य तत्र स्था-
पने पत्यवायमाह—

रोमकूपेष्ववस्थाप्य येस्तिलैस्तर्पयेत् पितॄन् ।

पितरस्तर्पितास्तेन रुधिरेण मलेन च ॥१४॥

इति । अस्मिन्नर्थे देवलवचनं पूर्वमेवोदाहृतम् ॥ १४ ॥

स्नानवेलायां केशधूननादि प्रतिषेधति—

अधूनोति यः केशान् स्नात्वा यस्तूत्सृजेन्मलम् ।

आचामेद्वा जलस्थोऽपि स बाह्यः पितृ-दैवतैः ॥१५॥

* आचारकाण्डे प्रथमोऽध्याये ज्ञानप्रकरणे द्रष्टव्यानीमानि वचनानि ।

† नी. संज्ञकं डी. संज्ञकं च पुस्तकद्वयं वर्जयित्वा अन्येषु सर्वेष्वप्याद-
र्शपुस्तकेषु 'स्नात्वा प्रस्रवतो द्विजः' इति, जी. को. एल् संज्ञितपुस्तके-
षु 'प्रस्रवते' इति च पाठो दृश्यते । तथापि नायं माधवाचार्य-धरणीधरा-
दीनां सम्मतः । 'इत्यमेव पाठः सर्वत्र । परन्तु, "यश्च स्नानान्तरमाद्र-
वस्त्रो मल-मूत्रे विसृजेत्" इति व्याख्यादर्शनात्, प्रस्रवते द्विज-इति पाठ
एव समीचीनः प्रतिभाति'—इति वदन् वगदेशीयास्यातिक्रमोत्सायटीमुद्रि-
तपुस्तकसम्पादनकर्ता चन्द्रकान्ततर्कालङ्कारस्वत्र भ्रान्त एव । केवलं
प्रस्रवते इत्यनेन व्याख्यानस्य कथं सङ्गतिरिति स एव प्रष्टव्यः ।

‡ केचित् 'पितृ-दैवते' इति पाठमाश्रित्य दैव-पितृकर्मणि स बाह्यः
वर्ज्यः भवतीति व्याचरुः ।

१ Except A. and I all others read इति तेषाम्; while. I. इत्येव for
इत्येवा. २. C. F. E and H. read स्नानकर्तृपाणिपृष्ठे for सेलोन्नि पाणिपृष्ठे.
३. K. and L read तिलैस्तर्पयेते for य स्तिलैस्तर्पयेत्; while M. does not
insert the whole verse, and G reads -कूपे च सस्थाप्य for -कूपेष्ववस्थाप्य
४ I. K. and L read तर्पितास्तेन द्वे सर्वे for पितरस्तर्पितास्तेन. ५ B. and D.
read अय for अव - Except B and D others read thusline as follows —

अधूनोति यः केशान् स्नात्वा प्रस्रवतो द्विजः ।
while G K. and L read प्रस्रवते and J reads -स्नात्वा विष्टजेन्मलम्. ६. K.
and L. read पितृ दैवते for पितृ-दैवते .

इति । स्नात्वेत्येतत् पदं काकाक्षिवद् उभयतः सम्बद्ध्यते ।
 तथा च सति - यः स्नानानन्तरमार्द्रान् केशानवधुनुयात्
 यश्च स्नानानन्तरमार्द्रवस्त्रो मल-मूत्रे विसृजेत् यश्च न-
 द्यादावस्नानकाले जलमध्ये स्थित्वा आचामेत्, स त्रिविधो-
 ऽपि पुरुषः पितृभिः दैवतैश्च ग्राह्यः कृतः । पैतृकं दैविकं चा-
 नुष्ठानमनुष्ठातुमनर्हं इत्यर्थः ॥ १५ ॥

आचमनकाले शिरःप्रावरणादीनि निषेधति—

शिरः प्रावृत्त्य कण्ठं वा मुक्तकच्छ-शिखोऽपि वा ।

विना यज्ञोपवीतेन आचान्तोऽप्यशुचिर्भवेत् ॥ १६ ॥

इति । वस्त्रेण शिरः कण्ठं वा प्रावृत्त्य नाचामेत् । तथा मुक्त-
 कच्छो वा मुक्तशिखो वा यज्ञोपवीतरहितो वा नाचामेत् ॥ १६ ॥

आचमने नियमान्तरमाह—

जले स्थलस्थो नाचामेत् जलस्थश्च वहिःस्थले ।

उभे स्पृष्ट्वा समाचान्तं उभयत्रं शुचिर्भवेत् ॥ १७ ॥

इति । यो हि पदभ्यां जलमस्पृष्ट्वा शुद्धस्थल एवोपविश्य
 ईपर्यप्तो जल एव विन्दून् पातयन्नाचामति स जल-स्थलयो-
 रुभयोर्न शुद्ध्यति । यश्च तद्वैपरीत्येन जले पादद्वयमवस्था-
 प्य स्थले विन्दून् पातयन्नाचामति, सोऽपि नोभयत्र शुद्ध्य-
 ति । अतस्तथा नाचान्तव्यम् । किन्तुवेकेन पादेन स्थलमप-

१. II does not insert इत्यर्थः २ II. reads मुक्तकशः शिखाऽपि for
 मुक्तकच्छ शिखोऽपि. ३ J. reads यथायज्ञोपवीतेन वा for विना यज्ञोपवीतेन.
 ४. K. and L. read समाचामेत् for समाचान्तं. ५. B and D. read उभयत्रा-
 चामि for उभयत्र शुचिर्. ६. G and I. do not insert इत्यर्थः. ७. G. omits
 the following portion:—

यश्च तद्वैपरीत्येन जले पादद्वयमवस्थाप्य स्थले विन्दून्
 पातयन्नाचामति सोऽपि नोभयत्र शुद्ध्यति ।

रेण जलं स्पृष्ट्वा समाचमिन् । तथाचोभयत्र शुद्धयति । एतच्च
स्नात्वा य आर्द्रवस्त्रस्तद्विषयम् ॥ १७ ॥

द्विगचमननिमित्तान्याह—

स्नात्वा पीत्वा क्षुते सुप्ते भुक्त्वा रथ्योपसर्पणे ।

आचान्तः पुनराचामेद्वांसो विपरिधाय च ॥ १८ ॥

इति ॥ १८ ॥

* आचमनप्रतिनिधित्वेन श्रोत्रस्पर्शो निमित्तान्याह—

क्षुते निष्ठीर्वने चैव दन्तोच्छिष्टे तथाऽनृते ।

पतितानां च सम्भाषे दक्षिणं श्रवणं स्पृशेत् ॥ १९ ॥

इति ॥ १९ ॥

श्रोत्रस्पर्शस्य शद्धिहेतुत्वमर्थवादपुरःसरमुपपादयति—

प्रभासादीनि तीर्थानि गंगाद्याः सरितस्तथा ।

विप्रस्य दक्षिणे कर्णे सन्तीति मनुरब्रवीत् ॥ २० ॥

अंशिरापश्च वेदाश्च सोम-सूर्या-ऽनिलास्तथा ।

सर्व एव तु विप्रस्य श्रोत्रे तिष्ठन्ति दक्षिणे ॥ २१ ॥

इति ॥ २०-२१ ॥

* आचमनानुब्रूयमाह—इत्यवनारयानि धरणीधरः ।

while J. omits —

स जलस्थलयाहमयोर्न शुद्धयति । यश्च तद्वैपरी
त्यत्र जले पादद्वयमवस्थाप्य स्थले चिन्दून् पातय-
न्नाचामानि, सोऽपि मोभयत्र शुद्धयति ।

१ J and M substitute भुक्त्वा for भुक्त्वा and L. रथ्याप्रसर्पणे for रथ्यो-
पसर्पण २ K reads जलस्थश्च बहिःस्थले for वासो विपरिधाय च.
३ M reads निष्ठीर्वने for निष्ठीर्वने. ४. Except १, all others omit अर्थवा-
नुर सरस ५ We follow here A K and L, while all others omit the
verse ६ M reads this verse as follows —

ब्रह्मा विष्णुश्च रुद्रश्च सोम सूर्योऽनिलस्तथा ।

त सर्वे ह्यपि तिष्ठन्ति कर्णे विप्रस्य दक्षिणे ॥

अरुणोदयात् पूर्वं स्नानं निषेधात्—

भास्करस्य करैः पूतं दिवा स्नानं प्रशस्यते ।

अप्रशस्तं निशि स्नानं राहोरन्यत्र दर्शनात् ॥ २२ ॥

इति । ग्रहणस्नाने रात्रिस्नानस्य प्रतिप्रसवं विवक्षित्वा*
राहोरन्यत्र दर्शनादित्युक्तम् ॥ २२ ॥

स्नानदृष्टान्तेन दानादीनामपि प्रतिप्रसवमाह—

स्नानं† दानं जपो होमः कर्त्तव्यो राहुदर्शने ।

अन्यदा त्वशुची रात्रिस्तस्मात् तां परिवर्जयेत् ॥ २३ ॥

इति । यद्यपि रात्रौ दानादिप्रतिषेधो न मूलवचने प्रस्तुतः

* एवमेव पुत्रजन्मनिमित्तकं पित्रादिमरणनिमित्तकं च स्नानं रात्रावपि भवत्येव । पराशरेणैव तदभ्यनुज्ञातमग्रे ।

† स्नानं ग्रहणनिमित्तकम् । तच्च स्पर्श-मोक्षकालयोः कर्त्तव्यम् । दानं जन्मराश्यादिदृष्टस्यानस्थितग्रहणनिमित्तकपीडादिपरिहारार्थम् । तच्च मुक्तयन्तरमेव भवति । पुरश्चरणादिबहुत्पपूर्वको मन्त्रजपः । स च स्पर्शादिमोक्षान्त एव । होमः ग्रहणपीडापरिहारार्थकः तस्यामेव रात्रौ कर्त्तव्यः । पुरश्चरणाग्रस्तु द्वितीयदिन एव ।

‡ नायं श्लोको धरणीधरेण गृहीतो नापि व्याख्यानः ।

१. M. reads दिवाकरकरे for भास्करस्य करैः. २ C. L. F. and H omit the following.—

ग्रहणस्नाने रात्रिस्नानस्य प्रतिप्रसवं विवक्षित्वा राहोरन्यत्र दर्श-
नादित्युक्तम् ॥ २२ ॥ स्नानदृष्टान्तेन दानादीनामपि प्रतिप्रसवमाह—

स्नानं दानं जपो होमः कर्त्तव्यो राहुदर्शने ।

* अन्यदा त्वशुची रात्रिस्तस्मात् तां परिवर्जयेत् ॥ २३ ॥ इति ।

while B. D. and G. substitute राहोरन्यत्रे for ग्रहणस्नाने. ३ C. E. F. H. K. L. and M. do not insert this verse, but the author has commented this

तथापि शाखान्तरसिद्धं प्रतिषेधं हृदि निधायाऽयं प्रतिप्रसव इति
ब्रष्टव्यम् । अन्यदा राहुदर्शनरहिते काले रात्रिः स्नानादिव्व-
शुचिः तस्मात् स्नानादिकं चिकीर्षुस्तां रात्रिं परिवर्जयेत् ॥ २३ ॥

सोमग्रहणकालस्य दानार्थहृत्वगुपपादयति—

मेरुतो बसवो रुद्रा आद्वित्याश्चैवं देवताः ।

सर्वे सोमे प्रलीयन्ते तस्माद्दानन्तु तद्ग्रहे ॥ २४ ॥

इति ॥ २४ ॥

राहुदर्शन इव खलयज्ञादावपि रात्रिदानमभ्यनुजानाति—

• खलयज्ञे विवाहे च संक्रान्तौ ग्रहणे तथा ।

शर्वर्या दानमस्त्येव नान्यत्रैवं विधीयते ॥ २५ ॥

इति ॥ २५ ॥

पुनरपि राहुदर्शनं दृष्टान्तत्वेनोदाहृत्य पुत्रजन्मादौ रात्रि-
दानमभ्यनुजानाति—

पुत्रजन्मनि यज्ञे च तथा चात्ययकर्मणि ।

राहोश्च दर्शने दानं प्रशस्तं नान्यदा निशि ॥ २६ ॥

१. L. G. H. and J substitute प्रतिषेधं for प्रतिप्रसव . २. B. and D. read अन्यदा and G. अन्यत्र for अन्यदा. ३. I. reads मरुतो, but it seems to be incorrect. ४. B. and D substitute अपि. C. E. F. J. K. and L. अय for एव. ५ We follow here A. and M.; while all others substitute संग्रहे for सद्ग्रहे. ६ B. D. and G. read अनुजानाति for अभ्यनुजानाति and for the same C. and F. read इत्यनुजानाति. ७. M. reads ग्रहणेषु च for ग्रहणे तथा • ८. Except A and I. (all others substitute तु for एव; while M. reads दाननेतेषु नान्यत्रेति विनिश्चय for दानमस्त्येव नान्यत्रैव विधीयते. ९. I. reads दृष्टान्तेन for दृष्टान्तरत्वेन.

इति । अत्ययकर्म मरणम् । तस्मिन् प्रस्तुते सति गोदान-
तिलपात्रादिदानं* निश्चयेऽपि कर्तव्यम् ॥ २६ ॥

‘नान्यदा निशि’ इत्ययं निषेधो दान इव स्नानेऽप्यस्तीत्य-
भ्युपेत्य पूर्व-पश्चिमयामयोः स्नानस्य प्रतिप्रसवमाह—

महानिशा तु विज्ञेया मध्यस्थं प्रहरद्वयम् ।

प्रदोष-पश्चिमौ यामौ दिनवत् स्नानमाचरेत् ॥ २७ ॥

इति । निशि निषेधो महानिशाविषयः । महानिशाशब्दश्च
द्वितीय-तृतीययामावभिधत्ते । तथा च सति प्रथम-चतुर्थयामौ
दिनवत् स्नानादियोग्यौ । तस्नात्तत्र स्नानादिकमाचरेत् । एत-
च्चापद्विषयम् । अन्यथा ‘भास्करस्य करैः’ (प. स्मृ. १२, २२)
इत्यनेन विरुद्धयेत् । काम्य-नैमित्तिके स्नाने तु महानिशाया-
मप्यनिषिद्धे । तदाह देवलः—

‘महानिशा तु विज्ञेया मध्यस्थं प्रहरद्वयम् ।

तस्यां स्नानं न कुर्वीत काम्य-नैमित्तिकादृते’† ॥

इति ॥ २७ ॥

* तच्च मरणनिमित्तमुत्क्रान्तिधेन्वादिदानम् ।

† देवलेनेव —

‘महानिशा द्वे घटिके रात्रिर्मध्यमयामयोः’ ।

इत्युक्त्यात् रात्रिर्द्वितीयप्रहरान्त्यघटिका तृतीयप्रहराद्यघटिका भेति
घटिकाद्वयं महानिशासंज्ञकं भवति । तान्त्रिकमते प्रथमप्रहरानन्तरं घ-
टिकाद्वयं महानिशा ततश्चातिनिम्नेसाद्यलभ्यमानेन ।

१ B. D. C. and F. read इत्यसि for निश्चये ० B. C. F. F. and I.
read मध्यस्थ. for मध्यस्थं. ३ I reads महानिशापि न निषिद्धये, while B. D.
G. and J. read महानिशाप्यानिषिद्धा ४. I. reads नच for मध्यः

रात्रौ स्नानस्य निमित्तं राहुदर्शनं पूर्वमुक्तम् । इदानीं नि-
मित्तान्तरमाह—

चैत्यवृक्षश्चितिर्यूपेश्चण्डालः सोमविक्रयी ।

एतांस्तु ब्राह्मणः स्पृष्ट्वा सवासा जलमाविशेत् ॥२८॥

इति । चितेर्योग्यं उमशानुस्थानं चैत्यम् । तत्र समारो-
पितो वृक्षः चैत्यवृक्षः । चिर्यादयः प्रसिद्धाः । तेषां स्पर्शनं
स्नाननिमित्तम् । तद् यदि कथञ्चित् रात्रौ सम्पद्यते तदा
रात्रावपि स्नातव्यमित्यभिप्रायः ॥ २८ ॥

स्नानस्य निमित्तान्तरमाह—

अस्थिसंचयनात् पूर्वं रुदित्वा स्नानमाचरेत् ।

अन्तर्दशाहे विप्रस्य ह्यूर्ध्वमाचमनं भवेत् ॥ २९ ॥

इति । 'प्रथमेऽह्नि' (ध्या. स्मृ. ५९)—इत्यादिशास्त्रैर्विहितानां

* जलमाविशेत् । इत्यनेन उद्धृतजलनिषेधोऽवगम्यते इति धरणी-
धरः । तथा च उष्णोदकनिषेधोऽप्यनेनैवावगम्यत इति गुह्यं भवति ।

१. B. C. D. and F. add तत् before पूर्वम्. २. I. reads निमित्तान्तराणि
and B. and D. नैमित्तान्तरम् for निमित्तान्तरम् ३. M. reads चितिर्युपेश्च for
चितिर्युपेश्च. ४. Except A. G. E. H. and I. all others omit चैत्यवृक्षम्,
while B. D. E. H. and J. read चैत्यादय for चिर्यादय. ५. B. and D.
omit the following :—

स्नातव्यमित्यभिप्राय ॥ २८ ॥

स्नानस्य निमित्तान्तरमाह—

अस्थिसंचयनात् पूर्वं रुदित्वा स्नानमाचरेत् ।

अन्तर्दशाहे विप्रस्य ह्यूर्ध्वमाचमनं भवेत् ॥ २९ ॥

इति । 'प्रथमेऽह्नि' (ध्या. स्मृ. ००)—इत्यादिशास्त्रैर्विहितानां दिनानां
मध्ये यदाऽस्थिसंचयनं क्रियते तदा पूर्वंस्निग्धकाले रोदनं स्नाननिमित्तम् ।
अस्थिसंचयनार्थं रोदनं स्वाचमनस्यैव निमित्तम् । गतु स्नातव्य ॥२९॥

ननु—सोमप्रश्ने रात्रावपि.

६. M. reads पूर्वम् for ह्यूर्ध्वम्; while K. and L. स्नानम् for भवेत्

देनानां मध्ये यदो अस्थिसञ्चयनं क्रियते ततः पूर्वस्मिन्काले
पेदनं स्नाननिमित्तम् । अस्थिसञ्चयनादूर्ध्वं रोदनं त्रैवाचमनस्यैव
नेमित्तम् । ननु स्नानस्य ॥ २१ ॥

ननु—सोमग्रहणे रात्रावपि स्नातव्यमित्युक्तं तदयुक्तम् ।
पदकस्य शुद्धभावात् । तदाह पैठीनसिः—

‘अपेयं तु तदा तोयं रात्रौ मध्यमयामयोः ।

स्नानं चैव न कर्त्तव्यं तथैवाचमनक्रिया’ ॥

इति । तस्माद्रात्रौ स्नानं कथमभ्युपगम्यते?—इत्याशङ्क्य
सोमग्रहादिव्यतिरिक्तत्रिपथेयमशुद्धिरित्याह—

सर्वं गङ्गासमं तोयं राहुग्रस्ते दिवाकरे ।

सोमग्रहे तथैवोक्तं स्नान-दानादिकर्मसु ॥ ३० ॥

इति । सोमग्रहस्योपलक्षणत्वात् संक्रान्त्यादिष्वपि नास्त्य-

* ‘सर्वं गङ्गासमं तोयम्’—इत्यनेन पूर्वनिमित्तकं पाविष्यं गङ्गासम-
त्वेन रात्रिखानार्हत्वं चोक्तम् । तत्र गङ्गायां कालनियमो नास्ति । यथोक्तं
महाभारते अत्रारपर्णगन्धर्वप्रत्यर्जुनेन—

‘समुद्रे हिमवत्पार्श्वे नद्यामस्या च दुर्मते—

रात्रावहनि सन्ध्याया कस्य गुप्तः परिग्रहः ॥

भुक्तो वाऽप्यथ वाऽभुक्तो रात्रावहनि खेचर ।

न कालनियमो ह्यस्ति गङ्गा प्राप्य सरिद्वराम् ॥

(म. भा. १. १७०. १६-१७)

इति । ग्रहणे गङ्गासमत्वात् सर्वेष्वपि जलाशयेषु रात्रौ स्नानं न दो-
षावहमित्यर्थः ।

१ G. reads यथा for यदा २, G. omits नु. ३ 1. reads, स्नातव्यमित्युक्तं
सद्युक्तम् ४. ४ I. reads यथा for यदा. ५. h and L. read सोमग्रहे for
सोमग्रहे.

शुद्धिदोषः ॥ ३० ॥

सोमप्रहादीनां यथा उदकप्राशस्त्यहेतुत्वं तथा कुशानामप्याह—

कुशैः पूतं तु यत् स्नानं कुशेनोपस्पृशेद् द्विजः ।

कुशेन चोद्धृतं तोयं सोमपानसमं भवेत् ॥ ३१ ॥

इति । कुशैर्मार्जनं कृत्वा मन्त्रस्नानं क्रियते तत् कुशपूतं स्नानम् । कुशाननामिकायां धृत्वा यदाधमनं तत् कुशोदकोपस्पर्शनम् । सन्ध्यावन्दनादौ मार्जनार्थं कुशाग्निरुद्धृतं विन्दुजातं कुशोद्धृततोयम् । तत्तोयं सोमपानवत् प्रशस्तम् ॥३१॥

अथ कृत्स्नवेदाध्ययनं कर्तुमशक्तस्यैकदेशाध्ययनमभ्यनुत्तानुमध्ययनाऽभावं निन्दति—

अग्निकार्यात् परिभ्रष्टाः सन्ध्योपासनवर्जिताः ।

वेदं चैवानधीयानास्सर्वे ते वृषलाः स्मृताः ॥ ३२ ॥

इति । उभयोः सन्ध्ययोर्ब्रह्मचारिभिः समिदाधानमग्निकार्यम् । तेन गृहस्थानामौपासनमप्युपलक्ष्यते । अग्निकार्यादिरहितानां वृषलत्वं शूद्रादिसमानत्वम् ॥ ३२ ॥

१. B D. E. H. I. and J. read कुशस्य for कुशानाम्. २. K. and L. read कुशैः पूतं भवेत्, B. D. C. E. F. H. and I. कुशपूतं तु यत्, and G. कुशपूर्वं तु यत् All for कुशैः पूतं तु यत्. ३. Except A. K. and L. all others read कुशेनोद्धृततोयं यत् for कुशेन चोद्धृतं तोयं. ४. M. substitutes स्पृशेत् for भवेत्, while G. omits -समं and reads भवेदिति. ५. I. omits मय- and adds यत् after क्रियते. ६. Except A. and L. all read कुशमार्जनार्थं for मार्जनार्थं. ७. C. and F. read अग्निहोत्रम् for अग्निकार्यम्.

एकदेशाध्ययनमभ्यनुजानाति-

तस्माद्दृष्यतेन ब्राह्मणेन विशेषतः ।

अध्येतव्योऽप्येकदेशो यदि सर्वं न शक्यते ॥ ३३ ॥

इति । न चाध्ययनन्यायेनाग्निकार्य-सन्ध्योपासनयोस्त्येक-
देशानुष्ठानं शङ्कनीयम् । प्रेयास्पृहितत्वेन तयोरशक्यसम्भ-
गात् । क्वचित्तद्वर्जनस्य नास्तिक्या-ऽऽलस्यादिमूलकत्वात् ।
इत्यलभतिन वृषलत्वाद्गीतिनेत्यर्थः ॥ ३३ ॥

अथ शूद्रान्नं प्रतिषेधति-

शूद्रान्नरसपुष्टस्याऽप्यधीयानस्य नित्यशः ।

जपतो जुह्वतो वाऽपि गतिरूर्ध्वा न विद्यते ॥ ३४ ॥

इति । अध्ययन-जप-होमास्तावदशेषपापक्षयहेतुतया प-

वित्रतामापादयन्तीति धर्मशास्त्रेषु द्विण्डिमः । तथाच मनुः-

‘वेदाभ्यासोऽन्वहं शक्त्या महायज्ञक्रिया क्षमा ।

नाशयन्त्याशु पापानि महापातकजान्यपि’ ॥

(म. स्मृ. ११. २४५)

* वेदाभ्यासादीनि ब्राह्मणस्य नित्यानि । न तेषां पापप्रणोदनार्थत्वं
युक्तम् । तथापि प्रकारान्तरेणात्रोक्तम् । येषां पापानां शास्त्रकृद्भिः प्राय-
श्चित्तं नोक्तं तेषां, अप्रत्ययकृतानां, प्रतिभूतानां च वेदाभ्यासादिना निवृ-
त्तिर्भवतीति विज्ञायते । ‘महापातकजान्यपि’ इत्यनेन महापातकजनिता-
वान्तरपापानि नश्यन्ति । न महापातकानीति निष्कृष्टोऽर्थः ।

१. I. reads क्रियन्त्या for एरुनेयी- २. B. and D read मस्त्यते for म
स्यते. ३. G. reads प्रायश्चित्तकारिण्येन and J. प्रयोगकारिण्येन ४. Except
A. E. II. and I. all read अशक्य for अशक्य- ५. M. reads उक्त for
कर्मा, while A. substitutes हि for अपि. ६. L. reads द्विण्डिम for
नियमः. ७. E. does not insert तथा च मनु-

इति । बृहस्पतिरपि—

‘यथा जातवलो वह्निर्दहत्याश्रानपि हुमान् ।
तथा दहति वेदज्ञः कर्मजं दोषमात्मनः’* ॥

इति । वसिष्ठोऽपि—

‘यथाग्निर्वायुना ऽऽह्मोतो हविषा चैव दीप्यते ।
एवं जप्यपरो नित्यं ब्राह्मणः सम्प्रदीप्यते’ ॥

(व. स्मृ. २३. १६)

इति । चतुर्विंशतिमतेऽपि—

‘ वैश्वानरीं प्रातपतीं पवित्रोष्टिं तथैव च ।
कृतावृतौ प्रयुञ्जानः पुनाति दशपूरुषम्’† ॥

‘ इति । यस्तु नैरन्तर्येण शूद्रान्नं भुञ्जानः तद्रक्षेन पुष्टो
भवति तं पुरुषं यथोक्ता अध्ययनादयो ऽपि न पोषयितुं क्षमाः
तस्मान् शूद्रान्नं यत्नेन वर्जयेदित्याशयः ॥ ३४ ॥

शूद्रान्नं दृष्टान्तीकृत्य तद्वच्छूद्रसम्पर्कादीन् प्रतिषेधति—

शूद्रान्नं शूद्रसम्पर्कः शूद्रेण तु सहासनम् ।

शूद्राज्ज्ञानागमश्चैवं ज्वलन्तमपि पातयेत् ॥ ३५ ॥

इति । शूद्रान्नं व्याख्यातम् । एकस्मिन् गृहे शूद्रेण सह-

* अत्रापि ‘कर्मजं दोषम्’—इत्यनेन अनिर्दिष्टप्रापश्चित्तस्यैव दोषस्य
ग्रहणं कार्यम् ।

† वैश्वानर्यादय इष्टयः आहिताग्नेः । वेदज्ञानं जप्यं च अनाहिताग्नेः
इति यथाधिकारं सम्भवत्येव ।

१ B and D. read पीतो, C E F H I. and J. पूतो and G. भूतो for
प्रातो. २ We follow here A. and the text, while all others substitute तथा
for एव and मन्त्रयुक्त, समाहिन for ब्राह्मण सम्प्रदीप्यते. ३. I. reads पूनयितुं.
C. F and H. प्रापयितु for पापयितु, while J. ऊर्ध्वं पारयितु for the same.
४. Except A. B. and D. all others substitute अपि for एव. ५ G.
omits शूद्रेण, while except J. all others do not insert शूद्रान्नं व्याख्यातम्.

।।सः शूद्रसम्पर्कः । कृष्यादिकं कारयतां कृषीवलैः शूद्रैः सह
 ऋदाचिदेकस्मिन् शकटादावुपवशेनं सहासनम् । पुरोणश्रवणा-
 दिजातधर्माधर्मविधेकात् प्राज्ञात् वाग्भिन्नः शूद्राद्दमार्धमप्राप्ति-
 र्ज्ञानागमः । एते शूद्रान्नादयः ज्वलन्तं ब्रह्मवर्चसेन विख्यातमपि
 पुरुषं नरके पातयन्ति । तस्मात्ते वर्जनीयाः ॥ ३५ ॥

वर्ज्यान्तरमाह—

यः शूद्रा पाचयेन्नित्यं शूद्री च गृहमेधिनी ।

वर्जितः पितृ-देवेभ्यो रौरवं याति स द्विजः ॥ ३६ ॥

इति । यो विप्रः केनचिन्निमित्तेन परस्थलादौ निवसन्
 स्वकीयमेवात्रं शूद्रस्त्रिया पाचयेत् यस्य च ग्रामे निवसतो
 ऽपि ऊढाऽनूढा वा शूद्रा गृहिणी भवति द्विविधोऽपि स विप्रो
 हव्य-कव्येऽनुष्ठातुमयोग्यः सन्नरकमाप्नोति ॥ ३६ ॥

शूद्रान्नवत् सूतकात्रं निन्दति—

मृत-सूतकपुष्टाद्भो द्विजः शूद्रान्नभोजनः ।

अहं तन्न विजानामि कां कां योनिं गमिष्यति ॥ ३७ ॥

* पूर्वं एकादशेऽध्याये 'दास-गोपाल-नापित'—(प. स्मृ. ११. २१)
 —इत्यादिना दासादयः भोज्यान्नेन परिगणिताः । तत्कथमत्र शूद्र-

१. I reads पुताणादि- for पुताण- २. I. omits वाग्भिन्नः; while except
 A. G. L. and J. others omit. प्राज्ञान्. ३. B. D. and H. substitute
 पितृ देवभ्ये for पितृ देवेभ्यः, while M. does not insert this whole śloka.
 ४. B. and D. omit यो. ५. J. substitutes पत्न्यादौ for परस्थलादौ and
 except A and I. others omit परस्थलादौ ६. I. reads अनुष्ठानायोग्य
 for अनुष्ठातुमयोग्य and B. C. D. F. G. and J. read स नरकम् for सन्न
 नरकम्. ७. We follow here A. and M; while all others read मृत
 सूतकपुष्टाद्भो द्विजं ८. B. C. D. E. F. G. and H. read शूद्रान्नभोजनम्. I.
 K. and L. शूद्रान्नभोजनम् and N. शूद्रान्नभोजने all for शूद्रान्नभोजनम्
 ९. C. F. G. J. K. and L. read अहं तन्न, M. अहं तन्न for अहं तन्न, while B.
 and D. अहं यापि न for the same.

गृध्रो द्वादश जन्मानि दश जन्मानि सूकरः ।

श्वयोनौ सप्तजन्मो स्यादित्येवं मनुरब्रवीत् ॥ ३८ ॥

इति । मृताशौचे जाताशौचे वा अशौचिनोऽन्नमन्यो यो विप्रो दशस्वपि दिनेषु भुक्त्वा शरीरं पुष्पाति सोऽयं मृत-सूतक-पुष्टांगो विप्रः बहुषु कष्टयोनिषु जायते । कां कां योनिं गमि-
त्यतीत्येतत् न जाने इत्युक्त्वा योनीनामतिकष्टत्वं वर्णितम् ।
न तु स्वाज्ञानं प्रकटीकृतम् । अन्यथा गृध्रादिजन्मोदाहरणं
व्याहन्येत । न च-गृध्रादिवाक्ये^१ मनुरब्रवीदित्यभिधानात् त-
त्पूर्वकं स्वाज्ञानमुपवर्णितमिति शङ्कनीयम् । तद्वर्णने^२ प्रयोज-
नाभावात् । मनुशब्दोदाहरणं प्रामाण्यदाढ्याधर्मम् । तथा च
सति शूद्रान्न-सूतकान्नयोः कष्टत्वस्यात्यन्तं प्रमितत्वात्^३ । तदु-
भयं सर्वथा वर्जनीयमित्युक्तं भवति ॥ ३७-३८ ॥

शूद्रार्थे होमानुष्ठानं प्रतिषेधति—

दक्षिणार्थं* तु यो विप्रः शूद्रस्य जुहुयाद्धविः ।

ब्राह्मणस्तु भवेत् शूद्रः शूद्रस्तु ब्राह्मणो भवेत् ॥३९॥

स्त्रीपाचितान्नस्य निषेधः^४—इति चेत् । नार्थ दोषः । दासाद्यतिरिक्तशूद्र-
जातीयस्त्रिया एवायं निषेध इति समाधत्स्व ।

* अत्र 'दक्षिणार्थम्'—इत्युक्तेदक्षिणामहणमन्तरा होमो न दोषात्ह-
—इति न शङ्कनीयम् । शूद्रस्याभिसाध्ये कर्मण्यधिकाराभावात् । तत्करणे
होमकर्तुर्दोषोऽस्त्येवेति सुधियो विदाद्भुवंतु ।

१. G. and M. read सप्तजन्म स्यात्, I. reads सप्त जन्मानि for सप्तजन्मा
स्यात्. २. We follow here only A.; while J. reads द्वादशस्वपुष्टाङ्ग and
all others द्वादशपुष्टाङ्ग for मृत-सूतकपुष्टाङ्ग. ३. Except A. all others read
-वाक्ये for -वाक्ये. ४. G and H. read अभिधानपूर्वक for अभिधानात्पूर्वक.
५. C. and F. वर्णन- and I. वर्णनेन both for वर्णने. ६. I. reads प्रतिपा-
दितत्वात् for प्रमितत्वात्.

इति । यो विप्रः शूद्राक्षिणामादाय तदीयं हविः शान्ति-
पुष्ट्यादिसिद्धये वैदिकैर्मन्त्रैर्जुहोति तस्य ब्राह्मणस्यैव तत्र
प्रत्यवायः । शूद्रस्तु होमफलं लभेदिति ॥ ३९ ॥

अथ भोजनकाले मौनं विदधाति—

मौनव्रतं समाश्रित्य आसीनो न वदेद् द्विजः ।

भुञ्जानो हि वदेद् यस्तु तदन्नं परिवर्जयेत् ॥ ४० ॥

इति । यस्तु मौनेन भोक्तव्यमिति व्रतं तपोरूपेण स्वीकृत्य
वर्त्तते स भोक्तुमासीन उत्थानपर्यन्तं किमपि वचनं न वदेत् ।
यदि प्रमादाद्भोजनमध्ये किञ्चिद्वाक्यं वदेत् तदानीमवशिष्टमन्नं
परित्यजेत् न तु भुञ्जीत ॥ ४० ॥

भोजनपात्रेण जलपानं निषेधति—

अर्धे भुक्ते तु यो विप्रः तस्मिन् पात्रे जलं पिबेत् ।

हंत देवं च पित्र्यं च आत्मानं चोपघातयेत् ॥ ४१ ॥

इति । कास्यादिपात्रे प्रक्षिप्तमन्नं भुक्त्वा भोजनसमाप्ते
प्रागेव तत्पात्रमृद्धृत्य जलं यत् पिबेत् तेनानुष्ठितं पितृ-
कृत्यं च देवान् पितॄन् न तर्पयेत् । तेन दोषेण स्वात्मानं नरके पात-
यित्वाऽपघातयेत् ॥ ४१ ॥

* प्राणाहृतिपहणपर्यन्तं मौनं नित्यम् । तदन्तरं भोजनसमाप्तिपर्यन्तं
यमौनं तदेच्छिकं वनाद् वा भवति ।

१ J reads अर्धेभ्यश्च द्विजं for परिवर्जयेत् २ I and I read तत्र for
तत्रार्थं ३ E. and I do not insert न तु भुञ्जीत ४ G reads अर्धे भुक्त्वा तु
I and I अर्धेभ्यश्च तु ५ C and F अर्धेभ्यश्च तु and I अर्धेभ्यश्च तु all for
अर्धे भुक्त्वा तु ६ L reads हंत देवं and चोपघातयेत् for हंत देवं and चोपघात-
येत् ७ also substitutes चोपघातयेत् for चोपघातयेत् ८ I reads
अवपातयेत् for उपपातयेत्

पङ्क्त्युच्छिष्टकारित्वं प्रतिषेधति—

भुञ्जानेषु तु विप्रेषु योऽग्रे पात्रं विमुञ्चति ।

स मूढः स च पापिष्ठो ब्रह्मन्नः स खलूच्यते ॥ ४२ ॥

इति । एकपङ्क्त्युपविष्टेषु भुञ्जानेषु सत्सु तन्मध्ये कश्चिदि-
तरभोजनसमाप्तेः पूर्वमेव स्वपात्रं परित्यज्य भोजनान्ते 'चुलकं'
पीत्वोत्तिष्ठति तस्य निन्दाऽतिमहती । तदर्थमेव मूढादि-
शब्दाः प्रयुक्ताः ॥ ४२ ॥

श्राद्धकाले भोजनपात्रचलनात् पूर्वं स्वस्तिवाचनं निषेधति—
भांजनेषु च तिष्ठत्सु स्वस्ति कुर्वन्ति ये द्विजाः ।

न देवास्तृप्तिमार्यान्ति निराशाः पितरस्तथा ॥ ४३ ॥

इति ॥ ४३ ॥

अस्नातभोजनादिकं निषेधति—

अस्नात्वा नैव भुञ्जीत अजस्वाऽग्निमर्हूय च ।

पर्णपृष्ठे न भुञ्जीत रात्रौ दीपंविना तथा ॥ ४४ ॥

इति । यद्यपि स्नान-जप-होमानां भोजनकालात् प्राचीन-

* 'चुलकं' उत्तरापोशनम् । पदाप्यत्र मूढादिशब्दप्रयोगेण महती
निन्दावगम्यते तथापि न तस्य कश्चिदपि दोषोऽभिहितः । अत एव
उत्थानं शिष्टसम्प्रदायविरुद्धमित्येवेति प्रतिभाति ।

१ M. does not insert this Sloka. २ K. and L substitute तु for च.
३ I. substitutes च for स ४ I. reads उदकं पीत्वा तिष्ठति for चुलकं पी-
त्वाऽत्तिष्ठति ५ B. and D. read भोजनेषु ६ B and D. read स्वस्तिम for
स्वस्तिम्. ७ H. and, M do not insert this Sloka, while K. and L read
स्नात्वा नैव च for अस्नात्वा नैव. ८ G reads अजस्वा for अजस्वा and all
others except A. and J. substitutes अग्निमर्हूय, while I. ऽऽज्यमर्हूय
both for अग्निमर्हूय.

काले विहितत्वादस्नातभोजनादिकं न प्रसक्तं तथापि कदाचित्
केनचिन्निमित्तेन स्वस्वकालेष्वननुष्ठितेषु यदि भोजनकालः
प्राप्तः स्यात् तदा स्नानादिकमकृत्वा भोजनं न कुर्वीत । तथा
पत्रावल्यां भुञ्जानः पत्राणामन्तर्भागे भुञ्जीत । न तु पृष्ठभागे ।
तथा रात्रावन्धकारे न भुञ्जीत ॥ ४४ ॥

अथा ऽपहारादिना धनार्जनं प्रतिषेधति—

गृहस्थस्तु दंयायुक्तो धर्ममेवानुचिन्तयेत् ।

पोष्यवर्गार्थसिद्ध्यर्थं न्यायवर्ती सुबुद्धिमान् ॥ ४५ ॥

न्यायोपार्जितवित्तेन कर्त्तव्यं ह्यात्मरक्षणम् ।

अन्यायेन तु यो जीवेत् सर्वकर्मबहिष्कृतः ॥ ४६ ॥

इति । गृहस्थः पुत्र-मित्र-कलत्रादयः सर्वथा रक्षणीया इत्य-
नया दयया युक्तोऽपि पोष्यवर्गपोषणरूपस्यार्थस्य सिद्ध्ये ध-
र्ममेव शास्त्रीयमेव याजनादिरूपं द्रव्यार्जनोपायं चिन्तयेत् ।
एवं च सति न्यायवर्ती सन् परलोकविषयप्रधानत्वेन
बुद्धिमान् भवति । तस्मात् न्यायोपार्जितेनैव याजना-
दिसाध्येन वित्तेपात्मनः कुटुंबस्य च रक्षणं कर्त्तव्यम् । यस्त्व-

१ M reads यज्ञ for दया-. २. E. H. M. read पोष्यवर्गार्थसिद्ध्यर्थं for
पोष्यवर्गार्थसिद्ध्यर्थं. ३. I. and J. read सु बुद्धिमान्, G स बुद्धिमान् for
सुबुद्धिमान्. ४ K. and L. read स्वात्मरक्षणम्, G आत्मरक्षणम् and M
ज्ञानरक्षणम् for ह्यात्मरक्षणम्. ५. B. and D read गृहस्थस्य, G and H.
गृहस्थे both for गृहस्थ. ६. C E F. and H read बुद्धिमान् for
बुद्धिमान्. ७. C. and F. read आत्मार्थं कुटुंबस्य, I आत्मरक्षणं for आत्मनः
कुटुंबस्य च रक्षणम् and E G H and J आत्मार्थं कुटुंबस्य for the same
B and D follow our reading, but omit च.

न्यायेन चौर्यापलापादिना लब्धेन वित्तेन जीवेत् स देवे
पित्र्ये च कर्गण्यनर्हो भवति । यत्तु मनुवचनम्—

‘वृद्धौ च माता-पितरौ सेती भार्या सुतः शिशुः ।
अप्यकार्यंशतं कृत्वा भर्त्सव्या मनुव्रवीत्’* ॥

(म. स्मृ. ११. ११)

इति तदापदिपयम् ॥ ४५-४६ ॥

अथ पुण्यवस्तुदर्शनं विधत्ते—

अग्निचित् कपिला सत्री राजा भिक्षुर्महोदधिः ।

दृष्टमात्राः पुनन्त्येते तस्मात् पश्येत्तु नित्यशः ॥ ४७ ॥

इति । इष्टकाचयनसंस्कृतेनाग्निना युक्तोऽग्निचित् । कपिला
कपिलवर्णा धेनुः । सत्री द्वादशाहमारभ्य सहस्रसंवत्सरपर्यन्तेषु
सत्रेषु यस्य कस्यचित् सत्रस्यानुष्ठाता । शास्त्रीयेण मार्गेण
प्रजानां पालको राजा । चतुर्थाश्रमस्य यथावत्पालको
भिक्षुः । महोदधिर्लवणसमुद्रादिः । एते दृष्टाः सन्तो ब्रह्मरं
पुनन्ति । कुश-हिरण्यादयो ब्रह्मव्यविशेषाः पुनन्तोऽपि धार-
णादिकमपेक्षन्ते । न तु दर्शनमात्रेण पुनन्ति । अतस्तद्वैलक्ष-
ण्याय दृष्टमात्राः इत्युक्तम् ॥ ४७ ॥

रक्षणमात्रेण शुद्धिप्रदान् पदार्थानाह—

* उदाहृतोऽयं दलोकः पूर्वमाचारकाण्डे (प. १९८ पं. १४) अत्र
प्राचार्येण मनुकन्वेनोदाहृतः तथापि नायं मनुस्मृतिपुस्तकेषु सर्वत्रोपल-
भ्यते । नापि टीकाकारैर्व्याख्यातः । ‘काचित् ‘भृत्यानामुपरोधेन’ (म.
स्मृ. ११. १०)-इत्यम्मादये दृश्यन्ते ।

१ B. D. and I substitute सार्थी for सत्री. २ I. reads पश्येत्तु for
१२५५

अरणिं कृष्णमार्जारं चन्दनं सुमणिं घृतम् ।

तिलान् कृष्णाजिनं छागं गृहे चैतानि रक्षयेत् ॥४८॥

इति ।

‘योऽश्वत्थः शमीगर्भः’ ।

(तै. ब्रा. १. २. ८. ८)

इत्यादिभिर्मन्त्रैः संस्कृतो वह्निमन्थेनोपयुक्तेः काष्ठविशेषोऽरणिः । सुमणिः पद्मरागादिः ॥ ४८ ॥

अथ गोचर्मदानं विधातुं गोचर्मनिरूपणमाह—

गवां शतं सैकवृषं यत्र तिष्ठत्ययन्वितम् ।

तत् क्षेत्रं दशगुणितं गोचर्म परिकीर्तितम् ॥ ४९ ॥

इति । एकेन वृषेण सहितं गोशतं सैकवृषम् । तच्च गोशतं नियन्त्रणराहितं विश्रामाय यावन्तं भूप्रदेशमाक्रम्यावतिष्ठते तावद्भूप्रदेशो दशगुणितः सन् गोचर्मशब्देनाभिधीयते । मनुस्तु प्रकारान्तरमाह—

‘तिर्यग्यवोदराण्यष्टावूर्धा वा व्रीहयस्त्रयः ।

प्रमाणमद्गलस्योक्तं वितस्तिर्द्वादशाङ्गुलः ॥

वितस्तिर्द्वितयं हस्तमिति स्वायम्भुवोऽब्रवीत् ।

दशहस्तेन दण्डेन त्रिंशद्दण्डं निवर्तनम् ॥

पञ्च चाभ्यधिकं कृत्वा एतत् गोचर्म कीर्तितम् ॥

(म. स्मृ. १२. ७-८)

इति । वृद्धमनुः—

‘समहस्तेन दण्डेन त्रिंशद्दण्डं निवर्तनम् ।
तान्यैव दश गोचर्म देता पापैः प्रमुच्यते* ॥
(म. स्मृ १२. १०)

इति ॥ ४९ ॥

पापक्षयकामिनां गोचर्मदानं विधत्ते-

ब्रह्महत्यादिभिर्मर्त्यो मनो-वाक्काय-कर्मजैः ।

एतद्गोचर्मदानेन[†] मुच्यते सर्वकिल्बिषैः ॥ ५० ॥

इति । मनो-वाक्काय-कर्मणि व्यापारास्तेभ्यो जातानि मनो-वाक्काय-कर्मजानि । नचैतेषां त्रयाणामल्पाधिकभावेन व्यवस्थितानां साधारणो निवृत्तिहेतुरयुक्त-इति वाच्यम् । अत्यन्तावृत्तानां मानसानामीषदावृत्तानां वाचिकानां संकृत्कृतानां कायिकानां च समत्वसम्भवात् ॥ ५० ॥

* विज्ञानेश्वरस्वित्तमेव वाक्य बृहस्पतिनामोदाजहार (आचाराध्याये २१० श्लोकव्याख्यायाम्) । तत्र ‘पापैः प्रमुच्यते’ इत्यस्य स्थाने ‘सर्वो महीयते’ इति भेदः ।

† यद्यपि गोचर्मप्रमाणं तत्र तत्र मतभेदात् विभिन्नमानं दृश्यते तथाप्यन्यतमग्रहणात्त दोष इति सिद्धयति । ब्रह्महत्यादिरित्यादिशब्दात् सुरापानं मुवर्णस्तेयं गुरुतल्पगमनानां ग्रहणम् । नतु ससर्गस्य । तस्य कलौ महापातकत्वस्य निषिद्धत्वात् । आदिशब्देन विवक्षितग्रहणे सर्वशब्दग्रहणं महापातकत्वमानानामुपसङ्ख्यार्थम् । मनो वाक्काय-कर्मजैरित्यस्य मनसा सहस्रव्य वाचाऽभिलष्य कर्मणोपपादितैरित्यर्थः । तेन कायकृतत्व लभ्यते । तथा च कामकृतेषु महापापेष्विदं प्रायाश्चत्त कर्तव्य-

१ C H F read दाना for दन्वा B and D दानाह् for the same २ B and D read पापक्षयार्थे रोगिणा चर्मदानं; C and F पापक्षयकामिनां गोचर्मदानं G पापक्षयार्थे रोगिणो गोचर्मदानं J पापक्षयकामिणो चर्मदानं all for पापक्षयकामिनां गोचर्मदानं. ३. K. and L substitute पातकै for किल्बिषै ४ G and J read निष्कृतिहेतु for निवृत्तिहेतु ५ B and D do not insert सकृत्

दानस्य फलातिशयहेतुं पात्रविशेषमाह—

कुटुम्बिने दारिद्राय श्रोत्रियाय विशेषतः ।

यद्दानं दीयते तस्मै तद्दानं शुभकारकम् ॥ ५१ ॥

इति । विशेषत इति पदं कुटुम्बित्वादिभिस्त्रिभिः पात्राति-
शयविशेषणैः प्रत्येकं सम्बन्धयते । तथा च सति यस्य
महत् कुटुम्बं दारिद्र्यं चाधिकं बहुवेदपाठेन श्रोत्रियत्वम-
तिशयितं तादृशाय दीयमानं शुभस्य फलातिशयस्य कारकं
भवति ॥ ५१ ॥

परकीयभूम्यपहरणे प्रत्यवायाधिक्यमाह—

वापी-कूप-तडागाद्यैर्वाजपेयशतैर्मखैः* ।

गवां कोटिप्रदानेन भूमिहर्त्ता न शुद्ध्यति ॥ ५२ ॥

इति । वाप्यादीनामेकैकस्य शुद्धिहेतुत्वं शास्त्रान्तरेषु
प्रसिद्धम् । तादृशैर्बहुभिरपि न शुद्ध्यतीत्युक्तेः प्रत्यवायाधि-
क्यं प्रतीयते । न च सर्वात्मना* शुद्धिर्नास्त्येवम्परमिदं

मिति । अन्यथा मनोवाग्ब्यापारयोः पातित्यानाधायकतया तयोर्ग्रहणम-
नर्थकं स्यात्—इति सुधियो विचारयन्तु ।

* केचन पूर्वोक्तगोचर्मप्रमाणभूमिहरणदोषस्य निवृत्तिर्न भवतीत्याहुः ।
न तत्र मूल पश्यामः ।

१ E G and H read सशशुद्धिकाकम् for सदान शुभकारकम् २ H.
substitutes पात्रातिशय for पात्रातिशय*, while B C D E F G and I
omit पात्रातिशय ३ B C D E F G, and H, read दारिद्र्याधिकं for
दारिद्र्यं चाधिकं, while J reads दारिद्र्यमधिकं बहुवेदपाठकत्वात् श्रोत्रियता बह्वी
and H बहुवेदपाठे च श्रोत्रियत्वं for बहुवेदपाठेन श्रोत्रियत्वमतिशयितं E does
not insert अतिशयितं ४ I and J read शतैरपि for शतैर्मखैः, while
M does not insert this sloka.

वचनम् । तथा सति सुवर्णस्तेयधर्मेषु सम्भावितशुद्धिषु मध्ये
तत्पाटानुपपत्तेः ॥ ५२ ॥

अथ रजस्वलाविषये कश्चिद्विशेषमाह—

अष्टादशदिनादर्वाक् स्नानमेव रजस्वला ।

अत ऊर्ध्वं त्रिरात्रं स्यादुशाना मुनिरेव्रीत् ॥ ५३ ॥

इति । रजोदर्शनमारभ्य चतुर्थे दिवसे स्नाता स्त्री पुनस्तत
आरभ्य अष्टादशदिनादर्वाग्रजस्वला भवति चेत् तदा स्ना-
नमेवाचरेत् । न तु त्रिरात्राशौचं कुर्यात् । अष्टादशदिनादूर्ध्वं
रजोदर्शने त्रिरात्राशौचं कर्तव्यम् ॥ ५३ ॥

रजस्वलाप्रसङ्गेन शुद्धिस्थानां चाण्डालादीनां व्यवधाने
दशपरिमाणमाह—

युगं युगद्वयं चैव त्रियुगं च चतुर्युगम् ।

चाण्डाल-सूतिकोदक्या-पतितानामधः क्रमात् ॥ ५४ ॥

इति । अधःक्रमाद्विपरीतक्रमादित्यर्थः । ततश्चैवं योजनी-
यम् । पतितस्य व्यवधानमेकेन युगेन । उदक्याया युगद्वयेन ।
सूतिकाया युगत्रयेण । चाण्डालस्य युगचतुष्टयेनेति । युग-
परिमाणं लोकव्यवहारादवगन्तव्यम्* ॥ ५४ ॥

* युगपरिमाणमुक्तं मार्कण्डेयपुराणे—

‘द्वे वितस्ती तथा हस्तो ब्राह्मपतीर्थादिविष्टनम् ।

चतुर्हस्तं धनुर्दण्डो नाडिका युगमेव च’ ॥

(मा. पु. ४९, ३९)

१. G. substitutes किञ्चित् for कश्चित्, while B. and D. रजस्वलावि-
षयविशेषमाह for रजस्वलाविषये कश्चिद्विशेषमाह. २. E. G. and M.
read आपोवशविनात् for अष्टादशदिनात्. ३. B and D substitute उश-
ना ननुप्रवर्षात् for उशाना मुनिरेव्रीत्. ४. G. and H. read पौड्यादिनात् for
अष्टादशदिनात् and E. and H. रज.स्नाता for रजस्वला, while I. omits चेत्.
५. G. reads युगादीनां परिमाणं for युगपरिमाणं.

उक्तव्यवधानाभावे शुद्धिमाह—

ततः सन्निधिमात्रेण सचैलं स्नानमाचरेत् ।

स्नात्वाऽवलोकयेत् सूर्यमज्ञानात् स्पृशते यदि ॥५५॥

इति । मात्रशब्देन स्पर्शो व्यावर्त्यते । स्पर्शाभावे स्नानमेव ।

स्पर्शोऽपि अकामकृते स्नानं सूर्यावलोकनं च । कामकृते द्वैगुण्यं
शुद्ध्यन्तरं वा द्रष्टव्यम् । सङ्कटादिषु सत्यपि सन्निधौ स्पर्शा-
भावे स्नानाभावः । यथासम्भवव्यवधानस्य संवर्त्तनाभ्यु-
पगतत्वात्—

‘सकटे विषमे चैव दुर्गे चैव विशेषतः ।

हृद-पट्टनमार्गे च सम्भव तु यथा भवेत्’ ॥

(स. स्मृ. १८९)

इति ॥ ५५ ॥

अथ तडागादौ पशुवत् मुखेन जलपानं निषेधति—

विद्यमानेषु हस्तेषु ब्राह्मणो ज्ञानदुर्बलः ।

तोयं पिबति वक्त्रेण श्रयोनौ जायते ध्रुवम् ॥५६॥

इति । ‘ज्ञानानि पञ्च पुण्यानि’ (प. स्मृ. ००)—इत्याश्रय

इति तथा च मेदिन्याम्—

‘युगो रथ-हलाद्यत्रे न द्वयोस्तु कृतादिषु ।

युगे हस्तचतुष्टयेऽपि वृद्धिमानोपधेऽपि च’ ॥

(गान्तवर्गो १७)

इत्यादिभिः हस्तचतुष्टय युगमिति सिद्ध्यति ।

१ E reads भावेऽशुद्धिमाह for भावे शुद्धिमाह and II भावऽप्यशुद्धिमाह.
२ G reads अभ्यनुज्ञातत्वात् for अभ्युपगतत्वात् ३ I reads पात्रेषु for
हस्तेषु ४ G reads दुर्बल for दुबल ५ C and I read अथानौ
for श्रयोनौ

‘श्वयोनौ जायते ध्रुवम्’—इत्येतदन्तेन ग्रन्थसन्दर्भेण यो ज्यमा-
चारशेषः प्रतिपादितः तस्य सर्वस्य प्रपञ्चः पूर्वकाण्डे प्रायेण
कृत इति नात्र पुनः प्रपञ्च्यते । न चैवं सति पुनरुक्तिः शङ्क-
नीया । मूलवचनेषु तत्रै सद्वृत्तार्थस्यात्र विवृतत्वात् ॥५६॥

अथ प्रायश्चित्तकाण्डशेषः ।

तत्र केनचिन्निमित्तेन शपथमुल्लाङ्घितवतः प्रायश्चित्तमाह—

यस्तु क्रुद्धः पुमान् ब्रूयाज्जायायास्तु अगम्यताम् ।

पुनरिच्छति चेदेनां विप्रमध्ये तु श्रावयेत् ॥ ५७ ॥

श्रान्तः क्रुद्धस्तमोन्धो वा क्षुत्पिपासा-भयार्दितः ।

दानं पुण्यमकृत्वा तु प्रायश्चित्तं दिनत्रयम् ॥ ५८ ॥

उपस्पृशोत्रिपत्रणं महानद्युपसङ्गमे ।

चीर्णान्ते चैव गां दद्याद्वाहणान् भोजयेद्दश ॥५९॥

इति । यैः केनचिन्निमित्तेन क्रुद्धः सन् स्वभार्याया अगम्यता
प्रतिजानीयात्—‘अत पर त्वान गमिष्यामि । त्वं मम माता भ-
गिनीति’ । पुनरपि कालान्तरे क्रोधोपदेशमे सति एनां गन्तुं यदी-

१ B and D omit नात्र पुन and I प्रपञ्चितः for प्रपञ्च्यते २ I repeats तत्र. ३ B C D E G and J substitute प्रयात् for ब्रूयात्, while I भार्याया मातृभग्न्यताम् for जायायास्तु अगम्यताम् M reads this line as follows —

यस्तु क्रुद्धः पुमान् भार्या प्रतिज्ञायाप्यगम्यताम् ।

B and D substitute न गम्यताम् for अगम्यताम् ४ M reads तत्र यस्तु for चेदेना ५ B and D read श्रान्तः, C and F हस्तु and K and L श्रान्तं all for श्रान्तः, while M reads तमोन्धोन्धो for तमोन्धो वा ६ B C D E F G H, and J substitute वा for तु ७ J reads उपस्पृश for उपस्पृशेत् ८ I and J, read महानद्योरु for महानद्युप ९ J read-
धीर्णं चैव तु for चीर्णान्ते चैव १० H and J insert क्रुद्ध after य and then again after निमित्तेन ११ G reads कायास्तमथ for क्रोधोपदेशमे

च्छति तदा पर्वदग्ने स्त्रकीय पाप विनिवेदयेत् । 'अह शपथ प्र-
तिज्ञावेलाया प्रामान्तरगमनेन गृहव्यापारेण वा श्रान्त आसम् ।
मदीये वचस्युल्लङ्घिते सति क्रुद्धोऽभूवम् । तस्या अपराधाभावे
ऽपि तमसा भ्रान्त्या अन्ध परामर्शरहितोऽभूवम् । क्षुधा पिपा-
सया राजादिभयेन वा पीडित आसम् । अत एवमादिदोष-
प्रयुक्तमिदमगम्यताप्रतिज्ञानम् । नतु त्रिवेकपूर्वकम् । तस्माद्-
स्य पापस्य प्रायश्चित्तमनुगच्छन्तु भवन्त'-इति । यस्तु दान
करिष्यामीति शपथपूर्वं प्रतिज्ञाय तयेवाशया समागतार्थे ब्रा-
ह्मणाय किमपि न प्रयच्छति, तथा काशीयात्रादिक सङ्कल्प्य
यथाकर्यञ्चित् किञ्चित् दूर गत्वा पश्चाद् अश्रद्धा प्राप्तस्तत् पुण्य
न करोति तेष्वेतेषु त्रिषु निमित्तेषु विप्रैर्निर्दिष्टमिदं प्रायश्चि-
त्तमाचरितव्यम् । द्वयोर्महानद्यौ सङ्गमे गत्वा त्रिपवणस्नान-
पूर्वकं त्रिरात्रोपवासं कुर्यात् । चतुर्यदिने गा दद्यात् दश ब्राह्म-
णाश्च भोजयेत् ॥ एतेर्त्वाद्यनिमित्तेषु वर्णभेदेन प्रायश्चित्त-
माह यम -

‘स्वभार्यां तु यदा क्रोधादगम्येति च यो वदेत् ।

प्राजापत्यं चरेद्विप्रं क्षत्रियो दिवसान् नव ॥

पद्भान्नं तु चरेद्द्वैशयस्त्रिरात्रं शूद्र आचरेत् ।

(य स्मृ ६ १३)

इति । 'र्तस्य कार्यस्याऽऋरणे चतुर्षु वर्णेषु अन्यतमं हतवा-

१ G and J read तथैवाभ्रमसमागतार्थं for तथैवाशया समागतार्थं while
B C D E and F read तथैवा for तथैवा २ G and J omit
कथञ्चिन् ३ I omits एतत् and B and D निमित्तेषु ४ B and
D read एतेष्वद्यनिमित्तेषु, J एतत्पानामत्तत्तु and G एतेष्वद्य निमित्तेषु for
एतत्पानामत्तत्तु but these are incorrect ५ I reads अगम्यति ततो for
अगम्यति च या ६ J substitutes अस्य for एतस्य

नस्मिं—इति शपथं कृत्वा येस्तत् कार्यं न करोति तस्य प्रायश्चित्तं यम एव आह—

‘विप्रस्य वधसंयुक्तं कृत्वा तु शपथं नृपः ।

ब्रह्महा यावकान्नेन व्रतं चान्द्रायणं चरेत् ॥

क्षत्रियस्य पराकं तु प्राजापत्यं चरेद् द्विजः ।

वृषलस्य त्रिरात्रं तु व्रतं शूद्रहणश्चरेत् ॥

केचिदाहुरपापं तु वृषलस्य वधं मृषा ।

नैतन्मम मतं यस्मात्तद्वस्तेन भवत्यसौ’* ॥

(य. स्मृ. ६. १६-१८)

इति । मनुष्यनृतप्रायश्चित्तमाह—

‘वाग्देवतैस्तु चरुभिर्यजेरंस्ते सरस्वतीर्मा ।

अनृतस्यैनसस्तस्यै कुर्वाणा निष्कृतिं पराम् ॥

* यः शपथं कृत्वा तत् कार्यं न करोति स ब्रह्महा भवति । एवमेव क्षत्र-
वैश्य-शूद्रवधशपथं कृत्वा तत् कार्यं न कुर्वीत चेन् तत्तद्वर्णहन्ता भवति
इति योजयेत् । शूद्रवधशपथो न दोषावह इति केचिदाहुः तन्न । यमस्य
सम्मतम् । यतस्तेन शपथेन सपुरुषः इतरवत् ‘तद्धः’ तं शूद्रं हन्तीति
तद्धः भवति । शूद्रहत्यायाः प्रायश्चित्तमस्यैव तत् श्वैवमुक्तं भवति—वर्ण-
क्षयेण शूद्रहत्याशपथकरणे शूद्रेण च स्ववर्णस्येतरस्य वा हत्याशपथकरणे
दोषोऽस्तीति यमस्य मतम् ।

† यत्र साक्षिणोऽनृतं वदन्ति तत्र ते वाग्देवतैश्चरुभिः सरस्वतीं यजे-
रन् । अनवस्थानितान्नरूपपकौदने चरुशब्दः प्रसिद्धः । बहुवचननि-
र्देशादत्र कपिञ्जलन्यायेन चरुत्रयं वेदितव्यम् । कूप्याण्डा नाम मन्त्रा

१. Except A. and I all omit च. २. Except A. and I. all others do
not insert एव ३. B. D. and I. read तथा for चरेत्. ४. B. and D.
read शूद्रधतेर्वह for शूद्रहणश्चरेत् ५. G. and I read तस्मात् for यस्मात्
while I. कृत and others हत for तद्धः. ६. All, except C. F. G. and
I. others read प्राग्देवतै for वाग्देवतै. ७. Except १. and the text all
others read तत्र for तस्य.

कूष्माण्डैर्वापि जुहुयाद्धृतमग्नौ यथाविधि ।
उदित्यृचा वा वारुण्या तृचेनापदैवतेन चै' ॥

(म. स्मृ ८ १०५-१०६)

इति । प्रजापतिः—

‘अनृती सोमपः कुर्यान्निरात्रं परम तप ।
पूर्णाहुति वा जुहुयात् सप्तवत्या घृतेन तु’ ॥

इति । प्रतिश्रुत्यानृतोक्तौ हारीत आह—

‘प्रतिश्रुत्यानृतं ब्रूयान्मिथ्या सत्यमथापि वा ।
स तप्तकृच्छ्रसहितं चरेच्चान्द्रायणं व्रतम्’ ॥

इति । ब्रह्मचारिविषये गर्ग आह—

‘त्रिरात्रमेकरात्रं वा अनृतोक्तौ व्रतं चरेत् ।
मासं भुक्त्वा ब्रह्मचारी पुनः सस्कारमाचरेत् ॥

यजुर्वेदे प्रसिद्धाः । ‘यदेवा देवहेडन’ (मा. स. २० १४) इत्येवमादयः ।
उदित्यृचा ‘उदुत्तमं बहणं पाशम्’—इत्यनया ऋचा बहणदेवताकया ।
अपदैवतेन ‘आप्यायस्व’ इति तृचेन सूक्तेन । राघवानन्दस्तु ‘तदित्यृचा’
इति पाठमाश्रित्य—‘तदित्यृचा गाधव्या । तदादिकेत्युक्तत्वात् उदुत्तमं
बहणं पाशमित्येतया वारुण्या’ इति व्याचक्षुषौ ।

१ H reads व्रतमस्मिन् for घृतमग्नौ २ B D H and I substitute च for वा and all others except A and the text read वारुण्यञ्चकृत्वेन for वारुण्या तृचेन ३ The text substitutes वा for च ४ B and D do not insert प्रजापति ५ B and D read अनृतोक्तौ तु समयः, C and F अनृतं सोम and G H and I अनृतोक्तौ शोमपः all for अनृती सोमपः ६ I reads पूर्णाहुतिर् for पूर्णाहुति ७ All, except A and I others read सप्तवत्या घृतेन तु for सप्तवत्या घृतन तु ८ B D and G substitute च for वा ९ B and D read ब्रह्मचार्यव्रतं चरेत् E F G H and I ब्रह्मचार्यव्रतं चरेत् and C F प्रत्याशर्याव्रतं चरेत् all for अनृतोक्तौ व्रतं चरेत्

अभ्यासे चैन्दवं प्रोक्त नैष्टिको द्विगुणं चरेत् ।

वनस्थस्त्रिगुण कुर्याद्यतिः कुर्याच्चतुर्गुणम् ॥

मासाशनेऽनृतोक्तौ च शवनिर्हरणे तथा' ॥

इति । कचित्तु निमित्तत्रिशेषे अनृतमपि शुद्धिपूर्वं वक्तव्यम् । तदाह याज्ञवल्क्यः—

'वर्णिनां हि' व्रधो यत्र तत्र साक्ष्यनृतं वदेत् ।

तत्पावनाय निर्वाप्यश्वरुः सारस्वतो द्विजैः' ॥

(या. स्मृ. २. ८३)

इति । संत्याग्निभाषणे गुरुतरपापस्य वर्णिवधस्य निमित्तता प्रसङ्गयेत् । तत् पापं मा भूदिति स्वल्पपापमनृतमपि वक्तव्यम्* । तस्य शुद्धये सारस्वतश्वरुर्निर्वाप्यः । वर्णिवधवदात्मवधप्राप्तावपि अनृतं वदेत् । तदाह व्याघ्रः—

'यत्रोक्तावात्मनः पीडा नितान्तं तु भवेद्यदि ।

तत्र वक्तव्यमनृत व्याघ्रस्य वचनं यथा' ॥

इति ॥ ५७-५८-५९ ॥

* अन्यान्यपि निमित्तान्याह शुक्लचार्य —

'स्त्रीषु नर्मविवाहे च वृत्त्यर्थे प्राणसङ्कटे ।

गो ब्राह्मणार्थे हिंसाया नानृत स्यात्तुमुत्पितम्' ॥

(भा. पु. ८ १९-४३)

इति । न तुमुत्पित न दोषावहमित्यर्थः ।

१ Except A B and D all others read चैन्दवं चैव for चैन्दवं प्रोक्त
२ B and D read नैष्टिके द्विगुणं भवेत् ३ G and H do not insert तु
४ Except A B and D all others substitute तु for हि ५ B D. read
सत्यपि भाषणे ६. Except A B and D all others omit अपि ७ I.
reads ब्राह्मण for व्याघ्र, but it seems to be a mistake ८ B. and D
substitute अत्र for तत्र ९ We follow here A B. and D, while
all others read भवतीति चेत् for तु भवेद्यदि

दुर्ब्राह्मणगृहभोजने प्रायश्चित्तमाह—

दुराचारस्य विप्रस्य निषिद्धाचरणस्य च ।

अन्नं भुक्त्वा द्विजः कुर्याद्दिनमेकमभोजनम् ॥ ६० ॥

इति । दुराचारत्वं विहिताननुष्ठानम् । यो विप्रो विहितं नानुतिष्ठति निषिद्धं त्वाचरति तस्य गृहे भुक्त्वा दिनमेकमुप-
वसेत् ॥ ६० ॥

तदशक्तौ प्रायश्चित्तान्तरमाह—

सदाचारस्य विप्रस्य तथा वेदान्तवेदिनः ।

भुक्त्वान्नं मुच्यते पापादहोरात्रान्तरान्नरः ॥ ६१ ॥

इति । एकस्मिन् दिने सकृदसकृद्वा दुर्ब्राह्मणगृहे भोज-
नेन यत् कृतं पापं तस्य सदाचारविप्रस्य वेदान्तिगृहे वा
भोजनेन शुद्धिः । यद्वा एकस्मिन् दिने सम्प्राप्तं यत् पिपीलिका-
बन्धादिक्षुद्रपौषजातं तत्सर्वं विंशिष्टान्नभोजनेन विशुद्ध्यति ।
पवित्रगृहान्नभोजनेन पापविशुद्धिं बौधायनोऽप्याह—

१. C. and F. substitute वा for च. २ All others except A. and I. substitute नु for च. ३. K. and L. read अहोरात्रान्तरान्नरः. and M. reads अहोरात्रं नु वै नरः. ४ All others except A. G. and I. do not insert सदाचारविप्रस्य वेदान्तिगृहे and omit वा, while G. omits the whole portion, as—

एकस्मिन् दिने सकृदसकृद्वा दुर्ब्राह्मणगृहे भोजनेन यत् कृतं -

पापं तस्य सदाचारविप्रस्य वेदान्तिगृहे वा भोजनेन शुद्धिः ।

५. B D. and G. omit यद्वा, while B. D substitute नत् पिपीलिका- for यत् पिपीलिका-. ६ G inserts -महा- between -क्षुद्र- and -पाप-. ७. I. reads विंशिष्टान्नभोजनेन विशुद्ध्यति.

भैक्ष्याहारोऽग्निहोत्रेभ्यो मासेनैकेन शुद्ध्यति ।

*यायावर-वनस्थेभ्यो दशभिः पञ्चभिर्दिनेः ॥

एकाहधनिनेऽग्नेन दिनेनैकेन शुद्ध्यति ।

कपोतव्रतनिष्ठस्य पीत्वाऽऽयः शुद्ध्यते त्रिभिः* ॥

(त्रै. स्मृ. ४. ५. २७-२८)

इति ॥ ६१ ॥

मरणकालोपहृतेः प्रायश्चित्तमाह-

ऊर्ध्वोच्छिष्टमधोच्छिष्टमन्तरिक्षमृतौ तथा ।

कृच्छ्रत्रयं प्रकुर्वीत अशौचमरणे तथा ॥ ६२ ॥

इति । मरणकाले वान्त्यादिकमूर्ध्वोच्छिष्टं मूत्रादिकमधो-
च्छिष्टम् । तयोरन्यतरद्यदा सम्पद्यते तदा संस्कर्त्वा पुत्रादिर्धना-
दिना प्रत्याम्नायेन प्राजापत्यत्रयं कुर्यात् । मंचकादौ मरणम-
न्तरिक्षमृतिः । रजस्वला-सूतिका मरणमशौचमरणम् । तस्मिन्
द्वित्रिधेषु मरणे कृच्छ्रत्रयं कुर्यात् ॥ ६२ ॥

प्राजापत्यकृच्छ्रस्य चतुरः प्रत्याम्नायानाह—

* ये प्रत्यहं धान्यपात्रा कृत्वा पञ्चपञ्चादिविहितानुष्ठानपूर्वक
गृहस्थधर्मानाचरन्ति ते यायावराः एकाहनिर्वाहपर्याप्तं धनं यस्य स
एकाहधनी तस्य । कपोतव्रत कपोतवृत्तिः । सा च 'उच्छ्रवृत्तिरिति
(भा. पू. ९. १८. २९ टीकायां) श्रीधरस्वामी ।

१. B. and D. read एकाहाह for एकाह-; while A. C. E. F. G. and I.
एकाह धनिन for एकाहधनिनः २ The text reads वृत्ति- for व्रत - ३. I.
reads शुद्ध्यति for शुद्ध्यते, while except A. and the text others read
दिनः for त्रिभिः . ४. K and L. read अग्नेच्छिष्टम् for अग्नेच्छिष्टम्.
५. Except A. all others omit अपि. ६ B. and D. omit-कृच्छ्रस्य
and read प्राजापरवस्य.

कृच्छ्रं देव्ययुतं चैव प्राणायामशतद्वयम् ।

पुण्यतीर्थेऽनार्द्रशिरःस्नानं द्वादशसङ्ख्यया ॥ ६३ ॥

द्वियोजने तीर्थयात्रा कृच्छ्रमेकं प्रकल्पितम् ।

इति । देवी गायत्री । तस्या अयुतसङ्ख्याको जपो दे-
व्ययुतम् । स एकः प्रत्याम्नायः । प्राणायामानां शतद्वयं द्वि-
तीयः प्रत्याम्नायः । अनार्द्रं शिरो यस्याः सावनार्द्रशिरास्तस्य
स्नानमनार्द्रशिरःस्नानम् । सकृत् स्नात्वा तदद्भानुष्ठानं च वि-
धाय केशान् शोषयित्वा ततो द्वितीयं स्नानमाचरेत् । एवं-
विधं स्नानद्वादशकं पुण्यतीर्थे कृतं तृतीयः प्रत्याम्नायः ।
पुण्यतीर्थमुद्दिश्य योजनद्वयगमनं चतुर्थः । तथोदकवासाद-
योऽपि प्रत्याम्नाया अवगन्तव्याः । तदुक्तं चतुर्विंशतिमते—

‘कृच्छ्रोऽयुतं च गायत्र्या उदवासस्तथैव च ।

धेनुप्रदानं विप्राय सममेतच्चतुष्टयम् ॥

तिलहोमसहस्रं तु वेदस्याध्यायमेव च ।

विप्रा द्वादश वा भोज्याः पावकोष्ठिस्तथैव च ॥

अन्यानि वा पवित्राणि समान्याहुर्मनीषिणः’ ।

इति ॥ ६३ ॥

अथ रेतस्खलनप्रायश्चित्तमाह—

१ F. K. and L. read कृच्छ्रो for कृच्छ्रे २ M. reads शतद्वयम् ३ I.
reads द्वियोजने for द्वियोजन. ४. M. reads एव for एक ५ B.
and D. omit तस्य and read अनार्द्रशिरः स्नानम् for अनार्द्रशिरास्तस्य स्नानम्.
६ H. reads तत् for तथा. ७. G. reads यदुक्त. ८. I. reads वेदाध्ययनमेव
for वेदस्याध्यायमेव. ९ B, D G and J. read अन्या वा पावनी कार्ष्ण्यम्,
H. अन्यानि वा पावनानि for अन्यानि वा पवित्राणि.

गृहस्थः कामतः कुर्याद्वैतसःस्खलेनं भुवि ॥६५॥
सहस्रं तु जपेद्देव्याः प्राणायामैस्त्रिभिः सह ।

इति । अकामकृते याज्ञवल्क्य आह—

‘यन्मेद्य रेत इत्याभ्यां स्कन्नं रेतोभिमन्त्रयेत् ।
स्तनान्तरे भ्रुवोर्मध्ये तेनानामिकया स्पृशेत् ॥
(या. स्मृ. ३. २७८)

इति ।

‘यन्मेद्य रेतः’.

(तै. आ. १. ३०. २)

इत्येकस्या ऋचः प्रतीकमिदम् ।

• ‘पुनर्माँमैस्त्रिन्द्रेयम्’

(तै. आ. १. ३०. २)

इत्युपरितनो मन्त्रस्ताभ्यां मन्त्राभ्यामनामिकया रेत
दाय स्तनयोर्भ्रुवोर्वा मध्यमुपस्पृशेत् । यतीनां वनवासिना
प्रयत्नोत्सर्गे कण्ठोक्तं द्रष्टव्यम्—

‘यत्नोत्सर्गं गृही कृत्वा वारुणीभिरुपस्पृशेत्* ।

वानप्रस्थो यतिश्चैत्र चरेच्चान्द्रायणव्रतम् ॥

* ‘वारुणीभिः’ वरुणदेवत्याभिः ‘इम मे वरुण’- इत्यादिभिः ऋग्भिः
उपस्पृशेत् ।

१ M reads लेचन for स्खलेन २ B D and E read स्तनान्तरं भ्रुवोर्मध्य,
H and the text स्तनान्तरं भ्रुवोर्मध्य, G and J स्तनान्तरं भ्रुवोर्मध्ये all
for स्तनान्तरे भ्रुवोर्मध्ये ३ H reads पुनर्माँमैस्त्रिन्द्रेयिणि for पुनर्माँमैस्त्रि-
न्द्रेयिनि ४ G omits the following portion —

यतीनां वनवासिनां च प्रयत्नोत्सर्गे कण्ठोक्तं द्रष्टव्यम्—

* यत्नोत्सर्गं गृही कृत्वा वारुणीभिरुपस्पृशेत् ।

वानप्रस्थो यतिश्चैत्र चरेच्चान्द्रायणव्रतम् ॥

इति । स्पृशेत् तु काश्यप आह—

*गुह्यं च त्रिन्द्रेयं शतं स्वम निक्त्वा गृही चरेत् ।.

H. and I. read -त्रयम् for व्रतम्.

इति । स्वप्ने तु कौश्ल्य आह—

‘सूर्यस्य त्रिर्नमस्कार स्वप्ने सिक्त्वा गृही चरेत् ।
वानप्रस्थो यतिश्चैव त्रि कुर्यादघमर्षणम्’ ॥

(का स्मृ ६ ११)

इति । ब्रह्मचारिणम्प्रति मनुराह—

‘स्वप्ने सिक्त्वा ब्रह्मचारी द्विज शुक्रमकामत ।
स्नात्वाऽर्कमर्चयित्वा त्रि पुनर्नामित्युच जपेत्’* ॥

(म स्मृ २, १८१)

इति । भयादौ प्रजापतिराह—

‘भये रोगे तथा स्वप्ने सिक्त्वा शुक्रमकामत ।
आदित्यमर्चयित्वा तु पुनर्नामित्युच जपेत्’ ॥

(म स्मृ ३. १९)

इति । नैष्ठिकस्य हारीत आह—

‘उपकुर्वाणस्तु यत् कुर्यात्कामतोऽकामतोऽपि वा ।
तदेव द्विगुण कुर्याद्ब्रह्मचारी च नैष्ठिक’ ॥

इति ॥ ६४ ॥

अथ ब्रह्मवधस्य महापातकस्य प्रायश्चित्तमाह—

* पुनर्नामिति ऋक उपरितनयात्तद्व्यवचनव्याख्याने निर्दिष्टा ।

१ C F read कश्यप for कौश्ल्य २ I and F substitute तु for त्रि, while G omits the following part on —

‘स्नात्वाऽर्कमर्चयित्वा त्रि पुनर्नामित्युच जपेत् ।

इति । भयादौ प्रजापतिराह—

‘भये रोगे तथा स्वप्ने सिक्त्वा शुक्रमकामत ।

चेतुर्विधोपपन्नस्तु विधिवद्ब्रह्मघातके ॥ ६५ ॥

समुद्रसेतुगमनं प्रायश्चित्तं विनिर्दिशेत् ।

इति । ऋग्वेदोदयश्चतस्रो वेदाश्चतुर्विधाः । ताभिरुपपन्न-
स्तद्व्ययनानुष्ठानवान् । एतेन

'चातुर्विधो विकल्पी च'

(अ. स्मृ. ३. १९)

इत्यादिरङ्गिरसा प्रोक्ता सर्वा परिपदुपलक्ष्यते । समुद्रे दा-
शरथिना बद्धः सेतुः समुद्रसेतुः । तद्यात्रां ब्राह्मणघातके पुरुषे
यथाविध्यनुष्ठेयत्वेन निर्दिशेत् ॥ ६५ ॥

• विधिवदित्युक्तम् । कोऽसौ विधिरित्याकाङ्क्षया तदिति-
कर्तव्यनामाह—

सेतुबन्धपथे भिक्षां चातुर्वर्ण्यात् समाचरेत् ॥ ६६ ॥

वर्जयित्वा विकर्मस्थान् छत्रोपानद्विर्वाजितः ।

इति । चतुर्णां वर्णानां यानि कर्माणि शास्त्रविहितानि
तेभ्यो विरुद्धानि विकर्माणि तेषु तात्पर्येण तिष्ठन्तीति विकर्म-
स्थाः । तान् वर्जयित्वा यथाशास्त्रं वर्तमानाच्चातुर्वर्ण्यात् सेतु-
बन्धमार्गं भिक्षां चरेत् । छत्रोपानद्विर्वाजित इति न केवलं
भिक्षावेलोयाम् । किन्तु मार्गगमनेऽपि द्रष्टव्यम् ॥ ६६ ॥

१. I. reads चतुर्विधोपपन्ने तु २. K. and L. read विघ्नघातके for ब्रह्मघा-
तके. ३. I. and J. read ऋगादय चतस्रो. ४. I. reads चातुर्विधोपप-
न्नेन द्वाभ्यां च for चातुर्विधो विकल्पी च. ५. C. F. and G. omit समुद्रसेतुः
and C. and F. also omit तद्यात्रां. ६. B D. and H. read चातुर्वर्ण्ये for
चातुर्वर्ण्यात्. ७. Except E. and I. others insert विकर्मस्थाश्च; while G.
reads विकर्मस्थ for the same. ८. I. omits मार्गः; while G. substitutes
इति for अति.

भिक्षमाणेन वक्तव्यमुक्तिप्रकारमाह—

अहं दुष्कृतकर्मा वै महापातककारकः ॥ ६७ ॥

गृहद्वारेषु तिष्ठामि भिक्षार्थी ब्रह्मघातकः ।

इति । पापप्रख्यापनस्य प्रायश्चित्ताङ्गत्वात् प्रतिभिक्षागृहं
अहं दुष्कृतकर्मेत्यादिवाक्येन स्वपापं प्रख्यापयेत् । अप्रख्या-
पने बाधमाहाङ्गिराः—

‘ कृत्वा पापं न गूहेत गूह्यमानं विवर्धते’ ।

(अं. स्मृ. १.४७)

इति । दुष्कृतकर्मा, महापातककारको, ब्रह्मघातक इति
पदत्रयस्य महासौमान्या-श्वान्तरसामान्य-तद्विशेषवाचित्वादपु-
नरुक्तिः ॥ ६७ ॥

अध्वश्रान्तस्यावस्थातुं देशविशेषमाह—

गोकुलेषु वसेच्चैवे ग्रामेषु* नगरेषु वा ॥ ६८ ॥

तपोवनेषु तीर्थेषु नदीप्रस्रवणेषु वा ।

इति । बहूनां गवां ग्रामे स्थापयितुमशक्यत्वेनारण्ये स्थाप-
नाय कल्पितो ब्रजप्रदेशो गोकुलम् । यत्र व्याघ्रादिभयात् ग्रौ-
माद्वह्निर्निवासोऽशक्यः । तत्र ग्रामे नगरे वा प्रविश्य गोशाला-

* कतिपयजननिवासो ग्रामः । चातुर्वर्ण्यानि रजननिवासो नगरम् ।
मुन्यादिनिवासस्तपोवनं भैमिपादिकम् ।

१. B. and D. read the following line as follows:—

गृहद्वारेषु भिक्षामितिष्ठामि ब्रह्मघातकः ।

२. C. and F. read अश्वान्तर सामान्याभ्याः तद्विशेषवाचित्वात्. ३. K. and L.
read वापि for चैव. ४. M. reads तेषां वनेषु for तपोवनेषु. ५. Except C.
and F. all others substitute च for both वा. ६. J. omits पापम्. ७. B.
D. and G. read उग्रक for उग्रक्य also substitute तेषां for तेष.

देवायतनादौ पुण्यप्रदेशे निवसेत् । असति तु व्याघ्रादिभ्यो
भये तपोवनादिषु निवसेत् । नदी-प्रस्रवणेभ्योऽन्यानि तीर्था-
नि पम्पासरोवरादीनि ॥ ६८ ॥

न केवलं भिक्षागृहेष्वेव पापप्रख्यापनम् । किन्तु निवास-
स्थानेष्वपीत्याह —

एतेषु ख्यापयन्नेनः पुण्यं गत्वा तु सागरम् ॥ ६९ ॥

दशयोजनविस्तीर्णं शतयोजनमायतम् ।

रामचन्द्रसमादिष्टेनलसञ्चयसाञ्चितम् ॥ ७० ॥

सेतुं दृष्ट्वा समुद्रस्य ब्रह्महत्यां व्यपोहति ।

इति । यथोक्तप्रकारेण पापप्रख्यापनपुरःसरं यात्रां कृत्वा
सेतौ दृष्टे सति तत्पापक्षयः ॥ ६९-७० ॥

सेतुदर्शनानन्तरकर्तव्यमाह—

सेतुं दृष्ट्वा विशुद्धात्मा त्ववगाहेत सागरम् ॥ ७१ ॥

* 'दशयोजनविस्तीर्णं शतयोजनमायतम्'—इति सेतोर्विशेषण-
द्वयम् । स च सेतुर्दशयोजनविस्तीर्णः शतयोजनमायतः दीर्घः । यथा
श्रीमद्रामायणे—

'दशयोजनविस्तीर्णं शतयोजनमायतम् ।

ददृशुर्देव-गन्धर्वा नलसेतु मुदुष्करम्' ॥

(भा. रा. ६. २२. ७२)

इति । रामचन्द्रेण समादिष्टेन नलनाम्ना वानरेण योज्य काष्ठ-पाषाणा-
दिसञ्चयः कृतः तेन साञ्चिन बद्धम् ।

१ I omits तु २ B and D read तेषु प्रख्यापयन्नेन, J एतेषु ख्यापय
न्नेन K, and L. एतेषु ख्यापयन्नेन all for एतेषु ख्यापयन्नेन. ३. B. D.
G H, L, J, and M read -समादिष्टे for -समादिष्ट- ४ Except H all
others read सेतोर्विशेषणं for सेतौ दृष्टे. ५ B D G and I read सेतुदर्शनान-
तरं for सेतुदर्शनान्तर.

६ K, L and M do not insert this line.

इति । स्पष्टोऽर्थः ॥ ७१ ॥

सेतुं ब्रह्मशक्तुवतो भूपतेः पक्षान्तरमाह—

यजेत वाश्वमेधेन राजा तु पृथिवीपतिः ।

इति । अश्वमेधेऽप्यऽशक्तस्य तदुपासनं वेदितव्यम् । तथा च तैत्तिरीयब्राह्मणे* श्रूयते—

‘सर्वं वा एतेन पाप्मानं देवा अतरन्नपि वा एतेन
ब्रह्महत्यामतरन् सर्वं पाप्मानं तरति तरति
ब्रह्महत्यां यो ऽश्वमेधेन यजते य उच्यते नैवं वेद’ ।

(तै. सं. ६. ३. १२ १. २)

इति । तदुपासनं च—

‘उपा वा अश्वस्य’ ।

(तै सं. ७. ६. २६. १)

* अत्र सर्वेष्वप्यादर्शपुस्तकेषु ‘तैत्तिरीयब्राह्मणे’ इत्येव वर्तते, तथापि ‘सर्वं वे’त्याद्यामिमं वाक्यं तैत्तिरीयसहितायामेव वर्तते न ब्राह्मणे । तदयं

१ Except I all others omit स्पष्टोऽर्थः २ E has in the margin—

‘अनुपातकिनस्त्वैते महापातकिनो यथा ।

अश्वमेधेन शुद्धयन्ति तीर्थानुसर्पेण वा’ ॥

इति । सत्र अश्वमेधः शार्वभौमविषयः ।

‘राजा सार्वभौमोऽश्वमेधेन यजेत’ ॥

इति श्रुते ।

We are unable to find out whether the above portion can be found in this book or others १ The quoted portion does not occur in Taittiriya Brahmana, but is found in Taittiriya Samhitā and the next sentence also in the Samhitā and not in Taittiriya Brahmana.

इत्यादौ वाजसनेयिब्राह्मणे तैत्तिरीयब्राह्मणे च प्रप-
ञ्चितम् ॥ ७१ ॥

सैतुयात्रां समाप्य पुनः प्रत्यागतस्य कर्तव्यमाह—

पुनः प्रत्यागतो वेश्मवास्तार्थमुपसर्पति ॥ ७२ ॥

सपुत्रः सह भृत्यैश्च कुर्याद्ब्राह्मणभोजनम् ।

गाश्वैवैकशतं दद्याच्चतुर्विधेषु दक्षिणाम् ॥ ७३ ॥

ब्राह्मणानां प्रसादेन ब्रह्महा तु विमुच्यते ।

इति । ब्राह्मणानां प्रसादो नाम-विषापो विशुद्धस्त्वमसी-
त्येवमाद्युक्तिः । इदं च व्रतं गुणविहीनस्य ब्राह्मणस्य वधे द्रष्ट-
व्यम् । अस्मिन्नेव विषये व्रतान्तरमाह याज्ञवल्क्यः—

‘पात्रे धनं वा पर्याप्तं दत्त्वा शुद्धिमवाप्नुयात्’ ॥

(या. स्मृ. ३. २५०)

इति । विद्या-तपोयुक्ते पात्रे गो-भू-हिरण्यादिकं जीवनोपाय-
पर्याप्तं दद्यात् । वा शब्देन सर्वस्वं सपरिच्छेदं वा गृहं दद्यात् ।
तदाह मनुः—

लेखकप्रमादो वा माधवाचार्यस्यैव नाम विस्मृतिर्वेति न शायतेत्पलं महता
प्रमादोद्घाटनेन ।

* ‘उषा वा’ इत्येतद्वाक्यं न तैत्तिरीयब्राह्मणे दृश्यते । अपि तु तै-
त्तिरीयसंहितायामेव वर्तते ‘तैत्तिरीयब्राह्मणे’ इति तु प्रामादिकमेवेति
प्रतिभाति ।

१. C. and F. read सहपुत्र सह भृत्यैश्च, J सहपुत्र सभृत्यैश्च and h. L.
सपुत्र सहभृत्यैश्च all for सपुत्र सह भृत्यैश्च २ B D. and H. read चतुर्वि-
धेषु and E. I. चतुर्विधेषु for चतुर्विधेषु ३ B D and I omit
ब्राह्मणस्य ४ C. and F. read दृत for धन

‘सर्वस्वं वा वेदविदे ब्राह्मणाथोपपादयेत्* ।

धनं वा जीवनायांश्लं गृहं वा सपरिच्छदम् ॥

(म. स्मृ. ११. ७६)

इति । अपुत्रस्य सर्वस्वदानं पुत्रवतः सपरिच्छदं गृहदानमिति व्यवस्था ॥ ७२-७३ ॥

अथान्यमुनिप्रणीतानां व्रतविशेषाणां व्यवस्थां वर्णयामः ।
तत्र याज्ञवल्क्यः—

‘शिरःकपाली ध्वजवान् भिक्षाशी कर्म वेदयन् ।

ब्रह्महा द्वादशाब्दानि मितभुक् शुद्धिमाप्नुयात् ॥

(या. स्मृ. ३. २४३.)

इति । स्वव्यापादितब्राह्मणशिरःकपाल-ध्वजवान्—

‘कृत्वा शवशिरोध्वजम्’ ।

(म. स्मृ. ११. ७२)

इति मनुस्मरणाच्च ।

‘ब्राह्मणो ब्राह्मणं घातयित्वा तस्यैव शिरःकपाल-
मादाय तीर्थान्यनुसंचरेत्’ ।

(शा. स्मृ. ५. २६)

* अत्रापमर्थवादः ‘धनं वा जीवनायालम्—इति । यावता धनेन दत्तेन प्रतिमहीद्वर्जोऽपि भवति तावता धनेन तस्मै जीविन दत्तं भवति एतदेव साम्यम् ।

१ The text reads स वेदविदुषे for वा वेदविदे २ II reads जीवनायालम् गृह for जीवनायाल ३ Except A. all others omit पुत्रवत. ४ II reads कपालो for कपाली

इति शात्तातपस्मरणाच्च । एतद्दुभयं पाणिनेव ग्राह्यम्—
'खट्वाङ्ग-कपालपाणि ।'

(गौ. स्मृ. २२. ४).

इति गौतमस्मरणात् । खट्वाङ्गशब्देन दण्डारोपितशिरः-
कपालात्मको ध्वजो गृह्यते । भिक्षार्थं त्वन्यदेव मृत्केपाल
ग्राह्यम् ।

* मृत्मयकपालपाणिर्भिक्षार्थे ग्रामं प्रविशेत् ।

(गौ. स्मृ. २२. ६)

इति गौतमस्मरणात् । तथा शङ्खोऽपि—

'ब्रह्महा परिपदानुमतः खट्वाङ्गी गर्दभाजिनी
मृत्मयपात्रपतितशिष्टार्त्रभोजी स्वकर्म विख्याप-
यन् चरेद्रैक्ष्यमेककालाहारः । शून्यागार-नदी-

* अस्मदृष्टगौतमस्मृतिपुस्तकेषु नेद सूत्र कुत्राप्युपलभ्यते । नापि
व्याख्याकृता हरदत्तेन विवृतम् । भिक्षार्थं मृत्मयपात्र, ग्राह्यमित्यपि न
तरस्य सम्मतमिति प्रतिभाति । यत्रस्तेन 'खट्वाङ्ग' इत्येतत्सूत्रव्याख्याया—
'खट्वाङ्ग दक्षिणे पाणौ । कपाल सव्ये भिक्षार्थं पानीयपानार्थं भोजनार्थं
च । तथा चापस्तम्ब —

'पुरुषशिरः प्रतिपानार्थमादाय खट्वाङ्गं दण्डार्थे' ।

(आ. ध. सू. १. १०. २७. २१)

इत्युक्तम् ।

१ B D G omit this—

एतद्दुभयं पाणिनेव ग्राह्यम् । ।

! खट्वाङ्ग-कपालपाणिः ।

इति गौतमस्मरणात् ।

२ I J does not insert कपाल. ३ B, D and G omit मृत् & I
reads भिक्षार्थं for शिष्टार्थं.

पर्वत-वृक्षमूल-गुहानिकेतनः स एवं द्वादशे वर्षे
शुद्धिमाप्नोति' ।

(शं. स्मृ. १६. ९)

इति । वनादिवासिना तेन भवितव्यम् । यथाह मनुः—

'ब्रह्महा द्वादशाब्दानि कुटी कृत्वा वने वसेत् । (७२)

कृतवापनो वा निवसेद् ग्रामान्ते गोव्रजेऽपि वा ।

आश्रमे वृक्षमूले वा सर्वभूतहिते रतः* ॥ (७८)

(म. स्मृ. ११. ७२-७८)

इति । 'कृतवापनो वा' इति वाशब्देन जटाधारणेन सह
विकल्पोऽवगम्यते† । अत एव संवर्त —

'ब्रह्महा द्वादशाब्दानि बालवासा‡ जटी ध्वजी' ।

(स स्मृ. १०९)

इति । लोहितमृण्मयखण्डशरावेण भिक्षा ग्राह्या । तथा-
चापस्तम्बः—

* तृण पर्णादिकृती निर्देतो वर्षातप शीतवाणादिहेतु गृह कुटी ।
द्वादशाब्दिकव्रतस्यैव 'कृतवापन' इत्यादिविशेष । गोवि-दराजरतु 'समा-
प्ते द्वादशे वर्षे' (म. स्मृ. ११. ८१) इत्यभिधानात् द्वादशवार्षिकस्यापि
गुणविधिरिति मन्यते ।

† नाय विकल्पो मेधातिथ्यादिसम्मतः ।

‡ लोमवहसन इत्यर्थः ।

१ G substitutes स केनन for स एव, while I omits स २ G reads
तथा च for यथाह ३ The text substitutes -सना for -अश्वानि ४ The
text omits वा ५ E and H substitute आसने for आश्रमे ६ The
text substitutes गो आश्रणहिते रत for सर्वभूतहिते रत ७ The text reads
ब्रह्मस्तु वनं गच्छेत् पृथक्वासा for ब्रह्महा द्वादशाब्दानि बालवासा

‘लोहितकेन मृण्मयखण्डशरावेण भिक्षायै ग्रामं प्रविशेत्’।

(आ. ध. सू. १ ९. २४. १४)

इति । अत्र मृष्टं लभ्यत—इति सङ्कल्पमकृत्वा भैक्ष्यमा-
चरेत् । तदाह वसिष्ठः—

‘समागाराण्यसङ्कल्पितानि चरेद्भैक्ष्यमेककालाहारः’।

(व. स्मृ. २१. ९)

इति । इदं च भैक्ष्यमशक्तविषयम् । तथा च संवर्तः—

‘ब्रह्मप्रस्तु वनं गच्छेद्वनवासी जटी ध्वजी ।

वन्यान्येव फलान्यन्नन् सर्वकामविवर्जितः॥

भिक्षार्थी विचरेद् ग्रामं वन्यैर्यदि न जीवति ।

चातुर्वर्ण्यं चरेद्भैक्ष्यं खट्वाङ्गी संयतैः पुनः॥

भैक्ष्यं चैव समादाय वनं गच्छेत्ततः पुनः ।

वनवासी ह्यर्प स्पृश्येत् सदाकालमतन्द्रितः॥

ख्यापयन्नात्मनः पापं ब्रह्मघ्नः पापकृत्तमः ।

अनेन तु विधानेन द्वादशाब्दं व्रतं चरेत्’ ॥

(सं. स्मृ. १०९—११२)

१ The text reads as follows—

खण्डेन लोहितकेन शरावेण ग्रामे प्रतिष्ठेत ।-

२ G substitutes यत्र for अत्र ३ E reads मिष्टं for मृष्टं ४ B and D omit चरेत् ५ The text reads वल्क्यासा, B, C D, F, and J. चाल-
यासा and H. वनवासो all for वनवासी ६ The text reads च चरेत् for
त्रिचरेत् ७ G. reads सयत. for संयत and J. खट्वाङ्गीलियत for खट्वाङ्गी
मयत . ८ B. and D. ह्यप स्पृश्य, C. and F ह्युपस्पृश्या and E, G. and
H ह्यपः स्पृश्यात् all for ह्यप स्पृश्येत्, while the text स पापश्च for the
same ९. H reads पापकृत्तर for पापकृत्तम and the text reads this
line as follows—

ख्यापयन्नेन तत् पापं ब्रह्मघ्नः पापकृत्तरः ।

इति । नियमान्तराण्याह यमः—

‘अथ वै ब्रह्महत्यायां खट्वाङ्गी मितभोजनी । .

मृण्मयेन कपालेन स्वकर्म श्रावयंस्तथा ॥

ब्राह्मणावसथान् सर्वान् देवागाराणि वर्जयेत् ।

शौचन् विनिन्दन्नात्मानं सस्मरन् ब्राह्मणं च तम्* ॥

चरेद् व्रतं यथोद्दिष्टं दैव-ब्राह्मणपूजकः ।

एव दृढव्रतो नित्यं सत्यवादी जितेन्द्रियः ॥

सप्तागाराण्यपूर्वाणि यान्यसङ्कल्पितानि च ।

सञ्चरेत्तानि शनकैर्विधूमे भुक्तिर्वाजते ॥

ब्रह्मन्ने देहि मे भिक्षामिनो विख्याप्य सञ्चोत् । -

एककालं चरेद्भैक्ष्यमलब्धोपवसेद्दिनम् ॥

एवं सञ्चरमाणस्तु ब्रह्महत्यां नृपन् सदा ।

पूर्णे तु द्वादशे वर्षे ब्रह्महत्यां व्यपोहति ॥

(य. स्मृ. ६. २१-२६)

इति । ब्रह्मचर्यादिनियममाह गौतमः—

‘खट्वाङ्ग-कपालपाणिर्वा द्वादशसंवत्सरान् ब्रह्म-

चारी भिक्षायै धामं प्रविशेत् कर्माचक्षाण-

* यस्नेन हतः त ब्राह्मणं संस्मरन् । ‘ब्रह्मन्ने देहि मे भिक्षाम्’—
इति एनः पाप विख्याप्य भिक्षेत् ।

१ C and k read विषयान्तराणि for नियमान्तराणि २ G and I read
मितभोजन for मितभोजनी ३ B D. I read ख्यापयन for श्रावयन ४ B.
D read देवागाराणि च विवर्जयेत् for सर्वान् देवागाराणि वर्जयेत् ५ B and
D substitute -पूजन for -पूजक ६ We follow here A and I, while
all others read भूणन्ने. ७ B, D, E, and I substitute अनिख्याप्य for
विख्याप्य ८ A B C D and G read ब्रह्महत्या for ब्रह्महत्या ९ G.
H read भैक्ष्य for ब्रह्म- and B, and D श्रयैव्रतानि for चर्यादिनियम
१० I reads खट्वाङ्गी for खट्वाङ्ग, while except A and the text all
others omit वा

(४) यथोपक्रमेत् सन्दर्शनादार्यस्य ।

(५) स्थानासनाभ्यां विहरन् सवनेषूदको-
पेस्पर्शां शुद्ध्येत् । (६)

(गौ. स्मृ. २२. ४-६)

इति । कोऽयपोऽपि—

‘ पवित्रपाणिर्दण्डी च पङ्कदन्तो रजस्वलः ।

तीर्थवासी कुशाच्छादी जटिलो ब्रह्महा भवेत् ॥

(का. स्मृ. ३. १४)

इति । इयं विशुद्धिरकामकृतब्राह्मणवधविषया । तथा च

मनुरेतद्वादशावापिकमुपक्रम्य बहूनि व्रतान्यभिधायान्ते नि-
गमयति—

‘इयं विशुद्धिरुदिता प्रमाप्याकामतो द्विजम् ।

कामतो ब्राह्मणवधे निष्कृतिर्न विधीयते’ ॥

(म. स्मृ. ११. ८९)

इति । आवृत्तब्रह्मवधे चतुर्थात्प्राग्ब्रतसूप्यावर्तनीयम् ।

तदाहतुर्मनु-देवलौ—

‘विधेः प्राथमिकादस्माद् द्वितीये द्विगुणं चरेत् ।

तृतीये त्रिगुणं चैव चतुर्थे नास्ति निष्कृतिः’ ॥

१ G reads यथोपक्रमेत् and H यथोपक्रमेत् both for यथोपक्रमेत्.

२ Except A, H I and the text all others read उदकावर्षां for उदको-
पस्पर्शां ३ A and J substitute कर्णशुद्धि for कर्णशुद्धये ४ C and
I' read पङ्कदन्तो and I" पङ्कदन्तो for पङ्कदन्तो ५ B D read तीर्थवासी
कुशाच्छादी for तीर्थवासी कुशाच्छादी and all others except A, and J read
तीर्थवासी for तीर्थवासी

इति ।

‘यत् स्यादैनभिसन्धाय पापं कर्म सकृत्कृतम् ।

तस्येयं निष्कृतिर्दृष्टा धर्मविद्धिर्मनीषिभिः’ ॥

इति । तदेतदेवलेन सकृदनुष्ठानस्य सकृत्कृतपापविषय-
त्वाभिधानात् ।

प्रतिनिमित्तं नैमित्तिकमावर्तनीयम्’ ।

इति न्यायाच्चावृत्तौ द्वैगुण्यादिसिद्धिः । यस्तु न साक्षाद्-
ब्राह्मणं हन्ति किंतु तिरस्कारादिद्वारात्त्रिमित्ततामापद्यते
तम्प्रति सुमन्तुराह—

‘तिरस्कृतो यदा विप्रो हेत्वात्मानं मृतो यदि ।

निर्गुणः सहसा क्रोधाद्दृह-क्षेत्रादिकारणात् ॥

त्रैवार्षिकं व्रतं कुर्यात् प्रतिलोमं सरस्वतीम् ।

गच्छेद्वापि विशुद्ध्यर्थं तत्पापस्येति निश्चितम्* ॥

* यो गुणहीनो विप्र स्वकीयैः परकीयैर्वा तिरस्कृतः सन् आत्मानं
व्यापादयेत् । इदं च तिरस्करणं प्रतिनिमित्तम् । सहसा क्रोधात् वा गृह-क्षेत्रा-
दिनाशेनापहारेण वा द्रुखितं सन् यो म्रियेत तस्य विशुद्ध्यर्थं तिरस्का-
रादिकर्त्ता मरणनिमित्तभूतेन तत्पुत्रादिना वा त्रैवार्षिकं व्रतं वा सागर-
तद्गममारभ्योगमपर्यन्तं सरस्वतीतीरसेवनं कर्तव्यम् । इदं च निर्गुण-
विप्रमरणविषये निमित्तभूतस्य गुणवत् एव । गुणवति मृते त्वधिकम् ।

१ I does not insert इति २ C F and G substitute यस्मात् for
यत् स्याद् ३ B and D read पापकर्ता सकृत् for पाप कर्म सकृत् ४ G
reads दृष्टा for दृष्ट ५ G omits तदेतद ६ C and F read क्रममाप्तौ,
E and H उपमाप्तौ for दृष्टवास्थान

इति । निर्निमित्तं भर्त्सने स एव आह—

‘अत्यर्थं निर्गुणो विप्रो ह्यत्यर्थं निर्गुणोपरि ।

क्रोधाद् द्वे ध्रियते यस्तु निर्निमित्तं तु भर्त्सितः ॥

वत्सरत्रितयं कुर्यात्ततः रुच्छं विगुहये’ ॥

इति । यदा पुनर्निमित्ती अत्यन्तगुणवान् आत्मवाती चात्यन्तनिर्गुणः तदेकवर्षमेव ब्रह्महत्यान्नत कुर्यात् ।

‘केश इमश्रु-नखादीनामकुत्वां वपनं वने ।

ब्रह्मचर्यं चरन् विप्रो वर्षेणैकेन शुद्ध्यति’ ॥

इति तेनैवाभिधानात् । यथा हन्ता प्रायश्चित्ती यथा वा निर्निमित्ती तथैवानुमन्तार्दयोऽपि प्रायश्चित्तभाजः । तथा च पटीनसि —

‘हन्ता मन्तोपदेष्टा च तथा सम्प्रतिपादकः ।

श्रोताहकः सहायैश्च तथा मार्गोपदेशकः ॥

आश्रयः शस्त्रदाता च भक्तदाता विकर्मिणः ।

उपदेशकः शक्तिमाश्रयेपनक्ताऽनुमोदकः ॥

*निर्गुणविप्रमरणनिमित्तभूतस्य गुणवान् प्रायश्चित्तमभिहितम् । इद्रा-
नीमत्यन्तनिर्गुणमरणनिमित्तस्याऽन्तनिर्गुणस्य प्रायश्चित्तमाह । ‘अत्यर्थं
निर्गुण’ इति । सनिमित्तभर्त्सने तु ग्यूनम् ।

१ B and D read निर्निमित्ता मूने, C and F निर्निमित्तता मने, G निर्नि-
मित्त मूने and H निर्निमित्तता मूने all for निर्निमित्तं भर्त्सने २ J reads
प्रत्यर्थं for ह्यत्यर्थं ३ G reads च for तु ४ J reads गहितं ५ C
E and I substitute नर for ततः ६ H reads यदा पुनर्निमित्तं निर्निमित्तं for
यदा पुनर्निमित्ती ७ I reads कृत्वा तु वपनं for अकुत्वा वपनं ८ B D G
H read अनुमन्तार्दयोऽपि प्रायश्चित्तमाह पटीनसि ९ B and D read कर्ता
for हन्ता १० B and D read सहायैश्च तथा मार्गोपदेशकः for सहायैश्च
तथा मार्गोपदेशकः while C F and I मार्गोपदेशकः for मार्गोपदेशकः
११ I reads विकर्मिणाम् १२ B and D substitute उपदेशकः for
उपदेशकः and all others except A and I read शक्तिमाश्रयः for शक्तिमाश्रयः

अकार्यकारिणस्तेषां प्रायश्चित्तं प्रकल्पयेत् ।

तथो शक्यनुरूपं च दण्डं तेषां प्रकल्पयेत्* ॥

इति । एतेषां मध्ये यो यो बधस्य प्रत्यासन्नस्तस्य तस्या-
धिकं प्रायश्चित्तम् । विप्रकृष्टस्य तदपेक्षया न्यूनं प्रायश्चित्तं
प्रकल्पनीयम् । साक्षात्कर्तुरपि व्योविशेषे प्रायश्चित्तस्य हासो
भवति । तदाह यमः—

‘अशीतिर्यस्य वर्षाणि बालो वा ऽन्यूनपोडशः ।

प्रायश्चित्तार्धमर्हन्ति व्योधितश्च तथा स्त्रियः’ ॥

(य. स्मृ. ६. ४१)

इति । क्वचित् कर्तुः प्रतिनिधिमाह स एव—

‘अपूर्णेकादशाब्दस्य चतुर्वर्षाधिकस्य च ।

प्रायश्चित्तं चरेद् भ्राता पिताऽन्यो वाऽथ बान्धवः’ ॥

(य. स्मृ. ६. ३)

* दण्डस्ति राज्ञा कर्तव्यः । ननु प्रायश्चित्तकल्पनानन्तरं दण्ड-
कल्पनं न युक्तम् । प्रायश्चित्तेनैव पापानोदे दण्डस्य वैधर्म्यं स्यात् ।
यदि पापनिवृत्तिर्न भवेत् तर्हि प्रायश्चित्तस्य वैधर्म्यं स्यात् तस्मात्प्राय-
श्चित्तानन्तरं न युक्तो राजदण्ड-इति चेत्-न । प्रायश्चित्तेन पारलौकि-
कदोषनिवृत्तिर्भवति । ऐहिकदोषनिवृत्त्यर्थं राजदण्डस्यैव विहितत्वात्
इति दिक् ।

१. All, except A. and J. read यथा- for तथा २. A. substitutes मनुः
for यम. ३. B and D. read व्याधितस्य यथाश्रयम्; while A. स्त्रियो रोगिण
एव च for व्योधितश्च तथा स्त्रिय. ४. B and D read अपूर्णे द्वादशान्तराय
for अपूर्णेकादशाब्दस्य ५. B, D. and G. read माता ऽपिता बान्धेऽथ बान्धवा .
C. and F. भ्राता पिता वाऽन्योन्यबान्धव and J. भ्राता पिता वाऽन्येऽथ
बान्धवाः all for भ्राता पिताऽन्यो वा ऽथ बान्धवः.

इति । यत्तु तेनैवोक्तम्—

‘अतो बालतरास्यास्य नापराधो न पातकम् ।

राजदण्डो न तस्यास्ति प्रायश्चित्तं च नेप्यते’ ॥

(य. स्मृ. ६. ४)

इति तत् प्रायश्चित्ताल्पत्वाभिप्रायम् । न पुनः सर्वात्मना
तदभावप्रतिपादनपरम् ।

‘पादो बालेषु दातव्यः सर्वपापेष्वर्थं विधिः’ ।

(वि. स्मृ. १. ४६)

इति विष्णुना बालस्य पादाभिधानेन बालतरस्य ततो-
ऽप्यल्पत्वावगमात् । यद्वा माभूद्बालतरस्य पापम् । वचनेन
साक्षान्निवारणात् । नह्यस्ति वचनस्यातिभारः । यत्तु पुनर्म-
ध्यमाद्भिरोवचनम्—

‘गवां सहस्रं विधिवत् पात्रेभ्यः प्रतिपादयेत् ।

ब्रह्महा विधेमुच्येत सर्वपापेभ्य एव सः’ ॥

(अं. स्मृ. २. ३६)

* अतो बालतरस्य चतुर्बर्धन्यूनस्य ।

१ C. and F. add the following portion after इति सद्य—

‘द्विगुणं सवनस्थे तु प्राज्ञेने प्रतमादिशेत्’, इत्येतद्राज्याधिकृतद्विगुणपरम् ।

२ B. and D. read प्रायश्चित्तं न विद्यते; while G. reads प्रायश्चित्तं न
विद्यते for प्रायश्चित्तं च नेप्यते. C. and F. read न नेप्यते for च नेप्यते. ३ I.

reads प्रायेण for -प्रायम् ४ B and D read बालस्य for बालेषु; while E.

and I. substitute सर्ववर्णेषु for सर्वपापेषु. ५. H. reads बालवर्णं for बालस्य.

६. B. D. G. and H. substitute अल्पत्ववगन्तव्यम् for अल्पत्वावगमात्.

७ C. and F. read बालस्य न पापम्. for मा भूद्बालतरस्य पापम् ८. B. and
D. read विचारणात् for निवारणात्. ९. B D. E. and I. omit तु. १० I.

reads ब्रह्महाऽपि प्रमुच्येत for ब्रह्महा विमुच्येत and substitutes च for सः.

इति—तच्च—

‘द्विगुणं सवनस्थे तु ब्राह्मणे व्रतमादिशेत्’ ।

(या. स्मृ. ३. २५२)

इत्येतद्वाक्यविहितद्विगुणव्रताचरणाशक्तस्य वेदितव्यम् ।
प्रायश्चित्तस्यातिगुरुत्वात् । यदपि शङ्खवचनम्—

‘प्रमाप्य द्वादश संवत्सरान् पट् व्रीन् सार्धं संव-
त्सरं च व्रतान्यादिशेत् । तेषामन्ते गोसहस्रं तस्या-
र्धमर्धं च दद्यात् । सर्वेषां वर्णानामानुपूर्व्येण’ ।

इति तदाचार्यादिहननविषयम् । तथा च दक्षः—

‘सममब्राह्मणे दानं द्विगुणं ब्राह्मणमुवे ।

आचार्ये शतसहस्रं सोदर्ये दत्तमक्षयम् ॥ (२६)

सम-द्विगुण-साहस्रनानन्त्यं च यथाक्रमम् ।

दाने फलविशेषः स्यात् हिंसायां तद्देव हि’ ॥ (२५)

(द. स्मृ. ३. २५-२६)

इति । यत्पुनरापस्तम्बेनोक्तम्—

‘विप्रहारण्ये कुटीं कृत्वा वाग्यतः शवशिरो-

ध्वजः शाणीपक्ष आत्मन्युपरि जान्वाऽऽच्छादयेत्’ ।

(आ. ध. सू. १. ९. २४. ११)

१. C. and F. omit व्रीन् and I quite mistaken here. २. B and D. read दशसहस्रं तदर्थं तस्यार्धमर्धं च, C. F. शतसहस्रं तस्यार्धमर्धं च, G अष्टनसहस्रं तस्यार्धमर्धं च and G शतसहस्रं तदर्थं तस्यार्धमर्धं च all for गोसहस्रं तस्यार्धमर्धं च ३. J. adds च after आनुपूर्व्येण ४. I. reads क्रमात्. ५. From यत्पुनरापस्तम्बेनोक्तम् to तस्मादस्मदुक्तैव व्यवस्था ज्ञायसी इति; the including portion between these two sentences is not found in all other manuscript except A and II. We doubt not whether the portion belongs to the author. F. also includes this portion, but there is a note in the margin अथ घन्यं पूर्तान्द्रुपुष्टान्त्यपरं-क्तिम्यो बोद्धव्यं, and the folio 140, page 2 ६. The text reads thus Sūtra अरण्ये कुटीं कृत्वा वाग्यतः शवशिरोध्वजोर्धशाणीपक्षमर्धेनाभ्युपरि जान्वाच्छाद्य-

इत्युपक्रम्य—

‘गुरुं हत्वा श्रोत्रियं वा एतदेव व्रत-
मोत्तमादुच्छ्रामाचरेत् । (२४) नो-
स्मिंल्लोके प्रत्यापत्तिर्विद्यते’ । (२५)

(आ. ध. सू. १. ९. २४-२५)

इति तन्माता पित्राचार्यादिविषयम् । तथा च भविष्य-
पुराणे—

‘मातरं पितरं हत्वा सौदर्थं भ्रातरं तथा ।

गुरुं हत्वा श्रोत्रियं च’ ॥

इत्युपक्रम्य अस्यैव प्राथञ्चित्तस्य विधानात् । शाण्णीपक्षः
शाणसूत्रमयवस्त्रैकदेशः । आ उत्तमादुच्छ्रामात् आ मरणात् ।
प्रत्यापत्तिः व्यवहारः । अत्राशक्तस्य शङ्ख आह—

‘प्रमाप्य द्वादशमंवत्सरान् पट् त्रीन् सार्धं
संवत्सरं च व्रतान्यादिशेत् । तेषामन्ते
गोसहस्रं तदर्धं तस्यार्धमर्धं च दद्यात् ।
सर्वेषां वर्णानामानुपूर्व्येण’ ।

इति ।

‘एतदेव व्रतमोत्तमादुच्छ्रामाचरेत्’ ।

इति अत्रासमर्थो द्वादशवार्षिकव्रतचर्यान्तरं गोसहस्रदानं
कुर्यात् । तत्राप्यशक्तस्य षड्वार्षिकव्रतचर्यान्तरं अर्धं गोवां
सहस्रम् । तत्राप्यशक्तस्य त्रिवार्षिकव्रतचर्यान्तरं सार्धश-

१. The text reads this A कर्तव्यमात्रमतेनैव विधिनोत्तमादुच्छ्रामा-
साचरेत् २ The text adds अस्य after न ३ L reads तदर्धं गोसहस्रा
र्द्धदानं for अर्धं गवां सहस्रम् and H. reads अर्धं गवां for अर्धं गवां सहस्रम्
४ E. reads अथर्वप्रतानन्तरं तस्यार्धं पञ्चशतार्द्धं दानं for त्रिवार्षिकव्रतचर्या-
न्तरं सार्धशतद्वयं गवांम् ।

तद्वयं गवाम् । तत्राप्यशक्तस्य सार्धसंवत्सरव्रतचर्या । अनन्तरं पञ्चविंशत्युत्तरशतमिति सर्ववर्णानां शक्त्यनुसारेण आनुपूर्व्येण क्रमेण द्वादशवार्षिकादिगोसहस्रार्दानां समुच्चयो भवति । एतच्च पूर्वोक्तविषय एव कल्पनीयम् । प्रायश्चित्तस्यातिगुरुत्वात् ।

ननु—द्वादशवार्षिकादिव्रतचतुष्टयं गोसहस्रादिदानचतुष्टय-
सहितमभिधाय—

‘सर्वेषां वर्णानामानुपूर्व्येण’ ।

इत्यभिधानात् ब्राह्मणादिवर्णचतुष्टयस्य क्रमेण व्रतचतु-
ष्टयविधानं किमिति न स्यात् ? । मैवम् ।

‘पर्यद् या ब्राह्मणानां तु सा राशां द्विगुणा भवेत् । .

वैश्यानां त्रिगुणा प्रोक्ता पर्यद्वच्च व्रतं स्मृतम्’ ॥

(अं. स्मृ. ३. १६)

इति । तथा—

‘शूद्रो वा ब्राह्मणं हत्वा प्रायश्चित्तचतुष्टयम्’ ।

इति यथाक्रमं अङ्गिरो-भविष्यत्पुराणवचनाभ्यां ब्राह्मणापे-
क्षया इतरवर्णानामधिकप्रायश्चित्तविधानात् । तस्मादस्मदुक्तैव
व्यवस्था ज्ञायसी इति ।

ननु—एवं वचनान्तरं साक्षित्वेनोदाहृत्य यत्र विशेषव्यव-
स्थोच्यते तत्र साऽस्तु । यत्र स्वन्तरेणैव वचनान्तरं व्यवस्थो-
च्यते तत्र स्वकपोलकल्पिता कश्चं श्रद्धेया?— इति चेत् । मैवम् ।
स्मृतिकारिरेव कल्पनीयत्वाभिधानात् । तथा च देवलः—

१. E. adds अर्थं गवां after व्रतचर्यांतरम् २. I. omits एव; while
except A. B. D. and G all others read स्मृतिकारिरेव for स्मृतिररेव.

'जाति-शक्ति-गुणापेक्षं सकृद्बुद्धिकृतं तथा ।
अनुबन्धादि विज्ञाय प्रायश्चित्तं प्रकल्पयेत्' ॥

इति । यदिदं द्वादशवार्षिकं ब्रह्महत्यात्रतं तद् द्वादशे वर्षे
सम्पूर्णे वा समापनीयं अर्वाग्वा ब्राह्मणत्राणादिनिमित्तलाभे ।
तथा च शङ्खः—

'द्वादशे वर्षे शुद्धिमाप्नोति । अन्तरा वा ब्राह्मणं
मोक्षयित्वा । गवां द्वादशानां परिव्राणात् ।
सद्य एवाश्वमेधावभृथस्नानाद्वा पूतो भवति' ।

इति । एवं च सति यद् याज्ञवल्क्येनोक्तम्—

'ब्राह्मणस्य परिव्राणाद् गवां द्वादशकस्य वा ।
तथाश्वमेधावभृथस्नानाद्वा शुद्धिमाप्नुयात् ॥
दीर्घ-तीन्नामयप्रस्तं ब्राह्मणं गामथापि वा ।
दृष्ट्वा पथि निरातङ्गं कृत्वा वा ब्रह्महा शुचिः ॥
आनीय विप्रसर्वस्त्रं हतं, घातित एव वा ।
तन्निमित्तं क्षतः शस्त्रिर्जीवन्नपि न दुष्यति'* ॥

(या. स्मृ. ३. २४४-२४६)

* यश्चौर-व्याघ्रादिभिर्युष्माद्यमानं कमपि ब्राह्मणं आत्मप्राणान् अन्तरे
कृत्वा चायति द्वादश गावो वा प्राणसङ्कटाभोक्षयति सोऽसम्पूर्णोऽपि द्वा-
दशवार्षिकप्रायश्चित्ते शुद्धो भवति । एवमेव परकीयस्याश्वमेधे अवभृ-

१. B and D, read वपकृत for शुद्धिकृतं २ G, and I, read द्वादशवर्षे
for द्वादशे वर्षे, while B, and D, द्वादशवर्षे २२२सपूर्णे वा for द्वादशे वर्षे सपूर्णं
वा. ३ Except A, all others read स व्यावा अथ for सद्य एवाश्व-
४. The text substitutes च for वा. ५. Except B, D and the text
others read स्नानाद् शुद्धिमाप्नुयात् for 'स्नानाद्वा शुद्धिमाप्नुयात्. ६. C. and
I, substitute दृष्ट्वा for दृष्ट्वा. ७. The text reads तु for वा. ८. The text
reads विशुद्धयति for न दुष्यति.

इति न तद्गतान्तराभिप्रायम् । किन्तु समाप्तिकथनानि-
प्रायम् । व्रतान्तराणि तु मनुसाह—

‘लक्ष्यं शस्त्रभृता वा स्याद्विदुषामिच्छयाऽत्मन ।
प्रास्येदात्मानमग्नौ वा समिद्धे त्रिस्वाक्शिरा ॥
यजेत वाश्वमेधेन स्वर्जिता गोसवेन वा ।
अभिजिद्विश्वजिद्व्या वा त्रिवृताग्निहुताग्नि वा* ॥
जपन् वाऽन्यतम वेदे योजनाना† शत व्रजेत् ।
ब्रह्महत्यापनोदाय मित्तमुद्द नियतेन्द्रिय ॥
सर्वस्व वा वेदविदे ब्राह्मणायापपादयेत् ।
धन वा जीवनायात् गृह वा सपरिच्छदम् ॥

धाख्यकर्माङ्गभूतस्नानसमये स्वरुन्मप विख्याप्य स्नात्वा शुद्धो भवति । तथा
बहुकालव्यापिना टु सहेन कुष्ठादिरोगेण पीडित ब्राह्मण गा वा पथि दृष्ट्वा
निरुज कुर्याच्चेत् ब्रह्महा शुद्धो भवति । अपहनसर्वस्वतयावसीदतो विप्रस्य
गो भू हिरण्यादिद्रव्य सर्वं प्रक्षानीय यस्तस्य विप्रस्य रक्षण करोति स
विशुद्धो भवति । विप्रसर्वस्वप्रक्षानयनप्रयत्ने मृत शस्त्रे क्षतो जीवन-
पि वा शुद्ध्यत्येव ।

* त्रिवृता त्रिवृत्तोमेन । अपिष्टुता अपिष्टोमेन ।

† य कमपि वेद जपन् शतयोजन गच्छेत् । योजन षोडशसहस्र
हस्ता मकम् । यथोक्तम् —

‘द्वादशाङ्गुलिरुद्दशङ्गुलस्तद्द्वय तु शय स्मृत ।
तच्चतुरङ्गु धनु प्रोक्त त्रौशो धनु सहस्रिक ॥
चतुष्क योजनं तस्यादिति मान व्यवस्थितम् ।

१ Except १ all others omit तु २ J reads लक्ष्य for लक्ष्य ३ G
reads वेद for वई ४ G substitutes व्रजन for व्रजत ५ B and D
read मित्तमुद्दिन्द्रिय for मित्तमुद्द नियतेन्द्रिय ६ १ reads वेदविदि
and the text omits वा and reads वेदविदुष

हृद्विष्यभुग्वाऽनुचरेत् प्रतिश्लोतः सरस्वतीम् ।

जपेद्वा नियताहारखर्वे वेदस्य संहिताम्* ॥

(म. स्मृ. ११. ७३-७७)

इति । एते सर्वे पक्षाः कामकारा-ऽकामकारविद्वदविद्वद्वि-
पयत्वेन व्यवस्थापनीयाः । कामकृतात्यन्ताभ्यासे तु याज्ञ-
वल्क्य आह—

‘ लोमभ्यः स्वाहित्येवं हि लोमप्रभृति वै तनुम् ।

मेज्जान्तं जुहुयाद्वापि मन्त्रैरेभिर्यथाक्रमम्’ ॥

(या. स्मृ. ३. २४७)

— इति । द्वात्रिंशत्सहस्रहस्तरपि योजनं भवति । यथोक्त लीलावत्याम् ।

‘यत्रोदरैरंगुलमष्टसंख्यै-

हंसोऽङ्गुलैः पङ्कणितैश्चतुर्भिः ।

हस्तैश्चतुर्भिर्भवतीह दण्डः

क्रोशः सहस्रद्वितयेन तेषाम् ॥

स्याद्योजनं क्रोशचतुष्टयेन

तथा कराणां दशकेन वंशः’ ॥

इति । देशभेदेनानयोर्भवस्था ज्ञेया ।

* यद्यपीमानि सर्वाण्यपि प्रायश्चित्तानि न वर्णविशेषाभिधानपूरस्ता-
रमभिहितानि तथापि अ-यत्रोक्ता व्यवस्था अत्रानुसन्धेया । तद्यथा—
शस्त्रभृतां लक्ष्यत्वं अपिपतनं सर्वस्वदानं जीवनपथीसपनदानं गृहदानं
सरस्वत्यनुगमनं च सर्ववर्णसाधारणम् । अश्वमेधो राज एव । गो-
सप्तो ब्राह्मणस्यैव । अन्ये त्रैवर्णिकानाम् । तत्र गोसप्तश्वमेधौ कलौ वर्ज्यौ
वर्णभेदेन प्रायश्चित्तस्य द्विगुण-त्रिगुणादिको भेदस्त्वग्रे आचार्येणैवाको
ऽत्रानुसन्धेयः ।

१. The text reads ऽनुचरेत् for ऽनुचरेत् २ B, D, and J. read
प्रतिश्लोता for प्रतिश्लोत. ३ The text reads मेज्जान्ता for मेज्जान्त

इति । तत्राष्टौ मन्त्रानाह वसिष्ठः—

‘लोमानि मृत्योर्जुहोमि लोमभिर्मृत्युं वासये ।

इति प्रथमाम् ।

त्वचं मृत्योर्जुहोमि त्वचा मृत्युं वासये ।

इति द्वितीयाम् ।

लोहितं मृत्योर्जुहोमि लोहितेन मृत्युं वासये ।

इति तृतीयाम् ।

मांसं मृत्योर्जुहोमि मांसेन मृत्युं वासये ।

इति चतुर्थाम् ।

मेदो मृत्योर्जुहोमि मेदसा मृत्युं वासये ।

इति पञ्चमीम् ।

स्नायुं मृत्योर्जुहोमि स्नाय्वा मृत्युं वासये ।

इति षष्ठीम् ।

१ All others except A, and I read त्वचा for तत्र, while C. and F on it the following —

. . . लोमप्रभृति वै तनुम् ।

मज्जान्तं जुहुयाद्वापि मर्त्रेनिर्यथाक्रमम् ॥

इति । तत्राष्टौ मन्त्रानाह वसिष्ठः—

‘लोमानि मृत्योर्जुहोमि . . .

२ These Mantras are found in all manuscripts and the text, but they appear different from one another. I substitutes वासये for वासये in all the Mantras and except A G and the text all others read प्रथमम् for प्रथमाम् and so on in masculine instead of feminine while G omits the following —

प्रथमाम् । त्वचं मृत्योर्जुहोमि त्वचा मृत्युं वासये । इति द्वितीयाम् ।

लोहितं मृत्योर्जुहोमि लोहितेन मृत्युं वासये । इति

and substitutes आश्रयति for वासये इति in the first and the fourth Mantra ३ The text interchanges this Mantra for the sixth ४ The texts, two Bombay editions and one Benares edition with commentary reads स्नायानि- and स्नायानि स्नायु for स्नाय्वा

अस्थीनि मृत्योर्जुहोमि अस्थिभिर्मृत्युं वासये ।

इति सप्तमीम् ।

मज्जां न मृत्योर्जुहोमि मज्जाभिर्मृत्युं वासये ।

इति अष्टमीम् ।

(व. स्मृ. २०, २६)

इति । मरणान्तिकस्येदंशस्य सर्वस्य व्रतस्य कामकार-
विषयत्वं मध्यमाद्गिरा आह—

‘प्राणान्तिक च यत् प्रोक्तं प्रायश्चित्तं मनीषिभिः।

तत्कामकारविषयं विज्ञेयं नात्र संशयः ॥

यः कोमतो महापापं नरः कुर्यात् कथंचन ।

न तस्य शुद्धिर्निर्दिष्टा भृग्वग्निपतनादृते’ ॥

इति । यत्तु सुमन्तुनोक्तम्—

‘ ब्रह्महा संवत्सरं कृच्छ्रं चरेत् । अधःशास्त्री

त्रिषवणस्नानाथी कर्मावेदको भैक्ष्याहारो दिव्यनदी-

पुलिन-सङ्गमा-ऽऽश्रम-गोष्ठ-पर्वत-प्रलवण-तपो-

वनविहारी स्यात् स्थान-वीरासनी । संवत्सरे पूर्णे

हिरण्यमणि-गो-धान्य-तिल-भूमि-सर्पापि ब्राह्म-

णेभ्यो ददन् पूतो भवति’ ।

१ I reads मज्जा for मज्जाणि and मज्जाया for मज्जाभि, while all other except A and the text substitute मज्जा for मज्जाणि २ G and I, do not insert ईदृशस्य ३ G and J read कामिन for कामत्. ४ A reads कुर्यान् विषय for नर कुर्यात् ५ Except A and I all others read विषयवणी for त्रिषवणस्नानाथी, while B D and I कर्मावेदक for कर्मावेदक ६ B and D, read भिन्नाहारी for भैक्ष्याहार ७ II reads सप्तशतश्रयो गोष्ठपर्वत for -सप्तशतश्रमगोष्ठ पर्वत ८ G reads ब्राह्मणो दद्यात्, while I substitutes दद्यात् for ददन्

इति तदपहन्तुर्मूर्खस्य धनवतो जातिमात्रव्यापादने द्रष्ट-
व्यम् । यत् पुनर्वसिष्ठवचनम्—

‘द्वादशारात्रमब्धक्षो द्वादशारात्रमुपवसेत्’ ।

(व. स्मृ. २३. ३८)

इति तन्मनोवसितब्रह्महेत्यस्य तदैवोपरतजिघांसस्य वे-
दितव्यम् । यत् पुनः पदत्रिंशन्मैतवचनम्—

‘ पण्डे तु ब्राह्मणं हत्वा शूद्रहत्यान्नतं चरेत् ।

चान्द्रायणं प्रकुर्वीत पराकृद्वयमेव च’ ॥

इति तदप्रत्यानेयपुंस्त्वस्य* सप्रत्ययवधे† द्रष्टव्यम् । अप-
त्ययवधे तु बृहस्पतिराह—

‘अरुणायाः सरस्वत्याः सद्गमे लोकविश्रुते ।

शुद्धधेत् त्रिषवणस्नायी त्रिरात्रोपोपितो द्विजः’ ॥

* अप्रत्यानेये पुनरानयितुमशक्यं पुंस्त्वं यस्य । षण्डस्त्वावचतुर्दश-
विधः पूर्वमाचारकाण्डे विवाहप्रकरणे उक्तः । तत्र केषांचित् कालान्तरे
औषधादिना पुरुष प्रत्यानेतुं शक्यं भवतीति प्रसिद्धमेवायुर्वेदविदाम् ।

† अत्र—

‘प्रत्ययोऽधीन-शपथ-ज्ञान-विश्वासहेतुषु’ ।

(नामलिङ्गानुशासने ३. ३. १४७)

इति कोशात् प्रत्ययो ज्ञानम् । तच्च—

‘जाप्रत्सस्कारसम्भूतः प्रत्ययो विषयान्वितः’ ।

(ग. पु. १. १३६. १३)

इति गारुडात् सस्कारजन्यम् ।

१ B and D omit the following —

‘यत्पुनर्वसिष्ठवचनम्’—

‘द्वादशारात्रमब्धक्षो द्वादशारात्रमुपवसेत्’ ।

इति । तन्मनोवसितब्रह्महेत्यस्य तदैवोपरतजिघांसस्य वेदितव्यम् ।

while D substitutes वसिष्ठोर्नैमि for the same ३. G. reads अग्नि-
क्षो for अब्धक्षो ३. G reads ब्रह्महत्याया for ब्रह्महृत्यस्य Y B D and
G read पदत्रिंशन्मैतवचनम् for पदत्रिंशन्मत्तवचनम् ५. I. reads प्रत्यय-
वधे for सप्रत्ययवधे

इति । एतानि द्वादशवार्षिकादिधनदानपर्यन्तानि ब्राह्मणस्यैव । क्षत्रियादिस्तु द्विगुणादिकम् । यदाहाङ्गिराः—

‘पर्यद् या ब्राह्मणानां तु सा राज्ञां द्विगुणा मता ।
वैश्यानां त्रिगुणा प्रोक्ता पर्यद्ब्रह्म व्रतं स्मृतम्’ ॥

इति । प्रजापतिरपि—

‘द्विगुणं त्रिगुणं चैव चतुर्गुणमथापि च ।

क्षत्र-विद् गृध्रजार्तानां ब्राह्मणस्य वधे व्रतम्’ ॥

इति । यत्तु चतुर्विंशतिभेदवचनम्—

‘प्रायश्चित्तं यदाग्नातं ब्राह्मणस्य महार्थिभिः ।

पादोन क्षत्रियः कुर्यादर्धं वैश्यः समाचरेत् ॥

गूत्रः समाचरेत् पादमशेषेऽपि पाप्मसु’ ।

इति तत् प्रातिलोभ्यानुष्ठितचतुर्विधसाहस्रव्यतिरिक्तविषयम् । मूर्धावसिक्तादीनामपि दण्डवत् प्रायश्चित्तं समूहनीयम् । दण्डतरितम्यमाह याज्ञवल्क्यः—

‘दण्डप्रणयनं कार्यं वर्णजात्युत्तराधरैः’ ।

(या. स्मृ. २. २०६)

इति । एव च मति मूर्धावसिक्तस्य ब्राह्मणवधे ब्राह्मणादेतिरिक्त* क्षत्रियादूनमर्धधद्वादशवार्षिकं भवति । अन-

* अनिरिक्त अधिकम् । ब्राह्मणस्य द्वादशवार्षिकं विहितं, क्षत्रियस्य तद् द्विगुणं चतुर्विंशतिवार्षिकं भवति । तत्र क्षत्रियादूनं ब्राह्मणादधिकं अष्टादशवार्षिकं मूर्धावसिक्तस्य देयमित्यर्थः ।

१ J omits यत्तु, while G and H omit तु २ G and H read चतुर्विंशतिभेद वचनम् for चतुर्विंशतिभेदवचनम् ३. Except A and H all others do not insert प्रायश्चित्तरितम् ४ L and F read मध्यस्थे दशवार्षिक, E अर्धधद्वादशवार्षिक, G अर्धधद्वादशवार्षिकम् and J अर्धद्वादशवार्षिकम् all for अर्धधद्वादशवार्षिकम्

यैव दिशो प्रातिलोम्योत्पन्नानामपि प्रायश्चित्तमूहनीयम् । तथो-
त्तनाश्रमिणामपि* प्रायश्चित्तत्तरतम्यमद्भिरसा दर्शितम्—

‘गृहस्थोक्तानि पापानि कुर्वन्त्याश्रमिणो यदि ।

शौचवच्छोधन कुर्युरर्वाक् ब्रह्मनिदर्शनात्’ ।

इति । प्रक्रान्तप्रायश्चित्तस्य मध्ये विपत्तावपि पापक्षयो
भवति । तथा च हारीतः—

‘प्रायश्चित्तेऽध्यवसिते कर्त्ता यदि विपद्यते ।

पूतस्तदहरेव स्यादिह लोके परत्र च’ ॥

(हा. स्मृ. २१. ९)

इति । व्यासोऽपि—

‘धर्मार्थं† यतमानस्तु न चेत् शक्नोति मानवः ।

प्राप्तो भवति तत् पुण्यमत्र मे नास्ति सशयः’ ॥

(व्या. स्मृ. ३. ४१)

इति । वधोद्यमेऽपि वधप्रायश्चित्त कर्तव्यम् । तदाह
याज्ञवल्क्यः—

‘चरेद्भूतमहत्त्वाऽपि घातार्थं चेत् समागतः’‡ ॥

(या. स्मृ. ३. २५२)

* उत्तमाश्रमिणः आजन्मब्रह्मचारिणः वानपस्था यतपश्चेत्यर्थः ।

† धर्मार्थं यतमानः पापक्षालनार्थं प्रायश्चित्त कर्तुं प्रवृत्तः ।

‡ अत्र घातार्थं चेत् समागतः इत्यनेन हननसाधनमुद्यम्य केवलमा-
गमनमेव न विवक्षितम् । किंतु ब्राह्मणादिहनने हननिश्वयस्तद्व्यापाद-

१ I substitutes दृशा for विशा, २ C. and Γ read तथा श्रमिणाम् and
I. तपोक्तश्रमिणाम् for तपोत्तमाश्रमिणाम् ३ B. and D. read मनो ब्रह्म-
निघातनात्, C and F. अर्वाक् ब्रह्मणि दर्शनात् both for अर्वाग्ब्रह्मनिदर्शनात्
४. G. and A. read प्रक्रान्तस्य प्रायश्चित्तस्य ५. I. reads व्यवसिते
for ऽध्यवसिते ६ I reads हृतश्चेत् कोऽपि मानव for न चेत् शक्नोति मानव .

इति । यथावर्णमित्यनुव्रतते । अत एव स्मृत्यन्तरम्—

‘ अहत्वाऽपि यथावर्णं ब्रह्महत्याव्रतं चरेत् ’* ॥

(शा. स्मृ. १. २६)

इति ॥ ७२-७३ ॥

सवनस्थस्त्रीवधस्य महापातकत्वमभिप्रेत्य प्रायश्चित्तमाह—

सवनस्थां स्त्रियं हत्वा ब्रह्महत्याव्रतं चरेत् ॥ ७४ ॥

इति । आहिताग्नेर्जाया पतिव्रता सवनस्था । अत एवा-

द्विराः—

‘ आहिताग्नेर्द्विजाप्यस्य हत्वा पत्नीमनिन्दिताम् ।

ब्रह्महत्याव्रतं कुर्यादानेयीन्नस्तथैव च ’ ॥

(अं. स्मृ. ३. १९)

इति ॥ ७४ ॥

नार्थं सम्यगागत्य घातसाधनपहारे कृते कथंचित् प्रतिघातादिप्रबन्ध-
वशादसौ न मृतस्नदा ग्रहत्वा यथावर्णं ब्रह्महत्यादि व्रतं चरेत् इत्यर्थः ।

* ननु—ब्राह्मणादिहनने यत् प्रायश्चित्तमुक्तं तदेव तदभावेऽपि
कथमुच्यते ? । उद्यमस्य क्रियानिवृत्तेश्च समानो दण्ड इत्येतदयोग्यमि-
ति चेत् । न । हननाभावे पादोनमेव प्रायश्चित्तमिति सूत्रं । अत एव—
‘ औपदेशिकेभ्यो न्यूनत्वत् अतिदेशिकानां पादानान्येव ब्रह्महत्यादिव्र-
तानि द्वादशवर्षिण्युदादीनि भवन्ति ’—इति विज्ञानेश्वरः ।

१ B and D omit the following —

सवनस्थस्त्रीवधस्य महापातकत्वमभिप्रेत्य प्रायश्चित्तमाह—

सवनस्थां स्त्रियं हत्वा ब्रह्महत्याव्रतं चरेत् ॥ ७४ ॥

इति ।

२ I reads द्विजाप्यस्य for द्विजाभ्यस्य and B, C, D and F substitute
स्था for हत्वा, while B and D exhibit आहिताग्नेर्जाया पतिव्रता अत एव अ-
द्विरा after the quoted verse and then read ब्रह्महत्याया प्रायश्चित्त &c, and
then again सवनस्थवधस्य &c.

[*विन्ध्यादुत्तरतो यस्य निवासः परिकीर्तितः ।

पराशरमतं तस्य सेतुबन्धस्य दर्शनम् ॥

अवधनिरूपणेऽतिपातः शास्त्रार्थः स्यादित्यत आह । विन्ध्या-
दुत्तरत इति ।

‘यद्युत्तरे वसेत् पार्श्वे विन्ध्यस्य पुरुषोत्तम ।

दक्षिणे वसतश्चेदं न भवेदिति तच्छृणु’ ॥

इति भविष्यपुराणात् दक्षिणदेशस्थितस्य काशीयात्रेति ज्ञेयम् ।
अकामकृते इदं प्रायश्चित्तम् । तत्रैव द्वादशाब्दिकस्योक्तत्वात् । प्र-
तियोजनं प्राजापत्यसम्भवेनास्य तत्समत्वाच्च । कामकृते तु मरणा-
न्तिकमेव ॥ ७५ ॥]

ब्रह्महत्यायाः प्रायश्चित्तमभिधाय मद्यपानस्य प्रायश्चित्तमाह—

मद्यपश्च द्विजः कुर्यान्नदीं गत्वा समुद्रगाम् ।

चान्द्रायणे ततश्चरिणे कुर्याद्ब्राह्मणभोजनम् ॥ ७५ ॥

अनडुत्सहितां गां च दद्याद्विप्रेषु दक्षिणाम् ।

इति । पनसादिजन्यं मदकारणं द्रवद्रव्यं मद्यम् । तदाह
पुलस्त्यः—

‘पानसं ब्रौक्षमाधूकं खार्जूरं तालमैक्षवम् ।

मधूत्थं सैरमारिष्टं मैरेयं नारिकेलजम् ॥

* दृश्यतेऽय श्लोको एकस्मिन् (L.) पुस्तके नान्यत्र । माधवा-
चार्येण व्याख्यातः । अत एव प्रक्षिप्तोऽयमिति प्रतिभाति । तथापि पूर्वा-
परसम्बन्धमवलोक्यान्नावश्यकत्वप्रतीतेरस्माभिः धरणीधरव्याख्यासहितः
संगृहीतः ।

१. L. reads तप for तत. २. B and D. read विप्राय for विप्रेषु.
३. Except B. D. G. and I. all others read शौद्र माधूक for द्राप्त-माधूक.
४. I. reads सैरमारिष्ट, B and D सैरमादिष्ट, A सौरमारिष्ट and II. सैरि-
मारिष्ट all for सैरमारिष्ट.

इति । * उपनयनात् पूर्वं मद्यपाने तेषामयश्चित्तं पित्रादिभिः
कर्तव्यम् । तदाह जातृकर्ण्यः—

‘अनुपेतस्तु यो बालो मद्यं भोज्यात् पिबेद्यदि ।

तस्य कृच्छ्रत्रयं कुर्यात् माता भ्राता तथा पिता’ ॥

इति ॥ ७५ ॥

मद्यपानस्य प्रायश्चित्तमुक्त्वा सुरापानस्य प्रायश्चित्तमाह—
सुरापानं सकृत् कृत्वा अभिवर्णां सुरां पिबेत् ॥ ७६ ॥
स पात्रयेदथात्मानमिहलोके परत्र च ।

इति । पिटादिजन्यो द्रवद्रव्यविशेषः सुरा । तथा च
मनुः—

‘गौडी पैट्टी च माध्वी च विज्ञेया त्रिविधा सुरा ।

यथैवैका तथा सर्वा न पातव्या द्विजोत्तमैः’ ॥

(म. स्मृ. ११. ९४)

इति । तत्र पैट्ट्यां सुराशब्दो मुख्यः । गौडी-माध्वीयोर्गौणः ।
पुलस्त्यैर्भेकादशसु मध्येषु गौडी-माध्व्यावनुक्रम्य—

* ब्राह्मणस्यैवेदम् । नान्येषा वर्णानाम् ।

१ C F. E H and I do not insert तत् २ These two lines are
omitted by M ३ I. reads पातयेत् for पात्रयेत्, while K and L read
सर्वा for अथा-. ४ B. and D read this line as follows:—

‘तथैवैका न पातव्या सुरा सर्वा विजोत्तमैः’ ॥

and I. reads —

‘यथैवैका न पातव्या तथा सर्वा द्विजोत्तमैः’ ॥

and except A and the text all others read—

यथैवैका तथैवान्या for यथैवैका तथा सर्वा

५ I. reads एकादशमद्येषु for एकादशसु मद्येषु.

‘सुरायाः सकृत्पाने गौडी-माध्योरमुख्यसुरयोरस-
कृत्पाने चाग्निसमानवर्णोत्पात्तिपर्यन्तं सन्तप्तम-
त्युष्णां सुरां पीत्वा ब्राह्मणो त्रियेत’ ।

(पु. स्मृ. १. १४)

इत्यभिधानात् । तथा च बृहस्पतिः—

‘सुरापाने कामकृते ज्वलन्तीं चैव तां मुखे ।

क्षिपेत्तया विनिर्दग्धो मृतः शुद्धिमवाप्नुवात्’ ॥

(बृ. स्मृ. ४. २५)

इति । गौडी-माध्योरभ्यासेन मत्या अभेत्या वा पाने तथा
मरणं व्याघ्र आह—

‘मत्या मद्यममत्या वा पुनः पीत्वा* द्विजोत्तमः ।

ततोऽग्निवर्णां तां पीत्वा मृतः शुद्ध्येत् स किल्बिषात्’ ॥

इति । कामकृते सकृत् पीत्वापाने मूलवचनोक्तं मरणं द्र-
ष्टव्यम् । अकामकृते तु याज्ञवल्क्य आह—

‘बालवासा जटी वाग्धि ब्रह्महत्याव्रतं चरेत् ।

पिण्याकं वा कृणान् वाग्धि भक्षयेत्त्रिसमा निशि’ ॥

(या. स्मृ. ३. २५४.)

इति । एतच्च वर्षत्रयपिण्याकादिभक्षणं छर्दनविषयम् ।

* पुनः पीत्वा अभ्यासेन प्राशनं कृत्वेत्यर्थः । द्विजेषु ब्राह्मण-क्षत्रिय-
वैश्येषु उत्तमः श्रेष्ठ. ब्राह्मण इत्यर्थः ।

१ I and J omit -सुरयो- २ Except A. and I all do not insert
इत्यभिधानात् ३ B D E and J read अभ्यासं तत्रथा मरणं and C.
F. G. and J. अभ्यासेन तथा मरणं both for अभ्यासेन मत्या अभ्यासा वा पाने
तथा मरणं ४ B and D read भक्षयेत्स्वन्वह निशि, C and F भक्षयेत्
समा निशि and E G H J भक्षयेत् सकृत्निशि all for भक्षयेच्चिसमा निशि

इति । तथा च वर्षत्रयव्रतं प्रकृत्य व्यास आह—

‘एतदेव व्रतं कुर्यात् मद्यपः छेदने कृते ।

पञ्चगव्यं च तस्योक्तं प्रस्थहं कायशोधनम् ॥

(व्या. स्मृ. २. ९१)

इति । यत्तु मनुनोक्तम्—

‘ कणान् वा भक्षयेदब्धं पिण्याकं वा सकृन्निशि ।

सुरापानापनुच्यर्थं बालवासा जटो ध्वजी* ’ ॥

(म. स्मृ. ११. ९२).

इति तत्तालुमात्रसंयोगे द्रष्टव्यम् । यदपि देवलेनोक्तम्—

‘ सुरापाने ब्राह्मणो रूप्य-ताम्र-सीसानामन्यतम-

माग्निकल्पं पीव्या शरीरपरित्यागान् पूतो भवति’ ।

इति यदपि मनुनोक्तम्—

* कणान् तण्डुलकणान् । पिण्याकं तिलकलकम् । बालवासा गोलो-
माजालोमादिकृतं वासः । केचित् ‘चीरवासा’ इत्यपि पठन्ति । तत्र चीर
बल्लखण्डम् । ध्वजी सुराभाण्डध्वजं पुरस्कृत्य गच्छेत् तिष्ठेत् वा इत्यर्थः ।
मेधातिथिस्त्वेदं वचनं—‘ प्राणान्ये औषधार्थं ’ सेवने शुद्धिकथनार्थमि-
त्याह । सर्वजनारुपणः—‘ एतच्च कामत उपलभ्यमानमधु-सुरासंसृष्ट-
जलपाने’ इत्याह । कुल्लुकभट्ट—‘ इदमबुद्धिपूर्वकममुष्यसुरापाने’—इति ।
राघवानन्दः—‘ अकामतः पैष्टोपाने कामतश्च गौडी-माख्योः पाने’—इति ।
नन्दनस्तु—‘ अकामतः पाने’ इदं प्रायश्चित्तमित्याह ।

१ G reads मद्यपस्य छेदने for मद्यपः छेदने २. We follow here A.
and L, while all others and the text read सुरात्रायात्तुच्यर्थं for सुरापाना
पनुच्यर्थं. ३ B. and D. omit the following—

‘सुरापाने ब्राह्मण रूप्य ताम्र सीसानामन्यतमग-
मिकल्प पीव्या शरीरपरित्यागान् पूतो भवति’ ।

इति । यदपि मनुनोक्तम्—

४ G. reads यदपि for यदपि.

‘ गोमूत्रमग्निवर्णं वा पित्रेदुदकमेव वा ।

पयो^१ घृत वा^२स्मरणात् गोशकृद्रसमेव च^३ ॥

(म. स्मृ. ११.११)

इति तदुभयं मूलवचनेन समानविषयम् । वेदविदम्प्रत्य-
ङ्गिरा आह—

‘ बृहस्पतिसवेनेष्टा सुरापो ब्राह्मणः पुनः ।

समन्त्र^४ ब्राह्मणैर्गच्छेदित्येषा वैदिकी श्रुतिः ॥

इति । सकृद्वैणुमुरापाने अङ्गिरा आह—

‘ भूमिप्रदानं र्यः कुर्यात् सुरां पीत्वा द्विजोत्तमः ।

पुनर्न च पिबेज्जातु संस्कृतः स विशुद्धयति ॥

इति । यत्तु सुमन्तुनोक्तम्—

‘ ब्राह्मणस्य सुरापस्य पण्मासाननुदृतसमुद्रोदक-

स्नानम् । साविच्यष्टसहस्रं जुहुयात् प्रत्यहम्^५ ।

त्रिरात्रमुपवासः । तप्तकृच्छ्रेण पुनो भवति ।

अश्वमेधावभृथस्नानेन च^६ ।

* अत्र आमरणात् इत्युक्ते अग्निवर्णमिति विशेषण गोमूत्र-उदक-
पयो-घृत-गोशकृद्रसाना पञ्चानां प्रत्येक सम्बन्धने ।

† बृहस्पतिसवो नाम यज्ञ । स च ब्राह्मणैरेव कर्तव्येन विहितः । ‘ ब्रा-
ह्मणैस्समन्त्र गच्छेत् ’—इत्यनेन जातिमात्रब्राह्मणो भवेदित्युक्तम् । न
श्रोत्रियाद्युत्तमत्वं उपलभेदीत्यर्थः ।

‡ नात्र हवनीयद्रव्यमुक्तं तथापि—‘ द्रव्यानुक्तो घृतम् ’—इति नियमात्
घृतेनाष्टसहस्रं जुहुयादित्यर्थः । तप्तकृच्छ्रः पूर्वमुक्तः ।

१ G and the text read वा for च २. C F E. H. and I read स्मृति
for श्रुति. ३ B and D read गोदशुरापाने for गौणसुरापाने. ४ I
substitutes वा for च ५ B D and H. substitute वा for च, but G
and J insert neither च nor वा.

इति तत् पूर्वोक्तबृहस्पतिसवविषय एव द्रष्टव्यम् । सम्प-
त्यभावे वा द्रष्टव्यम् । यत् पुनर्बृहस्पतिनोक्तम्—

‘गौडीं माध्वीं सुरां पैष्टीं पीत्वा विप्रःसमाचरेत् ।

तप्तकृच्छ्रं पराकं च चान्द्रायणमनुक्रमात्’* ॥

(वृ. स्मृ. ४. ६१)

इति तदनन्यौषधसाध्यव्याध्युपशमार्थपाने वेदितव्यम् ।
प्रायश्चित्तस्यालम्बात् । अत एव हेतोः सङ्कल्पमात्रविषयत्वे
वा योजनीयम् ॥ ७६ ॥

अथ सुवर्णस्नेयप्रायश्चित्तमाह—

अपहृत्य सुवर्णं तु ब्राह्मणस्य ततः स्वयम् ॥ ७७ ॥

गच्छेन्मुसलमादाय राजाभ्याशं वधाय तु ।

हंतः शुद्धिमवाप्नोति राज्ञाऽसौ मुक्त एव च ॥ ७८ ॥

कामतस्तु कृतं यत् स्यान्नान्यथा वयमर्हति ।

इति । अत्र सुवर्णशब्दः परिमाणविशेषोपेतहेमवचनः ।

स च परिमाणविशेषो याज्ञवल्क्येन दर्शितः—

* गौडीपाने तप्तकृच्छ्रं माध्वीपाने पराकं पैष्टीपाने चान्द्रायणमिति
क्रमः ।

१. G. omits तत, while B. and D. तदुक्तं बृहस्पतिसवनेन द्रष्टव्यसंपत्यभावे
for तत्पूर्वोक्तबृहस्पतिसवविषय एव द्रष्टव्यम् । संपत्यभावे वा २. G. and J.
omit द्रष्टव्य and read द्रष्टव्यसंपत्यभावे द्रष्टव्यम् ३. Except A. H. and I,
all others omit वा ४. B C D E F. G. J K. and L. read राजान
स्ववधाय. H and I. राजान स वधाय for राजाभ्यास वधाय. ५. Except A.
K. and L. all others read तत for एत.. ६. M. reads कामकारकृतं for
कामतस्तु कृतं.

‘जालसूर्यमरीचिस्थं त्रसरेणुरेजः स्मृतम् ।
 तेऽष्टौ लिक्षा तु, तौस्तिस्त्रो राजसर्पप उच्यते ॥
 गौरस्तु ते त्रयः, षट् ते यवो मध्यस्तु, ते त्रयः ।
 ‘कृष्णलः, पञ्च ते मापः, ते सुवर्णस्तु षोडश’ ॥

(या. स्मृ. १. ३६२-३६३)

इति । उक्तपरिमाणविशिष्टं ब्राह्मणसुवर्णं योऽपहरति स स्वविशुद्धये स्वयमेव राजकर्तृकं मरणं सम्पादयितुं प्रहारसाधनं मुसलमादाय राजसर्पिं गच्छेत् । गत्वा चेदृशं मां प्रहरेति निवेदयेत् । ततो राजकर्तृकात् मुसलसाधनाद्विधादयं विशुद्धयतीति । अथ मुसलप्रहारेण न मृतस्तदा राज्ञा मुक्तः शुद्धिं प्राप्नोत्येव । तथा च संवर्तः—

‘ ततो मुसलमादाय सकृद्भ्रान्यात्तु तं स्वयम् ॥

यदि जीवति स स्तेनस्ततस्तेयाद्विमुच्यते’ ।

(सं. स्मृ. १२०-१२१)

इति । अथवा ‘समुक्त एव च’—इति पक्षान्तरमेव व्याख्येयम् । यत्र स्तेनेन ये षोडशास्तदीयपुत्र-मित्र-कलत्रादयो बहवः सन्ति तत्र स्तेने मृते बहवो^{१०} विनश्यन्तीति मत्वा कृपालुना राज्ञा

१ E I and the text read त्रसरेणुरेजः for त्रसरेणुरेजः . २. C. and F read लिक्ष्या for लिक्षा and J. मुलाम्निस्त्रो for मुत्तास्तिस्त्रो, while H. substitutes लिक्षा for लिक्षा ३. B. and D. read सुवर्णं, and G. H. सुवर्णाः both for सुवर्णं . ४ Except A and I all others read हरति for अपहरति, while J. reads स्वविशुद्धिं स्वयमेव राजकर्तृकं प्रहारेण सम्पादयितुं, G reads the same, but differs in विशुद्धये for विशुद्धिः ; while I. omits विशुद्धिम् . ५ G. omits न, while J. substitutes मुक्तः for मृत . ६ G. substitutes अथ for तथा ७ The text substitutes स्तेनं for सकृत् . ८. G and I. read एव for एव ९ B. D. G. and J. substitute अथ for यच्च, while B. and D substitute स्तेनेन for स्तेनेन . १० G. adds अपि after बहव and except A. G. and I. others read विनश्यन्ति ; while G नश्यन्ति for विनश्यन्ति .

धनदण्डादिपुरःसरं स्तेनोऽग्रहतो मुच्येत तदापि विशुद्ध्यत्ये-
वेति । ननु-एवं सति-

‘अग्रज्ञेनस्यी राजा’

(गौ. स्मृ. १२. ४५)

इति गौतमवचनात् राजा प्रत्यवायी स्यात् । न । तस्य
पोष्यवर्गादिकृपानिमित्तत्वेन स्तेनव्यतिरिक्तविषयेऽप्युपपत्तेः ।
ननु-ब्राह्मणवधस्यातिर्गाहितत्वात् ‘मुक्त एव’-इत्ययं पक्षस्त-
द्विषयत्वेन कुतो न व्याख्यायते ? मनुवचनविरोधादिति ब्रूमः ।
तथा च मनुः-

‘सुवर्णस्तेयकृद्भिर्भो राजानमभिगम्य तु ।

स्वकर्म ख्यापयन् ब्रूयान्मां भवाननुशास्त्विति ॥

गृहीत्वा मुसलं राजा सकृद्धधन्यास्तु तं स्वयम् ।

वधेन शुद्ध्यति स्तेनो ब्राह्मणस्तपसैव वा’ ॥

(म. स्मृ. ११. ९९-१००)

इति । अत्र वधपक्षो नामवारकमार्गविप्रविषयः । तपःप-
क्षस्तु सवनस्थत्वादिगुणोपेतब्राह्मणविषयः । न च-सादृशस्य
स्तेयमसम्भावितं-इति शङ्कनीयम् । कदाचित् कचिच्चित्तगत-
तामसवृत्त्या लोभातिशयोदये सति तत्सम्भवात् । एवं च सति
‘मुक्त एव’-इति पक्ष एतद्विषयत्वेनापि योजयितुं शक्यते ।
यद्यौर्यं कामकृतं स्यात्तत्रायमुक्तो वधो द्रष्टव्यः । अन्यथा

१ B and D read धनदण्डादिपुरःसरं स्तेनोऽग्रहतो २ We follow here only A, while all others read कृपानिमित्तत्वेन स्तेनव्यतिरिक्त- for कृपानिमित्तत्वेन स्तेनव्यतिरिक्त- ३ I substitutes कुर्यात् हस for सकृद्धधन्यास्तु त ४ B D, L, G H and J substitute च and the text तु for वा ५ G omits -नाच- and B C D and F. -विप्र-

प्राणादादिकचौर्ये वधं नार्हति । न च-लोभैकमूलस्य चौर्यस्य
प्राणादिकत्वमसम्भावितं-इति शङ्कनीयम् । यदा वस्त्रमान्त-
प्रथितं सुवर्णं सुवर्णत्वेनाज्ञात्वा अहरति अपहृत्य चान्यस्मै
ददाति नाशयति वा न पुनः स्वामिने प्रत्यर्पयति तदा सम्भ-
वत्येवाकामतो अ्यपहारः । तादृशे अहारे सवनस्थत्राह्यणवत्त-
पसा शुद्धिर्द्रष्टव्या । तपसो विशेषस्तु मनुना दर्शितः-

‘तपसाअनुनुत्सुस्तु सुवर्णस्तेयजं मलम् ।

बालेवासा द्विजो अण्थे चरेद्ब्रह्महणो व्रतम्* ॥ .

(म. स्मृ. ११. १०१)

इति । सुवर्णात् न्यूनपरिमाणेषु हेमसु व्रतभेदाः पदत्रि-
शन्मते दर्शिताः—

‘बालाग्रमात्रेअहते प्राणायामं समाचरेत् ।

लिक्षामात्रेऽपि च तथा प्राणायामत्रयं बुधः ॥

राजसर्पपमात्रे च प्राणायामचतुष्टयम् ।

गायत्र्यष्टसहस्रं च जपेत् पापत्रिशुद्धये ॥

गौरसर्पपमात्रे तु सावित्रीं वै दिनं जपेत् ।

यवमात्रसुवर्णस्य प्रायश्चित्तं दिनद्वयम् ॥

सुवर्णकृष्णलं लोकमपहृत्य द्विजोत्तमः ।

कुर्यात् सान्तपनं कृच्छ्रं तत्पापस्यापनुत्तये ॥

* ब्रह्महणः पद्विहितं दादशवार्षिकं प्रायश्चित्तं तद्विपर्ययः ।

१. B. and D. read लोभैकमूलस्य for लोभैकमूलस्य २. B. and D. read
विशेषः for तपसो विशेषः ३. The text reads अहाराणां for प्राणायामाणां, while
I. reads ब्रह्मपत्रयम् for ब्रह्महणो व्रतम् ४ G and H. read दृष्टव्या for
दर्शिता ५ G. reads दिनद्वयम् for त्रिशन्मते.

अपहत्य सुवर्णस्य मापमात्रं द्विजोधमः ।

गोमूत्रयात्रकाहारस्त्रिभिर्मासैर्विशुद्ध्यति ॥

सुवर्णस्यापहरणे वत्सरं यात्रकं पिबेत् ।

ऊर्ध्वं प्राणान्तिकं ज्ञेयमथ वा ब्रह्महव्रतम्' ॥

इति । वत्सरं यात्रकाशनं किञ्चिन्न्यूनसुवर्णापहारविषयम् ।
सुवर्णापहारे द्वादशवार्षिकविधानात् । यत्तु चतुर्विंशतिमते ।
श्लिहितम्—

‘आत्मतुल्यं सुवर्णं वा दद्यादिदृष्ट्वा वा क्रतुम् ।

पडब्दं वा चरेत् कृच्छ्रं जपयज्ञपरायणः ॥

तीर्थानि भ्रमते विद्वान् ततस्तेयात्प्रमुच्यते’ ।

इति तत्रात्मतुल्यसुवर्णदानमत्यन्तधनिकविषयम् । क्रतु-
धनिकश्रोत्रियविषयः । पड्भार्षिकं तु तीर्थयात्रासहितं निर्ध-
नश्रोत्रियविषयम् । स्तेयप्रायश्चित्तं सर्वत्र अपहतं धनं स्वामिने
दत्तैव कार्यम् ।

‘स्तेये ब्रह्मस्वभूतस्य सुवर्णादेः कृते पुनः ।

स्वामिनेऽपहतं देयं हर्ता त्वेकादशाधिकम्’ ॥

इति स्मरणात् । यदा त्वशक्त्या राजा हन्तुमप्रवृत्तः तदा
वसिष्ठोक्तं द्रष्टव्यम्—

१. I. reads द्विजोत्तम for द्विजोधम. २. C F E G I, and J. read यात्रको भवेत्, while H यात्रका भवेत् for यात्रकं पिबेत्. ३. H does not insert तु. ४. E H, and I. read तीर्थानि भ्रमते for तीर्थानि भ्रमते. ५. I reads तस्मात् for तत्. ६. G. adds तत्सुवर्ण- before स्तेय- and तु after प्रा-
यश्चित्त. ७. E, and H. read स्तेयप्रदाय- for स्तेये ब्रह्मस्व-. ८. Except A. B. D. and G. all others read हर्ता for हर्ता; while G. reads इत्वा B. and D. इत्वा for the same.

‘स्तेनैः प्रकीर्णकेशो राजानमभियाचित ।
ततस्तस्मै राजा औदुम्बरं शस्त्रं दद्यात् ।
तेनात्मानं प्रमापयेत् । मरणात्पूतो भवति’ ।
(व. स्मृ. २०. ३१)

इति । औदुम्बरं ताम्रमयम् । श्मदा सुवर्णमपहृत्य तद्भुक्त्वा
तदानीमेवानुतापेन प्रत्यर्पयेत् तदाऽश्वस्तम्बोक्तं द्रष्टव्यम्—

‘चतुर्थकालमिताशनेन त्रिवर्षमवस्थानम्’ ।
(आ. ध. सू. १. ९. २५. १३. आं. पु.)

इति । मानसापहारे तु सुमन्तुराह—

‘सुवर्णस्तेयी द्वादशरात्रं वायुभक्षः पूतो भवति’ ।
(व. स्मृ. २०. ४१)

इति । गुरु-श्रोत्रिय-यागस्थत्वादिवहुगुणोपेतब्राह्मणद्रव्यस्य
भूभसोऽसकृदपहारे वसिष्ठोक्तं द्रष्टव्यम्—

‘निष्कालको घृताभ्यक्तो गोमयाग्निना पादप्रभृति
आत्मानं प्रमापयेत् । मरणात् पूतो भवतीति विशायने’ ।
(व. स्मृ. २०. ४२)

१ The text reads ब्राह्मणपुत्रपहारेण प्रकीर्णकेशो राजानमभियाचित
स्तेनोऽस्मि भो शास्तु मा भयातिनि । तस्मै राजा ... इति विशायने । २ B.
and D do not insert गुरु-श्रोत्रिय- ३ I. reads मृदसि for मृदगो, which
B. and D. read राहन् for अहन्. ४ The text adds वा after
निष्कालको and reads घृताभ्यक्तो गोमयाग्निना पादप्रभृति भो मरणात्पूतो भवतीति
विशायने for घृताभ्यक्तो गोमयाग्निना पादप्रभृति आत्मानं प्रमापयेत् which I. does not insert
मात्मानं

इति । इत्थ सुवर्णस्तेयप्रायश्चित्तमभिहितम् । गुरुतल्पग-
प्रायश्चित्त दशमाध्याये—

‘मातर यदि गच्छेत्तु भगिनी’

(प स्म. १० ८)

इत्यत्र प्रपञ्चितम् ॥

अथ पतितसंसर्गप्रायश्चित्तम् ।

यस्तु पतितैर्ब्रह्महादिभि सह सवत्सर ससर्गं कृत्वा स्वय
मपि पतितस्तस्य प्रायश्चित्त मनुराह—

‘यो येन पतितेनैषा ससर्गं याति मानव ।

स तस्यैव व्रत कुर्यात् ससर्गस्य विगुह्ये’ ॥

(म स्म ११ १८१)

इति । आचार्यस्तु कलियुगे ससर्गदोषाभावमभिप्रेत्य स-
सर्गप्रायश्चित्त नाभ्यधात् । अत एव स्मृत्यन्तरे कलौ
वर्ज्यानामनुक्रमण—

ससर्गदोष पपिदु’ ।

(स स्म. १ ६३)

इत्युक्तम् ॥ ७७ ॥ ७८ ॥

ससर्गदोषस्य पातित्यापादकत्वाभावेऽपि पापमात्रापादक-
त्वमस्तीत्याह—

आसनात् शयनाद्यानात् सम्भापात् सहभोजनात् ॥ ७९ ॥

सङ्क्रामन्ति हि पापानि तैलत्रिन्दुरिवाम्भसि ।

१ The text reads ससर्गविगुह्ये for ससमस्त विगुह्ये २ We are
unable to find out the proper name C L F H and I read स्मृत्यन्तरे
सारे G स्मृत्यान्तरे, both for स्मृत्यन्तरे

इति । *यथा तैलत्रिन्दुरम्भसि प्रक्षिप्तः सर्वत्र व्याप्नोति
तथा पतितसंसर्गकृतं पापं संसर्गिणं पुरुषं व्याप्नोति ॥७९॥

संसर्गदोषव्याजेन पूर्वमनुक्तप्रायश्चित्तानां सर्वेषां साधारणानि प्रायश्चित्तान्याह—

चान्द्रायणं यावकं च तुलापुरुष एव च ॥ ८० ॥

गवां चैवानुगमनं सर्वपापप्रणाशनम् ।

इति । तुलापुरुषः कृच्छ्रविशेषः । तत्स्वरूपमुपरिष्ठाद्वक्ष्यामः । यत्र यत्र च प्रतिपदोक्तं प्रायश्चित्तं नोपलभ्यते तत्र सर्वत्र पापगौरव-लाघवानुसारेण चान्द्रायणादीन्यावृत्तान्येनावृत्तानि वा अनुष्ठेयानि । ततः सर्वाणि पापानि नश्यन्तीति सिद्धम् ॥ ८० ॥

इत्थं प्रायश्चित्तकाण्डे नवभिरध्यायैः प्रकीर्णकादीनां महापातकान्तानां पापानां यानि प्रायश्चित्तान्याचार्येणाभिहितानि तानि ध्याचक्षणैरस्माभिस्तत्सङ्गोपतितानि स्मृत्यन्तराण्युदाहृत्य व्यवस्थापितानि ।

अनुदाहृतस्मृतिप्रचनव्यवस्था ।

*सहशब्दः प्रत्येकमभिसम्बन्धयते । सम्भाषशब्दस्वराजन्तः ।

१. K. and L. read यावकश्च for यावक च २. G and I. omit च, while C. and F do not repeat यत्र. ३. I does not insert अनावृत्तानि and G. and I. substitute च for यत्र, while D. and D. omit अनावृत्तानि. ४. J. substitutes अनुष्ठेयानि for अनुष्ठेयानि ५. G. and J. substitute सर्वाणि for सर्वाणि, while D. and D. न सन्ति for नश्यन्ति. ६. C. reads सत्प्रसंगान्पतितानि, I. सत्प्रसंगान्पतितानि for सत्प्रसंगान्पतितानि, while I. only adds भावे after स्मृत्यन्तराणि.

अथ यानि पूर्वमनुदाहृतानि तेन्युदाहृत्य व्यवस्थापयामः ।

तत्रातिपातकस्वरूपम् ।

तत्र विष्णुश्लोकां पापानुक्रमणिकामाश्रित्य तदानुपूर्व्यात् प्रा-
यश्चित्तवचनान्युदाह्रियन्ते । तत्र विष्णुरादावतिपातकमनुक्रम्य
तत्स्वरूपमेवं निर्दिदेश—

‘मातृगमनं दुहितृगमेन स्नुषागमनमित्यतिपातकानि’ ।

(वि. स्मृ. ३४. १)

इति । तेषां त्रयाणां दशमाध्याये —

‘मातर यदि गच्छेत्तु’

(प. स्मृ. १०. ८)

इत्यस्मिन् प्रकरणे प्रायश्चित्तानि निर्णीतानि ।

महापातकस्य रूपम् ।

अतिपातकानन्तर महापातकमनुक्रम्य तत्स्वरूपनिर्देश
एव कृतः—

‘ब्रह्महत्या सुरापान ब्राह्मणसुवर्णहरणं गुरुदार-
गमनमिति महापातकानि । (१) तत्संयोगश्च’ ।

(वि. स्मृ. ३९. १-२)

इति । तत्र गुरुदारगमनव्यतिरिक्तानां चतुर्णां द्वादशाध्याये-

‘चतुर्विधे’

(प. स्मृ. १२. ६४)

१. C. and F omit the following —

उदाहृत्य व्यवस्थापयाम । तत्र विष्णुश्लोकां पापानुक्रम-

णिकामाश्रित्य तदानुपूर्व्यात् प्रायश्चित्तवचनान्युदाह्रियन्ते ।

तत्र विष्णुरादावतिपातकमनुक्रम्य तत्स्वरूपमेव निर्दिदेश ।

२ G reads निर्दिशति and I निर्दिदेश both for निर्दिदेश ३ J does
not insert दुहितृगमनं ४ Except A and I, all others omit गमन after
गुरुदार-

इत्यादिना—

‘सर्वपापप्रणाशनम्’

(प. स्मृ. १२. ८१)

इत्यन्तेन ग्रन्थेन प्रायश्चित्तान्युक्तानि । गुरुदारगमनस्य
तु दशमाध्याये—

‘पितृदारान् समारुह्य’

(प. स्मृ. १०. ११)

इत्यत्र प्रायश्चित्तमभिहितम् ।

अनुपातकरूपम् ।

महापातकानन्तरमनुपातरूपगुणस्य तत्स्वरूपमेवं नि-
र्दिष्टम्—

‘यागस्थस्य क्षत्रियस्य धेधः वैश्यस्य रजस्व-
लायाश्चान्तर्वन्याश्चात्रिगोत्रोया अविज्ञातस्य
गर्भस्य शरणागतस्य च घातनं ब्रह्महत्यासमा-
नीति । (१) कूटसाक्ष्यं मुहद्वध इत्येतौ मुरापान-
समौ । (२) ब्राह्मणभृम्प्रपहरणं सुवर्णस्तेयस-
मम् (३) पितृव्य-मातामह-मातुल-श्वशुर-नृप-
पत्न्यभिगमनं गुरुदाराभिगमनसदृशम् । (४)
पितृ-मातृ-स्वमृगमनं च (५) श्रोत्रियार्थ-
गुपाध्याय-मित्रपत्न्यभिगमनं च । (६)

The text does not insert क. २ I read, भार्यगोत्रादा. for
भार्यगोत्रादा. ३ The text reads कूटसाक्ष्यं for कूटसाक्ष्यं ४ The
text adds निवेपारहरणं after भृम्प्रपहरणं. ५ Except A. II. do not
insert च and separate the गुण

स्वमुः सख्याः सर्गावाया उत्तमवर्णियाः
कुमार्यो रजस्वलायाः शरणागतायाः
प्रव्रजिताया निक्षिप्तायाश्च' । (७)

(वि. स्मृ. ३६. १-७)

इति ।

अथ अनुपातकप्रायश्चित्तम् ।

तत्र प्रायश्चित्तं विष्णुरेवाह—

'अनुपातकिनस्त्वेते महापतकिनो यथा ।

अश्वमेधेन शुद्ध्यन्ति तीर्थानुसरणेन वा' ॥

(वि. स्मृ. ३६. ८)

इति । तत्राश्वमेधः सार्वभौमराजविषयः ।

'राजा सार्वभौमोऽश्वमेधेन यजेत' ।

इति श्रुतेः । तीर्थस्नानमितरविषयम् । तच्च साधारणप्रा-
यश्चित्तम् । यत्र प्रतिपदोक्तं प्रायश्चित्तं नास्ति नोपलक्ष्यते वा
तत्रेदं साधारणं ब्रह्मव्यम् । यागस्थक्षत्रवधस्य तादृशवैजयव-
धस्य च पटाध्याये—

'वैजयं वा क्षत्रियं वार्षप'

(प. स्मृ. ६. १७)

इत्येतस्य व्याख्यानप्रसङ्गे प्रायश्चित्तं दर्शितम् । तथा चा-

१ Except A. I and the text all others read सख्युः for सख्याः .
२ The text adds अर्यजाया after कुमार्या ३ C and F. are quite
mistaken here They omit from प्रव्रजिताया to कर्णानप (P. 94, L. 3, to
422 L. 6) ४ Except A. C. F. and I others substitute च for वा.
५ B D G and J. substitute तत्र for तच्च

न्तर्वन्त्या अविगोत्रायाश्च वधे तत्रैव प्रायश्चित्तमभिहितम् ।
अविज्ञातगर्भवधे प्रायश्चित्तं चतुर्थाध्याये—

‘ गर्भपात च या कुर्यात्’

(प. स्मृ. ४. १७)

इत्यस्मिन् प्रसङ्गे वर्णितम् । ज्ञारणागतावधः परिशिष्यते ।
मनुस्त्वन्यान्यपि ब्रह्महत्यासमान्याह—

‘अनृतं च समुत्कर्षे* राजगामि च पैशुनम् ।

गुरोश्चालीकैर्निर्वन्धः समानि ब्रह्महत्यया’ ॥

(म. स्मृ. ११. ९९)

इति । याज्ञवल्क्यश्चापरोप्याह—

‘गुरूणामध्यधिक्षेपो वेदनिन्दा मुहृद्वधः ।

ब्रह्मत्यासमं ज्ञेयमधीतस्य च नाशनम्’ ॥

(या. स्मृ. ३. २२८)

* समुत्कर्ष इति निमित्तसप्तमी । सम्परु जातिषु समाजेषु राजसमा-
दिषु वा उत्कर्षं प्राप्स्यामीति हेतुपूर्वकं यदनृतमभिधीयते तद्ब्रह्महत्या-
सममिति भावः । ‘राजगामि पैशुनं’ राजकुलात्तेन सह किवादो निर्वन्धो
अनृतादिशसनं वा । यदाह गौतमः—

‘गुरावनृताभिज्ञंसनम्’

इति । यद्यपि अत्र ‘गुरो’ इत्युक्तं तथापि अनृताभिज्ञंसनस्य गुरो
राजकुले वा तुल्यत्वेनैव ब्रह्महत्यासमत्वमिति गुणीभिरुक्तम् ।

१ Except A. and I. all others read विज्ञान- for अविज्ञान, but it
seems to be incorrect २ B and D read अधिर्निर्वन्धं सप्तमं for
अधीतनिर्वन्ध. समानि. ३ I adds अपि before भाह

इति । अत्र शरणागतवधादिषु पादन्यूनं ब्रह्माहृत्याव्रतमव-
गन्तव्यम् । समशब्दस्य—

‘ राजसमो मन्त्री ’

इत्यादावीपन्न्यूने प्रयोगदर्शनात् । मनुस्त्वधीतत्यागादी-
नां सुरापानसमत्वमाह—

‘ ब्रह्मोज्झं* वेदनिन्दा च कूटसाक्ष्यं सुहृद्वधः ।

गार्हिता-ऽनाद्ययोर्जग्धिः सुरापानसमानि पट् ॥

(म. स्मृ. ११. ५६)

इति । तत्र ब्रह्मोज्झस्य प्रायश्चित्तं वसिष्ठ आह—

‘ ब्रह्मोज्झः कृच्छ्रं द्वादशरात्रं चरित्वा

पुनरुपयुञ्जीत† वेदमाचार्यात्’ ।

(व. स्मृ. २०. ११)

इति । इदं च प्रायश्चित्तं प्रोमादिकाध्ययनत्यागविषयम् ।
नास्तिकतया तत्त्यागे पादन्यूनं सुरापानव्रतमिति मनोर्मतम् ।
यद्यपि वसिष्ठेनोक्तम्—

* ब्रह्मोज्झं अधीतवेदस्यानभ्यासेन विस्मरणमिति मेधातिथि कुल्लुकौ ।
अधीतस्य वेदस्य असच्छास्त्राश्रयेणोपेक्षामिति गोविन्दराजः । वेदस्या-
त्यन्तत्यागोऽनध्ययनं वेत्ति सर्वज्ञनारायणः । इदमेव युक्तं भाति ।

† द्वादशरात्रकृच्छ्रचरणानन्तरं पुनरप्याचार्यात् वेदमुपयुञ्जीत अ-
धीयातेत्यर्थः ।

१. The text reads this line —

‘ ब्रह्मोज्झता वेदनिन्दा कूटसाक्ष्यं सुहृद्वधः ।

२ B D E H and J read गार्हितानाद्ययो for -ऽगार्हिता -ऽनाद्ययो ३ I.
reads प्रमादिकाध्ययनत्यागविषयम् for प्रामादिकाध्ययनत्यागविषयम्

‘गुरोरेलीकनिर्वन्धे कृच्छ्रं द्वादशरात्रं चरित्वा
सचैलं स्नात्वा गुरुप्रसादात् पूतो भवति’ ।

(व. स्मृ. २१. २८)

इति । तदेतदमतिपूर्वे सकृदनुष्ठाने वेदितव्यम् । विष्णुना
ऽनुक्रान्तस्य कौटसाक्ष्यस्य द्वादशवार्षिकं प्रायश्चित्तम् । तथा
च तद्गतानुवृत्तौ शङ्ख आह—

‘कौटसाक्ष्यं तथा कृत्वा निक्षेपमपहत्य च ।

एतदेव व्रतं कुर्यात् त्यक्त्वा च शरणागतम्’ ॥

(शं. स्मृ. १७. ९)

इति । यत्र साक्ष्यनूतनवदनेन वर्णिनो बध्प्रतिः तद्विषय-
मिदम् । अपरमपि ब्रह्महत्यासमं विष्णुर्दर्शयति—

‘आकृष्टस्ताडितो वाग्धि धनैर्वा विप्रयोजितः ।

यमुद्दिश्य त्यजेत् प्राणांस्तमाहुर्ब्रह्मयातकम्’ ॥

(वि. स्मृ. ३. ४६)

* पूर्वं ‘चण्डालाद्दुदकात् सर्पात्’— (माधवाचार्यटीका अ. ११,
श्लो. १६-१८) इत्यादिनोक्तादात्मघातिनोऽप्येवं ब्रह्मघाती । तत्र तु न
कस्याप्युद्देशः । केवलमसह्यदुःखादिना देहत्यागे प्रवृत्तिः । किंच आ-
कोशनादिनिमित्तं विना देहत्यागे स आत्मघाती भवति न तु ब्रह्मघाती ।

१. The text reads this Sūtra as follows :—

गुरोरेलीकनिर्वन्धे सचैलं स्नात्वा गुरु प्रसादात्
प्रसादात्पूतो भवतीति विज्ञायते ।

२. E. H. and I read तथा for एतदेव, while the text reads this verse.—

‘कौटसाक्ष्यं तथा कृत्वा निक्षेपं च पहत्य च ।

एतदेव व्रतं कुर्यात् त्यक्त्वा च शरणागतम्’ ॥

but it seems to be incorrect. १. B. and D. read अपरमिदो for
वर्णिनो.

इति । आक्रोशनादिनिमित्ताभावे मृतस्यैव हत्यादोषः । न
नृद्वैयस्य । तथा च स्मृत्यन्तरम्—

‘अकारणं तु यः कश्चित् द्विजः प्राणान् परित्यजेत् ।
तस्यैव तत्र दोषः स्थान्न तु ये परिकीर्तयेत् ॥

इति । याज्ञवल्क्योऽपि सुरापानसमान्युदाजहार—
‘निषिद्धभक्षणं जैह्वयमुत्कर्षे च वचोऽनृतम् ।
रजस्वलामुखास्वादः सुरापानसमानि तु ॥

(या. स्मृ. ३. २२९)

इति । एवमादिषु सर्वत्र येन साम्यमुच्यते तदीयं प्राय-
श्चित्तं किञ्चिन्न्यूनमनुष्ठेयम् । सा च न्यूनता निमित्तगौरव-
लापवानुसारिणी कल्पनीया । सुवर्णस्तेयसमे तु ब्राह्मणभूम्य-
र्षहरणे मरणान्तिकप्रायश्चिनेषु न्यूनत्वकल्पनाऽऽम्भवात् द्वाद-
शवार्षिकादित्रतानि यथायोग्यं कल्पनीयानि । याज्ञवल्क्यो-
ऽन्यानि सुवर्णस्तेयसमान्याह—

‘अश्व-रत्न-मनुष्य-स्त्री-भू-धेनुहरणं तथा ।
निक्षेपस्य च सर्वे हि सुवर्णस्तेयसम्मितम् ॥

(या. स्मृ. ३. २३०)

* अकारणमिति आक्रोशनादावपि देहत्यागस्य न किमपि कारणम् ।
किन्तु प्रत्याक्रोशनादयोऽन्ये वा उपाया अनुष्ठेया । तानकृत्वा यो देह-
त्यागं करोति स अकारणप्राणत्यागी एव भवतीति तात्पर्यम् ।

१ H reads उद्वेगश्च, while G omits the following portion ननु-
द्वैयस्य । तथा च स्मृत्यन्तरम्—

‘अकारणं तु यः कश्चित् द्विजः प्राणान् परित्यजेत् ।
तस्यैव तत्र दोषः ॥

२ B and D read य for च ३ E reads उत्कर्षेण for उत्कर्षे च
४. Except A all others read ऋषिहरणे ५ J reads -मरण for हरण

इति । मनुरपि—

‘निक्षेपस्यापहरणं नरा-ऽश्व-रजतस्य च ।

भूमि-वज्र-मणीनां चै रुक्मस्तेयसमं स्मृतम्’ ॥

(म. स्मृ. ११. ५७)

इति । पितृव्यपत्न्यादिगमनानां गुरुतल्पसमानानां दश-
माध्याये—

‘ मातृत्वसृगमे चैवम् ’

(प. स्मृ. १०. १)

इत्यस्मिन् प्रकरणे प्रपञ्चितम् ।

उपपातकस्वरूपम् ।

अनुपातकानन्तरं विष्णुरुपपातकमनुक्रम्य तत्स्वरूपमेवं

निर्दिदेश—

‘ अनृतवचनमुत्कर्षे । (१) राजगामि च पैशुन्यम् । (२)

गुरोश्चालीकनिर्वन्धः । (३) वेदनिन्दा । (४) अधी-

तस्य च त्यागः । (५) अग्नि-मातृ-पितृ-सुत-दाराणां च ।

(६) अभोज्यान्नाभक्षेगभक्षणम् । (७) परस्वहरणम् ।

(८) परदाराभिगमनम् । (९) अयाज्ययाजनम् । (१०)

विकर्मणा जीवनम् । (११) असत्यतिग्रहः । (१२)

क्षत्रिय-विट्-शूद्र-गोविधः । (१३) अत्रिक्रयविक्रयः ।

१ G. I and the text do not insert च. २. B. D. E. and H. read अ-
भोज्याभक्षयभक्षणम्, I अभोज्याभक्षणम्, J. अभोज्यभक्षणम्; and G
अभोज्यभोज्यभक्षणम् all for अभोज्यभक्षणम् & We follow here A,
and the text, while all others read गुरुदाराभिगमनम् for परदारानिगमनम्
The Vijnāneśvara also reads परदारा (I side १ २१४-२४२ Commentary)
४. G. omits -गो, but it seems very proper.

(१४) परिवर्त्तिताऽनुजेने ज्येष्ठस्य । (१५) परिवेदन
 च । (१६) तस्य चै कन्यादानम् । (१७) याजनं च ।
 (१८) व्रात्यता । (१९) भृतकाध्यापनम् । (२०) भृतका-
 ध्ययनादानम् । (२१) सर्वाकरेण्वधीकार । (२२) म-
 नायन्त्रप्रवर्तनम् । (२३) द्रुम-गुल्म-लतौषधीना हिंसा ।
 (२४) स्त्रिया जीवनम् । (२५) अभिचारः । (२६)
 मूलकर्मसु च प्रवृत्ति । (२७) आत्मार्थं च क्रिया-
 रम्भ । (२८) अनाहिताग्निना । (२९) स्तेयम् । (३०)
 *देवर्षि पितृणामणस्येनपक्रिया । (३१) असच्छास्त्रा-
 धिर्गैर्नम् । (३२) नास्तिकता । (३३) कुशीलता ।

* अत्र विज्ञानेश्वरोऽपीदं सूत्रभेदमेव पपाठ । तथा च सति देवादीना
 त्रयाणा ऋणानपक्रियाया परिगणितत्वात् 'ऋणानपक्रियादीन्युदा
 अहार' इत्येतन्न सङ्गच्छेत । भनोऽत्र व्यावहारिकस्य ऋणस्य ग्रहण
 माधवाचार्यस्य नाभिप्रेतमिति अवगतव्यम् ।

१ All except A I and the text read परिवर्त्तिताऽनुजेने for परिवर्त्तिता
 ऽनुजेने २ I does not insert these two Sūtras namely :—

तस्य च कन्यादानम् । (१७) याजनं च । (१८)

and also B D E F G H and J omit याजनं च ३ B and D
 read भृतकाध्यापनम् and E G H J भृतकाध्यापनम् while I
 omits च ४ G and J read सर्वाकरेषु for सर्वाकरेण while B D and
 G read अधिकार for अधीकार ५ G reads वर्तनम् for प्रवर्तनम्
 ६ Except A I and the text all others read द्रुम गुल्म लतौषधिमहाहिंसा
 while the text adds चक्षि after गुल्म and also the Vjñātesvara follows
 it ७ I and the text do not separate these two Sūtras I reads अभि
 चारकर्मसु and the text अभिचारकर्मसु for अभिचार and मूलकर्मसु
 ८ The text reads आत्मार्थं and omits च ९ All except A read
 स्तेयं while the text omits it १० B D and J read यापित्वृणामप
 क्रिया, G यापित्वृणाणा सर्वाक्रिया, E and H योषित्वृणाणामपक्रिया but
 C has a marginal reading चिह्न for क्रिया for देवर्षि पितृणाध्यापनप
 क्रिया ११ B D G J and the text read भिगमनम् for भिगमनम्
 १२ B and D read कुशीलता and the text कुशीलवता both for कुशीलता

(३४) मद्यपस्त्रीनिषेवणम्* । (३५) इत्युपपातकानि ।
(वि. स्मृ. ३७. १-३६)

इति । याज्ञवल्क्यस्तु विष्णुनाऽनुक्तान्यपि कानिचिदुप-
पातकानि ऋणानपक्रियादीन्युदाजहार—

‘ गोवधो ब्राह्म्यता स्तैन्यमृणानां चानपक्रिया† ।

अनाहिताग्निताप्यप्येविक्रयः परिवेदनम् ॥

भृतादध्ययनादानं भृतकाध्यापनं तथा ।

पारदार्यं पारिवित्त्यं वार्धुष्यं लवणक्रिया‡ ॥

‡स्त्री-शूद्र-विट्- क्षत्रवधो निर्दिंतायोपजीवनम् ।

* सर्वाणीमानि व्याख्यातानि पूर्वमेव तत्रतत्रेति नात्र पुनर्व्या-
ख्यानम् ।

† अत्र ‘गोवध’शब्देन गोपिण्डव्यापादनं ‘स्तैन्य’ शब्देन ब्राह्मणमुव-
र्ण-तत्तमव्यतिरिक्तपरद्रव्यापहरणं, ‘ऋणानामनपक्रिया’ इत्यनेन उत्तम-
र्णाद् गृहीतस्य ऋणस्याप्रदानं इति यथावधमूहनीयम् । यस्तु—‘गृहीतस्य मु-
वर्णादेरप्रदानं ऋणानामनपाकरणम्’—इत्युक्त्वा ‘तथा देवार्थं पितृणां ग-
म्बन्वर्णस्थानपाकरणं च’—इति विज्ञानेश्वरेणोक्तं तत्र । माधवाचार्यस्याभि-
मतमिति प्रतिभानि । विष्णुनाऽनुक्तानां केषांचिदुपपातकानां प्रदर्शनायैव-

‘गोवधो ब्राह्म्यता स्तैन्यमृणानां चानपक्रिया’ ।

इत्यादिगायत्रन्तीयवचनानामत्रोदाहृतत्वादिति मुषियो विदां कुर्वन्तु ।

‡ ‘लवणक्रिया’ लवणस्योत्पादनमित्यर्थः ।

§ श्रिया वधः आग्नेयीव्यातिरेकेण ब्राह्मण्या अपि । आग्नेयास्तु-

‘गर्भहा च यथावर्णं तथाग्नेयीनिपूदकः’ ।

(पा. स्मृ. ३. २५१)

इत्यनेन ब्रह्महत्यादिसमतरूपनेन ब्रह्महत्यादिव्रतनोकेः । शूद्रवध-
वदीक्षितशपिथ वैश्यवधः ।

१. Except A. and the text all others do not insert इति २ B and
D. read गौ-ब्राह्मणवधः स्तैन्यम् for गोवधो ब्राह्म्यता स्तैन्यम्, while the text
and G substitute स्तैन्यम् for रत्नै-यम् ३. C. F. read उपवध- for उपवध
V. J. reads निर्दिंतायोऽपि.

नास्तिक्यं व्रतलोपं* च मुतानां चैव विक्रयः ॥

† धान्य-कुप्य-पशुस्तेयमयाज्यानां च याजनम् ।

पितृ-मातृ-मुतत्यागस्तटाकारामविक्रयः ॥

कन्यासन्दूषणं ‡ चैव परिवेदकयाजनम् ।

कन्याप्रदानं तस्यैव कौटिल्यं § व्रतलोपेनम् ॥

* व्रतलोपः ब्रह्मचारिणः स्त्रीप्रसङ्गः ।

† धान्यं व्रीह्यादि, कुप्यमसारेदृष्यं वपु-मीसादि, पशवो गवादयः तेषामपहरणम् । 'गोवधो व्रान्यता स्नेयम्' इत्यनेन स्नेयग्रहणेनैव सिद्धे पुनर्धान्य-कुप्यादिस्नेयग्रहणं नित्यार्थम् । अतो धान्यादिव्यतिरिक्तद्रव्य-स्नेये नावश्यमेतदेव प्रायश्चित्तम् । अपि तु ततो न्यूनमपि भवत्येव । तथा चैतेन बान्धवत्यागग्रहणेनैव सिद्धे पुनः पित्रादित्यागग्रहणं व्याख्यातम्-इति विज्ञानेश्वरः ।

‡ कन्याया दूषणं अंगुल्यादिना योनिविदारणम् । न तु सम्भोगः । तस्य—

'सखिभार्या कुमाठीषु'

(या. स्मृ. ३. २३१)

इत्यत्र गुरुतल्पसमन्वयस्योक्तत्वात् ।

§ कौटिल्यं गुरोरन्यत्र । गुरुविषयस्य तु कौटिल्यस्य—

'निषिद्धभक्षणं जैह्वयम्'

(या. स्मृ. ३. २२९)

इत्यत्र सुरापानसमत्वमुक्तम् । तथा च पूर्वं 'नास्तिक्यं व्रतलोपं च' ।

१. Except A. C. F. and I. all others read - रूप्य- for - कुप्य .
२. I. reads कन्यासु दूषण for कन्यासन्दूषण. while the text परि-
न्दर- for परिवेदक. ३. J. reads च तुलायनः for व्रतलोपनम्, but it does
not give any good sense.

आत्मनोऽर्थे क्रियारम्भो मद्यपस्त्रीनिषेवणम् ।
 स्वाध्यायाग्नि-सुतत्यागो बान्धवत्याग एव च ॥
 इन्धनार्थं व्रुमच्छेदः स्त्रीहिंसौपधजीवनम् ।
 हिंसैयन्त्रविधानं च व्यसनान्यात्मविक्रयः ॥
 शूद्रप्रेष्यं हीनसख्यं हीनयोनिनिषेवणम् ।
 तथैवानाश्रेमे वासः पराञ्जपरिपुष्टता ॥
 असच्छ्रस्त्राधिगमनमाकरेण्वधिकारिता ।
 भार्याया विक्रयश्चैपामेकैकमुपपातकम् ॥

(या. स्मृ. ३.२३४-२४२)

इति । यद्यपि-

‘अनृतं च समुत्कर्षे’।

(म. स्मृ. ११. ५५)

इत्येतन्मनुना ब्रह्महत्यासमेषु पठितं याज्ञवल्क्येन सुरापान-
 समेषु विष्णुना उपपातकेषु तथापि विषयभेदेन त्रैविध्यं वक्तुं
 शक्यत्वान्न किञ्चिदपि साङ्कर्यम् । विषयभेदस्तुच्यते । द्वेष्यं
 पुरुषं राजभृत्यादिभिर्मारयितुं तस्मिन्नविद्यमानमपि भद्रान्त-

इत्युक्त्वा पुनः ‘व्रतलोपनम्’ इत्युक्तेः । अशिष्टाप्रतिषेद्ध्वपि ‘श्रीहरि-
 चरणकमलप्रेक्षणात् प्रारू ताम्बूलादिकं न भक्षयामि’ इत्येतेषु
 नियमेषु प्राप्त्यर्थम् । न तु स्नानकव्रतप्राप्त्यर्थम् । तत्र-

‘स्नातकव्रतलोपे च प्रायश्चित्तमभोजनम्’ ।

इति मनुना लघुप्रायश्चित्तरूपं प्रतिपादितत्वात् ।

१. J. reads हिंसायन्त्र- for हिंसयन्त्र- २. I. reads शूद्रप्रेष्य for शूद्रप्रेष्य
 ३. I. reads भन्दाश्रेमे for भनाश्रेमे ४. I. reads किञ्चिदपि साङ्कर्यं for
 किञ्चिदपि साङ्कर्यं

मपराधमारोप्यानृतं चेद्भूयात् तद् ब्रह्महत्यासमम् । वधपर्य-
वसायित्वात् । यस्तु लाभ-गूजा-ख्यातिकामो राजसभादौ
स्वस्मिन् अविद्यमानमपि चतुर्वेदाभिज्ञत्वं प्रकटयितुमनृतं
ब्रूते तत्सुरापानसमम् । अतिगर्हितत्वात् । यस्तु मुखगोष्ठ्यादौ
परोपकारमन्तरेण वृथाऽनृतं ब्रूते तस्यैतदुपपातकम् । तत्रा-
द्ययोः प्रायश्चित्तं पूर्वमेवोक्तम् । तृतीये तु कामकृते याज्ञव-
ल्क्य आह—

‘ मयि तेज इति च्छायां स्वां दृष्ट्वाऽभ्युगतां जपेत् ।
सावित्रीमशुचौ दृष्टे चापल्ये चानृतेऽपि च ’ ॥
(या. स्मृ. ३. २७९)

इति । अकामकृते तु मनुनोक्तं द्रष्टव्यम्—

‘ सुप्त्वा क्षुत्त्वा च भुक्त्वा च निर्वीष्योक्त्वाऽनृतानि च ।
पीत्वाऽशौऽध्येऽप्यमाणश्च आचानेत् प्रयतोऽपि सन् ’ ॥
(म. स्मृ. ९. १४६)

इति । राज्ञोऽप्रे साक्षात् परम्परया वा परदोषकथनं राज-
गामि पैशुन्यम् । गुरावलीकानिर्वन्धो द्विविधः । तत्र राजगृ-
हादौ स्वयं समर्थः सन् असमर्थस्य गुरोर्द्रव्यलाभाद्युपरोपकारणं
निर्वन्धं करोति चेत् सोयमलीकानिर्वन्धो ब्रह्महत्यासमत्वेन
मनुनोक्तः । यत्र वाक्पारुष्यादिमात्रेण गुरोरप्रियमुपजायते

१. I. reads मुखगोष्ठ्यादौ for सप्तगोष्ठ्यादौ. २. I. reads अपि for मयि
३. B. and D. read आचानेत् for आचानेत्, while G. आचानेत् for the
same. ४. All others except A. and I. read गुरोरलीक- for गुरावलीक-;
while G. omits the following portion —

निर्वन्धो द्विविधः । तत्र राजगृहादौ स्वयं समर्थः सत्रसमर्थस्य
गुरोर्द्रव्यलाभाद्युपरोपकारेण.

५. H. reads राजगृहाङ्गणे for राजगृहादौ.

सौम्यमस्तीकनिर्वन्ध उपपातकम् । वेदनिन्दा त्रिविधा । बुद्धा-
र्हतादिशास्त्राण्यभ्यस्य वेदानामभ्रामाण्यप्रतिपादने निर्वन्ध एका
निन्दा । सेयं याज्ञवल्क्येन ब्रह्महरयासमेपूपवर्णिता । सत्या-
मपि वेदभ्रामाण्यबुद्धौ जल्प-चित्पण्डादिहेतुशास्त्रव्यसनितया
श्रुति-स्मृत्युक्तस्यानुष्ठानस्यावज्ञा द्वितीया निन्दा । एतदेवा-
भिप्रेत्य मनुराह—

‘ यो ज्वमन्येत ते तूभे हेतुशास्त्राश्रयात् द्विजः ।

स साधुभिर्बहिष्कार्यो नास्तिको वेदनिन्दकः ॥

(म. स्मृ. २. ११)

इति । सेयं निन्दा सुरापानसमेपु मनुरोदाहता । यस्तु
वैदिकं कर्मानुतिष्ठन्नपि नात्यन्तं तत्कले श्रद्धते ‘किमनेन
भविष्यति जनापवादभयादेव केवलमनुतिष्ठामि’— इत्येवं
निन्दति सेयं निन्दोपपातकेषु पठ्यते ।

एवमध्ययनत्यागादेरेकैकस्य बहुविधस्यानुक्रान्तस्य गौरव-
लाघवे पर्यालोच्यावान्तरभेदः कल्पनीयः ।

‘ अग्नि-मानृ-पितृ-सुत-दाराणाम्’

(त्रि. स्मृ. ३७. ६)

इत्यत्रापि त्याग इति पदमन्वेति । अनुक्रान्तानामुपपात-
कानां पूर्वोक्तेभ्यो प्रतिपातक-महापातका-ऽनुपातकेभ्योऽन्वया-
दुपपातकार्यम् । तदुक्तं स्मृत्यन्तरे—

१. B. and D. read ब्रह्महरयासमेपुवर्णिता याज्ञवल्क्येन and omit वेद.
२. A. and the text read बूधे for बुद्धे ३. All, except the text and A
read -भयो for -भयान् ४. I. reads मरुत for मरुते ५. B. D. and
I. omit -वृत् ६. I. reads प्रोक्तेभ्यो for पूर्वोक्तेभ्यो, while except A
and I. all others do not insert -ऽन्वयात्क-

‘महापातकतुल्यानि पापान्युक्तानि यानि तु ।
तानि पातकसंज्ञानि तन्न्यूनमुपपातकम्’ ॥

इति ।

अथ उपपातकस्य साधारणं प्रायश्चित्तम् ।

तस्य चोपपातकजातस्य साधारणं प्रायश्चित्तं विष्णुराह—

‘उपपातकिनस्त्वेते कुर्युश्चान्द्रायणं नराः ।

पराकमथ वा कुर्युर्यजेयुर्गोसवेन च’ ॥

(वि. स्मृ. ३७-३९)

इति । तत्रैतेषामावृत्तानां सङ्घाते गोसवो द्रष्टव्यः* । एकै-
कस्य च शक्तम्प्रति पराकः अशक्तम्प्रति चान्द्रायणम् । याज्ञ-
वल्क्योऽपि साधारणं प्रायश्चित्तमाह—

‘उपपातकशुद्धि स्यादेवं चान्द्रायणेन वा ।

पयसा वाऽपि मासेन पराकेणाथ वा पुनैः’ ॥

(या. स्मृ. ३. २६५)

इति । एवमित्थनेन पदेन प्रकृत गोवधव्रतमतिदिश्यते ।
अतिदेशस्योपदेशान्न्यूनविषयत्वात् । गोव्रताङ्गानि गोचर्मादी-
नि कानिचिद्विषयान्तरेषु निवर्तन्ते । एतच्च व्रतचतुष्टयमका-
मकारे शास्त्र्यपेक्षया विकल्पितं द्रष्टव्यम् । कामकारे तु—

* नरा इत्युक्तेः सर्वेषामेव वर्णानामिदं प्रायश्चित्तम् । तत्र शशियादी-
नामनधिकारात् गोसवो ब्राह्मणस्यैव, चान्द्रायण-पराके द्विजातिसा-
धारणे, शूद्रस्य दानादिकमिति व्यवस्था द्रष्टव्या ।

१ The text reads पराकं च तथा for पराकमथ वा and substitutes
मासपयन for मासपदे २ I. omits च and reads अशक्तम्प्रति पराकः and
शक्तम्प्रति चान्द्रायणम् ३ B. D. G and I substitute निधि for पुन
४ G. adds एव before पदेन

‘ एतदेव व्रतं कुर्युरुपपातकिनो द्विजाः ।

अेवकीर्णिवर्ज्यं शुद्धचर्यं चान्द्रायणमथापि वा’ ॥

(म. स्मृ. ११. ११७)

इति मनुनोक्तं त्रैमासिकं द्रष्टव्यम् । एतच्च साधारणप्राय-
श्चित्तं प्रतिपदोक्तप्रायश्चित्ताभावे तदनुपलम्भे वा द्रष्टव्यम् ।

प्रतिपदोक्तप्रायश्चित्तानि ।

प्रतिपदोक्तानि प्रायश्चित्तानि यथासम्भवमुदाहरामः । तत्र
गुरोरलीकनिर्वन्धोपपातकस्य प्रायश्चित्तं विष्णुराह—

‘सेमुत्कर्षेऽनृते गुरोरलीकनिर्वन्धे

तदाक्षेपणे च मौसं पयसा वर्तेत’ ।

(वि. स्मृ. ५४. ५४)

इति । अग्नित्यागे सै एवाह—

‘वेदाग्न्युत्सादी त्रिपत्रणस्नाय्यधःशायी

संवत्सरं सकृद्वैक्षेण वर्तेत’ ।

(वि. स्मृ. ५४-१३)

इति । वसिष्ठोऽपि—

‘ योऽग्नीनपविद्धचेत् सं कृच्छ्रं द्वादशरात्रं

चरित्वा पुनराधानं कारयेत् ’ ।

(व. स्मृ. २१. २७)

१. I. reads भवकीर्णं तु शुद्धचर्यं चरेषांशयणं व्रतम्. २ G. substitutes च for वा. ३. I reads समुत्कर्षेऽनृते. ४ The text adds च after गुरोः. ५. We follow here only A. and the text; while all others read तदाक्षेपणे for तदाक्षेपणे. ६. J. reads चवत्सरं for च वत्सरं. ७. Except A. and I. all others read विष्णुः for वा. ८. I. reads वेदाग्न्युत्सादिन for वेदाग्न्युत्सादी. ९ The text omits त १०. C. F. E. H. an read पुनराधेयं for पुनराधानं.

इति । मनुसपि—

‘अग्निहोत्र्यपविध्याग्नीन् ब्राह्मणः कामकारतः ।
चान्द्रायणं चरेन्मासं वीरहत्यासमं हि तत्’ ॥
अग्निहोत्र्यपविध्याग्नीन् मासादूर्ध्वं तु कामतः ।
कृच्छ्रं चान्द्रायणं चैव कुर्यादेवाविचारयन् ॥
(म. स्मृ. ११. १२९-१३० आन्ध्र पुस्तके) ।

इति । हारीतः—

‘संवत्सरोत्सन्नेऽग्निहोत्रे चान्द्रायणं कृत्वा
पुनरादध्यात् । द्विवर्षोत्सन्ने सान्तपनं
चान्द्रायणं च कुर्यात् । त्रिवर्षोत्सन्ने
संवत्सरं कृच्छ्रमभ्यस्य पुनरादध्यात्’ ।
(हा. स्मृ. ३. १९-२१)

इति । शङ्खीशपि—

‘अभ्युत्सादी संवत्सरं भ्राजापत्यं
चरेत् मां च दद्यात्’ ।
(शं. स्मृ. ११. २३)

इति । भरद्वाजः ।

‘द्वादशाहानिक्रमे ज्यहमुपवासः । मासार्तिक्रमे
द्वादशाहमुपवासः । संवत्सरातिक्रमे मासोपवा-
सः । पयोभक्षणं च’ ।

१. S. reads संवत्सरोत्सन्नेऽग्निहोत्री for संवत्सरोत्सन्नेऽग्निहोत्रे. २. B. and D. read सौमपान for सान्तपन and omit चान्द्रायणं च. C. and F. read the same, but do not omit चान्द्रायणं. E. G. H. and J. read सौमपानं for सान्तपनं; while J. -सत्सन्ने for -सन्ने. ३. G. reads भारद्वाज for भरद्वाज. ४. H. and D. read द्वादशानिक्रमे ज्यहमुपवासः संवत्सरातिक्रमे द्वादशाहमुपवासः पयोभक्षणं च ।

इति । एतत्सर्वमालस्यादग्नित्यागविषयतया यथायोगमू-
हनीयम् । यत्तु भरेद्वाजगृह्येऽभिहितम्—

‘प्राणायामश्चतुर्मा दशरोत्रं कुर्यात् । उपवासः स्यादा
विंशतिरात्रम् । अत ऊर्ध्वमा पष्टिरात्र तिस्रो रात्री-
रुपवसेत् । अत ऊर्ध्वमा संवत्सरात् प्राजापत्यं व्रतं
चरेत् । अत ऊर्ध्वं कालंबहुत्वे दोषबहुत्वम् ।’

इति तत् प्रमादादग्नित्यागविषयम् । नास्तिक्यात् त्यागे
तु व्याघ्र आह—

‘योऽग्निं त्यजति नास्तिक्यात् प्राजापत्यं चरेद् द्विजः ।
अन्यत्र पुनराधानं दानमेव तथैव च’ ॥

इति । प्राजापत्यस्योपलक्षणत्वात् त्यागकालस्य गौरव-
लाघवानुसारेण व्रतान्तराण्युहनीयानि । व्रतान्तरभावि
कर्तव्यमाह जातुरूपर्यः—

‘अतीतकालं जुहुयादग्नौ विप्रो यवानयम् ।

नष्टेऽग्नौ विधिवद्द्यात् कृत्वाऽऽधानं पुनर्द्विजः’ ॥

इति । एतद्योपासनाग्निविषयम् । दारस्यागे शातातप
आह—

१ G reads भारद्वाजगृहे २ C E F add कुर्यात् after -मा दशरोत्रं,
but of no use here ३ E reads उपवासः, स्याद्विंशतिरात्रं कुर्यात् I,
उपवासमा विंशतिरात्रं कुर्यात् both for उपवास स्यादा विंशतिरात्रं ४ Except
I all others do not insert व्रतं ५ I omits -आदि II and D, read
व्रतान्तरं कर्तव्यमाह and except E, II व्रतान्तरभावि कर्तव्यमाह both for
व्रतान्तरभावि कर्तव्यमाह ६ We are unable to find out a correct reading
II and D read विप्राय चाप्ययम् C and F विप्राय चाप्ययम्, G II
विप्रोऽप्ययम् इत्यम्, E and J विप्राय चाप्ययम् all for विप्रो यवानयम् ७ 10
II अतीत काले for अतीतकालं ८ G and H read माऽऽग्नौ for न
ऽग्नौ and C, and F, गनेऽग्नौ for the same

‘कौमारदारत्यागी’ मासं पयोभक्षः शुद्धयति ।।

(शा. स्म. १. २७)

इति । अभोज्याभक्ष्यभक्षणप्रायश्चित्तं त्वेकादशाध्याये
प्रपञ्चितम् ।

अथ परस्वहरणप्रायश्चित्तम् ।

तत्र परस्वहरणे मनुराह—

‘धान्या-ञ्ज-धन-चौर्याणि कृत्वा कामाद् द्विजोत्तमः ।

स्वेजातीयगृहादेव कृच्छ्राब्देन विशुद्धयति ॥

मनुष्याणां तु हरणे स्त्रीणां क्षेत्र-गृहस्य च ।

कूप-वापी-जलानां च शुद्धिश्चान्द्रायणं स्मृतम् ॥

द्रव्याणामल्पसाराणां स्तेयं कृत्वाऽन्यत्रेर्दमनः ।

चरेत् सान्तपनं कृच्छ्रं तन्निर्यात्यात्मशुद्धये ॥

भक्ष्य-भोज्यापहरणे यान-शय्यासनस्य च ।

पुष्प-मूल-फलानां च पञ्चगव्यं विशोधनम् ॥

तृण-काष्ठ-द्रव्याणां च शुष्कान्नस्य गुडस्य च ।

• ‘कौमारदार’—इत्यनेन ब्राह्मेण विधिना कौमारे वपस्वूटा स्त्री उपल-
क्षिता भवति । तस्या एव त्यागे दोषः । नतु गान्धर्वाद्गूढाया इति तात्पर्यम् ।

१. H. omits following —

अभोज्याभक्ष्यभक्षणप्रायश्चित्तं तु एकादशाध्याये प्रपञ्चितम् ।
तत्र परस्वहरणे मनुराह—

‘धान्या-ञ्ज-धन-चौर्याणि कृत्वा कामाद् द्विजोत्तमः ।

सजातीयगृहादेव कृच्छ्राब्देन विशुद्धयति ॥

while G. reads अभोज्याभक्ष्यभक्षणप्रायश्चित्तं तु एकादशाध्याये प्रपञ्चितम् ।
स्वपहणे for परस्वहरणे. १. I. reads सजातीय- for स्वजातीय-. ४. The
text reads -वेदमन for -वेदमन . ५. B. and D. read तन्निर्यात्यात्मशुद्धये for
तन्निर्यात्यात्मशुद्धये १. I. reads शुष्कान्नस्य for शुष्कान्नस्य.

चैले-चर्मामिषाणां च त्रिरात्र स्यादभोजनम् ॥

मणि-मुक्ता-प्रवालानां ताम्रस्य रजतस्य च ।

अयः कांस्योपलानां च द्वादशाहं कणान्नता ॥

कार्पास-कीटजोर्णानां द्विशफैकशफस्य च ।

पक्षि-गन्धौषधीनां च रज्ज्वाश्चैव त्र्यहं पयः' ॥^१

(म. स्मृ. ११. १६२-१६८)

इति । एतेषां विषयाणां मध्ये धान्यस्य परिमाणविशेषेण
व्रतविशेषः स्मृत्यन्तरे अभिहितः—

‘ धान्यं दशभ्यः कुम्भेभ्यो हरंतोऽभ्यधिके वेधः’ ।

इति । यत्तु जावालिनोक्तम्—

‘ तिल-धान्या-ऽन्न-वस्त्राणां शय्यानामामिषस्य च ।

संवत्सरार्थं कुर्वति व्रतमेतत्समाहितः’ ॥

इति तदेतदकामकृतविषयम् । अल्पत्वात् । भक्ष्यस्य तु
सकृद्भोजनपर्याप्तिकस्यापहारे पैटीनसिराह—

‘ भक्ष्य-भोज्यान्नस्योदरपूरणमात्रहरणे

त्रिरात्रं पञ्चगव्याहारः’ ।

इति । यानि तु मनूक्तेषु विषयेषु व्रतान्तराण्यन्यैर्मुनिभि-

१. J. reads तैल, while B. D. I. and the text चैल for चैल.
२. B. C. D. E. G. H. and J read द्विशफैकशफस्य for द्विशफैक-
शफस्य. ३. B. and D. read ऽभ्यधिको and I. ऽभधिक for ऽभ्यधिको;
while H. हरेऽभ्यधिके वध for हरंतोऽभ्यधिके वध. ४ B and D read
शय्यायाः for शय्यानाम्. ५ H. reads कामकृतविषयम् । अल्पत्वात् । भक्ष्यस्य तु ।
६. We follow here A and I ; while all others read सकृद्भोजनपर्याप्तिकस्यापहारे, but it is quite con-
trary to the quoted Sutra.

दर्शितानि तेषु व्रतेषु यानि समानि न तत्र विवादः । न्यूना-
नामकामकारविषयत्वं अधिकानां तु कामकृताभ्यासविषय-
त्वमिति विवेकः । तत्र वचनानि—

‘द्रव्याणामल्पसाराणां सान्तपनम् । (७) भक्ष्य-
भोज्य-येन-शय्यासन-मूल-पुष्प-फलानां हरणे
पञ्चगव्यपानम् । (८) तृण-काष्ठ-द्रुम-शुक्ला-
त्र-शुद्ध-वस्त्र-चर्माभियाणां त्रिरात्रमुपवसेत् ।
(९) मणि-मुक्ता-प्रवालानां ताम्र-रजता-श्यः-
कांस्थानां द्वादशाहं कणानधीयात् । (१०)
कार्पास-कीटजोर्णाद्यपहरणे त्रिरात्रं पयसा
वर्तेत । (११) दिशफैकशरहरणे त्रिरात्रमुपवः-
सेत् (१२) पक्षि-गन्धोषधि-रज्जु-वैदलानाम-
पहरणे दिनमुपवसेत् । (१३)

दंत्वैवापहतं द्रव्यं धनिकस्याभ्युपायतः ।

प्रायश्चित्तं ततः कुर्यात् कल्मषस्थापनुत्तये ॥ (१४)

(वि. स्मृ. ५२. ७-१४)

इति । जावालिः—

‘अश्व-गो-भूमि-कन्याश्च हत्वा चान्द्रायणं चरेत् ।

अपहत्य पशून् क्षुद्रान् प्राजापत्यं समाचरेत् ॥

गुड-कार्पास-धान्यानि सर्पिलवणमेव च ।

पक्तात्रमीषधं तैल शय्यां वास उपानही ॥

१ The text and G read -पान for -यान and the text omits -हरण.
२. G. reads ताम्र-रजताशयः. ३ The text reads अपहरणे for -हरणे
४ G and H omit this Sutra. ५ B. and D read यवैशोपहत for
इतिपपहत ६. The text reads अनुपायत.

कांस्या-स्यस्ताम्र-सीसं वा केच्छं कृच्छार्धमेव च ।
 उदके फल-मूलेषु पुष्प-पर्णे-सुगन्धिषु ॥
 मृद्गाण्ड-मधु-मासेषु कृच्छ्रपादो-विधीयते ।
 *व्यापादनापहारेषु सन्तोष्य स्वामिनं ततः ॥
 पापं निवेद्य विप्रेभ्यः प्रायश्चित्तेन युज्यते ।
 अपहृत्य तु वर्णानां धनं विप्रः प्रमादतः ॥
 प्रायश्चित्तं च यत्प्रोक्तं ब्राह्मणानुमते चरेत् ।
 राजस्वस्यापहरणे रमणीनां† जनस्य च ॥
 धनापहरणे चैव कुर्यात्संवत्सरत्रयम् ।

इति । परदारगमनस्य तु प्रायश्चित्तं दशमाध्यायेऽभिहितम् ।

अयाज्ययाजनप्रायश्चित्तम् ।

अयाज्ययाजने मपुराह—

*व्यापादनं तत्तद्भ्रव्यनाशः । अपहारो ऽपहरणम् । तत्र प्रथमं तद्भ्रव्यस्वामिनं प्रसाद्य अनन्तरं विप्रेभ्यः पापं निवेद्य प्रायश्चित्तमाचरेत् ।

†अत्र 'रमणी'शब्देन सामान्यवनिता, वेद्यापलक्षितेति प्रतिभाति । राजद्रव्यवत् वेद्याद्रव्यमपि प्रतिग्रहानर्हमिति मन्वादिभिर्हक्तम् । अथवा 'जनस्य रमणीना' परस्त्रीणां परकीयधनस्य चापहरणे इत्येव व्याख्या-
 तुमुचितं भवेत् ।

१. B and D substitute संकृत् for कृच्छ्र and वा for च २ H. omits फल मूलेषु but it seems a mistake, while E and I पुष्पपर्णे for पुष्प-पर्णे-
 ३. B and D read मृद्गाण्डसमस्तेषु for मृद्गाण्ड-मधु मासेषु and the next line —

व्यापादनीयहारेषु सन्तोष्य स्वा तनुं ततः ।

for

व्यापादनापहारेषु सन्तोष्य स्वामिनं ततः ।

५ B D and G read ब्राह्मणानुमत for ब्राह्मणानुमते ५ C F G and H. read राजस्वस्यापहरणे and J राजसस्यापहरणे both for राजस्वस्यापह-
 रणे, while A reads मणीना च जनस्य वा for रमणीना जनस्य च

‘ब्राह्म्यानां याजनं कृत्वा परेषामन्यैकर्म च ।
अभिचारमहीनं च त्रिभिः कृच्छ्रैर्व्यपोहति’ ॥
(म. स्मृ. ११. १९७)

इति । यत्तु प्रचेतसा शूद्रयाजकादीननुक्रम्योक्तम्-
‘एते^१ पञ्चतपोऽश्रावकाश-जलशयनाद्यनुष्ठेयुः
श्रमेण शीघ्र-वर्षा-हेमन्तेषु । मासं गोमूत्र-
यावकमग्नीयुः’ ।

इति तत् कामकृताभ्यासविषयम् । यत्तु यमेनोक्तम्-
‘पुरोधः शूद्रवर्णस्य ब्रह्मणो यः प्रवर्तते ।
स्नेहादर्थप्रसङ्गाद्वा तस्य कृच्छ्रं विशोधनम्’ ॥
(य. स्मृ. ६. ९)

इति तदशक्तविषयम् । यत्तु गौतमेनोक्तम्-
‘निषिद्धमन्त्रप्रयोगे सहस्रानुवाक जपेत्’ ।
(गौ. स्मृ. २२. ३३)

१ अत्र मूलपुस्तकोपलब्धभावात्-‘श्रावकाश’-इत्यस्य शूद्र. पाठो न
निश्चेत् शक्यते । सर्वे^२व्याटर्षपुस्तकेषु न्यूनाधिवयेनाशूद्रा एव पाठा दृ-
श्यन्ते । वादपार्थस्तु-श्रीमे पञ्चतपाः वर्षासु वृष्टिसह हेमन्ते जलशायी
भवेदिति । चतुर्थं दिक्षु चतुरोऽग्नीन् सस्राप्य तन्मध्ये स्थित्वा पञ्चम
सूर्यनाप सहैत् इति पञ्चतपाः । जलशयनं च उदके आरुण्डमघस्नि-
षेत् इति विशेषः ।

१ C F G and H read अन्तरम् while J देवायन्तरकर्म च for
परेषामन्यैकर्म च २ B D and H read अहीना for अहीन ३ C and
F. तपोऽश्रावकीश- and G तपोऽश्रावकीश for तपोऽश्रावकाश, while
I -सपोऽग्नीन् अन्तरेणानुष्ठेयुः for तपोऽश्रावकाशजलशयनाद्यनुष्ठेयुः ४ G
and J substitute च for वा ५ text निषिद्धमन्त्रप्रयोगे सहस्रानुवाकयेत् and
except A a ॥ तदि to प्रयोग.

इति तत् कामतोऽभ्यासविषयम् । यत्तु पैठीनसिनोक्तम्—
 'शूद्रेयाजकः सर्वद्रव्यपरित्यागात् पूतो भवति ।
 प्राणायामसहस्रेषु दशकृत्वोऽभ्यस्तेषु' ।

इति तदकामतोऽभ्यासविषयम् । असत्प्रतिग्रहे याज्ञव-
 ल्क्य आह—

'गोष्ठे वसन्त्रह्यचारी मासमेकं पयोव्रतम् ।
 गायत्रीजाप्यनिरतः शुद्धयतेऽसत्प्रतिग्रहात्' ॥
 (या. स्मृ. ३. २१०)

इति । अत्र जपसङ्ख्या मनुना दर्शिता—

'जपित्वा त्रीणि सावित्र्याः सहस्राणि समाहितः ।
 मासं गोष्ठे पयः पीत्वा मुच्यतेऽसत्प्रतिग्रहात्' ॥
 (म. स्मृ. ११. १९४)

इति । एतच्च दातृ-द्रव्ययोरुभयोःसत्त्वे वेदितव्यम् । अ-
 न्यतरस्यासत्त्वे तु पदत्रिंशन्मते दर्शितम्—

'पवित्रेष्ट्या विशुद्ध्यन्ति सर्वे घोराः प्रतिग्रहाः ।
 ऐन्दवेन मृगारेष्ट्या कयाचिन्मित्रविन्दया ॥
 देव्या लक्षजपेनैव शुद्ध्यन्तेऽसत्प्रतिग्रहात्' ।

इति । यत्तु वृद्धहारीतवचनम्—

१. C. F. G. and H. read शुद्धस्य याजकः for शुद्धयाजक. २. I. reads वसेत् for वसन्; while except A and the text all others पयोव्रत for पयोव्रत and except A. H. and the text जप्यनिरत for जाप्यनिरत.
 ३. B. C. D. and F. omit उभयो. ४. L. reads विन्दवेन, but it seems incorrect. ५. I. substitutes शुद्धयते, J. शुद्धयती for शुद्धयते and B. and D. दुष्परिग्रहात् for असत्प्रतिग्रहात् ६. G. reads वृद्धहारीत- for वृद्धहारीत.

'राज्ञः प्रतिग्रहं कृत्वा मासमप्सु सदा वसेत् ।

पष्टे काले पयोभक्षः पूर्णं मासे प्रमुच्यते ॥

तर्पयित्वा द्विजान् कामैः सततं नियतव्रतः ।

(वृ. हा. स्मृ. ११.७१-७२)

इति तदापदि कुरुक्षेत्रोपरागादौ कृष्णाजिनादिप्रतिग्रह-
विषयम् । अल्पद्रव्यपरिग्रहे 'हारीतः—

'मणि-वासो-गवादीनां प्रतिग्रहे सावित्र्यष्टसहस्रं जपेत्' ।

(हा. स्मृ. २१. ३)

इति । पट्त्रिंशन्मतेऽपि—

'भिक्षामात्रे गृहीते तु पुण्यं मन्त्रमुदीरयेत्' ।

इति । चतुर्विंशतिमतेऽपि—

'प्रतिपिडेषु सर्वेषु पष्टांशं परिकल्पयेत्' ।

इति । दोनार्थमिति शेषः । विकर्मणा जीवने तु चान्द्रा-
यणम् । तथा च नटादीन् विकर्मणा जीविनोऽनुक्रम्य यम
आह—

'एतेषामेव सर्वेषां प्रत्यापत्तिस्तु मृग्यताम् ।

भैक्ष्यान्नमुपयुञ्जानो द्विजश्चान्द्रायणं चरेत्' ॥

(य. स्मृ. ६. १३)

इति । नारदोऽपि—

१. B. C. F. D. G. and H. do not insert अपि. २. G. reads परिकल्पयेत् for परिकल्पयेत्. ३. E adds सन् before दानार्थम्. ४. I. reads जीविनाम् for जीविनाम्. ५. H. reads एतेषां नैव सर्वेषां for एतेषामेव सर्वेषां and मृग्यतां for मृग्यताम्; while I. reads प्रत्यापत्ति for प्रत्यापत्ति. ६. C. F. G. and H. substitute भैक्ष्यान्न for भैक्ष्यान् and J. उपयुञ्जान. for उपयुञ्जान.

‘कर्मणा गर्हितेनैव यद्वित्तं समुपार्जितम् ।
 तस्य त्यागेन शुद्धयन्ति धर्मस्यान्वेपणेन वा ॥
 अप्सु प्रास्येत तद् द्रव्यमन्यायेन यदागतम् ।
 उपयुक्तानुशिष्टं च देयं वा ब्रह्मवादिने’ ॥
 (ना. स्मृ. १४. ७-८)

इति । क्षत्रियादिवधस्य प्रायश्चित्तं षष्ठाध्याये वर्णितम् ।
 गोवधस्य त्वष्टम-नवमाध्याययोस्तत् प्रपञ्चितम् ।

अविक्रेयविक्रयप्रायश्चित्तम् ।

अविक्रेयविक्रयस्य चतुर्विंशतिमते दर्शितम्—
 मुराया विक्रये कृत्वा चरेत् सौम्यचतुष्टयम्* ।
 लाक्षा-लवण-मांसानां चरेच्चान्द्रायणत्रयम् ॥
 मध्वाज्य-तैल-सोमानां चरेच्चान्द्राणद्वयम् ।
 पयः पायसापूपानां चरेच्चान्द्रायणव्रतम् ॥
 दध्याज्येक्षुरसानां च गुड-खण्डादिविक्रये ।
 सर्वेषां स्नेहपक्वानां पराकं तु समाचरेत् ॥

*सोमसम्बन्धित्वादस्य कृच्छ्रस्य सौम्य इत्यभिधानम् । स च चान्द्राय-
 णकृच्छ्रशब्देनान्यत्राभिहितः ।

१ H substitutes च for वा २ H reads प्रास्येष for प्रास्येत ३ G.
 omits च, while B. and D read ब्राह्मणाय च for ब्रह्मवादिने ४ B. and D.
 omit-वधस्य, while I reads क्षत्रियावधस्य for क्षत्रियादिवधस्य ५ All,
 except A. and I, read अष्टम नवमाध्याये for अष्टम-नवमाध्याययो, while G.
 has mistaken and omits तु ६ G reads सौम्यं for सौम्य ७ G.
 substitutes मध्वाज्येक्षुरस and E दध्याज्येक्षुरस both for मध्वाज्येक्षुरसाना

सिद्धान्नविक्रये विप्रः प्राजापत्यं समाचरेत् ।
 उपवासं तु तक्रस्य नक्तं काञ्जिकविक्रये ॥
 पूगीफलानि मञ्जिष्ठा द्राक्षा खर्जूरमेव च ।
 एतेषां विक्रये कृच्छ्रं पनसस्य दिनत्रयम् ।
 कदली नारिकेलं च नागरं बीजपूरकम् ।
 एतेषां पादकृच्छ्रः स्याज्जम्बीरादेस्तथैव च ॥
 कस्तूरिकादिगन्धानां विक्रये कृच्छ्रमाचरेत् ।
 कर्पूरादेस्तदर्थं स्याद्दिनं हिग्वादिविक्रये ॥
 तिलानां विक्रयं कृत्वा प्राजापत्यं समाचरेत् ।
 यज्ञार्थं कृपिजातांश्च दानलब्धांश्च विक्रयेत् ॥
 रक्त-पीतानि वस्त्राणि कृष्णाजिनमर्थापि वा ।
 एतेषां विक्रये कृच्छ्रं गर्गस्य वचनं यथा ॥
 गोविक्रयं द्विजः कुर्याद्दामार्थं धनमोहितः ।
 प्राजापत्यं प्रकुर्वीत गजानामैन्द्रवं स्मृतम् ॥
 खरा-ऽश्वा-ऽजाविकानां च कर्भाणां च विक्रये ।

१ B and D read सिद्धान्न- for सिद्धान्न २ B. and D read कर्पूरादि-
 for कर्पूरादे ३. H. and I. read विक्रये for विक्रयेत् ४. H omits the
 following lines :—

रक्त-पीतानि वस्त्राणि कृष्णाजिनमर्थापि वा ।
 एतेषां विक्रये कृच्छ्रं गर्गस्य वचनं यथा ॥
 गोविक्रयं द्विजः कुर्यात् दामार्थं धनमोहितः ।
 प्राजापत्यं प्रकुर्वीत गजानामैन्द्रवं स्मृतम् ॥
 खरा ऽश्वा ऽजाविकाना च कर्भाणा च विक्रये ।

५. C. and F substitute दास्त्राणि for वस्त्राणि, but it does not give any
 good sense here. ६ Except ३. H. and I. all others read -मयैव च for
 -मयापि वा ७ I reads शरभाणा for करभाणां

पराकं तत्र कुर्वीत नृणां द्विगुणमाचरेत्* ॥
 नारीणां विक्रयं† कृत्वा चरेच्चान्द्रायणं व्रतम् ।
 द्विगुणं पुरुषाणां च व्रतमाहुर्मनीषिणः ॥
 चान्द्रायणं प्रकुर्वीत एकाहं वदविक्रये ।
 अद्भानां तु पराक स्यात् स्मृतीनां कृच्छ्रमाचरेत् ॥
 इतिहासपुराणानां चरेत् सान्तपनं द्विजः ।
 रहस्य-पञ्चरात्राणां कृच्छ्रं तत्र समाचरेत् ॥
 गाथानां नीतिशास्त्राणां प्राकृतानां तथैव च ।
 सर्वासामेव विद्यानां पादकृच्छ्रं समाचरेत् ‡ ॥

इति । हारीतो अपि—

‘गुड-तिल-पुष्प-मूल-फल-पक्वान्नविक्रये सौम्या-
 यनम् । लाक्षा-लवण-मधु-मांस-तैल-क्षीर-
 दधि-तक्र-घृत-गन्ध-चर्म-वाससामन्यतमविक्रये

* नृणां तत्तज्जातीयपुष्पशूना विक्रये द्विगुणं पराकद्वयम् ।

† मनुष्यजातीयस्त्रीणां विक्रये चान्द्रायणम् । तज्जातीयपुरुषाणां
 विक्रये पूर्ववदेव चान्द्रायणद्वयम् ।

‡ अत्र अद्भवादीनां विक्रयो ऽध्यापनरूपेणैवेति भाति । ननु पुस्तकरूपेण ।
 तथा सति सर्वसामान्येन प्रायश्चित्तं वदेत् । किञ्च ‘सर्वासामेव विद्या-
 नाम्’ इति उपसहारात् विद्याविक्रय एवात्र विवक्षितः । न पुस्तकविक्रय
 इति सुधियो विदा कुर्वन्तु ।

१ All, except A and I others, read शुना for नृणां while G sub-
 stitutes द्विगुणमेव च for द्विगुणमाचरेत् २ G adds, इति after आचरेत्
 ३ B D and G read सोमयानम् C, and F. सोमयानम् F H and J.
 सामायनम् all for सौम्यायनम् ४ I omits इति while B and D
 read -क्षीरं घृतं गन्धं औद्भवादि-तक्रं for इति तक्रं, घृतं-गन्धं

चान्द्रायणम् । तथोर्णा-केश-केसर-भू-धेनु-वे-
 श्म-शस्त्र-विक्रये च । मत्स्य-मांस-स्त्रावस्थि-
 -शृङ्ग-नख-शोण-शुक्तिविक्रये तसकृच्छम् ।
 हिङ्गु-गुग्गुलु-हरिताल-मनःशिला-ऽञ्जन-गैरिक-
 क्षार-लवण-मणि-मुक्ता-प्रवाल-वैणव-मृन्मयेषु
 च । आराम-तटाकोदपान-पुष्करिणी-सुकृतवि-
 क्रये विषवण-लाघ्य-शायी चतुर्षकालाहारो
 दशसहस्रं जपेद्रायत्रीं संवत्सरेण पूतो भवति ।
 हीनमानोन्मापनसङ्कीर्णविक्रये च ।

(हा. स्मृ. ४. ४-१०)

इति । ईदृशेष्वेकविषयबहुव्रतेषु असकृत्पूर्वमुक्तया नीत्या
 यथायोगं व्यवस्था कल्पनीया ।

परिविद्यादीनां चतुर्णां प्रायश्चित्तं चतुर्थाध्याये वर्णितम् ।
 'अथ ब्राह्मणप्रायश्चित्तम् ।

ब्राह्म्यो नाम सावित्रीपतितः । तस्य प्रायश्चित्तं मनुराह-

'येषां द्विजानां सावित्री नानूच्येत यथाविधि ।

तांश्वारयित्वा त्रीन् कुच्छान् यथाविध्युपनाययेत् ॥

(म. स्मृ. ११. १९१)

१ Except A. and G. others read तथोर्णकेश केसरि-, while L. तथो-
 र्ण केशरि- both for तथोर्णा-केश केसर २ B, D H and J add अदम-
 after-वेद्य. ३. C F. H. G J and I. omit-स्त-., while B. and D.
 substitute नख- for the same ४ B and D. read -हिङ्गुलु- for -हिङ्गु-
 गुलु and G. हिङ्गुगुलु for the same B and D. मन शोण-ञ्जन- for मन
 शिला-ऽञ्जन- and add शण- after-लवण. ५ G omits च ६. B D. and
 G. read हीनमानोन्मानोन्मापनसंकर-कीर्णविक्रये च I हीनमानोन्मानस-कीर्ण-
 हीनमानोन्मापनसकीर्णविक्रये च. ७. I reads असकृत्पूर्वमुक्तानि यानि तेषु
 for असकृत्पूर्वमुक्तया नीत्या, while except A and I. all others omit यथायोग
 and substitute कल्पनीया for कल्पनीया

इति । वसिष्ठोऽपि—

‘पतितसावित्रीक उद्दालकव्रतं चरेत् । (७६) द्वौ
मासौ यावकेन वर्नयेत् मासं पयसाऽर्धमा-
समामिक्षया अटरात्रं घृतेन पद्मात्रमयाचितं ह-
विष्यं भुञ्जीत त्रिरात्रमभक्षोऽहोरात्रमुपवसेत् ।
(७७) अश्वमेधावभृतं वा गच्छेत् । (७८)
त्राल्यस्तोमेन वा यजेत’ । (७९)
(व. स्मृ. ११. ७६-७९)

इति । तत्र मानवमापद्विषयम् । उद्दालकव्रतं त्वनापद्विषयम् ।
यत्तु यमेनोक्तम्—

‘सावित्री पतिता यस्य दशवर्षाणि पञ्च च ।
सशिखं वपनं कृत्वा व्रतं कुर्यात् समाहितः ॥
एकविंशतिरात्रं च पित्रेऽपसृतिथावकम् ।
हविषा भोजयेच्चैव ब्राह्मणान् सप्तपञ्च* च ॥
ततो यावकशुद्धस्य तस्योपनयनं स्मृतम्’ ।
(य. स्मृ. ६. २७-२९)

इति तन् मनुसमानविषयम् । यस्य पित्रादयोऽप्यनुप-
नीताः तस्यापस्तम्बोक्तं द्रष्टव्यम्—

‘अथ यस्य पिता पितामह इत्यनुपेतेौ स्यातां ते
ब्रह्महसंस्तुताः । (३१) तेषामभ्यागमनं भोजनं

* यदि चकारे विकल्पार्थो भवेत्तर्हि सप्त पञ्च वेति स्यात् । अन्यथा
सप्तसन्नितपञ्चाशद्ब्राह्मणान् भोजयेदिति स्यात् ।

१. All, except A. and I, omit द्रष्टव्यम् २. Except A. and the text
all others omit अथ. ३. B. C. D. E F G. H and J. read पितामह
आनुपनीतो; while I. पितामह इत्यनुपनीतो for पिता पितामह इत्यनुपेतेौ.

विवाहमिति च वर्जयेत् । (३३) तेषामिच्छतां प्राय-
श्चित्तम् । (३४) यथा प्रथमेशतिक्रमे ऋतुरेवं संवत्से-
रः । (३५) अथोपनयनम् । (३६) ततः संवत्सर-
मुदकोपस्पर्शनम् । (३७) प्रतिपूरुषं सङ्ख्याय संव-
त्सरान् यावन्तोऽनुपेताः स्युः । (१) सप्तभिः पावमा-
नीभिः 'यदन्ति यच्च दूरक' इत्येताभिर्यजुःपवित्रेण
सामपवित्रेणाद्विरसेनेति । (२) अथ वा व्याहृतिभि-
रेव । (३) अथाध्याप्यः । (४) जर्षं यस्य प्रपिता-
महादेर्नानुस्मर्यत उपनयनं ते इमंशानसस्तुताः ।
(५) तेषामभ्यागमनं भोजनं विवाहमिति च वर्ज-
येत् । (६) तेषामिच्छतां प्रायश्चित्तम् । (७) द्वादश-

१ Except A I. and the text all others omit the following —

ब्रह्मप्ररोम्भनाः । तेषामभ्यागमनं भोजनं विवाहमिति च वर्ज-
येत् । (३३) तेषामिच्छतां प्रायश्चित्तम् । (३४) यथा प्रथमेशति-
क्रमे ऋतुरेवं संवत्सरः । (३५) अथोपनयनम् । (३६) ततः
संवत्सरमुदकोपस्पर्शनम् । (३७) प्रतिपूरुषं सङ्ख्याय संवत्सरा-
न्यावन्तोऽनुपेताः स्युः । (१) सप्तभिः पावमानीभिः 'यदन्ति
यच्च दूरक' इत्येताभिर्यजुःपवित्रेण सामपवित्रेणाद्विरसेनेति ।
(२) अथ वा व्याहृतिभिरेव । (३) अथाध्याप्यः । (४) अथ यस्य
प्रपितामहादेर्नानुस्मर्यत उपनयनं ते इमंशानसस्तुताः । (५)
तेषामभ्यागमनं भोजनं विवाहमिति च वर्जयेत् । (६) तेषा-
मिच्छतां प्रायश्चित्तम् । (७) द्वादशवर्षाणि वैविद्यकं ब्रह्मण्यं
परेर्धोपनयनं ततः द्वादशवर्षाणि । पावमान्याविति । (८).

and read for the above Sūtras —

नस्य वसतः वैविद्यकं ब्रह्मण्यं नस्य
प्रपितामहादेर्नानुस्मर्यत उपनयनं नस्य
द्वादशवर्षाणि वैविद्यकं ब्रह्मण्यं

while I. reads ब्रह्मप्ररोम्भन . २ I does not insert च ३. The text
does not separate this Sūtra and I omits संवत्सरं ४ The text substitutes
अथ वा for अथ वा ५ I. omits अथ ६ The text reads प्रपितामहादि for
-प्रपितामहादि ७ I does not insert च

वर्षाणि त्रैविद्यकं ब्रह्मचर्यं चरेदथोपनयनं तत
उदकोपस्पर्शनम् । पौवमान्यादिभिः' ।

(आ. ध. सू. १. १. १. ३२-३७. २. १-८)

इति ।

भृतकाध्ययनाध्यापनप्रायश्चित्तम् ।

भृतकाध्ययनाध्यापनयोर्हारीत आह-

'भृतकाध्यापनं कुर्वन् भृतकाध्यापितश्च यः ।

अनुयोगप्रदानेन त्रीन् पक्षास्तु पयः पिबेत्' ॥

इति । ऋमादिहिंसायां मनुराह-

'फलदानां तु वृक्षाणां छेदने जप्यमृक्शतम् ।

गुल्म-वल्ली-लतानां च पुष्पितानां च वीरुधाम् ॥

कृष्टजानामौषधीनां जातानां च स्वयं वने ।

वृथाऽलम्भेऽनुगच्छेद्रां दिनमेकं पयोव्रतम्' ॥

(म. स्मृ. ११. १४२-१४४)

इति । एतच्च यज्ञार्थवृक्षच्छेदनादिव्यतिरिक्तविषयम् । अत

एव याज्ञवल्क्योऽपि वृथेति विशिनष्टि-

'वृक्ष-गुल्म-लता-वीरुच्छेदने जप्यमृक्शतम् ।

स्यादोषधिवृथाच्छेदी क्षीराशी गोऽनुगो दिनम्' ॥

(या. स्मृ. ३. २७६)

१. I. omits पावमान्यादिभिः and separates one Sūtra into three.
२. Except A. and J. all others read कुर्यात् for कुर्वन् ३. G. reads
पिबेत् for पिबेत्. ४. E. and the text read पयोव्रत. ५. G. reads
याज्ञवल्क्येनोक्तम्, while all others except I. वृथाऽनुगच्छेद्रां for वृथेति
६. The text reads -छेदने for -छेदी ७. C. F. read दिनम् for दिनम्.

इति । यत्तु हारीतेनोक्तम्—

‘स्थावर-सरीसृपादीनां वधे यस्येदं प्राणमित्ये-
तयाऽऽज्यं हेत्वा तिलपात्रं ब्राह्मणाय दद्यात्’ ।

(हा. स्मृ. २१. ४५)

इति तदश्वत्थादिपुण्यस्थावरविषयम् । महाफलप्रदस्य
पनस-नारीकेलादिवृक्षजातस्य छेदनावृत्तौ शङ्ख आह—

‘संवत्सरव्रतं कुर्याच्छ्रित्वा वृक्षं फलप्रदम्’ ।

(शं स्मृ. १७. ४९)

इति । दृष्टार्थत्वे न दोषः* ।

‘फल-पुष्पोपगान् पादपोत्रं हिंस्यात् ।

कर्षणकार्यार्थमुपहन्त्यात्’ ।

इति स्मरणार्थम् ।

अथ नास्तिक्यप्रायश्चित्तम् ।

नास्तिक्यं तु वाचिकं चैतदुपपातकम् । यथा ऽऽहुः
पौराणिका —

‘नास्तिका. स्त्रिविधा. प्रोक्ता धर्मज्ञैस्त्वचदार्ढ्याभिः ।

क्रियादुष्टो मनोदुष्टो वाग्दुष्टश्च तथैव च ॥

* अपवादोऽयम् । यद्यपि फलदवृक्षच्छेदने दोषः पूर्वमुक्तं तथापि
छेदने यदि दृष्टार्थत्वं दृष्टप्रयोजनत्वं स्यात् तदा न दोषः, तत्र प्रमाण-
माह । फल-पुष्पोपगानिति ।

१. G. reads शुद्ध्याय for इत्या २ The text reads विप्लवापादपम् for
वृक्षं फलप्रदम् ३ H. reads पादगान्कर्षणकार्यार्थमुपहन्त्यात् for वाक्यात्
हिंस्यात् कर्षणकार्यार्थमुपहन्त्यात् । ४ All others, except I., omit इति
प्राय ५ I. reads वाचिकं for वाचिकम्

उपपातकस्तु क्रियादुष्टो वाग्दुष्टः पातकः स्मृतः ।

अभ्यासात्तु क्रियादुष्टो महापातक इष्यते' ॥

इति । तत्रोपपातकनास्तिक्ये वसिष्ठ आह—

‘ नास्तिकः कृच्छ्रं द्वादशारात्रं चरित्वा
विरमेत्तास्तिक्यात् ’ ।

(व. स्मृ. २१. २९)

इति । यत्तु शङ्केनोक्तम्—

‘ नास्तिको नास्तिकवृत्तिः कृतघ्नः कृद्रव्य-
वहारी मिथ्याभिज्ञमीर्येते पञ्च, संवत्सरं
ब्राह्मणगृहे भैक्षं चरेयुः ’ ।

इति तदेतत् महापातकनास्तिक्यविषयम् ।

व्रतलोपप्रापक्षितम् ।

व्रतलोपिनोऽवकीर्णिव्रतं याज्ञवल्क्य आह—

‘ अवकीर्णी भवेद्रत्वां ब्रह्मचारी तु योषितम् ।

गर्दभं पशुमालभ्य नैर्ऋतं स विगुह्यति ॥’

(या. स्मृ. ३. २८०)

इति । मनुसपि—

‘ अवकीर्णी तु काणेन गर्दभेन चतुष्पथे ।

स्थालीपाकविधानेन यजेत निर्ऋतिं निशि ॥ (११८)

१ A. reads उपपातकी तु वाग्दुष्टा मनोदुष्टाऽमुपातकी for उपपातकस्तु क्रिया
दुष्टो वाग्दुष्टः पातक स्मृत and G. reads उपपातमनोदुष्टा वाग्दुष्टः पातक स्मृत
for the same. २ B and D read ब्रह्मचारीनां नास्तिक्यविरमेत् and (C
F F. G H and J ब्रह्मचारीनां नास्तिक्यविरमेत्, the latter seems to be
incorrect and the first does not give proper sense ३ B and D
read उपकीर्णिव्रतं, C F. J. उपकीर्णं व्रतं and G and H. उपकीर्णं व्रतं
all for उपकीर्णिव्रतं ४ H. reads दृष्टा for गृष्टा ५ The text reads
पाकयज्ञविधानेन for स्थालीपाकविधानेन

हुत्वार्मिं विधिवद्भोममन्ततश्च सम्मेत्यृचा* ।
 वातेन्द्र-गुरु-बह्वीनां जुहुयात् सर्पिणाऽऽहुतीः ॥ (११९)
 एतस्मिन्नेनसि प्राप्ते वसित्वा गर्दभाजिनम् ।
 समागारान् चरेद्द्वैद्वयं स्वकर्म परिकीर्तयन् ॥ (१२२)
 तेभ्यो लब्धेन भैक्षेण वर्तयन्नेककालिकम् ।
 उपस्पृशंस्त्रिपवर्णमग्नेन स विशुद्धयति ॥

(म. स्मृ. ११. ११८-१२३)

इति । वसिष्ठोऽपि—

‘ब्रह्मचारी चेत् स्त्रियमुपेयादरण्ये चतुष्पथे
 लौकिकेऽग्नौ रक्षोदैवतं गर्दभं पशुमालभते ।
 (१) नैर्ऋतं वा चरुं निर्वपेत् । (२)

* काणः इत्येवं विशेषोऽत्र दृष्टव्यः । नैर्ऋतदैवतैर्मन्त्रैः प्रधान
 देवतायै वपादिहोमान् हुत्वा तदग्ने—

‘सभा सिञ्चन्तु मरुतः समिन्द्रः समूहस्पतिः ।
 तश्चापमग्निः सिञ्चतु प्रजया च धनेन च’ ॥

इत्येतेन मन्त्रेण मारुतेन्द्र-बृहस्पत्यपीना घृतेनाहुतीर्जुहुयात् । केपु-
 चित्पुस्तकेषु समाधिचतीति पाठः । केपुश्चिच्च शमित्युचेति पाठः । तत्र
 शमाधिरपिरिति ऋक् ग्राह्या स्यात् । वस्तुतस्तु इदमप्रामाणिकमिति
 प्रतिभाति । वितानेश्वरस्तु—

‘समापमद्दि सिञ्चन्ता पशसा ब्रह्मवर्षेतेन’
 इति पठानि तदापि चिन्त्यम् ।

१ All others, except A. I. and the text, read होमान् for होम.
 २. B. C. D. E. F. and I. read शधि रक्षया, E. G. H. and J. शमित्युचा
 both for शमित्युचा ३. C. D. E. F. G. and J. read वायु- for वाय-
 ४. G. reads समाधिर for समायात्. ५. The text adds तु after त्रिपवर्ण-
 ६. The text reads भातनेत for भातनेत.

तेस्य जुहुयात्—कामाय स्वाहा, कामकामाय
स्वाहा, निर्ऋतये स्वाहा । रक्षो देवताभ्यः
स्वाहा । (३)

(व. स्मृ. २३. १-३)

इति । तत्र श्रोत्रियस्य पशुरश्रोत्रियस्य चरुरिति वृष्टव्यम् ।
शङ्खस्तु* वर्णभेदेन व्रताविशेषमाह—

‘ गुप्तायां वैश्यायामवकीर्णः संवत्सरं
त्रिपवणमनुतिष्ठेत् क्षत्रियायां द्वे वर्षे ।
ब्राह्मण्यां त्रीणि वर्षाणि*’ ।

इति । यदप्यङ्गिरसोक्तम्—

‘ अवकीर्णनिमित्तं तु ब्रह्महत्याव्रतं चरेत् ।

चीरवासास्तु पण्मासान् तथा मुच्येन किल्बिपात्’ ॥

इति तदीपद्वयभिधारिणीविषयम् । अत्यन्तव्यभिचारिणीषु
पुनः शङ्ख आह—

* या स्त्री वैवाहिके पत्यौ मृते जीवति वा तमुन्मत्स्य वस्त्रापिता वान्य-
मेकमेवाश्रयेत् । ननु कुलटा भवेत् सा गुप्तेत्यभिधीयते । तादृशवेश्य-
जानीयस्त्रियामवकीर्णः क्षत्रियाब्राह्मण्योश्चावकीर्णः उक्तं प्रापश्चित्तमाचरे-
दित्यन्वयः ।

१ All, except I and the text, add तत्र before तस्य २ B. D. G. and
J. omit कामकामाय स्वाहा, while except A. B. D. and the text omit
निर्ऋतये स्वाहा and B. D. and the text read निर्ऋतये for निर्ऋतये ३ B.
C. and D. F. omit पशु अभोर्विषयस्य The Vjjuaneswara quotes fol-
lowing Sutras under the name of ‘ankha Lakkhitan and it may be
possible. ४ I reads अवकीर्णः for अवकीर्णः. ५ Except A. C. F. G.
I. all others read पण्मासान् ६ B. D. and G. read तद्व्रतम् for तदीपम्
७ I. and D. read अत्यन्तव्यभिचारिणाया and C. F. G. H. and J. अ-
त्यन्तव्यभिचारिणासु all for अत्यन्तव्यभिचारिणीषु

‘स्वैरिण्या ब्राह्मण्यामवकीर्णं पद्भ्रात्रमुपो-
पितो गा दद्यात् । क्षत्रियायामुपोपित-
स्त्रिरात्र धृतपात्र दद्यात् । वैश्याया चतुर्थ-
कालाहारो ब्राह्मणान् भोजयित्वा यवस-
भार च गोभ्यो दद्यात् । वृषल्यामवकीर्णं
सचैलस्नात उदकुम्भ ब्राह्मणाय दद्यात् ।
गोष्ववकीर्णं प्राजापत्य चरेत् । रण्डाया-
मेवकीर्णं पलालभार सौसमाप च दद्यात् ।

इति । अत्र च

‘ब्राह्मणस्यार्धं क्षत्रियं ’

इति न्यायो नास्ति किन्तु समानमेव त्रयाणा वर्णानाम् ।
तदाह शाण्डिल्य —

‘अवकीर्णा द्विजो राजा वैश्यश्चापि खरेण तु ।

इष्ट्वा भैक्षाशिनो नित्यं शुद्धयन्त्यन्दात् समाहिता ’ ॥

इति । अभ्यासे कण्व आह—

‘प्रथमे दिवसे रात्राववकीर्णां गर्दभेन तु ।

यजेदेव यथाभ्यासमन्देनैकेन शुद्धयति’ ॥

१ Except A and I. all others omit पृतपात्र दद्यात् २ B and D
omit च ३ We follow here A and I while all others read पण्डाया
for रण्डाया and G सपलालभारं for पलालभारं V J inewarn also
reads पण्डाया ४ I reads भक्षियस्य for शशिये ५ G substitutes
तथा for तत्र ६ G reads अवकीर्णा for अवकीर्णं ७ We are unable
to find out the proper reading of this quotation B C D F F G
H and J read प्रथमे दिवसे रात्राववकीर्णां गर्दभेन तु यजेत् । एव यथाभ्या-
समन्देनैकेन शुद्धयति ॥ while G omits तु and I reads अथयम दिवसे
रात्राववकीर्णां गर्दभेन यजेत् । या य शुद्धयन्त्याभ्यासमन्देनैकेन शुद्धयति ॥

इति । तत्र विशेषमाह गौतमः—

‘तस्याजिनमूर्ध्ववालं परिधाय लोहितपात्रैः
सप्त गृहान् भिक्षं चरेत् कर्मावधानः’ ।
(गौ. स्मृ. २४. १६)

इति । अवकीर्णिलक्षणमाह जातूकर्ण्यः—

‘स्कन्दितं व्रतिना रेतो येन स्याद्ब्रह्मचारिणा ।
कामतोऽकामतः प्राहुरवकीर्णीति तं बुधाः’ ॥

इति । धेति-वनस्थयोस्त्वधिकं व्रतमाह शाण्डिल्यः—

‘वानप्रस्थो यतिश्चैव स्कन्दने सति काषतः ।
पराकत्रयसंयुक्तमवकीर्णव्रतं चरेत्’ ॥

इति । यतेः पुनर्गार्हस्थ्यस्वीकारे संवर्त आह—

‘संन्यस्य दुर्मतिः कश्चित् प्रत्यापत्तिं व्रजेद्यदि ।
स कुर्यात् कृच्छ्रमश्रान्तः षण्मासान् प्रत्यवन्तरम्’ ॥
(सं. स्मृ. १९९)

१ G I and J read लोहितपात्र for लोहितपात्र. २ C D F. G. and H substitute खण्डित for स्कन्दित while I खण्डितव्रतिना for स्कन्दित व्रतिना. ३ C and F omit यति- ४ Except A and J, all others substitute खण्डने for स्कन्दने ५ B and D omit the following —

‘संन्यस्य दुर्मतिः कश्चित्प्रत्यापत्तिं व्रजेद्यदि ।
स कुर्यात्कृच्छ्रमश्रान्तः षण्मासान् प्रत्यवन्तरम्’ ॥

इति । ब्रह्मपराशरोऽपि—

‘य प्रत्यवन्तितो विन प्रव्रज्याता विनिर्गता ।
अगाथाकनिवृत्तश्च गार्हस्थ्यं च चिकीर्षति ॥
अथैव षण्मासिकं कृच्छ्रं नियतात्मा समाहित ।
चरेत् वीणि च कृच्छ्राणि वीणि चा-द्राघणानि च ॥

६. H. reads प्रत्यापत्त्य for प्रत्यापत्ति and the text reads —

— — — — — अपरस्यार्थं त्विय व्रजेत् ।

स कुर्यात् कृच्छ्रमश्रान्तः षण्मासान् प्रत्यवन्तरम्’ ॥

while I reads प्रत्यव व्रतम् for प्रत्यवन्तरम्

इति । वैद्वपराशरोऽपि—

श्वः प्रत्यत्रसितो विप्रः प्रवज्यातो विनिर्गतः ।
 अनाशकनिवृत्तश्च गार्हस्थ्यं च विकीर्षति ॥
 चरेत् पाण्मासिकं कृच्छ्रं नियतात्मा समाहितः ।
 चरेत्त्रीणि च कृच्छ्राणि त्रीणि चान्द्रायणानि च ॥
 जातकर्मादिभिः सर्वैः संस्कृतः शुद्धिमाप्नुयात् ।

इति । तत्र ब्राह्मणस्य पाण्मासिककृच्छ्रं । क्षत्रियस्य चान्द्रायणत्रयम् । वैश्यस्य कृच्छ्रत्रयमिति व्यवस्था । अत्र पाण्मासिकादित्रयत्रय ब्राह्मणस्यैव सकृदभ्रासाद्यपेक्षया व्यवस्थापनीयमित्यन्ये । त्रतान्तरलोपेऽप्यक्षकीर्णित्तमतिदिशति मनुः—

‘अकृत्वा भैक्षचरणमसमिद्दय च पावकम् ।
 अनातुरः सप्तरात्रमवकीर्णित्तं चरेत् ॥

(म. स्मृ. २. १८७)

* विज्ञानेश्वरस्तु—‘ब्राह्मणस्यैव शक्ति-सकृदभ्रासादापेक्षया व्यवस्थितं प्राणश्वित्तं द्रष्टव्यम्— इत्याह ।

१ C and F read तद्वाराशरोऽपि The Viṣṇuśara quotes this following line under the name of Parāśara (side 3280 Com) not Vṛdh Parāśara, but these lines do not occur in the text of Parāśara २ Viṣṇuśara substitutes चरेत् for च । except I, all others omit this line —

चरेत्पाण्मासिकं कृच्छ्रं नियतात्मा समाहितः ।

but the author Viṣṇuśara explains this line ३ A reads स चरेत् त्रीणि कृच्छ्राणि for चरेत्त्रीणि च कृच्छ्राणि ४ All others, except A and I, read व्यवस्थापनीयम् and omit इत्यन्य

इति । यत्तु याज्ञवल्क्य आह—

‘भैक्षान्निकार्ये त्यक्त्वा तु’ मन्त्रावमनातुर ।
 कामावकीर्ण इत्याभ्यां जुहुयादाहुतिद्वयम् ॥
 उपस्थानं ततः कुर्यात् सम्मासिञ्चत्वेन तु’ ।
 (या. स्मृ. ३. २८१-२८२)

इति ! होममन्त्रौ तु—

‘कामावकीर्णोऽस्म्यवकीर्णोऽस्मि काम-
 कामाय स्वाहा । कामावपन्नोऽस्म्यवपन्नो-
 ऽस्मि कामकामाय स्वाहेति’ ।

(गौ. स्मृ. २५. ९-१०)

इति ! एतच्च गुरुशुश्रूषादिकार्यव्यपतयाऽकरणे द्रष्टव्यम् ॥
 मुतादिविक्रयप्रापश्चित्तम् ।

मुतादिविक्रये उपपातकसाधारणोक्त प्रायश्चित्तं धोज्यम् ।
 यत्तु शाङ्खेनोक्तम्—

‘देव-गृह-प्रतिश्रयोद्याना-ऽऽराम-सभा-प्रपा-तटाक-
 पुण्य-सैलु-सुतविक्रय कृत्वा तप्तकृच्छ्रं चरेत्’ ।

*‘अनातुर.’ व्यापिरहितो ब्रह्मचारी । ‘सम्मासिञ्चतु’ इति मन्त्र ।

१ B D G and J read सम्मासि च स्वनेन तु for सम्मासिञ्चत्वेन तु while I is quite mistaken here २ G reads कामकीर्णोऽस्मि कामका-
 माय स्वाहा for कामावकीर्णोऽस्म्यवकीर्णोऽस्मि कामकामाय स्वाहा ३ I and
 the text read कामानिदृग्धाऽस्म्यनिदृग्धाऽस्मि but neither our man-
 uscripts nor Vyāṅkyaśara follow this reading

इति यच्च वृद्धपराशरेणोक्तम्—

‘ विक्रीय कन्यकां गां च कृच्छ्रं सान्तपनं चरेत्’ ।

इति तदापद्यकामतो द्रष्टव्यम् । यत्तु चतुर्विंशतिमते-
भिहितम्—

‘ नारीणां विक्रयं कृत्वा चरंचान्द्रायणव्रतम् ।

द्विगुण पुरुषस्थैव व्रतमाहुर्मनीषिणः’ ॥

इति तत्रैव कामतो द्रष्टव्यम् । यत्तु पैटीनसिराह—

‘ आराम-तटाकोदपान-पुष्करिणी-सुकृत-सुन-

विक्रये त्रिपणणस्नाय्यध-गायी ब्रह्मचारी

चतुर्थकालाहारः संवत्सरेण पूतो भवति’ ।

इति तदभ्यासविषयम् ॥

कन्यादूषणप्रायश्चित्तम् ।

कन्यादूषणे उपपातकसाधारणप्रायश्चित्त विज्ञेयम् । यत्तु
शङ्ख आह—

‘ कन्यादूषी सोमविक्रयी च कृच्छ्राब्दे चरयाताम्’ ।

१ B and D, omit the following —

----- कृच्छ्रं सान्तपनं चरेत् ।

इति तदापद्यकामतो द्रष्टव्यम् । यत्तु चतुर्विंशतिमतेभिहितम्—

‘ नारीणां विक्रयं कृत्वा चरंचान्द्रायणव्रतम् ।

द्विगुण पुरुषस्थैव व्रतमाहुर्मनीषिणः’ ॥

and II omits the following —

यत्तु चतुर्विंशतिमतेभिहितम्—

‘ नारीणां विक्रयं कृत्वा चरंचान्द्रायणव्रतम् ।

द्विगुण पुरुषस्थैव व्रतमाहुर्मनीषिणः ॥

इति तत्रैव कामतो द्रष्टव्यम् ।

२ G, C I and J omit नत before सर्वद ३ C I do not insert
मुग ४ B D and G read कृच्छ्राब्दे for कृच्छ्राब्दे

इति यच्च हारीतः—

‘कन्यादूपी सोमविक्रयी वृपलीपतिः कौमार-
दारत्यागी सुरा-मद्यपः शूद्रयाजको गुरोः
प्रतिहन्ता नास्तिको नास्तिकवृत्तिः कृतघ्नः
कूटव्यवहारी ब्रह्मघ्नो मित्रघ्नो मिथ्याश्रमिणो
पतितसंध्यवहारी मित्रधुक् शरणागतघाती
प्रतिरूपकवृत्तिरित्येते पञ्चतपोश्रावकाशजल-
शयनाद्यनुतिष्ठेयुर्गाम-वर्षा-हेमन्तेषु । मासं
गोमूत्रयावकमश्रीयुः’ ।

(हा. स्मृ. २. ४-९)

इति तत् प्रातिलौम्येन कन्यादूपणे द्रष्टव्यम् ॥

अथ द्यूनादिव्यसनप्रायश्चित्तम् ।

द्यूनादिव्यसनेष्वप्युपपातकसाधारणोक्त प्रायश्चित्त योज्य
म् । यत्तु वीधायनः संवत्सरव्रतमाह—

‘ अथाशुचिकराणि । (१९) द्यूतमभिचारो
ऽनाहिताग्नेरुच्छ्वृत्तिता समावृत्तस्य भैक्ष-
चर्या तस्य चैव गुरुकुले वास ऊर्ध्वं चतुर्भ्यो

१ B D and H. read कन्याविक्रयी and G reads कन्याविक्रयी
for कन्यादूपी २ J does not insert नास्तिको ३ Except I, all other-
read ब्राह्मण मित्रघ्नो for ब्रह्मघ्नो मित्रघ्नो, C and F. add प्रायश्चित्तं विज्ञेयम् ।
यत्तु शङ्खभाट्ट कन्यादूपी सोमगतघाती प्रतिरूपकवृत्ति &c, after शरणा
४ All others, except A E H. and I read प्रतिरूपकावृत्ति for प्रति-
रूपकवृत्ति ५ I reads पञ्चतपोभू जल शयनाद्यनुतिष्ठेयु for पञ्चतपो-
श्रावकाशजलशयनाद्यनुतिष्ठेयु ६ B and D read षड्य, C F आनन्द्य
च G षड्य च, H E and I आनाशय and J. षड्य च all for तस्य चैव

मासेभ्यो येष्व तमध्यापयति । नक्षत्रनिर्देशने
 चेति । तेषा तु निर्देशः (१६) द्वादश मासान्
 द्वादशार्धमासान् द्वादश द्वादशाहान् द्वादश-
 पडहान् द्वादश व्यहान् द्वादशाहं पडहं व्यह-
 मेकाहमिति अंगुविकरनिर्देशः । (१७)

(औ स्मृ २. १. २. १९-१७)

इति तदध्यासविषयम् । यदप्याह प्रचेता -

अनृतवाक् तस्करो राजभृत्यो वृक्षारोपकवृत्ति-
 गर्दोशघ्निरध्व रथ-गजारीहणवृत्ति रङ्गोपजीवी
 कूटपणिक शूद्रोपाध्यायो वृषलीपतिर्भाण्डिको
 नक्षत्रोपजीवी श्वेत्तिर्ब्रह्मजीवी चिकित्सको
 देवलक पुरोहितः कितवो मद्यप कूटकारको-
 ष्पत्यविक्रयी मनुष्य-पशुविक्रेता चितिः । तानु-
 हरेत् समेत्य न्यायतो ब्राह्मणो व्यवस्थया सर्व-
 द्वेष्यस्यागे चतुर्यकालाहारा सवत्सरं विषवण-

१ I reada यथारोपयति and the text तस्य अध्यापयति for यथ तमध्यापयति while G adds अग्नि for अध्यापयति २ The text reads नक्षत्रनिर्देशः for तमध्यापयति ३ We follow here A and the text, while all others omit तेषा तु निर्देशः ४ G omits द्वादशार्धमासान् द्वादश ५ G reads पड द्वादशव्यहान् for द्वादश पडहान् द्वादश व्यहान् ६ Except A and the text, all others omit द्वादशाहं पडहं ७ The text reads यथाकर्माभ्यास for अंगुविकरनिर्देश ८ G omits अग्नि ९ B D and G omit द्वादश पडहं रथ गजारीहणवृत्ति while except A, all others read श्वेत्तिर्ब्रह्मजीवी १० B D and H omit श्वेत्तिर्ब्रह्मजीवी ११ G substitutes चिति for च. १२ C E and G read सवत्सरेण for सर्वद्वेष्यस्यागे

मुपस्पृशेयुः । नस्यान्ते देव-पितृतर्पणं गवाह्निकं
चेत्येवं व्यवहार्याः ।*

इति तदभ्यासविषयम् ॥

अनाश्रमवासे प्रायश्चित्तम् ।

अनाश्रमवासे हारीतेन प्रायश्चित्तमुक्तम्—

‘अनाश्रमी संवत्सरं भ्राजापत्यं कृच्छ्रं चरित्वा-
ऽऽश्रममुपेयात् । द्वितीयेऽतिकृच्छ्रं तृतीये कृच्छ्रा-
तिकृच्छ्रमत ऊर्ध्वं चान्द्रायणम्’ ॥

इति ।

शूद्रसेवाप्रायश्चित्तम् ।

शूद्रसेवायां बौधायन आह—

‘भेमुद्रसंयानम् (२) ब्राह्मणन्यासापहरणम् (३)

सर्वापण्यैर्व्यवहरणम् । (५) भूम्यनृतम् । (४)

शूद्रसेवनं च । (६) शूद्राभिजननम् । (७)

तदपत्यत्वं च । (८) तेषां च निर्वेशः । (९)

* सर्वा अपीमावृत्तयो गह्वा ब्राह्मणादित्रैवर्णिकानामेव । अत एव प्रायश्चित्तमपि तेषामेव । न तु येषा पारम्पर्यक्रमेणागता वृक्षारोपणाद्या वृत्तयः । तत्र अनृतवाक् तस्करः गरदोऽग्निदश्च सर्ववर्णसाधारणाः । ब्रह्मजीव्यादयो द्विजा एव ।

१ G. reads गवाह्निक for गवाह्निक. २ H reads अतिकृच्छ्रान्तिकृच्छ्र for कृच्छ्रान्तिकृच्छ्र. ३. B. and D. read समुद्रयानम्, C and F. अद्र दयानम् and L. G. H. and J. read समुद्रयानम् all for समुद्रसंयानम्, while I reads समुद्रयाने । ब्राह्मणन्यासापहरणे । सर्वापण्यैर्व्यवहरण । भूम्यनृते । ४. The text reads ब्राह्मणस्वन्यासापहरणम् ५. The text interchanges these two Sūtras ६ Except A and I, all others read शूद्रसेवाया च । शूद्रायामभिजायने तदपत्यं च भवति for शूद्रसेवनम् । शूद्राभिजननम् । तदपत्यत्वं च । while G omits च after सेवाया ७ The text reads उपानयनमन- मरुत्वा for तेषां च निर्वेशः ।

चेतुर्यकाले मितभोजिनः स्युरपोऽभ्युपेयुः स-
वनानुकल्पम् । स्थानासनाभ्यां विहरन्त
एते त्रिभिर्वपैस्तदपहन्ति पापम् । (१०)

(श्रौ. स्मृ. २. १. २. २-१०)

इति तद् बहुकालाभ्यामविषयम् ॥

जातिभ्रंशकराप्रयाश्चित्तम् ।

उपपानकानन्तरं जातिभ्रंशकराणि विष्णुनाऽनुक्रान्तानि ।

‘ब्राह्मणस्य रुजःकरणम् । (१) अत्रैर्यमद्ययो-
र्प्रतिः । (२) ज्यैष्ठ्यं पशुपु मैथुनाचरणं पुंसि
च । (३) इति जातिभ्रंशकराणि’ ।

इति । तेषु साधारणं प्रायश्चित्त मनु-विष्णु आहृतुः—

‘जातिभ्रंशकरं कर्म कृत्वान्यतममिच्छया ।
चरेन्मान्तपनं कृच्छ्रं प्राजापत्यमनिच्छया’ ॥

(म. स्मृ. १. १. १. २४; वि. स्मृ. ३८. ७)

इति । तत्र ब्राह्मणस्य रुजःकरणे प्रायश्चित्तमेकादशाध्या-

१ I. reads चतुर्यकाले मितभोजनाः and the text चतुर्यकालामितभोजिन both for चतुर्यकाले मितभोजिन. २ E. reads सवनानुकल्प, B. and D. सवनानुकल्पम् for सवनानुकल्पम् ३ B C D E F. G. H. and J read सहरन्ति and the text सहरन्ति for सहरन्ति ४ C E F. G H. and J. read भवेत् for अप्रय, while G. omits the following portion:—

—प्रति. ज्यैष्ठ्यं पशुपु मैथुनाचरणं पुंसि च । इति जातिभ्रंशकराणि ।

इति । तेषु साधारणं प्रायश्चित्त मनु विष्णु आहृतुः—

‘जातिभ्रंशकरं कर्म कृत्वान्यतममिच्छया ।

चरेन्मान्तपनं कृच्छ्रं प्राजापत्यमनिच्छया ॥

इति । तत्र ब्राह्मणस्य रुजःकरणम् ।

५ I reads ज्यैष्ठ्यं for ज्यैष्ठ्यं, but it seems quite wrong. ६ Except the text, all others omit प्रति ७ The Vishnū reads पुंसि for पुंसि. ८ J reads भवेत् for तत्र

ये (५२-५३ श्लोकाभ्याम्) अभिहितम् । पशु-
मैधुने तु दशमाध्याये (१३ श्लोके) अभिहितम् ॥

सङ्करीकरणप्रायश्चित्तम् ।

जातिभ्रंशकरानन्तरं सङ्करीकरणान्यनुक्रान्तवान् विष्णुः-

‘ग्राम्यारण्यानां पशूनां हिंसा सङ्करीकरणम्’ ।

(वि. स्मृ. ३९. १)

इति । तत्र साधारणं प्रायश्चित्तं स एवाह-

‘सङ्करीकरणं कृत्वा मासमदनीत यावकम् ।

कृच्छ्रातिकृच्छ्रमथ वा प्रायश्चित्तं तु कारयेत्’ ॥

(वि. स्मृ. ३९. २)

इति । प्रतिपदं तु षष्ठाध्याये (२-१५ श्लोकैः) अभिहितम् ।

अपात्रीकरणप्रायश्चित्तम् ।

‘सङ्करीकरणानन्तरमपात्रीकरणमनुक्रान्तवान् विष्णुः-

‘निन्दितेभ्यो धनादानं वाणिज्यं कुसीदजीवनम-

सत्यभाषणं शूद्रसेवनमित्यपात्रीकरणम्’ ।

(वि. स्मृ. ४०. १)

इति । तस्य च साधारणं प्रायश्चित्तं मनुराह-

‘अपात्रीकरणं कृत्वा तप्तकृच्छ्रेण शुद्ध्यति ।

शीतकृच्छ्रेण वा शुद्धिर्महासान्तपनेन वा’ ॥

(वि. स्मृ. ४०. २)

१. I. omits तु २ All others, except A. G. I. and the text, read सङ्करीकरणम् for सङ्करीकरणम् ३. Here also, except A. G. I. and the text, all read संकरीकरणम् for सङ्करीकरणम्. ४. I. reads कृच्छ्रमथ for कृच्छ्रातिकृच्छ्रमथ. ५. The following quoted verse does not appear in the Mānḍ., but appears in the Vishṇu. ६. The Vishṇu reads भूयं for शुद्धि..

इति ॥

मलिनीकरणपापप्रायश्चित्तम् ।

अपात्रीकरणानन्तरं मलिनीकरणमनुक्रान्तवान् विष्णुः—

‘पक्षिणां जलचराणां जलजानां च घातनम् । (१)

कृमि-कीटानां च । (२) मद्यानुगतभोजनम् । (३)

इति मलावहानि’ । (४)

(वि. स्मृ. ४१. १-४)

इति । तत्र साधारणं प्रायश्चित्तं स एवाह—

‘मलिनीकरणीयेषु तप्तकृच्छ्रं विशोधनम् ।

कृच्छ्रातिकृच्छ्रमथ वा प्रायश्चित्तं विशोधनम्’ ॥

(वि. स्मृ. ४१. ९)

इति ॥

प्रायश्चित्तविशेषः ।

अथ प्रकीर्णरूपप्रायश्चित्तविशेषोऽभिधीयते । तत्र

शरणागतत्यागे मनुराह—

‘शरणागतं परित्यज्य वेद विप्लव्य च द्विजः ।

संवत्सरं यत्राहारस्तत्प्रापमपेक्षेधाति’ ॥

(म. स्मृ. ११. १९८)

इति । पतितादिसन्निधावध्ययने वसिष्ठ आह—

‘पतित-चण्डालैरावश्रवणे त्रिरात्रं वाग्य-

१ Except A and the text, all omit पतितां जलचराणां जलजानां च घातनम् and read कृमि-कीटानां for कृमि कीटानां च २ B. D. and G read अपमपेक्षेधाति for अपमपेक्षेधाति, while P has तप्तकृच्छ्रं विशोधनम् before शरणागतं परित्यज्य ३ B. C D F. and G. read चण्डालैरावश्रवणे, but it may be चण्डालैरावश्रवणे, while F I. and J read -चण्डालैरावश्रवणे and II -श्रवणे for चण्डालैरावश्रवणे.

ता अनश्नन्त आसीरन् । (३४) सहस्रपरमां
वाचमभ्यस्य ततः पूता भवन्तीति विज्ञायते' ।

(व. स्मृ. २३. ३४-३६)

इति । एतद्बुद्धिपूर्वकविषयम् । अबुद्धिपूर्वके तु पदत्रिंश-
न्मतेऽभिहितम्—

‘चण्डालश्रोत्रावकाशे श्रुति-स्मृतिपाठे
एकरात्रमभोजनम्’ ।

इति । सर्पाद्यन्तरागमने तु यम आह—

‘सर्पस्य नकुलस्याथ अज-मार्जारयोस्तथा ।

मृषिकस्य तयोष्ट्रस्य मण्डूकस्य च योषितः ॥

पुरुषस्यैडकस्यापि शुनोऽश्वस्य खरस्य च ।

अन्तरागमने सद्यः प्रायश्चित्तमिदं शृणु ॥

त्रिरात्रमुपवासश्च त्रिरहश्चाभिषेचनम् ।

प्रामान्तरं वा गन्तव्यं जानुभ्यां नात्र संशयः’ ॥

(य. स्मृ. ६. ४८-५०)

इति । खरोष्ट्रयानारोहणादौ प्रायश्चित्तमाह याज्ञवल्क्यः—

१ I. reads वाग्यतेनदनप्रातीन सहस्रपरमा वाचमभ्यस्य तत पूता भवतीति
G and the text omit वाच and the text substitutes -परमं for -परमां,
while J. reads सहस्रपरमा वा तदभ्यस्यान्तत पूता भवतीति G. substitutes
अन्त for तत while the text reads वा तदभ्यस्यान्त २ I omits ३
३ I. adds कृते after -श्रोत्रावकाशे ४. J. reads तदंशान्तरागमने, but it
does not give any proper meaning

‘प्राणायामी जले स्नात्वा खरयानोद्भ्रूयानगः ।

नम्रः स्नात्वा च भुङ्क्त्वा च गत्वा चैव दिवा स्त्रियम्’ ॥

(या. स्मृ. ३. २११)

इति । इदं चाकामकारविषयम् । कामकारे तु यम आह-

‘खरोद्भ्रूविषमा नारी, समारुह्याथ वा पुमान् ।

यजने याजने कृच्छ्रमग्निधैव विनश्यति ॥

‘उद्भ्रूयानं समारुह्य खरयानं च कामतः ।

सवासा जलमाप्लुत्य प्राणायामेन शुद्ध्यति’ ॥

(म. स्मृ. ११. २०१)

इति ॥

मूत्र-पुरीषप्रापश्चित्तम् ।

अप्सु मूत्र-पुरीषादिकरणे मनुराह—

‘विनाशद्विरप्सु वाऽप्यर्थाः शारीरं सन्निवेदय तु ।

सचैल्लो वहिरोऽऽपुत्य गामालभ्य त्रिगुह्यति’ ॥

(म. स्मृ. ११. २०३)

इति । इदमकामकारविषयम् । कामकारे तु यम आह—

१ B C. D and F. read प्राणायाम. II. प्राणायामो and I प्राणायाम all for प्राणायामी २ A I and J. substitute मनु for यम the following quoted two verses are not found in the text of Manu, The second verse occurs in Manu, but differs in reading in the second half as follows—

स्नात्वा तु विषो विनयात् - - - - - ॥

३ This verse is omitted by all others except A. and G. ४ Manu reads तु for च. ५ B. and D. read स्नात्, II reads अनामः and G. प्राणायाम all for भासं. ६ All others, except A. I. and the text, read सन्निवेद्य for सन्निवेदय, while the text substitutes च for तु ७ I. reads इत्थं for इति

‘आपद्रतो विना तोयं शारीरं यो निषेवते ।

एकाहं क्षपणं कृत्वा सचैलं स्नानमाचरेत्’ ॥

(य. स्मृ. ५. २६)

इति । यच्चाहे सुमन्तुः—

‘अप्स्वग्नौ वा मेहतस्तप्तकृच्छ्रं कार्यविशोधनम्’ ।

इति तदनार्तपरतया योज्यम् ।

कर्मलोपप्रायश्चित्तम् ।

श्रौत-स्मार्तकर्मादिलोपे ममुराह—

‘वेदोदितानां नित्यानां कर्मणां समतिग्रमे ।

स्नातकव्रतलोपे च प्रायश्चित्तमभोजनम्’ ॥

(म. स्मृ. ११. २०३)

इति । अत्रोपवासस्य प्रतिपदोक्तेष्ट्यादिना समुचयः ।

पञ्चमहायज्ञाद्यकरणे बृहस्पतिरोह—

‘अनिर्वर्त्य महायज्ञान् यो भुङ्क्ते प्रत्यहं गृही ।

अनातुरः सति धने कृच्छ्रार्धेन विशुद्ध्यति ॥

आहिताग्निरुपस्थानं न कुर्याद्यज्ञकर्मणि ।

ऋती न गच्छेद्द्वार्या वा सोऽपि कृच्छ्रार्धमाचरेत्’ ॥

(बु. स्मृ. २. १३-१४)

इति ।

वैपम्यदानप्रायश्चित्तम् ॥

एकपञ्चगुपविष्टानां वैपम्येण दानादौ यमः—

१ B. C. D E. P. H. and J. read अथ दत्तः and G. for दत्तः
२ The word कार्यविशोधनम् occurs only in I. १. All others, except A. and I., omit भार. Y. H. and D substitute दत्तकर्मणा for दत्तकर्मणः.

‘न पङ्क्त्यो विषमं दद्यान्न याचेन्न च दापयेत् ।
प्राजापत्येन कृच्छ्रेण मुच्यते कर्मणस्ततः’ ॥

इति । पतितादिसम्भाषणे तु गौतमः—

‘न म्लेच्छाग्नेयधार्मिकैः सह सम्भाषेत । (१९)
सम्भाष्य पुण्यकृता मनसा ध्यायेत् । (२०)
ब्राह्मणेन वा सह सम्भाषेत ’ । (२१)
(गौ. स्मृ. १. १९-२१)

इति । अग्नेयधार्मिकेण शातातप आह—

‘ भूत्रोच्चारं द्विजः कृत्वा अकृत्वा शौचमात्मनः ।
मोहाद्भुत्वा त्रिरात्रं स्याद्भुत्वा सान्तपनं चरेत् ’ ॥
(शा. स्मृ. २. ६४)

इति । बृहशातातपो ऽपि—

‘ भूत्रयित्वा व्रजन्मार्गे स्मृतिभ्रंशाज्जलं पिबेत् ॥
अहोरात्रोपितः स्नात्वा जुहुयात्सर्पिषाऽऽहुतीः ’ ।
(वृ. शा. स्मृ. १३-१४)

१. G. omits —

— विषमं दद्यान्न याचेन्न च दापयेत् ।
प्राजापत्येन कृच्छ्रेण मुच्यते कर्मणस्ततः ’ ॥

२ B. and D read अग्नेयधार्मिकैः omitting -ऽग्नेय- C E. F. and G. read अग्नेयधार्मिकैः, but the word अग्नेय seems to be incorrect, both for न म्लेच्छाग्नेयधार्मिकैः ३ G. H. and I do not insert सह and J. also does the same. ४. B D. G. and J. read अग्नेय for अग्नेय and I. read अग्नेयधार्मिकेण for अग्नेयधार्मिकेण. ५ C and F. substitute त्रिरात्रं for भूत्रोच्चारं, but it is meaningless. ६ G. reads भूत्रोच्चारं सान्तपनं for भूत्रोच्चारं सान्तपनं. ७ I. reads मार्गे for मार्गं.

इति । व्याघ्रोऽपि—

‘अस्पृश्यस्पर्शनं कृत्वा यदा भुङ्क्ते गृहाश्रमी ।
अकामतस्त्रिरात्रं स्यात् पद्मात्रं कामतश्चरेत् ॥
यतिश्चैव वनस्थश्च कुर्यातां तौ तदेवे’ तु ।

इति । उशना अपि—

‘चण्डाल-श्रपचैः स्पृष्टो विष्मूत्रोच्छिष्ट एव च ।
त्रिरात्रेण विशुद्धः स्याद्भुक्तोच्छिष्टः पडाचरेत् ॥

इति । बृहस्पतिरपि—

‘अस्नात्वा तु यदा भुङ्क्ते पिण्डं दत्त्वा पितुर्व्रती ।
स्पृष्टा शवमुदक्यां वा चण्डालं सूतिकां तथा ॥
अकामतस्त्रिरात्रं स्याद्भुद्ध्यां सान्तपनं चरेत्’ ।

इति । ब्रह्ममूत्रं विना मूत्र-पुरीषादिकरणे स्मृत्यन्तरे प्राय-

श्चित्तमुक्तम्—

‘विना यज्ञोपवीतेन यद्युच्छिष्टो भवेद् द्विजः ।
प्रायश्चित्तमहोरात्रं गायत्र्यष्टशतं तु’ वा ॥

इति । इदं च कामकारविप्रयम् । अकामतस्तु—

‘पित्रतो मेहतश्चैव भुङ्क्तो ऽनुपवीतिनः ।
प्राणायामत्रयं पट्कं नक्तं च त्रितयं क्रमात् ॥

१ J. reads तदेव for तदेव २ Except A, all others read विशुद्धि for विशुद्ध ३ I reads दत्त्वाऽपि तद्व्रती for दत्त्वा पितुर्व्रती ४ C. F and G substitute च for वा ५ G reads बुद्ध्या for बुद्ध्या ६ B. and D. omit the following—

ब्रह्ममूत्रं विना मूत्र पुरीषादिकरणे स्मृत्यन्तरे प्रायश्चित्तमुक्तम्—

विना यज्ञोपवीतिनं यद्युच्छिष्टो भवेद् द्विजः ।

७ I. reads अपेत् for नु वा and G भवन for the same, while some substitute च for वा ८. Except A, all others omit च

इति । भोजनान्तरमाचमनमकृत्वासनादुत्थाने प्राय-
श्चित्तमाश्वमेधिकेऽभिहितम्—

‘यद्युत्तिष्ठत्यनाचान्तो भुक्तवानासनान्ततः ।
सद्यःस्नानं प्रकुर्वीत सोऽन्यथाऽप्रयतो भवेत्’ ॥

(‘भा. आ. प. १०६.२०)

इति । अपाङ्केयपङ्कौ भोजने मार्कण्डेय आह—

‘अपाङ्केयस्य यः कश्चित् पङ्कौ भुङ्क्ते द्विजोत्तमः ।
अत्रोरत्रोपितो भूत्वा पञ्चगव्येन शुद्ध्यति’ ॥

इति । नीलीरक्तवस्त्रधारणे त्वापस्तम्ब आह—

‘नीलीरक्तं यदा वस्त्रं ब्राह्मणोऽङ्घ्रेषु धारयेत् ।
अत्रोरत्रोपितो भूत्वा पञ्चगव्येन शुद्ध्यति ॥ (४)
रोमकूपैर्यदाऽग्नाच्छेद्रसो नील्यास्तु कस्यचित् ।

* वरुणमिदं ‘त्रिवेन्द्रम्’ नगरीस्य राजकीयपुस्तकस्य द्रुहस्य भारतान्तर्गते
आश्वमेधिके पर्वणि दृष्टव्यम् । देवनागराक्षरमुद्रितपुस्तकेषु नैपाल-
भ्येत इति शोधकेवेदितव्यम् ।

१ B and D read प्रायश्चित्तमुक्तम् for ऽभिहितम् २. text read, यथा
मिदं यथाशान्ता भुक्तवानासनान्ततः and F and D read नान्यथाऽप्रयतो for
साऽन्यथा प्रयतो ३ B and D read अपाङ्कनयस्य for अपाङ्कनयस्य
४ B C D F G and J omit the following —

नीलीरक्तवस्त्रधारणे त्वापस्तम्ब आह—

नीलीरक्तं यदा वस्त्रं ब्राह्मणोऽङ्घ्रेषु धारयेत् ।

अत्रोरत्रोपितो भूत्वा पञ्चगव्येन शुद्ध्यति ॥

५ The text reads कर्त्तव्यं for कस्यचित्

त्रिवर्णेषु च सामान्यं तप्तकृच्छ्रं विशोधनम् ॥ (५)
 पालनं विक्रयश्चैव तद्वृत्त्या तुपजीवनम् ।
 पेतितस्तु भवेद्विमः त्रिभिः कृच्छ्रैर्विशुद्धयति ॥ (२)
 स्नानं दानं जपो होमः स्वाध्यायः पितृतर्पणम् ।
 वृथा तस्य महायज्ञा नीलीसूत्रस्य धारणात् ॥ (३)
 नीलीमध्ये तु गच्छेद्वा प्रनादाद्वाह्वणः क्वचित् ।
 अहोरात्रोपितो भूत्वा पञ्चगव्येन शुद्ध्यति ॥ (७)
 नीलीदारु र्थदा भिन्द्याद्वाह्वणस्य शरीरकम् ।
 शोणितं दृश्यते तत्र द्विजश्चान्द्रायणं चरेत् ॥ (६)
 स्त्रीणां त्रीडार्य-संभोगे शयनीये न दुप्यति ॥ (१)
 नीलीरक्तेन वस्त्रेण यदन्नमुपेनीयते ।
 दौतारं नोपतिष्ठेत् भोक्ता भुञ्जीत किल्बिषम् ॥ (८)
 (आ. स्मृ. ६. १-८)

१ The text does not give the following two lines —

त्रिवर्णेषु च सामान्यं तप्तकृच्छ्रं विशोधनम् ॥

पालनं विक्रयश्चैव तद्वृत्त्या तुपजीवनम् ।

२ B and D read पावन for पावन ३ We follow here A and the text, while B and D read पावन तु, G and J पालन तु C and F. quite mistaken, H पावन तु and I पातन तु all for पतितस्तु, while I reads विम्रे for विमः ४ I except A and the text all read प्ययेति for विशुद्ध्यति ५ H I, and J read -यज्ञो for यज्ञा, while the text omits the following:—

स्नानं दानं जपो होमः स्वाध्यायः पितृतर्पणम् ।

वृथा तस्य महायज्ञा नीलीसूत्रस्य धारणात् ॥

६ The text reads thus verso after the next verse ७ The text reads यथा गच्छेत् for तु गच्छेद्वा ८ We follow here only A and the text while I. reads यथा भिन्द्यात् for यथा भिन्द्यात् and B C D F F G H and I read शरीरक and J विन्देत् both for शरीरकम् ९ All others, except A and the text, substitute यद् for तप्त १०. The text does not insert ११. १२. १३. १४. १५. १६. १७. १८. १९. २०. २१. २२. २३. २४. २५. २६. २७. २८. २९. ३०. ३१. ३२. ३३. ३४. ३५. ३६. ३७. ३८. ३९. ४०. ४१. ४२. ४३. ४४. ४५. ४६. ४७. ४८. ४९. ५०. ५१. ५२. ५३. ५४. ५५. ५६. ५७. ५८. ५९. ६०. ६१. ६२. ६३. ६४. ६५. ६६. ६७. ६८. ६९. ७०. ७१. ७२. ७३. ७४. ७५. ७६. ७७. ७८. ७९. ८०. ८१. ८२. ८३. ८४. ८५. ८६. ८७. ८८. ८९. ९०. ९१. ९२. ९३. ९४. ९५. ९६. ९७. ९८. ९९. १००. The text reads:—

भवावयं तद् द्विजाणां भुक्त्वा वा प्रादुर्भवति ।

इति । भृगुरपि-

‘स्तीधृता शयने नीलीं ब्राह्मणस्य न दुप्यति ।

नृपरय वृद्धवैश्यस्य पर्वद्वयं हि धारणम् ॥

कम्बले पटसूत्रे च नीलीसगो न दुप्यति’ ।

इति । ब्रह्मतरुनिर्मितखट्वाद्यारोहणे शाङ्गः—

‘अध्यास्ये शयनं यानमासनं पादुके तथा ।

द्विजः पलाशवृक्षस्य त्रिरात्रं तु व्रती भवेत् ॥

क्षत्रियस्तु रणेऽर्त्वां पृष्ठं प्राणपरायणः ।

संवत्सरं व्रतं कुर्याच्छ्रित्वा पिप्पलपार्दपम् ॥ (४९)

शैविप्रौ ब्राह्मणा-ग्नी वा दम्पती गो-द्विजोत्तमौ ।

अन्तरेण यदा गच्छेत् कृच्छ्रं सान्तपनं चरेत् ॥

होर्नकाले तथा दोहे स्वाध्याये दारसद्दहे ।

अन्तरेण यदा गच्छेत् द्विजश्चान्द्रायणं चरेत् ॥

(श. स्म. १७. ४८-५१)

१. C. F. read वृद्धी पर्वद्वयस्य for वृद्धवैश्यस्य and B. C. D. G. E. G. and H. read पर्वद्वयं विधारणम्, while I. स्वर्गो वज्रैस्तु धारणम् both for पर्वद्वयं विधारणम् २. B. reads कम्बली पटसूत्रे च नीलीसगो D reads the same, but substitutes पट for सूत्र ३. B. and D. read यानमासनं for यानमासनं, but it seems to be a mistake; while G. reads अग्रस्य for the same and the text omits this and following one line ४ I. reads त्रिरात्रं तु for त्रिरात्रं तु. ५ We follow here A and the text, while all others read पृष्ठे दारसद्दहे (or दारसद्दहे) the text substitutes दारसद्दहे and प्राणपरायणम् for प्राणपरायणम्. ६, Except A. and the text all others read पिप्पल-पार्दपम् for पिप्पलपार्दपम्, but the reading is quite useless here. ७. This and the following three lines are not found in the printed copy of the text Bombay edition, but these occur in the manuscript copy. ८. B. and D. omit this and the following one line.

इति । दुःस्वप्नारिष्टदर्शनादौ स एवाह—

‘दुःस्वप्नारिष्टदर्शनादौ घृतं हिरण्यं च दद्यात्’ ।

इति । तीर्थयात्रामन्तरेण देशान्तरगमने देवलः प्रायश्चित्तमाह—

‘सिन्धु-सौगन्ध्र-सोवीरेण तथा प्रत्यन्तवासिनः ।

अङ्ग-वङ्ग-कलिङ्गांश्च गन्वा संस्कारमर्हति’ ॥

(दे. स्मृ. ६१)

इति । सूर्योदयादिकालशयने प्रायश्चित्तमाह यमः—

‘सूर्योदये तु यः शैते सूर्याभ्युदित उच्यते ।

अस्तं गते तु यः शैते सूर्यनिर्मुक्त उच्यते ॥

ब्रह्मस्तेनावुभौ सम्यगहोगयोपितौ शुची ।

गायत्र्या दशसाहसं कुर्यादिकौहिकं पृथक्’ ॥

इति । मनुरपि—

‘तं चेदभ्युदियात् सूर्यः गयानं कामकोरतः ।

निम्नोचेदाभ्यविज्ञानात् जपञ्चुपवोऽद्दिनम्’ ॥

(म. स्मृ. २. २२०)

१ All others, except A. and I, omit -इष्टि- २ B and D. read स्वप्नारिष्टदर्शने, E and H. दुःस्वप्नारिष्टदर्शनात् both for दुःस्वप्नारिष्टदर्शनादौ ३. J. reads सारीराः for -सोवीरेण. ४. I. reads कलिङ्गाद्यान् for कलिङ्गान् and G. पुत्र. for मन्वा ५. C. and F. omit सूर्योदयादिनामसायने प्रायश्चित्तमाह यमः; while B and D. omit only यम ६ Except A and J. all others read ब्रह्मस्तेनावुभौ सम्यगहोगयोपितौ शुची. ७. H. and D. read कुर्यादिकौहिकं; G. कुर्यादिकौहिके both for कुर्यादिकौहिकं; while I. what tote. पृथक् for पृथक्. ८ B. D. and G. read अभ्युदियत् for अभ्युदियात् ९ The text reads कामकोरत. for कामकोरत. १. B and D read निम्नोचेदा for निम्नोचेदा

इति । गौतमस्तु ब्रह्मचारिणो विशेषमाह—

‘मूर्याभ्युदितो ब्रह्मचारी तिष्ठेदहरभुञ्जानो
अभ्यस्तमितश्च रात्रिं जपेत् सावित्रीम्’ ।

(गौ. स्मृ. २३. २१)

इति । यति-वनस्थयोर्विशेषमाह वसिष्ठः—

‘वनस्थश्च यतिश्चैत्र सूर्येणाभ्युदितौ यदि ।

ब्रह्मकूर्वाशिनौ भूत्वा जपेतां प्रणव त्वहः’ ॥

(व. स्मृ. २८. ४१ आन्ध्रपुस्तके)

इति । दण्ड-कमण्डल्यादिनाशे प्रायश्चित्तमाह पैठीनसिः—

‘नष्टे दण्डकाष्ठे भैक्षं दत्त्वा ब्राह्मणाय तदह-
रुपवसेत् । अन्यं प्रयच्छेद्गुरुः । कमण्डलाव-
प्येवमेव । नष्टायां मेखलायां त्रिवृत्तमाचरेत्’ ।

इति । सन्ध्या-अग्निकार्यलोपे संवर्तः—

‘सन्ध्यामापदि नोपास्ते अग्निकार्यं यथाविधि ।

सावित्र्यष्टसहस्रं तु जपेत् स्नात्वा समाहितः’ ॥

(सं. स्मृ. २. २७)

इति । स्वगकृत्रिरीक्षणे प्रायश्चित्तमाह यमः—

१. All others, except A I. and J., read शिरात्र or रात्रि २ B C. D E F. G. H. I. and J. read सूर्येणाभ्युदितो for सूर्येणाभ्युदितौ. ३ We follow here A. and J., while B. C D. F. G. and H read गत्वा इत्या, E. omits इत्या and I. गत्वा तदत्वा all for इत्या ४ G. reads सन्ध्यामापिनोऽप्यास्ते for सन्ध्यामापदि नोपास्ते ५ Except A. and I all others do not insert दन., but the quoted verse elsewhere is quoted under the same name (Vol. I, Part 3, p 226, 1. 4)

‘प्रत्यादित्यं न मेहेत न पश्येदात्मनः शकृत् ।
दृष्ट्वा सूर्यं निरीक्षेत गामाग्निं ब्राह्मणं तथा’ ॥
(य. स्मृ. ५. १३)

इति । भोजनकालेऽशुचित्वे वृद्धशातातपः—

‘यदा भोजनकाले तु अशुचिर्भवति द्विजः ।
भूमौ निक्षिप्य तं प्रासं स्नात्वा विप्रो विशुद्ध्यति ॥
भक्षयित्वा तु तं प्रासमहोरात्रेण शुद्ध्यति ।
अशित्वा सर्वमेवात्रं त्रिरात्रेण विशुद्ध्यति’ ॥
(वृ. शा. स्मृ. १६-१७)

इति । श्राद्धे निमन्त्रितस्य कालातिक्रमे यम आह—

‘केतनं कारयित्वा तु योऽतिपातयते द्विजः ।
ब्रह्मज्ञत्याग्नेवाप्नोति शूद्रयो नो प्रजायते ॥
एतस्मिन्नेनसि प्राप्ते ब्राह्मणो नियतव्रतः ।
यतिचान्द्रायणं चीर्त्वा ततश्चान्द्रायणं घरेत्’ ॥
(य. स्मृ. ५. १४-१५)

इति । क्षत्रियाद्युपसंग्रहणे हारीत आह—

‘क्षत्रियाभिवादाने श्हेरात्रमुपवसेत् । वै-
श्यस्यापि । शूद्रस्याभिवादाने त्रिरा-
त्रमुपवासः । तथा शय्याऽऽहृत्पादुको-

१. G. substitutes च for ह २. B, C, D, G and H. read समाप्तपि for अवाप्नोति. ३. A. reads चीर्त्वा for चीर्त्वा. ४. J. omits शय्याऽऽहृत्पादुकोपसंग्रहणे हारीत आह-, while B. and D. read हारीत omitting आह. ५. H. and I. read उपवासः while I. inserts इत्याह after उपवासः. ६. C, F. and J. omit अपि । शूद्रस्या- and read वैश्यस्याभिवादाने, while B and D omit अपि. ७. H. and D. omit उपवासः शय्याऽऽहृत्पादुकोपसंग्रहणे हारीत आह-
धारास्य-भाट्ट-कापदेवतापूजानिरताऽनिराधने

पानदारोपितेमादोच्छिष्टा-अन्धकारस्थ आह-
कृज्जपदेवतापूजाभिरताशभिवादाने त्रिरात्र-
मुपवास स्यात् । अन्यत्र निगन्त्रितेना-
न्यत्र भोजने अपि त्रिरात्रमुपवास ' ।

(हा स्मृ २१ ७-१०)

इति ॥

अभिशमनप्रायश्चित्तम् ।

मिथ्याभिशासने* प्रायश्चित्तमाह याज्ञवल्क्य -

'मन्वापापीपपापाभ्या यो-भिशासेन्मृषा परम् ।

अन्वभक्षो मासमासीत् स जापी भियतेन्द्रिय ' ॥

(या स्मृ ३ २८५)

इति । जपश्च शुद्धवतीनां[†] कार्यं । तथा च वसिष्ठ -

'ब्राह्मणमनुनेनाभिशास्यै पतयिनोप-

पननीयेन वा मासमन्वभक्ष शुद्धवती-

रावर्तयत् । अश्वमेधानभृथ वा गच्छेत्' ।

(व स्मृ २३ ३९)

* मिथ्याभिशासनं निर्दुष्टमापि दोगानपमिति प्रख्यापनम् ।

[†]'एतेऽनिन्द्रस्त्वामीशान'—इत्यादिका क्रमं शुद्धवतीसमका । ता
आवर्तयेत् जपेदियर्थं ।

१ C and E read आहुकारणस्य अपि for पादुकापानस्यपित while
H and J पादुकापानस्यपित for the same and आधकारस्थ for
अधकारस्थ २ All others except A I read अनमन्त्रितेऽन्यत्र for निमात्र
तेनाप्य ३ H D and H insert म्यान after उपवास ४ G and I
read मरम् for परम् ५ G and J read अनभा for अपनभा ६ Except
A C and the text all others read आनस्य for अनिस्य ७ Except
A I and the text all read स मासम् for मासम्

इति । हारीतोऽपि—

‘अनृताभिशांसनाक्रोशे गुरूणां पशुनेषु च ।
एकविंशतिरात्र तु पिबेद्ब्राह्मीं सुवर्चलाम्’ ॥

(हा. स्मृ. ११. ३)

इति । शङ्ख-लिखितौ—

‘नास्तिकवृत्तिः कृतघ्नः कूटव्यवहारी
ब्राह्मणवृत्तिघ्नो मिथ्याभिशांसन इत्येते
पञ्चसंवत्सरान् ब्राह्मणगृहे भैक्ष्यं
चरेयुः । संवत्सरं धौतं भैक्ष्यमन्नीयुः ।
पण्मासान् वा गा अनुगच्छेयुः’ ।

इति । एतेषां वचनानां यथायोगं व्यवस्था द्रष्टव्या ॥

अभिशास्तप्रायश्चित्तम् ।

अभिशास्तप्रायश्चित्तमाह याज्ञवल्क्यः—

‘अभिशास्तो मृषा कृच्छ्रं चरेदाग्नेयमेव वा ।
निर्वपेत्तु पुरोडाशं वायव्यं पशुमेव वा’* ॥

(या. स्मृ. ३. २८७)

* आग्नेयमग्निदेवताकं चरुं निर्वपेत् । अथ वा वायुदेवताकं चरुमित्यन्वयः । अपराकारादिसर्वसम्मतो ज्यमेव पाठः । काचित् ‘चरुम्’ इति पाठो दृश्यते । तत्र अग्निदेवतारु चरुं वायुदेवताकं पशुमित्यन्वयः । तथापि नार्य पाठो युक्तः । चरुनिर्वापस्य पश्वात्मनस्य च लघुत्व गुरुत्वात् तयोः समविरुद्धो न सम्भवति ।

१ G reads अनृताभिशांसनाक्रोशे for अनृताभिशांसनाक्रोशे २ E and I. read पशुनेषु च for पशुनेषु च ३ J omits धौत ४ G and I omit वा. ५ Only A. and the text substitute चरुम् for पशुम् and G reads च for वा.

इति । यत्तु वसिष्ठवचनम्—

‘एतेनैवाभिशास्तो व्याख्यातः’ ।

(व. स्मृ. २३. ३७)

इति तत्तद्देवाकृतप्रायश्चित्तस्यै द्रष्टव्यम् । यत्तु पैठीनसि-
नोक्तम्—

‘अनृतेनाभिशास्त . कृच्छ्रं चरेत् । मासं
पातकेषु । महापातकेषु द्विमासम्’* ।

इति तदपि वसिष्ठेन समानविषयम् ।

तदेव विष्णुनाऽनुज्ञान्तानामतिपातकादीनां प्रेक्षीर्णका-
न्तानां दशविधानां पापानां सामान्यतो विशेषतश्च प्रायश्चि-
त्तानि प्रतिपादितानि ॥

अथ रहस्यप्रायश्चित्तान्यभिधीयन्ते ।

यत् पाप कर्तव्यतिरिक्तान्येन केनचिदपि न ज्ञातं तत्रह-
स्यम् । तस्य प्रायश्चित्तमपि रहस्येव कर्तव्यम् । तथा च
हारीतः—

* पातकलक्षणं पूर्वमुक्तम् । तेन पातकेनाभिशास्तो मास महापातके-
नाभिशास्तो मासद्वयं कृच्छ्रमाचरेत् ।

१. B C D and F read अकृतप्रायश्चित्त for अकृतप्रायश्चित्तस्य and
G omits यत्तु before पैठीनसिनोक्तम् २ G and H read विष्णुना
कान्ताना for विष्णुनाऽनुकान्ताना ३ B C and D omit प्रेक्षीर्णकान्ताना
दशविधाना. while G omits दशविधाना.

‘अथ ब्राह्मणस्य श्रुतधर्मशास्त्रस्य *रहस्यमनु-
क्रमिष्यामः । रहस्ये रहस्यं प्रकाशे प्रकाशम्’ ।

(हा. स्मृ. ३०. १-२)

इति । यमः—

‘रहस्ये रहस्यं प्रकाशे प्रकाशम् । रहस्यकृते रहस्य-
मेव कर्तव्यम् । प्रकाशकृते प्रकाशमेव कर्तव्यम्’ ।

इति । रहस्यत्वादेव नास्ति परिपदनुमत्यपेक्षा । तदाह तुर्वृ-
हस्पति-याज्ञवल्क्यौ—

‘विख्यातदोषः कुर्वीत पर्पदोनुमत व्रतम् ।

अनभिव्यातदोषस्तु रहस्यव्रतमाचरेत्’ ॥

(या स्मृ. ३. ३०१)

* श्रुतधर्मशास्त्रम्येति विशेषणात् धर्मशास्त्रज्ञ एव रहस्यप्रापश्चित्त
कर्तुमर्हति । न पुनः शास्त्रानभिज्ञ इति सिद्ध भवति ।

१ अत्र विज्ञानेश्वरव्याख्यानमतीव समीचीन विशद चेति मत्वा तदेव
सङ्ग्रह्यते—

‘कर्तृभ्यतिरिक्तैरनभिव्यातो दोषो यस्याऽस्ती । रहस्य
अप्रकाश प्रापश्चित्तमनुष्ठेत् । अत स्त्रीसम्भोगादौ तस्या
अपि कारकत्वात् तदितरेरविज्ञातदोषस्य रहस्यव्रतमिति
मन्तव्यम् । * * * अत एव स्त्री शूद्रयोरप्यमुनैव मार्गेण र-
हस्यव्रतज्ञानसिद्धेरधिकारसिद्धि । नच वाच्यं—रहस्यव्रताना
जपादिप्रधानत्वादविद्ययोश्च स्त्री शूद्रयोस्तदनुपपत्तेरनधि-
कार—इति । यतो नैकान्ततो रहस्यव्रताना जपादिप्रधानत्वम् ।
दानादेरप्युपदेशात् गौतमोक्तप्राणायामादेरपि सम्भवाच्च’—

इत्यलु विस्तरेण ।

१ H. reads श्रुति for श्रुत-, but it seems incorrect ∴ Except A G
and H all others omit रहस्ये रहस्यं प्रकाशे प्रकाशम् । इति यम । I al omits
this and also omits रहस्ये रहस्यं प्रकाशे प्रकाशम् ३. I. reads पर्पदो for
पर्पदो ४ The text reads हरस्य व्रतम् for रहस्यव्रतम्

इति । न च—विनापरिपदं व्रतज्ञानाभाव—इति शङ्कनीयम् ।
शास्त्रज्ञस्य तद्विज्ञानसम्भवात् । इतरेणापि बुद्धिमत्तो विद्वद्वे-
ष्ट्यां केनचिद्व्याजेनावगन्तुं शक्यत्वात्* । यदि तदभि-
ज्ञानाय परिपदोऽग्रे पापं प्रकटीकुर्यात्तदा प्रायश्चित्तं बहुलं
भवति । द्विविधा ह्यशुद्धिः पापेन जन्यते । ऐहिक्यामुष्मिकी च ।
तयोरैहिकी शिष्टैः सह व्यवहारं वारयति । आमुष्मिकी तु नरकं
प्रापयति । तत्र प्रकटपापेषु द्विविधाऽशुद्धिसद्भावात्तन्निवृत्तये
प्रायश्चित्तबाहुल्यमपेक्षितम् । रहस्ये त्वैहिकाऽशुद्ध्यभावादामु-
ष्मिकमात्राऽशुद्धिः स्वल्पेनापि जप-होमैदिना निवर्तते । अत
एव मनुः प्राजापत्यादिव्रतानां जपादीनां च व्यवस्थामाह—

‘एतैर्द्विजातयः शोभ्या व्रतैराविष्कृतैः नसः ।

अनाविष्कृतर्षोपांस्तु मन्त्रैर्होमैश्च शोधयेत् ॥

(म. स्मृ. ११. २२६)

इति । तत्र रहस्यानां साधारणं प्रायश्चित्तं स एवाह—

‘वेदाभ्यासोऽन्वहं शक्त्या महायज्ञक्रिया क्षमा ।

नाशयन्त्याशु पापानि महापातकजान्यपि ॥ (२४६)

* रहस्यप्रायश्चित्ताधिकारिणश्चतुर्विंशतिमते दर्शिताः—

‘आहिताग्निर्विनीतस्य वृद्धस्य विट्पुः प्रायश्चित्तं
रहस्योक्तं पूर्वोक्तमितरस्यापि’ ।

इति ।

१ G. reads शुद्धिगता for शुद्धिमता. २ B. and D. omit यदि. ३ J. omits ७२३ and except A. and I. all होम. ४ E. I. and J. read पापान्, while B. and D. पापाना.

यथैधस्तेजसा वह्निः प्राप्तं निर्दहति क्षणात् ।

तथाऽऽज्ञानकृतं पापं कृत्स्नं दहति वेदवित् ॥ (२४६)

सध्याहति-भ्रैणवकाः प्राणायामास्तु षोडश ।

अपि भ्रूणहणं मासात् पुनन्त्यहरहः कृताः' ॥ (२४८)

(म. स्मृ. ११. २४५-२४८)

इति । वसिष्ठः—

‘यद्यकार्यशतं साग्रं कृतं वेदश्च धार्यते ।

सर्वं तत्तस्य वेदाग्निर्दहत्यग्निरिवेन्धनम्’ ॥

(व. स्मृ. २७. १)

इति । चतुर्विंशतिमते—

‘कृतैश्च क्रियमाणैश्च करिष्यद्भिर्न सशयः ।

ब्रह्म प्रतिष्ठेत्येतावत् अनुवाकौ जपेद् द्विजः’ ॥

१ B and D read this line as follows —

यथैवा तेजसा वह्निः प्राप्ताग्निर्दहति क्षणात् ।

C and F यथैवा तेजसा वह्निः प्राप्ताग्निर्दहति क्षणात् ।

G reads यथैधास्तेजसा वह्निः प्राप्ताग्निर्दहति स्वयम् ।

E H and J. यथैधास्तेजसा वह्निः प्राप्ताग्निर्दहति क्षणात् ।

but J differs in प्राप्ताग्निः for प्राप्ताग्निः all for—

यथैधस्तेजसा वह्निः प्राप्तं निर्दहति क्षणात् ।

२ The text reads this line as —

तथा ज्ञानाग्निना पापं सर्वं दहति वेदवित् ॥

३ B C D F H and J read सध्याहति-भ्रैणवकाः प्राणायामास्तु षोडश, E सध्याहति-भ्रैणवकाः प्राणायामास्तु षोडश, G सध्याहति-भ्रैणवकाः प्राणायामास्तु षोडश all for सध्याहति-भ्रैणवकाः प्राणायामास्तु षोडश

and G omits इण मासात् पुनन्त्यहरहः ५ B D and H read यद्यकार्यं कृतं साग्रं ततः and C E F and J यद्यकार्यं कृतं साग्रं ततः for यद्यकार्यं कृतं साग्रं ततः

while G. substitutes वेगं for वेदं ६ G reads सर्वं तस्य and C and F सर्वं तस्य for सर्वं तस्य ७ B and D read पावनो यज्ञाय, C F and H पावनो यज्ञाय, G पावनो यज्ञाय, I, पावनो यज्ञाय

and I पावनाय जपेत् All for अनुवाकौ जपेत्

इति । यम —

‘सहस्रपरमा देवी शतमध्या दशावराम् ।
 गायत्रीं स जपेन्नित्यं महापातकनाशिनीम् ॥
 विराजं द्विगुणं जप्त्वा तदह्नैव त्रिशुद्ध्यति ।
 क्षामदेव्यं त्रिरावर्त्य तदह्नैव त्रिशुद्ध्यति ॥
 पौरुषं सूक्तमावर्त्य मुच्यते सर्वकिल्बिषात् ।
 वृषभं शतशो जप्त्वा तदह्नैव त्रिशुद्ध्यति ॥
 वेदमेकगुणं कृत्वा तदह्नैव त्रिशुद्ध्यति ।
 रुद्रैकादशकं जप्त्वा तदह्नैव त्रिशुद्ध्यति ॥

इति । त्रिणु —

‘अथात् सर्ववेदपवित्राणि भवन्ति (१) येषां
 जपेश्च होमेश्च द्विजातयः पापेभ्यः पूयन्ते । (२)

१ H reads दशावराम् for दशावराम् २ B D and G read विराजा ,
 C F I and H read विरजा both for विराज while G reads दशा
 for जाश ३ G inserts इति after त्रिशुद्ध्यति ४ B and D omit the
 following —

यान् इष्यं विराजये तदह्नैव त्रिशुद्ध्यति ।
 पौरुषं सूक्तमावर्त्य मुच्यते सर्वकिल्बिषात् ॥
 वृषभं शतशो जप्त्वा तदह्नैव त्रिशुद्ध्यति ॥
 वेदमेकगुणं कृत्वा तदह्नैव त्रिशुद्ध्यति ॥

५ I reads दशाश for दशाश ६ F I omit this line ७ Except A L
 and the text all others read यदा for यथा ८ Except A I and the
 text all others read यपै for पापेभ्य while C and F substitute प्रपूयन्त
 for पूयन्त and J प्रपूयन्त for पूयन्त

अपमर्षणम् । (३) देवकृतम् । (४) शुद्धव-
 त्यः (५) । तरत्समन्दीयम् । (६) कू-
 प्माण्ड्य । (७) णप्रमान्य । (८) दुर्गा सा-
 वित्री । (९) अभीषङ्गा । (१०) वदस्तोभा ।
 (११) सामानि^१ । १२) व्याहृतयो भारुण्डानि ।
 (१३) चन्द्रसाम । (१४) पुरुषव्रते सामनी ।
 (१५) अङ्गिलगम् । (१६) बार्हस्पत्यम् । (१७)
 गीसूक्तम् । (१८) वाक्सूक्तम् । (१९) अश्वसु-
 क्तम् । (२०) मध्वर्चं सामनी चन्द्रशुद्धे । (२०)
 शतरुद्रीयम् । (२१) अथर्वगिरः । (२२)
 त्रिसुंषर्णम् । (२३) महाव्रतम् । (२४) नाराय-
 णीयम् । (२५) पुरुषसूक्तं च । (२६)

त्रीण्याज्यदोहानि रथन्तरं च

अग्नेर्व्रतं वामदेव्यं बृहच्च ।

१ Here also we follow A and I while all others read तरत्समन्दीय
 धावति and E reads तरत्समन्दीयावति for तरत्समन्दीयम् २ I and the text
 read दुर्गासावित्री for दुर्गा सावित्री ३ The text substitutes अभीषङ्गा
 and B C D F G H and J read अभीषङ्गा for अभीषङ्गा ४ G
 reads महाव्याहृतयो for सामानि । व्याहृतयो ५ B and D पुरुषा व्रतं इव
 भासमङ्गिगा C and F पुरुषव्रतं इव भासमङ्गिगा E and G पुरुषव्रतं
 इव भासमङ्गिगा H पुरुषव्रतं इव भासमङ्गिगा and J पुरुषव्रतं इव
 भासमङ्गिङ्गम् All for पुरुषव्रते सामनी । अङ्गिलङ्गम् ६ The text and I
 do not insert वाक्सूक्तम् ७ The text and I read अश्वसूक्तम् while
 C and F substitute असूक्तम् । गीसूक्तम् । अश्वसूक्तम् ८ The text and
 I do not insert मध्वर्चं, while E reads मध्व and H also reads the same
 in the marginal correction ९ The text and I read सामनी चन्द्रसूक्ते
 च for सामनी चन्द्रशुद्धे १० I and the text read त्रिसुंषर्णं for त्रिसुंषर्णम्
 ११ Except A I and the text all others omit च १२ J reads
 आग्नेयं व्रतं C I and the text आग्नेयं for अग्नेर्व्रतं

एतानि जप्तानि पुनन्ति जन्तून्
जातिस्मरत्वं लभते यदीच्छेत्* ॥

(वि. स्मृ. १६. १-२७)

* अधमर्षेण-‘ऋते चे’ति ऋक्संहिताया प्रतिद्वम् । देवकृतं । ‘देव-
कृतस्यैनसोऽवयजनमशीत्यादयो यजुर्मन्त्राः । शुद्धन्यः पूर्वं विस्नरे-
णाक्ताः । तरस्तमन्दीयं-‘तरस्तमन्दीभावनीति’ ऋक्सूक्तम् । कूप्याञ्च-
पदेवा देवहेलनमित्याद्या ऋचः । पावमान्यः-स्वादिष्ठमेति सूक्तम् ।
‘जातवेदसे’ इति सूक्तं दुर्गाः । देवस्य त्वेति ऋचः तावित्रां । अभीषदाः-
एतदाख्या मन्त्राः । ते च ऋक्संहितायां द्रष्टव्याः । पदस्तोभाः-‘उत्तो-
देवा हिरण्यपा’ इत्यादयः । सामानि प्रसिद्धानि । व्याहृतयः-‘भूरभवे
चेत्यादयः । भारुण्डानि-भारदण्डानीत्यपि क्वचित् पाठः । ‘ओम आया-
हीत्यादि गायत्रं साम । चन्द्रसाम-‘गोरमन्वतेःस्पस्यामृचि गीयमानं साम ।
पुरुषव्रते सामनी-‘सहस्रशीर्षा पुरुषः, त्रिपादूर्ध्व उदैत्’ इत्येतयोर्जदचो-
गीयमाने सामनी । ‘पुरुषव्रतं साम’ इत्येकवचनपाठे तु-‘वैश्वानरमि-
त्येतत्सामेति बोद्धव्यम् । आठिक्रं-‘आपो हिष्ठेति श्रुचि गीयमानं साम ।
बाह्वस्वत्यं-सूक्तम् । तच्च-‘बृहस्पते प्रयमं वाचो’ इत्यादि । गोसूक्तं-‘आ गावो
आयन्’ इत्यादि । वाक्सूक्तं प्रतिद्वम् । अश्वसूक्तं-‘अयं ते अस्तु हर्यत’ इत्यादि ।
नन्दपण्डितस्तु-पदिन्द्राहं यथा त्वमस्यामित्यस्यामृचि गीयमानं साम-गो-
सूक्तमश्वसूक्तं चेत्याह । मध्वर्थं-‘मधुज्ञाता क्रतायने’ इत्यादयो मन्त्राः । ‘इन्द्राय
नाम गायत्रं’ इत्यादि इन्द्रशुद्धसंज्ञकम् । सतस्रुदीयं अथर्वशिरस्य प्रतिद्वे ।
त्रिमुपगैमपि तथैव । महाव्रतं-‘सोमं राजानमित्यस्यामृचि गीयमानं सामेति
नन्दपण्डितः । नारायणीय-वौरुणसूक्ते प्रतिद्वे एव । चतुर्दशाधिकाष्टसह-
स्राणि सामानि सन्ति । तेषु त्रीणि भाग्यदोहानि रयन्तरं अघैर्व्रतं वामदेव्यं
बृहदोनि च सप्त सामानि ईश्वरस्तावकत्वात् पाप्मानं पुनन्तीत्यर्थः ।

१. C. E. F. H. and G. read जप्ता and I. and the text जप्तानि
for जप्तानि. २. Except A. I. and the text all read य इच्छेत् for
यदीच्छेत्.

इति । चतुर्विंशतिमते—

पावमानीस्तथा कौत्सं पौरुषं सूक्तमेव च ।

जप्त्वा पापैः प्रमुच्येत पवित्रं मधुच्छन्दसम् ॥

मण्डलब्राह्मणं रुद्रं शुक्रियो मोक्षकस्तथा ।

वामदेव्यं बृहत्साम जप्त्वा पापैः प्रमुच्यते ॥

यज्ञायज्ञीयमादित्यं ज्येष्ठसाम च राजनम् ।

पारुच्छेपं च सामानि जप्त्वा मुच्येत किल्बपात् ॥

अथर्वशिरसं चैव पौरुषं सूक्तमेव च ।

नीलैरुद्रं तथैवैन्द्रं जप्त्वा पापैः प्रमुच्यते ॥

आथर्वणाश्च ये केचित् मन्त्राः कामविवाजिताः ।

ते सर्वे पापहन्तारो याज्ञवल्क्यवचो यथा ॥

सिंहे मे^१ मन्युरित्येतदनुवाकं जपेद् द्विजः ।

जप्त्वा पापैः प्रमुच्येत बौधायनवचो^{*} यथा ॥

ऋग्वेदमभ्यसेद्यस्तु यजुःशाखामथापि वा ।

सामानि सरहस्यानि अथर्वाङ्गिरसस्तथा ॥

ब्राह्मणानि च कल्पांश्च षडङ्गानि तथैव च ।

* यथा च बौधायनधर्मशास्त्रे—

‘सिंहे मे इत्यपा पूर्णपात्रेऽवेक्ष्य चतुष्पथे ।

मुच्यते सर्वपापेभ्यो महत. पातकादपि’ ॥

(बौ. स्मृ. ४. ७. ७)

१ We follow here only G, while all others read सपुत्र for पवित्र २ G reads मण्डल while B C D, E F H and J read बिडालब्राह्मण for मण्डलब्राह्मण ३. G reads शुक्रियो and J शुक्रिया both for शुक्रियो ४ B and D read जप्त्वा for यज्ञा-, while J substitutes यज्ञ for यज्ञा ५ B C D G and F, read राजतम् ६ B and D read पारुच्छेपश्च, E माहच्छेपश्च and G पारुच्छेपश्च all for पारुच्छेपश्च ७ Except A and I all read नीलैरुद्रा for नीलैरुद्र ८ B and D read सिंहे मे and I सहामे for सिंहे मे ९ G, reads अथर्वस्यानि for सरहस्यानि

आख्यानानि तेषांभ्यानि जम्वा पापैः प्रमुच्यते* ॥
 इतिहास-पुराणानि देवतास्तवगानि च ।
 जम्वा पापैः प्रमुच्येत धर्मस्थानैस्तथा परैः' ॥

इति । ब्रौधायनैः—

'विधिना शास्त्रदृष्टेन प्राणायामान् षड्वाचरेत् ।
 यदुपस्थकृतं पापं पङ्कथां वा यत् कृतं भवेत् ॥
 बाहुभ्यां मनसा वाचा श्रोत्र-त्वक्-प्राण-चक्षुषा' ।
 सायंतन्ध्यामुपस्थाय तेन तस्मात् प्रमुच्यते'† ॥

(ब्रौ. स्मृ. २. ४. ७. १८)

इति । मनुः—

'महापातकिनश्चैव शोषाश्चाकार्यकारिणः ।
 तपसैव सुतप्तेन मुच्यन्ते किन्त्रिषांततः ॥ (२३९)
 यत्किञ्चिदेनः कुर्वन्ति मनो-वाक्कर्मभिर्जनाः ।
 तत्सर्वं निर्णुदन्त्यागु तपसैव तपोधनाः'‡ ॥ (२४१)
 (म. स्मृ. ११. २३९-२४१)

* कौत्सं कुत्सपिशा दृष्टं—'अपनः शोशुचदधम्'—इत्येतत् सूक्तम् ।
 माधुच्छन्दसं—'अग्निमीले' इत्यादि । अन्यत् पूर्वसूक्तम् ।

† नित्यसन्धानिरिकेने प्रायश्चित्तरूपा सन्ध्या पृथगेवोपास्या ।

‡ तपोरूपमिदं प्रायश्चित्तं तदेव स्तूपते । मेधातिथ्यादयस्तु पूर्वोक्त-
 व्रताचरणमेव तप तस्येवेयं स्तुतिरिति मन्यन्ते । मम तु 'तप सन्तापे' इत्य-
 स्मादानोर्निष्पन्नेन तपशब्देन पञ्चाभिस्तापनादिकं तप एव ग्राह्यं न
 व्रतादिकं मिति प्रतिभानि ।

१ B and D substitute यथा- for तथा- २ G omits this verse
 ३ This line does not appear in the text ४ E reads समाचरेत् for
 षड्वाचरेत् ५ The text reads वाचि वाचा वा यत्कृतं भवेत् for वाचा
 श्रोत्र-त्वक् प्राण चक्षुषा ६ This line does not appear in any of
 the manuscript except A, and the text ७ B C D E and G
 substitute किन्त्रि-षांततः for किन्त्रिषांततः ८ The text reads मनो-
 वाक्कर्मभिर्जना for मनो वाक्कर्मभिर्जना ९ The text reads निर्बहन्ति for
 निर्णुदन्ति, while B C and E read नपा जना for तपोधना .

शति । कूर्मपुराणेश्चि—

‘जपस्तपस्तीर्थसेवा देव-ब्राह्मणपूजनम् ।

ग्रहणादिषु कालेषु महापातकशोधनम् ॥ (१०८)

पुण्यक्षेत्राभिगमनं सर्वपापप्रेणाशनम् ।

देवताभ्यर्चनं नृणामशेषाघविनाशनम् ॥ (१७)

अमावास्यां तिथिं प्राप्य यः समाराधयेद्भवम् ।

ब्राह्मणान् भोजयित्वा च सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ (१८)

कृष्णाष्टम्यां महादेवीं तथा कृष्णचतुर्दशीम् ।

सम्पूज्य ब्राह्मणमुखे सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ (१९)

त्रयोदश्यां तथा रात्रौ सोपहारं त्रिलोचनम् ।

ईदृशं प्रथमे यामे मुच्यते सर्वपातकैः ॥ (१००)

एकादश्यां निराहारः समभ्यर्च्य जनार्दनम् ।

द्वादश्यां शुकूपक्षस्य सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ (१०७)

उपोषितश्चतुर्दश्यां कृष्णपक्षे समाहितः ।

यमाय धर्मराजाय मृत्यवे चान्तकाय च ॥ (१०१)

वैवस्वताय कालाय सर्वभूतक्षयाय च ।

प्रत्येकं तिलसंयुक्तान् दद्यात्सप्तोदकाञ्जलीन् ॥ (१०२)

१ The text reads विनाशनम् for -प्रणाशनम् २ The text reads पूजायित्वा for भोजयित्वा. ३. We follow here only A and the text, while all others read महादेवीं for महादेवी ४ B D E. I G. J. read इदृशं for इदृशा; while C, F, and H इदृशं प्रथमो for इदृशं प्रथमे ५ The text reads महापापै for सर्वपापै ६ After this line I inserts the following two lines —

औदुम्बराय श्मश्राय नीलाय परमोष्ठिने ।

शुक्रोवराय विचाय विचरुमाय ते न ॥,

These lines are neither found in our manuscripts nor in the text and the seven names of Yama are complete in this śloka, therefore these lines are quite useless here

आख्यानानि तथाऽन्यानि जप्त्वा पापैः प्रमुच्यते ॥

इतिहास-पुराणानि देवतास्तत्रनानि च ।

जप्त्वा पापैः प्रमुच्येत धर्मस्थानैस्तथा परैः ॥

इति । बौधायनैः—

‘विधिना शास्त्रदृष्टेन प्राणायामान् षड्वाचरेत् ।

यदुपस्थकृतं पापं पक्ष्यां वा यत् कृतं भवेत् ॥

वाहुभ्या मनसा वाचा श्रोत्र त्वक्-प्राण-चक्षुषा ॥

सायसन्ध्यामुपस्थाय तेन तस्मात् प्रमुच्यते ॥

(बौ. स्मृ. २. ४. ७. १८)

इति । मनुः—

‘मद्रापातकिनश्चैव शेषाश्चाकार्यकारिणः ।

तपसैव सुतमेन मुच्यन्ते किल्बिषात्ततः ॥ (२३९)

यत्किञ्चिद्देनः कुर्वन्ति मनो-वाक्य-भिर्जनाः ।

तत्सर्वं निर्णुर्दन्त्याशु तपसैव तपोधनाः ॥ (२४१)

(म. स्मृ. १२. २३९-२४१)

* कौत्सं कुम्भपिणा दृष्टं—‘अपनः शोशूचदघम्’—इत्येतत् सूक्तम् । माधुच्छन्दसं—‘अग्निमीळे’ इत्यादि । अन्यत् पूर्वमुक्तम् ।

† नियमसन्ध्यातिरिक्तैर्यं प्रायश्चित्तरूपा सन्ध्या पृथगेवोपास्या ।

‡ तपोरूपमित्द प्रायश्चित्त तदेव स्तूपने । मेधातिथ्यादयस्तु पूर्वोक्त-व्रताचरणमेव तप तस्येवैथं स्तुतिरिति मन्यन्ते । मम तु ‘तप सन्तापे’ इत्य-स्मादातोर्निष्पन्नेन तपश्शब्देन पञ्चाभिषाधनादिक तप एव ग्राह्य न व्रतादिकमिति प्रतिभाति ।

१. B and D substitute यथा— for तथा— २. G omits this verse

३. This line does not appear in the text ४. F reads तमाचरेत् (for

पद्मचरेत् ५. The text reads वापि वाचा वा यत्कृतं भवेत् for वाचा

श्रोत्र-भ्रू-प्राण-चक्षुषा ६. This line does not appear in any of

the manuscript except A and the text ७. B C D F and G

substitute शिल्पिषपात्तत for किल्बिषपात्तत ८. The text reads मनो-

शास्त्रनिर्जना for मनो वाक्यभिर्जना ९. The text reads निर्दहन्ति for

निर्णुवन्ति while B C and E read तथा जना for तपोधना

‘त्रिरात्रोपोपितो जप्त्वा ब्रह्महा त्वधमर्पणम् ।
अन्तर्जले विगुह्येत गां दत्त्वा च पयस्विनीम् ॥
(या. स्मृ. ३. ३०२)

इति । शङ्ख-लिखितावपि—

‘ब्रह्महा त्रिरात्रोपोपितोऽन्तर्जले ऽधमर्पणं
त्रिरावर्तयेत्’ । . . .

इति । एतच्च कामकारविषयम् । अकामकारविषये तु यमः—

‘एवं ब्रह्महत्या-सुरापान-सुवर्णस्तेय-गुह्यत-
स्त्रेषु प्राणायामैः श्रान्तोऽधमर्पणं जपेत्’ ।

इति । बौधायनः—

‘प्रामात् प्राचीमुदीचीं वा दिशमुपनिष्क्रम्य
स्नानतः शुचिरुदकान्ते स्थण्डिलमुपलिप्य स-
कृत् क्लिन्नवासाः सकृत् पूतेन पाणिना आदि-
त्याभिमुखोऽधमर्पणस्वाध्यायमधीयीत । (२)
प्रातःशतं माध्याह्ने शतं अपराह्णे शतमपरि-
मितं वा । (३) उदितेषु नक्षत्रेषु प्रसृतियावकं
प्राश्नीयात् । (४) ज्ञानकृतेभ्योऽज्ञानकृतेभ्य-
श्चापपातकेभ्यः सप्तरात्रात् प्रमुच्यते । (५)

१. C. and F omit the following portion —

अन्तर्जले विगुह्येत गां दत्त्वा च पयस्विनीम् ॥

इति । शङ्ख-लिखितावपि—

‘ब्रह्महा त्रिरात्रोपोपितोऽन्तर्जले ऽधमर्पणं.

२. B. and D त्रिरात्र वि. ३. The text reads तीर्थं गत्वा स्नानं शुचिवासा
उदकान्ते स्थण्डिलमुद्धृत्य for प्रामात्याचीमुदीचीं वा दिशमुपनिष्क्रम्य स्नानं
शुचिरुदकान्ते स्थण्डिलमुपलिप्य ५. We follow here only A, and the text,
while all others read सायाह्ने शतं परिमितं च for अपराह्णे शतमपरिमितं वा
५ Except A, and the text all others read अङ्गीयात् for प्राप्तीयात्
६ Except A, and the text all others omit अज्ञानकृतेभ्यः and insert
च after उपपातकेभ्यः and read द्वादशरात्रात्सप्तरात्रात्प्रमुच्यते for एवं ब्रह्महत्या
सुवर्णस्तेयं सुरापानं च for द्वादशरात्रात्सप्तरात्रात्प्रमुच्यते एवं ब्रह्महत्या
विनि च.

स्नात्वा नेद्यां तु पूर्वाह्णे मुच्यते सर्वपातकैः' ॥ (१०२)

(कू. पु. १. २. ३३. ९७-१०८)

इति । पैटीनसिः—

‘सर्वपापमक्षक्तोऽपि ध्यायन्निमिषमच्युतम् ।

पुनस्तपस्वी भवति पङ्क्तिपावनपावनः ’ ॥

इति । चतुर्विंशतिमते—

‘मृगारेष्टिः पवित्रेष्टिस्त्रिह्रविः पावमान्यपि ।

इष्टयः पापनाशिन्यो वैश्वानर्या समन्विताः’ ॥

इति । कूर्मपुराणे—

‘अस्मिन् कलियुगे घोरे लोकाः पापानुवर्तिनः ।

भाषिष्यन्ति महाबाहो वर्णाश्रमाविवर्जिताः ॥

नान्यत् पदयामि जन्तूनां मुक्त्वा वाराणसीं पुरीम् ।

सर्वपापप्रशमनं प्रायश्चित्तं कलौ युगे’ ॥

(कू. पु. १. १. २८. ९-१०)

इति । इति साधारणप्रायश्चित्तानि ॥

अथ प्रतिपदेत्तानि प्रायश्चित्तानि ।

तत्र याशवल्क्यः—

१ The text substitutes इद्यात् for नद्यां तु, but it appears meaningless here. २ These quoted four lines are found in the printed copy of the said Purāna, but they do not exist in the manuscript copy, which is written in Telugu.

‘सुरापः कण्ठमात्रमुदकमवतीर्य सुतसोमात्
प्रसृतिमादायोङ्कारेणाभिमन्त्र्य पिबेत् । ततो
ऽसु निमग्नो मानस्तोकीथं जपेत् ’ ।

इति । याज्ञवल्क्यः—

‘त्रिरात्रोपोपितो हुत्वा कूष्माण्डीभिर्घृतं शुचिः’।
(या. स्मृ. ३. ३०४)

इति । मनुः—

‘कौत्सं जस्वाप इत्येतद्वासिष्ठं च प्रतीर्युचम् ।
माहित्रं शुद्धवत्यश्च सुरापोऽपि विशुद्ध्यति ॥ (२४९)
मन्त्रैः शाकलहोमीयैरब्दं हुत्वा घृतं द्विजः ।
सुगुर्वप्यपहन्त्येनो जस्वा वा नम इत्युचम् ॥ (२५६)
महापातकसंयुक्तोऽनुगच्छेद्वाः समाहितैः ।
अभ्यस्याब्दं पावमानीर्भिक्षाहारो विशुद्ध्यति ॥ (२५७)
(म. स्मृ. ११. २४९-२५७).

* कौत्सं—‘अपनः शोशुचदघमित्येतत् । वासिष्ठं—‘प्रतिस्तोत्रेभिरुपसं
वसिष्ठा’ इत्येतत् । माहित्रं—‘माहित्रीणामत्रोचमिति । शुद्धवत्यः—पूर्वमुक्ताः ।
‘दिवकृतस्वैनसो’ इत्यादयो ऽष्टौ मंत्राः शाकलहोमीयाः । नम इत्युचं—‘नम

१. J. reads सुतसोमात् वष्टमिमादाय for सुतसोमात् प्रसृतिमादाय. २. E. H.
and J. read जपित्वा for जस्वा, while I. reads this line as follows :—

‘कौत्स जपित्वाऽपैत्येनो वासिष्ठं चैर्युचम्प्रति ।

३. E and H. read वासिष्ठं चेति ऋचम्प्रति, but E. substitutes
ऽवृत्थे for ऋचम् and J वासिष्ठं च ऋचं प्रति both for वासिष्ठं च प्रती-
र्युचम्. ४. J. reads सकलहोमीयैरिष्ट for शाकलहोमीयैरब्दं. ५. A. reads
नम इत्युचम् the Commentator Medhātithi follows this reading, while
I reads नमत् for नम, but it seems to be incorrect. ६. J. reads समा-
हिता for समाहित.

द्वादशरात्राद्गूणहननं गुणतल्पगमनं सुव-
 र्णस्तैन्यं सुरापानमिति च वर्जयित्वा । (६)
 एकविंशतिरात्रात् तोन्यप्यतितरति' । (७)
 (चौ. स्मृ. ३. ५. २-७)

इति । मनुरापि—

‘अरण्ये वा त्रिरभ्यस्य प्रयतो वेदसंहिताम् ।
 मुच्यते पातकैः सर्वैः पराकैः शोधितस्त्रिभिः’ ॥
 (म. स्मृ. ११. २५८)

इति । बृहद्विष्णुरापि—

‘ब्रह्महत्यां कृत्वा प्राचीमुदीचीं वा दिशामुप-
 प्रभूतेनेन्धनेनाग्निं प्रज्वालयाद्यमर्षणेनाष्टसहस्र-
 भोज्याद्दुतीर्जुहुयात्तदेतस्मात्पूतो भवति’ ।

इति । ऐतानि कामाकामकारादिभेदेन व्यवस्थापनीयानि ।
 सुरापाने यम आह—

१. J. reads अभितरति and the text अवि तरति for अप्यतितरति and
 adds सान्यपि जयति, २ J. reads शोधितै for शोधित., ३. B D E. and
 H. read आहती for आशवाहती. ४. B. C. D F. and G. omit the
 following portion —

एतानि कामाकामकारादिभेदेन व्यवस्थापनीयानि । सुरापाने
 यम आह—

‘सुराप. कण्ठशस्त्रमुक्कमवतीयं घृतसामात् प्रघृतिमाशयोद्वा-
 रेणानिमग्न्य विभेत् । ततोऽप्यग्निमग्नां मानस्तोकीय जपेत् ।
 इति । याज्ञवल्क्य —

‘विगत्रोपोषितो ह्यथा शूष्पाग्नीनिर्घ्नं शुधि’ ।

इति । मनुः—

‘कौश्लं अशापि—&c . . . &c, up to page 168, line 12.

इति । बृहस्पतिः—

‘सकृज्जप्त्वाऽस्यवामीयं शिवसङ्कल्पमेव वा ।
अपहत्य सुवर्णं वा क्षणाद्भवति निर्मलः’ ॥

इति । याज्ञवल्क्यः—

‘ब्राह्मणः स्वर्णहारी तु रुद्रजापी जले स्थितः’ ।
(या. स्मृ. ३. ३०४)

इति । जपश्चैकादशकृत्वा कार्यः । तदाह अत्रिः—

‘एकादश गुणान् वाग्धि रुद्रानावर्त्य धर्मवित् ॥
महापापैरपि स्पृष्टो मुच्यते नात्र संशयः’ ॥
(वृ. अ. स्मृ. ४. ६)

इति । गुरुतल्पे याज्ञवल्क्यः—

‘सहस्रशीर्षाजापी च मुच्यते गुरुतल्पगः ।
गौर्देया कर्मणोऽस्यान्ते पृथगेभिः पयस्विनी’ ॥
(या. स्मृ. ३. ३०५)

इति । यमोऽपि—

‘अथ गुरुतल्पगमनं कृत्वाऽयमर्पणमन्तर्जले
त्रिरावर्त्य तदेतस्मात् पापात् पूतो भवति’ ।

१ E. I. and J. read ब्राह्मणस्वर्णहारी for ब्राह्मण स्वर्णहारी २. The verse occurs in Vrid-dhatra Samhitā, but not Atri or Ātreya. It reads शुद्धपति for धर्मवित् and for the second line it reads महापातकोपपातकोऽथो मलिनीकरणेभ्यो मुच्येत for महापापैरपि स्पृष्टो मुच्यते नात्र संशयः. ३ E. I. and J. read सहस्रशीर्षजापी for सहस्रशीर्षाजापी.

इति । वसिष्ठेः—

‘सुरां पीत्वाऽस्तु निर्मज्ज्य त्रिः पटेदधमर्षणम् ।
यथाऽश्वमेधावभृथस्तादृशं मनुरब्रवीत्’ ॥

(व. स्मृ. २६. ८)

इति । अत्र ज्ञानाज्ञानभ्यासानभ्यासैर्व्यवस्था द्रष्टव्या ।
सुवर्णस्नेये शातातपः—

‘मद्यं पीत्वा गुरुदारांश्च गत्वा
स्तेयं कृत्वा ब्रह्महत्यां च कृत्वा ।
भस्मच्छत्रो भस्मशय्यां शयोनो
रुद्राध्यायी मुच्यते सर्वपापैः’ ॥

(शा. स्मृ. १. ७१)

इति । यमः—

‘ब्राह्मणः सुवर्णस्नेयं कृत्वा हिरण्यं शालायां
प्रक्षिप्याऽस्तु स्नातो प्रीवामात्रगुदकं हिरण्य-
वर्णाभिश्चतसृभिरात्मानमभ्युक्ष्य त्रीन् प्राणा-
यामान् कृत्वा तदेनस्मात् पापात्पूतो भवति’ ।

आविवेश-’ इत्युच्यमिति सर्वतनारायणः । ‘उभं नम आविवाप्त’ इति राम-
चन्द्रः । पावनान्यः ऋक्संहिताया नवमं मण्डलं स्वादिष्टयैत्यारभ्य ‘पत्ते-
राजन्’ इत्यन्तम् ।

१. E and H. omit इतिपत्रः २. The text reads आते वाऽस्तु निर्मज्जानः
निर्मज्जेत् for एता पीत्वाऽस्तु निर्मज्ज्य त्रिः पटेत्. ३. I. reads सप्याशयने and
J. reads -सप्याशयानो both. for सप्याशयानो ४. E. and H. omit
समः. ५. J. reads त्रिरण्यशालायां for हिरण्यं शालाया. ६. E. H. and J.
read निस्वान् for स्नान्

इति । मनुरपि—

‘एनसां स्थूल-सूक्ष्माणां चिकीर्षन्नपनोदनम् ।
अवेत्सृचं जपेदब्दं यत्किञ्चेदगितीति चे’ ॥

(म. स्मृ. ११. २५२)

इति । अत्र सकृदभ्यासादिभेदेन व्यवस्था द्रष्टव्या ॥
अथ व्रतलक्षणानि ।

तत्र सर्वव्रतस्य साधारणान्यङ्गानि याज्ञवल्क्य आह—

‘ब्रह्मचर्यं दया क्षान्तिर्दानं सत्यमकल्कतो ।
आर्हिंसाऽस्तेय-माधुर्ये दमश्चेति यमाः स्मृताः ॥
स्नान-मौनोपवासिज्या-स्वाध्यायोपस्थनिग्रहाः ।
नियमा गुरुगुश्रूपा-शौचा-ऽक्रोधा-ऽप्रमादितोः ॥

(या. स्मृ. ३. ३१३-३३४)

इति । अत्र ब्रह्मचर्यं सर्वेन्द्रियनिग्रहः । उपस्थनिग्रहो
लिङ्गनिरोधः । तयोर्गो-बलीवर्दन्यायेन पुनरुक्तिः । अकल्क-
स्वमकुटिलत्वम् ।

१. The text reads वा for च २ Except A all omit तत्र and I reads सर्वव्रतसाधारणान्यङ्गानि for सर्वव्रतस्य साधारणान्यङ्गानि ३ B, D G. and J. read अकल्पता for अकल्कता. ४ Except E, G. I. and the text read -ऽस्तेयमाधुर्येदमश्चेति and H. -ऽस्तेयमाधुर्ये दमश्चेति both for ऽस्तेय-माधुर्ये दमश्चेति ५ G. and the text read स्नान for स्नान, while I. and some others substitute -निग्रह for -निग्रहाः. ६ B D. and the text read -ऽप्रमादता for -ऽप्रमादितो. ७ B. and D read अथ for अथ, while H व्रतचय, C. and F. व्रतचर्ये for ब्रह्मचर्ये ८. C. F. and G. substitute तथा for तयो, while except G. and J. read अपुनरुक्ति for पुनरुक्तिः. ९ J reads अकल्पत्वम् for अकल्कत्वम्.

इति । मनुषि—

‘हविष्यान्तीयमभ्यस्य न तमंह इतीति च ।

जैत्वा च पौरुषं सूक्तं मुच्यते गुरुतल्पगः’ ॥

(म. स्मृ. ११. २५१)

इति । ससर्गां येन सह ससर्गं करोति स तदीयमेव प्रायश्चित्तं कुर्यात् ।

‘स तस्यैव व्रतं कुर्यात्’ ।

इति पूर्वमेवोक्तत्वात् ॥

अथोपपातकरहस्यप्रायश्चित्तानि ।

तत्र यमः—

‘दशमणवसंयुक्तैः प्राणायामैश्चतुःशतैः ।

मुच्यते ब्रह्महत्यायाः किं पुनः शेषपातकैः’ ॥

इति । याज्ञवल्क्यो अपि—

‘प्राणायामशतं कार्यं सर्वपापापनुत्तये ।

उपपातकजातानामनादिष्टस्य चैव हि’ ॥

(या स्मृ. ३. ३०६)

१ We follow here A and G, while B and D read हविष्यान्तीयमभ्यस्य and others read हविष्यन्तीयमभ्यस्य for हविष्यान्तीयमभ्यस्य in the text (Bombay, Manlik's edition) Some places have हविष्यन्तीयम् and some हविष्यन्तम् but the quoted Mantra is हविष्यान्तमजरं &c Therefore all these readings seem incorrect २ The text read अविष्ठा for अग्ना अ, while H substitutes मु for अ ३ I reads ससर्गं for ससर्गा ४ G substitutes यथा for अथ ५ B and D omit तत्र यम, while E, H G I and J. substitute अथ for तत्र ६ B and D read सर्वपापापनुत्तये for सर्वपापापनुत्तय

इति । मनुरपि—

‘एनसां स्थूल-सूक्ष्माणां चिकीर्षन्नपनोदनम् ।

अवेत्पृचं जपेदब्दं यत्किञ्चेदमितीति चे’ ॥

(म. स्मृ. ११. २५२)

इति । अत्र सकृद्भ्यासादिभेदेन व्यवस्था द्रष्टव्या ॥

अथ व्रतलक्षणानि ।

तत्र सर्वव्रतस्य साधारणान्यङ्गानि याज्ञवल्क्य आह—

‘ब्रह्मचर्यं दया क्षान्तिर्दानं सत्यमकल्कतो ।

अहिंसाऽस्तेय-माधुर्यं दमश्चेति यमाः स्मृताः ॥

स्नान-मौनोपवासज्या-स्वाध्यायोपस्थनिग्रहाः ।

नियमा गुरुगुथूपा-शौचा-ऽक्रोधा-ऽप्रमादितौ ॥

(या. स्मृ. ३. ३१३-३३४)

इति । अत्र ब्रह्मचर्यं सर्वेन्द्रियनिग्रहः । उपस्थनिग्रहो
लिङ्गनिरोधः । तयोर्गो-बलीवर्दन्यायेन पुनरुक्तिः । अकल्क-
त्वमकुटिलत्वम् ।

१. The text reads वा for च २ Except A all omit तत्र and I. reads सर्वव्रतसाधारणान्यङ्गानि for सर्वव्रतस्य साधारणान्यङ्गानि. ३. B, D G. and J. read अकल्पता for अकल्कता. ४ Except E, G, I. and the text read -ऽस्तेयमाधुर्यं दमश्चेति and H. -ऽस्तेयमाधुर्यं दमश्चेति both for स्नय-माधुर्यं दमश्चेति. ५ G and the text read स्नान for स्नान ; while I. and some others substitute -निग्रह for -निग्रहाः. ६. B D and the text read -ऽप्रमादितौ for -ऽप्रमादितः. ७ B. and D. read अथ for अथ, while H व्रतचर्यं, C. and F. व्रतचर्यै for ब्रह्मचर्यं ८. C, F. and G. substitute तथा for तयो ; while except G. and J. read अपुनरुक्ति for पुनरुक्ति. ९ J. reads अकल्पत्वम् for अकल्कत्वम्.

इति । मनुरेपि—

‘अहिंसां सत्यमक्रोधमार्जवं च समाचरेत् । (२२२)
 निरंद्धि विनिर्जयायां च सचामा जलमाविशेत् ।
 स्त्री-शूद्र-पतितांश्चैव नाभिभाषेत काहंचित् ॥ (२२३)
 स्थानासनाभ्यां विहरेदशक्तोऽथः शयीत वा ।
 ब्रह्मचारी व्रती च स्याद् गुरु-देव-द्विजार्चकः ॥ (२२४)
 सावित्री च जनेन्नित्यं पवित्राणि च शक्तितः ।
 सर्वेष्वेव व्रतेष्वेवं प्रायश्चित्तार्थमादृतः’ ॥ (२२५)
 (म. स्मृ. ११. २२२-२२७)

इति । तत्र प्राजापत्यप्रवृत्तक्षणमाह हारीतः—

‘अहं सायं अहं प्रातस्त्र्यहमद्यादयाचितम् ।
 परं अहं वायुभक्ष एव कृच्छ्रं प्रजापतेः’ ॥

इति । मनुरेपि—

‘अहं प्रातस्त्र्यहं सायं अहमद्यादयाचितम् ।
 अहं परं तु नाऽश्रीयात् प्राजापत्यं चैरन्दिजः’ ॥
 (म. स्मृ. ११. २२१)

* अत्र द्वौ पक्षौ । तत्र प्रथमं स्वस्थानविवृद्धिपक्षोऽप्यमनुना दाशितः—
 ‘अहंप्रातर्भोजनं अहं सायमेव भोजनं । अहमद्याचितर्भोजनमिति एक
 एव नियमं दिनत्रयं धार्यं इत्युक्तमतस्वस्थं वृद्धिं स्वस्थान एव भवति ।

१ The following quoted verses are not found in the MS of the text of
 Manu २ B C D E F and G read निरंद्धि for विनिर्द्धि, while G reads
 आविशेत् for आविशेत् ३ I reads अक्रोधा for अशक्ता ४ G reads स्व-
 क्तत for च शक्तित ५ B and D read आहृत I and J. आहृत for
 आदृत ६ I reads अत्र for तत्र ७ I reads प्रजापते for प्रजापते .
 ८ B, D and J do not insert मनुरेपि, while B substitutes अर्येणुरपि
 This may be the writer's mistake ९ The text reads च for तु
 १० G reads चैरन् for चान्

इति । अस्यैवाधिकारिभेदेन प्रयोगान्तरमाह वसिष्ठः—

‘अहः प्रातरहर्नक्तमहमेकमयाचितम् ।

अहः पराकं तत्रैकमेवं चतुरहौ परौ ॥

अनुग्रहार्थं पित्राणां मनुर्धर्मभृतां वरः ।

बाल-वृद्धा-ऽऽतुराणां* च शिशुकृन्दमुवाच ह ॥

(व. स्मृ. २३. ४२-४३)

इति । एतदुभयमपि प्राजापत्यकृच्छ्रं दर्शयति याज्ञ-
वल्क्यः—

‘एकभक्तेन नक्तेन तथैवायाचितेन च ।

उपवासेन चैकेन पादकृच्छ्रः प्रकीर्तितः ॥

यथा रुथं चित्रिगुणः प्राजापत्योऽयमुच्यते ॥

(या. स्मृ. ३. ३१९. ३२०)

द्वितीयः दण्डकलितवदावृत्तिपक्षोऽयं वसिष्ठेन दर्शित —

तत्र प्रथमे ऽह्नि प्रातरैरुवारं हविष्यान्नभोजनं कार्यम् । द्वितीये ऽह्नि
सायमेरुवारमेव न दिवा । तृतीये ऽह्नि एकवारमयाचितमधीयात् । अत्र
सर्वत्र भोजन परिमितमेव कार्यम् । न यथेष्टम् । प्रायाश्चितार्थत्वात् । चतु-
र्थे ऽह्नि परारम् । तत्तद्वर्गं पूर्वमेवोक्तम् । एव प्रथमं चतुरहमतीत्यद्वितीयं
तृतीयमपि चतुरहमेवमेव निर्वर्तयेदेव द्वादशदिनसाभ्योऽयं कृच्छ्रः ।

* यथाह मनुः—

‘चतुरः प्रातरदनीयात् पिण्डान् विभः समाहित ।

चतुरोऽस्नमिते सूर्ये शिशुचान्द्रापणं स्मृतम् ॥

इत्याद्यनुगन्धेयम् ।

१ The text reads बाल-वृद्धा ऽऽतुराणां for बाल वृद्धा ऽऽतुराणा च २ I reads वैश्व and the text येनाय both for २८१.

इति । एकभुक्तेन दिवैव सकृद्भोजनेन । नैक्तेन रात्रौ सकृद्भोजनेन । अयाचितेन न विद्यते याचितं यस्मिन् भोजने तदयाचितम् । तेन । अन कालविशेषाप्रतीतिर्दिवा रात्रौ वा सकृद्भोजनेन । उपवासेन चैकेन एकस्मिन् दिनेऽनशनेन च पादकृच्छ्रो भवति । अयमेव पादकृच्छ्रः स्वस्थानविवृद्ध्या वा देण्डकलितवदावृद्ध्या वा यथा कथञ्चिन्निगुणः त्रिरभ्यस्तं प्राजापत्य इत्युच्यते इत्यर्थः । एकभक्तादिषु ग्राससङ्ख्या आप्तम्बेन दर्शिता—

‘सायं द्वाविंशतिर्ग्रासाः प्रातः पञ्चविंशतिःस्मृतौः ।

‘चतुर्विंशतिरयाच्याः परं निरशनं स्मृतम्’ ॥

(आ. स्मृ. १. २९)

इति । तत्परिमाणमपि तेनैवोक्तम्—

‘कुक्कुटाण्डप्रमाणं तु यथा वाऽऽस्य विशेषमुत्तमम्’ ।

(आ. स्मृ. १. ९०)

इति । चतुर्विंशतिमते तु प्रकारान्तरेण सङ्ख्या श्रूयते—

‘प्रातस्तु द्वादश ग्रासाः सायं पञ्चदशैव तु ।

अयाचिते च द्वावष्टौ परं वै माहताशनः’ ॥

इति । अत्र शक्त्यपेक्षया व्ययस्था द्रष्टव्या । आप्तम्बस्तु चतुरः पादकृच्छ्रान् कृत्वा तेषां वर्णभेदेन व्यवस्थामाह—

१ B and D omit नैक्तेन रात्रौ सकृद्भोजनेन २ Except A and I read दण्डकरितवन for दण्डकलितवत् ३ B C D E F G and H substitute मता for स्मृता ४ G reads चतुर्विंशतिरात्रौ च for चतुर्विंशतिरयाच्या ५ G and I omit तु ६ G substitutes वा for च and reads अयं च, C and F read अयं वा and J अयं वा all for परं वै, while B and D अयं वै for the same

‘त्र्यहं निराशनं पादः पादश्चायाचितं त्र्यहम् ।

सायं त्र्यहं तथा पादः पादः प्रातस्तथा त्र्यहम् ॥ (१३)

प्रातःपादं चरेच्छूद्रः सायं वैश्यस्य दापयेत् ।

अयाचितं तु राजन्ये त्रिरात्रं ब्राह्मणे स्मृतम् ॥ (१५)

(आ. स्मृ. १. १३-१५)

इति । अर्धकृच्छ्र-पादोनकृच्छ्रयोरपि स्वरूपं स एवाह-

‘सायं-प्रातर्दिनार्धं स्यात् पादोनं नक्तवर्जितम् ।

(आ. स्मृ. १. १४)

इति । अयमर्थः । अयाचितोपवास-त्र्यह-द्वयानुष्ठानेनार्ध-कृच्छ्रो भवति । नक्तत्र्यहव्यतिरिक्तत्र्यहत्रयानुष्ठानेन पादोनकृच्छ्रो भवति । अर्धकृच्छ्रप्रकारोऽपि तेनैवोक्तः-

‘सायं प्रातस्तथैवोक्त दिनद्वयमयाचितम् ॥

दिनद्वयं तु नाऽश्नीयात् कृच्छ्रार्धं तद्विधीयते ।

(आ. स्मृ. १. ४१-४२)

१ The text reads पादात् for पाद २ G reads तत्र for पादः
३ B and D read अयाचिते त्र्यहम्, C and F अयाचितं त्र्यहम् both for अयाचित त्र्यहम् while H. reads अयाचनं त्र्यहम् for the same ४. The text reads this line thus —

पाद सायं त्र्यह पादः प्रातर्भाष्य तथा त्र्यहम् ।

५ F and J. read पादं for सायं ६ The text reads ब्राह्मणस्य च for ब्राह्मण स्मृतम् ७ The text reads this line thus —

प्रातःसायं दिनार्धं च पादोनं सायवर्जितम् ।

८. Except A and I read अयाचिनापवासयोस्त्यद इत्या- for अयाचिनो-पवास इत्या- ९ The text reads this verse as follows —

‘सायं प्रातस्तथैवोक्त पादं कृच्छ्रार्धं तद्विधिः ॥

सायं प्रातस्तथैवैकं दिनद्वयमयाचितम् ।

इति । अत्रापि शक्त्यपेक्षया व्यवस्था द्रष्टव्या । यत्तु
जप-होमादिवद्ब्रह्मसहितं प्राजापत्यकृच्छ्रं गौतमेनाभिहितम्—

‘हविष्यान् प्रातरागान् भुक्त्वा तिलो रात्रीर्ना-
श्रीयात् । (२) अथापरं च्यहं नक्तं भुञ्जीत ।
(३) अथापरं च्यहं न कञ्चन याचेत् । (४)
अथापरं च्यहमुपवसेत् । (५) तिष्ठेदह्नि, रात्रा-
वासीत् । (६) क्षिप्रकामः । (७) सत्यं वदेत् ।
(८) अनेनार्थेन सम्भाषेत । (९) रौरव-यौधा-
जपे *नित्यं प्रयुञ्जीत । (१०) अनुसवनमुद-
कोपस्पर्शनमापोहिष्ठेति तिसृभिः पवित्रवतीभि-
र्मार्जयीत् । (११) हिरण्यवर्णाः शुचयः पा-
वका इत्यष्टाभिः । (१२) अधोदकतर्पणम् ।
(१३) ॐ नमो हमाय मोहमाय संहमाय
धुन्वते तापसाय पुनर्वसवे । (१४) नमो नमो

* रौरव-यौधाजपे सामनी ‘पुनानः सोमधारणा’ इत्यस्यामृष्टि
गतिः । ते च नित्यं प्रयुञ्जीत गायितेत्यर्थः । केचनात्र ‘नित्यं पुनः
प्रयुञ्जीत’ इत्यपि पठन्ति । विज्ञानेश्वरस्तु—‘रौरवयोधां जपेत्’ इत्य-
मेव पठति ।

१. B. and D. read प्रातरागान् भुक्त्वा and II. substitutes भुक्त्वा for
भुक्त्वा. २. B. D. G. and J. substitute अथापर for अथापर ३. I.
reads -अनार्थे for अनार्थे. ४. Except A. and the text all others
read यौधाजपे; while B and D. read यौधाजपे for the same. ५. The
text reads मार्जयेत् and I. मार्जयित्वा for मार्जयीत्. ६. We consult here
the five manuscripts of the text. Except A. and these manuscripts all
others read नमो हमाय मोहमाय and I. नमो हमाय संहमाय both for नमो हमा-
यमोहमाय संहमाय; while G. omits मोहमाय and reads गृहमाय for राह-
माय. ७. G. reads पुनर्वासाय for पुनर्वसवे.

मौञ्जायोर्म्याय वसुविन्दाय सर्वविन्दायै नमो
 नमः पाराय सुपाराय महापाराय पारदाय पार-
 यिष्णवे । (१५) नमो नमो रुद्राय पशुपतये
 महंत देवाय त्र्यम्बकाथेरुचरायाधिपतये ह-
 राय शैवायेशानायोग्राय वज्रिणे घृणिने कप-
 दिने । (१६) नमो नमः सूर्याद्यादित्याय ।
 (१७) नमो नमो नीलग्रीवाय शित्तिकण्ठाय ।
 (१८) नमो नमः कृष्णाय विद्महाय । (१९)
 नमो नमो ज्येष्ठाय श्रेष्ठाय वृद्धायेन्द्राय हरि-
 केशायोर्ध्वरेतमे । (२०) नमो नमः सप्तम्याय
 पावकाय पावकवर्णाय कामाय कामरूपाय ।
 (२१) नमो नमो दीप्त्याय दीप्तरूपिणे । (२२)
 नमो नमस्तीक्ष्णाय तीक्ष्णरूपिणे । (२३) नमो
 नमः सौम्याय सुपुरुषाय भेहापुरुषाय मध्यम-
 पुरुषाय उत्तमपुरुषाय ब्रह्मचारिणे । (२४)

१ I except A and the text others do not repeat नमः. २ I reads उभ्याय for ऊभ्याय but it seems wrong. ३ G and I omit सर्वविन्दाय. ४ G and I omit नमो and I reads नमः पाराय महापाराय परदाय omitting सुपाराय. The text omits पारदाय. G. omits महापाराय and substitutes वरदाय for पारदाय. ५ I except A and the text all others do not repeat नमः. ६ I except A and the text all others read हरये for हराय, while B and D omit हराय. F and H read सौम्याय and I ईश्याय all for सूर्याय. ७ I except A and the text all others omit नमः throughout. ८. D and J. read मीनरूपाय तिमिररूपाय for नीलग्रीवाय शित्तिकण्ठाय, while B. F. G. H. J. read मीनरूपाय for नीलग्रीवाय. ९. I. reads पावकरूपाय for पावकवर्णाय. १०. I except J. and the text all others do not insert महापुरुषाय.

नमो नमश्चन्द्रललाटाय कृत्तिससे पिनाके-
हस्ताय नमो नम इति । (२५) एतदेवा-
दित्योपस्थानम् । (२६) एता एवाज्याहुतयः ।
(२७) द्वादशरात्रस्यान्ते चरुं श्रपयित्वैताभ्यो
देवैताभ्यो जुहुयात् । अग्रये स्वाहा सोमाय
स्वाहा अग्नीषोमाभ्यामिन्द्राग्निभ्यामिन्द्राय वि-
श्वेभ्यो देवेभ्यो ब्रह्मणे प्रजापतये अग्रये
स्विष्टकृते इति । (२८) अन्ते ब्राह्मणभो-
जनम् । (२९)

(गौ. स्मृ. २७, २-२९)

इति । हविष्यानित्याहुपत्रमेदित्यन्तेन मात्रापत्यस्य स्वर-
रूपमुक्तम् । तिष्ठेदित्यादिना तस्यैवेति कर्तव्यतीच्यते । अह-
नि तिष्ठेदित्यनेन भोजनाद्यविरुद्धकालेषु अहस्त्येव एव
स्यात् । रात्रावासीनेत्यनेन निद्राया आवश्यकत्वात् तामासीन
एव सेवतेत्युक्तं भवति । क्षिप्रकामोऽपि भवेत् । शीघ्रं शुद्धः
स्यामिति सद्भ्रातृकामोऽपि भवेदित्यर्थः । अथवा शीघ्रं शुद्धि-
कामोऽहनि तिष्ठेन्नरावासीतेत्यर्थः ।

१. Except the text all others omit पिनाकेहस्ताय नमो नम इति ।
२. I omits एव. ३. B. and D. omit देवताभ्यो ४. I. omits इन्द्राग्निभ्याम्
५. The text reads ब्राह्मणभोजनम् for ब्राह्मणभोजनम् ६. I except १. and
I. all others omit इत्यनेन. ७. G. reads अनापदयःकामो for आपदयः
कामम् ८. B. D. and H read स्यामिति for स्यामिति.

एव सत्य वदेदित्याद्यद्गुरुलापे क्षिप्रकाम* इति अधिका-
रिविशेषणमनुपञ्चनीयम् । अनेन यं शनैः शनैः शुद्धो
भवामीति मन्यते तस्य नायं नियम इति अवगम्यते । शैव-
यौधाजये सामनी । नमोहमायेत्यादयस्त्रयोदश मन्त्रास्तर्पण-
सूयापस्थाना ऽऽज्यहोमेषु द्रष्टव्या । अथवा सम्प्रदानविभक्त्य-
न्ता पट्पञ्चाशन्मन्त्रौ । तर्पणमनुसवनं कर्तव्यम् । स्नाना-
द्भक्त्यर्पणस्य । तथा च भृगुः—

नित्यं नैमित्तिकं काम्यं त्रिविधं स्नानमुच्यते ।

तर्पणं त्रिविधस्याङ्गमेव एव विधिः सदा' ॥

इति । आदित्योपस्थाना-ऽऽज्यहोमौ तु प्रतिदिनं सकृत् सकृत्
कार्यौ । 'अथोदकतर्पणमादित्योपस्थानमाज्यहोमश्च'—इति
वक्तव्ये

'एतदेवादित्योपस्थानम् । एता एवाज्यानुतयः ।

इति पृथग्योगकरणान् । शिष्टं स्वष्टम् । एतद्धारिताद्युक्त-

* यत्तिष्ठोप्येवमेवाह—

'हविष्यान् प्रातराशास्वीन् सायमाशांश्नधैव च' ।

इत्याशुक्-व-

'राशौ जलाशये व्यूष्णं प्राजापयेन तत्समम्' ॥ (१७)

(व स्मृ १७-१७)

इत्यादिना ।

१ B C D E F G do not repeat शनैः २ B and D om: मया

३ C substitutes मनु for अनु ४ B D ar: H do not repeat सपुन
while I substitutes कर्तव्यो for कार्यो ५ C and I om: एव

जप-होमाद्यङ्गरहितप्राजापत्यद्वयस्थाने वेदितव्यम् । बहुप्रयास-
साध्यत्वेनातिगुरुत्वात् । अथवा येषां शूद्रादीनां मन्त्राधिकारो
नास्ति तेषां जप-होमादिङ्गरहित प्राजापत्य वेदितव्यम् । अत
एवोक्तमङ्गिरसा-

‘तस्मान् शूद्र समासाद्य सदा धर्मपथे स्थितम् ।

प्रायश्चित्तं प्रदातव्यं जप-होमविवर्जितम्’ ॥

इति । येषां ब्राह्मणादीनां जप-होमादिष्वधिकारस्तेषां गौ-
तमोक्तं वेदितव्यम् ॥

अथातिकच्छ ।

तस्य लक्षणमुक्तं चतुर्विंशतिमते-

‘एकैकं ग्रासमश्रीयात् त्र्यह्नाणि त्रिंशत् पूर्ववत् ।

त्र्यह्नं चोपवसेन्नित्यमतिकृच्छ्रं चरन् द्विज’ ॥

इति । एकभक्त-नक्ता-भ्याश्चित्तदिवसेषु नवस्वेकैकं ग्रासम-
श्रीयात् त्र्यह्नं चोपवसेत् । एव चातिकृच्छ्रो भवतीत्यर्थः ।
यत्तु याज्ञवल्क्येनोक्तम्-

‘अयमेवातिकृच्छ्रं स्यात् पाणिपूरान्नभोजनं’ ।

(या स्म ३ ३२०)

१ B (D I G a) H read -द्वयं व्यवस्थाने for -द्वयस्थान while
H and J द्वयव्यवस्थाने for the same but H gives marginal reading -
द्वयस्थाने २ B D G and J read आधिकारं C and F आधिकारी
lotl for मन्त्राधिशारां while G omits शूद्रादीनां ३ B (D F a)
G read जप-होमादिङ्ग for जप होमादिङ्गरहितं ४ B and D read स्थित
for स्थितम् ५ G omits तस्य ६ C F and I read अह्नं for
त्र्यह्नं while H reads चरन्ति G and I चरन् द्विज for चरन् द्विज
७ H a l l read भोजने for भोजन

इति—अयमेव प्राजापत्यकृच्छ्रः एकभक्त-नक्तायाचितदिवसेषु नवमु पाणिपूरान्नभोजनयुक्तोऽतिकृच्छ्रो भवतीत्यर्थः । तदेतदशक्तविषयम् । पाणिपूरान्नस्य ग्रसपरिमितादन्नादधिक-परिमाणत्वात् ॥

अथ कृच्छ्रातिकृच्छ्रः ।

तस्य लक्षणं याज्ञवल्क्येनोक्तम्—

‘कृच्छ्रातिकृच्छ्रः पयसा दिवसानेकविंशतिम्’ ।

(या. स्म. ३ ३२१)

इति । विष्णुरपि—

‘कृच्छ्रातिकृच्छ्रः पयसा दिवसानेकविंशतिक्षणम्’ ।

(वि. स्मृ १६. १३)

इति । यत्तु गौतम —

‘अध्वक्षस्तृतीयः सं कृच्छ्रातिकृच्छ्रः’ ।

(गौ स्मृ २७ ३२)

इति एकभक्त-नक्तायाचितदिवसेषु यो भोजनकालः तस्मिन्नेव काले केवलमुदकेन वर्तनं कृच्छ्रातिकृच्छ्रो भवतीति तदेतच्छक्तविषयम् । अतिकृच्छ्र-कृच्छ्रातिकृच्छ्रयोरपि प्राजापत्यकृच्छ्रोक्तेनिकर्तव्यता द्रष्टव्या ।

१ G and I read this —

कृच्छ्रातिकृच्छ्रः पयसा दिवसानेकविंशतिम् ।

but I adds इति and reads अपयेदिति शेषे for अयमेव = Wellaw here A and the text, while all others omit it

‘ एतेनैवे* कृच्छ्रातिकृच्छ्रौ व्याख्यातौ’ ।

(गौ. स्मृ. २७. ३१)

इति गौतमस्मरणात् । पराकलक्षणमाह यमः—

‘द्वादशाहं निराहारो यतात्मा संशितव्रतः ।

कृच्छ्रः पराकनामैव सर्वपापप्रणाशन.’ ॥

इति । पर्णकृच्छ्रलक्षणमाह याज्ञवल्क्य—

‘पर्णोदुम्बर राजीव-विल्वपत्र-कुशोदकैः ।

प्रत्येकं प्रत्यहं पीतैः पर्णकृच्छ्र उदाहृतः’ ॥

(या. स्मृ. ३ ३१७)

* इदं सर्वथा मूलविह्वलमिवेति प्रतिभाति । मूले तु, एकोनविंशद्वि
सुत्रैः पूर्वं कृच्छ्रमभिधाय अनन्तरम्—

‘ एतेनैवातिकृच्छ्रौ व्याख्यातः’ ।

इत्यनेन द्वितीयमतिकृच्छ्रमभिधाय—

‘ अन्नभक्षस्तृतीयः स कृच्छ्रातिकृच्छ्रः’ ।

इत्यनेन तृतीयः कृच्छ्र उक्तः । तत्कथमय पाठः सन्नच्छन्न इति
चिन्तनीय विद्वाद्भिः ।

१ The text reads अतिकृच्छ्रौ व्याख्यातः for कृच्छ्रातिकृच्छ्रौ व्याख्यातौ
२ E G and I substitute -यथनाह for -स्मरणात् C and I omit
यम, while G omits the following portion:—

‘द्वादशाह निराहारो यतात्मा संशितव्रतः ।

कृच्छ्रः पराकनामैव सर्वपापप्रणाशन ॥

इति । पर्णकृच्छ्रलक्षणमाह याज्ञवल्क्य—

‘पर्णोदुम्बर-राजीव विल्वपत्र कुशोदकैः ।

प्रत्यहं प्रत्यहं पीतैः पर्णकृच्छ्र उदाहृतः’ ॥

इति । पराकलोदुम्बरादिभिर्विल्वपर्णानामेकैरुक्तं कथितमुदकं प्रत्यहं
पिबेत् । कुशोदकं च कृच्छ्रमत्रहतीति । पर्णकृच्छ्रस्य लक्षणान्तरमाह यम—
३ B C D F and H. read जिनात्मा for यतात्मा while some read
पशित- for सशित-

इति । पलाशोदुम्बरारविन्द-विल्वपर्णानामेकेकेन कथित-
मुदरु मत्स्यह पित्रेत् । कुशोदक चेरुस्मिन्नहनीति । पर्णकृ-
च्छस्य लक्षणान्तरमाह यम -

‘एतान्येव समस्तानि त्रिरात्रोपोषित शुचि ।
काथयित्वा पित्रेदद्वि •पर्णकृ छे वि शीयते’ ॥

इति । यदा पलाशादिपत्राण्येकीकृत्याम्भसा काथयित्वा
त्रिरात्रोपवामान्ते कथित तत्पित्रे तदा पर्णकृच्छ्रे भवतीत्यर्थ ।
फलकृच्छ्र दीना स्वरूपमाह मार्कण्डेय -

‘फलैर्मासेन कथित फलकृच्छ्रे मनीषिभि ।
श्रीकृच्छ्र श्रीफलं प्रोक्त पद्माक्षैरपरमथा ॥
मासेनामलकैरेव श्रीकृच्छ्रमपर स्मृतम् ।
पत्रैर्नत पत्रकृच्छ्र पुत्रैस्तत्कृच्छ्र उच्यते ॥
मूलकृच्छ्र स्मृतो मूत्रैस्तोयकृच्छ्रे जलेन तु’ ।

इति । यदा विल्वादिकलान्यम्भसा काथयित्वा माममेरु
तदम्भ पिबति तदा फलकृच्छ्रे भवति । यदा विन्ध्य-वद्मा-
क्ष-मूला नामन्यतमस्य काथ माम पिबेत्तदा पत्र-पुष्प-मूल-
कृच्छ्राणि भवन्ति ।

१ Except A, all others do not insert गुणादक वैश्विस्मिन्नहनीति In
connection with this omission the editor of the Calcutta edition
of this work published in the Index Series is quite misled. He writes
in foot note page 460 इत्यनेन पाठः सर्वेषु विल्व वन-शुद्ध्याय वैश्व-
इति तु भाविनु गुणः । २ Except A and I others read मध्वनाह
३ C does not insert the comment of this Sloka
४ C reads यदि for यथा ५ H reads याव for यथा

वोरुण-स्त्रीकृच्छ्रयोर्लक्षणमाह यमः—

‘ ब्रह्मचारी जितक्रोधो मासेऽप्युदकसंस्तुकान् ।
 पिवेच्च नियताहारः कृच्छ्रं वारुणमुच्यते ॥
 अहं पिवेत्तु गोमूत्रं अहं वै गोमयं पिवेत् ।
 अहं वै यावकेनैव स्त्रीकृच्छ्रं ह्येतदुच्यते ’ ॥
 (य. स्मृ. ५. ३१)

इति । सौम्यकृच्छ्रस्वरूपमाह याज्ञवल्क्यः—

‘ पिण्याका-ऽऽचाम-तक्रा-ऽम्यु-सक्तुनां प्रतिवासरम् ।
 एकरात्रोपवासश्च कृच्छ्रः सौम्योऽयमुच्यते ’ ॥
 (या. स्मृ. ३. ३९९)

इति । आचाम ओदननिःस्त्रात्रः । पिण्याकादीनां पञ्चानामेकैकं प्रतिदिनमुपभुञ्ज्य पटेऽह्न्युपवसेत् । एष सौम्यकृच्छ्रः । यत्तु जाबालेन चतुरह्वयापी सौम्यकृच्छ्र इत्युक्तम्—

१ Only I reads वाऽपीर्थाकृच्छ्र for वारुण स्त्रीकृच्छ्र- ० C and F. read मासेषु for मासेऽपि; while I. जितक्रोध भागिनोपकसस्तुकान् for जित क्रोधो मासेऽप्युदकसस्तुकान् ३ B omits:—

----- मुच्यते ।

अहं पिवेत्तु गोमूत्रं अहं वै गोमयं पिवेत् ।

अहं वै यावकेनैव स्त्रीकृच्छ्रं ह्येतदुच्यते ॥

४ I reads श्रीकृच्छ्र, while II. तु तदुच्यते for ह्येतदुच्यते ५ II D G. and II omit -रूपत्वम्. ६ J omits the following —

‘ पिण्याका ऽऽचाम-तक्रा-ऽम्यु-सक्तुनां प्रतिवासरम् ।

एकरात्रोपवासश्च कृच्छ्रः सौम्योऽयमुच्यते ’ ॥

इति । आचाम ओदननिःस्त्रात्र

० C. and F. omit the following:—

पिण्याकादीनां पञ्चानामेकैकं प्रतिदिनमुपभुञ्ज्य पटेऽह्न्युपवसेत् । एष सौम्यकृच्छ्रः । यत्तु जाबालेन चतुरह्वयापी सौम्यकृच्छ्र इत्युक्तम्.

८ G reads उपभुञ्ज्य for उपवस्य

‘पिण्याक सक्तवस्तक्रं चतुर्थेऽहन्यभोजनम् ।

वासो वै दक्षिणां दद्यात् सौम्योऽथ कृद्ऋ उच्यते’ ॥

इति तदेतेदशक्तविषयम् ॥

अथ तुलापुरुष ।

तत्र जावाल्लिः—

‘पिण्याक च तथाऽऽचामं तक्र चोदकसक्तवः ।

त्रिरात्रमुपवासश्च तुलापुरुष उच्यते’ ॥

इति । सोयमष्टदिवसमाध्यः । याजवल्क्यस्तु पञ्चदश-
दिवससाध्यमाह—

‘एषां त्रिरात्रमभ्यासादेकैकस्य यथाक्रमम् ।

तुलापुरुष इत्येव शयः पञ्चदशाहिकः’ ॥

(या. स्मृ. ३. ३२३)

इति । एषां प्रकृतानां पिण्याकादीनां पञ्चदश्याणाम् ।
यमस्त्वेकविंशतिदिवससाध्यमाह—

‘आचाममथ पिण्याकं तक्रं चोदक-सक्तुकान् ।

१ B and D. omit एतम् २ B D G and J. omit -वत्- and read
पञ्चदिवससाध्यम् ३ B. and D omit the following —

‘एषा त्रिरात्रमभ्यासादेकैकस्य यथाक्रमम् ।
तुलापुरुष इत्येव शयः पञ्चदशाहिकः’ ॥

इति । एषा प्रकृतानां पिण्याकादीनां पञ्चदश्याणाम् । यमस्त्वेकविंशति-
दिवससाध्यमाह ४ The text reads इत्येव for इत्येव ५. G omits पिण्या-
कादीनां पञ्चदश्याणाम् । यमस्त्वेकविंशतिदिवससाध्यमाह—

आचाममथ — — — — — ।

६ L and D read -सक्तुम G सक्तान J. सक्तुवान all for -सक्तुकान्.

च्यद् व्यद् प्रभुञ्जानो वायुभक्षस्त्यद्द्वेयम् ॥

एकत्रिंशत्तिरात्रस्तु तुलापुरुष उच्यते ।

इति तदेतत्रय पापतारतम्यविषयतया व्यवस्थापनी-
यम् । अत्रैतिकर्तव्यतामाह ज्ञारित —

‘अथातस्त्रिणयनोक्तस्य तुलापुरुषस्य कल्प
व्याख्यास्याम । (६९)’

अयाज्ययाजन कृत्वा प्राण्य मृव-पुरीषयो ।

अप्रतिग्राह्यमादाय याजयित्वा त्रिनिन्दितान् ॥ (७०)

मिनायक्रोपसृष्टस्य महाव्याधिहतस्य च ।

एतन् कृच्छ्रं तुलापुंषे* महापातकनाशनम् ॥ (७१)

स्वर्गद्वारमिदं पुण्यं महादेवेन निर्मितम् † ।

आचाममथ त्रिण्याकं तत्र चोदकसक्तुकान् ॥ (७२)

च्यद् व्यद् प्रभुञ्जानो वायुभक्षस्त्यद्द्वेयम् ।

वाचा कायेन मनसा कृतानि विविधानि च ॥ (७३)

* तुलापुरुषमिति वक्तव्ये तुलापूर्वमित्यर्थम् । उद्दोऽम्बुतोषादोक्तमिति
यथाकथञ्चिजोऽजीपमिति प्रतिभाति ।

† तत्र तावन् तुलापुरुषं केन कार्यं तदाह । अयाज्ययाजनमित्यादि
महाव्याधिहतस्य चेत्येतेन । एतन् कृच्छ्रमित्येतेन तस्य पापापनो-
दकत्वमाह । स्वर्गद्वारमित्येतेन परमोत्तमलोकप्राप्तिकरत्वमुक्तम् । अतः
एवायं तुलापुरुषः न केवलं प्रायश्चित्तार्थमेव कर्तव्य इत्युक्तं भवति ।

१ B and D read-इयद्द्वयम् for द्वेयम् २ We follow here A B and D
while all others read-सुप्तं for पुंषे and G reads सप्तमक for
सप्तमक No doubt the first पुंषे seems to be correct, but in the
Vaidik rule it is correct ३ B C D T F G and H read पर
सप्तम for इयद्द्वयम्, while G reads इयद्द्वयम् for प्रभुञ्जानं & B C
D F and G read शनानि विधुनादि च for कृतानि विविधानि च

आचामस्तानि निर्हन्ति नवथाङ्गं च सूतकम् ।

तैक्ष्ण्यं च दारुणं चैतत्केशकीटहतं च यत् ॥ (७४)

आखोर्मूत्र-पुरीषं च ब्रह्महरस्पृष्टमेव च ।

पिण्याकस्तानि निर्हन्ति अस्थि भित्त्वा तु यत् स्थितम् ॥ (७५)

आहारेषु च ये दोषाः स्नेहदोषाश्च ये क्वचित् ।

खरोष्ट्रमुखसंस्पृष्टमुग्रसंस्पृष्टमेव च ॥ (७६)

तत्रेण तानि निर्हन्ति यच्चान्यत् श्वावलोकितम् ।

कनका-श्व-तिला गावो भूमिसाच्छादनं स्त्रियः ॥ (७७)

सर्वं पुनाति धर्मात्मा गूढं चोदकसक्तुभिः* । (७८)

ब्रह्महत्यां भ्रूणहत्यां स्वर्णस्तेयं सुरापानं गुरुदाराभि-
गमनं कन्यादूषणं क्लीबाभिगमनमुदक्याभिगमनं वायुभक्षः
पुनाति । (७९)

* आचाममयेत्यादि वायुभक्षः पुनातीत्यन्तेन तुलापुण्यकर्तुर्दोह-
शुद्ध्यर्थमाधिकारसिद्धयर्थं च पूर्वकर्तव्यं तत्कलं चोक्तम् । अनन्तरं
गन्धोशीरमयौ इत्यनेन मूर्तिद्वयं कर्तव्यतयोक्तम् ।

१ I. reads निशा च for तैक्ष्ण्यं च, while B. and D तैक्ष्य for तैक्ष्ण्य.
२. B. D. E. G. H. read ब्रह्मसंस्पृष्टम्, C F. and J. ब्रह्मसस्पृष्टम् both for
ब्रह्महरस्पृष्टम् ३. C. and F. read नवथाङ्गं च सूतकम् for अभिधि भित्त्वा तु
यत् स्थितम्; while G omits the following:—

अ - - - - - अस्थि भित्त्वा तु यत्स्थितम् ।

आहारेषु च ये दोषाः स्नेहदोषाश्च ये क्वचित् ॥

खरोष्ट्रमुखसंस्पृष्टमुग्रसंस्पृष्टमेव च ।

तत्रेण तानि निर्हन्ति - - - - - ॥

V. B. and D. उपसस्पृष्ट एव च, C. and F. अपसंस्पृष्टमेव च and E. and H.
उपसस्पृष्टमेव च all for उपसंस्पृष्टमेव च. ५. H. C. D. F. G. H. and J. read
कनकाश्च, E. कनकाश्च both for कनका-श्व- १. E. H. J. and J. omit तुला-
पानं. ७. B and D omit कन्यादूषणं क्लीबाभिगमनमुदक्याभिगमनं.

गेन्धोशीग्मयौ कार्यौ पुरुषौ पलसम्भितौ ।
नदीमृत्तिकया वापि पुरुषौ द्वौ च कारयेत् ॥ (८०)

महापशुर्येन शरेण विद्धो

यद्वा शस्त्रमुभयतो यच्च लक्ष्यम् ।

तेनायसीं मुकृता कारयित्वा

प्रादेशमात्रामुभयतो जातशिक्याम् ॥ (८१)

सौवर्णां राजती वाऽपि तुला देवीं तु कारयेत् ।

अपि चन्दनवृक्षस्य खदिरस्यापि कारयेत् ।

तस्याऽलाभे तुला कार्या यथा वाऽप्युपपद्यते * ॥ (८२)

यं पुरुष पिद्मलो बभ्रुर्हल-मुसल-चक्रपाणि-

स्तमद्द पिद्मल चक्र-हल-मुसल-शूल-वज्रपाणि-

मावाहयामि । (८३) स्वत एहि सूत एहि

स्वयाम ण्नि नाग एहि कृष्णाजिन एहि । (८४)

* महापशुर्येन इत्यादि यथावाप्युपपद्यते इत्यन्तेन कस्य द्रव्यस्य कथं वा तुला कार्यं युक्तम् । य पुरुष इत्यादि सयवादिनि इत्यन्तेन देवता पूजनमुक्तम् । देशानां सम्पदमित्यादिना प्रार्थनोक्ता । अथये इत्यादिना होम उक्त ।

१ We follow here A C and F while all others read तश्चन्द्रनासृत् मयौ पुरुषौ कारयस्ये B and D subst tut ण्ग यत् for तत् and पदे for पद २ B and D subst tute षत्ता for विद्धा ३ B and D read उदप्रता G उप्रता C and F उभयत E and F उपगत all for उभयता ४ B D and G omit this line ५ Except A C and F all others are mistaken here I om its य B D E G H and I omit पुरुष पिद्मलो बभ्रुर्हल मुसल चक्रपाणिरत्नमरं and substitute पुरुष for पुरुष ६ I reads स्वत एहि मानतेहि स्वयाम for स्वत एहि सूत एहि स्वयाम while C and F omit सूत एहि स्वयाम एहि

स्वागतमनु स्वागतम् । (८५) भगवते तुलापुरुषाय
 महादेवायैदमासनमिदं पाद्यमिदमाचमनीयमिदं
 गन्ध-माल्य-धूप-दीप-नैवेद्यं प्रतिगृहाण प्रसीद
 देव तुभ्यं नमः । (८६) अक्रुद्धः सुमना भव ।
 (८७) अथ तुलामभिमन्त्रयेत् । (८८) ऋषि-
 सत्यं ब्रह्मसत्यं देवसत्यं अन्तःसत्यं तेन सत्येन
 सत्यवादिनि । (८९)

देशानां सम्पदं ब्रूहि कं देशं वर्धयिष्यसि ? ।
 बीजानां सम्पदं ब्रूहि किं बीजं वर्धयिष्यसि ? ।
 राज्ञां च सम्पदं ब्रूहि कं नृपं वर्धयिष्यसि ? ॥ (९०)
 अस्माकं सम्पदं ब्रूहि किमस्माकं भविष्यति ? ।
 यदा तु गुरुमात्मानमसकृत्तुलया धृतम् ।
 परं चैव लघुं मन्येत तदा कर्मसमारभेत् ॥ (९१)
 अग्रये पृथिव्यधितये स्वाहा । (९२) वायवेऽन्त-
 रिक्षाधिपतये स्वाहा । (९३)

१. J. omits तुलापुरुषाय २ B. D. and G. omit-दीपनैवेद्य, C. and F. नैवेद्य and F. H and J. substitute-अर्घ्यं- for-दीप- and omit नैवेद्य. ३ H. reads सम्पदानां सम्पदं ब्रूहि किं देशो वर्धयिष्यति. B D G E and J. substitute वर्धयिष्यति for वर्धयिष्यसि. ४. Except A. C. and F all others omit this line and the following बीजानां सम्पदं ब्रूहि किं बीजं वर्धयिष्यसि. ५ Here also the above manuscripts omit - - - - कं नृपं वर्धयिष्यसि ॥ अस्माकं सम्पदं ब्रूहि - - -. ६. B. D. H. G. I. and J. read यदात्मानमसकृत्तुलया धृतम् । यदा च लघुं मन्येत - - - - ॥ while F. and G. read समुत्तुलं परम् । ७. सम्पदं धृतम्. J. सम्पदं परम् and J. सम्पदं परम् all for तुलया धृतम् ८. J. reads अन्तरिक्षाय for अन्तरिक्षाधिपतये and omits तुलया रिक्षाधिपतये स्वाहा.

भूर्याय दिवोऽधिपतये स्वाहा । (९४) सोमाय नक्षत्रा-
धिपतये स्वाहा । (९५) वासुकेये नागाधिपतये
स्वाहा । (९६) कुबेराय यक्षाधिपतये स्वाहा । (९७)
इन्द्राय देवाधिपतये स्वाहा । (९८) ब्रह्मणे त्रैलो-
क्याधिपतये स्वाहा । (९९) देव्यै भगाधिपतये
स्वाहा । (१००) सालरूढकंठाय स्वाहा । (१०१)
कुम्भाण्डराजपुत्राय स्वाहा । (१०२) विनायकाय
स्वाहा । (१०३) महाविनायकाय स्वाहा । (१०४)
महामहाविनायकाय स्वाहा । (१०५) वक्रतुण्डाय
गणाना पतये स्वाहा । (१०६) धर्माय स्वाहा ।
(१०७) अधर्माय स्वाहा (१०८) तुलायै स्वाहा ।

१ B C D I and G omit the following Sutras —

सुयाय दिवाऽधिपतये स्वाहा । सोमाय नक्षत्राधिपतये स्वाहा । वासुकेये
नागाधिपतये स्वाहा । कुबेराय यक्षाधिपतये स्वाहा । इन्द्राय देवाधिप-
तये स्वाहा । ब्रह्मणे त्रैलोक्याधिपतये स्वाहा । देव्यै भगाधिपतये स्वाहा

२ I reads दिवाधिपतये for दिवोऽधिपतये ३ F H and J also omit the
following Sutras —

वासुकेये नागाधिपतये स्वाहा । कुबेराय यक्षाधिपतये स्वाहा ।
इन्द्राय देवाधिपतये स्वाहा ।

४ I reads ह्यरूढकंठाय, J reads सालरूढकंठाय both for सालरूढकंठाय,
while B D and G omit it is and the following one Sutra —

सालरूढकंठाय स्वाहा । कुम्भाण्डराजपुत्राय स्वाहा ।

५ B and D omit the Sutras as —

महाविनायकाय स्वाहा । महामहाविनायकाय स्वाहा । वक्रतु-
ण्डाय गणाना पतये स्वाहा । धर्माय स्वाहा । अधर्माय स्वाहा ।
तुलायै स्वाहा । सुगणपुत्राय स्वाहा । देव्यै पुनरागमनाय स्वाहा ।

६ Except A and I all others omit the Sutra ७ G and H read
अधिपतये for गणाना पतये ८ G omits अधर्माय स्वाहा

(१०९) भुलापुरुषाय स्वाहा । (११०) देव्यै पुनरा-
गमनाय स्वाहा । (१११) *सकृच्चरित्वा शुचिः पुत्र्यः
कर्मण्यो भवति । (११२) द्वितीय चरित्वा गाणपत्यं
प्राप्नोति । (११३) त्रिचरित्वा मन्नादेवस्यात्रसंभं प्रा-
प्नोति । (११४) आपादृचां कार्तिभ्या यो फाल्गुन्यां
वा पुण्ये नक्षत्रे ण्य विहितो धर्मः । (११५)

(हा. स्मृ. ०८. ६९-११५)

इति ॥

अथ कृच्छ्राः ।

याम्णकृच्छ्रः ।

तत्र याम्णकृच्छ्रमाह यमः—

‘ब्रह्मचारी जितक्रोधो मामेभ्युदरुमकुक्षान् ।
विवेश नियताहारः कुर्यं याम्णमुन्यने’ ॥

इति ॥

अथमर्षणकृच्छ्रः ।

अथमर्षणकृच्छ्रमाह विष्णुः—

‘अथ कृच्छ्राणि भवन्ति । (१) प्यत्वं नाग्नीयान् ।

* तद्वृत्तान्त्रिपादिना फल कार्त्तव्येण । उत्तानार्थे सत प्रतिपदं न
व्याख्यातम् ।

* G. om. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

विष्णुः—

Y C and F read अर्षणं 201 G अर्षणं 21 अर्षणं 22 I om. 23
24 25 B. and D read अर्षणं 26 अर्षणं 27 I D. 28 H.
29 अर्षणं 30 अर्षणं 31

(२) प्रत्यहं च त्रिवचणस्नानमाचरेत् । (३) मग्न-
स्त्रिवचमर्पणं जपेत् । (५) दिवा स्थितास्तित्ठेत् । (६)
रात्राद्यासीत् । (७) कर्मणोऽन्ते पयस्त्रिणीं दद्यात् ।
(८) इत्प्रथमर्पणम् ।

(वि. स्मृ. ४६. १-९)

इति । शङ्खस्तु प्रकारान्तरेणोद्यमर्पणकृच्छ्रमाह—

‘अहं त्रिवचणस्नार्या मौनीं स्थादथमर्पणम् ।

मनसा त्रिः पठेदप्सु न भुञ्जीत दिनत्रयम् ॥

वीरासनं सदा तिठेत् गा च दद्यात् पयस्त्रिणीम् ।

अथमर्पणमित्येतद् व्रतं सर्वाथमूदनम् ॥

(श. स्मृ. १८. १-२)

इति ॥

अथ यज्ञकृच्छ्रः ।

तत्राग्निहोत्रा—

‘युक्तस्त्रिवचणस्नार्या सयतो मौनमास्थितः ।

प्रातः स्नानसमारम्भं कुर्याज्जप्य च नित्यञ्च ॥

१ B and D read अहं for प्रत्यहं च २ The text reads रात्राद्या-
सीत् for रात्राद्यासीत् ३ B and D all गत after पयस्त्रिणीं ४ B
D and I omit अथमर्पणकृच्छ्रम् ५ Except A I and J all others
substitute मुनि for मौनी while J मुनि for the same and the text
adds more one line and reads these lines thus —

‘अहं त्रिवचणस्नाने प्रकृष्टोद्यमर्पणम् ।

दिनत्रयं मनः शरित्ति न भुञ्जीत दिनत्रयम् ॥

६ Except A and the text all others omit this line —

वीरासनं सदा तिठेत् गा च दद्यात्पयस्त्रिणीम् ।

७ The text reads कर्मणोऽन्ते स्नानमाचरेत् for अन्ते स्नानमाचरेत् ८ J inter-
changes these three lines, third for the first and reads रात्राद्या-
सीत् for रात्राद्या ९ B and D read रात्राद्यात् for रात्राद्या

सावित्रीं व्योहृतीश्चैव जपेदष्टसहस्रकम् ।
 ॐकारमादितः कृत्वा रूपे रूपे तथाऽन्ततः ॥
 भूमौ वीरासने युक्तः कुर्याज्जप्यं मुसंयतः ।
 आसीनश्च स्थितो वाऽपि पित्रेद्रव्यं पयः सकृत् ॥
 गव्यस्य पयसोऽलाभे गव्यमेव भवेद्देधि ।
 दध्नोऽभावे भवेत्तक्रं तक्राभावे तु यावकम् ॥
 एषामन्यतमं यद्यदुपपद्येत तत् पित्रेत् ।
 गोमूत्रेण समायुक्तं यावकं चोपयोजयेत् ॥
 एकाहेन तु कृच्छ्रोऽयमुक्तस्वद्विरसा स्वयम् ।
 सर्वपापहरो दिव्यो नाम्ना यज्ञ इति स्मृतः ॥
 एतत् पातकयुक्तानां तथा चाप्युपपातकैः ।
 महद्भिश्चापि युक्तानां प्रायश्चित्तमिदं शुभम् ॥
 इति ॥

अथ देवकृच्छ्रः ।

देवकृते कृच्छ्रं दर्शयति यमः—

‘यत्रागूं यावकं शाकं क्षीरं दधि घृतं तथा ।

ज्यहं ज्यहं तु प्राश्नीर्याद्यायुभक्षः परं ज्यहम् ॥

१ Except A I. and J. all others read व्याहृति for व्याहृती .
 २ C and F omit the following:—

गव्यस्य पयसोऽलाभे गव्यमेव भवेद्देधि ।
 दध्नोऽभावे भवेत्तक्रं तक्राभावे तु यावकम् ॥
 एषामन्यतमं यद्यदुपपद्येत तत्पित्रेत् ।

३ G. reads पयोदधि for भवेद्देधि. ४. I. reads यजेत् for यद्यत् ५ G. reads शुभ स्मृतम् for इदं शुभम् ६. B. and D. omit नृत. ७ G reads अहं ज्यहं for ज्यहं ज्यहं. ८. The manuscript C. ends here at the word प्राश्नीर्यात् and the following is colophon —

॥ राम ॥ रामः ॥ श्री ॥ राम ॥ श्री ॥ रामाय नमः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ राम

and consequently we have no assistance of this manuscript hereafter.

कृच्छ्रं देवकृतं नाम सर्वकल्मषनाशनम् ।
मरुद्भिर्वमुभी रुद्रैरादित्यैश्चरितं व्रतम् ॥
व्रतस्यास्य प्रभावेन विरजस्का हि तेऽभवन् ।

इति ॥

अथ यावककृच्छ्रः ।

यावककृच्छ्रमाह शङ्खः—

‘गोपुरीष-यवाभ्यासो मासमेकं समाहितः ।

व्रतं नु यावकं कुर्यात् सर्वपापापनुत्तये’ ॥

(शं. स्मृ. १८. १०)

इति । देवलोषि—

‘यवानामप्सु साधितानां सप्तरात्रं पक्षं मासं वा
प्राशनं यावकः । एतेन यावक-पायसौदकानि
व्याख्यातानि । यावक-पायसौदकानि प्राजाप-
त्यविधानेन व्याख्यातानि भवन्ति’ ।

इति ॥

अथ प्रसृतियावककृच्छ्रः ।

अथ प्रसृतियावकः । तत्र हारीतः—

‘यं आत्मकृतैः कर्मभिर्गुरुमात्मानं पश्येत् आ-
त्मार्थं प्रसृतियावकं श्रपयेत् । (३१) ततोऽग्नौ

१. I. reads गोपुरीष-यवाभ्यासं च for गोपुरीष-यवाभ्यासः ; while the text reads गोपुरीषाद्यनो भूया मासं निरयं for गोपुरीष-यवाभ्यासो मासमेकं. २. The text reads वार्षिक for यावक. ३. Except A. and J. all others omit भवन्ति. ४. E. G. F. H. and J. read प्रसृत- for प्रसृति. ५. B. D. and I. read अयमार्यकृते, E. and H. अयमार्यकृते, G. अप्यास्वकृते all for च आत्मकृतैः ; while E. substitutes कर्मकृतै. for कर्मभिः and B. D. F. and G. omit the same. ६. A. E. F. G. and J. read प्रसृत- for प्रसृति.—

जुहुयात् । (३२) तदेव बलिकर्म । (३३)

श्रुत चाभिमन्त्रयेत् । (३४]

यवोक्षति धान्यराजो वा वारुणो मधुसयुत ।

निर्गोद सर्वपापाना पत्रिमृषिभि स्मृतम् ॥ (३५)

घृत यवा मधु यवा आपोहिष्ठाभ्रत यवा ।

सर्वं पुनन्तु मे पाप यन्मया दुष्कृत कृतम् ॥ (३६)

वाचाकृत कर्मकृत मनमा दुर्विचिन्तितम् ।

अलक्ष्मा कालकर्णो च सर्वं पुनत मे यवा ॥ (३७)

माता पित्रोरशुश्रूषा यौवने कारिता तथा ।

श्व-सूकरावलीढ च उच्छिष्टोपन्त च यत् ॥ (३८)

सुवर्णस्तेय व्रात्यैस्व बालवादात्मनस्था ।

ब्राह्मणाना परीवाद सर्वं पुनत मे यवा ' ॥ (३९)

श्रेय्यमाणे रक्षा कुर्यात् । (४०) नमो रुद्राय भृता

धिपतये द्या सावित्री मानसोकेति पात्रे त्रिन

पिच्य 'यि देवा मनोजाना मनोयुज मुदक्षा दक्ष-

पितरस्ते न पान्तु ते नोऽप्यनुतेभ्यो नमस्तेभ्य

१ G and H read शुने for घृते and C and J a l t utre वा for व
 २ I reads पवित्र मृषिभि स्मृत for पाववग्गद न स्मृतम् but the V a l k
 Brahm as read in the Sr ddh a cer nony H s ma tra पवित्रमृषिभि
 स्मृतम् ३ B D F and C read पुनातु पुनन्तु while G a l t utre
 सर्वं f r सर्वं ४ B a d D read यौवनात् while F I G H and
 J read वयसा both for यौवन ५ B D a l l read सावित्र्या चारुणा
 while G ब्राह्मण्य for ब्राह्मण्य and सा रथा चारुणा J सा रथाणाऽऽ न्यज
 all for ब्राह्मण्यारुणा ६ B D a l l G read श्रेय्यमाण इ श्रेय्यमाण
 F पश्यमाण and H and I पश्यमाण a l for श्रेय्यमाण ७ All
 others except A and I on वि ८ B and D read मायुजा and
 F F H मनायुजा for मनायुज ९ I I and H read दर्शितर (३) for
 दर्शितर

स्वाहा'-इत्यात्मनि जुहुयात्* । (४१) त्रिरात्रमेवार्थार्थी । पापकृत् पद्भ्रात्रं पीत्वा पूतो भवति (४२) सप्तरात्रं महापातकी । (४३) द्वादशरात्रं पीत्वा सर्वपुरुषकृतं पापं निर्देहति । (४४) निःसृतानां यवानामेकविंशतिरात्रं पीत्वा गणान् पश्यति । (४५) गणाधिपतिं पश्यति । (४६) विद्यां पश्यति । (४७) विद्याधिपतिं पश्यति । (४८) योऽश्नीयाद्यावकं पकं गोमूत्रे सकृद्भि-क्षीर-सर्पिः प्रमुच्यते सोऽहंसः क्षणादित्याह भगवान् मैत्रावरुणिः । (४८)

(हा. स्मृ. २८. ३२-४८)

इति । इत्थं प्राजापत्यादिव्रतानि निरूपितानि ॥

अथ व्रतग्रहणप्रकारः ।

तत्र विष्णुः—

‘सर्वपापेषु सर्वेषां व्रतानां विधिपूर्वकम् ।

ग्रहणं सम्प्रवक्ष्यामि मायश्चित्ते चिकीर्षिते ॥

* यवोऽशीत्यादिना प्रार्थनोक्ता । नमो रुद्राद्येत्यादयो हवनमन्त्राः । हवनं च स्वात्मन्येव । त्रिरात्रमेवेत्यादिना काम्यवनिर्देशपूर्वकं प्रायश्चित्तार्थत्वेन फलमुक्तम् ।

१. G. reads त्रिरात्रमेवार्थार्थी for त्रिरात्रमेवार्थार्थी. २ Except A and I. all others read पापकृत for पापकृत्. ३. G reads निर्देहति for निर्देहति. ४ G. reads गोमूत्र- for गोमूत्रे. ५ The Manuscript F. ends here and following is colophon:—

इति श्रीमहाराजाधिराज-परमेश्वर वैदिकमार्गप्रवर्तक श्रीवीरबुधभूयात्-
मायाश्वित्परम्य माधवाभाष्यस्य कृती पाशाचररुतिप्यायया
माधवीयामे नाम द्वादशोऽध्यायः ॥ १२ ॥

श्रीगुण नमः ॥

. ॥

दिनान्ते नख-रोमादीन् प्रवाप्य स्नानमाचरेत् ।
 भस्म-गोमय-मृद्धारि-पञ्चगव्यादिकल्पितैः ॥
 मलापकर्षणं कार्यं बोह्यशौचोपसिद्धये ।
 दन्तधावनपूर्वेण पञ्चगव्येन संयुतम् ॥
 व्रतं निशामुखे ग्राह्यं वहिस्तारकदर्शने ।
 आचम्यात्.परं मौनी ध्यायन् दुष्कृतमात्मनः ॥
 मनःसन्तापनं तीव्रमुद्वेहच्छोकमन्ततः ।

(वि. स्मृ. ३. २१-२५)

इति । वहिः ग्रामान्निष्क्रम्येत्यर्थः । पूर्वयुर्निशामुखे व्रतं
 परिषदुद्दिष्टप्रकारेण सङ्कल्प्य परेद्युस्त्रिपवणस्नान-प्रातर्होमाद्य-
 द्गमहित व्रतमनुष्ठानुमारभेत् । प्रातर्होमाद्यद्गानि च जाया-
 लन दर्शितानि-

‘आरम्भे सर्वकृच्छ्राणां समाप्तौ च विशेषनः ।
 आज्येनैव हि गाल्याग्नौ जुहुयादाहुती. पृथक् ॥
 श्राद्धं कुर्याद्ब्रह्मन्ते च गो-हिरण्यादिदक्षिणाम्’ ।

इति । यमोऽपि-

‘पश्चात्तापो निवृत्तिश्च स्नानं चाद्गतयोदितम् ।
 नेमित्तिकानां सर्वेषां व्रतानां त्रिधिपूर्वकम् ॥

१ H and D, read ब्रह्मणोऽपि निवृत्तये for ब्राह्मणोऽपि निवृत्तये २ J, reads एता निशामय for एतन् निशामय ३ G reads आरम्भ for आरम्भ
 ४ H and D substitute वै for च and हिरण्या for -हिरण्याम् ५ H and D, read पश्चात्तापो निवृत्तिश्च for पश्चात्तापो निवृत्तिश्च

गात्राभ्यङ्गं गिरोऽभ्यङ्गं ताम्बूलमनुलेपनम् ।
 व्रतस्थो वर्जयेत् सर्वं यच्चान्यद्वृत्त-रागकृत् ॥
 (य. स्मृ. ६.१४)

इति । गृहीतस्य व्रतस्याऽसमापने प्रत्यवायमाह छागलेय-
 'पूर्वं व्रतं गृहीत्वा तु नाचरेत् कोमतो हि यः ।
 जीवन् भवति चाण्डालो मृतःश्चा चाभिजायते' ॥
 इति ॥

अथ प्रत्याम्नायाः ।

अथ पूर्वोक्तानां व्रतानां केनचिन्निमित्तेनानुष्ठानाशक्तं
 यथायोगं प्रत्याम्नाया उच्यन्ते । तत्र प्राजापत्यस्य प्रत्याम्ना
 याश्चतुर्विंशतिमते दर्शिताः—

'धृच्छ्रो देव्ययुतं चैव प्राणायामशतद्वयम् ।
 तिलहोममहलं तु वेदपारायणं तथा ॥
 विषा द्वादश वा भोज्याः पावकेष्टिस्तथैव च ।
 अथवा पावमानेष्टिः समान्याहुर्मनीषिणः' ॥

इति । स्मृत्यन्तरेऽपि—

१. B, D, J and G read कामवेष्टि for कामनी हि य, while C omits the following:

जीवन् भवति चाण्डालो मृतःश्चा चाभिजायते' ॥

इति । अथ पूर्वोक्तानां व्रतानां केनचिन्निमित्तेनानुष्ठानाशक्तं यथायोगं
 प्रत्याम्नाया उच्यन्ते । तत्र प्राजापत्यस्य प्रत्याम्नायाश्चतुर्विंशतिमते दर्शिताः

२. B and D read कृच्छ्र and G कृच्छ्र both for कृच्छ्र ३. E, C, II and J. substitute अन्या वा for अथवा, while B. and D. omit the following —

अथवा पावमानेष्टिः समान्याहुर्मनीषिणः' ।

इति । स्मृत्यन्तरेऽपि—

'कृच्छ्रोऽयुतं तु मायया उद्वागनाथैव च ।

४. Except A and I all others omit स्मृत्यन्तरेऽपि.

‘कृच्छ्रोऽप्युतं तु गायत्र्या उदवोसस्तथैव च ।
धेनुप्रदानं विप्राय सममेतच्चतुष्टयम् ॥

इति । स्मृत्यन्तरेऽपि—

‘प्राजापत्यक्रियाशक्तौ धेनुं दद्याद् द्विजोत्तमः ।
धेनोरभावे दातव्यं मूल्यं तुल्यं न संशयः’ ॥

इति । मूल्यं च यथाशक्ति देयम् । अत एव ब्रह्मपुराणे—
‘गवामभावे निष्कं स्यात्तदधं पादमेव वा’ ।

इति । यत्र यावत्सङ्ख्यया प्राजापत्यान्यावर्तनीयानि भव-
न्ति तत्र तावत्सङ्ख्यया गोदानान्यावर्तनीयानि । तदपि चतु-
र्विंशतिमते दर्शितम्—

‘जन्मप्रभृति पापानि ब्रह्मनि विधिधानि च ।
अर्वाक् तु भ्रूणहत्यायाः पडब्दं कृच्छ्रमाचरेत् ॥
प्रत्याम्नाये गवां देयं साशीति धनिना शतम् ।
तथाष्टादशलक्षाणि गायत्र्या वा जपेद्बुधः’ ॥

इति । ननु—उत्तरीत्यो द्वादशवोषिकस्य प्राजापत्यस्य प्रत्या-

१. A. G and J. read उदवोस for उदवोस . २. B. and D. omit अपि. ३. B. and D. omit दानस्य and read मूल्यं तु तुल्यं नित्यं for दानस्य मूल्यं तुल्यं. ४. B. D. and G substitute च for वा. ५. G. reads जन्मप्रभृति for जन्मप्रभृति. ६. I. reads ब्रह्मपुराणाया for भ्रूणहत्याया. ७. G. reads प्रत्याम्नाये for प्रत्याम्नाये. ८. G. reads साशीति. for साशीति and J. reads this line प्रत्याम्नाये गवां देयं साशीतिधननाशतम्. ९. G. reads गायत्री for गायत्र्या. १०. E. H and J. read -मीत्या for -रीत्या. ११. G. and I. omit प्राजापत्यस्य and B and D. read इष्टवोषिकस्य प्राजापत्यायनेन for द्वादश वषिकस्य प्राजापत्यस्य प्रत्याम्नायेन.

म्नायत्वेन पद्मत्रिंशद्दक्षसङ्ख्याको गायत्रीजपः प्राप्नोति ।
कोटिसङ्ख्याकस्तु चतुर्विंशतिमत एव स्मर्यते—

‘गायत्र्यास्तु जपन् कोटिं ब्रह्महत्यां व्यपोहति ।

लक्षाशीतिं जपेद्यस्तु सुरापानादिमुच्यते ॥

पुनाति हेमहर्तारं गायत्रीलक्षसप्ततिः ।

गायत्र्याः षष्टिभिर्लक्षैर्मुच्यते गुरुतल्पगः’ ॥

इति । तथा च सति परस्परविरोधः स्यात्—इति चेत् । एवं
तर्ह्यन्यैवानुपपत्त्या कोटिजपोऽपि न प्रत्याम्नायः । किन्तु द्वाद-
शवार्षिकव्रतसमानविषयतया विकल्प्यते इति कल्पनीयम् ।
चान्द्रायणादीनां प्रत्याम्नायास्तत्रैव दर्शिताः—

‘चान्द्रायणं मृगरोष्टिः पवित्रेष्टिस्तथैव च ।

मिन्नविन्दा पशुश्चैव कृच्छ्रं मासत्रयं तथा ॥

तिलहोमायुतं चैव पराकद्वयमेव च ।

गायत्र्या लक्षजप्यं च समान्याह बृहस्पतिः ॥

नित्य-नैमित्तिकानां च काम्यानां चैव कर्मणाम् ।

इष्टीनां पशुघ्नान्ध्रानामभावे चरवः स्मृताः ॥

पराक-तप्तकृच्छ्राणां स्थाने कृच्छ्रत्रयं चरेत् ।

व्रत-होमादिकं त्राश्रि कल्पयेत् पूर्वकल्पवत्’ ॥

१. J. omits एव २. G reads जपेत् for जपन्. ३. B and D. read
ब्रह्महा शैव and G ह्येनहर्तार for हेमहर्तार. ४. Except G all others omit
च. ५. I. reads कृच्छ्र for कृच्छ्र ६. L. and G. read या for च.
७. J. reads पशुना for इष्टीनां. ८. B D. and G. read जपेत् for चरेत्
and D. substitutes -चदे for चर्द.

इति । यस्तु तपस्यसमर्थः धान्यसमृद्धश्च सै कृच्छ्रादिब्र-
तानि ब्राह्मणभोजनेन सम्पादयेत् । तदपि तत्रैवोक्तम्—

‘कृच्छ्रे पञ्चाशतिकृच्छ्रे त्रिगुणमहरहस्त्रिंशदेवं तृतीये
चत्वारिंशच्च तप्ते त्रिगुणनगुणिता विंशतिःस्यात्पराके ।
कृच्छ्रे सन्तापनाख्ये भवति षडधिका विंशतिः सैव हीना
द्वाभ्यां चान्द्रायणे स्यात्तपसि कृशबलो भोजयेद्विप्रमुख्यान्’ ॥

इति । अहरहरिति सर्वत्र सम्यङ्ग्रहते । तृतीयः कृच्छ्राति-
कृच्छ्रः । यस्तु प्राजापत्यप्रत्याम्नायत्वेन—

‘विमा द्वादश वा भोज्याः ।’

इति पूर्वमुदाहृतम् । तत्रिर्धनविषयम् । धनिकस्य प्रतिदिनं
पञ्च पञ्चेति द्वादशसु दिवसेषु षष्टिब्राह्मणभोजनविधानात् ।
अत एव स्मृत्यन्तरे—

‘प्राजापत्यं चरेद्विप्रो यद्यशक्तः कथञ्चन ।

अहानि पञ्च विप्राभ्यान् भोजयेत् सम्यगीप्सितान्’ ॥

इति । सान्तपनादीनां गोदानप्रत्याम्नायस्तत्रैव घनुषिग-
तिमते^१ दर्शितः—

१. J. omits स and G omits कृच्छ्रादि, while H. substitutes इ-
for स २ B and D. substitute पश्या for क्षीये and H. विपदेव
for विपदेव. ३ B D and G. read त्रिगुणिता and I त्रिगुणभगुणिता
both for त्रिगुणनगुणिता ४ I. B and D read सन्तापनाख्ये, G. सान्त-
पने, H. and J. सान्तपनाख्ये all for सान्तपनाख्ये ५ B and D. read
विमा for विमा, while G. reads विमान् for the same and भोजयेत् for
भोज्या. ६. I. reads इत्यन्तरे and G. इत्यन्तरे for the same.
७. We follow here A. and D; while all others omit अन्तरेतिमते

‘प्राजापत्ये तु गामिकां दद्यात् सान्तपने द्वयम् ।
 पराके तप्तकृच्छ्रे च तिस्रस्तिस्रस्तु गास्तथा ॥
 अष्टौ चान्द्रायणे देयाः प्रत्याम्नायविधौ सदा ।
 यथाविभवसारेण दानं दद्याद्विगुह्ये’ ॥

इति । यत्तु स्मृत्यन्तरे चान्द्रायणस्य गोदानत्रयम-
 भिहितम्—

‘प्राजापत्ये तु गामिकामतिकृच्छ्रे द्वयं स्मृतम् ।
 चान्द्रायणे पराके च तिस्रस्ता दक्षिणास्तथा’ ॥

इति तन्निर्धनविषयम् । यथोक्तगोदानादावशक्तो गो-
 भ्यस्तृणं दद्यात् । तथाह कण्वः—

‘एकमध्ययनं कुर्यात् प्राजापत्यमथापि वा ।
 दद्याद्वा दशसाहस्रं गवां मुष्टिं विचक्षणः’ ॥

इति । अध्ययन-जपादीनां पुरुषविशेषेण व्यवस्था चतु-
 र्विंशतिमते दर्शिता—

‘धर्मनिष्ठास्तपोनिष्ठा. कदाचित् पापमागताः ।
 जप-होमादिकं तेभ्यो विशेषेण विधीयते ॥

१. G reads this line thus.—

प्राजापत्यद्वये तु गामिकां दद्यात्सान्तपने कृच्छ्रम् । ;
 while B and D read प्राजापत्याय for प्राजापत्ये तु २ I reads पराकत-
 मातिकृच्छ्रे for पराके तप्तकृच्छ्रे च ३ G reads सदा for तथा H B and
 D यथा for the same , while E substitutes कण्व for कण्व ४ G and
 I. read दशसाहस्र for द्वादशसाहस्र ५ Except A I and G. all
 others read विशये for विशेषेण, while G omits the following —
 व्यरस्या चतुर्विंशतिमते दर्शिता—

‘धर्मनिष्ठास्तपोनिष्ठा कदाचित् पापमागता ।

जप होमादिकं तेभ्यो विशेषेण - - - - - ॥

१. B. D and G read विधीयते for विधीयते.

नामधारकविप्रा ये मूर्खा धर्मविवर्जिताः ।
 कृच्छ्र-चान्द्रायणादीनि तेभ्यो दद्याद्विशेषतः ॥
 धनिना दक्षिणा देया प्रयत्नविहिता तु या ।
 एवं नरविशेषेण प्रायश्चित्तानि दापयेत् ॥

इति । अनर्थैव दिशा स्मृद्यन्तरे प्रसिद्धास्तीर्थयात्रादिप्र-
 स्याम्नाया यथायोगमुन्नेयाः । अत एव देवलः—

‘अभिगम्य च तीर्थानि पुण्यान्यायतनानि च ।
 नरः पापात् प्रमुच्येत ब्राह्मणानां तपस्त्रिनाम् ॥
 सर्वाः समुद्रगाः पुण्याः सर्वे पुण्या नगोत्तमाः ।
 सर्वमायतनं पुण्यं सर्वं पुण्या वनाश्रयाः’ ॥

(दे. स्मृ. ४९-५०)

‘अथ गङ्गा-सरस्वती-यमुना-नर्मदा-विपाशा-वितस्ता-
 कौशिकी-नन्दा-विरजा-चन्द्रभागा-सरयूः-उरथर्वती-
 सिन्धुः-कृष्णा-वेणी-शोणा-तापी-पारावती-पाषाणकी-
 गोमती-गण्डकी-राहुदा पंथा-देविका-कावेरी-ताम्रप-
 र्णी-चर्मवती-वेत्रवती-गोदावरी-तुङ्गभद्रा-मुचक्षुररुणा

१. I. reads इति and shows that the quotation of Devala is completed here, but the following explanation is of the author, therefore, it is a mistake, and I omits अथ and reads तीर्थानि for अथ. २. Our manuscripts do not give the correct reading. Some read -वन्ती some -वन्ता &c ३. B and D substitute -प्राणिना- for -प्राणा; while G omits it. ४. J. reads -पाषाणगोमती- for -पाषाणकी गोमती-. ५. B and D, read -पन्था- and J -पन्था- for -पन्था-; while G adds -पन्ती after -पन्था. ६. G reads -ताम्रपर्णी- for -ताम्रपर्णी. ७. J. omits the following:—

मुद्गावती शुभ्रभूरुणापति मन्दावती पुण्डरीका ।

गङ्गाहारं कनकलवं शक्यवती तौ कर पद्माणी ।

कार्यध्वान्द्रायणयुता केवला वा विशुद्धये ।
 उपवासस्त्रिरात्रं वा मासः पक्षस्तदर्धकम् ॥ (२४)
 पडहो द्वादशाहानि कार्या शुद्धिः फलैर्विना ।
 उपपातकयुक्तानामनादिदृष्टेषु चैव हि ॥ (२५)
 शक्ति-जाति-गुणान् वृद्धा सकृद्धुद्धिकृतं लघु ।
 अनुबन्धादिकं वृद्धा कल्प्यं सर्वं यथागमम् ॥ (२६)
 प्रकारौ उक्त यत्किञ्चिद्दिशो भागो रहस्यके ।
 त्रिंशद्भाग पट्टिभागः कल्प्यो जात्याद्यवैक्षया ॥ (२७)
 (ना. स्मृ. १३. २१-२७)

इति ॥

इति कुच्छ्रप्रत्याघाया निरूपिताः ।

इति श्रीमहाराजाधिराज-परमेश्वर-वैदिकमार्गप्रवर्तक-
 श्रीवीरबुक्कभूपालसाम्राज्यधुरन्धरस्य माधवामात्यस्य कृतौ
 पराशरस्मृतिव्याख्यायां द्वादशाध्याये प्रायश्चित्तप्रकरणम् ॥

१ G reads चान्द्रायणयुताः सर्वे for कार्यध्वान्द्रायणयुता २ B, D G, H and J substitute सिद्धि for शुद्धि ३ B and D read गन्नाविष्टेषु for भनादिष्टेषु ४ B and D read शुद्धिकृत for शुद्धिकृत ५ G, reads यथागमे for यथागमम् ६ F and J प्रकारयुक्त and G प्रकारानुक्त both for प्रकार उक्त ७ Except A, others omit this.

अथ कर्मविपाको निरूप्यते ।

यद्यपि लोके कर्मशब्दः सुकृत-दुष्कृतयोः साधारणः तथाप्यत्र प्रायश्चित्तस्य प्रकृतत्वात्तत्रिवर्त्यतया दुष्कृतस्यैव बुद्धिस्थत्वात्तत्रैव पर्यवस्यति । विशेषेण पचनं विपाकः फलदेशा । कर्मणां विपाकः कर्मविपाकः । स च विपाकस्त्रिविधः जन्म चाशुभोर्गश्चेति । एतत्सर्वं पतञ्जिलिर्योगशास्त्रे सूत्रयामास-

‘सति मूले तद्विपाको जात्यायुर्भोगाः’ ।

(यो. सू. २. १३)

इति । अस्य सूत्रस्यायमर्थः—अविद्याभ्रमिता-राग-द्वेषाभिनिवेशात्मकाः पञ्च क्लेशाः कर्मणां मूलम् ।

‘क्लेशमूलः कर्माशयः’ ।

(यो. सू. २. १२)

इति सूत्रितत्वान् । सति तस्मिन् पञ्चक्लेशात्मके मूले तानि कर्माणि विपच्यन्ते । दग्धक्लेशधीजस्य तु जीवन्मुक्तस्य न सञ्चितानि कर्माणि फलमारभन्ते । ज्ञानाग्निना भस्मसात्कृतत्वान् । यथा विद्युपो ग्रीहिर्न प्ररोहति तद्वत् । तेस्य तुपस्थानीयं क्लेशपञ्चरुमुपजीव्यैव कर्माणि जन्मादिवयरूपेण विपच्यन्ते । तत्र जन्म कर्म्यादि ।

१. I. reads पर्वतारुहः through mistake. २. B. and D. दुष्कृतस्यैव. G. दुष्कृतस्यैव for दुष्कृतस्यैव ३. B. and D. omit कर्मणां विपाकः कर्मविपाकः । शब्द विपाकः १; while E. G. H. and J. omit कर्मणां विपाकः कर्मविपाकः. ४. J. omits पञ्च क्लेशाः. ५. B. D. and G. read दुष्कृत- for दुष्कृतः. ६. I. reads तस्मान् बीजस्यालोकेयं for तस्य तुपस्थानीयं ७. B. and D. जन्मकनादि and G. जन्माकनादि for जन्म कर्म्यादि.

प्रायश्चित्तविहीना ये राजभिश्चाप्येदाण्डिताः ।
 नरकं प्रतिपद्यन्ते तिर्यग्योनिं तथैव च ॥ (४)
 मनुष्यमपि चोसाद्य भवन्तीहे तथाङ्किताः ।
 प्रायश्चित्तमत. कार्यं कल्मषस्यापनुत्तये ॥ (५)
 (वि. ध. २. ७०. ३-५)

इति । भविष्योत्तरे-पि-

‘देव-तिर्यङ्-मनुष्याणामधर्मनिरतात्मनाम् ।
 धर्मराजः स्मृतः शास्ता सुनेरैर्विविधैर्वधैः ॥
 नियमाधारसक्तानां प्रमादात् स्खलितात्मनाम् ।
 प्रायश्चित्तैर्गुरुः शास्ता न तु तैरिष्यते यमः ॥
 पारदारिक-चौराणामन्यायव्यवहारिणाम् ।
 नृपतिः शासकः प्रोक्तः प्रच्छन्नानां च धर्मराट् ॥
 तस्मात् कृतस्य पापस्य प्रायश्चित्तं समाचरेत् ॥

इति । ब्रह्मपुराणे-

‘ततश्च यातनादिहं क्लेशेन प्रतिपद्यते ।
 तत्कर्मजं यातनार्थममातापितृसम्भवम् ॥

१ The text reads भवसिद्धा for अक्लिङ्गता २ B D E G substitute वा for च ३ B and D read भवन्ति हतपङ्क्तिता for भवन्तीह नगाङ्किता ; while G substitutes इति for इह. ४ B D G E and H read ज्ञान्यत्तात्मनाम् for -निरतात्मनाम् ५ I reads दिव्यै and B वधै (or वधै. ६. B and D read प्रमादात्स्खलितात्मनाम् for प्रमादात् स्खलितात्मनाम् ७ G reads ननु for ननु

तत्प्रमाणवयो-स्वस्था-संस्थानैः प्राक्तने यथा ।
 विहाय सुमहागुप्तं शरीरं पाञ्चभौतिकम् ॥ (२९)
 अन्यत् शरीरमादत्ते यातनार्थं स्वकर्मजम् ।
 नन्मात्रेणुणसंयुक्तं नानात्मीयं स्वकर्मजम् ॥
 द्रवं शरीरमाप्नोति मुख-दुःखोर्षभुक्तये । (३१)
 तेन भुम्स्वा स्वकर्माणि पापकर्ता नरो भृशम् ॥
 सुखानि धार्मिकोऽद्भुष्टं इहानीतो यमक्षयात् ॥ (३२)
 (अ. पु. ११४. २८-३२)

इति । मनुस्तु मानमादिकर्मविशेषेण विपारुविशेषमाह—
 'चानुर्वर्ण्यस्य कृत्स्नोऽथमुक्तो धर्मस्वया ज्ञय ।
 कर्मणां फलानवृत्तिं शंभ नस्तत्त्वतः पराम् ॥ (१)
 स तानुवाच धर्मात्मा महर्षीन् मानवो भृशुः ।
 अस्य सर्वस्य शृणुत कर्मयोगस्य निर्णयम् ॥ (२)
 शुभाशुभफलं कर्म मनो-वाग्देहसम्भवम् ।
 कर्मजा गतयो नृणांशुक्तमा-ऽधम-मध्यमाः ॥ (३)

१ The following is not in the text —

ततश्च यातनार्थं क्लेशेन प्रतिवचनम् ।
 नरकर्मजं यातनार्थमपातपितृसम्भयम् ॥
 तत्रमाण-वयोऽवस्था संस्थानैः प्राक्तनं यथा ।

२ B. and D. read स्थापने for -संस्थानैः while F. H. तथा for यथा and
 G. प्राक्तनैः for प्राक्तनं ३ B. and D. read अन्य for अन्यत् ४ B. and D.
 omit this line and G. reads सन्मात्रा for सन्मात्र while H. सन्मात्र for the
 same ५ G. reads पशुक्तये for पशुक्तये ६ G. reads पापकर्मा for पापकर्ता
 ७ I. reads धार्मिकोऽद्भुष्टं for धार्मिकोऽद्भुष्टं ८. J. reads कृत्स्नस्य ९ J.
 B. and D. read स्वमत परम् for तत्त्वतः पराम् while G. substitutes कर्म
 for परम्. १० B. D. E. G. and H. read नृणां for नृणां

तदेवं सञ्चिन-सञ्चेष्यमाणयोरुपयोगः । आरब्धफलेषु
प्रतिकूलफलस्ये प्रत्यक्षदर्शनादेवोद्देगः सिद्ध्यति । प्रवर्तकं
तु व्याध्यादिनिवृत्तिरूपस्य प्रायश्चित्तविपाकस्योपवर्णनम् ।
अतः क्षयरोगादिरूपस्तन्निवृत्तिरूपश्च विपाकोऽत्र निरूप्यते ।

तत्र सामान्येन पापकर्मविपाकः शिवधर्मोत्तरेऽभिहितः—

‘अथातः पततां पुंसामधर्मः परिकीर्तितः ।

नरकार्णवे महायोरे पातनात् पापमुच्यते’ ॥

इति । विष्णुधर्मोत्तरेऽपि—

‘अतिवाहिकसंज्ञस्तु देहो भवति भार्गव ।

केवलं तन्मनुष्याणां मृत्युकाल उपस्थिते ॥ (१)

याम्यैर्नरैर्मनुष्याणां तच्छरीरं भृगूत्तम ।

नीयते याम्यमार्गेण नान्येषां प्राणिनां द्विज ॥ (३)

मनुष्याः प्रतिपद्यन्ते स्वर्गं नरकमेव वा ।

नैवान्ये प्राणिनः केचित् सर्वे ते फलभोजिनः ॥ (४)

शुभानामशुभानां च कर्मणां भृगुनन्दन ।

सञ्चयः क्रियते लोके मनुष्यैरेव केवलम् ॥ (५)

१. H omits फलस्य २. J omits च ३. B D. and G. omit this
one line H. also omits it, but gives in the marginal correction
४. I. reads नरकार्णवे for नरकार्णवे and B D. and I read पतनात् for
पातनात्. ५ B. and D. omit विष्णुधर्मोत्तरेऽपि, while G. omits अपि
only and H substitutes च for अपि. ६. The text reads अतिवाहिकसं-
ज्ञस्य for अतिवाहिकसंज्ञस्तु. ७ B. D E H. read मार्गव for भार्गव, but
it seems incorrect as the quoted verses are addressed to Bhārgava.
८. J reads प्रतिपद्यन्त for प्रतिपद्यन्त ९ Except A. and the text
all others read फलभोगिण for फलभोजिन १० The text reads वा for च

तस्मान्मनुष्यस्ते मृतो यमलोकं प्रपद्यते ।
 नान्यः प्राणी महाभाग फलयोनौ व्यवस्थितः ॥ (६)
 याम्यलोकं प्रपन्नस्य पुरुषस्य तथा यमः ।
 योनीश्च नरकांश्चैव निरूपयति कर्मणा' ॥ (७)
 (वि. ध. २ १०२. २-७)

इति । ब्रह्मपुराणेषु—

'कर्मणा मनसा वाचा ये धर्मविमुखा नरा । (१३६)
 यमलोके तु ते घोरां लभन्ते परियातनाम् ।
 इहाल्पमपि कृत्वा तु नर-कर्माशुभात्मकम् ।
 प्राप्नोति नरकं घोरं यमलोकेयुं यातनाम्' ॥
 (ब्र. पु. १२५. १३६-१४२)

इति । विष्णुपुराणेषु—

'पापकृद्याति नरकं प्रायश्चित्तपराङ्मुखः ।
 पापानामनुरूपाणि प्रायश्चित्तानि यथथा ॥
 तथा तथैव संस्मृत्य प्रोक्तानि परमार्पिभिः' ।
 (वि. पु. ४. ५. २१-२२)

इति । विष्णुधर्मोत्तरे—

'प्रायेश्चित्तैः क्षयं याति पापं कृतमसंशयम् । (३)

१ Except A and the text all others read मनुष्यस्य or मनुष्यश्च for मनुष्यम्. २ The text reads यच्छ्रेयसं for याम्यलोकं. ३. The text reads कर्मणा for कर्मणा. ४. B D G. E. H and J do not insert इति. ५. B and D. read ता for ते and J घोरे for घोरा. ६ B and D read इहाऽल्पमपि, G इह कल्पमपि and H. इहान्यमपि all for इहाल्पमपि. ७. B D G. and J read नरकांश्चैव for नरकाकरम्. ८. Except A and L. all others omit इति. ९ I. reads तथथा for यथथा. १० G reads प्रायश्चित्तानि for प्रायश्चित्तैः क्षयं याति while I reads कृतं पापं मसंशयं and B and D पापं कृतमसंशयम् both for पापं कृतमसंशयम्.

तस्यैत्र त्रिविधस्यापि व्यधिष्ठानस्य देहिनः ।
 दशलक्षणयुक्तस्य मनो विद्यात् प्रवर्तकम् ॥ (४)
 परद्रव्येष्वभिध्यानं मनसाग्निष्टचिन्तनम् ।
 वितथाभिनिवेशश्च त्रिविधं कर्ममानसम् ॥ (५)
 पारुष्यमनृतं चैव पैशुन्यं चापि सर्वशः ।
 असम्बद्धप्रलापश्च वाङ्मयं स्मृच्चतुर्विधम् ॥ (६)
 अदत्तानामुपादानं हिंसा चैवाविधानतः ।
 परदारोपसेवा च शारीरं त्रिविधं स्मृतम् ॥ (७)
 मानसं मनोभेदाद्यमुपभुङ्क्ते शुभाशुभम् ।
 वाचैवं वाङ्मयं कर्म कृत्येनैव तु कायिकम् ॥ (८)
 शरीरजैः कर्मदोषैर्यानि स्थावरता नरः ।
 त्रैशिकैः पक्षिमुगता मानमैरन्ध्रजानिताम् ॥ (९)
 (म स्मृ. १२. १-९)

इति । शारीरोपसेवा—

'सर्वाभक्ष्यभक्षणमभोज्यभोजनमपेक्षानमगम्या-
 गमनमयाज्ययाजनमसत्प्रतिग्रहणं परदाराभिग-
 मनं द्रव्यपहरणं प्राणिर्हिंसा चेति शारीराणि ।
 (१३) पारुष्यमनृतं विवादः श्रुतिविक्रयश्चेति वा-

१. J. reads अपिष्ठानस्य a d I reads व्यधिष्ठानस्य both for व्यधिष्ठानस्य
 २. Except A and I the text all others read चैव for चापि ३. B, D F.
 II 1 and J read अनिषत् and G अनिषत् for अराग्यत्- ४. J reads
 त्रिविधं for त्रिविध ५. We follow here only A and I, while B D F.
 G H and J read वाचैव वाङ्मय and the text वाचा वाचा नृत for वाचैव वाङ्-
 मय ६. The text and statutes च for च ७. B and D, read thus linethus —
 मानमैरन्ध्रजानिताम् ॥
 ८. I om १३ अराग्यात् ९. G reads -अय for विक्रय

चिकानि । (१४) परोपतापन पराभिद्रोहः क्रोधो
लोभो मोहोऽहङ्कारश्चेति मानसानि । (१५) तदे-
तान्यष्टादश नैरयाणि कर्माणि यस्मिन् यस्मिन्
धेयसि करोति यः स तस्मिन् तस्मिन् वयसि शा-
रीर-वाचिक-मानसानि प्राप्नोति । (१६) एवं ह्याह—
यस्यां यस्यामवस्थायां यत् करोति शुभाशुभम् ।
तस्यां तस्यामवस्थाया तत्तत्फलमवाप्नुयात् ॥ (१७)
शरीरेणैव शरीरं वाङ्मयेन तु वाचिकम् ।
मानस मनसेवायमुपभुङ्क्ते शुभाशुभम् ॥ (१८)
(हा. स्मृ. ३२. १३-१८)

इति । आत्मन ईश्वररूपत्वं प्रतिपाद्याह याज्ञवल्क्यः—

‘यद्येवं स कथं ब्रह्मन् पापयोनिषु जायते ।
ईश्वरः स कथं भावैरनिष्टैः सम्प्रयुज्यते ? ॥ (१२९)
करणैरन्वितस्यापि पूर्वज्ञानं कथंच न ।
वेत्ति सर्वगतां कस्मात् सर्वगोऽपि न वेदनाम् ? ॥ (१३०)
अन्त्ये-पक्षि स्थावरतां मनो-वाक्काय-कर्मजैः ।
दोषैः प्रयानि जीवोऽप्यं भवयोनिशतेषु च ॥ (१३१)

१ G omits लानो २ B and D omit मानसानि ३ I omits
वयसि and J su's titutes काले for वयसि and G omits करानि यः स
तस्मिन् तस्मिन् वयसि ४ B and D read मानसान्यप्राप्नोति, G I H and
J मानसान् प्राप्नोति for मानसानि प्राप्नोति ५ G, omit. हि ६ G reads
उपयुङ्क्ते for उपभुङ्क्ते. ७ The text reads करणैरान्वितस्यापि for करणैर-
न्वितस्यापि. ८, J and the text reads पूर्वज्ञानं for पूर्वज्ञान. ९ B
and D reads न वेदनाम्, J. निवेदनाम् for न वेदनाम् १०. G. reads भग्य-
for भग्य

अनन्ताश्च यथा भावा शरीरेषु शरीरिणाम् ।
 रूपान्यपि तथैवेह सर्वयोनिषु देहिनाम् ॥ (१३०)
 विपाक कर्मणा प्रेत्य केषाचिदिह जायते ।
 इह चोमुत्र चैकेषा भावस्तत्र प्रयोजनम् ॥ (१३०)
 परद्रयाण्यभिध्यायन्तथाऽनिष्ठानि चिन्तयन् ।
 वितथाभिनिवेशी च जायतेऽन्त्यासु योनिषु ॥ (१३१)
 पुरुषोऽनतवादी च पिशुन परुपस्तथा ।
 असम्बद्धप्रलापी च मृगपक्षिषु जायते ॥ (१३२)
 अदत्तादाननिरत परदारोपसेवक ।
 हिसकश्चाविधानेन स्थावरेष्वभिजायते ॥ (१३३)
 (या स्मृ ३ १०९-१३६)

इति । सत्त्वादिगुणविशेषेण त्रिपाकविशेष स एवाह—

'आत्मज्ञ शोचैवान् दान्तस्तपस्वा विजितेन्द्रिय ।
 धर्मकृद्देविव्याति सात्त्विको देवयोनिताम् ॥ (१३७)
 असत्कार्यरतो धीर आरम्भी विपयी च यः ।
 स राजसो मनुष्येषु मृतो जन्माधिगच्छति ॥ (१३८)

१ B and D read अनिजायत for इहजायत २ The text reads वा for
 लोत् च in this line ३ I reads ऽत्याद for ऽत्यासु ४ A
 C I H and I read पुरुषा for पुरुषा ५ J reads अनिबद्ध प्रलापी च
 for असम्बद्धप्रलापी च ६ F I and J read मृत पक्षिषु for मृग पक्षिषु
 ७ Before दान्तान् J adds दान्त ८ J reads कमकृत for धमकृत The
 text reads धमकृद्देविव्याति for धमकृद्देविव्याति while G omits the
 following —

धमकृद्देविव्याति सात्त्विको देवयोनिताम् ।

असत्कार्यरतो धीर आरम्भी विपयी च यः ।

१ I reads विपयाचन for विपयी च य

निद्रालु क्रूरकृष्टुब्धो नास्तिको याचकस्तथा ।
 प्रमादवान् भिन्नवृत्तो भवेत्तिर्यक्षु तामस ॥ (१३९)
 रजसा तमसा चैव समाविष्टो भमन्नहि ।
 भावैरनिष्टै सयुक्त ससार प्रतिपद्यते ॥ (१४०)
 (या . स्म ३ १३७-१४०)

इति । मनुस्मृति—

‘सत्त्व रजस्तमैश्चेति त्रीन् विद्यादात्मनो गुणान् ।
 यैर्योष्येमान स्थिते भावान्महान् मर्यादशेषत ॥ (२४)
 यो यदैषा गुणो देहे साकृत्येनातिरिच्यते ।
 स तदा तदुपप्राय त करोति शरीरिणम् ॥ (२५)
 सत्त्व ज्ञान तमोऽज्ञान रागद्वेषो रज स्मतम् ।
 तैस्तद्व्याप्तिमदनेषा सर्वभूताश्रित जगु ॥ (२६)
 तैत्र यत् प्रीतिमयुक्त किञ्चिदात्मनि लक्षयेत् ।
 प्रशान्तमिव शुद्धाभ सत्त्व तदुपधारयेत् ॥ २७ ॥

१ J reads प्रमाद्वारु for प्रमादवान् २ Except A and the text all others read त्व for त्वं ३ The text substitutes एव for इति ४ J reads this line thus —

या व्याप्यह स्थितो भावा गृह्यन् सत्त्वाविद्यपत ।

F substitutes या व्याप्यमा for व्याप्यमान, C स्थितान् for स्थिता ५ B and D read शक्यं समथ ज्ञान च while J शक्यं ज्ञान समाऽज्ञानं ६ C reads एत for एतन् and I omits the १ line and the following 2 lines as the word अधमा from मदनया सदभूताश्रितं जगु ॥ reads एतद्व्याप्तिसिद्धि for एतद्व्याप्तिसिद्धे ७ From 1 & 2 the title end of 7 Sloka the portion does not appear in I

यत्तु दुःखसमायुक्तमप्रीतिकरमात्मनः ।
 तद्रजोऽप्रतिषेधं विद्यात् सततं द्वारि देहिनाम् ॥ २८ ॥
 यत्तु स्यान्मोहसंयुक्तमव्यक्तं विषयात्मकम् ।
 अप्रतर्क्यमविज्ञेयं तमस्तदुपधारयेत् ॥ २९ ॥
 त्रयाणामपि चैतेषां गुणानां यः फलोदयः ।
 अग्र्यो मध्यो जघन्यश्च तं प्रवक्ष्याम्यशेषतः ॥ ३० ॥
 वेदाभ्यासस्तपो ज्ञानं शौचमिन्द्रियनिग्रहः ।
 धर्मक्रियाऽऽत्मचिन्ता च सात्त्विकं गुणलक्षणम् ॥ ३१ ॥
 आरम्भरुचिता धैर्यममत्कार्यपरिग्रहः ।
 विषयोपसेवा चाजलं राजसं गुणलक्षणम् ॥ ३२ ॥
 लोभः स्वप्नोऽधृतिः क्रौर्यं नास्तिक्यं भिन्नवृत्तिता ।
 र्याचिष्णुता प्रमादश्च तामसं गुणलक्षणम् ॥ ३३ ॥
 त्रयाणामपि चैतेषां गुणानां त्रिषु तिष्ठताम् ।
 इदं सामासिकं ज्ञेयं क्रमज्ञो गुणलक्षणम् ॥ ३४ ॥

१. J. B. D. and G. read *अप्रतिषेधं* for *अप्रतिषेध*, and H. *अप्रतिषेध* for the same. The different commentators of Manu read variously. Medhātithi and Kulluka Bhatta read *अप्रतिषेध*, Rāgharānanda, Nandana and Rāmanchandra *अप्रतिषेध* and Govinda Raja follows the same. २ B and D. read *अव्यक्तविषयात्मकम्* and H. *अव्यक्तविषयात्मकम्* for *अव्यक्त विषयात्मकम्*. ३. B. and D. read *अग्र्य*. *सर्वभूतेषु* for *धर्मक्रियाऽऽत्मचिन्ता च*, while G. H. and J. omit this and the following one line—

धर्मक्रियाऽऽत्मचिन्ता च सात्त्विकं गुणलक्षणम् ॥

आरम्भरुचिता धैर्यममत्कार्यपरिग्रहः ।

४ B. omits this line. ५ G. and J. omit this and the following one line—

लोभः स्वप्नोऽधृतिः क्रौर्यं नास्तिक्यं भिन्नवृत्तिता ।

र्याचिष्णुता प्रमादश्च तामसं गुणलक्षणम् ॥

६. B. D. H. and J. *शौर्यं* for *क्रौर्यं*. ७. B. and D. read *प्रमादश्च* for *प्रमादश्च* < B and D. read *सामासिकं* for *सामासिकं*.

यत् कर्म कृत्वा कुर्वंश्च करिष्यंश्चैव लज्जेते ।
 तज्ज्ञेयं विदुषा सर्वं तामसं गुणलक्षणम् ॥ ३५ ॥
 येनास्मिन्कर्मणा लोके ख्यातिमिच्छति पुष्कलाम् ।
 न च शौचत्यसम्पत्तौ तद्विज्ञेयं तु राजसम् ॥ ३६ ॥
 यन् सर्वेणैच्छति ज्ञातुं यन्न लज्जति चाचरन् ।
 येन तुष्यति चात्मास्य तत् सत्त्वगुणलक्षणम् ॥ ३७ ॥
 नमसो लक्षणं कामो रजसस्त्वर्थ उच्यते ।
 सत्त्वस्य लक्षणं धर्मः श्रेष्ठचमेपां यथाक्रमम् ॥ ३८ ॥
 येन यांस्तुं गुणेनैपां संसारान्प्रतिपद्यते ।
 तान् समासेन वक्ष्यामि सर्वस्यास्य यथाक्रमम् ॥ ३९ ॥
 देवत्वं सात्त्विका यान्ति मनुष्यत्वं हि राजसाः ।
 तिर्यक्त्वं तामसा निम्नमित्येषां त्रिविधा गतिः ॥ (४०) ॥
 त्रिविधा त्रिविधैषा तु विज्ञेया गौणिकी गतिः ।
 अधमा मध्यमाऽऽद्या च कर्मविद्याविशेषतः ॥ (४१) ॥
 स्थावराः कृमिकीटाश्च मत्स्याः सर्पाः मरीचृपाः ।
 पशवश्च शृगालार्थं जयन्या तामसी गतिः ॥ (४२) ॥

१ The text reads लज्जति, while B. and D. read लज्जेते for the same. २. B and D. read सर्वं नेच्छति for सर्वेणैच्छति ३. The text reads अर्थोत्तरम् for यथाक्रमम् ४ The text reads देव यन्, but the commentator Medhātithi reads यान्, Kulluka Bhatta and Rāmachandra also follow the same and H. त्रिविधां तु both for त्रिविधं ५ B. D. and the text substitute च and G H. and J. तु for हि ६. G reads इत्येषा च त्रिविधा गतिः for इत्येषा त्रिविधा गतिः and J. reads इत्येषा च त्रिविधा ७ G. reads गतिः for गतिः ८ The text reads मरुच्छा for मरीचृपा ९. The text substitutes शृगालार्थं for शृगालम्

हस्तिनश्च तुरङ्गाश्च शूद्रा म्लेच्छाश्च गर्हितोः ।
 सिंहा व्याघ्रा वराहाश्च मध्यमा तामसी गतिः ॥ (४३)
 चारणाश्च सुपर्णाश्च पुरुषाश्चैव दाम्भिकाः ।
 रक्षांसि च पिशाचाश्च तामसेषूत्तमो गतिः ॥ (४४)
 झङ्गो मल्ला नटाश्चैव पुरुषाः शंखवृत्तयः ।
 द्यूतपानप्रसक्ताश्च जघन्या राजसी गतिः ॥ (४५)
 राजानः क्षत्रियाश्चैव राज्ञां चैव पुरोहिताः ।
 वेद-युद्धप्रधानाश्च मध्यमा राजसी गतिः ॥ (४६)
 *गन्धर्वा गुह्यका यक्षा विद्युधानुर्चराश्च ये ।
 *तथैवाप्सरसः सर्वा राजसेषूत्तमा गतिः ॥ (४७)
 तापसा यतयो विषा ये च वैमानिका गणाः ।
 नक्षत्राणि च दैत्याश्च प्रथमा सात्त्विकी गतिः ॥ (४८)
 यजमान ऋषयो वेदा देवा ज्योतीषि वत्सराः ।
 पितरश्चैव साध्याश्च द्वितीया सात्त्विकी गतिः ॥ (४९)

१ I reads विगहिता for गर्हिता २ The text reads तामसीषु for तामसेषु ३ E G and H read भङ्गा, J भिङ्गा both for झङ्गा, while B and D omit this and the following one line -

शङ्गा मल्ला नटाश्चैव पुरुषा शंखवृत्तयः ।

द्यूतपानप्रसक्ताश्च जघन्या राजसी गतिः ॥

४ G reads तु कुरुत्तय, F and H तु कुरुत्तय for शंखवृत्तय ५ E, G and J read प्रथमा for जघन्या while H omits this and the following one line -

द्यूत पानप्रसक्ताश्च जघन्या राजसी गतिः ॥

राजान क्षत्रियाश्चैव राज्ञा चैव पुरोहिताः ।

६ B D F G H and J read पान for वेद- ७ G omits this and the following one line -

गन्धर्वा गुह्यका यक्षा विद्युधानुचराश्च ये ।

तथैवाप्सरसः सर्वा राजसेषूत्तमा गतिः ॥

८ I I and J read विविधानुचरा for विद्युधानुचरा ९ The text reads राजसीषु for तामसेषु

ब्रह्मो विश्वसृजो धर्मो महानव्यक्तमेव च ।
 उत्तमां सात्त्विकीमेतां गतिमाहुर्मनीषिणः ॥ (५०)
 एष सर्वः समुद्दिष्टस्त्रिप्रकारस्य कर्मणः ।
 त्रिविधस्त्रिविधः कृत्स्नः संसारः सार्वभौतिकः ॥ (५१)
 (म. स्मृ. १२. २४-५१)

इति ॥

अथ प्रेतत्वादिहेतुभ्यो नानाविधेभ्यः पापविशेषेभ्यो यो-
 निविशेषा अभिहिता विष्णुधर्मोत्तरे—

‘असह्निष्णुतयान्यस्य गुणानां कारणं विना ।
 महत् पापं समुत्पन्नं तदस्य प्रेतकारणम् ॥
 ब्रह्मस्वहारिणश्चैते पापाः प्रेतत्वमागताः ।
 परदाररताः केचित् स्वामित्रोद्हरताः परे ॥
 मित्रोद्हरताः केचिद्देशस्मिन्भृशदारुणे ।
 स्वैकर्मभिश्च्युताः सर्वे जायन्ते प्रेतयोनिषु ॥
 (वि. ध. २. ७०. २३-२५)

इति । पद्मपुराणे—

‘अयाज्ययाजकश्चैव याज्यानां च विवर्जकः ।

१. B. D. E. and J. read ब्रह्मविश्वसृजो, while H. I. substitute महत्
 for महान् २. G reads पापेभ्य for पापविशेषेभ्य; while except A. and
 I. all others omit अभिहिता. ३ B. and D read कल्पे- for कारणे-
 ४. B. D. and H. read एष for एते ५ G reads परा for परे ६. B.
 D. F. G. H. and J. read स्वकर्मविच्युताः for स्वैकर्मभिश्च्युताः. ७ G.
 does not insert इति H. reads यमपुराणे for पद्मपुराणे I searched for the
 Padma purāna which is available in the G. ms. The following quoted
 verses are found in the same

विरतो विष्णुविद्यासु स प्रेतो जायते नरः ॥ (५०)

सामान्यदक्षिणां लब्ध्वा गृह्णात्येको विमोहितः ।

नास्तिक्यभावनिरतः स प्रेतो जायते नरः' ॥ (५३)

(प. पु. ४५. २७. ५०-५३)

इति । स्कान्दे चमत्कारखण्डे—

'यो भवेन्मानवः क्षुद्रस्तथा पैशुन्यकारकः ॥

ब्राह्मणान्वयसम्भूतो वृथामांसाशनश्च यः ।

प्राणिनां हिंसको नित्यं स प्रेतो जायते नरः ॥

अकृत्वा देवकार्यं यस्तथा च पितृतर्पणम् ।

योऽश्नाति भृत्यवर्गंभ्योऽदत्त्वा प्रेतः स जायते ॥

परदाररतश्चैव परवित्तापहारकः ।

परापवादसन्तुष्टः स प्रेतो जायते नरः ॥

कन्यां यच्छति वृद्धाय नीचार्यं धनलिप्सया ।

कुरूपाय कुशीलाय स प्रेतो जायते नरः ॥

देव-स्त्री-गुरुवित्तानि गृहीत्वा न प्रयच्छति ।

१ The text reads—

प्रेतो वै शूद्रतेवासु स प्रेतो जायते नरः ॥

सामान्यां दक्षिणां लब्ध्वा गृह्णाति एक एव तु ।

नास्तिक्यभावे निरतः स वै प्रेतोऽभिजायते' ॥

- I. reads विरक्तो for विरतो. २ J. reads सामान्यां दक्षिणां लब्ध्वा, B. D. लक्षणां for दक्षिणां. E. लब्धां for लब्ध्वा. ३. G. reads एतौविमोहित for एका विमो-हितः. ४. G. omits इति and reads स्कान्दो-नरखण्डे for स्कान्दे चमत्कारखण्डे. ५. B. D. and G. read -अशकः for -अशन. ६. J. substitutes वा for च. ७. G. reads योऽमात्य-भृत्य- for योऽश्नाति भृत्य-. ८. B. and D. read परापवादसन्तुष्टः for परापवादसन्तुष्ट'. ९. E. substitutes ह्रीषाय for नी-चाय. १०. B. D. G. and J. read यो न यच्छति for न प्रयच्छति; while E and H. योऽनुगच्छति for the same.

विशेषाद्ब्राह्मणेन्द्राणां स प्रेतो जायते नरः ॥
 दीयमानस्य विचस्य ब्राह्मणेभ्यस्तु पापकृत् ।
 विभ्रमाचरते यस्तु स प्रेतो जायते नरः ॥
 शूत्रान्नेनोदरस्थेन ब्राह्मणो म्रियते यदि ।
 त्रिकालज्ञो वेदवेदी धर्मज्ञोऽथ पडद्भवित् ।
 चतुर्वेद्यपि यो विभ्रः स प्रेतो जायते नरः ॥
 शास्त्रकर्ता ग्रन्थकर्ता यद्यपि स्यात् पडद्भवित् ।
 कुल-देशोचितं कर्म यस्त्यक्त्वाऽन्यत् समाचरेत् ॥
 कामाद्वा यदि वा मोहात् स प्रेतो जायते नरः ।
 उच्छिष्टस्य विशेषेण अन्तरिक्षमृतस्यै च ॥
 विषा-ऽग्नि-जलमृत्यूनां तथा चैवात्मघातिनाम् ।
 प्रेतत्वं जायते नूनं सत्यमेतन्न संशयः ॥

इति । अग्निपुराणे-

'मातरं पितरं वृद्धं ज्ञातिं साधुजनं तथा ।
 लोभात्स्यजति यस्त्वेतान् स प्रेतो जायते नरः ॥
 कुञ्ज्योतिः कुत्सितो वैद्यः कुज्ञानी च कुदेशिकः ।
 शूद्रानुग्रहकर्ता च स प्रेतो जायते नरः ॥
 निन्दको द्विज-देवानां गीत-वाद्यरतः सदा ।
 वृद्धं बालं गुरुं विप्रान् योऽवमत्य भुनक्ति वै ॥
 कन्यां ददाति शुल्केन स प्रेतो जायते नरः ।

१. G. reads समाचरन् for समाचरेत्. २. B and D. अन्तरिक्षमृतस्य
 च. ३. G. reads तथान्यैवात्म for तथा चैवात्मघा- ४. G. omits this and
 the following four lines ५. B. and D. read -वेशक- for -वेशिकः.
 ६. B and D. read शूद्रानुग्रहकर्ता for शूद्रानुग्रहकर्ता. ७. J. substitutes
 वा for वै

न्यासापहर्ता मित्रधुक् परपाकरतः सदा ॥
 निर्दोषं सुहृदं भार्या ऋतुकाले न याति यः ।
 न सहेत यशस्तेषां स प्रेतो जायते नरः ॥
 हस्त्यश्व-रथ-यानानि मृतशय्यासनानि च ।
 कृष्णाजिनं तु गृह्णाति अनापदि तु यो द्विजः ॥
 तथोभयमुखीं दोलां सशैलां मेदिनां द्विजः ।
 कुरुक्षेत्रे च यद्वानं चाण्डालात् पतितात्तथा ॥
 मासिके च नवश्राद्धे भुञ्जन् प्रेतान्नमेव च ।
 भूमि-कन्यापहर्ता च स प्रेतो जायते नरः ॥
 (अ. पु. २०१. ४१-४८)

इति । उमामहेश्वरसंवादे—

'अपहृत्य च सर्वस्वं देवस्त्वं च तथा परम् ।
 दत्तापहारदानाद्य पैशाच्यं याति वै नरः ॥
 योनिकार्यं च यो देवि भाहितेन तु कारयेत् ।
 सोऽपि याति पिशाचत्वं स्वामिद्रेहेण मानवः ॥

१. G reads स्वजेत काले न याति न (य), B and D स्वयम् काले न या-
 ति यः both for ऋतुकाले न याति यः, while A स्वजन काले न याति यः for
 the same २ B D. I and II read न यजेत यदा for न सहेत यदा while
 J substitutes यहेत for सहेत. ३. F H and J, मृगाजिनं for कृष्णाजिन-
 ४ G and J read दोलां and I दोला both for दोला ५ I reads
 प्रेतार्थम् for प्रेतान्नम् ६ B omits इति । उमामहेश्वरसंवादे :—

'अपहृत्य च सर्वस्वं देवस्त्वं च तथा परम् ।

दत्तापहारदानाद्य पैशाच्यं याति वै नरः ॥,

while G omits इति only ७ G reads this line thus —

दत्तापहर्ता दानाद्य पैशाच्यं याति वा नरः ॥

८ B, D, E G and II read भाहितेन for भाहितेन

स्वामिद्रव्यं गृह्णात्वा तु न यजेन्ने ददाति च ।
 आग्नयः पोषको मृदः पिशाचत्वं स गच्छति ॥
 मेटाधिपत्यं यो देवि कुरुते मदमोहितः ।
 विनाशयेन्मटद्रव्यं निर्माल्यं यश्च भक्षति ॥
 परस्य योपितं हत्या ब्रह्मस्वमपहृत्य च ।
 अरण्ये निर्जले देशे भवति ब्रह्मराक्षसः ॥
 अधर्म धर्मान्याहुर्धुं तु मोहवशं गताः ।
 हर्तारः परदारणां चौर्येण बलतोऽपि वा ॥
 अरण्ये निर्जले देशे भवन्ति ब्रह्मराक्षसाः ॥
 (नास्ति मुद्रितम्. भा. शां. पुस्तके.)

इति । मनुः—

‘संयोगं पतिनेर्गत्वा परस्यैव च योपितम् ।
 अपहृत्य च विप्रस्त्वं भवति ब्रह्मराक्षसः ॥ (६०) .
 गुरुं त्वंकृत्य हुंकृत्य विप्रं निर्जिन्य वादतः ।
 अरण्ये निर्जले देशे भवति ब्रह्मराक्षसः ॥

१ B. and D read यो यजेन्, J न यजेत् both for न यजेत्.
 २ Except A and I, all others read च for स ३ We follow here A
 and H, while B, D and I read महापत्यं च, I महापत्यं च, G महापत्यं च
 and J महापत्यं च all for महाधिपत्यं All of these forms are incorrect
 and meaningless ४ I reads ब्रह्मण्यस्व प्रह य च for ब्रह्मस्वमपहृत्य च.
 ५ H reads इत्याह यस्तु मोहवशं गता for इत्याह यस्तु मोहवशं गताः ६ G.
 reads च for वा ७ L omits the following. —

इति । मनुः—

‘संयोगं पतिनेर्गत्वा परस्यैव च योपितम् ।

अपहृत्य च विप्रस्त्वं भवति ब्रह्मराक्षसः ॥

c Only this and the following one line occurs in the text of Manu,
 the other four lines in this quotation are not found in the text.

ये ब्राह्मणान् प्रद्विषन्ति गर्हिन्वा ते हि राक्षसाः ।
 आचार्यमृत्विजश्चैव गुरुं चैव तपस्विनम् ।
 मुनींश्चाप्येवमन्यन्ते ते भवन्तीह राक्षसाः' ॥
 (म. स्मृ. १२. ६०)

इति । वामनपुराणे—

'चण्डालादन्त्यजाद्वारिं प्रतिगृह्णाति दक्षिणाम् ।
 याजको याज्यमानस्तु सोऽग्रमान्तः स्थलकीटकः' ॥
 (वा. पु. ६१. २७)

इति । स्कान्दे रेवाखण्डे—

'बुभुक्षितेषु भृत्येषु ये एकोऽश्नाति मानवः ।
 श्रयोनिं स समासाद्य चण्डालो जायते नरः ॥
 वेदोक्तं यः परित्यज्य धर्ममन्यं समाचरेत् ।
 दशवर्षसहस्राणि श्रयोनौ जायते ध्रुवम् ॥
 वेदार्थनिन्दका ये च ये च ब्राह्मणनिन्दकाः ।
 इह जन्मनि गूढास्ते मृताः श्वानो भवन्ति हि' ॥
 (स्क. पु. रे. खं. ३०. ३७-३९)

इति । ब्रह्मपुराणे—

'यदि पुत्रसमं शिष्यं गुरुर्जह्यादकारणम् ।
 आत्मनः कामकारेण सौगवि हिंस्रः प्रजायते ॥ (४८)

१. I. does not insert this line, also is not occurred in the text of
 अनु. २ B. G. and J. read गर्हिन्वा and D. गर्हिन्वाम् for गर्हिन्वा
 ३ B. and D read श्रयावमन्यन्ते for चाप्येवमन्यन्ते ४ I. reads यजमा-
 नश्च रा भ्यान्, B. D. E. H. and J. याजमानस्तु न भवेत् for याज्यमानस्तु
 सोऽग्रमान्तः, while H. substitutes रा श्यादुच्छलकीटकः. for सोऽग्रमान्तः
 स्थलकीटकः. ५ B. E. G H. and J. do not insert श्वानो भवन्ति हि
 ६ G reads एकोऽश्नाति च मानवः for य एकोऽश्नाति मानव ७. I. reads
 ४ for हि ८. B. and D. read सधेव च for प्रजायते.

पितरं मातरं चैव यस्तु पुत्रोऽवमन्यते ।

सोऽपि विप्रो मृतो जन्तुः पूर्वं जायेत गर्दभः ॥ (४९)

गर्दभत्वं तु सम्प्राप्य दश वर्षाणि जीवति ।

संवत्सरं तु कुम्भीरस्ततो जायेत मानवः ॥ (५०)

ज्येष्ठं-पितृसमं चापि भ्रातॄरं योऽवमन्यते ॥ (५५)

सोऽपि मृत्युमवाप्नोति क्रौञ्चयोनौ चै जायते । (५६)

आशाऽपहर्ता तु नरः कृमियोनौ प्रजायते ॥

विश्वासहर्ता तु नरो मीनो जायेत दुर्मतिः । (५९)

उपस्थिते विवाहे तु यज्ञे दाने महोत्सवे ॥

मोहात् करोति यो विघ्नं स मृतो जायते कृमिः ।

कृतघ्नः स मृतो विप्रो यमस्य विषयं गतः ॥ (६०)

यमस्य विनयेः क्रूरैर्वधं प्राप्नोति दारुणम् । (६१)

यातनाः प्राप्य तत्रस्थस्ततो बह्नीः समा द्विजाः ॥ (६३)

ततो दर्शः कृतघ्नश्च संसारं प्रतिपद्यते ।

जैलप्रवर्षणं यस्तु भिन्द्यान्मत्स्यो भवेत्तु सः ।

१ G substitutes च for तु while except A and the text omit —

..... दश वर्षाणि जायति ।

संवत्सरं तु कुम्भीर ॥.

२ G reads चापि for चापि ३. G reads प्रजायते for च जायते ४ G reads च for तु ५. B and D read मत्त्वं for मोहात्.

६ I reads कृतघ्नस्तु मृतो for कृतघ्न स मृतो ७ I reads विषये क्रूरैर्वधं and J विषये क्रूरैर्वधा both for विनये क्रूरैर्वधं, while G substitutes दारुणम् for दारुणम् ८ E G and H read यो द्विज बह्नीश्च, B and D. बह्नीश्च स द्विजः and I बह्नीश्च भो द्विजाः all for बह्नीः समा द्विजाः ९. Except A. all others read ततो गत for ततो गत १० B and I read जलप्रवर्षणं for जलप्रवर्षण and D जन्तुस्य बह्णं for the same

अयोनिगो वृको हि स्यादुलूकः क्रयवञ्चनात् ।
 प्रतिश्रुत्य द्विजेभ्यश्चाप्यदत्त्वा मधुको भवेत् ॥
 लभेद्देवलको राजन् योनि चण्डालसञ्जिताम् ।
 मृतस्यैकादशाहे तु भुञ्जन् श्रो चाभिजायते' ॥
 (ज. पु. २१८, ४८-८३)

इति । गरुडपुराणे—

'कौटंसाद्यप्रदाः पापा अमेध्यकृमयश्चिरम् ।
 भूत्वा भवन्ति सर्पास्ते पिशाचास्तदनन्तरम् ॥
 गुह-मित्रद्रुहः पापा ये च स्वामिद्रुहो जनाः ।
 द्विज-शिष्यद्रुहश्चैव कृतप्रा नास्तिकास्तथा ॥
 त्यागिनो ब्रान्धवानां च त्यागिनः शरणार्थिनाम् ।
 अमेध्यकृमयः पापा मृगव्याधा भवन्ति च ॥
 उरुरोगगणोपेता जायन्ते शम्बुको जले ।
 चन्द्रार्कग्रहणे भुक्त्वा जायते कुञ्जरो नरः' ॥
 (ग. पु. २८१. ५-९)

१ B D and G read वृषो for वृको २ G does not add अपि after द्विजेभ्यश्च; while J reads द्विजभ्यश्चाप्यदत्त्वा मधुको भवेत् ३. Except I all read श्चानाऽभिजायते for चाऽभिजायते. ४. B D G and H omit इति and B and D substitute गरुडे for गरुडपुराणे ५ B D E G H and J read कूटंसाद्यप्रदाः for कौटंसाद्यप्रदाः ६ E and H read द्विजाः for द्विज ७ G reads शरणार्थिनाम् for शरणार्थिनाम् ८ E. I. and G substitute सर्वे for पापा, while H. substitutes कृमय for मृग- ९ B D F H and J read पुरो रोगगणोपेता/ J पुरा रोगगणोपेता and I गुरुरोगगणोपेता all for उरुरोगगणोपेता १०. Except A. and J, all read चन्द्रार्क, but the form is incorrect

इति । शिवेधर्मोत्तरे—

‘विप्रः पञ्चमहायज्ञानकृत्वा योऽन्नमश्नुते ।
विद्वुराहो भवेन्नित्यं क्रैष्याशी व्याध एव च ॥
द्विजस्त्वेकशफानां च विक्रयाज्जायते मृगः ।
मत्सरी^१ विदकृमिश्वैव^२ अवज्ञाकार्यर्थं कृमिः’ ॥

इति । वायुसंहितायाम्—

‘खरो वै बहुयार्जित्वात् काकोऽमन्वितभोजनात् ।
अपरीक्षितभोजी स्याद्धानरो विजने वने ॥
अविद्यां यः प्रयच्छेत् बलीवर्दो भवेत्तु सः ।
अन्नं पर्युषितं विप्रे दत्त्वा वै कुञ्जतां^३ व्रजेत्’ ॥

इति । उमा-महेश्वरसंवादे—

‘अग्निहोत्रं भवेद्यस्य न कुर्यात्तस्य रक्षणम् ।
पर्वातिरुमकारो तु मृगत्वं याति ब्राह्मणः ॥

१ We are unable to find the text which the following quoted s'lokas really belong to B E. H. and D omit इति and do not insert शिवधर्मोत्तरे, while J omits इति, but inserts विष्णुधर्मोत्तरे for शिवधर्मोत्तरे २ J reads कृष्याशी for क्रैष्याशी ३ G inserts इति after the end of the last line and reads मत्सरीविदकृमिश्वैव for मत्सरी विदकृमिश्वैव, while I substitutes मत्सरीऽदि for मत्सरी- ४ B. D G and I substitute अध for भय ५. I reads बहुयार्जित्वात् for बहुयार्जित्वात् while J. reads ऽमन्वितभोजनात् and A ऽमन्वितभोजनात् for ऽमन्वितभोजनात् ६ F D G and I read कुञ्जता for कुञ्जता, while E. H. omit इति ७ J reads मत्सरी for मत्सरी ८ B. reads याति च द्विषं and D यादिनाद्विषं for याति ब्राह्मणः ; while G. adds इति after ब्राह्मणः

वेदोपजीविकाः पापाः स्त्रीलौलाः सततं च ये ।
 भवन्ति चेह काकाः स्युश्चिरं विद्भुज एव च ॥
 पायसं कृसरं चैव हवींषि मधुराणि च ।
 अदत्त्वा चाग्नि-विभेभ्यः प्राशनाद्भुजगो भवेत् ॥

इति । नारदपुराणे—

‘भर्तुः सौख्येन या नारी सौख्ययुक्ता न जायते ।
 सा इयेनी^१ जायते राजन् त्रीणि वर्षाणि पञ्च च ॥
 वाचा चाक्रोशिका या तु सान्निध्यं पतिं ह्रियो ।
 अकार्यं कारयेत् पापा सा नारी वल्गुली भवेत् ॥
 भर्तुरर्थे हि या वित्तं विद्यमानं न यच्छति ।
 जीवितं वा वरारोहे विष्टायां जायते कृमिः ॥
 कृमियोनिविनिर्मुक्ता काष्ठकीटा भवेत्तु सा ।
 न साधयन्ति कार्याणि प्रभूणां ये विचेतसः ॥
 भूत्वा वेतनभोक्तारो जायन्ते भूलर्ता हि ते’ ।

(ना. पु. ३१. ९-१४)

इति । वृद्धगौतमः—

‘मौल्याद्वेदोपदेष्टा च व्याघ्रो भवति मानवः ।
 जम्बुको जायते जङ्गुरननुज्ञातपाटकः ॥
 गृधान् पटन्ति चाण्डालो ब्रह्मद्व्योपजीवकः’ ॥

१. G. reads वेदादभीविता for वेदोपजीविका. २ J. reads नारी for इयेनी ३ B D. and G. read हि या for ह्रियो. ४. B and D read मलिन for प्रभूणा ५. B reads पतिम्, D. पतिने, G. पदेग and I. पति all for पति ६ G reads ब्रह्मद्व्योपजीवक. for ब्रह्मद्व्योपजीविका.

इति । याज्ञवल्क्योऽपि—

‘परद्रव्याण्यभिधायंस्तथाऽनिटानि चिन्तयन् ।
वितथाभिनिवेशी च जायतेऽन्त्यासु योनिषु ॥
पुरुषोऽनृतवादी च पिशुनः पुरुषस्तथा ।
अनिवद्धप्रलापी च मृग-पक्षिषु जायते ॥
अदत्तादाननिरतः परदारोपसेवकः ।
हिंसकश्चाविधानेन स्थावरेषु प्रजायते’ ॥

(नास्तीदं मुद्रितया. स्मृ. पुस्तके.)

इति ॥

अथ नानाविधनिपिद्धकर्मशेषफलानि ।

तत्र उमामहेश्वरसंवादे—

‘श्वपाक-पुल्कसादीनां कुत्सितानामचेतसाम् ।
कुलेषु तेष्वभिजायन्ते गुरु-वृद्धावमानिनः ॥
गुरुणा ह्यननुज्ञातो यो वेदाभ्याममाचरेत् ।
स तु जातिविहीनेषु जायते भुवि मानवः ।
अधर्म धर्ममित्याहुयै तु मोहप्रसंगताः ॥
ते च कालकृतोद्योगाः सम्भवन्तीह मानुषे ।
निर्दोमा निर्गपदकारास्ते भवन्ति नराधमाः’ ॥

१ The quoted verses are not found in Yājñavalkya Smṛiti¹ they occur in Manu, but with different version (cf. M 12, 5-6 7).

२ B and D read अभिवन्ध- for भाषयद् and J भाषयद् for the same.

३ G reads ह्यु for ह्यु- . ४ G and I omit -नेषु and J reads यावद्वि-

धर्मविहीनेषु- for मन्वादिविहीनेषुधर्मेषु . ५ I reads गुरुणा for गुरुणा.

६ B, D, F, H, read वेदाभ्याममाचरेत् and G वेदाभ्याममाचरेत् both for वेदाभ्याममाचरेत् . ७ E, I and J read प्रयाति विहीनेषु for तु जातिविहीनेषु

८ B, and D substitute तु for च while I reads यावद्वि- for यावद्वि-

इति । स्कान्दे नागरखण्डे—

‘प्रामुवन्ति कुदेशे च जन्म ये हेतुवादकाः ।
स्वामिद्रोहरता ये च कुकुले जन्म चामुयुः ॥
अदच्चा ये तथाऽश्रन्ति पितृ-देव-द्विजातिषु ।
दुर्भिक्षे जनतापे च कुदेशे जन्म चामुयुः ॥
ये च कुर्वन्ति दम्पत्योर्विवादं सानुरागयोः ।
विरूपा भ्रममाणाश्च सर्वलोकविवाजिताः ॥
दरिद्रा जायया भ्रष्टा भवन्ति विगतायुषः ।
कन्यादाने च विभं यो विक्रयं यः करोति वा ॥
स कन्याः केवलाः सूते न पुत्रं केवलं क्वचित् ।
जायन्ते ताश्च बन्धक्यो विधवा दुर्भगास्तथा’ ॥

इति । प्रभासखण्डेऽपि—

‘येन दत्तं नरैः किञ्चित्तेषां चिह्नं दरिद्रता ।
जायन्ते रोगिणो रौद्रा हिंसाः कुब्जाश्च वामनाः ॥
अपुत्रा कलहाक्रान्ताः परदारोपसेवकाः ।
महारजनक्रमाणि* कुचेलाः कुशरीरिणः ॥

* अत्र-‘राजक’-नया ‘राजिक-’ इत्यपरं पाठद्वयं दृश्यते । न तदि-
हापेपुत्रमिति प्रतीमः । -राजक-राजिक- इत्येकार्थमेव । ‘महारजिक-

१. J. reads नागरखण्डम्. २. B. and D. substitute जनाः for जन्म-
३. I. reads कुकुले for कुकुले. ४. G. and I. read केवल for केवलाः
५. B. D. and G. read कर्षक्यो for बन्धक्यो and J. कर्षक्ये for the same.
६. We follow here A. G. and I.; while B. D. E. H. and J. substitute
क्वचित् for क्वचित्. ७. B. D. E. and H. omit इति; while J. इति । प्रभास-
खण्डेऽपि. ८. B. D. and H. read वामनाः for वामना. ९. E. G. H.
and I. read महाराजिक- and B. D. and J. महाराजिक- for महाराजिक-

कुदम्भाध्वपला सुब्धा मूर्खा निमुहभाषिण ।
दानहीना भवन्त्येते देव-ब्रह्मस्वभक्षकाः॥

इति । स्कान्दे रेवाखण्डे—

‘पिता माता गुरुर्भ्राता अन्यो वा विकलेन्द्रिय ।
भवन्ति नादृतौ यैस्तु ते भवन्ति नराधमा ॥
इह मानुषलोके शस्मिन् दीनान्धास्ते भवन्ति च ।
ये त्यजन्ति स्वका भार्या मूढा पण्डितमानिन ॥
ते यान्ति नरक घोर तामिस्र नात्र सशयः ।
तत्र वर्षशतस्यान्ते इह मानुषता गता ॥

साध्याश्च (१. १. १०) इत्यमरसिंहो गणदेवतानामान्याह । तथा च—

‘महाराजिक्रनामानो द्वे शते विंशतिस्तथा’ ।

इत्याहुः पुराणकारा । अत महारजनकर्मण इत्येव पाठ साधीयान्
भाति । महारजन कुसुम्भं तत्कूर्मा वध्नरजनवर्मेत्यर्थ । ‘रजक रज-
न रजसूपसदस्यान कर्तव्यम्’ इति काशिकोक्या न लोप ।

१ G omits this line,

कुदम्भाध्वपला सुब्धा मूर्खा निमुहभाषिण ।

while I reads कुदम्भाध्वपला for कुदम्भाध्वपला २ I reads दानहीना for
दानहीना, while B D and G omit the following portion —

‘दानहीना भवन्त्येते देव ब्रह्मस्वभक्षका ॥

इति । स्कान्दे रेवाखण्डे—

‘पिता मातागुरुर्भ्राता अन्यो वा विकलेन्द्रिय ।

३ B and D read दानहीना य for नादृता यैस्तु ४ All, except A
substitute द्वे for च ५ B and D insert इति after नाच पाठय ६ G.
B and D read गत for गता, while G substitutes अनुदानता for
मानुषता

दुधर्मा दुर्भगश्चैव दरिद्रः सम्प्रजायते ।
जायते गृध्रसीयुक्तः परभार्योपसेवकः ॥
गैद्रदोऽनृतवादी स्यात् मूकश्चैव गवामृते ।
अन्नं पर्युषितं विप्रे ददन्वै कुब्जतां व्रजेत् ॥
मात्सर्यादपि जात्यन्धो द्वेषार्चं वधिरो भवेत् ।
अदत्त्वा भक्ष्यमश्नाति अनपत्यो भवेच्च सः ॥

इति । गरुडपुराणे—

‘अं वमत्य च ये यान्ति भगवत्कीर्तनं नराः ।
वाधिर्यमुपर्यान्त्याशु ते वै जन्मनि जन्मनि ॥
पर्यन्तो भगवद्द्वारं तामसास्तत्परिच्छदम् ।
अकृत्वा तत्प्रणामादि ये यान्ति पुरुषाधमाः ॥
जात्यन्धास्तेऽभिजायन्तेऽप्यङ्गहीनापरिग्रहाः ।
पद्मवः पादहीनाश्च कुष्ठिनो भुवि ये नराः ॥
विष्णुच्छाया भुवं तैस्तु लङ्घिता स्यान्न संशयः ।
तथा च भगवद्दाम्नाच्छायामाक्रमते तु यः ॥

१. B. and D. read दुर्भगा for दुर्भग, but it seems incorrect; while L. substitutes दुष्कर्मा for दुधर्मा. २. We follow here only A.; while B. D. E. and H. read गृध्रसयुक्त, J. गृध्रसम्पृक्त, I. धन्विसयुक्त; and G. गृध्रसयुक्त. all for गृध्रसीयुक्तः. ३. B. and D. read this line—

गहरोर्धतवादी स्यान्मूकश्चैव जायते ।

४. B. and D. read इह for अदि and G. J. अति and इति. ५. All, except A. and I. substitute गु for न. ६. B. and D. read वाधिर्यन्त्रु पदान्तरमाशु. ७. E. substitutes वुनि for भुवि.

अरण्ये जायते पद्भु स वै रोगाद्विपीडिते' ॥

(ग पु २८१ १३-१७)

इति । विष्णुधर्मोत्तरे श्वि—

पिशुन पृतिनास स्यात् सूचक पृतिवक्त्रक ।

खल्वाटो मत्सरी रामे नास्तिरुतो वेदनिन्दक ॥ (६)

भूय ण्य समाप्नोति तथा नास्तिरुता द्विजे । (८)

शूर्णकस्तेलिकश्चैव अन्धो भवति मानव ॥ (९)

प्रतिकूल गुरोर्यस्तु सोऽवस्मारी च जायते ।

मिष्टोऽथेको महाभाग पातगुल्मी प्रजायते ॥ (१०)

। भगभक्षस्तु कुण्डातो दीर्घरोगी च पीडक । (११)

गुर स्वामि द्विज रोश वेदानन्दा तथैव च ।

ध्रुवा भवति दुर्मुद्दिर्बधिरा मानसाधम ॥

देवदत्तेन दीनेन कृत्वा कर्तुं गुदुर्मति ।

जायते नुद्ददाक्षो वा नेत्ररोगयुतोऽपि वा ॥

तथैव दीनरूपश्च तेन पापेन कर्मणा ।

१. H reads पीडिते for पीडित W has searched the ms u crjt Vish dharmottara in the chapter 10" is this subject but very few quoted lines occur in it २. B D G and H read पद्भु ३. and I नेव for राम while J मत्सरी पात मास्तिरुतो for मत्सरी राम मास्तिरुतो The quoted verses are addressed to humans therefore the reading is more correct ४. J B D and G read प्राणिक for पृथिवी while L and H प्राणिक for the same ५. B D H L and I read द्विज for द्विज ६. B and D read प्रजायते for प्रजायते ७. B D ८ and J read मृगातो for निपातो ९. also reads the same, but corrects निपातो १०. B and D read कृत्वा for कृत्वा ११. C G reads देवदत्तेन for देवान् वा १. B and D read जायते for कर्म

ये उच्छिष्ट प्रवदति स्वाध्याय चाधिगच्छति ।
 यश्चानध्यायकालेऽपि मोहादभ्यसते द्विज ॥
 प्रत्यादित्य प्रत्यनल प्रतिगा च प्रतिद्विजम् ।
 ये मेहयन्ति पथि च ते भवन्ति गतायुषः ॥
 (नास्तीद मुद्रितम भा. पुस्तके)

इति । शिवधर्मोत्तरे—

‘ देवद्रव्योपजीवी च स भवेदवजाहुंक् ।
 देवद्रव्य स्वय येन भुक्त यस्य सदा भवेत् ॥
 रसज्ञाविधुरं कुञ्ज कण्डू सर्वाद्भुङ्खित ।
 देवस्पर्शं नर कृत्वा परप्रत्ययकारणात् ॥
 मिथ्याचार चरेत् पश्चाद्दुष्टुदास्यो नरो भवेत् ।
 देवदामोदन भुक्त्वा बृहदुल्मी च वै क्रमात् ॥
 सर्वाद्भुङ्ख्ये तिमिरी नरो भवति पापत ।
 दीप देवगूर्जादृत्वा पद्भुश्चान्धो भवेन्नर ।
 मूर्च्छां भ्रमी सुरद्वेषा पक्षपाती ज्वरी भवेत् ॥
 देवावमन्ता भवति सर्वदा मैथुने रतं ।
 सदाऽपहतसर्गस्य कुत्सितं काममोहितं ॥

१ G omits य - I reads अववाहक- for अववाहक ३ G reads यसा
 for ससा ४ B D and G read रसज्ञा विधुर कण्ड कण्ड G reads कण्ड
 कण्ड रसज्ञाविधुर L and H रसज्ञाविधुर कुञ्ज कण्डू for रसज्ञाविधुर
 कुञ्ज कण्डू ५ G substitutes अमुदास्यो, I F and H अमुदास्यो
 and J अमुदासा for अमुदास्यो ६ I देवदामोदन for देवदामोदन
 ७ B and D read तिमिरी नरो भवति पापतः G तिमिरीनरो भवति पापतः
 ८ B and D. read देवगूर्जाधृत्वा and J देवगूर्जाधृत्वा both for देवगूर्ज
 ज्ञाया ९ B D (and J read मूर्च्छां for मूर्च्छां १० G reads
 मैथुनी नर for मैथुन रत

इति । वृद्धगात्रैः—

‘देवद्रव्योपजीवी हृद्रोगी । प्रतिज्ञाय ब्राह्मणस्याशानाद-
 न्पायुः । पत्नीत्रहुस्वे सत्येकारामः क्लीबः । स्वामिना
 धर्मे नियुक्तस्तदनुष्ठानाशक्तो जलोदरी । दुर्बलबाधे
 बलवतामुपेक्षायामद्गहीनः॥ व्यवहारपक्षपाती जिह्वा-
 रोगी । स्वयं प्रवर्तितधर्मानुष्ठानच्छेदने प्रतिपन्नेष्टवि-
 योगः । स्वयमग्रभुक् शूलरोगी । परिक्षीणमित्र-बन्धु-
 स्वामि-स्वजनावमन्ता परिभूतवृत्तिः । अतिथि पश्य-
 न्नश्रतः कपालपट्टिका । सूर्याप्रकाशे प्रतिश्रयादानादि-
 ष्टवियोगः । छद्मना गुरु-स्वामि-मित्रमुपचरतः प्रातार्थ-
 परिभ्रंशः । विलम्भापहारी सर्वदुःखाश्रयः । गोदुःखकारी
 गोनसः । गोनिर्दयश्चिपिटनासः । पथनोशक्तो निस्ते-
 जस्कः सभायाम् । गलेगण्डी महदधिक्षेपी । पुण्याक्षेपी

१ G adds च after देवद्रव्योपजीवी २ G. reads ब्राह्मणाऽशानात् for ब्राह्मणस्याऽशानाम्, while J. reads प्रतिज्ञायते ब्राह्मणः स्यादन्पायुः for प्रतिज्ञाय ब्राह्मणस्याऽशानान्पायुः. it shows that the word belongs to the first Sutra ३ G. omits सति ४ B and D substitute गृहे for धर्मे and हृदि for जलोदरी but the latter seems to be a mistake ५ I. reads -पाने and J. व्यवहारे पक्षपाती for -पाती and व्यवहारपक्षपाती ६ E. reads -पट्टिका, for -पट्टिका ७ G reads सूर्याप्रकाशे for सूर्याप्रकाशे. ८. H. reads -विद्युत्पत्तः for -परिभ्रंशः. ९. B D and G omit the following -विलम्भापहारी सर्वदुःखाश्रयः । गोदुःखकारी गोनसः । गोनिर्दयश्चिपिटनासः । पथनाशक्तो निस्तेजस्कः सभायाम् । गलेगण्डी महदधिक्षेपी । पुण्याक्षेपी वक्रनासः ; while E. and J. read सर्वदुःखाश्रयी for सर्वदुःखाश्रयः. १० I. reads गोनानसः for गोनसः. ११ Except A. and I all others do not insert पथनाशक्ता, but read only निस्तेजस्कः. १२ Except A, all others omit महदधिक्षेपी, while I reads गलेगण्डी for गलेगण्डी

वक्रनासः । शिष्टैर्चीर्णधर्मदूपकः केकराक्षः । साधुजन-
देव-तपस्वि-द्विजे-गुरु-ज्ञान-योगद्वेष्टा वक्रास्यः । तटा-
कारामभेत्ता नेत्राङ्गहीनः । कृतघ्नः सर्वारम्भविकलः ।
परस्वामिलापी क्षयरोगी स्यात् । चौररक्षकः—

व्यवहारेष्वमध्यस्थश्चौरवृत्तिपरश्च यः ।

वाणिज्यलाभो नो तस्य देशान्तरगतस्य च ॥

व्याधिः स्यात् प्राणसन्देहो मृतिस्तत्रैव पापिनः' ॥

इति । उमा-महेश्वरसंवादे—

‘अकृत्वा खलयज्ञं तु यस्तु धान्यं प्रवेशयेत् ।

मरुदेशे भवेद्वृक्षः फल-पुष्पविर्वाजितः ॥

दिव्यं वर्षसहस्रं तु दुरात्मा कर्षको भवेत् ।

तस्यान्ते मानुषो भूत्वा कदाचित् कालपर्ययात् ॥

दरिद्रो व्याधितो मूर्खो ह्यकुलीनस्तु जायते ।

यस्तु भुद्रेण भावेन स्नेहविच्छेदकारकः ॥

सोनपत्यत्वमाप्नोति तस्य पापस्य कारणात् ।

न शृण्वन्ति गुरोर्वाक्यं वेदेवाक्यं च ये नराः ॥

सर्वेषां चैव नास्तिक्यं तेन ते यान्ति मूकताम् ।

प्रार्थयित्वा तु यो गां वै सवत्सां क्षीरसंयुताम् ॥

१. I. reads वक्रनासः, but by grammatical rule it is वक्रनासः २. B. D. E. G. H. and J. read शिष्टैर्चीर्णः, but the reading does not give proper sense here. ३. B. and D. do not insert द्विजे-. ४. J. reads वक्रास्यः. ५. G. reads उट्टाक for तटाक. and H. reads तटाक रोमभेत्तारो नेत्राङ्गहीना. for तटाकारामभेत्ता नेत्राङ्गहीनः. ६. E. G. and H. read परस्वामिलापी for परस्वामिलापी. ७. I. reads चौररक्षकः and G. चौररक्षक both for चौररक्षक. ८. I. omits उमा-महेश्वरसंवादे and also this whole quotation. ९. B. and G. read मरुदेशे for मरुदेशे. १०. J. reads च for तु. ११. E. reads देववाक्य for वेदेवाक्य.

आत्मना पिवति क्षीर तेनासौ याति चान्धताम् ॥
 प्रसव षीवन वह्नी कृत्वा सर्वाद्गदाहयुक् ॥
 उदरे गूलसयुक्तो जायते मनुजाधम ' ॥

इति । शिवेधर्मोत्तरे—

'मुखकृष्णव्रणी शिवी गुरदो मत्तको भवेत् ।
 जिह्वा वक्त्रव्रणी ह्येन्यदु खकारी भवेन्नर ॥
 अपकार तु य कुर्यादुपकर्तुर्भवेन्नर ।
 श्वास-कासी ज्वरी सर्वगात्रगेगी मतप्रज ॥
 मृतपुत्रोऽप्यचन्नु स्याथो द्वेष्टि परसन्तनिम् ।
 परवित्तविनाशाय करोति स विसर्पवान् ॥
 अकारणाद्धर्मपत्नीत्यागी स्याच्च जलोदरी ।
 वेड्या कुलवधु कृत्वा वर्तते यो नराधम ॥
 भक्त भोक्तुमशक्तश्च मण्डपानेन जीवति ।
 परेषा चेतस केशकारी भवति मानव ॥
 क्षयी ज्वरी प्रेमेही च गुल्मी दाही भगन्दरी ।
 रजस्वला ऽन्त्य चण्डाल पापिष्ठ-पातते मन् ॥
 व्यवहारी पुष्पवर्या भुक्त्वा कुट्टी ज्वरी भवेत् ।
 अनपत्यो दरिद्रश्च विश्वस्तस्य विपप्रद ॥

१ I does not insert शिवधर्मोत्तर and the following nine lines
 २ J reads मुखकृष्णव्रणी for मुखकृष्णव्रणी ३ H reads ह्येन्यदु for
 ह्येन्यदु and B and D substitute सु for दि ४ J reads सर्वगात्री रागी
 मृतप्रजा for सर्वगात्ररागी मृतप्रज ५ G reads अदक for मन् ६
 B and D read च मेरी for प्रमरी and G and J substitute दारी for दाही
 ७ B D F and J read पुष्पवर्या for पुष्पवर्या H also reads
 पुष्पवर्या and adds सु before भुक्त्वा ८ B and D read विसरत्त for
 विश्वस्तस्य

निपिह्वस्तुभोगेन, मोहयेद्यः परोन् पुमान् ।
 परोपदिष्टज्ञानेन भवेदुन्मत्तको ऽपि वा ॥
 ऋणं दत्त्वाधिकं वृद्धि यो गृह्णातीह मानवः ।
 स भुत्वा धनिनां वंशे ब्रजेद्देशान्तरं ततः ॥
 वाणिज्यलाभस्तत्रापि नृस्ति तस्य नरस्य वै ।
 अमुख्यमुख्यकारी यः स ज्वरी श्वासकासवान् ॥
 सर्वाङ्गरोगी पापात्मा द्वेष्य मृतसमाङ्गभाक्' ।

इति । उमामहेश्वरसंवादे-

'मृष्टान्नेन य आत्मानं पोषयन्ति नराधमाः ।
 बालानां वाक्ष्यमाणानामददन्नत्ति निस्पृहः ॥
 न हुतं न तपस्तप्तं न दत्तं किञ्च ब्राह्मणे ।
 आत्मैव पोषितो येन तत्पापं कथयाम्यहम् ॥
 यत्र देशे त्वनावृष्टिर्यत्र वायुसमुद्भवः ।
 तस्मिन्देसे क्षुधार्त्ताश्च जायन्ते पापकर्मिणः' ॥

इति । पद्मपुराणे-

'यस्तु विप्रत्वमुत्सृज्य क्षत्रधर्मं निषेवते ।
 ब्राह्मण्यात् स परिभ्रष्टः क्षत्रयोनी प्रजायते ॥

१. G. reads परः for परान् २ J. and I. read -ज्ञानो वा for -ज्ञानेन
 ३. B. and D. read सौ for सः and substitute गतः for सतः at the
 end of this line. ४. All, except A. and I. substitute एव for
 अपि. ५. Except A. and I. all others substitute पापेन for पापात्मा,
 while J. reads -सर्वाङ्गति for समाङ्गभाक्. and I. reads सर्वाङ्गरोगः for
 सर्वाङ्गरोगी. ६. All, except I., read निस्पृहम् for निस्पृह. ७. Except G
 and H. read दत्तं for न दत्त. ८. All, except A. and I., read यस्तु,
 while G. reads यस्तु. ९. B. and D. read क्षत्रधर्मं for क्षत्रधर्म.

वैश्यकर्मा च यो विप्रो लोभ-मोहव्यपाश्रयः ।
 स द्विजो वैश्यतामेति शूद्रकर्म करोति यः ॥
 स्वधर्मप्रच्युतो विप्रः स हि शूद्रत्वमाप्नुयान् ।
 क्षत्रियो वा महाबाहो वैश्यो वा धर्मचारिणौ ॥
 स्वानि कर्माण्यपाकृत्य शूद्रकर्म निषेवते ।
 स्वस्थानाच्च परिभ्रष्टो जायते वर्णसङ्करः ॥
 ब्राह्मणः क्षत्रियो वैश्यः शूद्रो वा याति तादृशः ।
 शूद्रान्नेनोदरस्थेन ध्रियते यदि पुत्रक ॥
 ब्राह्मणः शूद्रतामेति नास्ति तत्र विचारणा' ॥
 (प. पु. ९. २६. ७-१३)

इति । मार्कण्डेयपुराणे-

' ब्राह्मणः क्षत्रियो वैश्यः स्ववर्णे पाणिमद्ब्रह्म ।
 अकृत्वा त्वन्यजापाणेः पतन्ति नृप सद्ब्रह्मात् ॥
 यश्च यस्यास्तु हीनायाः कुरुते पाणिसद्ब्रह्म ।
 अकृत्वा वर्णसंयोगं सोऽपि तद्वर्णभाग्भवेत् ॥
 (नास्तीदं मुद्रितमा. पु. पुस्तके)

१. E. and J. read व्ययाश्रय for व्यराश्रय. २. G. reads सह शूद्रत्वमाप्तम् for सह शूद्रत्वमाप्नुयान्. ३. B. and D. read धर्मचारिण. E. G. and J. धर्मचारिणि and H. धर्मभारिणि all for धर्मचारिणौ. ४. G. omits the following portion —

..... । शूद्रो वा याति तादृशः ।
 शूद्रान्नेनोदरस्थेन ध्रियते यदि पुत्रक ॥
 ब्राह्मणः शूद्रतामेति नास्ति तत्र विचारणा' ।

इति । मार्कण्डेयपुराणे—

ब्राह्मण क्षत्रियो वैश्यः.

५. B D and J. read पुत्रक for पुत्रक ६ B and D read अन्यजापाण. E. अन्यजापाणे and I. त्वन्यजापाणे all for त्वन्यजापाणे. ७. B. and D read -संपह. for -संपहम्.

इति ॥

अथ विशेषेण कर्मविपाकः ।

तत्रे हिंसाविशेषाद्योनिविशेषः । तत्र मनुः—

‘यां यां योनिं च जीवोऽप्य येन येनेह कर्मणा ।

क्रमशो याति लोकेऽस्मिन्स्तत्सर्वं निबोधत ॥

बहून् बर्षगणान् घोरान् नरकान् प्राप्य तत्क्षयाते ।

संसारान् प्रतिपद्यन्ते महापातकिनस्त्विमान् ॥

न्व-शूकर-खरोष्ट्राणां गो-ऽजा-ऽवि-मृग-पक्षिणाम् ।

घण्डाल-पुल्कसाना च ब्रह्महा योनिमुच्छति’ ॥

(म. स्म. १२. ९३-९९)

इति । नन्दिपुराणे —

‘नरकेषु क्रमेणैव ब्रह्महा पात्यन्ते नरः ।

कल्प कल्प ततश्चान्ते स्थावरश्च प्रजायते ॥

वृण-गुल्म-लता-बल्ली-वीरुद्रुमाविभेदत ।

तृणभेदास्त्वगणिता गुल्मभेदास्तथा मताः ।

लताभेदाश्च नि सङ्ख्या बल्लीभेदास्तथैव च ॥

वीरुद्रेदास्त्वसख्याता असत्या हुमजातयः ।

तेषां च देशभेदेन पुनः कष्टत्वमिष्यते ॥

१ J substitutes अत्र for तत्र and E corrects योनिविशेषा २ E G and I read क्रमशोऽप्राति लोकऽस्मिन् तत्सर्वं निबोधते, while H क्रमशो-ऽस्तीति for the same ३ B D E G H I and J read तत्क्षयान् for तत्क्षयाते ४ E reads संसारान् for संसारान् ५ I reads पात्यन्ते for पात्यते ६ B and D read स्थावरश्च for स्थावरश्च ७ G reads अगुणिता for अगणिता ८ B and D read हुमभेदेन पुनस्तृणत्वम्, G देशभेदे च पुनः कष्टत्वम् both for देशभेदेन पुनः कष्टत्वम्, while J substitutes कष्टत्वम् for कष्टत्वम्

ततः केनापि कालेन नानास्थावरयोनिर्तः ।
 कर्म भुक्त्वा क्रमेणैव भवन्ति च सरीसृपाः ॥
 वृक्ष-वल्कलभेदेन देशभेदेन वाप्यथ ।
 सरीसृपादिभेदेन तत्र भुक्त्वा तु पापकर्म ॥
 मृगेषु जायते मर्त्या भेदैरगणितैस्ततः ।
 तत्रापि भुक्त्वा स्वं कर्म जायते पशुयोनिषु ॥
 तत्रापि भौतिक भोगं भुक्त्वान्ते गोत्वमाप्य तु ।
 मुच्यते पशुजन्माच्च ततो जायेत मानुषे ॥
 तत्रापि नियमो नास्ति श्वपाकाद्येषु जायते ।
 विप्रान्तेषु मनुष्येषु जायते पातकी नरः' ॥

इति । शिवधर्मोत्तरेऽपि—

'एवं पापविशुद्धार्थं सावशेषेण कर्मणा ।
 ततः क्षिति समासाय जायन्ते देहिनः पुनः ॥
 नवानुभूय दुःखानि जायन्ते कीटयोनिषु ।
 निष्क्रान्ताः कीटयोनिभ्यः क्रमाज्जायन्ति पक्षिणः ॥
 मंश्लिष्टाः पक्षिभावेन जायन्ते मृगयोनिषु ।
 मृगैर्दुःस्वमतिक्रम्य जायन्ते पशुयोनिषु ॥

१ I omits this and the following nine lines; while G. reads नृषु
 for मनु. २ L. reads -योनिः for -याति ३. B. D. G. H and J.
 read वृक्ष वल्कलभेदेन for वृक्षवल्कलभेदेन ४ J. reads पापकर्म for पापकर्म.
 ५ B and D. read गोत्वमाप्य तु, G वाक्त्वमाप्य तु both for गोत्वमाप्य तु.
 ६ B. D. E. G and H. read -जन्माद्य for -जन्माद्य ७ G substitutes
 जन for नर. ८ J. reads विशुद्ध for नृशुद्ध ९ B. and D.
 read कोटभावेन for पक्षिभावेन १०. G reads इषु नृषु for मृगैर्दुःस्व.
 while B and D omit this whole line—

मृगैर्दुःस्वमतिक्रम्य जायन्ते पशुयोनिषु ॥

पशुयोनिं समासाद्य पुनर्जायन्ति मानुषाः ।
 एवं योनिषु सर्वानु परिभ्राम्ये क्रमेण तु ॥
 कालान्तरवशाद्यान्ति मानुष्यमतिदुर्लभम् ।
 उत्तमं चापि मानुष्यं प्राप्यन्ते पुण्यगौरवात् ॥
 विचित्रा गतयः प्रोक्ताः कर्मणां गुरु-लाघवान् ।
 ततो मानुषतां प्राप्य व्याधिभिस्तत्र पीड्यते ॥
 कुष्ठरोगेण घोरं ब्रह्महत्यां प्रयोजयन् ।

इति । मार्कण्डेयपुराणे—

‘अशस्त्रं पुरुषं हृत्वा नरः सद्भायते खरः ।
 कृमिः स्त्रीवधकर्ता च बालहा चोपजायते ॥ (१८)
 वृषस्य वृषणी छित्त्वा पण्डत्वं प्राप्नुयान्नरः ।
 परिहृत्य ततो भूयो जन्मनामेकविंशतिम् ॥
 कृमि-कीट-पतङ्गेषु स्थितस्तोयचरोषु च ।
 गोत्रं प्राप्य च चण्डाल-पुत्कसादि जुगुप्सितम् ॥ (३३)

१. I. reads परिक्रम्य for परिभ्राम्य २. B D. and J. read प्राप्नुस्ते for प्राप्यन्ते and H प्राप्नुस्ते for the same, but it seems incorrect. ३. I. reads प्रयोजयत् for प्रयोजयन्. ४. B. D and J. read कृमि स्त्री-वरहन्ता च, G कृमिस्तु नरहन्ता च, E, and H. कृमि स्त्रीवरहन्ता च and I कृमि-स्त्री-परहन्ता च. all for कृमि स्त्रीवधकर्ता च. ५. The text reads बालहन्ता च जायते for बालहा चोपजायते ६. The text does not insert this Sloka —

वृषस्य वृषणी छित्त्वा पण्डत्वं प्राप्नुयान्नरः ।

परिहृत्य ततो भूयो जन्मनामेकविंशतिम् ॥

७. I reads तोयनरेषु for तोयचरोषु, while the text reads this line as follows:—

कृमि. कीट पतङ्गोऽथ पक्षी तोयचरो मृगः ।

८. E. G. H I and the text substitute गोश्व for गोत्र. ९. E. G. H. I. and J read जुगुप्सित for जुगुप्सितम्

पह्म्वन्धो बधिर. कुष्ठो यक्ष्मणा च प्रपीडित ।
 मुखरोगाक्षिरोगैर्वा रोगैरन्यैश्च बाध्यते ॥ (३४)
 अपस्मारी च भवति गूढत्व चैव गच्छति । (३५)
 एष एव क्रमो दृष्टो गो-सुवर्णादिहारिणाम् ॥
 विद्यापहारिणां चैव निदेशंभ्राशना गुरो' ॥ (३६)
 (मा. पु. १५. १८-३६)

इति । ब्रह्मपुराणे—

‘यस्तु रौद्रसमाचारः सर्वभूतभयङ्कर ।
 हस्ताभ्या यदि पद्भ्या वा रज्ज्वा दण्डेन वा पुन ॥
 लोष्ट्रे. स्तम्भैरुपायैर्वा जन्तूस्ताडयते शनिशम् ।
 हिंसार्थी निकृत्तमज्ञ उद्वेजनकरः सदा ॥

१ B D E G H and I read पह्म्वन्धबधिर for पह्म्वन्धो बधिर
 २ B and D read मुखरोगाक्षिरोगादि for मुखरोगाक्षिरोगैर्वा while J and
 the text substitute च for वा ३ The text reads मुखरोगैश्च for रोगैर-
 न्यैश्च ४ The text reads एष स गच्छति for एव गच्छति ५. G and
 the text read -सुवर्णादिहारिणाम् for सुवर्णादिहारिणाम् while B and D.
 omit the following —

गो सुवर्णादिहारिणाम् ।

विद्यापहारिणां चैव निदेशंभ्राशना गुरो' ॥

इति । ब्रह्मपुराणे—

‘यस्तु रौद्रसमाचारः . . . ।

१ The text reads this line thus —

विद्यापहारिणायामा निकृत्तमज्ञिना गुरु ॥

२ E G H and J read निश्चयभ्राशना गुरो for निदेशंभ्राशना गुरो
 ३ B D and G read कार्यार्थं नाहमस्मिन् J. जन्तूस्ताडयते शनिशम् both
 for जन्तूस्ताडयते शनिशम् while G puts च for वा ४. B. and D read
 विद्यापारिणिकृत्तमज्ञ उद्वेजनकर and G विद्यापारिणिकृत्तमज्ञ उद्वेजनकर both
 for विद्यापारिणिकृत्तमज्ञ उद्वेजनकर .

एवं शीलसमाचारो निरयं प्रतिपद्यते ।
 स चेन्मनुष्यतां गच्छेद्यदि कालविपर्ययात् ॥
 वध-बन्धपरिक्रिष्टः कुले जायेत सो ऽधमे ।
 लोकद्वेषाऽधमः पुंसां स्वयं कर्मकृतैः फलैः ॥

इति ।

अथ हिंस्रकर्मशेषफलानि ।

तत्र हिंस्रकर्मविशेषफलानि शङ्ख-लिखिताभ्यां
 दर्शितानि—

‘अत ऊर्ध्वं बहूनि वर्षसहस्राणि यमविषये कु-
 र्म्भीपाक-रौरवादिषु स्थानेषु दुःखान्यनुभूयेद्
 जातानामिमानि लक्षणानि भवन्ति । तद्यथा
 ब्रह्महा कुष्ठी गोम्रश्चान्धो ऽनेकरोगिणश्च’ ।

इति । यमः—

‘अशुद्धानां तु पापानां पतितानां च कर्मभिः ।
 उत्तीर्णानां च तिर्यक्त्वाद्देहे भवति लक्षणम् ॥
 इह दुश्चरितैः केचित् केचित् पूर्वकृतैस्तथा ।
 प्राप्नुवन्ति दुरात्मानो नरा रूपविपर्ययम् ॥
 द्विजघ्नं कुष्ठिनं विद्यात् कुनखं स्वर्णहारकम् ।
 द्यद्वाश्चार्धमिणश्चैव जायन्ते प्राणिहिंसकाः’ ॥

१. Except A. G. I and J. all read मनुष्यतां for मनुष्यतां; while B. and D. substitute प्राणी for मनुष्यतां. २. B. D. and G. read ऽधमः for ऽधमे. ३. G and I read हिंसा- for हिंस्र-; while B. and D. read हिंस्रकर्मविशेषफलानि. ४. B. D. and H. read कुर्म्भीपाकादिरौरवादिषु. ५. B. D. E. H. and J. omit तत्, while G. substitutes यत् for तत् and E. H. and J. तथा for तथा. ६. G substitutes च for तू. ७. H substitutes सु for च.

इति । हारीतः—

‘कुनखी भ्रूणहा । ब्रह्मघ्नः कुष्ठी । परदुःखदा-
यिनो नित्यान्धाः । पैरार्तिरता दीर्घरोगिणः ।
दृष्टचपहर्तारोऽन्धाः । श्रोत्रापहर्तारो यधिराः ।

वाघोपहर्तारो मूकाः । एवं ह्याह—

यदङ्गं पीड्यते येन तेन हीनोऽभिजायते ।

नाऽकृत्वा लभते किञ्चित् शुभं वा यदि वाऽशुभम् ॥

(हा.स्मृ. २४. ७३-८०)

इति । केश्यपः—

‘क्षयी स्यात् क्षेत्रहरणे अंशवानृवधेऽपि च ।

जलोदरयुतः सै स्यात् स्वनारीणां च हिमक ॥

कर्णभेत्ता कर्णशूलो ओष्ठरोग्योऽठनाशकः ।

दन्तपातनकर्ता च दन्तरोगी भवेत् सदा ॥

उरस्तम्भादुरस्तम्भी अक्षिरोग्याक्षिनाशकः ।

पदौ नु यस्ताडयति विसर्पी सै भवेन्नरः ॥

१ G. omits भ्रूणहा २ G reads परद्वीताः and I. परतापनिरता-
both for परार्तिरता- ३. B does not insert कदयन. ४ B. D G
H. and J read शय स्यात् शब्धभरणे; while H substitutes पश. for शयी
and E. reads शयः स्यात् शब्धभरणे for शयी स्यात् शेषहरण ५ B and D
read सर्वोक्तवचोऽपि च for अर्शवानृवधेऽपि च; while G and I. substitute
अर्शवानृ and H नृवधे for अर्शवानृ and नृवधे respectively. ६ B. and
D read स्यात् for ता स्यात् ७ F. I. and J. read कर्णशूली for कर्णशूली,
while J substitutes मूत्र for ओष्ठ. ८. D reads -नाशन. ९ I reads
उरस्तम्भादुरस्तम्भी through mistake. १० G reads पदौ for पदा
११ B D H. substitute च for ए

पीडानामियकर्ता च धनुर्व्याधिर्धनुर्महात् ।
 पादकीली स भवति पादहन्ता च यो भवेत् ॥
 से गद्गदी दारयति यो वृक्षानतिविस्तृतान् ।
 शूलेन शूली भवति मनुष्याणां च हिंसक ॥
 असृग्गदो स भवति यस्तु हिस्त्राद्दृढान् पशून् ।
 नक्तान्ध्य जायते तस्य यो गवा नयनद्वये ॥
 करोति शूलप्रक्षेप पूर्वभावप्रचोदित ' ॥

(का स्मृ. ३. ४०-४६)

इति । व्यासोऽपि—

'पितृहा याति पैशाच्य जात्य-गो मान्वातकः ।
 प्राण्यद्ग मृगशाव च हत्वा वन्यो मृतप्रजा ॥
 असाध्यरोगी बालघ्न क्षयी स्यात् सर्वजीवहा ।
 गात्रकृच्छ्री व्रणी श्वित्री विसर्पी परघातक ॥
 नेत्ररोगो भवेत्तस्य यो ज्येषा दृष्टिवातकः ।
 परेषा रसनाछेदी जिह्वोस्यव्रणवौन् भवेत् ॥

१ J reads धेनुर्व्याधिर्धनुर्महात् for धनुर्व्याधिधनुर्महात् २ B and D read पादकीली for पादकीली and H पादकी स च for पादकीली स ३ I reads असृग्गदी for स गद्गदी ४ G reads धारयति for दारयति while J पातयति for the same ५ B and D read अतिविस्तरान् for अति विस्तृतान् ६ E reads असृग्वादी and I असृग्दरी both for असृग्गदी ७ L substitutes वृथा for दृढान् ८ B D and I read मृतप्रज for मृतप्रजा ९ B D and G read अत्यद्योगी, H असाध्यरोगा both for असाध्यरोगी and J अर्धरागी बालघ्नश्च for असाध्यरोगी बालघ्न १० B and D read गात्रकृच्छ्री for गात्रकृच्छ्री ११ D reads नक्षरोगी for नेत्ररोगी B and H read also the same but correct नेत्ररोगा १२ E, G, A, H, L and J read रसनाछेदान् for रसनाछेदी १३ J reads व्रणवाक् for व्रणवान्

कृतम्. स्फुटिताक्षो वा तृतीयज्वरेसंयुतः ।
 चोत्तुर्यकोष्ण-शीतोष्णज्वरी स्यात् सेततं ज्वरी ॥
 ग्रामे वने वा जन्तूनां श्वभिर्यो भीतिमर्पयेत् ।
 भयोद्देगकरोऽन्येषां पापाणेनाथ घातकः ॥
 तलघाती च संभूत. कुलेषु धनिनां नरः ।
 गत्वा देशान्तरं तेषा तत्र रोगो महान् भवेत् ॥
 (ध्या. स्मृ. ६. १७-२२)

इति । वृद्धगौतमः—

‘वृक्षच्छेत्ता वृथा यस्तु स नाडीग्रगवान् भवेत्’।

इति । वायुपुराणे—

‘भवेत्स्फुटितपादस्तु यो निहन्याद्दनस्पतीन् ।
 प्राणिर्हिंसापरो* जन्तुघाती वा मृतसन्ततिः ॥
 मुखे कृष्णग्रणी श्वित्री वन्ध्यो वा स्याद्विसर्पज्ञान् ।
 वन्माकि तु खनिस्वा यो हन्ति वायुभुजो नरः ॥
 गंजचर्मो ज्वरी च स्यादांज्ञया पूर्वकर्मण ।
 भ्रूणहा स्वित्रहस्तैः स्याद्ग्रहणीवोनेपरयहा ’ ॥

* प्राणिर्हिंसापर जन्तुघाती वा मृतापन्न मुखे कृष्णग्रगवान् वा कुट-
 वान् वन्ध्यो वा स्यादित्यर्थः ।

१ Except B D G and I read -हार- for पर २ B D G H, and J read चतुर्थ for चतुर्षु . ३ I reads एतन्नपरी for एतन्न परी and G, also does the same ४ H reads सम्भूत कुलेषु for सम्भूत कुलेषु ५ I reads रोगो for रोगो ६ Except A and I, all others omit इति ७ B D and G do not insert इति ८ B and D read वृक्षिगामि. E, G H and J ददनसन्तति both for मृतसन्तति ९ I reads मृतचर्मो for मृतचर्मो १० B D G and H, read टिक्कहस्त for टिक्कहस्त ११ I reads वृद्धिणी श्वभिर्यद्वि for वृद्धिणीश्वभिर्यद्वि, but it is mean. & loca.

इति । विष्णुधर्मोत्तरे—

‘यं कंचिद्धातयित्वा तु प्राणिनं भृगुनन्दन ।
मांसं भुक्त्वा तु धर्मज्ञ भवतीह गदातुरः’ ॥
(वि. ध. २. १०८. ४)

इति ॥

इति हिंसाशेषकर्मफलानि ।

अथापेयपानाभक्ष्यभक्षणकर्मविशेषाद्योनिविशेषः ।

तत्र शिवधर्मोत्तरे—

‘कृमि-कीट-पतङ्गानां विद्भुजां चैव पक्षिणाम् ।
सुरापः प्राप्यते योनिं पूर्वकर्मानुसारतः’ ॥

इति । उमा-महेश्वरसंवादे—

‘मद्यव्यसनिनो ये च ये मद्यं सेवयन्ति च ।
शालां तु कारयेद्यस्तु मद्यपानं ददाति यः ॥
मद्यविक्रयिणो ये च मद्यं ये क्रीणयन्ति च ।
पिबन्ति ये नरा देवि सर्वे ते समभागिनः
ते शौण्डिका वा चण्डाला लुब्धका मत्स्यघातकाः
दासत्वेनैव सुश्रोणि जायन्ते पुरुपाधमाः ॥

* नरकान्ते मद्यव्यसन्यादीनां जन्मान्याह । ते शौण्डिका इत्यादि । शौण्डिकादिष्वपि दासत्वेनैव न सामित्वेन । शौण्डिकादिदासा भवन्तीत्यर्थः ।

१. E G. H. and I. read प्राणिना for प्राणिन २. B D. substitute इह for तु ३. G. and J. omit कर्म-; while except E and H. हिंसाविशेष for हिंसाशेष ४. J. reads -कर्मविशेष for -कर्मविशेषपाद्योनिविशेष . ५. B. and D. read द्विजानां for विद्भुजां. ६. B. and D. read मद्यपात्र for मद्यपान, while J. मद्यपानादशति for मद्यपान इशति. ७. G. reads मद्ये for मद्यं.

तिर्यञ्चोऽपि समुत्पन्ना यथा भृत्यमुपागताः ।
 मद्यपानरता ये च भृशु तेषां गतिं शुभे ॥
 षष्टिवर्षसहस्राणि कृमिभूत्वा महीतले ।
 कृमियोनिक्षये भूते पापं तु कथयाम्यहम् ॥
 श्वानयोनिशतं गच्छेज्जम्बुके पञ्चविंशतिम् ।
 मद्यपानरता ये तु कां गतिं यान्ति सुव्रते ? ॥
 शूद्रस्य चेदृशं पापं मद्यपानरतस्य च ।
 विप्रस्य कथयिष्यामि मद्यपरय दुरात्मनः ॥
 काको भूत्वा चिरं देवि विष्टाभक्षस्तु जीवति ।
 वर्षाणां द्वादशे लक्षे स जीवेत् पापकर्मकृत् ॥
 स्वे मांसे परमांसेन यो देही वृद्धिमिच्छति ।
 तस्य योनिशतं गत्वा शरीरं व्याधितं भवेत् ॥
 यासु योनिषु जायन्ते नरा मांसस्य भक्षकाः ।
 व्याधि-रोगशतैर्युक्ता जायन्ते तामु कर्मणा ॥

१. I. reads मृत्युमुपागताम् for मृत्युमुपागता २ J. substitutes प्रभो for शुभे. ३. E omits the following —

षष्टिवर्षसहस्राणि कृमिभूत्वा महीतले ।
 कृमियोनिक्षये भूते पापं तु कथयाम्यहम् ॥
 श्वानयोनिशतं गच्छेज्जम्बुके पञ्चविंशतिम् ।

४. B D. H and J read जम्बुक पञ्चविंशतिम्, and G जम्बुक पञ्चविंशतिः
 ५. J substitutes वा for च. ६ B and D read पान for पापं.
 ७. Except I read पक्षी. ८ H. reads स्वमासे परमांसेन, and I. स्व-
 मासे परमांसेन, while I substitutes ऋच्छति for इच्छति ९. All, except
 A, and I, substitute बाधित for व्याधित. १० I. reads नरमांसस्य for
 नरा मांसस्य.

इति । मनुः—

‘कृमि-कीटे-पतद्भानां विड्भुजां चैव पक्षिणाम् ।
हिंसाणां चैव सत्त्वानां सुरापो ब्राह्मणो व्रजेत् ॥’
(म. स्मृ. १२.५६)

इति । विष्णुरपि—

‘अभोज्यानां भोजने अभक्ष्यभक्षणे च कृमिः’ ।
(वि. स्मृ. ४४. ११)

इति । वृद्धगौतमः—

‘विप्रवृत्तिलोपेन दर्दुरः सप्तजन्मसु ।
निपिद्धानं तु यो भुङ्क्ते कर्मठः सो ऽभिजायते ॥
कीटाशी शीतलात्राशी मत्स्याशी याचितान्नभुक् ।
आमन्त्रणं विना भुक्त्वा परान्नं काकतां व्रजेत् ॥’

इति ॥

अथापेयपानादिकर्मशेषफलानि ।

इति । तत्र हारीतः—

‘सुरापो बद्धजित्तः । अभक्ष्यभक्षः श्यावदन्तः’ ।
(हा. स्मृ. २४. ६८-६९)

१. H reads -कीट- for -कीटि-. २. E. H. and J. read विड्भुजानां च for विड्भुजां चैव. ३. B. D and E. omit च; while E. reads अभोज्यानामभक्ष्यभक्षणे, I. अभोज्यान्नभक्षणे, J. अभोज्यानां भक्षणे, and the text अभोज्यान्नाभक्ष्याशी all for अभोज्यानां भोजने अभक्ष्यभक्षणे च. ४. B and D. substitute गौतमः for वृद्धगौतम; while G. omits इति and वृद्धगौतमः. ५. B and D. read this line thus:—

अविमृत्तिलोपेन दर्दुरः सप्तजन्मसु ।

G. also the same, but reads अविमृत्तिलोपेन and -जन्मनि. ६. E. and J. read कर्मठः, G. कर्मठ- and L. कर्मठः. all for कर्मठः. ७. I. reads सूतकात्राशी for शीतलात्राशी. ८. Except A. E. and J. all others read -कर्मविशेष- for -कर्मशेष-; while G. reads उपपानादि- for अपेयपानादि-

इति । स्कान्दे रेवाखण्डे —

‘पापशेषास्तु भवति सुरापः श्यावदन्तकः’ ।

(स्कं. पु. रे. ख. ७१. २६)

इति । शिवधर्मोत्तरे—

‘अभक्ष्यभक्षी गण्डमाली’ ।

इति । शङ्ख-लिखितौ—

‘अभक्ष्यभक्षी गण्डमाली’ ।

इति । काश्यपः—

‘सुरापो लोलजिह्वः’ ।

इति ॥ (का. स्मृ. १३. १९)

अथ स्तेयकर्मविशेषाद्योनिविशेषाः ।

तत्र मनुः—

‘लूता-शहि-सरटानां च तिरश्चां चाम्बुचारिणाम् ।

हिंसाणां च पिशाचानां स्तेनो विप्रः सहस्रशः ॥ (५७)

संयोगं पतितैर्गत्वा परस्यैव च योपितम् ।

अपहृत्य च विप्रस्वं भवति ब्रह्मराक्षसः ॥ (६०)

१. B. and D. do not insert the quoted sūtra, but substitute तथैव
२. B. D. G H. and J. reads बलजिह्व for लोलजिह्व . ३. B. D H.
and J. substitute -विशेष for -विशेषा . ४ All, except A and I., omit
तत्र and ५. E. omits also मनु . ५. B and D. read अम्बुचारिणाम् for
अम्बुचारिणाः . ६ I. reads स पिशाचानां for च पिशाचाना . ७ B. D.
G I. and J. read भवन्ति ब्रह्मराक्षसा for भवति ब्रह्मराक्षस .

मणि-मुक्ता-प्रवालानि हत्वा लोभेन मानवैः ।
 विविधानि च रत्नानि जायते लोहकर्तृषु ॥
 धान्यं हत्वा भवत्याखुः, कांस्यं हंसो, जलं प्लवः ।
 मधु दंशः, पयः काको, रसं श्वा, नकुलो घृतम् ॥
 मांसं गृध्रो, वसां मद्गुस्तैलं तैलेपकः खगः ।
 चीरीवाकस्तु लवणं, बलाकांशकुनिर्दधि ॥
 कौशेयं तिच्चिरिहत्वा क्षौमं हत्वा तु दर्दुरः ।
 कार्पास-तान्तवं क्रौञ्चो, गोधा गां, वाग्गुदो गुडम् ॥
 चुच्छुन्दरी शुभान् गन्धान्, पत्रं शाकं तु बर्हिणः ।
 श्वावित् कृतान्नं विविधमकृतान्नं तु शल्यकः ॥
 बको भवति हत्वाऽग्निं, गृहकारी ह्यपस्करम् ।
 रत्नानि हत्वा वासांसि जायते जीवजीवकः ॥
 वृको मृगेभं, व्याघ्रोऽश्वं, फल-पुष्पं तु मर्कटः ।
 स्त्रीमृक्षस्तौकको वारि, यानान्युष्टः पगूनजः ॥
 यद्वा तद्वा परद्रव्यमपहृत्य बलान्नरः ।

१ G. I and J. read मानवाः and जायन्ते the plural forms instead of मानवः and जायते the singular ones. २ The text substitutes वपां for वसां. ३. B. D. E. H. and I. read तैलेपक and J. and G. तैलेपक both for तैलेपक. ४. We follow here A. G. and the text; while B. and D. read चीरीवाक, E. and H. शीरहार, I. भीरवास and J. शीरपाक. all for चीरीवाक. ५ I reads बालक for बलाका-. ६. I. reads कार्पास तान्तव for कार्पास तान्तव. ७. B. and D. चागुलो गुडम्, F. वागुल गुडम्, H. वागुलो गुडम्, I. वाहुगे गुडम् and J. वागुलो गुडम् all for वाग्गुदो गुडम्. ८ The text substitutes चुच्छुन्दरी for चुच्छुन्दरी. ९. B. D. substitute काको for बको and गृहकारी for गृहकारी. १० E. reads जायन्ते जीवजीवका. ११. B. and D. read फल-पुष्पे and the text substitutes फल-मूल for फल-पुष्प.

अवश्यं याति तिर्यक्त्वं जग्ध्वा चैवाहुतं हविः ॥
 स्त्रियोऽप्येतेन कल्पेन हत्वा दोषमवामुयुः ।
 एतेषामेव जन्तूनां भार्यात्वमुपयान्ति ताः' ॥
 (म. स्मृ. १२. ५७-६१)

इति । याज्ञवल्क्यः—

'हीनजातौ प्रजायेत पररत्नापहारकः ।
 पत्रशाक शिखी हत्वा, गन्धाञ्चुच्छुन्दरी शुभान् ॥
 भूपको धान्यहारी स्याद्यानमुष्ट्रः फल कपिः ।
 जलं प्लवः, पयः काको, गृहकारी ह्युपस्करम् ॥
 मधु दशः, पल गृध्रो, गां गोधा. श्मि बकस्तथा ।
 श्वित्री वस्त्रं, श्वा रसं च, चीरी लवणहारकः ॥
 प्रदर्शनार्थमेतत्तु मयोक्त स्तेयकर्मणि ।
 द्रव्यप्रकारा हि यथा तथैव प्राणिजातयः' ॥
 (या. स्मृ ३. २१३-१६)

इति । मार्कण्डेयपुराणे—

'न्यासापहर्ता नरकादिमुक्तो जायते कृमिः । (६)

धान्यं यवास्तिलान्माषान्कुलित्यान्सर्षपाञ्चणान् ॥ (७)

१. B G and D read चैव इत for चैवाहुत २. B D E. G H. and J read परस्त्रीत्वम् for भार्यात्व, while B D and J. substitute सान् for ता ३ E H and J. read चुच्छुन्दरी for चुच्छुन्दरी ४ G reads फल for पल ५ I and the text substitute मु ६ I reads through mistake प्राणिजायते for प्राणिजातय ७ I. reads पृसोऽपहर्ता for न्यासापहर्ता ८. I. reads कुलित्यान्, E H and the text कुलित्यान् both for कुलित्यान्

सस्यान्यन्यानि वा हत्वा मोहाज्जन्तुरचेतनः (८)
 सञ्जायते मेहावक्त्रो मूषको वज्रसन्निभः ॥ (९)
 भोजनं चोरयित्वा तु मक्षिको जायते नरः । (११)
 हत्वा दुग्धं तु मार्जारो जायते नरकाद्भ्युतः ।
 तिल-पिण्याकसम्मिश्रस्रं हत्वा तु मूषकः ॥ (२०)
 घृतं हत्वा तु नकुलः काको मुहुरजांमिपम् ।
 इयेनो^१ मार्गामिपं हत्वा चीरी लवणहारकः ॥ (२१)
 चोरयित्वा पयश्चापि बलाका सम्प्रजायते । (२२)
 यस्तु चोरयते तैलं तैलपायी च जायते ।
 मधु हत्वा नरो दंशो घृतं हत्वा पिपीलिका ॥ (२३)
 चोरयित्वा तु निष्पावान् जायते गृहगोलर्कः ।
 आसनं चोरयित्वा तु तित्तिरित्वमवाभुयात् ॥ (२४)
 जैयो हत्वा तु पापात्मा वायसः सम्प्रजायते ।

१. J. substitutes महावक्त्रो for महावक्त्रो; while the text वज्रसन्निभः for
 वज्रसन्निभ . २. B. and D. read मक्षिको for मक्षिका. ३. The text reads
 उज्जन्तु स for दुग्धं तु. ४. The text reads च for तु. ५. H. J. and the
 text read मुहुरजांमिपम्, G. मधुरजांमिपम् both for मुहुरजांमिपम्. ६. In
 the text we find these following two lines are for this line, viz.—

मस्त्यमांसापहत् काकः इयेनो मार्गामिपपहत् ।
 चीचीकाकस्त्वपहते लवणे इधनि कुनि ॥

७. H. substitutes अन्यु for मधु, while B. and D. हंसो for दंशो and
 G reads thus —

अपहत्वा पणे कसो घृतं हत्वा पिपीलिकाः ॥

And in the text we find अपहत्वा ८. B. D. E. G. H. I. and J.
 read गलगण्डकः for गृहगोलर्कः. ९. The text reads आसनं
 and gives therefore a good sense. १०. E. and G. read भयो for अयो.

हते कांस्ये च हारीतः कपोतो रौप्यजे हते ॥ (२५)
 जीवञ्जीवकतां याति रक्तवत्खापहारकः ॥ (२९)
 चुच्छुन्दरी शुभान् गन्धान् सस्यं हत्वा शशो भवेत् ।
 पण्डः पलालहरणे काष्ठहत् धुणकीटकः ॥ (३०)
 पुष्पापहृद् दरिद्रश्च पञ्चुर्यानापहारकः ।
 शाकहर्ता च हारीतस्तोयहर्ता च चातकः ॥ (३१)
 भूहर्ता नरकान् गत्वा रौरवादीन् सुदारुणान् ।
 नृण-गुल्म-लता-वल्ली-त्वक्सार-तरुतां क्रमात् ॥ (३२)
 (मा. पु. १५. ६-३२)

इति । गौतमः—

‘अनृतवाक् स्वलितजिह्वो मुहुर्मुहुः सङ्ग्रवाक् ।

१ I reads रौप्यके for रौप्यजे and the text रूप्यभाजने for रौप्यजे हते २ E and H. substitute याता for याति, E. I. J and the text read रक्तवत्खापहरक for रक्तवत्खापहारक ३ B. and D omit this and the following three lines -

चुच्छुन्दरी शुभान् गन्धान् सस्यं हत्वा शशो भवेत् ।

पण्ड पलालहरणे काष्ठहत् धुणकाटक ॥

पुष्पापहृद्दरिद्रश्च पञ्चुर्यानापहारक ।

शाकहर्ता च हारीतस्तोयहर्ता च चातक ॥

G omits this and the following two lines, while the text reads छत्रान्वरि and E, H and J read the same for चुच्छुन्दरी. ४ I reads रस and the text वासी both for सस्यं. ५. E H. and J. read पलालहरण for पला-सहरणे, while the text substitutes कलापहरणात् for the same. ६. I. reads धुणकीटक for धुणकीटक ७. The text reads उपहरक for उपहारकः. ८. B. D. E. G. H. I. and J. read यत् for क्रमात् ९. We consulted here five different manuscripts and one printed copy of the text of Gautama, manuscripts do not concord with one another Some omit this portion altogether In the printed copy some Sūtras are found, but their version is quite different, while H. reads स्वलित for स्वलित- and I. सङ्ग्रतो for सङ्ग्रतजिह्वो.

जलोदरो दारत्यागी । कृटसाक्षी क्षीपदी उच्छून-
जङ्घाचरणः । विवाहविनकर्ता छिन्नोष्ठः । अवगूरुण-
च्छिन्नहस्तः । मातृग्नोऽन्धः । स्तुपागामी वातवृषणः ।
चतुष्पथे विष्णुत्रिसर्जने मूत्रकुच्छ्रः । कन्यादूपकः
पण्ड । पर्युषितभोजी कृमिः । ईर्ष्यालुर्मशकः ।
पित्रोर्विभ्रदमानोऽपस्मारी । न्यासापहार्यनपत्यः ।
रत्नापहार्यत्यन्तदरिद्रः । विद्यात्रिकयी पुरुषमृगः ।
वेदविक्रयी द्वीपी । बहुयज्ञको जलप्लवः । अया-
ज्ययाजको वराहः । अनिमन्त्रितभोजी वायसैः ।
मृष्टैकभोजी वानरः । ईतस्ततोऽश्नन् मार्जारः ।
कक्षवनदाही खद्योतः । दास्काचार्यो मुखविगन्धः ।
अदत्तादायी वलीवर्दः । मत्सरी भ्रमरः । अद्र्युत्सादी
मण्डलकुटी । शूद्राचार्यः श्वपाकः । गोहर्ता सर्पः ।
स्नेहापहारी क्षया । अन्नापहार्यजीर्णा । ज्ञानापहारी

१ मातृग्नोऽन्ध । स्तुपागामी वातवृषण । these two Sutras do not appear in others than A and I, while B omits ईर्ष्यालुर्मशक २ B D E, G, H and J do not insert पर्युषितभोजी कृमि here, and change place and insert after मुखविगन्ध । ३ B D E, G, H and J, omit पित्रोर्विभ्रदमानोऽपस्मारी ४ B D E G and H substitute कन्यापहारी for न्यासापहारी and J, omits अनपत्यहा । रत्नापहारी and reads न्यासापहार्य-त्यन्तदरिद्र ५ J reads पुरुषो मृग for पुरुषमृग ६ J substitutes -याचको for -याजको. ७ B D, G omit this Sutra ८ I reads यत- for इत . ९, H reads अदत्तादायी for अदत्तादायी १० E J and I, read भ्रमर for भ्रमर ११ J reads मण्डली कुटी for मण्डलकुटी

मूकः । जलापहारी मत्स्यः । क्षीरहारी बलाकः ।
परद्रव्यापहारी परप्रेत्यः ।

(गौ. स्मृ. २०. ४-३८)

इति । शङ्ख-लिखितौ—

‘ वैश्यापहारी अद्रिसर्पः । परजलापहारी शिशु-
मारः । सस्यापहारी कपोतः । कव्यापहारी वायसः ।
ताम्रापहारी वल्गुर्लः । अपूपापहारी प्रेतः । शास्त्राप-
हारी जडः । छत्रापहारी कारण्डवैः । गन्धापहारी
पतङ्गः । ध्वजापहारी कृकलासः । शाकापहारी
पशुः । शय्यापहार्यशयनेः । पुष्पापहारी दुर्गन्धी ।
फलापहार्यफली । दीपापहारी कौशिकः ।
भूम्यपहारी नकुलाहि-बिडाला-ऽऽखुनामन्यतम
इति ।

१. Except A. and I, all others substitute जलाहारी for जलापहारी.
२. Except E and I, others read बलाकी for बलाक. ३. B reads
ऽहारी for ऽपहारी ४. B reads वैश्यापहारी, D. and G. वैश्यापहारी
for वैश्यापहारी and all manuscripts, except A and I, omit -सर्प and read
only अद्रि, while G. reads अहि for अद्रिसर्प ५. G. substitutes
सर्व for पर-, while I. omits पर ६. D reads सस्यापहारी for सस्यापहारी,
while B. omits this and the following three Sūtras:—

सस्यापहारी कपोत । कव्यापहारी
वायसः । ताम्रापहारी वल्गुर्ल ।

७. G. and J. substitute कव्यापहारी and D. II. कव्यहारी both for कव्या-
पहारी. ८. G. reads ताम्राहारी and I बलाक for ताम्रापहारी and वल्गुर्ल
respectively ९. D omits these following Sūtras and reads इति
at once. १०. B. omits कारण्डव and गन्धापहारी, while I reads कारण्ड
for कारण्डव and, G कदम्ब and J. कौटुम्ब. for the same II. also reads
कौटुम्ब, but gives marginal reading कारण्डव. ११. G. reads अशति.
for अशयन. १२. B. and G. read अफलादि for अफली.

यद्वा तद्वाशपि पारक्यं स्वल्पं वा यदि वा बहु ।
हत्वा वै योनिनामोति तत्तद्रोगानुरूपतः ॥
इति ॥

अथ स्तोकमंशेषफलानि ।

तत्र विष्णुधर्मोत्तरे—

‘मणि-मुक्ता-प्रवालानि रत्नानि विविधानि च ।
अपहृत्य नरां रामं जायन्ते हेमकर्तृषु ॥ (२)
यद्वा तदा परद्रव्यमपहृत्य बल्लान्नरः ।
भामोति भृगुशार्दूल मानुष्ये भारवाहितान् ॥ (३)
धान्यचोरोऽद्भ्यहीनः स्यादत्यङ्गो मिश्रहृद् भवेत् ।
व्याधितश्चान्नहर्ता स्यान्मूको वागपहारकः ॥ (४)
वस्त्रापहारी श्वित्री स्यात् पङ्गुश्चाऽश्वापहारकः । (५)
अन्धो दीपापहारी स्यात् काणो निर्वापको भवेत् ॥ (६)
दरिद्रः परवित्तत्रश्चोन्मत्तश्च तयामिदः ॥ (७)
पङ्गुरेव तथा ज्ञेयः सर्वयानापहारकः ।

१ B D G H. and J read यद्वा तद्वा परद्रव्य for यद्वा तद्वाऽपि पारक्य
२ All others, except A, do not insert अथ ३ H reads विष्णोत्तरे
for विष्णुधर्मोत्तरे ४ G reads in singular form as नरो . जायते ५ We
follow here only A and the text, while all others read राजन्, but the
quoted verses are a dialogue between पुष्कर and Parasurama and
Pushkara addressed to Parasurama. The vocative राजन् is not ap-
propriate to Parasurama ६ B and D read हत्वा गामिश्रकृद्भवेत्, E
हत्वा गा मिश्रकृद्भवेत्, E and H अत्यङ्गो मिश्रकृद्भवेत्, I अत्यन्त मिश्रको
भवेत् and the text अव्यङ्गो मिश्रहृद्भवेत् all for अव्यङ्गो मिश्रहृद्भवेत्
७ G reads च for स्यात् ८ G omits this line -

वस्त्रापहारी श्वित्री स्यात् पङ्गुश्चाश्वापहारकः ।

९ The text substitutes तथा for भवेत् १० We follow here only A and
the text, while all others read उन्मत्तश्चापहारकः ।

अन्धश्च जायते लोके गां हत्वा च नराधमः ॥ (८)

वंस्र-भोज्यापहर्तारो तथा नग्र-बुभुक्षितौ ।

रत्नापहारी भवति तथा कुटी नराधमः' ॥ (९)

(वि. ध. २. १०७. २-९)

इति । वायुपुराणे—

'वातव्याधियुनः स्तेयी तथा कुटी नरो भवेत् ।

ब्राह्मणस्वर्णहारी च प्रमेही जायते नरः ॥

प्रस्विन्नपाणि-पादः स्यादाहरेद्यो रसादिकम्* ।

अन्नचोरो भवेद्यस्तु सोऽकस्माज्जायते कृशः ॥

स्वरोपघाती वाक्य च हत्वा मर्त्यः प्रजायते' ॥

(वायु. पु. २. ३१. २५-२७)

इति । उमा-महेश्वरसंवादे—

'धान्यचौरस्तु हीनाङ्गस्तृणहर्ता तु वा पुनः ।

परद्रव्यापहारी च भृत्यानां वृत्तिजीवकः ॥

अन्नं क्षेत्रं गृहं वाजपि परद्रव्यं हरन्ति ये ।

सुवर्ण-मणि-मुक्तानि वस्त्राण्याभरणानि च ॥

* आहरेत् चोरयेत् । वाक्य हत्वा स्वरोपघाती भवतीत्यर्थः ।

१ The text does not insert this and the following two lines, but for these three lines, the text gives one line —

अन्धो भवति गोघ्नस्तु चाण्डिकस्तैलिकस्तथा ।

B D also omit these three lines २ H reads वस्र पूजापहर्तारो for वस्र भोज्यापहर्तारो ३ G omits इति ४ G substitutes बाल- for पात- ५ J. reads ब्राह्मण स्वर्णहारी for ब्राह्मणस्वर्णहारी ६ B D G. and H. substitute धान्यचोरः for अन्नचोर. ७ B and D read स्वरोपघाती for स्वरोपघाती, while E reads स्वरो नृपतिवाक्य च हत्वा and J स्वरोपघातिवाक्य च हत्वा both for स्वरोपघाती वाक्य च हत्वा. ८ B and D read धान्यचोरोङ्गहीन न्यात् for धान्यचौरस्तु हीनाङ्ग ९. I. reads खल for अन्न.

आसनानि विचित्राणि धन-गान्यमुपस्करम् ।
 ये हरन्ति नरा नित्य परद्रव्याणि मोहिता ॥
 इहलोकमृताना च तेषामेष विधि स्मृत ।
 नम्रो दीना क्षुधार्त्ताश्च कुचैला दु खिता सदा ॥
 बन्धुभि परिभूताश्च भोग्य-भोगविवाजिता ।
 तास्तु ते प्रार्थयन्तीह दासैर्वृत्तिमुपागता ॥
 ये हरन्ति च सूर्याणि वाद्यानि विविधानि च ।
 तेन पापेन ते देवि तिर्यक्त्व यान्ति मानवा ॥
 हत्वाऽऽनेहादिवाद्यानि झल्लरी-पटहानि च ।
 तेन पापेन ते मूढा वाप्रियं यान्ति मानवा ॥
 कौस्यक मुरज वश वीणा तुम्बुरुक तथैः ।
 ये हरन्ति च पापेन पिशाचास्ते भजन्ति च ॥
 पटेह लेपन चैव तथा सम्पुटिकाश्च ये ।

१ B D G I anI J read इहलोकमृताना । इहलोकमृताना both
 for इहलोकमृताना २ B anI D subst tute एष for एष ३ B and
 D read नाम्ना हीना, G नम्रहीना both for नम्रा हीना ४ H anI
 J read भाग्यभाग for भाग्य भोग ५ I reads सूर्याणि and E and J
 वगुनि both for तास्तु त ६ B D and F subst tute तस्य for तस
 ७ J reads गूपाणि for गूपाणि ८ B and D om tse following —

ता पापन त इति तिर्यक्त्व यान्ति मानवा ॥

हत्वा ऽऽनेहादिवाद्यानि झल्लरीपटहानि च ।

९ F reads मण्डपादि G मूढादि I मूढादि- anI J मयाद all for
 ऽऽनेहादि- १० B D F and I read वाणिर् G and H वाणिके both
 for वाणिक ११ F G H and J read मुचदिन् and I तुम्बुरुक for
 तुम्बुरुक १२ G and I read पापाणि for पापन १३ J reads tse line
 as follows —

पटे मण्डप चैव तथा सङ्घिनाथ य ।

w) le G substit : es पटह for पटह and B and D सम्पुटिकाश्च for
 सम्पुटिकाश्च

हरन्ति पुष्करं ये तु तेन ते यान्ति मूकताम् ॥
 प्रासादिषु च ये देवि हेरन्ते दीपकान् नराः ।
 गृहेषु चैव विप्राणां तेन ते यान्ति चान्धताम् ॥

इति । शङ्ख-लिखितौ—

‘सुवर्णस्तेयी कुनखी । वस्त्रापहारी श्वित्री । हिर-
 ष्यापहारी दद्रुणः । तैजसापहारी मण्डली* । स्ने-
 हापहारी क्षयामयी । अंजीर्णवानन्नापहारी । वाग-
 पहारी मूकः । गृध्रो देवद्रव्योपजीवकः । पाण्डु-
 रोगी दीपहारी । ब्राह्मणवृत्तिघ्नश्च दरिद्रः । कर्मफल-
 विशेषेण कुब्ज-पण्ड-पद्भु-दरिद्रार्थं जायन्ते ।

इति । यमः—

द्रव्योपधापहर्ता च दीर्घरोगिर्गन्धामुयात् ।
 धान्यचोरो व्रणी च स्यात् कांसी भक्तापहारकः ॥
 गलगण्डी गणद्रव्यैर्हर्ता भवति मानवः ।

* मण्डलं कुष्ठप्रभेदः सोऽस्यास्तीति मण्डली । अन्यत् सुगमम् ।

१ B D E G H and J. read पुस्तक for पुष्कर २ G. reads मूकता for मूकताम् ३ I. reads हरन्ति दीपिका for हरन्ते दीपकान्. ४ B and D. omit क्षयामयी । अंजीर्णवानन्नापहारी and read स्नेहापहारी वा-
 न्नान्न for the above omitted portion. ५. G. and H. read अंजीर्ण-
 वान्नान्नहारी for अंजीर्णवानन्नापहारी. ६. B. D. G. H. and J. read कुष्ठ- for कुब्ज-; while E कुण्ड- for the same ७ B. reads -दरिद्रश्च जायेत, G reads -दरिद्रो स जायेत, H. and J. दरिद्रा सञ्जायन्ते. ८. G. reads दीर्घरोगान् for दीर्घरोगित्वम् ९ H. reads कृमि for कांसी. १०. I. reads गलगण्डी- for गणद्रव्य-, but it seems meaningless here

विधृतिर्वलहता च द्येनो मांसापहारकः' ॥

(य. स्मृ. ५. ३-५)

इति । स्कान्दे रेवाखण्डे—

‘मानकूटं* तुलाकूटं कूटसादयं वदन्ति ये ।

नरके तेऽग्नेयतामिले प्रपच्यन्ते नराधिपे ॥

शतसाहस्रिकं कालमुपित्वा तत्र ते नराः ।

इह शत्रुगुहे यथा भ्रमन्ते कालमतीप्सितम् ॥

कुनखी स्वर्णहरणान्मूकः गुस्तकहारकः ।

फलान्याहरतो अत्यं ध्रियते नात्र संशयः' ॥

(स्कं. पु. रे. खं. ७१. ३६-४०)

इति ॥

अथाग्न्यागमनकर्मविशेषाद्योनिविशेषः †

तत्र स्कान्दे रेवाखण्डे—

‘गुरुदाराभिभर्त्ता च कृकलासो भवेद्भुवम् ।

राज्ञीगामी भवेद्दुष्टो वृश्चिको वृपलीपतिः' ॥

(स्कं. पु. रे. खं. ७१. २९)

*मानं धान्यादिमापनसाधनं द्रोणादकादि । तस्मिन् कूटं कपटं
न्यूनत्वमित्यर्थः ।

† I. reads this line as follows:—

विधृतिर्वलहता च स्यान्मांसस्यापहारकः ।

while E. reads वा स्यान्मांसपहारकः. B. स्यान्मांसस्यापहारक. H. स्यान्मा-
हारहारक and J. स्यान्मांसपहारक. all for द्येनो मांसापहारक. - ३ I. reads
ननिदुर् for मानकूटं through mistake. ३. I substitutes कु for से
† I. reads नराधमा for नराधिप, but the quoted lines are addressed to
the King. ५. E. reads नराधमे, H. ब्रह्मा नराधमे and J. ब्रह्मा नराधमे all for
ब्रह्मा नराधमे. ३. J. reads नरेन्दुरी for नरेन्दुरी

इति । गौतमः—

‘चाण्डाली-पुल्कसीगमने ऽजगरः । प्रव्रजिता-
गमने मरुपिशाचः । शूद्रागमने दीर्घकीटः ।
सर्वैर्णाभिगामी दरिद्रः । गोगामी मण्डूकः’ ।

(आन्ध्रपुस्तके गौ. स्मृ. २०. ३९-४०)

इति । मार्कण्डेयपुराणे—

‘पेरदाराभिगमने रक्तद्रोणस्तु जायते । (१)

श्व-सृगालेभ-गृध्रेषु क्रमाज्जातिषु जायते ।

भ्रातृभार्या च दुर्बुद्धिर्यो धर्षयति पापकृत् ।

पुंस्कोकिलत्वमाप्नोति स पापो नरकाद्भ्युतः ॥ (१०)

सखिभार्या गुरोर्भार्या राजभार्या च पापकृत् ।

धर्षयित्वा कामात्मा सूकरो जायते नरः ॥ (११)

शूद्रश्च ब्राह्मणां गत्या कृमियोनौ प्रजायते ।

तस्यामपत्यमुत्पाद्य काष्ठान्तः कीटको भवेत् ॥ (१२)

सूकरः कृमिको मदुश्चण्डालश्च प्रजायते’ ॥ (१६)

(मा. पु. १९. १- १६)

१ These quoted Sutas are not found in the text २ J. reads स्ववर्णाभिगामी for सर्वर्णाभिगामी ३ B and D read परदाराभिगामी च रक्षा घोर E and H परदाराभिगामी तु रक्ता घोर, G. and J परदाराभिगामी तु रक्ता घोर for परदाराभिगमने रक्तद्रोण, while the text reads this line thus —

परदाराभिगमिन्नु वृको घोरोऽभिजायते ।

४ The text reads this line as follows :—

श्व सृगालो बका गृध्रो व्याल (व्याल) कडूस्वया फणात् ।

while B and D श्व सृगाल गृध्रेषु, E. and G श्व सृगालसु गृध्रेषु and H.

श्व सृगालक गृध्रेषु all for श्व सृगालभ गृध्रेषु ५ The text reads थापि for

पापो ६ B D E G H and J read प्रपद्यते for प्रवर्षयित्वा, while

G and I पापात्मा for कामात्मा

इति । ब्रह्मपुराणे—

‘सखिभार्या गुरोर्भार्या रैजभार्या तथैव च ।
 प्रधर्षयति कामाद्यो मृतो जायेत सूकरः ॥ (६८)
 सूकरः पञ्च वर्षाणि दश वर्षाणि वै वृक ।
 पिपीलिका तु मासास्त्रीन् कीट स्यान्मासमेव तु ॥ (६९)
 एतानासाद्य ससारान् कृमियोनौ प्रजायते ।
 तत्र जिवति मासाश्च कृमियोनौ चतुर्दश ॥ (७०)
 ततो ऽग्निक्षय कृत्वा ततो जायेत मानव । (७१)
 परदाराभिमर्शं तु कृत्वा जायेत वै वृक ।
 आ सृगालस्ततो गृध्रो व्यालं काको वकस्तथा । (६६)
 भ्रातृभार्या तु पापात्मा यो रोचयति *मोहित ।
 कोकिलत्प्रमवाप्नोति सो ऽपि सवत्सर द्विज ॥ (६७)
 मनसाऽपि गुरोर्भार्या य शिष्यो याति पापकृत् ।
 उग्रान् स याति ससारानधर्मेणेह चेतसा ॥
 श्वयोनौ तु स सम्भूतस्त्रीणि वर्षाणि जीवति ।
 तत्रापि निरय प्राप्त कृमियोनौ प्रजायते ॥

* मैथुनायमिति शेष । नाय वैधनियोगस्य निन्दार्थवाद । रोचयती-
 त्युक्ते सकामत्व लक्ष्यते । नियोगे तु स-नानजननेच्छाया एव मुख्य-
 तात् । ‘स मानव’ स पापकलभोक्ता पुरुष आ भूवा तत्र कृकलासो
 भवतीत्यर्थ ।

१ I reads शिष्यभाया for राजभार्या २ I reads कामात्मा for कामाद्यो
 ३ G reads च for तु ४ G and H read एतान्मासाश्च for एतानासाद्य
 ५ G reads परदारभिमर्शा तु कृत्वा for परदारभिमर्शं तु कृत्वा ६ B D
 E G H and J substitute द्वाघ्न for व्याल ७ B and D substitute
 भ्रातृभार्या and G भ्रातृभार्या both for भ्रातृभार्या and I धयति for रोचयति

कृमिभावमनुप्राप्य वर्षभेक तु जीवति ।
 ततस्तु निरयं प्राप्ते ब्रह्मयोनी प्रजायते ॥
 वृषलो ब्राह्मणी गत्या कृमियोनी प्रजायते । (७७)
 ततः सम्प्राप्य निधनं जायते सूकरः पुनेः ॥
 सूकरो ज्ञातमात्रस्तु शोभेण म्रियते द्विजाः ।
 श्वां ततो जायते मूढः कर्मणा तेन भो द्विजाः ॥ (७८)
 श्वा भूत्या कृकलास्तु जायते मानवस्ततः ॥ (७९)
 तत्राप्ययं समुत्पाद्य ततो जायेत सूषकः' ॥ (८०)
 (ब्र. पु. ११७. ६६-८०)

इति । नारदपुराणे—

'चिन्तयेद्दीक्षयेद्वापि जननीं वा सुतां च वा ।
 वैधूं ना भ्रातृदारान् वा गुरुभार्यां नृपत्रियम् ॥

१ B D and G omit this and the following two lines —

कृमिभावननुप्राप्य वर्षभेक तु जीवति ।
 ततस्तु निरयं प्राप्ते ब्रह्मयोनी प्रजायते ॥
 वृषला ब्राह्मणी गत्या कृमियोनी प्रजायते ।

२. E and H. omit this line ३ G substitutes पुमान् for पुन
 ४ B D and G read द्विज for द्विजा, but the quoted lines are
 addressed to the Rishis ५ B and D omit this line —

श्वा ततो जायते मूढ कर्मणा तेन भो द्विजा ।

६ G substitutes द्विज for द्विजा ७ E does not insert नारदपुराणे
 and the following quoted six lines and इति G and H insert नारदपु-
 राणे but omit the following six lines and इति । व्यभिचारिणी
 म्रियते वराहपुराणे ८ B and D. read ईक्षयेत् and J शिक्षयेत् both for
 ईक्षयेत् ९ J reads वृक्षा for वधू and B. D. and J substitute -भार्या
 instead of दारान्.

च याति नररु घोर सञ्चिन्त्य श्वपचीमपि ।
 वृद्धा हि प्रमदा ह्येता यः क्षोभ व्रजते नरः ॥
 तस्य पुण्य कृत सर्वं वृथा भवति नान्यथा ।
 पुण्यस्य सङ्क्षयात् पापी पापाणश्च भवेद्भुवम् ॥

इति । व्यभिचारिणीम्प्रति त्वेराहपुराणे—

‘तनः शुनी भौत् पश्चात् मूकरी च ततः परम् ।
 कर्मक्षये तत पश्चान्मानुषी कुस्तिर्ता भवेत् ॥
 नच सोल्यमवामोति तेन दुःखेन दुःखिता’ ।
 (व. पु. २०२ ७१-७२)

इति ।

‘तृण-गुल्म-लतानां च ऋव्याद-दष्टिणामपि ।
 क्रूरकर्मरतानां च क्रमशो गुणतल्पगः ॥
 हिंसा भवन्ति ऋव्यादाः क्रमशोऽभक्ष्यभक्षिणः ।
 परम्परादिनां मृत्स्था भेत्याऽन्येस्त्रीनिपत्रकाः’ ॥
 (व. पु. २०२. ३०-३१)

१ B and D read तु प्रमदा ह्येता २ B and D read स पुण्यस्य सङ्क्षयात् पापी, while I substitutes पापं for पापी ३ B and D substitute त्वेराहपुराणे for वराहपुराणे ४ G read, शुभा for शुनी ५ B D and G read कुस्तिता for कुस्तिर्ता ६ G substitutes भवे- for भवेत् ७ B D E G I and J insert इति and show that the quotation of Varaha's purana is completed here, and the next four lines are separate A and H do not insert इति and show the next lines belong to the quotation of Varaha purana ८ B D and G substitute पापि for मृत्- and कृत्वादि for कृव्याद- and I and J, कृत्वादि for the same ९ I substitutes मृत्स्था १० B and D read तत्त्वैः ११ H अन्यस्त्रीनिपत्रका for अन्यस्त्रीनिपत्रकाः.

इति । अगम्यागमनकर्माविशेषात् फलविशेषः पद्मपुराणे—

‘उदरव्याधियुक्तस्तु तथा गुर्वङ्गनागमे ।

आचार्यभार्यागमने भेगन्दरयुतो भवेत् ॥

तथा पापेन महता गुल्मी स्यादन्त्यजागमे’ ॥

इति । विष्णुधर्मोत्तरे—

‘पण्डश्च जायते लोके दारातिक्रमकारकः ।

परपुंसि प्रसक्ता च तस्य भार्या तथा भवेत् ॥

कुष्ठी भवति धर्मज्ञे अपहृत्य तथा स्त्रियम् ।

लिङ्गव्याधिमवाप्नोति वियोनौ मैथुने रतः ॥

गां गत्वा तु द्विजश्रेष्ठ लिङ्गनागमवाप्नुयात् ।

दृष्ट्वा परस्त्रियं नग्रां नरो दुष्टेन चेतसा ॥

जात्यन्धत्वमवाप्नोति परलोके न संशयः ।

अवकीर्णा च भवति लिङ्गव्याधिसमन्वितः ॥

प्रकीर्णमैथुनो जन्तुः क्लीबो भवति वै द्विज’ ।

(वि. ध. २. ७०. ४१—४६)

इति । शङ्खलिखितौ—

‘पर्वमैथुनी प्रमेही । पुरुषव्याधिपीडितः ।

परदारगाम्यगुप्तदारः । गोप्त्वकीर्णा दुश्कर्मा ।

१ G. reads भगस्ययुतो for भगन्दरयुतो २. B and D. omit this and the following three lines. ३ H. and J read धर्मज्ञ for धर्मज्ञ. ४ B D G. and H. read श्वयोनौ for वियोनौ ५ E and I. read गां च गत्वा for गां गत्वा तु, while B and D. substitute द्विजश्रेष्ठो for द्विजश्रेष्ठ. ६. B D. and G. substitute अमुदुष्टेन and J. अतिदुष्टेन both for नरो दुष्टेन; while A. मनोदुष्टेन चक्षुषा for नरो दुष्टेन चेतसा ७. I. reads प्रकीर्णमैथुने. for प्रकीर्णमैथुनी. ८ I. reads पर्वमैथुने and J परमैथुने both for पर्वमैथुनी. ९. G reads परदारगाम्यगामी for परदारगामी, while G. reads अगुप्तदारी and I. अगुप्तदारक for अगुप्तदार.

खेराभिगामी मूत्रमेही । सगोत्राभिगामी मद्यप-
स्त्रीगामी च श्लीपदी । मातृ-पितृ-भगिनीगाम्य-
वीजी । स्त्रदारादन्यत्र दीव्यतः केशाल्पत्वम् ।
गुरुतल्पगो दुश्चर्मा । चण्डाल्यवकीर्णी कन्या-
दूषी सगोत्राभिगाम्यवीजी । धर्मपत्न्यामास्थे
प्रवर्तकः खल्वाटः । मातृ-भगिनीगाम्यव-
कीर्णी श्लीपदी वैथी मधुमेही च ।

इति । वृद्धबोधधायनः—

‘गां गत्वा मधुमेही स्यान्मूत्रकृच्छ्री चतुष्पदम् ।
मधुमेही खराश्वादिगामी भवति मानुषः ॥
सवर्णागमने रक्तः पितृहा पाण्डुरोऽयथ ।
अन्त्यजागमने मर्त्यो जायते नात्र संशयः’ ॥

इति । वृद्धगोतमः—

‘धर्मपत्नीं गुरोर्गत्वा वृश्चिको भुजगस्तथा ।
पक्षि-दंष्ट्रि-मृग-व्याल-क्रव्यादोऽपि ततोऽभेकृत ॥
तथा मानुष्यतां प्राप्तः क्षयी कुष्टी च वा भवेत् ।
महोदरी प्रमेही च दुश्चर्मापि भगन्दरी ॥
ज्वरातिसारी दाही च पाददाही कुम्भिप्रणी ।
गत्वा तु मातृभगिनीं दारेषु मधुमेहवान् ॥

१ I reads this Sutra as— खराश्वादिगामी मधुमेही, while G reads पूनमेही for मूत्रमेही. २ B and D read श्लीपदी and A. मिष्टपदी both for श्लीपदी, while B substitutes श्लेषदी for the same. ३ I substitutes दधी for दधी ४ I reads उदरः for रक्त ५ I. reads अथ for अथ and H भनः for the same. ६ B and D. read भवेत् for असकृत ७ G. reads तथा for च दा. ८ B. D and I. substitute च for अपि ९ G reads अतिसारी दाही च for ज्वरातिसारी दाही च, while I. reads दाधी for दाही १० B. and D read उदरेषु, I. नलेषु both for दारेषु.

कन्यागाम्यश्मरी शूलो प्रमेही मूत्रकृच्छ्रपि ।
 कन्यां च गोत्रजां गत्वा बाहुहीनो भवेन्नरः ॥
 सगोत्रां च सवर्णां च गत्वा स्यात् स्त्रीपदी नरः ।
 मातरं च स्वसारं च गत्वा स्त्रीपद्यजीवकः ॥
 अनस्थि-पाणि-पादः स्यात् श्वश्रूगः सखिभार्यगः ।
 मूत्रकृच्छ्री तथाऽजिह्वी स्तुपागो मुष्कवृद्धिमान् ॥
 रजस्वलाभिगामी च चण्डालीगमने रतः ।
 दाहज्वरी भवेन्मर्त्यः अन्त्यजन्मसु गुल्मवान् ॥
 गत्वा तपस्विनीं नारीं गुर्विणीं मूत्रकृच्छ्रपि ।
 स्यादामयावी भवति विधवागोऽश्मरीयुतः ॥
 प्रमेही मूत्रकृच्छ्री च शूलो मर्त्योऽभिजायते ।
 परदाराभिगामी च प्रमेही गुरुदारगः ॥
 दासीगामी क्रूरकर्मा सदा कामरतो भवेत् ।
 स्वजातिपरनारीगः कुष्टी मर्त्योऽभिजायते ॥
 वक्त्रमैथुनकर्ता च खल्वाटो जायते नरः ।
 गत्वा तु महिषीं राजः पण्डो भवति मानवः ॥

१. B. and D. substitute चैव for शूलो. २. E reads श्रीपद्यजीवकः
 for स्त्रीपद्यजीवकः. ३. I. reads ऽजिह्व for ऽजिह्वी ४. B. and D.
 omit this and the following two lines —

मूत्रकृच्छ्री तथाऽजिह्वी स्तुपागो मुष्कवृद्धिमान् ॥

रजस्वलाभिगामी च चण्डालीगमने रतः ।

दाहज्वरी भवेन्मर्त्यं अन्त्यजन्मसु गुल्मवान् ॥.

५. E. and J. insert इति after भवेत्.

नेत्ररोगी भवेत् प्रेक्ष्य नितरां परयोपितः ।
 बहुस्त्रे योपितानेकपत्नीगैः खञ्जतां व्रजेत् ॥
 स्वदारेभ्यो ज्ञ्यतो दीव्यन्नल्पकेशो भवेन्नरः ।
 पुंश्चन्यो योपितो बालरण्डाः स्युर्वधिरासनया ॥
 दास्यो वा दीर्घरोगिण्यो दृष्टिहीना भवन्ति तौ ॥

इति । ब्रह्मपुगणे—

‘परदारेषु ये चापि चक्षुर्दुष्टं प्रयुञ्जते ।

तेन दुष्टस्वभावेन क्लीबत्वमुपयान्ति वै ॥ (६४)

पशूश्च ये विव्रजन्ति ये चैव गुरुतल्पगाः ।

प्रकीर्णभेषुना ये च क्लीबा जायन्ति ते नराः ॥ (६५)

(ब्र. पु. २१७. ६४—६५)

इति । तदेवं कानिचिन्नास्याप्युदाहृत्य क्रियानपि कर्म-
 विपाको निरूपित । अनयैव दिशा विपाकान्तराप्युत्रेयानि ।
 नहि नि. ओपेग केनचिदुदाहर्तुं शक्यन्ते । तदुक्त विष्णुधर्मोत्तरे—

‘उक्तास्तोमास्तु मया तिरश्चां

या योनयो यानि च लक्षणानि ।

शक्यानि कास्त्र्येन मया न वक्तुं

या योनयश्चैव नराधनानाम् ।’

(वि. ध. २. ७२. ६७.)

१. We only follow here A and J, while all others read योपितान् एत
 पुषीग, but it seems meaningless. २ G substitutes दिशः for योपितान्
 ३ H. D and H substitute वै for ता ४ H reads दुष्टं for द्रष्टुं.
 ५ G reads दुष्टस्वभावेन for दुष्टस्वभावेन ६ B and D read यदपि यजन्ति
 for विव्रजन्ति ७ B and D substitute जायन्ति एव ते ८ G does not
 insert इति ९ J reads दिशःकान्तराप्युत्रेयानि । नहि विशेषेण, G reads
 also विशेषेण for हि विशेषेण १० I reads शक्यम् for शक्यन्त ११ G reads
 मयाधनि, I reads मयाधनि for मयाधनम्

इति । अशक्तिश्च कर्मनिन्त्यात् । यद्यप्यतिपातकादीनि प्रकीर्णकान्तानि पापानि दशविधत्वेन विष्णुना सङ्कलितानि तथाप्यतिपातकादिजात्युपाधावेव तत्सङ्कलनम् । पापव्यक्तीनां तु स्वरूपतो देश-काल-रुर्त्रवस्थादिभेदाच्च नेयत्ता । यदा कर्मणा-मेवेयत्ता नास्ति तदा तद्विपाकानामियत्ता दूरापास्ता । एकैकस्य कर्मणो बहुविधविपाकवच्चस्मरणात् । उदाहृताश्च बहुविपाका-भिधायिकाः श्व-सूकरेत्यादिस्मृतयः । तथापि तेषां निःशेष-कथन मनसापि चिन्तयितुमशक्यम् । अतो दिङ्मात्रं प्रदर्शितम् ।

एतच्च विपाकाभिधान सञ्ज्ञेयमाणेभ्यः पुरुषं निवर्तयत् सञ्चितेषु चोद्देशे जनयन्निषेधेषु प्रायश्चित्तविधिषु चार्थवादतया ज्वेतीति पूर्वमभिहितम् । तत्र निषेधा आचारकाण्डे प्रपञ्चिताः । प्रायश्चित्तविधयश्च प्रायश्चित्तकाण्डे । तानि च प्रायश्चित्तानि सञ्चितविषयाणि । प्रारब्धे तु विचारणीयम् । किं प्रायश्चित्तमस्ति उत नेति ? । तत्र तावदस्तीति केचिदाहुः ।

उदाहरन्ति च वचनम्—

‘पूर्वजन्मकृतं पापं व्याधिरूपेण बाधते ।

तच्छान्तिरौषधैर्दानैर्जप-होमा-ऽर्चनादिभिः’ ॥

१ B and D omit देश- and J. omits -काल and both read कर्तव्यवस्था for देश काल कर्तव्यवस्था २ E G H I and J omit -विध, while I reads विपाकस्मरणात् for विपाकवचस्मरणात्. ३ G reads बहुविपाकाश्च सूकरेत्यादिस्मृतय and J reads बहोविपाका श्व-सूकरेत्यादिस्मृतय for बहोविपाकानभिधायिका श्व सूकरेत्यादिस्मृतय ४ E G and H substitute तद्य and J तद्य for एतद्य ५ B D and G read श्लेषोद्देशः for उद्देशः ६ H reads मन्त्रकाण्डे for आचरितकाण्डे ७ B, D E G H and J read आरब्धे for प्रारब्धे ८ H and J, read बाधते, while J. substitutes व्याधिरूपेण for व्याधिरूपेण

इति । ननु—नैतद्युक्तिसहम् । तथाहि । निपिद्धस्य कर्म-
णः प्रायश्चित्तनिवर्तनीयत्वम् । यदा फलमारब्धं तदैव कर्म-
त्वदशामतीत्य फलत्वदशायां प्रविष्टम् । नच फलस्य प्राय-
श्चित्तं कश्चित् प्रसिद्धमस्ति ।

नायं दोषः । फलत्वदशायामपि कर्मत्वस्यात्यान्तिकनिवृत्त्य-
भावात् । अन्यथा पापकर्मणः फलमिति व्यवहारानुपपत्ते ।
अथवा प्रायश्चित्तसदसद्भावः शास्त्रैरुपसमाधिगम्यः । शास्त्रं
चेत् फलस्यापि प्रायश्चित्तं कुत्रे किं तत्र चिच्छद्यते? । उदाहृतं
च शास्त्रम्—

‘तच्छान्तिरौषधैः’ ।

इत्यादि । तस्मादारब्धफलस्थाप्यस्यैव प्रायश्चित्तम् ।

अपरे पुनर्मन्यन्ते । नास्त्येवैरब्धफलस्य प्रायश्चित्तम् ॥
कुत्रेणैतत्प्रादिनिवृत्त्यदर्शनात् । यैश्चारब्धफल प्रायश्चित्तान्निवर्तते

१ B and D read तद्युक्तिसहम् for एतद्युक्तिसहम् २ B and D read प्रायश्चित्तनिवर्तनीयम्, G प्रायश्चित्तनिवर्तनम्, L and H प्रायश्चित्तनिवर्तनीयम् all for प्रायश्चित्तनिवर्तनीयत्वम् ३ G L read तद्वद्य for तदैव and H reads तद्वद्य- for the same H and D तद्वद्यक for तदैव ४ B H and J read फलदशाया for फलत्वदशाया ५ P D read उच्यन्त for उच्यन्तिक-, while G reads निवृत्तिकभावात् and J निवृत्त्यभावात् for निवृत्त्यभावात् ६ B and D read—समधिगम्यन्त्य for—समधिगम्य ७ J omits the following—

एत कि तत्र चिच्छद्यते । उदाहृतं च शास्त्रम् । ‘तच्छान्तिरौषधैः’
इत्यादि । तस्मादारब्धफलस्थाप्यस्यैव प्रायश्चित्तम् । अपरे
पुनर्मन्यन्ते । नास्त्येवैरब्धफलस्य प्रायश्चित्तम् ।

८ G H and J omit शौच्ये ९ G omits पुन १० B and D read च for एव ११ H and D read पुनर्प्राप्त्यादीना for पुनर्प्राप्त्यादि १२ H. reads यदारब्ध फलं and G यदारब्ध for यद्यारब्धकर्म while H D and G read प्रायश्चित्त निवर्तते for प्रायश्चित्तान्निवर्तते and वैतर्हि करुणांति for वैतर्हि करुण

तदा नैसागिकमपि कुनखित्वादिकं प्रायश्चित्तानिवर्त्तत । न त्वेव-
मुपलभामहे । यथा* मुक्तस्यैषोर्लक्ष्यवेधोऽप्रतिसमाधेयः तथा
प्रारब्धफलं न प्रतिसमाधातुं शक्यम् । एतदेवाभिप्रेत्य भगवान्
चादरायणः सूत्रयामास-

‘अनारब्धकार्य एव तु पूर्वं तदवधेः’ ।

(वा. सू. ४. १. १५)

इति । अस्यायमर्थः-ये मुकृत-दुष्कृते तत्त्वज्ञाननिवर्त्यत्वे-
न पूर्वयोरधिकरणयोः (१) प्रकृते, ते अनारब्धकार्ये एव ।
न त्वारब्धफलयोः मुकृत-दुष्कृतयोर्निवृत्तिः । कुतः । तदवधेः ।

‘ तस्य तावदेव चिरम्’ ।

(छां. उ. ६. १४. २)

इति श्रुतावुत्पन्नज्ञानस्यापि मोक्षम्प्रति शरीरपातावधिध्व-
णादिति । एवं-नाहं तच्छान्तिरित्यादिः का गतिः?—इति चेत् ।
उच्यते । नह्यत्र प्रायश्चित्तमभिधीयते । तत्प्रकरणे पाठाभावात् ।
चिकित्साप्रकरणे हि उदं पठितम् । तथा च चिकित्सा यथा

* इदुष्टान्नेन साधितोऽयमर्थस्तत्र भवद्विः श्रीमद्भगवत्पूज्यपादैः । ‘यथा
आरब्धवेगस्य लक्ष्यमुक्तस्यैषोर्लक्ष्यवेधोऽप्रतिसमाधेयः स्थितिः । ननु लक्ष्यवेधसम-
कालमेव’-इत्यादिना ।

१. B D. and G. substitute प्रायश्चित्त for प्रायश्चित्तात्, while J.
निवर्त्तते for निवर्त्तत २ B and D substitute तत्र for तत्र- and B, D.
and G. read निवृत्तत्वेन for निवर्त्यत्वेन ३ B and D omit कार्ये एव, न
त्वारब्ध- ४ B D and G do not insert कृत ५ B and D श्रुत्या
माधव्यन्नज्ञानस्यापि for श्रुतावुत्पन्नज्ञानस्यापि ६ B D. and H read
तथा चेत् चिकित्सा and omit यथा while G. reads तथा चिकित्सा
and omit यथा. E and J. also omit यथा and give in marginal
correction.

रोगनिवृत्तेर्दृष्ट उपाय तथा दानादिरप्येदृष्ट उपाय । तथा सति
चिकित्सावशानादेर्नात्रै प्रायश्चित्तत्वम् । किन्तु रोगनिवर्तक कि-
चित् प्रबल सकृतापूर्वमुत्पादयन्ति दानादय । तच्च सुकृतप्रवृ-
त्तान्यपि फलानि प्रतिबध्य स्वफल प्रयच्छति । प्रतिबद्धश्च फ-
लशेष स्वभादौ जन्मान्तरे वोपभुञ्ज्यते । एतत् सर्वमुपपुराणे
पराशरेण प्रपञ्चितम्—

‘शरीरारम्भक कर्म योगिनोऽयोगिनोऽपि च ।
त्रिणा फलोपभोगेन नैव नश्यत्यसशयम् ॥
वर्तमानशरीरेण सम्पन्न कर्म देहिनि ।
इह वाऽमुत्र वाऽज्ञस्य ददाति स्वफल शुक् ॥
इहैव फलद कर्म प्रारब्ध प्रतिबध्य च ।
फल ददाति स्वप्ने वा जाग्रत्कालेऽथ वाऽनप ॥
निवृत्तप्रतिबन्धे नु प्रारब्ध कर्म सत्तम ।
निर्देहाशफलं स्वप्ने ददाति स्थिरमुत्तमम् ॥
निरुद्धाशप्तमो भोगो यैथोद्भूतश्च जाग्रति ।
तेषां निरुद्ध तेनैव सह कर्म ददाति वै ॥
एव निर्देहभोग नु स्वप्ने जाग्रति वा फलम् ।

१ B D F G H and J om t अवि, w l lo I sub st t ites दृष्टोपाय
for भृष्ट उपाय tl rou h m stake २ I omits अथ ३ B D F and H
a but taste विषय for किमु ४ J reads फलविशय for फलनाय ५ B
D G and H a l t tute अ for वा and G and I उपलभ्यते for उप
भुञ्जते ६ B and D om t पराशर w l lo G and H sub st tute
वागशर for पराशर ७ J reads वा for अ ८ B D and I sub t tute
both अ for b tl वा w l o B and D ज्ञस्य for अज्ञस्य ९ B a d D
read शुभ for सु १० B a d D sub st tite प्रतिपश्य for प्रतिबध्य अ
११ I reads विवृत्तवानवृत्त and G विवृत्तवनिवृत्त both for विवृत्तवानवृत्त
१२ J reads विवृत्त for निवृत्त १३ B D F C H and J
read यथा for यथा; while J जायत for जायति १४ B D F C H
and J read सप्त for सप्त १५ I reads निरुद्धभाग for निरुद्धभाग

आरब्धस्यानुगुण्येन भुङ्क्ते देही न संशयः ॥
 अत्युत्कटैरिहत्यैस्तु पुण्य-पापैः शरीरभृत् ।
 प्रारब्धं कर्म विच्छिद्य भुङ्क्ते तत्फलं बुधः ॥
 प्रारब्धशेषं विच्छिन्नं पुनर्देहान्तरेण तु ।
 भुङ्क्ते देही ततो भुङ्क्ते तद्ब्रह्मयति कः पुमान् ? ॥
 अवश्यमनुभोक्तव्यं प्रारब्धस्य फलं जनैः ।
 देहेनैकेन वाऽन्येन युगपद्वा क्रमेण वा ।
 श्व-सूकर-खरोष्ठादिविरुद्धैर्विग्रहैरपि ।
 भोक्तव्यस्य फलस्यैव शुक कर्माणि च क्रमात् ॥
 कारणानि भवन्तीह चक्रवत्परिवर्तने ।
 आरभन्ते क्रमेणैव तेषां नाशस्तु भोगतः ॥
 सञ्चितेषु समस्तेषु प्रबलं कर्म देहिनः ।
 फलमारभते देहमपि तत्साधनं बुधः ॥
 दुर्घटं सकलं शक्तिमार्था माहेश्वरी जडा ।
 घटयत्यत्र सन्देहो नास्ति सा तादृशी गतिः ॥

इति । प्रबलेन कर्मणा प्रारब्धफलस्य प्रतिबन्धाङ्गीकारे नै-
 सर्गिकाः कुनखित्वादयोऽपि क्वचित् प्रतिबन्धेरन्-इति चेत् ।

१ E reads ततो, I नतो, J नरो all for ततो while G reads बुधे देही च न
 भुङ्क्ते for भुङ्क्ते देही ततो भुङ्क्ते ० I reads अवश्यं ननु भोक्तव्यं for अवश्य
 मनुभोक्तव्यं ३ I reads देहेनान्येन वाऽन्येन for देहेनैकेन वाऽन्येन ४ I.
 reads भोक्तास्यैव फलस्यैव for भोक्तव्यस्य फलस्यैव ५ G reads चामुवत्
 for च क्रमात् ६ II reads एव for इह ० B. and D प्रमुवत् for चक्रवत्.
 and G परिवर्तत for परिवर्तने ८ G reads त्वात् for सा

प्रतिप्रयन्तां नाम । यत्र प्रतिबन्धो न दृश्यते तत्र दौर्बल्य कल्पनीयम् । प्रेचलस्य तु वर-शापाभ्या जन्मान्यथाभावोऽपि कश्चित् स्मर्यते । तथा च स्कन्दपुराणे व्याघ्र ईश्वरेण गणेश्वरत्वं प्राप्त इत्याभिहितम् । महाभारते नहुषस्येन्द्रपदप्रेप्तो- रगस्त्यशापिनाऽजगरत्वं* प्राप्तमित्याभिहितम् । यदा जातस्य देहस्यापि प्रबलेन निमित्तेनान्यथाभावोऽस्ति तदा किमु वक्तव्य कौनह्यदिरन्यथाभाव इति ।

एत्र च सति रोगशान्त्यादिप्रतिपादकानि सर्वाणि शास्त्राणि प्रारब्धभोगाविरोधेनानुगृहीतानि भविष्यन्ति । रोगशान्तिश्चौ-

* उक्तं चैदमाख्यानं महाभारते उद्योगपर्वणि अष्टमाध्यायमारभ्य- षोडशाध्यायपर्यन्तं नवभिरध्यायैश्च शस्य युधिष्ठिरसवादेन । तत्र विश्वरूप ब्राह्मणवधोत्पन्नब्रह्महत्याभयेनेन्द्रस्य पलायनं, देवेरभ्यर्षितस्य नहुष- स्येन्द्रपदस्वीकारं, तस्यैश्वर्यमटं, इन्द्राणीप्राप्त्यर्थं निर्वन्धं । अगस्त्यशापनं नहुषस्याजगरत्नमित्यादि कथितम् । वनपर्वणि च शतोपरिसप्तसप्ततितम- मध्यायमारभ्य शतोपरि एकाशीतितमाध्यायपर्यन्तेन ग्रन्थसन्दर्भेण अज- गरशरीरान् नहुषस्य मोक्षोऽभिहितं । तत्र भीमस्य शरीरवेष्टनं अनन्तरं प्रदत्तं नराभ्यां नहुषस्य मुक्ति इत्यादिभिहितम् । 'इन्द्रपदप्रेप्तो' इति पद- ध्याचौगणोक्तं तत्-उपरि निर्दिष्टोपाख्याने इन्द्रपदप्राप्तेः स्पष्टत्वेन निरू- पणाद्विरुद्धमिदं प्रतिभाति । तत्र इन्द्रपदं प्रकर्षणे च्छनीति विग्रहे इन्द्राणी- प्राप्तेव प्रकृष्टेनेन्द्रपदप्राप्तिद्वेरेन्द्राणोपिप्तोरिते व्याख्येयमिति प्रतिभाति ।

१ I reads प्रकृत्याभ्यां for प्रयन्त्यां and वर शापाभ्यां for वर शापाभ्यां
२ J reads भावोऽपि for भावोऽपि ३ J reads व्याघ्र for व्याघ्र while
H and D read एन्द्र for स्कन्दपुराणे and substitute गणेश्वरत्वं for
गणेश्वरत्वं ४ B and D substitute गणेश्वरत्वं for उद्योगपर्वण but undoubt-
edly it is incorrect ५ B D and G omit शास्त्राणि ६ B and D
read प्रारब्धभोगाविरुद्धां and H प्रारब्धभोगाविरुद्धां both for प्रारब्धभो-
गाविरुद्धेन

पधादिसौध्या । तत्रौषधान्यायुर्वेदप्रसिद्धानि । दानानि च
 बौधायनकल्प-ब्रह्माण्डपुराणादिभ्योऽवगन्तव्यानि । जपस्तु
 शौनकादिप्रोक्तऋग्विधान-सामविधानादौ बहुधा प्रपञ्चितः ।
 तथा चै ऋग्विधाने स्मर्यते—

‘ ऋतस्येति जपेत् सूक्तं त्र्ययुतं विष्णुमन्दिरे ।
 अश्वत्थे माघमासे च मूत्ररोगो विनश्यति ॥ (१२३)
 वायो शुक्रो जपेत् सूक्तमश्वत्थे त्र्ययुतं तु चेत् ।
 नानाविधो वातरोगो विनश्यति न संशयः ॥ (१२४)
 वारुणं वा जपेत् सूक्तमयुतं धात्रिमूलके ।
 तापादिव्याधिनाशे तु मुखी पश्चात्स्थितो भुवि ॥ (१२५)
 कटुद्राय जपेत् सूक्तं शीतज्वरविनाशनम् ।
 लिङ्गं स्पृष्ट्वाऽयुतं धीमानारोग्यं शीघ्रतस्तथा ॥ (१२६)
 इमा रुद्राय तवसे जपेत् सूक्तं शिवालये ।
 उष्णज्वरविनाशाय त्र्ययुतं नात्र संशयः ॥ (१२७)

१. J. omits the following portion —

-सौध्या । तत्रौषधान्यायुर्वेदप्रसिद्धानि । दानानि च बौधायन-
 कल्प ब्रह्माण्डपुराणादिव्यवगन्तव्यानि । जपस्तु शौनकादि ।

२. B and D omit दानानि च ३. B. D. E. G. H. read तथादि for तथा
 च, while J omits च ४. D omits the following portion:—

..... त्र्ययुतं विष्णुमन्दिरे ।
 अश्वत्थे माघमासे च मूत्ररोगो विनश्यति ॥
 वायो शुक्रो जपेत् सूक्तं ;

while G. substitutes अयुतं for त्र्ययुतं ५. E. G. H. and J. read बहु
 विधो वातरोगो ; while I. बहुधा वातरोगोऽपि both for नानाविधो वातरोगो
 ६. I. substitutes वातादि for तापादि-. ७. E. reads मुखे and H. मुखे,
 but the words are complicated ८. G. reads -नियारणम् for -विनाशनम्
 ९. B. D. and J. read दृष्ट्वा for स्पृष्ट्वा, while G. substitutes जपेत् for
 अयुतं. १०. I. reads नीरोग for आरोग्य ११. I. reads अयुतं for अयुतं

इमां रुद्राय सूक्तं तु जपेच्चिच्छ्वमन्दिरे ।
 कौस-शूलादिरोगघ्नमयुतं नात्र संशयः (१२८)
 ईह्वयन्ती जपेत् सूक्तं लक्षं बिल्वे त्रिविधं वा ।
 कुष्ठनाशो भवेच्छीघ्रं माघमासे न संशयः ॥ (१०१)
 हंसमन्त्रं जपेद्दीमान् व्ययुतं विष्णुमन्दिरे ।
 अर्घ्यं दद्यात् कुष्ठरोगी सुवर्णसमतामियात् ॥ (१०२)
 जपेच्चित्रं देवमन्त्रं शिष्टे रोगो विनश्यति ।
 आयुर्वृद्ध्यादिकं पश्चादयुतं विष्णुमन्दिरे ॥
 अभीवहा स्वमयुक्तं जपेत् सूक्तं शिवालये ।
 व्ययुतं चेत् कुष्ठरोगी स्वर्णवर्णं प्रयाति सः ॥ (१०७)
 मित्रस्येति जपेत् सूक्तमपस्मारी विनश्यति ।
 महापातकमुक्तोऽपि नीरोगी भूतले स्थितः ॥ (१०८)
 उदसौ कुक्षिगूली तु जपेत् सूक्तं शिवालये ।
 अयुतं माघमासे तु मुच्यते नात्र संशयः ॥ (१०९)

१ B and D. read this a'loka after the sixteenth line of this quotation, namely:—

अर्घ्यं दद्यात् कुष्ठरोगी सुवर्णसमतामियात् ।

while शिवसन्निधौ for शिवमन्दिरे. २. B. D. E. G. and J. substitute काय- for कास-; while H. काल- for the same. ३. I. reads बिल्वे त्रिविधेऽपि वा for बिल्वे त्रिविधं वा. ४ G. and J. read अयुतं for युतं. ५. I. reads जपेच्छीघ्रं for जपेच्छीघ्रं. ६ B. and D. substitute पश्चात् for पश्चात्. ७ G. substitutes अयुतं for व्ययुतं. ८. B. D. E. G. H. and J. read मित्रस्येति for मित्रस्येति. ९. I. reads नीरोगी for नीरोगं. १०. G. reads कुक्षिगूली च for कुक्षिगूली तु.

सूर्यो नो दिवः सूक्तं प्रत्यहं प्रजपेद्दश ॥

वदर्या च त्रिवर्षं तु क्षयादिध्याधिनाशनम्' ॥ (११०)

(ऋग्विधान १०१-१६२)

इति । त एते जपा ऋग्विधाने शौनकेन प्रोक्ताः । होमं च तत्र स एवाह-

'ततश्च चित्रमन्त्रेण होमं कुर्यात् सहस्रकम् ।

अर्केण त्रिमधुं कृत्वा शिरोरोगो विनश्यति ॥

सप्तम्यां रवियुक्तायां जलमध्ये यदा दश ।

करवीरैस्तु गायत्र्या होमं कुर्यात् सहस्रकम् ॥

व्याधिनाशो भवेच्छीघ्रं मृत्युं जयति सः पुमान्' ।

(ऋ. वि. १६१-१७१)

इति । वौधायनोऽपि-

'असाध्यव्याधिना ग्रस्त उभ्रण प्राणहारिणा ।

ओं ते रुद्रेति सूक्तेन प्रत्यृचं वाग्यतः शुचिः ॥

पूर्वमाज्यार्हुतीर्हुत्वा उपस्थाय च शङ्करम् ।

हविःशोषेण वर्तेत एकोत्तरमतन्द्रितः ॥

पूर्णे मासे जयेन्मृत्युं रोगेभ्यश्च विमुच्यते ।

होमकर्मण्यशक्तानां जपस्तद्विगुणो भवेत्' ॥

१. I reads सूर्येण for सूर्यो and प्रत्यृच for प्रत्यह २ B and D read वाधिर्वेत्तु for वदर्यात्तु. ३ B D. G and H read सप्तम्यम् for सहस्रकम् ४ I reads यदा for यदा ५ G and J read य for स. ६ B. D E and H read प्रस्ता for मस्त ७ E G and H. read अने रौद्रेण, I अतिरुद्रेण and J. अतिरौद्रेण all for आने रुद्रेति ८. B D E G H. and J substitute आहति for आहती ९. I. reads अतद्विन for अतद्विन. १०. I. reads पूर्णे मासे for पूर्णे मासे.

इति । तैत्तिरीयकशाखायां च द्वितीयकाण्डे रोगनिवृ-
त्यर्था होमा बहुधोपवाणिताः । तत्र तावत्पथममश्वे काम्य-
पशुप्रकरणे प्रथमानुवाके—

‘ वायव्यं श्वेतमालभेत ’ ।

(तै. सं. २. १. १. १)

इति श्वेतपश्वालम्भनानुवृत्तौ श्रूयते—

‘ वायवे नियुत्वत आलंभेत ज्योगामयावी ’ ।

(तै. सं. २. १. १. ३)

इति । ज्योगामयावी दीर्घरोगी । वायोरश्वानियुतः तद्वते
नियुत्वते । फलं च वाक्यशेषे श्रुतम्—

‘ स एवास्मिन् प्राणापानौ दधारयुत
यदीतासुर्भवति जीवत्येव ’ ।

(तै. सं. २. १. १. ४)

इति । स एव नियुत्वान् वायुरेव । अस्मिन् दीर्घरोगवति
इतासुर्गतप्राणः । द्वितीयानुवाके श्रूयते—

‘ यो वरुणगृहीतः स्यात् स एवं वारुणं
कृष्णमेकशितिपादमालभेत ’ ।

(तै. सं. २. १. २. १)

१. G. omits from वायव्यं श्वेतमालभेत to द्वितीयानुवाके श्रूयते. २ B. and D. omit from श्वेतपश्वालम्भना ... to फलं च वाक्यशेषे श्रुतम्. We do not give any readings on these mantras though they are found in manuscripts both including यदीतासुर्भवति E. and H. omit श्वेतपश्वालम्भन and श्रूयते and then read वायवे नियुत्वत आलंभेत and add वायुरश्वानियुतं omitting ज्योगामयावी । इति । ज्योगामयावी दीर्घरोगी । वायोरश्वानियुतः तद्वते नियुत्वते । फलं च वाक्यशेषे श्रुतम्—स एवास्मिन् प्राणापानौ दधारयुत and substituting उभयस्यतासुर् for यदीतासुर्. ३. J. reads वायुरश्वानियुतं for वाक्यशेषे.

इति । वरुणगृहीतो जलोदरोऽख्यव्याधिगृहीत इत्येके ।
अज्ञातरोगग्रस्त इत्यन्ये । एकः शितिः श्वेतः पादो यस्य स
एकशितिपात् ।

‘ स एवैनं वरुणपाशाद्विमुञ्चति ’ ।

(तै. सं. २. १. २. २)

इति फलम् । स एव वरुण एव । वरुणपाशादुक्तरो-
गात् । तस्मिन्नेवानुवाके-

‘ आग्नेयं कृष्णग्रीवमालभेत सौम्यं बभ्रुं ज्योगामयावी ’ ।

(तै. सं. २. १. २. ७)

इति । बभ्रुः पिङ्गलवर्णः । तत्फलं तु-

‘ अग्नेरेवास्य शरीरं निष्क्रीणाति सोमाद्र-
समुत यदीतामुर्भवति जीवत्येव ’ ।

(तै. सं. २. १. २. ७)

इति । चतुर्थानुवाके-

‘ यदि विभीयाद्दुश्चर्मा भविष्यामीति
सोमा पौष्णं श्याममालभेत ’ ।

(तै. सं. २. १. ४. ३)

इति । कण्डूत्यादिभिश्चिह्नैर्भविष्यद्रोगं निश्चितवतः तस्मा-
द्भयं सम्भवत्येव । तत्फलं तु-

‘ न दुश्चर्मा भवति ’ ।

(तै. सं. २. १. ४. ३)

१. G. omits from जलोदरोऽख्यव्याधिगृहीत —to तस्मिन्नेवानुवाके । - आग्ने-
यम् both including and substitutes उष्ण- for कृष्ण २ B and D read
महावरण्याभ्यादि for जलोदरोऽख्यव्याधि . ३ B and I. read प्रज्ञातरोग for
अज्ञातरोग , while E H. I and J. int -ग्रस्त .

इति । पश्चानुवाके-

‘ प्राजापत्यं तूपरमालभेत यस्यावज्ञातामिव ज्योगामयेत’ ।

(तै. सं. २. १. ६.३)

इति । तूपरः शृङ्गहीनः पशुः । तत्फलं तु-

‘स एवैनं तस्मात् क्षामान्मुञ्चति’ ।

(तै. सं. २. १. ६.५)

इति । स एव प्रजापतिरेव । तस्मात् क्षामादस्पष्टादीर्घ-
रोगात् । नवमानुवाके-

‘ मैत्रश् श्वेतमालभेत वारुणं कृष्णं ज्योगामयावी’ ।

(तै. सं. २. १. ९. ३)

इति । तत्फलं तु-

‘ साक्षादेवैनं वरुणपाशान्मुञ्चति उत

यदीतासुर्भवति जीवत्येव’ ।

(तै. सं. २. १. ९. ३)

इति । एवमेते रोगनिवर्तकाः पञ्चः प्रथमप्रश्नेऽभिहित्वाः ।

तथा द्वितीयप्रश्ने काम्येष्टिप्रकरणे प्रथमानुवाके श्रूयते-

‘ अग्रये सुरभिगते पुरोडाशमष्टाकपालं

निर्वपेयस्य गावो वा पुरुषा वा प्रमोयिरन्

यो वा विभीयात्’ ।

(तै. सं. २. २. २. ३-४)

इति । भयप्रतियोगी तु रोगात्मकः पूतिगन्धोऽत्रगन्तव्यः ।
वाक्यशेषे—

‘पूतिगन्धस्यापहत्यै’ ।

(तै. सं. २. २. २. ४)

इति तत्फलसंकीर्तनात् । तृतीयानुवाके—

‘अग्नये पवमानाय पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपे-
दग्नये पावकाग्नये शुचये ज्योगामयावी’ ।

(तै. सं. २. २. ४. २)

इति । तत्फलं तु—

‘यदग्नये पवमानाय निर्वपति प्राणमेवा-
स्मिस्तेन दधाति । यदग्नये पावकाय वाचमेवा-
स्मिस्तेन दधाति । यदग्नये शुचये आयुरेवास्मि-
स्तेन दधाति । उत यदीतासुर्भवति जीवत्येव’ ।

(तै. सं. २. २. ४. २-३)

इति । तथा तत्रैव श्रुतम्—

‘एतामेव निर्वपेच्चक्षुष्कामः’ ।

(तै. सं. २. २. ४. ३)

इति । चक्षुष्कामो नेत्ररोगग्रस्तः ।

‘यदग्नये शुचये चक्षुरेवास्मिस्तेन

‘दधात्युत यद्यन्धो भवति प्रैव पश्यति’ ।

(तै. सं. २. २. ४. ३-४)

१ B and D, read भयप्रतिरोगिस्त्वात् तत्र रोगात्मकः. II भयप्रति-
रोगात्स्वन्नरोगात्मकः, F and G भयप्रतिरोगी स्वन्नरोगात्स्वरु and J, भयप्रति-
रोगात्मक for भयप्रतियोगी तु रोगात्मकः. २ I reads कीर्तनात् for
-संकीर्तनात्

इति तत्फलश्रवणात् ।

अनयैव दिशा वाक्यान्तराण्यन्युदाहरणीयानि । ऋग्वेद-
यजुर्वेदाश्रितौ जप-होमौ प्रदर्शितौ सामवेदाश्रितावपि सामवे-
दपर्यालोचनया प्रदर्शनीयौ ।

अर्चनानि तु शैव-वैष्णवाद्यागमादिषु प्रसिद्धानि । अर्च-
नादिभिरित्यादिशब्देनाध्य-ध्यानयोग-प्राणायामादयो दृष्टादृष्टो-
पाया व्याधिनिवर्तका अवगन्तव्याः । ते च योगशास्त्रादौ प्र-
सिद्धाः । अस्माभिर्ग्रन्थविस्तरभयान्नात्र लिख्यन्ते ।

नच-उक्तेषु जपादिष्वनुष्ठितेष्वपि क्वचित्फलविसंवाद-
दर्शनात् न विस्मम्भप्रवृत्तिरिति शङ्कनीयम् । औपधेष्वप्यस्य
न्यायस्य समानत्वात् । तत्रापि मा भूद्विस्मम्भ-इति चेत् । हन्तैव-
मायुर्वेदो दत्तजलान्नलिः स्यात् ।

अथ मन्यसे प्रयुज्यमानेष्वौपधेषु कस्माद्धिद्वौपानिवर्त्य-
दोषप्रचलत्वाद्वा निवर्तकौपधप्रयोगस्याभ्यासोऽपेक्षितः -इति ।
तार्हं जपादिष्वपि तुल्यमेतदुत्तरम् ।

‘सकृत्कृते वृजः शास्त्रार्थः’ ।

इति न्यायस्वदृष्टफलेष्वेवावगन्तव्यो न दृष्टफलेषु । अ-
त एवावगातादिष्वानुक्तिः परिकल्प्यते । न खल्वनिष्पन्नेषु
सण्डुलेषु मकृन्मुमलप्रदारेणावगातविधेभ्यरितार्थतां मीमांसका

१. I. reads सामवेदाश्रितौ जप-होमौ प्रदर्शितौ सामवेदाश्रितावपि सामवे-
दपर्यालोचनया प्रदर्शनीयौ. २. E. G. and
H. read आगमादिषु for अर्चनार्थिन. ३. B. D. and E. read सामान्यत्वात्
for शब्दप्रदान. ४. J. reads सकृत्कृते. for सकृत्कृते. ५. B and D. add
न before मीमांसका.

मन्यन्ते । तत्र यथा तण्डुलनिष्पत्तिपर्यन्तोऽवघाताभ्यासः ए-
वमन्नापि रोगनिवृत्तिपर्यन्तो जपाद्यभ्यासो द्रष्टव्यः ।

यत्तु क्वचिज्जपादीनामल्पसङ्ख्याश्रवणं तदल्पदोषविषयत-
या व्यवस्थापनीयम् । एवं च सति न क्वापि विसंवादः ।

अयं च व्याधिप्रतीकारन्यायः सर्वेष्वपि अनिष्टेषु प्रारब्ध-
फलेषु कर्मसु योजनीयः । यदै जपादीनां प्रायश्चित्तत्वमङ्गीकृत्य
प्रारब्धकर्मनिवृत्तिरभ्युपेयते यदि वा तदनङ्गीकारेण फलमात्रप्र-
तिबन्धः सर्वथाऽपि विहिते जपादौ विसम्भेण प्रवृत्तिः सिद्धयति ।

यदा भोगैकनिवर्त्यत्वशङ्कायुक्तेष्वपि प्रारब्धफलेष्वीदृश-
प्रतीकारविसम्भः तदाऽनारब्धफलेषु कर्मसु प्रायश्चित्तप्रवृत्ति-
विसम्भोऽस्तीति किमु वक्तव्यम् ? तस्माद्ययोक्तेषु प्रायश्चित्तेषु
निःसन्दिग्धतयैव प्रवर्तितव्यमित्यशेषमतिमद्बलम् ॥

तदेवमयं भगवान् पराशराचार्यः काण्डद्वयेन व्यवहारमू-
चनसहितमाचारप्रायश्चित्तप्रपञ्चमभिधाय शास्त्रमुपसंहरति-

एतत्पाराशरं शास्त्रं श्लोकानां शतपञ्चकम् ।

द्विनवत्या समायुक्तं धर्मशास्त्रस्य सङ्ग्रहः ॥

इति । पराशरेण कस्यंचिदुपपुराणस्यापि निर्मितत्वान्नस्य च
ज्ञानप्रधानत्वात् तद्व्यवच्छेत्तुमेतदित्युक्तम् ।

‘अथातो हिमशैलाग्रे’-

(प. स्मृ. १. १.)

१ G reads -अभ्यासा द्रष्टव्या for -अभ्यासो द्रष्टव्य २ B and D do
not insert this यदि ३ B and D do not insert यदि ४ I omits
सिद्धयति ५ B and D read तदेवमाह for तदेवमय ६ B D E. G.
H and J read प्रायश्चित्तद्वयम् for प्रायश्चित्तप्रपञ्चम् ७ B and D read
उपपातकस्यापि for उपपुराणस्यापि, but it seems quite wrong

इत्यारभ्य प्रणीतो द्वादशाध्यायात्मको ग्रन्थसन्दर्भः प्रकृतत्वा-
देतच्छब्देन परामृश्यते । अस्य शास्त्रस्य कलिधर्मविषये प्रा-
माण्यातिशयं पूर्वोक्तमनुस्मारायितुं पराशरसम्बन्धोपवर्णनम् ।
शास्त्रशब्दोऽत्र विधायकं वचनमाचष्टे । शासनाच्छास्त्रमिति त-
द्व्युत्पत्तेः । ननु-शासनाच्छास्त्रमित्यपि तद्व्युत्पत्तिरस्ति । तदुक्तं
पुराणे-

‘शासनाच्छसनाच्चैव शास्त्रमित्यभिधीयते’ ।

इति । बाढम् । सा व्युत्पत्तिर्मोक्षशास्त्रविषया । तस्य सि-
द्धान्ततत्त्वशाख्यानरूपत्वात् । अत्र त्वनुष्ठेयार्थकथनात्पूर्वोक्तैव ।
नदेवाभिव्यञ्जयितुं धर्मशास्त्रस्येत्युक्तम् । वचनान्तराणामा-
वापोद्वापनिवृत्तये संख्याभिधानम् । मन्वादिस्मृतिवद्ग्रन्थान्हु-
न्याभावात् केषांचिद्दर्माणामनुक्तिमाशङ्क्य तद्वयवच्छेदाय स-
द्ब्रह्म इत्युक्तम् ।

अस्य शास्त्रस्यार्थानुष्ठानमथानत्वान् पाठस्य स्वर्गम्पति
अकिंचित्करत्वमाशङ्क्य वेदाध्ययनवत्स्वर्गसाधनत्वमाह-

यथां ऽध्ययनकर्माणि धर्मशास्त्रमिदं तथा ।

अध्येतव्यं प्रयत्नेन नियतं स्वर्गगामिना ॥

१ I and J. substitute पराशरसम्बन्धोऽत्र for शास्त्रशब्दोऽत्र; while G.
reads शासनात् for शासनात् २ I reads ब्रह्मरत्नसदृशान्, G -ब्रह्म-
रत्नान्, H -ब्रह्मरत्नसदृशान् and J -ब्रह्मरत्नसदृशान्-all for ब्रह्मरत्नसदृशान्.
३ I reads शास्त्रमित्युक्तम् for धर्मशास्त्रस्येत्युक्तम् ४ I omits ऽभिधा-
यते । मन्वादिस्मृतिवद्ग्रन्थान्हुन्याभावात् केषांचिद्दर्माणामनुक्तिमाशङ्क्य
सद्ब्रह्म- ५. B and D omit अभावान् and read बाढव्यात् ६ B D, E.
and H. substitute तस्य for अस्य ७. B. and D substitute अथा-
for यथा .

निगदव्याख्यातमेतत् ।

अनु-व्यासेन कलिधर्माणां पृष्टत्वोत्

“कलौ पराशराः स्मृताः” ।

(प. स्मृ. १. २४.)

इति पराशरेणोत्तरितत्वाच्च पराशरोक्ताः सर्वे कलिधर्मा
एवेति वक्तव्यम् । किञ्च ।

‘शेषं मुनिविभाषितम्’ ।

(प. स्मृ. १. ३४)

इति इतरमुन्युक्तकालिनिषेधानामप्यभ्युपगतिः स्पष्टं ल-
क्ष्यते । अतो मूलोक्ताधसङ्कोचादीनां मूलोन्नीतदूरयात्रादीनाम-
स्मिन् युगे प्रवृत्तावप्रवृत्तौ च विरोधो जागरूकः । नच-
बाहुल्यमात्रेण स्मृतेः कलिधर्मविषयत्वं किं न स्यात् ?-
इति वाच्यम् । विभाजकनिमित्ताभावात् । निषेधवचनानां
निमित्तत्वे कृप्यादिकस्यापि अननुष्ठेयत्वापत्तेः । एतद्गुणोक्त-
व्यतिरिक्तविषयाणां तेषां निमित्तत्वे अधसंकोचादीनामपि कृ-
प्यादिवदनुष्ठेयत्वापत्तेः । संन्यासाद्याश्रम-कृप्यादिव्यतिरिक्ता-
पद्भक्तिः सेतुयात्राव्यतिरिक्तदूरयात्रादीनामप्राप्त्यत्वापत्तेः । आ-
चारस्य तथात्वे अतिप्रसङ्गापत्तेः । स्मृतिवैयर्थ्यापत्तेश्च-इति
चेत् । अत्रोच्यते-

१. B, D G and J, read निगदव्याख्यानमेतत् for निगदव्याख्यातमेतत्
२. From this word to (P 292, L. 23) the end of माधवाचार्यकृतं the
intermediate portion does not appear in B, D, E, G, H, and J, but
occurs in A, and I. It is possible no doubt the coin of author
३. I. reads स्मृत्वात् for पृष्टत्वात्. ४. I. reads पराशरस्मृतिः.

कलौ पराशरोक्तं तद्वचनोन्नीतं च सर्वमप्यनुष्ठेयमेव ।
 नानुष्ठेयं किञ्चिदप्यस्ति । किन्त्वनुष्ठाने विशेषो विज्ञायते ।
 समन्वयबलात् । तथाहि—निषेधाश्च युगप्रयुक्तानुपपत्ति-
 मूलकाः । अन्यथा विध्युत्पत्तिवैयर्थ्यात् । अनुपपत्तिश्च
 वृष्टाऽवृष्टा चेति द्विविधा । तत्र वृष्टानुपपत्तिमूलकानामनु-
 ष्ठानमननुष्ठानं चानिन्दितम् । यत्र अनन्यथासिद्धिप्रति-
 प्रसवविधिरुन्नीयते तत्र वृष्टानुपपत्तिः कल्प्यते ।

“दूराध्वोपगतं श्रान्तं”

(प. स्मृ. १. ४१)

“यति हस्ते जलं दद्यात्”

(प. स्मृ. १. ६३)

“वैश्वदेव उपस्थितम्”

(प. स्मृ. १. ४१)

“चातुर्वर्ण्याश्रमागतम्”

(प. स्मृ. २. १)

“एकापिण्डास्तु दायादाः”

(प. स्मृ. ३. ७)

“देशान्तरमृतः कश्चित्”

(प. स्मृ. ३. १०)

“ब्रह्मचारी गृहे येषाम्”

(प. स्मृ. ३. १८)

“सग्रतः सत्रपूतश्च”

(प. स्मृ. ३. २१)

“आहिताग्निश्च यो द्विजः”

(प. स्मृ. ३. २१)

“राशश्च सूतक नास्ति”

(प. स्मृ. ३. २२)

“यस्य चेच्छति पार्थिवः”

(प. स्मृ. ३. २२)

“सम्प्रणीतः श्मशानेषु”

(प. स्मृ. ८. २२)

“दास-नापित-गोपाल-कुलमित्रा-श्वशुरिणः”

(प. स्मृ. ११. २१)

“यजेत वाश्वमेधेन”

(प. स्मृ. १२. ७१)

इत्याद्यन्यथानुपपत्त्या दूरयात्राविधिरुन्नेयः ।

“एकाहाच्छुद्धयते विप्रः”

(प. स्मृ. ३. ४)

इत्यथसङ्कोचविधिर्यावावविषयत्वेन वा औपासनोक्ताप-
वादप्रतिप्रसवविषयत्वेन वा अन्यथासिद्धः ।

“नष्टे मृते प्रव्रजिते”

(प. स्मृ. ४. २८)

इति पुनरुद्गाहविधिः परिवेदनाद्यक्रमाविवाहविषयत्वेन
अन्यथासिद्धः ।

“क्षेत्रजश्चैव”

(प. स्मृ. ४. २१)

इत्यादि क्षेत्रजादिपुत्रभेदप्रदर्शनं कुण्ड-गोलकप्रदर्शनवत्
प्रायश्चित्तार्थत्वेन अन्यथासिद्धम् ।

न च-दत्तौरसयोरपि तथा स्थात्-इति वाच्यम् । ऋतुगम-
नप्रशंसनेन वैपरीत्यानिन्दनेन च औरसस्येव लक्षणप्रणयनेन
दत्तस्यापि विध्यभिप्रायविषयत्वप्रतिपादनात् दत्तौरसकथनं न
प्रायश्चित्तरूपमिति स्पष्टीकृतम् ।

“संसर्गमाचरेद्विप्रः”

(प. स्मृ.)

इत्यादि संसर्गप्रायश्चित्तं लोकविलक्षणयाजनादिविषय-
त्वेन अन्यथासिद्धम् ।

“आसनात् शयनात् धानात्”

(प. स्मृ. १२, ७९)

इति तु पातित्यमात्रापादकत्वेन अन्यथासिद्धम् ।

अन्यत्र गोवधादौ अदृष्टानुपपत्तिः कल्प्यते । तेषामनुष्ठानं
निन्दितम् । यत्र प्रत्यक्षोऽपूर्वविधिर्दृश्यते कृष्यादौ तस्य अन-
नुष्ठानं निन्दितम् । तदितरविषयत्वेनैव निषेधानां प्रवृत्तत्वात् ।
पूर्वोक्तानन्यथासिद्धविधिविषयाणामप्येवमेव द्रष्टव्यम् । तेषा-
मपि स्वस्वविषयेषु प्रत्यक्षापूर्वविधित्वात् । एतदभिप्रायेणैव
सर्वमपि व्याख्यानं सद्गच्छत इति सर्वं समञ्जसम् ।

अध्यायाचारकाण्डानाभिहितसमयाचारभेदान् द्वितीये
काण्डेऽध्यायाष्टकेऽपि क्वचिदनभिहितान् निष्कृतीनां प्रभेदान् ।

अध्याये द्वादशेऽस्मिन्नकथयदनयः शक्तिसूनुर्मुनीन्द्रः

न शिष्टोऽनुग्रहार्थं सुविवृतमकरोन्माधवाचार्यवर्यः ॥ १ ॥

१ A reads विलक्षण- for लोकविलक्षण- २ This does not appear in
1. A reads शिष्या for शिष्टा-

अध्यायेऽत्रावशिष्ट समुदितमुभयो काण्डयोर्द्वादशे स्यात्
प्रायश्चित्तं यदस्मिन्ननुपदमवैदत्पातकादौ रहस्ये ।

अन्यत् सौम्यादिकृच्छ्रं सुविहितफलदं कर्मणो यो विपाक
सर्वं भावोपलक्ष्य स्मृतिहृदयविदा व्याकृतं माधवेन ॥ २ ॥

इति श्रीमहाराजाधिराजपरमेश्वर-वैदिकमार्गप्रवर्तक-श्री
वीरबुद्धभूपालसाम्राज्यधुरन्धरस्य माधवामात्यस्य कृतौ परा-
शरस्मृतिव्याख्यायां माधवीयायां द्वादशोऽध्यायः समाप्तः ।

समाप्तमिदं प्रायश्चित्तकाण्डम् ।

१ B D and H read अत्रावशिष्टं G स्वावशिष्टं and G वा अत्रशिष्टं
for अत्रावशिष्टं but it seems incorrect. २ B D E H J and I read
अगमत् for अवगत ३ B D E G H and J read रहस्यम् for रहस्य
४ E and I read स्मृतिहृदयविदा for स्मृतिहृदयविदा while B D H
substitute व्याकृत for व्याकृत ५ B and D read अत्राधिराज for
महाराजाधिराज ६ B D F G H and J read प्रवर्तकस्य for
प्रवर्तक ७ B and D read only अत्रात्यस्य for माधवामात्यस्य

The names occurring in the Parásara Śāhita.

ADHYĀYA XII

उशना. 12, 53.	रामचन्द्रः 12, 70.
पराशरमतम् 12, 75.	विन्ध्य 12, 75
पराशरम् 12, 82.	सायम्भुवः 12, 8.
मनुः 12, 88.	

A list of the names of authors and works, &c, occurring in Mādhavāchāryā's Commentary on the Parāśar Sāmbhitā, Adhyāya XII

- १ अगिराः—50, 7. 51, 6 67, 16 74, 2 76, 8. 83, 5. 178, 4 190, 14
- २ अभिपुराणम्—231, 13
- ३ अग्निः—167, 6
- ४ अभिधानम्—206, 6
- ५ आपस्तम्ब—57, 14 65, 15 80, 6 121, 18 144, 9 172, 7 172, 18
- ६ आश्वमेधिकम्—144, 2
- ७ उदाहरणम्—273, 16
- ८ उनामहेश्वरसवादः—222, 11 227, 11 229, 11 238, 8 240, 8 200, 11 261, 12
- ९ उशनाः—143, 5
- १० ऋग्विधानम्—279, 4
- ११ कण्वः—48, 15 128, 15 200, 10
- १२ कात्यायन—12, 12
- १३ काश्यप—49, 1 60, 5 247, 9 253, 9
- १४ कूर्मपुराणम्—6, 17 8, 2 14, 2 15, 7 161, 1.
- १५ गर्ग—13, 10
- १६ गण्डपुराणम्—226, 6 232, 7.
- १७ गौतमः—56, 4 56, 9 59, 15 86, 5 114, 12 129, 1 142, 3 148, 1 174, 2 179, 12 180, 3 257, 10 265, 1
- १८ चतुर्विंशतिमत्—28, 8 47, 11 74, 8 88, 7 116, 11 117, 9 132, 4 155, 11. 159, 1 162, 6 172, 15 178, 10 196, 11 197, 9 199, 15 200, 13
- १९ वनत्कारखण्डम् (स्कन्दपुराणम्)—220, 5
- २० उन्दोगा—1, 15
- २१ छाण्डेय—196, 4
- २२ जमदग्निः—203, 5
- २३ जातूकर्ण्य—80, 2 109, 13.
- २४ जावालि—111, 10 113, 17. 183, 5 193, 11
- २५ तैत्तिरीयब्राह्मणम्—35, 4
- २६ तैत्तिरीयारण्यकम्—18, 7
- २७ तैत्तिरीयसंहिता—53, 15 282, 1
- २८ दक्ष—13, 1 67, 9

- ३९ देवल - 2, 12 61, 1 67,
22 82, 9 147, 4 192,
10 201, 6
- ३० नन्दपुराणम् - 212, 11
- ३१ नागरखण्डम् (स्कन्दपुराणम्)
230, 1
- ३२ नारद - 12, 8 116, 19 203,
8
- ३३ नारदपुराणम् - 228, ० 267,
10
- ३४ पतञ्जलि - 200, -
- ३५ पद्मपुराणम् - 219, 16 240,
1० 2०9, 1
- ३६ पराशरोपपुराणम् - 270, 6
- ३७ पुराणम् 283, ८
- ३८ पुलस्त्य - 77, 16 80, 15
- ३९ पृथिवी - 2, ० 6, 11
111, 14 11०, 1 182, 7
118, 9 1०2, 1०2, 3
- ४० पौराणिका - 121 1,
- ४१ प्रतीति - 111, 4 134, 7
- ४२ प्रजापति - 17, 1 49, 9 71,
- ४३ महाभाग्यण्डम् - 230, 12
- ४४ बलुग - 2 ६
- ४५ दाम्पत्याय - 3, ६ 27 1
- ४६ अष्टादशस्कन्ध - 7, ८
- ४७ वृद्धशिशु - 1, 1
- ४८ वृत्तान्ति - 1८, 7 28, 1 7०,
10 7०, 5 91, 5 81, 2
141, 13 143, 8 1०० 8
167, 1
- ४९ वैश्यायन 15, 6 15, 11
138, 14 13०, 11 160,
4 168, 10 181, 12
- ५० ब्रह्मपुराणम् - 197, 6 209, 6
210, 14 224, 18 245,
7 268, 1 272, 6
- ५१ भरद्वाज - 108, 17
- ५२ भविष्यपुराणम् - 66, 7 ८7
16
- ५३ भविष्योत्तरम् - 210, 6
- ५४ भारद्वाजगृह्यम् - 109, 2
- ५५ भगु - 146, 1 177, 7
- ५६ मनु - 4, 9 27, 12 34, 2
35, 13 42, 10 49, 5
54, 1० 55, 14 57, 4
६0, 10 69, 7 80, 10
82, 5 82, 12 86, 9 87,
6 90, 8 9०, 6 96, 1
9०, 14 99, 1 103, 13
104, 11 105, 6 107, 1
108, 1 110, 6 111, 17
113 12 11०, 9 120 1,
123, 9 12०, 17 130, 11
136, 17 11 1 7 136
15 110, 12 141, 8 147,
1० 154 10 160, 10 161,
5 167, 7 1०8, 1 169,
1 170, 1 170, 13 211,
9 215, ८ 223, 11 212,
9 2०2, 1 252, 12
- ५७ मन्वमाद्विरा - 11 12 72, 7
- ५८ महाभारतम् - 2००, 10
- ५९ मार्कण्डेय - 111, 6 181, ६
- ६० मार्कण्डेयपुराणम् - 211, 11
211, ६ २०५, 16 2८5, ६

- ६१ यम-3, 16 41, 15 42,
2 59, 1 63, 6 114, 8
116, 14 121, 10 139,
8 140, 4 140, 16 141,
21 147, 8 149, 10 153,
4 156, 1 163, 7 164,
14 166, 12 167, 15 168,
10 180, 3 181, 3 182,
1 183, 14 189 11 191,
10 190, 16 246, 13 263,
11
- ६२ याज्ञवल्क्य-13, 5 44, 5
48, 3 54, 10 50, 7 68,
9 70, 5 74, 14 70, 13
81, 14 84, 15 101, 3
104, 6 106, 10 115, 4
123, 15 120, 13 131, 1
100, 8 151, 13 153, 8
162, 17 165, 4 167 4
167, 10 168, 13 169,
7 171, 7 179, 6 180,
6 182, 7 183, 8 213,
11 229, 1 250, 5
- ६३ लिङ्गपुराणम्-14, 6
- ६४ बृहद्वायुपुराणम्-263, 5
- ६५ बसिष्ठ-11, 13 23, 4 71,
1 73, 2 88, 18 89, 13
96, 9 107, 10 121, 1
123, 4 126 8 138, 14
148, 5 150, 12 100, 1
106, 1 171, 1
- ६६ ब्रामनपुराणम्-224, 0
- ६७ वायुपुराणम्- 219, 10 201,
5
- ६८ वायुसंहिता-227, 6
- ६९ विश्वामित्र-203, 1
- ७० विष्णु-5, 10 6, 17 64,
9 92, 4 94, 7 97, 11
99, 11 106, 5 107, 8
136, 7 137, 4 137, 13
138, 3 156, 10 189, 10
194, 13 252, 5
- ७१ विष्णुपुराणम्-209, 12
- ७२ विष्णुधर्मोत्तरम्- 203, 8
209, 17 219, 8 233, 3
200, 1 260, 5 260 5
270, 14
- ७३ वृद्धगौतम-228, 16 237, 1
249, 8 252, 8 270, 13
- ७४ वृद्धपराशर-4, 3 10, 16
130, 1 132, 1
- ७५ वृद्धबोधायन-270, 8
- ७६ वृद्धमनु-30 10
- ७७ वृद्धशाततप-143, 12 149,
1
- ७८ वृद्धहारीत-110, 18
- ७९ व्यास-11, 12 81, 10 109,
8 140, 1
- ८० व्यास-10, 14 16, 11 75,
10 79, 9 80, 1 219, 9
- ८१ शङ्ख-00, 9 62, 0 66, 12
(8,) 97 6 108, 13
124, 6 120 7 127, 1
127, 14 131, 14 140
5 190, 6 192, 6
- ८२ शङ्ख लिखितौ-1 1, 5 100,
1 210, 7 203, 0 200,
1 200, 4 209, 16

८३ शाण्डिल्य -128, 12 129, 8	९० स्कान्दे रेवाखण्डम्- 221, 9. 231, 8 253, 1 264, 3
८४ शानातप -4, 6 142, 8 160, 6	९१ स्मरणम्- 78, 10 88, 14. 124, 9 206, 3 206, 8.
८५ शिवधर्मोत्तरम्-208, 5 227, 1 236, 6 239, 4 243, 11 2०0, 8	९२ स्मृत्यन्तरम्- 76, 1 90, 14. 143, 12 196, 16 197, ३ 199, 12 200, 5
८६ श्रुति-275, 9	९३ स्वभाष्यायविद-3, 1
८७ षट्त्रिंशन्मतम्-78, 6 87, 11 115, 14 116, 9 189, 5	९४ हारीत -48, 7 49, 14 75, 6 108, 7 116, 6 119, 10 123, 6 124, 1 133, 1 135, 5 149, 16 151, 1 170, 10 184, 4 192, 17 212, 14 247, 1. 252, 15
८८ सवर्त-39, 8 57, 10 58, 7 85, 11 129, 11 148, 13	
८९ सुमन्तु -61, 9 72, 12 83, 11 141, 4	

Index of Quotations, Vol. II., Part II.

१. अङ्गिरा-

- आसीनश्च स्थितो वाजपि 191, 4
 आहिताग्नेर्हिजाभ्यस्य 76, 9
 अङ्कारमादित कृत्वा 191, 2
 एकाहेन तु कृच्छ्रोऽप्यम् 191, 9
 एतत्पातकमुक्तानां 191, 11
 एषामन्यतम यद्यत् 191, 7
 कृत्वा पाप न गूहेत् 51, 7
 गव्यस्य पयसो ऽग्ने 191, 5
 गृहस्योक्तानि पापानि 75, 3
 गोमूत्रेण समायुक्त 191, 8
 चातुर्वैद्यो विकल्पी च 50, 5
 तस्माच्छूद्र समासाद्य 178, 5
 दग्धोऽभावे भवेत्तत्र 191, 6
 पर्पद् या ब्राह्मणानां तु 74, 3
 पर्पद् या ब्राह्मणानां च 67, 11
 प्रायाश्चित्तं प्रदातव्यं 178, 6
 प्रातः स्नानसमारम्भ 190, 16
 पुनर्न च विवेज्जातु 83, 10.
 बृहस्पतिसत्रेनेष्टा 83, 6
 ऋद्धहत्याव्रतं कुर्यात् 70, 10
 भूमिप्रदानं यं कुर्यात् 83, 9
 भूमौ वीरासने युक्तं 191, 8

- अहद्विधापि युक्तानां 191, 12
 युक्तलिपवणस्नायी 190, 15
 वैश्यानां त्रिगुणां प्रोक्ता 67, 12
 74, 4
 शौचवच्छेधनं कुर्युः 75, 4
 समत्वं ब्राह्मणीर्गच्छेत् 83, 7
 सर्वपापहरो दिव्यो 191, 10
 सावित्री व्याहतीश्चैव 191, 1

२. अग्निपुराणम्-

- कन्या ददाति शुल्केन 221, 20
 कुज्योति कुत्सितो वैद्य 221, 16
 कुरुक्षेत्रे च यदानं 222, 7
 कृष्णाग्निं तु गृह्णाति 220, 5
 तयोऽभयमुखी दीला 222, 6
 न संहेत यशस्तेषां 222, 3
 ग्निन्दको द्विज-देवानां 221, 18
 निर्दोषं सुहृदं भार्या 222, 2
 न्यासापहर्ता मित्रधुक् 222, 1
 भूमि-कन्यापहर्ता च 222, 9
 मातरं पितरं वृद्धं 221, 14
 मासिके न नवभ्रात्रे 222, 8
 लोभाच्चयजति यस्त्वेतान् 221, 15
 वृद्धं बालं गुरुं विप्रान् 221, 19

शूत्रानुमहकर्ता च 21, 1
 हस्त्यश्व-रथ यानानि 22, 4
 ३ अत्रि-
 षष्ठादशगुगान् यत्रपि 167, 8
 महापापैरपि स्पृष्टो 167, 9
 ४. अभिधानम्-
 यमलोके तु ते घोरा 206, 7
 ५. आपस्वम्-
 अथ यस्य 122, 8
 अथ यस्य पिता 121, 19
 अथ वा 122 -
 अथोपनयनम् 122, 3
 अयाचित तु राजन्ये 173, 1
 अश्वेनात्रोपितो भूत्वा 144, 11
 अश्वेरात्रोपितो भूत्वा 145, 7
 कुक्कुटाण्डप्रमाणं तु 172, 13
 गुह्यं हत्वा 16, 2
 चतुर्थकाल 89, 7
 चतुर्थशतविरयाद्या 172, 10
 ततः सवत्सरम् 122, 3
 तेषामभ्यागमन 121, 20
 तेषामभ्यागमन 122, 10
 तेषामिच्छता 122, 1
 तेषामिच्छता 122, 11
 अथ निरुद्धं पाद 173, 1
 त्रियर्गेषु च सामान्य 110, 1
 दातारं नोपनिवेत 11, 12
 दिशश्च तु नादनीयात् 173, 11

द्वादश वर्षाणि 122, 11
 नास्मिँल्लोके 10, 4
 नीलीदार यदा भिन्द्याद् 11, 8
 नीलीमाये तु गच्छेद्वा 145, 6
 नीलीरक्तं यदा प्लव 144, 10
 नीलीरक्तेन प्लवेण 145, 11
 पतितस्तु भजेद्द्विष 115, 3
 पालनं विक्रयश्चैव 11, 2
 प्रतिपूष्य 122, 4
 प्रातः पादं चरेच्छुभ्र 173, 3
 यथा प्रथमेऽतिक्रमे 123, 2
 रोमकृपैर्धदाऽऽगच्छेत् 144, 12
 लोहितकेन 58, 15
 विप्रहाऽऽरग्ये 10, 15
 नृथा तस्य महायज्ञा 115, 0
 शोणितं दृश्यते तत्र 145, 9
 सप्तभिः पावमानीभिः 122, 7
 स्नानं दानं जपो होम 145, 4
 सायं स्पृहं तथा पादं 173, 2
 सायं द्वाविंशतिर्षामा 172, 3
 सायं प्रातर्दिनार्थं स्यात् 173 -
 सायं प्रातस्तथैवोक्त 173, 12
 स्त्रीणां श्रीदार्यसम्भोगे 11, 10
 ६. आश्वमेधिकम्-
 यशस्तिष्ठत्यनान्तो 114,
 मथ स्नानं प्रकुर्यात् 141, 1
 ७ उदाहरणम्-
 त-एग्निरौषधीर्दाने 273, 19
 पूर्वजन्मकृतं पाप 273, 17

८. उग्रामहेश्वरसंवाद-

- अकृत्वा खलयज्ञ तु 238, 9
 अग्निहोत्रं भवेद्यस्य 227, 12
 अदत्त्वा चाग्नि विप्रेभ्य 228, 4
 अधर्मं धर्ममित्याहु 229, 16
 अत्र क्षेत्र गृह वापि 261, 15
 अपहत्य च सर्वस्य 222, 12
 अरण्ये निर्जले देशे 223, 6
 अरण्ये निर्जले देशे 223, 9
 आत्मन पोषको मूढ 203, 2
 आत्मना पिषति क्षीर 239, 1
 आत्मैव पोषितो येन 240, 12
 आसनानि विचित्राणि 262, 1
 इहलोकमृतानां च 262, 1
 उदरे शूलसयुक्त 239, 3
 काको भूत्वा विर देवि 251, 9
 कास्यक मुरज वश 260, 11
 कुलेषु तेजभिजायन्ते 229, 13
 कृमियोनिक्षये भूते 251, 4
 गुरुगा ह्यनुज्ञातो 229, 14
 गृहेषु चैव विप्राणा 263, 3
 तस्मिन् देशे क्षुधार्ताश्च 240, 14
 तस्य योनिशत गत्वा 251, 10
 तस्यान्ते मानुषो भूत्वा 238, 10
 तास्तु ते प्रार्थयतीह 260, 6
 तिर्यञ्चोऽपि समुत्पन्ना 251, 1
 ते च कालकृतोद्योगा 229, 17
 तेन पापेन ते देवि 260, 8
 तेन पापेन ते मूढा 262, 10

- ते शौण्डिका वा चण्डाला 200, 16
 दत्तापहारदानाच्च 222, 13
 दरिद्रो व्याधितो मूर्खो 238, 13
 दासत्वेनैव सुश्रोणि 250, 17
 दिव्यं वर्षसहस्र तु 238, 11
 धान्यचोरस्तु क्षीनाग 261, 13
 नमा दीना क्षुधार्ताश्च 260, 4
 न हुत न तपस्तप्त 240, 11
 न शृण्वन्ति गुरोर्वाक्य 238, 10
 निर्होमा निर्वपद्कारा 229, 18
 पृथक् लेपन चैव 262, 13
 परद्रव्यापहारी च 261, 14
 परस्य योषितं इत्वा 228, 5
 पर्वातिक्रमकारी तु 227, 13
 प्रसव्यं जीवनं वन्हौ 239, 2
 पायस कूसरं चैव 228, 3
 प्रार्थयित्वा तु यो गा वै 238, 18
 प्रासादेषु च ये देवि 263, 2
 पिबति ये नरा देवि 200, 10
 बन्धुभिः परिभूताश्च 262, 5
 बालानां वक्ष्यमाणानाम् 240, 10
 भवन्ति चेह काका स्यु 228, 2
 मठाधिपत्यं यो देवि 223, 3
 मद्यपानरता ये च 251, 2
 मद्यपानरता ये तु 251, 6
 मद्यत्रिकथिणो ये च 250, 14
 मद्ययसनिनो ये च 200, 12
 मरुदेशे भवेद्दृश 238, 10
 मूढात्त्वेन य आत्मान 240, 9

यत्र देशे त्वनाभूष्टि 240, 13
 यस्तु क्षुद्रेण भावेन 238, 14
 यासु योनिषु जायन्ते 251, 13
 ये हरन्ति च पापेन 262, 12
 ये हरन्ति च तूर्याणि 262, 7
 ये हरन्ति नरा नित्य 2 2, 2
 योनिकार्यं च यो देवि 223, 14
 यर्षाणां द्वादशे लक्षे 251, 10
 विनाशयेन्मउद्रव्य 223, 4
 विप्रस्य कथायिन्यामे 251, 8
 वेदोपजाविका पापा 228, 14
 व्याधि रोम उतैर्युक्ता 251, 14
 श्वाक पुलकसादीना 229, 12
 शाला तु कारयेद्यस्तु 200, 13
 श्वानयोनिशत गच्छेत् 251, 0
 शूद्रस्य चेदृश पाप 201, 1
 पश्चिर्षप्तहस्ताणि 201, 3
 स तु जातिविहीनेषु 229, 15
 सर्वदा चैन न स्तिक्त्य 238, 17
 स्वामिन्द्रव्य गृहीत्वा तु 223, 1
 सुवर्णं मणिमुक्तानि 261, 16
 स्ये मांति परमासेन 251, 11
 सोऽनपत्यत्वमाप्नोति 238 15
 सोऽपि याति पिशाचत्वं 222, 10
 हरति पुष्करं ये तु 263, 1
 हर्तार परदारणा 223, 8
 हत्वाऽऽनन्दादिवाद्यानि 262, 9

९ उशना—

चण्डाल-श्वपचै स्पृष्टो 143, 6

त्रिरात्रेण विशुद्ध स्यात् 143, 7

१०. ऋग्निधानम्—

अयुत माघमासे तु 280, 14
 अर्केण त्रिमधुं कृत्वा 181, 7
 अर्धं दद्यात् कुष्ठरोगी 280, 6
 अश्वत्थे माघमासे च 279, 3
 आयुर्वृद्ध्यादिक पश्चात् 280, 8
 इमा रुद्राय सूक्तं तु 230, 1
 इमा रुद्राय त्वसे 271, 13
 ईह्वयन्ती जपेत् सूक्तं 280, 3
 उदसौ बुधिशुक्ली तु 280, 13
 उगञ्जरविनाशाय 279, 14
 ऋतस्येति जपेत् सूक्तं 279, 0
 रुद्राय जपेत् सूक्तं 279, 11
 वररीरैस्तु गायत्र्या 281, 9
 कास शूलादिरोगघ्न 280, 2
 कुष्ठनाशो भवेच्छीघ्रं 280, 4
 जपेच्चित्र देवमंत्रं 280, 7
 ततश्च चित्रमन्त्रेण 281, 6
 तापादिव्याधिनाशे तु 279, 10
 श्ययुत चेतुकुष्ठरोगी 280, 10
 न नाविधो वातरोगो 279, 8
 महापातकयुक्तोऽपि 280, 12
 मित्रस्येति जपेत् सूक्तं 280, 11
 लिंगं स्पृष्ट्वाऽयुत धीमान् 279, 12
 वायो शुक्रो जपेत् सूक्तं 279, 7
 ग्राहणं वा जपेत्सूक्तं 279, 9
 व्याधिनाशो भवेच्छीघ्रं 281, 10
 तदर्थं च त्रिचर्पणं तु 281, 0

सप्तम्या रावेयुक्ताया 231, 8
सूर्यो नो दिव सूक्तं 281, 1
हसमंत्रं जपेद्धीमान् 280, 5

११. कण्व —

एकमध्ययनं कुर्यात् 200, 11
दद्याद्वा दशसाहस्रं 200, 12
प्रथमे दिवसे रात्रौ 128, 16
यजेदेव यथाभ्यास 128, 17
यत्नोत्सर्गं गृही कृत्वा 48, 16
वानप्रस्थो यतिश्चैव 48, 17

१२ कात्यायन —

निर्याम कारयोद्विप्रम् 13, 14
प्रव्रज्याशिक्षिता यत्र 13, 13

१३ काश्यप —

अमृगदी स भवति 249, 5
उरस्तम्भादुर स्तर्भी 247, 14
कर्णभेत्ता कर्णशूली 247, 12
करोति शूलप्रक्षेप 248, 7
क्षयो म्यात क्षेत्रहरणे 247, 10
जलोदरयुन स स्यात् 247, 11
तीर्थाश्री कुशाच्छादी 60, 7
दन्तपातनकर्ता च 247, 13
नक्तान्ध्य जायते तस्य 248, 6
पदा तु यस्नाडयति 247, 10
परित्रपाणिर्दण्डी च 60, 6
प्रादकीनी स भवति 248, 9
पीडामप्रियकर्ता च 248, 1
वानप्रस्थो यतिश्चैव 49, 3

शूलेन शूली भवति 248, 4
स गददी दारयति 248, 3
घुरापो 203, 9
सूर्यस्य त्रिर्नमस्कारम् 49, 2

१४ कूर्मपुराणम्—

आग्निप्रवेश य कुर्यात् 8, 3
अपोमूनपुरिवाचैर् 7, 1
अप्रायत्ये ममुत्पन्ने 17, 8
अमावास्या तिथिं प्राप्य 161, 6
अस्मिन् कलियुगे घोरे 162, 10
अहीनागो ह्यरोगश्च 8, 8
आभेय मस्मना पाद 14, 4
इष्टेशं प्रथमे यामे 161, 11
उपोषितश्चतुर्दश्या 161, 14
एकादश्या निराहार 161, 12
कृष्णाटम्या महादेवी 161, 9
गगा यमुनयोर्मध्ये 8, 7
मन्त्रगादिषु कालेषु 161, 3
जपस्तपस्तीर्थसेवा 161, 2
जले वाज्नाशके वाऽपि 8, 4
जलप्रवेश य कुर्यात् 9, 1
तदा सान्तपन कृच्छ्र 7, 2
तावद्दर्पसहस्राणि 8, 10
त्रयोदश्या तथा रात्रौ 161, 10
देवताभ्यर्चन नृणा 161, 9
द्वादश्या शुक्लपक्षस्य 161, 13
नान्यत् पश्यामि जन्तूना 162, 12
पुण्यक्षेत्राभिगमन 161, 4
प्रत्येक तिलसमुक्तान् 161, 17

ब्राह्मणान् भोजयित्वा च 161, 7
 ब्राह्म तु मार्जन मत्रै 15, 3
 ब्राह्मदीनि तथाऽशक्तौ 17, 9
 भविष्यन्ति महावाहो 162, 11
 यमाय धर्मराजाय 161, 15
 यावन्ति रोमरूपाणि 8, 9
 राष्ट्रमस्ते यदा सोमे 9, 2
 वैवस्वताय कालाय 161, 16
 सम्पूज्य ब्राह्मणमुखे 161, 9
 सर्वपापप्रशमन 162, 13
 सोमलोकमत्राप्नोति 3, 3
 स्नात्वा नद्या तु पूर्वाण्डे 162, 1

१५ गर्ग —

अभ्यासे चैन्द्र प्रोक्तम् 44, 1
 त्रिरात्रमेकरात्र वा 43, 11
 मास भुक्त्वा ब्रह्मरारी 43, 12
 मांसाशनेऽनृतोक्तौ च 44, 3
 वनस्थस्त्रिगुण कुर्यात् 44, 2

१६. गरुडपुराणम्—

अकृत्वा तत्प्रणामादि 232, 11
 अमध्यकृमय पापा 226, 12
 अग्नये जायते पद्भु 233, 1
 अवमत्य च ये यान्ति 232, 8
 उरुरोगगणोपेता 226, 13
 कौटसाक्ष्यमत्र पापा 226, 7
 गुरु मित्रद्रुह पापा 226, 9
 चन्द्रार्कमहणे भुक्त्वा 226, 14
 जात्यन्धास्तेऽभिजायन्ते 232, 12
 तथा च भगवद्दाम्न 232, 10

त्यागिनो बान्धवाना च 226, 11
 द्विज-शिष्यद्रुहश्चैव 226, 10
 पद्भु च पादहीनाश्च 232, 13
 पर्यन्तो भगवत्पार 232, 10
 वाधिर्यमुपयान्त्याशु 232, 9
 भूत्वा भवन्ति सर्पास्ते 226, 8
 विष्णुगया पुत्र तैस्तु 232, 11

१७ गौतम —

अग्न्युत्सादी 209, 12
 अन्नघ्नेनस्त्री 86, 3
 अयापर 174, 4
 अयापर श्यहम् 174, 6
 अयापर श्यहमन 174, 5
 अथेदकतर्पणम् 174, 12
 अदत्तादायी 259, 12
 अनार्यैर्न 174, 8
 अन्ते 176, 8
 अनिमत्रितभोजी 252, 9
 अनुसवनम् 174, 9
 अनृतवाक् 207, 11
 अन्नापहारी 208, 11
 अभक्ष 179, 13
 अयाज्ययाजक 258, 8
 अयगूरण 208, 2
 इतस्ततोऽश्नन् 208, 10
 ईर्ष्यालु 208, 5
 एतदेव 176, 2
 एतेनैव 180, 1
 एता एव 176, 3

ओं नमो हमाय 174, 13
 कक्षत्रनदाही 258, 11
 कूटसाक्षी 258, 1
 कन्यादूपकः 258, 4
 कामात्रपन्नोऽस्मि 131, 8
 कामावकीर्णो 131, 7.
 क्षिप्रकामः 174, 7
 क्षीरहारी 259, 1
 खट्वाङ्ग-कपालपाणिः 56, 2
 खट्वाङ्ग-कपालपाणिर्वा 59, 16
 योगामी 265, 4
 गोहर्ता 258, 13
 चण्डाली- 265, 2
 चतुष्पथे 258, 1
 जलापहारी 259, 1
 जलोदरो 258, 1.
 ज्ञानापहारी 258, 14
 तस्याजिनम् 129, 2
 तिष्ठेदहनि 174, 6
 दारकाचार्यः 258, 11
 द्वादशरात्रस्थ 176, 4
 नमोनमो 174, 14
 नमोनम कृष्णाय 175, 8
 नमो नमो ज्येष्ठाय 175, 9
 नमो नमो दीप्ताय 175, 12
 नमो नमो नीलमीषाय 175, 7
 नमो नमो रुद्राय 175, 3
 नमो नमस्त्रन्द- 176, 1
 नमो नमः मत्याय 175, 10
 नमो नमः सूर्याय 175, 6

नमो नमः सौम्याय 175, 13
 नमोनमस्तीक्ष्णाय 175, 13.
 न म्लेच्छा-ऽशुचि-142, 4
 निषिद्धमन्त्र-114, 13
 न्यासापहारी 258, 6
 परद्रव्यापहारी 259, 2
 पर्युपितभोजी 258, 5
 पित्रोर्विवदमानो 258, 6
 प्रव्रजिता-265, 2
 बहुयाजकः 258, 8
 ब्राह्मणेन 142, 6
 मत्सरी 258, 12
 मातृघ्नः 268, 3
 मृगमथकपालपाणिर् 56, 7.
 मृष्टैकभोजी 258, 10
 यथोपक्रामेत् 60, 1
 रत्नापहारी 258, 7
 रौरव-174, 8
 विद्याविक्रयी 258, 7
 विवाहविघ्नकर्ता 259, 2
 वेदविक्रयी 258, 8
 शूद्रागमने 265, 3
 शूद्राचार्य 258, 13
 सत्य वदेत् 174, 7
 सम्भाष्य 142, 5
 सूर्याभ्युदितो 148, 2
 स्थाना ऽऽसनाभ्यां 60, 2
 सुपागामी 258, 8
 खेहापहारी 258, 14

हविष्यान् 174, 3

हिरण्यवर्णाः 174, 11.

१८. चतुर्विंशतिमत्—

अङ्गानां तु पराकं स्यात् 119, 5.

अथर्वशिरसं चैव 159, 8.

अथवा पावमानेति : 196, 14

अन्यानि वा पवित्राणि 47, 16.

अर्वाक् तु भूयहत्यायाः 197, 12.

अयाचिते च ह्यवष्टौ 172, 17.

अष्टौ चान्द्रायणे देयाः 200, 3.

आख्यानानि तथान्यानि 160, 1

आत्मनुल्यं मुवर्णं वा 89, 8

आयर्वणाश्च ये केचित् 159, 10.

इतिहास-पुगणानां 119, 6

इतिहास-पुराणानि 160, 2.

इष्टीनां पशुबन्धानाम् 198, 16

उपवास तु तरुस्य 118, 2.

ऋग्वेदमभ्यसेद्यस्तु 159, 14

ऋतामृतौ प्रयुञ्जानः 23, 10

एकैकं वासमभ्रीयान् 173, 11

एतेषां पादकृच्छ्रः स्यात् 118, 6.

एतेषां विक्रये कृच्छ्रं 118, 12

एतेषां विक्रये कृच्छ्रं 118, 4.

एवं नरविशेषेण 201, 1.

ऋदली नारिकेल च 118, 5

कर्पूरादेस्नर्दर्थं स्यात् 118, 8

ऋत्नूरिकादिगन्धानां 118, 7

कृतैर्भाक्रियमाणैश्च 157, 11.

कृच्छ्र-चान्द्रायणादीनि 201, 1

कृच्छ्रे पञ्चाङ्गतिरुच्छ्रे 199, 3.

कृच्छ्रे सन्तापनाख्ये 199, 5.

कृच्छ्रो देव्ययुतं चैव 196, 12

कृच्छ्रो ज्युतं च गायत्र्याः 17, 12.

खरा-ऽध्वा-ऽजात्रिकानां च 118, 15.

गायानां नीतिशास्त्राणां 119, 8

गायत्र्या लक्षजप्यं च 198, 14.

गायत्र्याः पष्टिभिर्लक्षैः 193, C.

गायत्र्यास्तु जपन् कोटिं 198, 3.

गोविक्रय द्विजः कुर्यात् 118, 13.

चान्द्रायणं प्रकुर्यात् 119, 4.

चान्द्रायणं मृगारोष्टिः 193, 11.

जन्मप्रभृति पापानि 197, 11,

जप-ज्ञेमादिकं तेभ्यो 200, 10

जप्या पापैः प्रमुच्येत 160, 3

जप्या पापैः प्रमुच्येत 159, 14.

जप्या पापैः प्रमुच्येत 159, 2.

तथाष्टादशलक्षानि 197, 14

तिलहोमसहस्रं तु 196, 13

तिलहोमसहस्रं तु 17, 11.

तिलहोमायुतं चैव 198, 13

तिलानां विक्रयं कृत्वा 118, 9.

तीर्थानि भ्रमते विद्वान् 89, 10.

ते सर्वे पापदन्तारो 159, 12

अथ चोपनसेन्निरुपम् 172, 12

दध्याज्येक्षुग्मानां च 117, 14.

द्विगुणं पुरुषाणां च 119, 3

द्विगुणं पुरुषस्थैश्च 132, 6

दक्षिणा देया 201, 1

धर्मनिष्ठास्तपोनिष्ठाः 200, 15.
 धेनुप्रदान विधाय 47, 18.
 नामधारकविधाय 201, 1.
 नारीणां विक्रयं कृत्वा 119, 2
 नारीणां विक्रयं कृत्वा 132, 5
 नित्य-नैमित्तिकानां च 198, 15.
 नीलरुद्रं तयैर्नैन्द्रं 150, 9
 पराक-तप्तकृच्छ्राणां 198, 17
 पराकं तत्र कुर्वति 119, 1
 पराके तप्तकृच्छ्रे च 200, 2
 पयः पायसा-स्पृश्यानां 117, 13
 पादोनं क्षत्रियः कुर्यात् 74, 10
 पारुच्छेपं च सामानि 159, 7.
 पावमानीस्तथाकौत्सं 159, 2
 प्रतिपिडेयु सर्वेषु 116, 12
 प्राजापत्यं प्रकुर्वति 118, 14
 प्राजापत्ये तु गामेका 200, 1
 प्रत्याम्नाये गवां देयं 197, 13
 प्रातस्तु द्वादश मासाः 172, 16
 प्रायश्चित्तं यदाम्नातं 74, 9.
 पुनाति हेमहर्तारं 198, 5
 पूगीफलानि मञ्जिष्ठा 118, 3.
 ब्रह्मप्रतिष्ठेत्येतावत् 155, 12
 ब्राह्मणानि च कल्पांश्च 159, 16
 मण्डलब्राह्मण रुद्र 159, 4
 मध्वाज्य-तैल-सोमनां 117, 12.
 मित्रविन्दा पशुश्चैव 198, 12
 मगारेष्टिः पवित्रेष्टिः 162, 7.
 यथाविभवसारेण 200, 4.

यज्ञार्थं कृषिजातांश्च 118, 10
 यज्ञायज्ञीयमादित्यं 159, 6.
 रक्त-पीतानि वस्त्राणि 118, 11.
 रहस्य-पञ्चरात्राणां 119, 7
 लाक्षा-लवण-मासानां 117, 11
 लक्षाशीतिं जपेद्यस्तु 198, 4.
 वाग्देव्यं बृहत्साम 159, 5
 विषा द्वादश वा भोज्याः 196, 14.
 विषा द्वादश वा भोज्याः 47, 15
 व्रतहोमादिकं वापि 198, 18
 वैश्वानरीं व्रातपत्नीम् 28, 9
 शूद्रः समाचरेत् पादम् 74, 11.
 पडद्वं वा चरेत् कृच्छ्रं 83, 9
 सर्वासामेव विद्यानां 119, 9
 सर्वेषां स्नेहपक्वानां 117, 15
 सामानि सरहस्यानि 159, 15
 सुराया विक्रयं कृत्वा 117, 10
 सिद्धान्नविक्रये विप्रः 118, 1.
 सिंहे मे मन्युरित्येतत् 159, 12

१९ चमत्कारखण्डम्—

अकृत्वा देवकार्यं यः 220, 9
 उरिष्ठस्य विदोषेण 221, 10
 कन्यां यच्छानि वृद्धाय 220, 13
 कामाद्वा यदि वा मोहात् 221, 9.
 कुरूपाय कुशीलाय 220, 14
 कुल-देशोभितं कर्म 221, 8
 नानुर्येषां यो विप्रः 221, 6
 त्रिकालज्ञो वेदवेदी 221, 5
 दीयमानस्य वित्तस्य 221, 2.

- देव-स्त्री-गुरु-वित्तानि 220, 16
 परदाररतश्चैन 220, 11
 परापवादसमुद्र 220 12
 प्राणिना हिंसको नित्य 220, 8
 प्रेतस्य जायते नून 221, 12
 प्राज्ञणान्वयसम्भृतो 220, 7
 यो भवेन्मानव क्षुद्र 210, 6
 योऽश्नाति भृत्यवर्गेषु 220, 10
 विघ्नमाचरते यस्तु 221 8
 विशेषाद्वाङ्मण्डराणा 221 1
 विषा गमि जलमृत्युना 221 11
 शालकर्ता मन्थकर्ता 221, 7
 शूद्रात्रेनोदरस्थेन 221, 4
 २० उन्देगा —
 यदा कर्मसु काम्येषु 2 1
 समृद्धिं तत्र जानीयात् 2 2
 २१ छान्दालेय —
 जीवन् भवति चाण्डालो 196, 1
 पूर्व भ्रत गहीत्या तु 196, 5
 २२ जमदग्नि —
 तीर्थे तु पाद कृच्छ्रस्थात् 203, 6
 द्विगुण तु महानद्या 203, 7
 २३ जानूकर्ष्य —
 अतीतकाल जुहुयात् 109, 11
 अनुपेतस्तु यो यालो 80 3
 कापनोऽकापन प्राहु 129, 7
 तस्य कृच्छ्रत्रय कुर्यात् 80, 4
 नष्टेऽसौ विधिनस्यात् 109, 15
 स्कन्दिन व्रतिना रेतो 129, 6
 २४ ज्ञावालि —
 अपहत्य तु वर्णाना 113 6
 अपहत्य पशून् क्षुद्रान् 112 19
 अश्व गो भूमि कन्याथ 112, 18
 अज्येनैव हि शालामौ 196 14
 आरम्भो सर्वकृच्छ्राणा 1 5, 13
 उदके फल-मूलेषु 113 2
 कास्याऽयस्ताम्र सीस या 113 1
 गुड कार्पास धान्यानि 112 20
 तिल धान्या-ञ्ज वज्राणाम् 111 11
 त्रिरात्रमुपवासथ 183, -
 धनापहरणे चैव 113 9
 पक्षाक्षमौषध तैल 112, 21
 पाप निवेद्य विभेष्य 113, 5
 प्रायश्चित्त च यत् प्रोक्त 113, -
 पिण्याक च तथा चाम 183 6
 पिण्याक सक्तवस्तक 183 1
 मृद्वाण्ड मधु मासेषु 113 3
 राजस्यस्यापहरणे 113 8
 वासो वै दक्षिणा दद्यात् 183, 2
 व्यापादनाऽपहारेषु 119 4
 श्राद्ध कुर्यान्नतान्ते च 195, 10
 संनत्सराथं कुर्वति 111, 12
 २५ तैत्तिरीयब्राह्मणम् —
 योऽधत्य शमीवर्ग 35, 4
 २६ तैत्तिरीयारण्यकम् —
 पुनर्मांसे 48 11
 यन्मेघ रेत 18 8

२७ तैत्तिरीयसंहिता—

अग्नये 284, 17
अग्नये पवमानाय 28०, 6
अग्नेरेवास्य 283, 11
आग्नेय 283, 8
उतयदीतासु 285, 13
उषा वा अश्वस्य 53 11
एतामेव 28०, 16
न दुधर्मा 283, 20
पूतिगन्धस्य 285 3
प्राजापत्ये 234 2
मैत्र-श्वेतम् 284 9
यदग्नये 28०, 19
यदग्नये 28०, 10
यदग्नये पावकाय 28० 11
यदग्नये शुचये 235 12
यदि विभीयात् 283, 15
यो वरुणगृहीत 282 16
वायवे 282 7
वायव्य 232 1
स एवास्मिन् 282, 11
स एवैन 283, 4
स एवैन तस्मात् 284 5
सर्वं वा एतेन 53 6
साक्षदेवैन 234 12
२८ दक्ष —
आशय शनसाहस्र 6० 11
दाने फलविशेष स्यात् 65 13
पारिव्रज्य गृहीत्वा तु 19 2

श्वपदेनाङ्कयित्वा त 13, 3
सममत्राक्षणे दान 65, 10
सम-द्विगुण-साहस्रम् 65, 12
२९ देवल —
अग-वग-कलिङ्गाथ 147, 6
अथ गङ्गा 201 12
अन्यानि 202 13
अनुबन्धादि विश्वाय 68, 2
अभिगम्य च तीर्थानि 201 7
एतन 192, 12
वावेरीसङ्गम 202 5
गङ्गाक्षर 202 1
जाति-शक्ति-गुणापेक्ष 69 1
तस्या स्नान न कुर्वात 23 14
तस्येय निष्कृतिर्दृष्टा 61, 3
नर पापात् प्रमुच्येत 201 8
पुष्कर 20०, 7
प्राक्ष 202 3
महानिशा तु विज्ञेया 23 13
यत् स्यादनभिसन्धाय 61, ०
यवानामप्सु 192 11
यानक 192 13
वाराणसी 202 8
सर्वमायतन पुण्य 201, 10
सर्वा समुद्रगा पुण्य 201 ०
सिन्धु-सीराट्-सौवीरान् 147, 6
सुरापात्रे त्राक्षण 8०, 10
हिमयान् 202 11
३० नन्दिपुराणम्—
कर्म भुक्त्वा व्रमेणैव 243, 2

देव-स्त्री-गृह-वित्तानि 220, 15
 परदाररतश्चैव 220, 11
 परापवादसतुष्ट 220, 12
 माग्निना हिंसको निर्य 220, 8
 प्रेतत्वं जायते नून 221, 12
 ब्राह्मणान्वयसम्भृतो 220, 7
 यो भवेन्मानस क्षुद्र 220, 6
 योज्जाति भूत्ववर्गेभ्यो 220, 10
 विप्रमात्रते यस्तु 221 3
 विशेषाद्वाङ्मोन्त्राणा 221, 1
 विपा-ग्नि जलमृत्युना 221, 11
 शालकर्ता मन्थकर्ता 221, 7
 शूद्रान्नेनोदरस्थेन 221, 4

२०. छन्दोगा —

यदा कर्मसु काम्येषु 2 1
 समृद्धिं तत्र जानीयात् 2, 2

२१. छान्दोग्य —

जीवन् भवति चाण्डालो 106, 6
 पूर्वं व्रत गृहीत्वा तु 106, 5

२२. जमदग्नि —

तीर्थे तु पाद कृच्छ्रस्थात् 203, 6
 द्विगुण तु महानशा 203, 7

२३. ज्ञानकुर्य —

अतीतकाल जुहुयात् 109, 11
 अनुपेतस्तु यो बालो 80, 3
 कापलेऽध्यापनं प्राहु 123, 7
 तस्य कृच्छ्रत्रय कुर्यात् 80, 4
 वटेश्वरौ विधियद्वात् 109, 15

स्कन्दित व्रताना रेतो 129, 6

२४. जावालि.—

अपहृत्य तु वर्णाना 113, 6
 अपहृत्य पशून् क्षुद्रान् 112, 19
 अश्व गो भूमि कन्याश्च 112, 18
 आज्येनैत्र हि शालामौ 195, 14
 आरम्भे तर्षकृच्छ्राणा 100, 13
 उदके फल-मूलेषु 113, 2
 कात्या-ऽयस्तान्न-सीस वा 113 1
 गुड कार्पास-धान्यानि 112, 20
 तिल-धान्या-ऽत्र वस्त्राणाम् 111, 11
 त्रिरात्रमुप मासश्च 183, 7

धनापहरणे चैत्र 113, 9
 पक्षाक्षमौषध तैल 112, 21
 पाप निवेद्य विधेभ्यः 113, 5
 प्रायश्चित्त च यत् प्रोक्तं 113, 7.
 पिण्याक च तथा चाम 183, 6
 पिण्याक सक्तवस्तक 183, 1
 मृदाण्ड-मधु मासेषु 113, 3
 राजस्वस्थापहरणे 113, 8
 वासो नै दक्षिणा दद्यात् 183, 2
 व्यापादना ऽपहारेषु 113, 4
 भ्रातृ कुर्यान्नतान्ते च 195, 10
 सप्तस्यस्यार्थं कुर्यात् 111, 12

२५. तैत्तिरीयब्राह्मणम्—

योज्जात्य शमीवर्ष 35, 1

२६. तैत्तिरीयारण्यकम्—

पुनर्मासे- 48 11

यन्मेघ रेत. 13, 8

२७. तैत्तिरीयसंहिता—

- अग्नये 284, 17.
 अग्नये पवमानाय 285, 6.
 अग्नेरेवास्य 283, 11.
 आग्नेयं 283, 8.
 उतयदीतासुः 285, 13.
 उपा वा अश्वस्य 53, 11.
 एतामेव 285, 16.
 न दुश्कर्मा 283, 20.
 पूतिगन्धस्य 285, 3.
 प्राजापत्ये 234, 2.
 मैत्रश्चेतम् 284, 9.
 यदमये 285, 10.
 यदमये 285, 10.
 यदमये पावकाय 285, 11.
 यदमये शुचये 285, 12.
 यदि विभीयात् 283, 15.
 यो वरुणगृहीतः 282, 16.
 वायवे 282, 7.
 वायव्यं 282, 4.
 स एवास्मिन् 282, 11.
 स एवैनं 283, 4.
 स एवैनं तस्मात् 284, 5.
 सर्वं वा एतेन 53, 6.
 साक्षादेवैनं 284, 12.

२८. दक्षः—

- आचाय शनसाहस्रं 65, 11.
 दाने कलाविशेषः स्यात् 65, 13.
 पारिभ्रज्यं गृहीत्वा तु 13, 2.

- श्वपदेनाङ्कयित्वा तं 13, 3.
 सममत्राक्षणे दानं 65, 10.
 सम-द्विगुण-साहस्रम् 65, 12.

२९. देवलः—

- अंग-अंग-कलिङ्गांश्च 147, 6.
 अथ गङ्गा 201, 12.
 अन्यानि 202, 13.
 अनुबन्धादे विज्ञाय 68, 2.
 अभिगम्य च तीर्थानि 201, 7.
 एतन् 192, 13.
 कावेरीसङ्गमं 202, 5.
 गङ्गाहारं 202, 1.
 जाति-शक्ति-गुणापेक्षं 68, 1.
 तस्यां स्नानं न कुर्वीत 23, 14.
 तस्येयं निष्कृतिर्दृष्टा 61, 3.
 नरः पापात् प्रमुच्येत 201, 8.
 पुष्करं 202, 7.
 प्राक्षं 202, 3.
 महानिशा तु विज्ञेया 23, 13.
 यत् स्यादनभिसन्धाय 61, 2.
 यवानामप्सु 192, 11.
 यात्रक- 192, 13.
 वाराणसी 202, 8.
 सर्वमायतनं पुण्यं 201, 10.
 सर्वाः समुद्रगाः पुण्याः 201, 9.
 सिन्धु-सौराष्ट्र-सौवीरान् 147, 5.
 सुरापाने ब्राह्मणः 82, 10.
 हिमवान् 202, 11.

३०. नन्दिपुराणम्—

- कर्म भुक्त्वा क्रमेणैव 213, 2.

कल्पं कल्पं ततश्चान्ते 242, 13.
 तृण-गुल्म-लता-वृक्षी- 242, 14.
 तृणभेदास्त्वगणिताः 242, 15.
 ततः केनापि कालेन 243, 1.
 तेषां च देशभेदेन 242, 18.
 तत्रापि निपमो नास्ति 243, 9.
 तत्रापि भुक्त्या स्वं कर्म 243, 6.
 तत्रापि भौतिकं भोगं 243, 7.
 नरकेषु क्रमेणैव 242, 12.
 मुच्यते पशुजन्माच्च 243, 8.
 मृगेषु जायते मर्त्यो 243, 5.
 विप्रान्तेषु मनुष्येषु 243, 10.
 वीरुद्भेदास्त्वसंख्याताः 242, 17.
 वृक्ष-वल्कलभेदेन 243, 3.
 लताभेदाश्च निःसख्याः 242, 16.
 सरीसृपादिभेदेन 243, 4.

३१. नागरखण्डम्—

अद्वया ये तथाऽभ्रन्ति 230, 4.
 कन्यादाने च विप्रयो 230, 9.
 जायन्ते ताश्च बन्धक्यो 230, 11.
 द्रविद्रा जायथा भ्रष्टाः 230, 8.
 दुर्भिक्षे जनतापे च 230, 5.
 प्राभुयन्ति कुदेशे च 230, 2.
 ये च कुर्वन्ति दम्पत्योः 230, 6.
 विरूपा भ्रममाणाश्च 230, 7.
 स कन्याः केयलाः सृते 230, 10.
 स्वामिद्रोहरता ये च 230, 3.

३२. नारदः—

अतिकृच्छ्रः पर्णकृच्छ्रः 203, 9.

अनुबन्धादिकं दृष्ट्वा 204, 6.
 अष्टु प्रास्थेन तद्द्रव्यम् 117, 3.
 उपयुक्तानुशिष्टं च 117, 1.
 उपपातकयुक्तानाम् 204, 4.
 उपयासस्त्रिरात्रं वा 204, 2.
 एते व्यस्ताः समस्ता वा 203, 12.
 कर्मणा गार्हितैरेव 117, 1.
 कार्याभान्द्रायणयुताः 204, 1.
 जपोपवामकृच्छ्रस्तु 203, 11.
 तस्य त्यागेन शुद्धयन्ति 117, 2.
 त्रिंशद्भागः षष्टिभागः 204, 8.
 न तस्य प्रतिमोकोऽस्ति 12, 10.
 प्रकाश उक्तं यत्किञ्चिन् 204, 7.
 पातकादिषु सर्वेषु 203, 13.
 महासान्तपनं शौच्ये 203, 10.
 रात्र एव तु दासः स्यान् 12, 9.
 शक्ति-जाति-गुणान् दृष्ट्वा 204, 5.
 पडहो द्वादशाङ्गानि 204, 3.

३३. नारदपुराणम्—

अकार्यं कारयेत् पापा 228, 9.
 कृमियोनिविनिर्मुक्ता 228, 12.
 चिन्तयेद्दीक्षयेद्वापि 267, 11.
 जीवितं वा वरारोहे 228, 11.
 तस्य पुण्यं कृतं सर्वं 268, 3.
 दृष्ट्वा हि प्रमदा ह्येताः 268, 2.
 न साधयन्ति कर्माणि 228, 13.
 पुण्यस्य संक्षयान् पापी 268, 4.
 भर्तुरर्थे हि या वित्तं 228, 10.
 भर्तुः सौख्येन या नारी 228, 6.

भूत्वा वेतनभोक्तारो 228, 11
 बधू वा भ्रातृदारान वा 267, 12
 वाचा चाक्षोशिका या तु 228, 8
 स याति नरक घोर 268, 1
 सा श्येनी जायते राजन् 228, 7

३४ पतञ्जलि —

केशमूल 20, 12

सति मूले 20, 8

३५ पद्मपुराणम् —

अयाज्ययाजकश्चैव 21, 17

आनार्यभार्यागमने 20, 3

उदरव्याधियुक्तस्तु 26, 2

क्षत्रियो वा महाबाहो 211, 4

तथा पापेन मद्रता 26, 1

नास्तित्रय भावनिरत 220, 1

प्राक्ष्य क्षत्रियो वैश्य 211, 7

प्राक्ष्य शूद्रतामेति 211, 9

प्राक्ष्य्यात् स परिभ्रष्ट 210, 17

यस्तु विपत्त्यमुत्सृज्य 10, 10

विरतो विष्णुविद्याय 2, 1

वैश्यकर्मा च यो विप्र 211, 1

शूद्रानेनोदरस्थेन 211, 8

स द्विजो वैश्यतामेति 211, 2

सामान्यदक्षिणा लब्धा 2, 2

स्वधर्मव्युत्थो विप्र 211, 1

स्वस्यानाय परिभ्रष्ट 211, 6

स्याने कर्माव्यपाकृत्य 211, 1

३६ पराशरगोपपुराणम् —

अत्युत्कृष्टैरेन्द्रैस्तु 77, 1

अवश्यमनुभोक्तव्य 277, 6

आरब्धस्यानुगुण्येन 277, 1

आरभन्ते क्रमेणैव 277, 11

इह वाऽमुत्र याञ्जस्य 27, 10

इहैव फलद कर्म 27, 11

एव निरुद्धभोग तु 27, 17

कारणानि भवन्तीह 277, 10

षट्यत्यत्र सदेहो 277, 1

तथा निरुद्ध तेनैव 27, 11

दुर्घञ् सकल शक्ति 277, 11

देहेनैकेन याञ्ज्येन 77, 7

निरुद्धाशसगो भोगो 77, 1

निरुद्धाशफल स्यो 276, 11

नियुत्तप्रतिबन्ध तु 27, 13

पारम्भशेष विच्छिद्य 77, 1

पारम्भ कर्म विच्छिद्य 277, 6

फलमारभते देह 277, 1

फल ददाति स्वमे वा 27, 12

भुक्ते देही ततो भुक्ते 277, 1

भोक्तव्यस्य फलस्यैव 277, 1

यत्तमानशरीरेण 27, 1

विना कलोपभोगेन 27, 8

शरीरारम्भक कर्म 27, 7

श्व-सुकट-वरादादि-77, 8

साञ्चितेय समस्य 277, 12

३७ पुराणम् —

शासनाद्युक्तानि 27, 7

३८. पुलस्त्यः—

- पानसं द्राक्ष-माधुकं 77, 17.
मधुस्यै मरिमारिटं 77, 18.
समानानि विजानीयान् 78, 1.
सुरायाः सकृत् पाने 81, 1.

३९. पैठीनसिः—

- अकार्यकारिणस्तेषां 63, 1.
अनृतेन 152, 6.
अन्यं प्रयच्छेत् 148, 11.
अपेय तु तदा तोयं 25, 6.
आराम-132, 8.
आश्रयः शलदाता च 62, 11.
उपेक्षरुः दक्षिमांशेन 62, 11.
कमण्डनौ 148, 11.
तथा अक्षयनुरूपं च 63, 2.
नट्यायां भेषलायां 148, 12.
नट्टे दण्डकाष्ठे 148, 10.
पुनस्तपस्थी भवति 162, 5.
प्राणायामसहस्रेषु 115, 3.
श्रोत्रसाहकः सहायश्च 62, 13.
भक्ष्य-भोज्यान्नस्य 111, 15.
महापातकेषु 152, 7.
मास 152, 6.
शूद्रयाजकः 115, 2.
सर्वपापसक्तोऽपि 162, 4.
स्नानं चैव न कर्तव्यं 25, 7.
हन्ता मन्तोपदेष्टा च 62, 12.

४०. पौराणिकाः—

- अभ्यासान्तु क्रियादुष्टो 125, 2.

- उपपातकस्तु क्रियादुष्टो 125, 1.
क्रियादुष्टो मनोदुष्टः 121, 17.
नास्तिकास्त्रिविधाः श्रोक्ताः 121, 16.

४१. प्रचेताः—

- अनृतवाक् 131, 8.
एते पञ्चतपो-114, 5.
तस्यान्ते 135, 1.
तानुद्धरेत् 131, 13.
मासं गोमूत्र-114, 6.

४२. प्रजापतिः—

- अनृती सोमपः कुर्यात् 43, 5.
आदित्यमर्चयित्वा तु 49, 11.
क्षत्र-विद-शूद्रजातीनां 74, 7.
द्विगुणं त्रिगुणं चैव 74, 6.
पूर्णाहुतिं वा जुहुयात् 43, 6.
भये रोषे तथा स्वने 49, 10.

४३. प्रभासखण्डम्—

- अपुत्रा कलहाकान्ताः 230, 15.
कुदम्भाभपला रुध्याः 231, 1.
जायन्ते रोगिणो रौद्राः 230, 11.
दानहीना भवन्त्येते 231, 2.
महारजनरुर्माणः 230, 16.
धैर्यं दत्त नरैः किञ्चित् 230, 13.

४४. बह्वृचाः—

- अथ स्वप्राः 2, 9.
पुरुषं कृष्णं 2, 9.

४५. वादगायणः—

- अनारब्धकार्यं 275, 5.
सूचकश्च हि 3, 10.

४६ बृहदाक्षवल्क्य —

कामादपि च राज-यो 79, 7

मद्यमेव सुरा पीत्वा 79, 8

४७ बृहद्विष्णु —

अमेध्यानि दक्षैतानि 79 4

माधुरुमैक्षर मेर 79 2

मधूत्थ चैव माध्वीरु 79 3

४८ बृहस्पति —

अकामतस्त्रिरात्र स्यात् 140 11

अनभिख्यातदोषस्तु 153, 10

अनातुर सति धने 111, 15

अनिर्ऋत्यं महायज्ञान् 111, 14

अपहत्य सुवर्ग वा 167, 0

अरुणाया सरस्वत्या 73 11

अस्नात्वा तु यदा भुङ्क्ते 143 9

आहिताग्निरपस्थान 141, 16

ऋतौ न गच्छेद्दर्या वा 141, 17

कारयेत्तस्य सस्कार 78, 7

क्षिपेत्तया धिनिर्दग्धो 81, 7

गौडी माध्वः सुरा पैठी 81, 0

तप्रकृञ् पराक च 81, 4

तथा दक्षति धेदञ् 28, 3

पीत्वा प्रमादतो मद्यम् 78, 6

यथा जातवलो बन्धिर 28, 2

वायव्य गोरज प्रोक्तम् 16, 8

विद्वत्सरस्वतीप्राप्तम् 16 9

शुद्धचेन् त्रिपत्रणस्नायी 75, 1

सुरापात्रे कामकृते 81, 6

स्पृष्ट्वा शयमुदक्या वा 143 10

विख्यातदोष कुर्वति 153, 9

सकृञ्जिष्वाभ्यस्यवामीय 167, 9

४९ बौधायन —

अथाशुचिकराणि 133, 15

असाध्यव्याधिना मस्त 281, 13

आकाशे भुवि मूर्ध्नाति 15 8

आ ते रुद्रेति सूक्तेन 281, 14

उदितेषु 163, 16

एकविंशति-164, 3

एकाहधनिनो ज्वेन 46, 3

रूपोत्तवतनिष्ठस्य 46, 4

पामात 163, 11

चतुर्यकाले 136, 1

ज्ञानकृतेभ्यो 160, 17

तदपत्यत्न 135, 15

तेषां च 135, 16

द्वादशरात्रात् 164, 1

दाइगमास्तान् 134, 2

द्यूतमभिरारो 133, 15

नक्षत्रनिर्दशन 134 1

पूर्णे मासे जयेन्मृत्यु 281, 1

पूर्वमाग्याहुतीर्हुत्वा 281, 1

प्रातश्चत 163 15

बाहुभ्या मनसा वा वा 160, 2

त्रायण 135, 12

भुवि मूर्ध्नि तथाऽऽकाशे 15

भूम्यनृतम् 130, 13

भेद्याहारोऽग्निहोत्रिभ्यो 16, 1

यदुपस्थकृत पाप 169, 6

यायावर-वनस्येभ्यो 46, 2.
 विधिना शास्त्रदृष्टेन 160, 5.
 शूद्रसेवनं 135, 14.
 शूद्राभिजननम् 135, 14.
 समुद्रसंयानम् 135, 15.
 सायंसन्ध्यामुपस्थाय 160, 8.
 स्थाना-ऽऽसनाभ्यां 136, 2.
 हविःशेषेण वर्तेत 281, 10.
 होमकर्मण्यशक्तानां 281, 18.

५०. ब्रह्मपुगणम्—

अन्यत् शरीरमादत्ते 211, 3.
 आत्मनः कामकारेण 224, 19.
 अयोनिगो वृको हि स्यान् 226 1.
 आशाऽपहर्ता तु नरः 225, 7.
 इहाल्पमपि कृत्वा तु 209, 9.
 उमान् स याति संसारान् 266, 14.
 उपस्थिते विवाहे तु 225, 9.
 एतानासाद्य संसारान् 266, 6.
 एवं शीलसमाचारो 246, 1.
 कर्मणा मनसा वाचा 209, 7.
 कृतघ्नः स मृतो विप्रो 225, 11.
 कृमिभावमनुश्राप्य 267, 1.
 कोकिलत्वमवाप्नोति 266, 12.
 गर्दभत्वं तु सम्प्राप्य 225, 3.
 गनामभावे निष्कं स्यात् 197, 7.
 जन्मप्रवर्षणं यस्तु 225, 15.
 ज्येष्ठं पितृसमं चापि 225, 5.
 तत्कर्मजं यातनायं 210, 16.

ततो दंशः कृतघ्नश्च 225, 11.
 ततो ऽधर्मक्षयं कृत्वा 266, 8.
 तत्प्रमाणवयो-ऽवस्था-211, 1.
 तत्र जीवति मासांश्च 266, 7.
 तत्रापत्यं समुत्पाद्य 267, 8.
 तत्रापि निरयं प्राप्तः 266, 10.
 तन्मात्रगुणसंयुक्तं 211, 4.
 ततः सम्प्राप्य निधनं 267, 4.
 ततस्तु निरयं प्राप्नोति 267, 2.
 तेन दुष्टस्वभावेन 272, 8.
 तेन भुक्त्वा स्वकर्माणि 211, 6.
 वृद्धं शरीरमाप्नोति 211, 5.
 परदारामिमशं तु 266, 9.
 परदारेषु ये चापि 272, 7.
 पशून् ये विव्रजन्ति 272, 9.
 प्रकीर्णमैशुना ये च 272, 10.
 प्रधर्षयाति कामादो 266, 3.
 प्रतिभ्रुत्य द्विजेभ्यश्च 226, 2.
 प्राप्नोति नरकं घोरं 209, 10.
 पिपीलिका तु मासांस्त्रीन् 266, 5.
 भ्रातृभार्यां तु पापात्मा 266, 11.
 मनसाऽपि गुरोभार्यां 266, 13.
 मृतस्यैकादशाहे तु 226, 4.
 मातरं पितरं चैव 225, 1.
 मोहात् करोति यो विघ्न 225, 10.
 यदि पुत्रसमं शिष्यं 224, 18.
 यमस्य विनयैः क्रूरैः 225, 12.
 यमलोके तु ते घोरां 209, 8.
 यस्तु रौद्रसमाचारः 245, 8.

यातनाः प्राप्य तत्रस्थः 225, 13
 लभेदेवलको राजन् 226, 3
 लोकद्वेषाश्चम पुसां 246, 1.
 लोष्टैः स्तभैरुपायैर्या 245, 10
 वज्र-बन्धवारिक्रिष्ट 216, 3
 वृषलो ब्राह्मर्षी गत्या 267, 3
 विश्रामहर्ता तु नरो 225, 9
 विहाय सुमहागुम् 211, 2.
 अयोनौ तु स मभूतः 266, 15
 आ ततो जायते मुदः 267, 6.
 आ भूत्या कृकलासस्तु 267, 7.
 आ शृगान्तस्ततो गृध्रो 266, 10
 सखिभार्या गुरोर्भार्या 266, 2
 स चेन्मनुष्यतां गच्छेत् 210, 2
 सवत्सर तु कुम्भीरः 225, 1
 सुखानि धार्मिकोऽदुष्टः 211, 7.
 मूकरः पञ्च वर्षाणि 266, 1.
 मूकरो जातमात्रस्तु 267, 6
 सोऽपि मृत्युमयाप्नोति 225, 6
 सोऽपि विप्रो मृतो जन्तुः 225, 2
 ऋताभ्यां यदि पद्मचा वा 245, 9
 किमार्था निरूतयन् 215, 11

५१. भग्दत्त—

हादशाशानिक्रमे 108, 1-
 पयोभक्षणं 107, 29
 मामानिक्रमे 102, 12
 मयासरानिक्रमे 102, 14

५२. भविष्यपुगणम्—

गुहः श्या भोविषं च ८७, ५

मानः पितरं हत्वा 66, 9.
 शुद्धो वा ब्राह्मणं हत्वा 67, 15.

५३. भविष्योत्तरम्—

तस्मात् कृतस्य पापस्य 210, 13.
 देव-तिर्यङ्-मनुष्याणां 210, 7
 धर्मराज स्मृत शास्ता 210, 8.
 नियमाचारमच्छानां 210, 9
 नृपतिः शासकः मोक्षः 210, 12.
 पारदारिक-पीशाणाम् 210, 11.
 प्रायश्चित्तगुरुः शास्ता 210, 10.

५४. भग्दत्तगृह्यम्—

अत्र ऊर्ध्वं 109, 1
 अत्र ऊर्ध्वं काल-109, 6
 अत्र ऊर्ध्वमा 109, 5.
 उपयामः 109, 3
 प्राणायामशतम् 109, 7

५५. धृत्—

काम्यने पट्टमुत्रे च 111, 1.
 तर्पणं त्रिदिशस्यार्द्रं 177, 9
 नियमं भैमित्तिकं काम्यम 177, 9.
 नृपस्य गृह्यैः शयस्य 110, 3
 स्वीधृता शयने नीलो 110, 2

५६. मनुः—

अहृत्वा भिक्षुदण्डस्य 109, 12
 अग्निशोष्यपवित्राग्नीन् 109, 2
 अग्निशोष्यपवित्राग्नीन् 109, 2
 अयो मयो जयस्य 210, 1
 भद्रानामुत्तरान् 212, 7.

- अधमा मध्यमाऽऽद्या च 217, 14.
 अनातुरः सप्तरात्रम् 130, 13.
 अनाधिष्कृतपापास्तु 154, 12.
 अनृतं च समुत्कर्षे 95, 7.
 अनृतं च समुत्कर्षे 103, 11.
 अनृतस्यैवसस्तस्य 42, 12.
 अयः-कांस्योपलानां च 111, 3.
 अपहत्य च विप्रस्त्रं 253, 16.
 अपहत्य च विप्रस्त्रं 223, 13.
 अपात्रीकरणं कृत्वा 137, 18.
 अपि भ्रूणहणं मासात् 155, 4.
 अप्यकार्यशतं कृत्वा 31, 4.
 अप्रतर्क्यमविज्ञेयं 210, 4.
 अभिचारमहीनं च 114, 2.
 अभिजिह्विश्रजिह्वचां वा 69, 6.
 अभ्यस्याब्दं पावमानीः 165, 13.
 अरण्ये निर्जले देशे 223, 15.
 अरण्ये वा त्रिरभ्यस्य 164, 6.
 अवकीर्णां तु काणेन 125, 18.
 अवकीर्णिवर्ज्यं शुद्धचर्यं 107, 2.
 अवश्य याति तिर्यक्त्व 255, 1.
 अवेत्यृचं जपेदद् 169, 3.
 असम्बद्धप्रलापश्च 212, 6.
 अस्य सर्वस्य भुणुत 211, 13.
 अहिंसां सत्यमक्रोधम् 170, 2.
 आचामेदेव भुस्त्वाऽऽत्वं 4, 11.
 आचार्यमृत्विजश्चैव 224, 2.
 आरम्भरचिता धैर्यम् 216, 9.
 आभमे वृक्षमूले वा 57, 7.
 इदं सामासिकं ज्ञेयं 216, 14.
 इयं विशुद्धिरुदिता 60, 12.
 उत्तमां सास्त्रिकीमेतां 219, 2.
 उदित्यूना वा वारुण्या 43, 2.
 उपस्पृशांस्त्रिपत्रणम् 126, 6.
 एतद्दद्यात्प्रिमदेतेपां 215, 12.
 एतदेव व्रतं कुर्युः 107, 1.
 एतस्मिन्नेनसि प्राप्ते 126, 3.
 एतेपामेव जन्तुनां 255, 3.
 एतैर्हिजातयः शोभ्याः 154, 11.
 एनसा स्थूल-सूक्ष्माण्णां 169, 2.
 एष सर्वः समुद्दिष्टः 219, 3.
 कणान् वा भक्षयेद्दृष्टं 82, 9.
 कर्मणां फलनिर्वृत्ति 211, 11.
 क्रमशो याति लोकेऽस्मिन् 242, 5.
 कामतो ब्राह्मणवधे 60, 13.
 कार्पास-तान्तयं क्रौञ्चो 254, 8.
 कार्पास-कीटजोर्णानां 111, 4.
 कर्मजा गतयो नृणाम् 211, 15.
 कूप-नापी-जलानां च 110, 10.
 कुम्भाण्डैर्वापि जुहुयात् 43, 1.
 कुच्छं चान्द्रायणं चैव 108, 5.
 कृतवापनो वा निवसेत् 57, 6.
 कृत्वा शवशिरोध्वजम् 55, 12.
 कुमि-कीट-पतद्गानां 252, 2.
 कृष्टजानामौषधीनां 123, 12.
 कौत्सं जप्त्वाप इत्येतत् 165, 8.
 कौशेयं नित्तिरिद्धत्वा 254, 7.
 गन्धर्वा गुह्यका यक्षाः 218, 9.

गर्हिता-ज्नाद्ययोर्जग्धि 96, 7.
 गृहीत्वा मुसल राजा 86, 12.
 गुरु त्वकृत्य हुंकृत्य 223, 14.
 गुरोर्भारतीकनिर्वन्ध. 95, 8.
 गुल्म-यक्षी-लतानां च 123, 11.
 गौडी वैटी च माथी च 80, 11.
 गोमूत्रमामिषणी वा 83, 1.
 गण्डाल-पुल्कसानां च 212, 9.
 घरेत् सान्तपनं कृच्छ्र 110, 12.
 चान्द्रायण चरेन्मास 108, 3.
 चारणाथ सुपर्गाथ 218, 3.
 चातुर्वर्ण्यस्य कृत्स्नोभ्य 211, 10.
 चीरीवाकस्नु लयण 254, 6.
 चुन्दुन्दरी शुभान् गन्धान् 254, 9.
 चैल-चर्मा-ऽर्धमपागां च 111, 1.
 जपन् घांभ्यतमं वेद 69, 7.
 जप्या च पीद्य सूक्त 167, 3.
 जपित्वा श्रीगि सायिष्याः 115, 10.
 जपेश नियताहार. 70, 2.
 जातिभ्रशकर कर्म 136, 1.
 ज्ञप्ता मज्ञा नटाभिय 214, 10.
 ज्ञे वेदभ्युदियात् मूर्ध 147, 11.
 तस्मर्थ निर्गुदन्त्याद्य 100, 11.
 तज्ज्ञेय विदुषा सर्व 217, 2.
 तत्र यत् प्रीतिसयुक्तं 215, 1.
 तथाऽज्ञानवृत्तं पापं 125, 2.
 तथैवाप्सरसां सर्वा 214, 10.
 तत्रजोऽन्यत्रिध विद्यात् 216, 2.
 तपसा ऽपनूतमस्तु 85, 7.

तपसैव सुतप्तेन 110, 12.
 तमसो लक्षण कामो 217, 7.
 तस्येह त्रिविधस्याऽपि 212, 1.
 तान् समासेन यक्ष्यामि 217, 10.
 तापसा यतयो धिया 218, 11.
 तांभारयित्वा श्रीन् कृच्छ्रान् 120, 17.
 तिर्यक्तस्य ताममा नित्यं 217, 12.
 तिर्यग्ययोदराण्यटी 35, 15.
 तृण-काष्ठ-द्रुमाणां च 110, 15.
 तृतीये त्रिगुण धैय 60, 18.
 तेभ्यो लघ्नेन भैक्षेण 126, 3.
 त्रयाणामपि चैतेषां 216, 13.
 त्रयाणामपि धैतेषां 216, 3.
 त्रिरादि त्रिर्निश्चायां च 170, 1.
 त्रिविधस्त्रिविध कृत्स्न 219, 4.
 त्रिविधा त्रिविधैरा तु 217, 13.
 त्र्यह प्रातरह्नह सायं 170, 14.
 त्र्यह पर तु नाऽभ्रीयान् 170, 15.
 दक्षलक्षणयुक्तस्य 212, 2.
 दशहस्तेन दण्डेन 35, 1.
 द्रव्याणामन्यसाराणां 110, 11.
 द्युत-पाननमक्ताभ्य 214, 6.
 देवस्य सायिका यन्नि 217, 11.
 धन वा जीवनायाऽर्थं 27, 2.
 धनं वा जीवन्दायाऽर्थं 69, 10.
 धर्मश्रियाऽऽत्मनिष्ठा च 216, 4.
 धाम्य इरवो भयस्यान् 254, 3.
 धान्या ऽद्य-धन-भौयानि 110, 7.
 धनशानि च देवाथ 214, 12.

- न च शोचत्यसम्पत्तौ 217, 4
 नाशयन्त्याऽऽशुपापानि 27, 14
 नाशयन्त्याऽऽशु पापानि 154, 16
 निम्नोचेद्वाऽप्यविज्ञानात् 147, 15
 पक्षि-गन्धौषधीना च 111, 5
 पञ्च चाभ्यधिक कृत्वा 30, 19
 पयो घृत वाऽऽमरणात् 83, 2
 परदारोपसेवा च 212, 8
 परद्रव्येष्वभिध्यान 212, 3
 पशवश्च शृगालाश्च 217, 16
 प्रमाणमुक्तस्योक्त 30, 16
 प्रशान्तमिव शुद्धाम 215, 14
 पारुष्यमनृत चैव 212, 5
 प्रास्येदात्मानममौ वा 69, 4
 पितरश्चैव साध्याश्च 218, 14
 पीत्वाऽपोऽप्येवमाणश्च 104, 13
 पुष्प-मूल-फलाना च 110, 14
 फलदाना तु वृक्षाणा 123, 10
 वको भवति हृत्वाऽग्निं, 254, 11
 बहून् वर्षगणान् घोरान् 242, 6
 ब्रह्मचारी व्रती च स्यात् 170, 6
 ब्रह्महत्यापनोदाय 69, 8
 ब्रह्महा द्वादशाध्यानि 57, 5
 ब्रह्मा विश्वसृजो धर्मी 219, 1
 ब्रह्मोज्ञ वेदनिन्दा च 96, 6
 भक्ष्य भोज्यापहरणे 110, 13
 मणि-मुक्ता-प्रवालाना 111, 2
 मणि मुक्ता-प्रवालानि 254, 1
 मनुष्याणा तु हरणे 110, 9
 मधु दंश-पय काको 254, 4
 मन्त्रैः शाकलहोमोयै 165, 10
 महापातकिनश्चैव 100, 11.
 महापातकसयुक्तो 165, 12.
 मानस मनसैवायम् 212, 9
 मास गोष्ठे पय पीत्या 115, 11.
 मास गृध्रो वसा मधु 254, 5.
 माहित्र शुद्धवत्यश्च 165, 9
 मुच्यते पातकैः सर्वै 164, 7
 मुनींश्चाप्यमन्यन्ते 224, 3
 यज्वान ऋषयो वेदा 218, 13
 यजेत वाऽश्वमेधेन 69, 5
 यत् कर्म कृत्वा कुर्वन्श्च 217, 1
 यत् सर्वेणेच्छति ज्ञातु 217, 5
 यत्किञ्चिदेन कुर्वति 100, 13
 यत्तु दुःखसमायुक्त 216, 1
 यत्तु स्यान्मोहसंयुक्त 216, 3
 यथैधस्तेजसा वाहि 155, 1
 यथैवैका तथा सर्वा 80, 12
 यद्वा तद्वा परद्रव्य 254, 15
 याचिष्णुता प्रमादश्च 216, 12
 या या योनिं च जीवीज्य 242, 4
 येन तुष्यति चात्मास्व 217, 6
 येन वास्तु गुणेनैषा 217, 9
 येनास्मिन् कर्मणा लोके 217, 3
 ये ब्राह्मणान् प्रदिपन्ति 224, 1
 येषा द्विजाना सावित्री 120, 16
 योऽवमन्येत तेतूमे 105, 7
 यो यदेषा गुणो देहे 215, 9.

यो येन पतितेनैवा 90 9	वेदोदितानां नित्याना 141, 9
यैर्ष्याप्येमान् स्थितो भावान् 215, 8	शरणागत परित्यज्य 138, 16
रक्षासि च पिशाचाश्च 218, 4	शरीरजै कर्मशेषै 212 11
रक्तानि हत्वा वासासि 254, 12	शीतकृच्छ्रेण वा शुद्धे 137, 19
राजान भ्रवियाश्चैव 219, 7	शुभाशुभफल कर्म 211 14
लक्ष्य शस्त्रभृता वा स्यात् 69 3	श्व-मूकर-खरोष्ट्राणा 242, 8
लूता-ग्नि-सरवाना च 203, 13	श्राधिन् कृतान्न विविध 254, 10
लोभ स्वप्नोऽभूति क्रौर्यं 216, 11	स चैलो बहिराऽऽप्तुत्य 110, 14
वधेन शुद्धयति स्नेहो 86 13	स तदा तद्गुणप्राय 215 10
वाग्दैवतैस्तु ररुभिर् 42, 11	स तस्यैव व्रत कुर्यात् 90, 10
वाचिकै पाक्षे मृगता 212 12	स तानुवाच धर्मात्मा 211, 12
वाचैव वाकृत कर्म 212 10	सत्वस्य लक्षण धर्म 217, 8
यातेन्द्र-गुरु-बहीना 126 2	सत्त्वं ज्ञान तमोऽज्ञानं 210 11
यादयुद्धप्रधानाश्च 218 8	सत्त्वं रजस्तमभेति 215, 7
यान्तो विरिक्त स्नात्वा तु 4 10	सत्तागारान् चरेद्भैक्ष्य 126, 4
वालवासा द्विजोऽरण्ये 87, 8	सयोग पतिर्नैर्गत्या 203 15
वात्याना याजनं कृत्वा 114, 1	सयोग पतिर्नैर्गत्या 223 12
वितयाभिनिवेशश्च 212 4	सर्वस्व वा वेदयिदे 65, 1
वितस्तिद्वितय हस्तम् 85, 17	सर्वस्य वा वेदयिदे 69, 9
विधे प्रायामिकादस्माद् 60, 17	सर्वेष्वेव वनेष्वेव 171, 8
विनाऽद्विरप्सु वाऽन्यार्त 140, 13	सर्वन्सर यथाहार 133, 17
विविधानि च रत्नानि 254 2	सव्यादिति-पगयका 155, 8
विषयोपठेया याजर्त्न 216 10	स साधुभिर्वैदिककार्या 105 8
यूको मृगेभ व्याघ्रोऽश्वं 254 13	सत्तारान् प्रातपघ्नने 242, 7
पृथाऽस्तम्भेऽनुगच्छेत्ता 123 13	साविर्त्सा च जेपधिर्यं 170, 7
गृद्धो च माता-पितरी 34, 3	सिहा व्याघ्रा वराहाश्च 218, 2
वेदाभ्यासरतपो ज्ञान 216, 7	सुगुर्येष्वपहन्त्वेनो 160 11
वेदाभ्यासोऽन्वद् शस्त्रया 154, 13	सुखा क्षुत्वा च भुक्त्या च 104, 12
वेदाभ्यासोऽन्वद् शस्त्रया 27, 3	सुरापानापतुरयर्थं 92, 7

- सुवर्णस्तेयकृद्भिर्षो 86, 10.
 स्थाना-ऽऽसनाभ्यां विहरेत् 170, 5.
 स्थावराः कृमिकीटाश्च 217, 15.
 स्थालीपाकविधानेन 125, 19.
 स्नातकव्रतलोपे च 141, 10.
 स्नात्वाऽर्कमर्चयित्वा त्रिः 40, 7.
 स्वजातीयग्रहादेव 110, 8.
 स्वप्ने सिक्त्या व्रद्धचारी 19, 6.
 स्वकर्म ख्यापयन् व्रूयात् 86, 11.
 खियोऽप्येतेन कल्पेन 255, 2.
 खीमृक्षस्तोकको वारि 254, 14.
 खी-शुद्ध-पतितांश्वेव 170, 4.
 ह्यिष्यभुग्याऽनुचरेत् 70, 1.
 ह्यिष्यन्तीयमभ्यस्य 168, 2.
 हस्तिनश्च नुरंगाश्च 218, 1.
 ह्रस्वार्णि विधियद्दोमम् 126, 1.
 हिंसाणां च पिशाचानां 253, 14.
 हिंसाणां चैव सत्त्वानां 252, 3.

५७. म-पमाङ्गिराः—

- गयां सहस्रं विधियन् 61, 13.
 तन् कामकारविषयं 72, 9.
 न तस्य शुद्धिर्निर्दिष्टा 72, 11.
 प्राणान्तिकं च यन् प्रोक्तं 72, 8.
 व्रद्धहा विषमुच्येत 61, 11.
 यः कामतो महापाप 72, 10.

५८. महाभारतम्—

- अधर्मज्ञा गताचाराः 235, 12.
 अकृत्यायुषो भवन्तीह 235, 11.
 आयुरस्य निकृन्तामि 235, 17.

- कुशीला भिन्नमर्यादाः 235, 13.
 नित्योच्छिष्टः सूचकश्च 235, 16.
 प्रत्यादित्यं प्रत्यनलं 236, 3.
 य उच्छिष्टः प्रवदति 236, 1.
 यश्चानभ्यायकालेऽपि 236, 2.
 ये नास्तिका निष्क्रियाश्च 235, 11.
 ये मेहयान्ति पाथि च 236, 4.
 लोटमर्दा तृणच्छेदी 235, 15.

५९. मार्कण्डेयः—

- अपाङ्क्षेयस्य यः कश्चित् 144, 7.
 अहोरात्रोपितो भूत्वा 144, 8.
 पत्रैर्मतः पत्रकृच्छ्रः 181, 12.
 फलैर्मत्सेन कथितः 181, 9.
 मासेनामलकैरेवं 181, 11.
 मूलकृच्छ्रः स्मृतो मूलैः 181, 13.
 श्रीकृच्छ्रः श्रीफलैः प्रोक्तः 181, 10.

६०. मार्कण्डेयपुराणम्—

- अकृत्वा त्वन्यजापाणेः 241, 13.
 अकृत्वा वर्णसंयोगं 211, 15.
 अपस्मारी च भवति 245, 3.
 अयो इत्या तु पापात्मा 256, 13.
 अद्रात्रं पुरुषं हत्या 244, 9.
 आसनं चोरयित्वा तु 256, 12.
 एष एष क्रमो वृष्टो 245, 4.
 कृमि-कीट-पतंगेषु 211, 13.
 कृमिः खीवधकर्ता च 241, 10.
 गोत्रं प्राप्य च चण्डाल-244, 14.
 पृतं इत्या तु नकुलः 256, 6.
 शुष्पुन्दरी शुमान् गन्धान् 257, 3.

चोरयित्वा तु निष्पावान् 256, 11.
 चोरयित्वा पयश्चापि 256, 8.
 जीवजीवकतां याति 257, 2.
 तस्यामपत्यमुत्पाद्य 265, 14
 तिल-पिण्याकसम्मिश्र 256, 5
 तृग-गुल्म-लता-वल्ली-257, 8
 धान्यं यवांस्तिलान् माषान् 255, 17.
 न्यासापहर्ता नरकात् 255, 16
 परदारामिगमने 265, 7.
 परिहृत्य ततो भूयो 244, 12.
 पंक्वन्धो बधिरः कुष्ठी 245, 1.
 पुष्पापहृद् दरिद्रश्च 257, 5
 पुस्कोक्किलत्प्रमाप्नोति 265, 10.
 प्रधर्षयित्वा कामात्मा 265, 12.
 ब्राह्मणः क्षत्रियो वैश्यः 241, 12
 भ्रातृभार्या च दुर्बुद्धिः 265, 9
 भूहर्ता नरकान् गत्वा 257, 7
 भोजन चोरयित्वा तु 256, 3.
 मधु इत्वा नरो दशो 256, 10
 मुखरोगा-ऽक्षिरोगैर्वा 245, 2.
 यश्च यस्यास्तु हीनायाः 241, 14.
 यस्तु चोरयते तैल 256, 9.
 विद्योपैहारिणां चैव 245, 5
 वृषस्य वृषगौ छित्त्वा 244, 11.
 शाकहर्ता च हारीतः 257, 6
 श्व-सृगालेभ-गृध्रेषु 265, 8
 शूद्रश्च ब्राह्मणो गत्वा 265, 13
 श्येनो मार्गामिव इत्वा 256, 7.
 पण्डः पलालहरणे 257, 4

सखिभार्या गुरोभार्या 265, 11:
 तस्यान्यन्यानि वा इत्वा 256, 1.
 तजायते महावक्त्रो 256, 2.
 सूकरः कृमिको महुः 265, 15
 इत्वा दुग्धं तु मार्जारो 256, 4.
 इते कांस्ये च हारीतः 257, 1.

६१ यमः—

अजीर्णेऽभ्युदिते वान्ते 4, 1.
 अतो बालतरस्यास्य 64, 2
 अथगुरुतल्प-167, 16.
 अथ वै ब्रह्महत्यायाम् 59, 2
 अपूर्णेकादशान्दस्य 63, 11.
 अशीतिर्यस्य वर्षाणि 63, 7.
 अशुद्धानां तु पापानां 246, 14
 अस्त गते तु यः शेते 147, 10.
 अन्तरागमने सद्यः 139, 12.
 आचाममय पिण्याक 183, 15.
 आपन्नतो विना तोय 141, 1
 इह दुश्चरितैः केचित् 246, 16.
 उच्चीर्णानां च पापानां 246, 15
 उट्टयान समारुह्य 140, 7.
 एककाल चरेद्भैक्ष्यम् 59, 11.
 एकविंशतिरात्रस्तु 184, 2.
 एकविंशतिरात्र च 121, 13.
 एकाह क्षपणं कृत्वा 141, 2.
 एतस्मिन्नेनमि प्राप्ते 149, 13
 एतान्येष समस्तानि 181, 4
 एतेषामेव सर्वेषां 116, 16
 एवं इदमतो नित्यम् 59, 7.

- एवं ब्रह्महत्या 163, 18.
 एवं सञ्चरमाणस्तु 59, 12.
 क्षत्रियस्य पराकं तु 42, 5.
 कृच्छ्रः पराकनामैव 180, 5.
 कृच्छ्रं देवकृतं नाम 192, 1.
 केचिदाहुरपापं तु 42, 7.
 केतनं कारयित्वा तु 149, 11.
 काथयित्वा पिबेदग्निः 181, 5.
 खरोद्द्रुषियमा नारी 140, 5.
 गलगण्डी गणद्रव्य- 263, 14.
 गात्राभ्यङ्गं शिरोऽभ्यङ्गं 196, 1.
 गायत्र्या दशसाहस्रं 147, 12.
 गायत्रीं स जपेन्नित्य 156, 8.
 मामान्तरं वा गन्तव्यं 189, 14.
 चरेद् व्रतं यथोद्दिष्टम् 59, 6.
 ततो ऽप्सु 165, 2.
 ततो यावकशुद्धस्य 121, 15.
 त्रिरात्रमुपवासस्य 139, 13.
 ज्यहं ज्यहं तु प्रादनीयात् 191, 17.
 ज्यहं पिबेत्तु गोमूत्रं 182, 4.
 ज्यहं ज्यहं मधुञ्जानो 184, 1.
 ज्यहं धै यावकेनैव 182, 5.
 दशमण्यसंयुक्तेः 169, 11.
 द्वादशाहं निराहारो 180, 4.
 द्विनमं कुष्ठिनं विद्यात् 240, 18.
 दुःस्थमे दुर्जनस्पर्शो 4, 2.
 दृष्ट्वा सूर्यं निरीक्षित 149, 2.
 द्रव्यीषपापकर्ता च 263, 12.
 धान्यघोरो व्रगी च स्यात् 263, 13.
 न पङ्क्त्यां विषमं दद्यात् 142, 1.
 नैतन्मम मतं यस्मात् 42, 8.
 नैमित्तिकानां सर्वेषां 195, 18.
 पश्चात्तापो निवृत्तिश्च 195, 17.
 प्रकाशकृते 158, 6.
 प्रत्यादित्यं न मेहेत 149, 1.
 प्राजापत्यं चरेद्दिप्रः 41, 17.
 प्राजापत्येन कृच्छ्रेण 142, 2.
 प्रायश्चित्तार्धमर्हन्ति 63, 8.
 प्रायश्चित्तं चरेद् भ्राता 63, 12.
 प्राप्नुवन्ति दुरात्मानो 246, 17.
 पिबेच्च नियताहारः 189, 13.
 पिबेच्च नियताहारः 182, 3.
 पुरुषस्थैः कस्यापि 189, 11.
 पुरोधाः शूद्रवर्णस्य 114, 9.
 पूर्णे तु द्वादशे वर्षे 59, 13.
 पौरुषं सूक्तमावर्त्य 156, 6.
 ब्रह्मचारी जितक्रोधो 189, 12.
 ब्रह्मचारी जितक्रोधो 182, 2.
 ब्रह्मणे देहि मे भिक्षाम् 59, 10.
 ब्रह्महत्यामयाप्नोति 149, 12.
 ब्रह्मस्तेनावुभौ सम्यक् 147, 11.
 ब्रह्महा यावकाग्नेन 42, 4.
 ब्राह्मणायसयान् सर्वान् 59, 4.
 ब्राह्मणः 166, 13.
 मैश्यास्रमुपयुञ्जानो 116, 17.
 महर्द्रियसुभी रुद्रैः 192, 2.
 मुच्यते ब्रह्महत्यायाः 168, 12.
 मूषिकस्य तथोद्द्रस्य 199, 10.

मृण्मयेन कपालेन 59, 3
 यजने याजने कृच्छ्रम् 140, 6
 यतिचान्द्रायण चीर्त्वा 149, 14
 यवागू याजक शाकं 191, 16
 रहस्यकृते 158, 5
 रहस्ये रहस्य 158, 5
 राजदण्डे न तस्यास्ति 64, 3
 रुद्रैकादशकं जप्त्वा 156, 9
 वामदेव्य त्रिरावर्त्य 150, 5
 विधृतिर्वलहर्ता च 264, 1
 विप्रस्य वधसंयुक्तम् 42, 3
 विराज द्विगुण जप्त्वा 156, 4
 वृषभ शतशो जप्त्वा 156, 7
 वृषलस्य त्रिरात्र तु 42, 6
 वेदमेकगुणं कृत्वा 156, 8
 व्यङ्गाधार्मिणश्चैव 246, 19
 व्रतस्थो वर्जयेत् सर्वं 196, 2
 व्रतस्यास्य प्रभावेन 192, 3
 शोचन् विनिन्दन्नात्मानम् 59, 5
 पद्मत्र तु चरेद्द्वैदय 41, 18
 सञ्चरेत्तानि शनकैर् 59, 9
 सप्तागाराण्यपूर्वाणि 59 8
 सर्पस्य नकुलस्यापि 139, 9
 सथासा जलमाप्तुन्य 140, 8
 उदितं वपनं कृत्वा 121, 12
 सहस्रपरमा देवीं 156, 2
 सावित्री पतिता यस्य 121, 11
 सराप 163, 1
 सूर्योदये तु यं शोने 147, 9

स्वभार्या तु यदा क्रोधाद् 41, 16
 खेहादर्थप्रसगाद्वा 114, 10
 हविषा भोजयेच्चैव 121, 11
 ६२. याज्ञवल्क्य —
 अदत्तादाननिरत 229, 6.
 अदत्तादाननिरत 214, 9
 अन्तर्जले विशुद्धचेत 163, 2
 अन्त्य-पाक्षि-स्यावरता 213 1
 अनभिख्यातदोषस्तु 153 10
 अनन्ताश्च यथा भावा 214 1
 अनाहिताग्निताऽप्यण्य-101, 6
 अनिबद्धप्रलापी च 229, 6
 अम्भसो मासमासीत 150, 10
 अभिशस्तो मृषा कृच्छ्र 151, 14,
 अयमेवातिकृच्छ्र स्यात् 178, 16
 अयकीर्णा भवेद्दत्त्वा 120, 14
 असत्कार्यरतो ऽधीर 214, 15
 असम्बद्धप्रलापी च 214, 8
 असच्छ्रास्त्राधिगमनम् 103, 7.
 अर्दिता ऽस्तेय-माधुर्ये 109, 9
 आत्मज्ञ शौचवान् दान्त 214, 13
 आत्मनोऽर्थे क्रियारम्भो 103, 1.
 आनीय विप्रसर्वस्व 68, 14
 इन्धनार्थं हुमच्छेद 103, 3
 ईश्वरं स कथं भाषे 213 13
 इह नामुत्र वैकेया 214 4
 उपपातकजातानाम् 163, 15
 उपपातकशुद्धिं स्यात् 100, 12
 उपवासनेन वैकेन 171, 10

- उपस्थानं ततः कुर्यात् 131, 4.
 एकभक्तेन नक्तेन 171, 9.
 एकरात्रोपवासश्च 182, 9.
 एषां त्रिरात्रमभ्यासात् 183, 10.
 कन्याप्रदानं तस्यैव 102, 5.
 कन्यासन्दूपणे चैव 102, 4.
 करणैरन्वितस्यापि 213, 14.
 कामावकीर्णं इत्याभ्यां 131, 3.
 कृच्छ्रातिकृच्छ्रः पयसा 179, 7.
 कृष्णलः पञ्च ते मापः 85, 4.
 गर्दभं पशुमालभ्य 125, 15.
 गायत्रीजाप्यनिरतः 115, 7.
 गुरुणामध्यधिक्षेपो 95, 11.
 गौरस्तु ते त्रयः पद् ते 85, 8.
 गोवधो नात्यता स्तैन्यम् 101, 5.
 गोष्ठे वसन् ब्रह्मचारी 115, 6.
 गौर्देया कर्मणोऽस्यान्ते 167, 13.
 चरेद्भ्रतमहत्वापि 75, 16.
 जलं हव पयः काको 255, 9.
 जालसूर्यमरीचिस्य 85, 1.
 तत्पावनाय निर्वाप्य. 44, 7.
 तथैवानाश्रमे वासः 103, 6.
 तथाऽश्वमेधावभृथ-68, 11.
 तन्निमित्तं क्षतः शत्रैः 68, 15.
 तुलापुरुष इत्येव 183, 11.
 वेष्टौ लिखा तु तास्त्रिलो 85, 2.
 त्रिरात्रोपोषितो जप्त्वा 163, 1.
 त्रिरात्रोपोषितो हुत्वा 165, 5.
 दण्डप्रणयनं कार्यं 74, 15.
 हृष्टं पथि निरातङ्गं 68, 18.
 द्रव्यप्रकारा हि यथा 255, 13.
 द्विगुणं सवनस्थे तु 65, 2.
 दीर्घ-तीव्रामयप्रस्तं 68, 12.
 दोषैः प्रयाति जीवोऽयं 213, 17.
 धर्मकृद्देदविद्याति 214, 14.
 धान्य-कुप्य-पशुस्तेयम् 102, 2.
 नास्तिन्यं व्रतलोपं च 102, 1.
 निद्रालुः क्रूरकृद्भुधो 215, 1.
 नियमा गुरुशुश्रूषा-169, 11.
 निर्वपेत्तु पुरोडाश 151, 15.
 पत्रशाकं शिखी हुत्वा 255, 7.
 पयसा वाऽपि मासेन 106, 13.
 पर्णोदुम्बर-राजीव-180, 7.
 परद्रव्याप्यभिधायन् 229, 2.
 परद्रव्याप्यभिधायन् 214, 5.
 पारदार्यं पारिविचर्यं 101, 8.
 पात्रे धनं वा पर्याप्तं 54, 11.
 पिण्याकं वा कणान्वापि 81, 16.
 पिण्याका-ऽऽचाम-तक्राम्बु-182, 8.
 पितृ-मातृ-सुतत्यागः 102, 3.
 पुरुषोऽनृतवादी च 214, 7.
 पुरुषोऽनृतवादी च 229, 4.
 प्रत्येकं प्रत्यहं पीतैः 180, 8.
 प्रदर्शनार्थमेतत्तु 255, 12.
 प्रमादयान् भिन्नवृत्तौ 215, 2.
 प्रतज्याऽवसितो राज्ञो 13, 6.
 प्राणायामशतं कार्यं 168, 14.
 ब्रह्मचर्यं दया क्षान्तिः 169, 8.

ब्रह्महा द्वादशाह्नानि 55, 9
 ब्रह्महत्यासम श्रेय 95, 12
 ब्राह्मणः स्वर्गहारी नु 167, 6
 ब्राह्मणस्य परित्रागात् 68, 10
 भावैरनिष्टैः संयुक्तः 215, 4
 भार्याया विक्रयधैषाम् 103, 8
 भृतादभ्ययनादानं 101, 7
 भैक्ष्या-प्रमिकार्ये त्यक्त्वा तु 131, 2
 मज्जान्त जुहुयाद्वापि 70, 8
 मधु दंशः पल गृध्रः 255, 10
 मयि तेज इति च्छायां 104, 8
 महापापोपपापभ्या 150, 9
 मूषको धान्यहारी स्यात् 255, 8
 यथाकर्षांचित् त्रिगुणः 171, 11.
 यद्येवं स कथं ब्रह्मन् 213, 12
 यन्मेघ रेत इत्याभ्यां 48, 4
 रजसा तमसा चैव 215, 3
 स्थाण्यापि तथैवेह 214, 2
 लोमभ्यः स्वाहेत्येव हि 70, 7.
 वर्णिनां हि यथो यत्र 44, 6
 बाल्यासा जटी वापि 81, 15
 विख्यातदोषः कुर्वाण 153 9
 वृक्ष-गुल्म-स्तता-श्रीरत्-121, 17
 वितपाभिनिवेशो च 214, 6.
 वितपाभिनिवेशी च 229, 3
 विपाकः कर्मणां प्रेत्य 214, 3
 वेत्ति सर्वगतं कम्मात् 213, 15
 शिरःकपाली ध्वजयान् 55, 8.
 शूद्रस्य वस्यं 103, 3

शिवी यत्न भा रस च 255, 11
 स राजसो मनुष्येषु 214, 10
 सहस्रशीर्षाजापी च 167, 12
 सावित्रीमद्युचौ दृष्टे 104, 9.
 स्नानान्तरे भुवोर्मध्ये 48, 5
 स्नान-मीनेपवासेज्या 169, 10
 स्यादोषधिवृथाच्छेदी, 123, 18
 स्वाध्याया-प्रति-सुतत्यागो 103, 2
 स्त्री-शूद्र-विट-क्षत्रवधो 101, 9
 हिसकथाप्रविधानेन 229, 7.
 हिसकथाप्रविधानेन 214, 10
 हिस्यन्त्रविधानं च 101, 1
 हीनजातौ प्रजायेत 255, 6.
 ६३. लिंगपुराणम् —

ईशानेन शिरोदेश 14, 7
 उरोदेशमधोरेण 14, 8.
 सद्येन पादौ सर्वाङ्गं 14, 9.

६४. वराहपुराणम्—

कर्मक्षये ततः पश्चात् 208 7
 क्रूरकर्मरताना च 203, 12
 ततः शुनी भवेत् पश्चात् 203, 6
 तृण-गुल्म-स्तताना च 202, 11
 न च सौख्यमवाप्नोति 203, 8.
 परस्परादिनो मत्स्याः 203, 11
 हिंसा भयन्ति क्रश्याणां 202, 1-

६६. वसिष्ठः—

अनुपहार्यं विषाणां 171, 4
 भविषामि-11, 18

अपि वैतेन कल्पेन 11, 17.
 अधमेधावभृयं 150, 15.
 अधमेधावभृयं 121, 6.
 अस्थीनि 72, 1.
 अहः पराकं तत्रैकम् 171, 3.
 अहः प्रातरहर्नक्तम् 171, 2.
 एवं जप्यपरो नित्यम् 28, 6.
 एतेनैवाभिशस्तो 152, 2.
 गुरोरलीकानिर्वन्द्ये 97, 1.
 जीवन्नात्मत्यागी 11, 14.
 ततस्तस्मै 89, 2.
 तस्य जुहुयान् 127, 1.
 त्रिरात्रं वा प्युपनसेत् 11, 15.
 स्वयं 71, 4.
 तेनात्मानं 89, 3.
 द्वादशरात्रम् 73, 3.
 द्वौ मासौ 121, 3.
 नास्तिकः 125, 4.
 निष्कालको 89, 14.
 नैर्ऋतं वा 126, 11.
 पतित-138, 20.
 पतितमाधित्रीकः 121, 2.
 प्राणानात्मनि संयम्य 11, 16.
 बाल-वृद्धा-ज्जुरागां च 171, 5.
 ब्रह्मकूर्ध्वाभिनौ भृत्या 148, 7.
 ब्रह्मनारीभेत् 126, 9.
 ब्राह्मणमनृतेन 150, 13.
 ब्रह्मोज्ज्वः 96, 10.
 मज्जान 72, 3.

मांसं 71, 8.
 भेदो 71, 10.
 यद्यकार्यशतं सामं 155, 7.
 यथामिर्वायुनाऽऽश्मातो 28, 5.
 यथाऽधमेधावभृयः 166, 3.
 योऽग्नीनपविद्धचेत् 107, 17.
 रक्षोदेवताभ्यः 127, 2.
 लोमानि 71, 2.
 लोहितं 71, 6.
 वनस्यथ यतिश्चैव 148, 6.
 व्रात्यस्तोमेन 121, 7.
 समागाराण्यसंकल्पितानि 58, 5.
 सर्वं तत्तस्य वेदाभिर् 155, 8.
 सहस्रपरमां 139, 1.
 सुरां पीत्वाऽप्सु निर्भज्य 166, 2.
 सुवर्णस्तेयी 89, 10.
 स्नायुं 71, 12.
 स्तेनः प्रकीर्णकेशो 89, 1.
 ६६. वामनपुराणम्—
 चण्डालान्दन्त्यजाहापि 224, 6.
 याजको याज्यमानस्तु 224, 7.
 ६७. वायुपुराणम्—
 अन्नचोरो भवेद्यस्तु 261, 9.
 गजनर्मा ज्यरी च स्यात् 249, 15.
 मस्तिष्मपाणि-पादः स्यात् 261, 8.
 प्राणिर्नितापरो जन्तु-219, 12.
 ब्राह्मणस्वर्णहारी च 261, 7.
 भवेत् स्फुटितपादस्तु 249, 11.
 भृगहा स्त्रिघहस्तः स्यात् 219, 16.

मुखे कृष्णवर्णी श्वित्री 219, 13.
 बल्मिकि तु खनिस्वा यो 219, 14.
 वातव्याधियुतः स्तेयो 261, 6.
 स्वरोपघातो वाक्यं च 261, 10.

६८. वापुसंहिता —

अर्धं पर्युदितं विभ्रे 227, 10.
 अपरीक्षितभोजी स्यात् 227, 8
 अविद्यां यः प्रयच्छेत् 227, 9.
 खरो वै बहुयाजित्वान् 227, 7.

६९. विश्वामित्रः—

कृच्छ्र-चान्द्रायणादीनि 203, 2.
 प्रकाशे च रहस्ये च 203, 3.
 प्राजापत्यं सान्तपनं 203, 4.

७०. त्रिष्णुः—

अग्नि-मातृ- 99, 15.
 अग्नि-मातृ- 105, 16.
 अधमर्षणम् 157, 1.
 अग्नेय-136, 8.
 अथ 189, 17.
 अथर्वशिरः 157, 10.
 अघातः 156, 11.
 अधीतस्य 99, 14.
 अनाहिताग्निता 100, 8
 अनुपातकिनस्त्वेते 94, 8.
 अनृतवचनम् 99, 13.
 अद्विंशम् 157, 7.
 अभिचारः 100, 6.
 अभीषङ्गाः 157, 4.
 अभोज्यानां 252, 6.

अभोज्यान्- 99, 16.
 अयाज्ययाजनम् 99, 17.
 अविक्रेयविक्रयः 99, 19.
 अभ्रमूक्तम् 157, 8.
 अभ्रमेधेन शुद्धयन्ति 94, 9.
 असत्यतिग्रहः 99, 18.
 असच्छास्त्रा-100, 9.
 आकृष्टस्ताडितो वाजपि 97, 12.
 आचम्यातःपरं मौनी 195, 6.
 आत्मार्थं 100, 7.
 इति जाति-136, 10.
 इति मलावहानि 138, 6.
 इत्यधमर्षणम् 190, 4.
 इत्युपपातकानि 101, 1.
 उपपातकिनस्त्वेते 106, 6.
 एतानि जप्तानि पुनन्ति जन्तून्
 158, 1.
 कर्मगोऽन्ते 190, 3.
 कार्पास-112, 10.
 कुशीलता 100, 10.
 कूटसाक्ष्यं 93, 15.
 कूष्माण्डचः 157, 2.
 कृद्भ्रातिकृच्छ्रः पयसा 179, 10.
 कृच्छ्रातिकृच्छ्रमथ वा 138, 10.
 कृच्छ्रातिकृच्छ्रमथ वा 137, 9.
 कृमि-कीटकानां 138, 5.
 क्षत्रिय-विद्- 99, 19.
 ग्रहणं सम्प्रवदयामि 194, 15.
 गाम्या-ऽऽरण्यानां 187, 5.

तस्मान्मनुष्यस्तु मृत- 209, 1
 तस्यापि तादृशी बाधा 235, 7
 ताडितस्ताडयते लोके 235, 3
 हरिद्र परचित्तम् 260, 14
 दृष्टिभ्यश्च नखिभ्यश्च 234, 15
 दृष्ट्वा परस्त्रिय नमां 269, 11
 देवदत्तेन दीपेन 233, 13
 द्वेष्यो भवति लोकेऽस्मिन् 234, 6
 धान्यचोरोऽग्रहीन स्यात् 260, 10
 नरक प्रतिपद्यन्ते 210, 2.
 नान्ये प्राणी महाभाग 209, 2
 नास्तिकस्तु हरिद्र स्यात् 234, 10
 नीयते याम्यमार्गेण 208, 12
 नैवान्ये प्राणिन केचित् 208, 14
 परदाररता केचित् 219, 12
 परपुंसि प्रसक्ता च 269, 7
 परिवेत्ता तथा लोके 234 7
 पगुरेव तथा जेय 260, 15
 प्रकोर्णमैघुनो जन्तु 269, 11
 प्रातिकूल गुरोर्यस्तु 233 8
 प्राप्नोति भृगुशार्दूल 260, 9
 प्राप्नोति यादृशी बाधा 235 6
 प्रायश्चित्तमत कार्ये 210, 4
 प्रायश्चित्तयित्रीना ये 210, 1
 प्रायश्चित्ते क्षय यान्ति 260 18
 पिशुन पृतिनास स्यात् 233 4
 ब्रह्मस्वहाग्निभेदे 219 11
 मगमक्षस्तु कुण्डली 233 10
 भूय एव समाप्नोति 223 6

मणि-मुक्ता-प्रवालानि 260 6
 मनुष्याः प्रतिपद्यन्ते 208 13
 महत्याप समुत्पन्न 219, 10
 मांस भुक्त्वा तु धर्मज्ञ 250, 3
 मानुष्यमपि चासाद्य 210, 3
 मित्रद्रोहरता केचित् 219 13
 मिष्टाद्येको महाभाग 233, 9
 मूलकर्म तथा कृत्वा 234, 5
 य कश्चित् घातयित्वा तु 250, 2
 यद्यत् परस्याऽऽवरति 235 5
 यद्वा तद्वा परद्रव्य 260, 8
 याम्यलोकं प्रपन्नस्य 209 3
 याम्यैर्नैर्मनुष्याणा 208, 11.
 योनोश्च नरकाथिव 200 4
 रत्नापहारी भवति 261 3
 लिंगव्याधिमवाप्नोति 269, 2
 वस्त्र-भोज्यापहर्तारो 261, 2
 वस्त्रापहारी शित्री स्यात् 260 12
 विनाऽपराधेन तथा 234, 3
 विरूप एव भवति 234 2
 वेदविक्रयिको मूर्ख 234, 9
 व्याधितभाऽऽहर्ता स्यात् 260, 11
 भुत्वा भवति दुर्बुद्धिः 233 12
 शक्यानि कात्स्न्येन 272 17
 शुभानामशुभाना च 208, 16
 अपाक-पुत्कसादीना 234, 12
 श्वेते तु मरण लोके 234 14.
 स राजभयमाप्नोति 234, 4.
 सन्धय क्रियते लोके 208, 16

स्वकर्मभिभ्युताः सर्वे 219, 14.
 षष्ठ्य जायते लोके 269, 6
 हत्वा वधमवाप्नोति 235, 4.
 हीनवर्णस्तदा लोके 234, 1.

७३. वृद्धगौतमः—

अनस्थि-पाणि-पादः स्यात् 271, 5
 अतिथि 237, 8.
 आमन्त्रं विना भुक्त्वा 252, 12
 कन्यागाम्भ्रमरी शूली 271, 1.
 कन्यां च गोत्रजां गत्वा 271, 2
 कृतघ्नः 238, 3
 कीटाशी शीतलान्नाशी 252, 11
 गत्वा तपस्विनीं नारीं 271, 9.
 गत्वा तु मातृभगिनीं 270, 19.
 गत्वा तु महिषीं राक्षः 271, 16
 गलगण्डी 237, 13.
 गोदुःखकारी 237, 11.
 गोनिर्दय 237, 12
 चौररक्षकः 238, 4
 छद्मना 237, 10.
 जम्बुको जायते जन्तुः 228, 18.
 ज्वरा-अतिसारी दाही च 270, 18.
 तटाका- 238, 2.
 तथा मनुष्यतां प्राप्तः 270, 16
 दास्यो वा दीर्घरोगिण्यो 272, 5
 दासीगामी क्रूरकर्मा 271, 13.
 दाहज्वरी भवेन् मर्त्य 271, 8.
 दुर्बलघाथे 237, 4.
 देवद्रव्योपजीवी 237, 2

धर्मपत्नीं गुरोर्गत्वा 270, 14
 निषिद्धानं तु यो भुङ्क्ते 252, 10.
 नेत्ररोगी भवेत् प्रेक्ष्य 272, 1.
 पक्षि-दंष्ट्रि-भृग-श्याल-270, 15
 पत्नीवहृत्वे 237, 3.
 पथनाशकः 237, 12.
 परदारामिगामी च 271, 12.
 परिक्षीण- 237, 7.
 पुण्याक्षेपी 237, 13.
 पुश्र्त्यो योषितो बाल-272, 4
 प्रतिज्ञाय 237, 2
 प्रमेही मूत्रकृच्छ्री च 271, 11.
 वहृत्वे योषितामेक- 272, 2.
 महोदरी प्रमेही च 270, 17.
 मातरं च स्वसारं च 271, 4.
 मूत्रकृच्छ्री तथा अजिह्वी 271, 6
 मौल्याद्देदोपदेष्टा च 228, 17.
 रजस्वलाभिगामी च 271, 7.
 वक्रमैथुनकर्ता च 271, 15
 वाणिज्यलाभो नो तस्य 238, 6
 विप्रवृत्तिविलोपेन 252, 9.
 विस्मभापहारी 237, 11
 वृक्षच्छेत्ता वृथा यस्तु 249, 9
 व्यवहारपक्ष-237, 5
 व्यवहारेष्वमध्यस्थः 238, 5
 व्याधिः स्यात् प्राणसन्देशो 238 7
 शिट्नीर्ण-238, 1.
 शूद्रान् पत्रति चाण्डालो 228, 19.
 सगोत्रां च सवर्णां च 271, 2

साधुजन- 238, 1
 स्वजानिपरनारीगः 271 11
 स्वदारिभ्योऽन्यतो दीयन् 272 ,
 स्वयं 237, 6
 स्वयमप्रभुक् 237, 7
 स्वामिना 237, 1
 स्यादामयावी भवती 271, 10
 मर्याप्रकाशे 237, 9

७२. वृद्धपराशर —
 अनाशकान्निवृत्तश्च 100, 3
 अनाशकान्निवृत्तस्तु 10 17
 गवा च शतदानेन 11, 6
 चण्डाल स तु विज्ञेयो 10, 18
 चरेत् पाण्डासिक कृच्छ्र 100, 4
 चरेन्नोपि च क्रान्शाणि 130, 5
 चिति यूप-श्मशानाना 4 5
 जला-प्रतिपत्ने चैव 11 3
 जातकर्मादिभिः सर्वैः 100 6
 ता च भिक्षा समभ्रीयात् 11 12
 तेभ्यो जातान्यपत्यानि 11 2
 दुःस्वप्ने भैरुने यान्ते 1, 1
 प्रत्यावसितपर्णाना 11, 4
 प्राश्रणस्य प्रवक्ष्यामि 11 7
 प्राश्रणाना प्रसादेन 11 5
 मैत्र्यार्था विचरेद् धाम 11 11
 मुख्यते सर्वपापेभ्यो 11, 10
 यः प्रत्यवसितो विप्रः 100, 2
 कुत्रधर्मास्तु चण्डाला 11, 1
 विद्विगि वन्दरा गा च 102 2

साशिक्षं वपन कृत्वा 11 8
 सावित्र्यदसहस्र तु 11 9

७५. वृद्धवोधायन —
 अन्त्यजागमने मर्त्यो 270, 12
 या कृत्वा मधुमेही स्यात् 270 9
 मधुमेही खरा-श्वादि-270 10
 सवर्णागमने रक्त 270, 11

७६. वृद्धमनु —
 तान्येव दश गोचर्म 36 2
 सप्तहस्तेन दडेन 36 1

७७. वृद्धशातानप —
 अशिल्वा सर्वमेवात्र 143 8
 अश्वोरात्रोपित क्षात्वा 143 11
 भक्षयित्वा तु त वासं 149 7
 भूमौ निक्षिप्य तं वासं 149 6
 मूत्रयित्वा प्रज-मार्गे 142 1
 यदा भोजनकाले तु 140, 1

७८. वृद्धहारीत —
 नर्पयित्वा द्विजान् कामैः 116,
 राज प्रतिपह कृत्वा 116, 1
 पटे काले पयो भक्ष 116 2

७९. ग्याध —
 अकामनखिरात्रं स्यात् 140, 3
 अन्यत्र पुनराधानं 109, 10
 अस्पृश्यस्पर्शनं कृत्वा 143, 2.
 ततोऽभिषर्णी ता पीत्वा 81, 12
 तत्र यच्छयममृतम् 41, 14
 मर्या मद्यममर्या या 91 11.

यतिश्चैव वनस्थश्च 143, 4.
यत्रोक्तावात्मनः पीडा 44, 13.
योऽग्निं त्यजति नास्तिक्यात् 109, 9.

८०, व्यासः—

असाध्यरोगो बालघ्नः 248, 12.
आग्नेयं भस्मना स्नानं 16, 1.
आदौ तावत् प्रभासे 16, 17.
उभौ मध्वासवक्षीवौ 79, 10.
एकपर्यङ्कशयितौ 79, 11.
एतदेव व्रतं कुर्यात् 82, 2.
कृतघ्नः स्फुटिताक्षो वा 249, 1.
कृतमंगल-पुण्यादिः 16, 15.
गत्वा देशान्तरं तेषां 249, 6.
गात्रकृच्छ्रीं व्रणीं शित्रीं 248, 13.
ग्रामे वने वा जन्तूनां 249, 3.
चातुर्यकोष्ण-शीतोष्ण-249, 2.
तज्ज्ञः सम्पादयेत् स्नानं 16, 13.
तलघाती च सम्भूतः 249, 5.
दाक्षायणमयैः कुम्भैर् 16, 14.
वर्मार्यं यतमानस्तु 75, 11.
नेत्ररोगो भवेत्तस्य 248, 14.
पञ्चगव्यं च तस्योक्त 82, 3.
परेषां रसनाच्छेदी 248, 15.
पितृहा याति वैशाख्यं 248, 10.
प्राण्यङ्गं मृगशावचं 248, 11.
प्राप्तो भवति तत्पुण्यं 75, 12.
ब्राह्मणमासेयमुदितम् 15, 15.
ब्राह्मं तु मार्जनं मन्त्रैः 15, 17.
भयोद्देशकरोज्ज्येषां 219, 1.

यत्तु सातपत्येण 16, 2.
यौगिकं स्नानमाख्यातं 16, 4.
वाहनं यौगिकं तद्वत् 15, 16.
वारुणं चावगाहस्तु 16, 3.
राहुग्रस्ते च सोमे 17, 1.
स्वयमेवोपपत्नाय 16, 12.

८१, शंखः—

अघमर्षणमित्येतत् 190, 10.
अध्यास्य शयनं यानं 146, 6.
अन्तरा वा 68, 6.
अन्तरेण यदा गच्छेद् 146, 18.
अन्तरेण यदा गच्छेत् 146, 11.
अभ्युत्सादी 108, 14.
एतदेव 66, 18.
एतदेव व्रतं कुर्यात् 97, 8.
कौटसाक्ष्यं तथा कृत्वा 97, 7.
कन्यादूषी 132, 15.
क्षत्रियायाम् 128, 2.
क्षत्रियस्तु रणे ऽदृत्वा 146, 8.
गवां द्वादशानां 68, 7.
गुप्तायां 127, 7.
गोपुरीय-यवाभ्यासो 192, 7.
गोष्ववकीर्णः 128, 7.
तेषामन्ते गोसहस्रं 65, 7. 66, 14.
ज्यहं त्रिषवणघ्नायी 190, 7.
द्वादशे वर्षे 68, 6.
द्विजः पलाशवृक्षस्य 146, 7.
तुःस्वमारिष्ट-147, 2.
देव गृह-131, 15.

- द्वौ विप्रौ ब्राह्मण-ञ्जो वा 146, 10.
 नास्तिको 125, 8.
 प्रमाप्य द्वादश-65, 6. 66, 13.
 ब्रह्महा परिपदानुगतः 56, 10.
 ब्राह्मण्यां 127, 9.
 मनसा त्रिः पठेदष्टु 190, 8.
 रण्डायाम् 128, 7.
 वीरासनं सदा तिष्ठेत् 190, 9.
 वृषल्यां 128, 5.
 व्रतं तु यावत् कं कुर्यात् 192, 8.
 वैश्यायां 128, 8.
 शून्यागार-नदी-पर्वत- 56, 12.
 सद्य एवांश-88, 8.
 संवत्सरं व्रतं कुर्यात् 146, 9.
 संवत्सरं व्रतं कुर्यात् 121, 7.
 सर्वेषां वर्णानाम् 65, 8.
 श्रेष्ठियां 128, 1.
 शोमकाले तथा दोहे 146, 12.
 ८२. शंख-लिखितौ—
 अजीर्णयान् 263, 7.
 अत्र ऊर्ध्वं 246, 9.
 अप्पापहारी 259, 7.
 अमह्यंमंशी 253, 7.
 कर्मफल-213, 9.
 कंठ्यापहारी 259, 6.
 ग्वरामिनामी 270, 1.
 गण्डापहारी 259, 8.
 गुप्तो 263, 8.
 गोम्पवकीर्णी 269, 16.
 चण्डाल्यवकीर्णी 270, 4.
 उन्नापहारी 259, 8.
 तद्यथा 246, 11.
 नाम्नापहारी 259, 7.
 तैजसापहारी 263, 6.
 दीपापहारी 259, 11.
 धर्मपल्यामास्ये 270, 5.
 ध्वजापहारी 259, 9.
 नास्तिकवृत्तिः 151, 6.
 पूर्वमैशुनी 269, 17.
 परजलापहारी 259, 5.
 परदारगामी 269, 18.
 पाण्डुरोगी 263, 8.
 पुरुषव्याधि-269, 17.
 पुष्पापहारी 259, 10.
 कलापहारी 259, 11.
 ब्रह्महा 163, 5.
 ब्राह्मणवृत्तिप्रः 263, 9.
 भूय्यपहारी 259, 12.
 मातृभविनी-270, 6.
 मातृ-पितृ-270, 2.
 यद्वा तद्वाजिप पारक्यं 260, 1.
 यत्नापहारी 263, 5.
 धामपहारी 263, 7.
 वेदनापहारी 259, 5.
 शम्पापहारी 259, 10.
 शाकापहारी 259, 9.
 शाखापहारी 259, 7.
 सशोभाभिनामी 270, 1.

सस्यापहारी 259, 6
 संवत्सर 151, 9.
 सुवर्णस्तेयी 263, 8.
 स्वदारादन्यत्र 270, 8.
 खेहापहारी 263, 6.
 हिरण्यापहारी 263, 5.
 हत्वा वै योनिमाप्नोति 260, 2.

८३. शाण्डिल्यः—

अवकीर्णा द्विजो राजा 128, 13.
 इष्टा मैक्षाशिनो नित्यं 128, 14
 पराकत्रयसंयुक्तम् 129, 10.
 वानप्रस्थो यतिश्चैव 129, 9.

८४. शातातपः—

अनृतौ तु यदा गच्छेत् 4, 8.
 ऋतौ हि गर्भशङ्कित्वात् 4, 7.
 ब्राह्मणो ब्राह्मणम् 55, 15.
 भस्मच्छन्नो 166, 9.
 मद्यं पीत्वा 166, 7.
 मूर्त्रोद्यार द्विजः कृत्वा 142, 9.
 मोहाद्भुक्त्वा त्रिरात्रं स्यात् 142, 10.

८५. शिवधर्मोत्तरम्—

अकारणाद्धर्मपत्नी-239, 11.
 अयातः पततां पुंसां 208, 6.
 अनपत्यो दरिद्रश्च 239, 18.
 अपकारं तु यः कुर्यात् 239, 7.
 अभक्ष्यभक्षी गण्डमाली 258, 6.
 अमुख्यमुख्यकारी यः 240, 6

उत्तम चापि मानुष्यं 244, 4.
 ऋणं दत्त्वाजधिकां वृद्धिं 240, 3.
 एवं पापविशुद्धाश्च 248, 12.
 एवं योनिषु सर्वासु 244, 2.
 कालान्तरवशाद्यान्ति 244, 3.
 कुष्ठरोगेण घोरेण 244, 7.
 कृमि-कीट-पतंगानां 250, 9.
 क्षयी ज्वरी प्रमेही च 239, 15.
 जिह्वा-यक्त्रमणी हान्य-239, 6.
 ततः क्षितिं समासाद्य 243, 15.
 ततो मानुषतां प्राप्य 244, 6.
 तत्रानुभूय दुःखानि 248, 14
 दीपं देवगृहात् हत्वा 236, 14.
 देवद्रव्योपजीवी च 236, 7.
 देवद्रव्य स्वयं येन 236, 8.
 देवदासोदनं भुक्त्वा 236, 12.
 देवस्पर्शं नरः कृत्वा 236, 10.
 देवावमन्ता भवति 236, 16
 द्विजस्त्वेकशफानां च 227, 4.
 नरकार्णवे महाघोरे 208, 7.
 निषिद्धवस्तुभोगेन 240, 1.
 निष्क्रान्ताः कीटयोनिभ्यः 243, 15.
 परवित्तविनाशाय 239, 10.
 परेषां चेतसः क्लेश-239, 14
 परोपदिष्टज्ञानेन 240, 3.
 पशुयोनिं समासाद्य 244, 1.
 भक्तं भोक्तुमशक्तश्च 239, 13.
 मत्सरी विदकृमिश्चैव 227, 5.
 मिथ्याचारं नरेत् पश्चात् 236, 11.

- मुखकृष्णवर्णी श्वित्री 239, 5.
 मूर्च्छा भ्रमी सुरद्वेष्टा 236, 15
 मृगदुःखमतिक्रम्य 243, 17.
 मृतपुत्रोऽप्यवन्धुः स्यात् 239, 9
 रजस्वला-अन्त्य-चाण्डाल-239, 16.
 रसशाविधुरः कुम्भः 236, 9.
 व्यवहारी पुष्पवत्यां 239, 17.
 वाणिज्यलाभस्तत्रापि 240, 5.
 विचित्रा गतयः प्रोक्ताः 244, 5.
 विद्धराहो भवेन्नित्य 227, 3.
 विप्रः पञ्चमहायज्ञान् 227, 2.
 वेश्यां कुलवधु कृत्वा 239, 12.
 श्वास-कासी ज्वरी सर्व-239, 8.
 संक्रिष्टाः पक्षिभावेन 243, 16.
 सदापद्धतसर्वस्यः 236, 17.
 स भूत्वा धनिनां वंशे 240, 4.
 सर्वाङ्गकुटी तिमिरी 236, 13.
 सर्वाङ्गरोगी पापात्मा 240, 7.
 सुरापः प्राप्यते योनिं 250, 10.

८६. श्रुतिः—

तस्य तावदेव 275, 10

८७. पदत्रिंशन्मतम्—

- अपश्य सुवर्णस्य 83, 1.
 ऊर्ध्वं प्राणान्निक्तं श्रेयम् 89, 4.
 ऐन्दवेन मृगारेष्ट्या 115, 16
 कुर्यात् सान्तपनं कृच्छ्र 87, 19
 गायत्र्यष्टसहस्रं च 87, 15.
 गोमूत्रावकाहारः 93, 2

- गौरसर्पपमात्रे तु 87, 16.
 चाण्डाल-139, 6. .
 चान्द्रायणं प्रकुर्वीत 73, 8.
 देव्या लक्षजेपेनैव 115, 17.
 पवित्रेष्ट्या विशुद्धयन्ति 115, 15.
 बालाममात्रेऽपहते 87, 12.
 भिक्षामात्रे गृहीते तु 116, 10.
 यवमात्रसुवर्णस्य 87, 17.
 राजसर्पपमात्रे च 87, 14.
 लिक्षामात्रेऽपि च तथा 87, 13
 सुवर्णकृष्णलं द्वयम् 87, 18.
 सुवर्णस्यापहरणे 88, 3.
 पण्डं तु ब्राह्मणं हत्वा 73, 7.

८८. संवर्तः—

- अनेन तु विधानेन 58, 15.
 ख्यापयन्नात्मनः पापम् 58, 14
 चातुर्वर्ण्यं चरेद्भैक्ष्यम् 58, 11.
 ततो मुसलमादाय 85, 12.
 ब्रह्मस्तु वनं गच्छेद् 58, 8.
 ब्रह्महा द्वादशांशानि 57, 11.
 भिक्षार्थं विचरेद् माम् 58, 10.
 भैक्ष्यं भैव ममादाय 58, 12.
 यदि जीयति स स्नेनः 87, 13
 यनरासी क्षप मृश्येत् 58, 13.
 यन्यान्पेव फलान्यभ्रन् 58, 9.
 स कुर्यात् कृच्छ्रमभ्रान्तः 129, 13.
 सन्ध्यामापदि नोपास्ते 148, 14
 सद्यस्य दुर्मतिः कश्चित् 129, 12.
 सावित्र्यष्टसहस्रं तु 143, 15

संकटे विपमे चैव 39, 9.

हृद-पट्टनमार्गे च 39, 10.

८९. सुमनुः—

अत्यर्थं निर्गुणो विप्रो 62, 2.

अधःशायी 72, 13.

अप्स्वग्नौ वा 141, 5.

अश्वमेधावभृथ-83, 15.

केश-दमभु-नखादीनि 62, 7.

क्रोधाहै श्रियते यस्तु 62, 3.

गच्छेद्वापि विशुद्धचर्यं 61, 13.

तप्तकृच्छ्रेण 83, 14.

तिरस्कृतो यदा विप्रो 61, 10.

त्रैवार्षिकं व्रतं कुर्यात् 61, 12.

निर्गुणः सहसा क्रोधात् 61, 11.

ब्रह्मचर्यं चरन् विप्रो 62, 8.

ब्रह्महा 72, 13.

ब्राह्मणस्य 83, 12.

वत्सरत्रितयं कुर्यात् 62, 4.

संवत्सरे 72, 16.

सावित्र्यटसहस्रं 83, 13.

९०. स्कान्दे (रेवाखण्डम्) —

अदस्या भक्ष्यमभ्राति 232, 6

अभं पर्युपित विप्रे 232, 4.

इह जन्मनि शूद्रास्ते 224, 15.

इह मानुषलोकेऽस्मिन् 231, 6.

इह शत्रुगृहे यथाः 264, 7.

कुनखी स्वर्णहरणान् 264, 8.

गर्होऽग्नून्पादी स्यात् 232, 3.

गुरुदाराभिमर्शा च 264, 14.

जायते गृधसीयुक्तः 232, 2.

तत्र वर्षशतस्यान्ते 231, 9.

ते यान्ति नरकं घोरं 231, 8.

दश वर्षसहस्राणि 224, 13.

दुश्कर्मा दुर्भगधैव 232, 1.

नरके तेऽन्धतामिक्षे 264, 5.

पापशेषात्तु भवति 253, 2.

पिता माता गुरुभ्राता 231, 4.

फलान्याहरतोऽपत्य 264, 9.

भवन्ति नादृता यैस्तु 231, 5.

बुभुक्षितेषु भृत्येषु 224, 10.

मात्सर्यादपि जात्यन्धो 232, 5.

मानकूटं तुलाकूटं 264, 4.

ये त्यजन्ति स्वकां भार्या 231, 7.

राक्षीगामी भवेदुष्टो 264, 15.

वेदार्थनिन्दका ये च 224, 14.

वेदोक्तं यः परित्यज्य 224, 12.

शत-साहस्रिकं कालं 264, 6.

श्रयोर्नी स समासाद्य 224, 11.

९१. स्मरणम् —

कर्षणकार्यार्थम् 124, 11.

सह ब्राह्मणेन नात्प्य 78, 12.

पतितं याजयित्वा तु 206, 1.

फल-पुत्रोपगान् 124, 10.

यथा-रथा-विशानाथं 78, 11.

यमलोके तु मे घोरं 206, 7.

स्तेये ब्रह्मस्वभूतस्य 83, 13.

स्थामिनेऽपहृतं देयं 93, 10.

९२. स्मृत्यन्तरम्—

- अहत्वाऽपि यथावर्णं 76, 2.
 अहानि पञ्च विप्राभ्याम् 199, 14.
 कृच्छ्रोऽप्यतं तु गायत्र्याः 197, 1.
 चान्द्रायणे पराके च 200, 8.
 धेनुप्रदानं विप्राय 197, 2.
 धेनोरभावे दातव्यं 197, 5.
 पिबतो मेहतथैव 143, 17.
 प्राजापत्यक्रियाशक्तौ 197, 4.
 प्राजापत्यं चरेद्दिप्रो 199, 13.
 प्राजापत्ये तु गामेकां 200, 7.
 प्राणायामत्रयं षट्कं 143, 18.
 प्रायश्चित्तमहोरात्रं 143, 15.
 विना यज्ञोपवीतेन 143, 14.
 संसर्गदोषः पापेषु 90, 15.

९३. श्वप्राभ्यायविदः—

- अयगूहति यं स्वमे 3, 7.
 आरोहणं गोवृष-कुञ्जराणां 3, 2.
 कृष्णाम्बरधरा नारी 3, 6.
 शिष्टाऽनुलेपो रुदितं मृतं च 3, 1.

९४. शरीतः—

- अकुः 187, 4.
 अमये 187, 14.
 अय तुलाम् 187, 5.
 अय ब्राह्मणस्य 153, 1.
 अघातः 184, 5.
 अधर्माय 184, 11.
 अनाभमी 185, 6.

- अनुयोगप्रदानेन 128, 8.
 अनृताभिर्शासनाक्रोशे 151, 2.
 अन्यत्र 150, 3.
 अपि चन्दनवृक्षस्य 186, 8.
 अप्रतिप्राह्यमादाय 184, 8.
 अभठ्यभक्षः 252, 16.
 अलदर्मी कालकर्णी च 193, 8.
 अस्माकं सम्पदं ब्रूहि 187, 11.
 आखोर्भूत्र-पुरीषं च 185, 3.
 आचाममय पिण्याकं 184, 12.
 आचामस्तानि निर्हेन्ति 185, 1.
 आयाज्ययाजनं कृत्वा 184, 7.
 आराम-तटाको-120, 6.
 आपाढ्यां 189, 5.
 आहारेषु च ये क्षीपाः 185, 5.
 इन्द्राय 188, 4.
 उपकुर्वाणस्तु यत् कुर्यात् 49, 14.
 ऋषिसत्यं 187, 5.
 एकविंशतिरात्र तु 151, 3.
 एतत् कृच्छ्रं तुलापुरुषं 184, 10.
 एवं त्वाह 213, 5.
 एवं 217, 5.
 कनका-ऽश्व-तिला गावो 185, 8.
 कन्यादृषी 183, 2.
 कुन्ती 217, 2.
 कुचेराय 188, 3.
 कृष्णाण्ड-189, 7.
 खरोद्द्रुमुखसंस्पृष्टम् 185, 6.
 क्षत्रियामिवादाने 119, 17.

गणाधिपति 194, 5
 गन्धोद्गीरमयौ कार्थी 186, 1
 गुड-तिल-119, 11.
 घृतं यवा मधु यवाः 199, 5.
 तत्रेण तानि निर्हन्ति 185, 7
 ततोऽग्नौ 192, 20
 तथा शय्याऽऽरूढ-149, 19
 तयोर्णा-केश-120, 1
 तदेतानि 213, 2
 तदेव 193, 1
 तदेव द्विगुणं कुर्याद् 49, 15
 तस्यालाभि तुला कार्थी 186, 9
 तुलायै 188, 11
 तुलापुरुषाय 189, 1
 तेनायसीं मुकृतां कारयित्वा
 186, 5
 तैक्ष्ण्यं च दारुणं चैतत् 185, 2
 च्यहं च्यह प्रयुञ्जानो 184, 18.
 च्यहं साय च्यहं प्रातः 170, 11
 त्रिरात्रमेव 194, 1
 त्रिवर्षोत्सन्ने 108, 10
 त्रिभरित्वा 189, 4
 द्वादशरात्र 194, 3
 द्वितीय 189, 3
 द्वितीयेर्जतकृच्छ्रं 135, 7
 द्विवर्षोत्सन्ने 108, 9
 दृष्ट्यपहर्तरी 247, 4
 देशानां सम्पदं ब्रूहि 187, 8
 देव्यै 188, 5

देव्यै पुनरागमनाय 189, 1
 धर्माय 188, 9
 नदीमृत्तिकया वापि 186, 2
 नमो रुद्राय 192, 13
 नाऽकृत्वा लभते किञ्चित् 247, 7
 निःसृतानां 104, 4
 निर्णोदः सर्वपापानां 193, 4
 परदुःखदायिनो 247, 2
 परं च्यहं वायुमक्ष 170, 12
 परं चैव लघुं मन्वेत् 187, 13
 परार्तिरताः 247, 3
 पारुष्यमनृतं 212, 18
 परोपतापनं 213, 1
 पिण्याकस्तानि निर्हन्ति 185, 4
 पूतस्तदहरेव स्यात् 75, 8
 प्रतिश्रुत्यानृतं ब्रूयात् 43, 8
 प्रायश्चित्तेऽभ्यवसितै 75, 7
 ब्रह्मघ्नः 247, 2
 ब्रह्मणे 188, 4
 ब्रह्महत्यां 185, 10
 ब्राह्मणानां परीवादे 193, 12
 बीजानां सम्पर्दं ब्रूहि 187, 9
 भगवते 187, 1
 भृतकाध्यापनं कुर्यात् 123, 7
 मणि-वासो-116, 7
 मत्स्य-मांस-120, 2
 महापशुघ्नैः शरेण विद्धः 186, 1
 महाविनायकाय 188, 8
 माता-पित्रोरशुभ्र्यां 194, 9

- मासं गोमूत्र-183, 8.
 य आत्मकृतेः 192, 18
 यदन्न पीड्यते येन 247, 6
 यदानु गुरुमात्मानम् 187, 12
 य पूरुषः 186, 10.
 यवोऽस्ति धान्यराजो वा 193, 3
 योऽश्नीयात् 194, 7.
 रहस्ये 153, 2
 राज्ञां च सम्पद ब्रूहि 187, 10
 लाक्षा-लवण-119, 12
 धक्रतुण्डाय 188, 8.
 याचाकृत कर्मकृत 193, 7
 याचा कोयेन मनसा 184, 14
 वाचोपहर्तारो 247, 5.
 वायवे 187, 14
 वासुकथे 188, 2
 विनायकोपसृष्टस्य 184, 9.
 विनायकाय 188, 7
 विद्यां पश्यति 194, 6
 विद्याधिपतिं 194, 7
 विद्वयस्यापि 149, 17
 शरीरेणैव 213, 8
 शूर्पं च 193 2
 श्रव्यमाणे 193, 13
 श्रोत्रापहर्तारो 247, 4
 श्व-सूकरावलोढ च 193, 10
 शूद्रस्याभिवादाने 149, 18
 सकृत् 189, 2
 स तप्तकृच्छ्रसहित 43, 9
 समरात्रं 194 3
 सर्वं पुनाति धर्मात्मा 185 9
 सर्वं पुनन्तु मे पाप 193, 6
 सर्वाभक्ष्य-212, 15
 सवत्सरोत्सन्ने 108, 8
 सालकट 188, 6
 सुरापो 252, 16
 सुवर्णस्तेय व्रात्यत्व 193, 11
 सूर्याय 188, 1
 सोमाय 188, 1
 सौवर्णीं राजती वाऽपि 186, 7
 स्याधर-सरोस्पदादीनां 124, 2
 स्वत एहि 186, 12.
 स्वर्गद्वारमिदं पुण्यं 184, 11
 स्वागतम् 187, 1
 त्रिङ्गु-गुग्गुल- 120, 4
 हीनमानो 120, 9

THE GENERAL INDEX OF QUOTATIONS

occurring in

MĀDHAVĀCHARYA'S COMMENTARY

on the

PARĀSARA DHARMA SAMHITĀ,

Vols I—II.

अ—

अक —

अकर्वमामनदकाम् V I, P I, 457, 8	अकारणपरिव्यक्ता V I P II, 300, 15
अकल्पितानाटुभूय V I, P I 40, 7, 2	अकारणाद्धर्मपत्नी V II, P II, 239 11
अकण्डमले समिद्धामि V II, P I 192 93	अकार्षाऽप्य नामाऽन्ते V I, P I, 324 2
अकामकृतपापाना V II, P I, 200, 9	अकार्षण्या ऽस्पृष्टे च V I, P I, 84, 8
अकामन कृते पापे V II, P I 201, 12	अकार्ये कारयेत्यापा V II, P II, 228, 9
अकामत कृते पापे V II, P I, 200, 5	अकार्यकारिणस्तेषा V II, P I, 285, 15
अकामतस्तु राजन्थं V II, P I, 96, 9	अकार्यकारिणस्तेषा V II, P II, 63, 1
अकामतस्तु यो विप्र V II, P I 308, 6	अकिञ्चनमसम्बन्धम् V I, I I, 398, 19
अकामत स्त्रिय हत्वा V II, P I, 103, 8	अकुर्वन् प्रत्ययैति V II, P I, 8, 7
अकामतस्त्रिरात्र स्यात् V II, P II, 143 11	अकुर्वन् विहितं वर्म V I, P I, 54, 4
अकामतस्त्रिरात्र स्यात् V II, P II 143, 8	अकुर्वन् विहितं वर्म V II, P I, 7, 19
अकामाद्वा सकामाद्वा V II, P I, 252 10	अकुर्वाणस्तुम आर्त्तं V II, P I, 6, 17
अकामासन्नभोजी स्यात् V II, P I, 111 13	अकृत महिजानीयात् V I, P II, 116 14
अकामाशानी प्रायश्चित्तम् V II, P I, 14 11	अकृत महिजानीयात् V I, P II, 440, 12
	अकृत मय्य मयाचै V I, I I, -48 9
	अकृत वैश्वानरं तु V I P I 405, 7

अहृत्वा खलयत्त नृ V II, P II, 238, 9	अक्षार-लक्षण छद्म V II, P I, 247, 9
अहृत्वा तद्यपामादि V II, P II, 232, 11	अक्षार लवणाक्षा इयु V I, P II, 293, 11.
अहृत्वा त्वन्यजापाने V II, P II, 241, 13	अक्षीणाश्चैव गोपाताद् V II, P I, 155, 10
अहृत्वा देवकार्ये च V II, P II, 220, 9	अक्षत्राणामपि नास्ति V II, P I, 154, 18
अहृत्वा देवपूजा च V I, P I, 215, 6	अक्षोभ्यानि तडागतानि V II, P I, 153, 1
अहृत्वाऽन्यतम यज्ञ V I P I. 168, 10	अक्षणे पञ्चदर्शी चैव V I, P I, 367, 18
अहृत्वा पादयो शौचम् V I, P I, 247, 17	अक्रोधना सुमसाहा V I, P II, 74 17,
अहृत्वा भैक्ष्यचरणम् V I, P II, 44, 7	अक्रोधने शौचपरं V I, P II, 365, 8
अहृत्वा भैक्ष्यचरणम् V, II, P, II, 130 12	अक्रोधनो रतात् सम्यक् V I, P II, 424, 6
अहृत्वा वपन लेपा V II, P I, 290, 10	अक्रुद्धः V II, P II, 187, 4
अहृत्वा वर्णसयोग V II, P II, 241, 15	अक्रुद्भ्यन्तोऽनसूयन्त V I, P I, 144, 13
अहृत्वेव निवृत्ति यः V II, P I, 376, 11	अक्रुद्धेन शरीरस्य V I, P I, 338, 15
अहृष्ट मूल फलम् V I, P II, 138, 7	
अभता च क्षता चैव V I P II, 58, 1	अग.—
अक्षताभि सपुष्पाभि V. I, P II, 398, 2	अङ्गप्रत्यङ्गसम्पूर्णे V II, P I, 266, 6
अक्षताया क्षताया वा V II, P I, 47, 18	अङ्ग वङ्गपरलिङ्गाश्च V II, P II, 147, 6
अक्षता सिकता लाजा V II, P I, 192, 9	अङ्गान्यत्र शिरो हस्ती V II, P I, 65, 13
अक्षताला च गृण्हीयात् V I, P II, 164 8	अङ्गाना तु पराक स्यात् V II, P II, 119, 5
अभय्य नत्र वन्न स्यात् V I, P I, 70, 5	अङ्गानि विभृयजस्य V I, P II, 444, 10
अभारद्वयगभ्यस्त V I, P I, 176 16	अङ्गार तुष कीना अस्थि V I, P I, 228 6
	अङ्गार तुष केशा अस्थि V II, P I., 104, 2

अङ्गुल्यमे रिपत वाऽपि V. II, P. I, 302, 10.	अगारवाही गरद V I, P. II, 350, 17
अङ्गुल्या जपसख्यानम् V. I, P. I., 309, 4	अगारवाहिनश्चैव V. I, P. II., 358, 9
अङ्गुष्ठमात्र पुरुष V. I, P I, 421, 3.	अगुह सधियाणा च V. II, P I, 231, 9
अङ्गुष्ठ पुष्टि प्रोक्त V. I, P. I., 206, 8	अगोष्ठम च यच्छास्त्र V I, P. II., 369, 5.
अङ्गुष्ठ मासव विद्यात् V. I., P. I, 309, 17.	अन्न आवाहि V I, P II., 135, 17.
अङ्गुष्ठमूलस्य V. I., P. I, 235, 14.	अमये V II, P II, 187, 11
अङ्गुष्ठाऽनामिकाभ्यां तु V. I, P L, 238, 2.	अमये V II, P II, 287, 17
अङ्गुष्ठेन जपेऽप्य V. I, P I, 210, 2.	अमये चैव गोमय V II, P I, 437, 17.
अङ्गुष्ठेन विनाऽभाति V. I, P. II, 125, 7.	अमये पवमानाय V II, P. II, 245, 6
अङ्गुष्ठेन प्रवेदिन्या V. I, P. I, 238, 1.	अमयो यत्र ह्यन्ते V. II, P I., 302, 9
अङ्गुष्ठेन विना जप्ये V I, P. I., 310, 3	अग्नि परिमता या च V I. P II, 57, 11
अगनेऽपि रथीकन्द्यां V. I, P. II, 20, 5.	अग्नि प्रत्येकान् V I, P II, 454 3
अग्न्यागमने चैव V. II., P. I., 307, 17	अग्नि वै ज्ञात पाप्मा जपाद् V. II, P L, 222, 15
अगस्त्य सप्तर्षी V. I., P. II., 394, 12	अग्नि स्थास्वानि सप्त्याप्य V I, P. II, 156, 11
अगन्निर्माष्वभैव V. I, P. I. 441, 18.	अग्निन्दन परिन्दन सर्षी V I, P I, 321, 10
अगस्तिरग्निर्दृशानलय V. I., P. I, 433, 13.	अग्निना ऽऽदिष्य V I, P. I, 118, 3
अगस्त्यमीना ग्रीधन्या V. I, I I, 109, 9	अग्निना भस्मना चैव V I, P. I., 429, 10
अगस्त्याभम् V I, P II, 300 C	अग्निना भृगुपादेन V. II, P. I, 21, 20
अगस्त्याभराति वा V. I, P. II, 225, 13.	अग्निवचनमन्त्रा V I, I II, 140, 16
	अग्निवचनं च कुर्वान् V II, P II, 8, 3
	अग्निं च द् V II, P II, 105 1
	अग्निं वाद् V II, I II, 7, 15

- अग्निमीळे V II P II, 135, 13
 अग्निमेव तदादित्येन V I, P I
 118, 2
 अग्निराप्याययस्वन्नम् V I, P I,
 493, 7
 अग्निर्वा V I, P I, 47, 6
 अग्निर्वा ऋतम् V I, P I, 118, 2
 अग्निर्विष्णु प्रजापति V I, P I
 351, 3
 अग्निर्हि प्राण V I, P I, 155, 13
 अग्निश्च V I, P I, 50, 8
 अग्निप्यासा सोमपथ V I, P I,
 355, 16
 अग्निष्टोमाऽयानिष्टोम V I, P II,
 V I, P I 141 2
 अग्निष्टोमाऽस्यमिष्टोम V I, P II,
 18, 15
 अग्निस्त मोचयामास V I, P II,
 40 9
 अग्निरात्र भवेदास्य V. II, P II,
 227, 12
 अग्निमान ह्यकाले च V I, P II,
 159 9
 अग्निमानदक्षताश्च V I, P I
 280 16
 अग्निष्टोमविनाशो नु V. I, P II,
 170, 1
 अग्निशाहवप्याश्च V. I P. I,
 175 5.
 अग्निशाखासुप्रानार्थं V I, P II
 231, 12
 अग्निशाखादियत्तु V I P II,
 117, 3
 अग्निशाखादिमुष्पुषां V I P II,
 117, 10
 अग्निशाखादिशोमार्थं V I, P II
 210, 10
 अग्निशाखादिशोमार्थं पुनः V II, P
 I, 52, 12
 अग्निहोत्र्यपविध्यामीन् V II, P II,
 108, 2
 अग्निहोत्र्यपविध्यामीन् V II, P
 II, 108 4
 अग्नीनात्मनि वैतानान् V. I, P II,
 145, 18
 अग्नीनात्मनि संस्थाप्य V I, P II,
 154, 18
 अग्नीन्वाऽप्यात्मसाकृत्वा V I,
 P I 145, 19
 अग्नीन्धान भैक्षण्यार्था V I, P II,
 14, 17
 अग्नराय V I, P I 105, 6
 अग्नेरिव शिखानाऽप्या V I, P II,
 169, 4
 अग्नेरेवास्य V II P II, 283, 11
 अग्नेर्गवामथालम्भ V I, I I, 239, 4
 अग्नेर्द्वयलुक्तस्य V II, P I, 192,
 15
 अग्नीकरणदोषो नु V I, I II 112,
 12
 अग्नीकरणवत्तत्र V I, P II, 415,
 15
 अग्नीवरिष्यजादाय V I, P II,
 111, 10
 अग्नी क्रियायता देवा V I, P I,
 317, 5
 अग्न्यगार जलान्ते वा V I P I,
 307 9
 अग्न्यभाष स्मृतन्तावत् V I
 P II 414 1
 अग्न्यभाष नु विप्रस्य V. I, I II,
 413 17
 अग्न्यभाष नु विप्रस्य V. I, P II,
 413 14
 अग्न्यर्थे लौकिक वाजपि V I, P
 II 112 22
 अग्न्याधानं नु यथाऽप्य V I, I I,
 112, 11

अग्न्याधानाऽभिषेकादौ V. I., P. I., 461, 12	अघमर्षणमित्येतन् V II, P. II, 190, 10
अग्न्याधेयमग्निहोत्र V I., P. I., 163, 13	अघमर्षणसूक्तेन V. I., P II, 276, 17.
अग्न्याधेयोऽग्निहोत्र V. I., P. II, 19, 12	अघवृद्धिमशाशौच V. I., P II, 264, 21
अग्न्युत्सारी V. II, P. II, 258, 12	अघानां यौगपद्ये तु V. I., P. II, 265, 13
अग्निं शुचिद्व्रततम V II, P I, 135, 1	अघ्नन्नेनस्वी V II, P. II, 86. 3
अग्निं शुचिद्व्रततम V I, P I, 66, 12.	अग्नेय V. II, P II, 136, 8
अघ चतुर्मुष्णीकृत्य V I, P. I., 392, 13	अच.—
अघज्जथ यद्वाऽनग्नि V. I., P. II, 356, 5	अचालयित्वा तस्याश्च V. I., P II, 435, 8
अघज्ञानुमतं कुर्यात् V. I., P II, 356, 6	अच्छिन्नाभान् सपचाश्च V I, P I, 254, 7
अघतोऽथ प्रविन्यस्य V I, P. II., 28, 1.	अच्छिन्ननाभ्या कर्तव्य V. I., P II, 23, 6
अघतो विष्णवे कल्पयामि V. I., P I, 373, 9	अचूडाया तु कन्याया V I, P II, 242, 6
अघमम चरन्तीनाम् V I, P. I., 273, 9	अज.—
अघाम्ना मृद्वेचतुखा V II, P I, 193, 2	अजचरणादि द्वितीये V I, P II, 295, 12
अघेद्विधिपूषति V. II, P. I., 50, 20	अज मेधावनद्वाह V II, P I, 20, 11 .
अग्यासतोपविष्टस्तु V I, P I, 426, 21.	अजस्य गो. प्रवेशाद्धि V II, P I, 124, 13
अग्यो मग्यो जघन्यश्च V. II, P. II 210, 6	अजा गावो मरिच्यश्च V II, P I, 156, 1
अग्या सर्वेषु देवेषु V I, P II, 337, 10	अजातदन्तासु V I, P II, 246, 16
अच.—	अजातदन्ते तनये V I, P II, 243, 14
अघ रा केवलं अदन्ते S. I. S. I. 217, 10	अजातदन्ते तनय V I, P II, 242, 6
अघमर्षणम् V II, P. II, 157, 1	अजातदन्त शाले V I, P II. 239, 9, 214, 9

- अजातशत्रुः मासैर्वा V I, P. II, 238, 2
- अजानन्यस्तु विदूयात् V II, P. II, 235, 1
- अजातिक प्रोष्ठपदे V I, P. II, 313, 5
- अजातिकवधे विराच V II, P. I, 93, 1
- अजातिका माहिविका V I, P II, 358, 16
- अजा-शत्रुणुसस्पशात् V II, P I, 188, 17
- अजिह्व षण्डक पङ्क्तु V I, P II, 185, 7
- अजीर्णं सुतं हनुम् V II, P I, 414 12
- अजीर्णवान् V II, P II, 263, 7
- अजीर्णं ऽभ्युदिते शान्ते V II, P II, 4 1
- अजीवन्त V I, P II, 194, 5
- अजैरुपादहिर्बुध्न्य V I, P I, 357, 17
- अजाणी सन्धिनीश्वर V II, P. I, 405, 9
- अज्ञ हि बालविर्याद् V I, P I, 334, 12
- अज्ञानात्मास्य विष्णुश्च V II, P I, 369, 19
- अज्ञातकुल-नामान V I, P I, 399, 3
- अज्ञातकुल-नामान V I, P I, 398, 17
- अज्ञानाद्यपि वा मोहात् V I, P I, 259, 6
- अज्ञानात्पशंऽपि वा V II, P I, 427, 11
- अज्ञानाद्भ्रूते शिवाः V II, P I, 418, 10
- अज्ञानाद्गुणदेष्टव्य V II, P I, 234, 8
- अज्ञो भवति वै बालः V I, P I, 334, 10
- अट्ट.—
- अट्टव्यां धे समुत्पन्ना V I, P II, 392, 2
- अट्टी पर्वता पुण्या V I, P II, 303, 10
- अष्टे प्रथिर्वी सर्वा V I, P II, 338, 12
- अण.—
- अण्डान्या वर्जित लिङ्गम् V II, P. I, 322 8
- अणीयान् धुरधापाया V I, P I, 89, 9
- अर्त.—
- अर्त ऊर्ध्वे V I, P II, 167, 14
- अर्त ऊर्ध्वे V II, P II, 246, 9
- अर्त ऊर्ध्वे V II, P II, 109, 4
- अर्त ऊर्ध्वे काल V II, P II, 109, 6
- अर्त ऊर्ध्वे त्रयोऽप्येते V I, P. I, 131, 11
- अर्त ऊर्ध्वे त्रयोऽप्येते V I, P I, 53, 8
- अर्त ऊर्ध्वे न कर्तव्यम् V I, P II, 329, 20
- अर्त ऊर्ध्वे न शेष इयान् V II, P I, 424, 4
- अर्त ऊर्ध्वे प्रवक्ष्यामि V II, P I, 216, 8
- अर्त ऊर्ध्वे वा V II P II, 109, 5
- अर्त ऊर्ध्वे यतोपवीत V I, P II, 170, 11
- अर्त एव च निरव्ययम् V I, P I, 113, 13

- अन एव्यामि- V I, P I, 58, 17
 अतिकृच्छ्रं चरेदन्तु V II, P I,
 460, 3
 अतिकृच्छ्रं च रुधिरं V II, P I,
 459, 8
 अतिकृच्छ्रं चरेद्भ्रुवत्वा V II, P I,
 372, 15
 अतिकृच्छ्रं चरेदात्ता V II, P I,
 49, 14
 अतिकृच्छ्रं तप्तकृच्छ्रं V II, P I,
 323, 15
 अतिकृच्छ्रं पर्णकृच्छ्रं V II, P II,
 203, 9
 अतिक्रम्य द्विभवरान् V I, P II
 348 10
 अतिक्रम्य महाशौद्रं V I, P II,
 348 15
 अतिथिं V II, P II, 237, 8
 अतिथिपहणार्थाय V I, P II,
 393, 6
 अतिथिं चाऽऽगतं तत्र V I, P I,
 440, 2
 अतिथिं पूजयेद्यस्तु V I P I,
 216 10
 अतिथिर्यस्य भ्रमशो V I P I,
 115 10
 अतिथिर्गृह्णभ्येत्य V I, P I,
 215 14
 अतिथिर्यस्य भ्रमशो V I, P I,
 403, 1
 अतिदाहातिदोहाभ्यां V II P I,
 273, 4
 अतिदूरागतं भ्रान्तं V I, P I,
 397, 3
 अतिबाह्यं च पशोन् V II, P I,
 254 2
 अतिपातकिनस्त्वेते V II, P I,
 320, 14
 अतिमानप्रवृत्तस्तु V II, P II,
 234, 11
 अतिरात्रे शोडशिनं V I, P II,
 373, 13
 अतिवादाद्विदितिक्षेत V I, P II,
 194, 7
 अतिवाहिकसप्तस्तु V II, P II,
 208, 9
 अतिवृद्धानभार्याश्च V I, P II,
 355, 4
 अतिवृद्धानतिकृशात् V II, P I,
 254, 5
 अतिश्रेष्ठं विपुलं च V I, P I,
 434 15
 अतीक्ष्णेनाऽभ्युपायेन V I, P I,
 461, 8
 अतीतकालं सुदृश्यात् V II, P II,
 109, 14
 अतीतान् स्मरेद्भोगान् V I, P II,
 196, 11
 अतीते दशरात्रे V I P II, 234, 7
 अतीतेऽर्धेऽपि कर्तव्यं V I,
 P II, 234, 19
 अत्रापि पित्रगीता V I, P II,
 307, 7
 अत्रमात्तत्र येऽस्य स्थे V I, P II,
 325, 20
 अत्रैजसानामेव V II, P I, 149,
 21
 अत्रैजसानि पाषाणि V I, P II,
 191, 6
 अत्रां दिवा वा रात्रौ वा V II, P I,
 167, 10
 अत्रा न रोहितव्यं हि V. I, P II,
 292, 20
 अत्राऽन्यथा तु मानुष्ये V I, P I,
 184, 10.

- अतोऽन्यथा तु सच्येन V I, P I, 354, 18
- अतोऽन्यथा सङ्करकारणानि V II, P I, 326, 10
- अतीऽन्ये च मुक्त्वात् V II, P I, 426, 4
- अतो बालतरस्यास्य V II, P II, 64, 2
- अतो विवर्जयेत् प्राज्ञी V I P I, 194, 10
- अत्र कूर्चं ददाति V I, P I 373, 7
- अत्र च पित्रगाथा भवति V I, P II, 419 2
- अत्र पितर V I, P II, 432 9
- अत्र पितरो मादयध्व V I, P II 432, 6
- अत्र स्थानानि कल्पयति V I, P I, 373, 8
- अत्र होष्यदपत्य भवतीति V II, P I, 104, 2
- अत्राय स्थानानि V I, P I, 369, 15
- अत्रिरवशादीर्वाय V I, P I, 11, 5
- अत्रिर्वलिष्ठ रुदय V I, P II 71, 15
- अत्यक्ताप्रस्तु पिण्डोमित V I, P II, 414, 14
- अत्यन्तमलिन काया V I, P I, 259 15
- अत्यन्तरोगयुनाद् V I, P I, 133, 14
- अत्यन्तं हुक्तमाययात V I P II, 383, 18
- अत्यर्थं निर्युणा दिवो V II, P II, 62 2
- अत्यर्थं निर्युणा दिवः V II, P II 62 2
- अत्यर्थं यद्रज स्त्रीणा V II, P I 165, 17
- अत्यस्करैरिह्यैस्तु V II, P II, 277, 2
- अत्युद्यमतिहस्व च V I, P II, 73, 8
- अत्युष्ण सर्वमन्न स्यात् V I P II, 427, 17
- अत पर तु छन्दसि V I, P II, 135, 5
- अत काम्यानि वृक्ष्यानि V I, P II, 315, 7
- अत पर प्रवक्ष्यामि V I P II, 193 13
- अत पराशरते नाम V I P I, 74 3
- अत सुतेन कर्तव्य V I, P II, 446 21
- अथ.—
- अथ V II, P II, 189, 17
- अथ काण्डश्वधीनेतान् V I P I, 357, 5
- अथ कापायवासा V I P II, 178 18
- अथ केशवाहिनामनि V I P I, 370, 21
- अथ कृच्छ्राणि भवन्ति V II, P I, 30 1
- अथाभरणे स्वात्मान V I P I, 432 4
- अथ खल्वय पुरुषो V II, P I 10 18
- अथ गङ्गा V II, P II, 201, 12
- अथ गुरुतल्प-V II, P II 167 16
- अथ चाद्रायणम् V II P I, 304 2
- अथ चन्द्रनरा प्रमीयत V I P II, 266, 21
- अथ चन्द्रनरा प्रमीयेत V I, P II, 266 22
- अथ तुनाम् V II P II, 167, 5

अथ वक्षिणत V I I I 352 7	अथवा यद् गुरुर्भूयात् V II I I 40 17
अथ द्वप्रतिष्ठाया V I P II 258 8	अथ वै ब्रह्महत्याया V II P II 99 2
अथ पुनर्प्रती V I P II 151 12	अथ व्याहृतिभिर्निर्गोत्र्य व्यवहोसरेत अण्डेशाय V I I I 8 4 1
अथ पुरुषस्य कान V II P I 14 16	अथ व्याहृतिभिर्निर्गोत्र्य व्यवहोसरेत विष्णुकसेनाय V I I I 370 6
अथ बलिहरणम् V I I I 384 1	अथ आरुममावास्याया V I I II 322 3
अथ ब्राह्मणस्य V II P II 153 1	अथ संवत्सरे पूर्णे V I I I II 451 11
अथ यदि गृह्यऽमी V I I I 314 10	अथ सविण्डीकरणम् V I I II 451 6
अथ यदि ते V I I I 140 15	अथ सविण्डीकरणम् V I I II 451 8
अथ यदि इशारात्र V I I II 26 4	अथ सर्षणि धान्यानि V II P I 366 1
अथ यदि याता V I I I 349 10	अथ सायंप्रात V I P I 380 15
अथ यस्य V II I II 12 8	अथ साविर्षी V I I I 343 14
अथ यस्य पिता V II P II 121 19	अथ सावित्र्या V I P I 370 2
अथ या मन्त्रे V I I I 173 17	अथ मीमन्तोन्नयन V I I II 21 7
अथ योऽयमतिर्यग्भूषम् V I P I 126 11	अथ स्वप्रा V II I II 29
अथ योर्यमवाञ्छम् V I I I 126 12	अथ स्वागतनाभिनन्दति स्वागतमथुना V I P I 369 11
अथ यो ह खलु वा V I P I 106 10	अथ स्वागतनाभिनन्दति स्वागतमनु स्वागतं V I P I 33 4
अथर्षिश्च V II P II 157 10	अथ ह खलु वा V I I L 106 11
अथर्षिश्चरस चैव V II I II 159 8	अथ ह यातवल्क्यस्य V I I I 11 6
अथर्षिश्चरसाऽभ्येता V I I II 342 15	अथ हेन विदग्ध V I I I 205 10
अथर्षिश्चरसीऽभ्येता V I P II 341 11	अथागच्छेत षोडश्या V I I II 34 5
अथर्षिश्चरसीऽभ्येता V L I II 144 13	अथाऽऽगन्धगृहे विप्र V I P II 311 6
अथ वा V II I II 122 "	
अथवा श्वनुर्विशतिवर्षाणि V I I II 197 13	
अथवा देवमीशानि V I I I 372 5	
अथवा पादनाभेऽि V II I II 196 14	

अथाऽऽचम्य निरुद्धास्तु \ I P
 II 12 13
 अथाऽऽचान्तेषु चाचम्य V I P II
 434 6
 अथाता \ I P I 38 7
 अथाता महापुरुषस्य \ I P I
 369, 1
 अथाता महाद्वयस्याहरह \ I P
 I 372 17
 अथात \ II, P II 106 11
 अथात \ II, I II 181 5
 अथात पङ्क्तिपादना भवन्ति \ I
 P II 42 5
 अथात पतता पुता \ II I II
 208 6
 अथात प्राणादिति \ I I I,
 117 10
 अथात सन्ध्यापासनविधि \ I P
 I 99 12
 अथातश्चान्द्रायणम् \ II P I 299
 10
 अथात स्वाध्यायापाकर्म \ I I
 II 127 5
 अथादित्यस्यान्तमयान् \ I P II
 158 17
 अथानवेक्षमस्याप \ I I II
 37 18
 अथापकृष्य विष्णुम् \ I I I
 226 9
 अथापरं \ II P II 174 4
 अथापरं स्वह \ II, P II
 174 5
 अथापरं स्वहस्तुप \ II I II
 174 6
 अथापरं परिव्राज्यपतिङ्ग \ I P
 II 170 6
 अथाऽऽर्चिकराणि \ II P II
 123 15
 अथाऽऽर्चोपासनाद \ I P II 207
 14

अथादृभिर्नामधेये V I, P I 34
 18
 अथेतरथा पगूना \ I P I,
 52 6
 अथैकोदितमेक \ I P II 147,
 20
 अथेतानुप्रतिष्ठत \ I P II, 133,
 18
 अथेन स्नापयति \ I P I 370 8
 अथेन स्नापयित्वा \ I P I,
 374 2
 अथात्तरत \ I P II 67, 15
 अथात्कृतपणम् \ II, I II 174
 12
 अथापतिष्ठेदादित्यम् \ I I I
 297, 1
 अथापनयनम् \ II I II 1-2, 3
 अथ —
 अथ ऋष्यान् ऋष्यन् राजा \ I I
 I 16 3 1-2 C 147, 2
 अथत्ताना जायन्ते \ I I I 176
 14
 अथत्ताननिरत \ II I II
 211 2
 अथत्ताननिरत \ II P II
 29 6
 अथत्तानामुपादान \ II I II
 112 7
 अथत्तानायी \ II I II 208 12
 अथत्तान्यमिहीनस्य \ I I II
 78 15
 अथत्ता कर्मको वधि \ I I II,
 14 16
 अथत्ता याऽमि विप्रभ्य \ II P II,
 222 1
 अथत्ता द्विज वचस्य \ I, P I
 434 13

- अदत्त्वा भक्ष्यमप्राप्ति V. II, P II, 232, 6
 अदत्त्वा ये तथाऽश्नन्ति V. II, P II, 230, 4
 अदत्ते तु. निराशास्ते V. I, P. I, 362, 17
 अदीयमाना भर्तारम् V I, P II, 81, 8
 अदीर्घसूत्र स्मृतिमान् V I, P I, 462, 13
 अदुष्टधेद्वरो राज्ञा V I, P II, 90, 2
 अदृष्टमाङ्गिर्निर्गन्तः V II, P I, 196, 7
 अदेशकाले यद्दानम् V I, P I, 184, 3
 अद्वैतं तद्विज्ञानयित्वा V I, P I, 388, 6
 अद्भ्यः पृथिवी V I, P I, 105, 7.
 अङ्गिर्वाचा च दत्ताया V I, P II, 93, 3
 अङ्गिस्तु प्रकृतिस्योनि V I, P I, 236, 6
 अङ्गिस्तु प्रोक्षण शीघ्र V II, P I, 177, 7 148, 15
 अङ्गिर्यःतर्पयेन्नित्य V II P, 253, 5
 अङ्गि समुद्भूताभिस्तु V I, P I, 236, 2
 अध.—
 अधर्मं वाचिकं प्राह V I, P I, 305, 2
 अधर्मानि तु शेषानि V I, P I, 183 2
 अधर्मान्यवशिष्टानि V I, P I, 183, 10
 अधर्मा प्रोच्यते नित्य V I, P I, 309, 15
 अधर्मा मध्यामाऽग्न्या च, V. II, P. II, 217, 14
 अधर्माय V II, P II, 188, 1
 अधर्मोत्तम मध्यानाम् V I, P I, 272, 3
 अधर्मं धर्मवित्याह V II, P II, 229, 16
 अधर्मज्ञा गताचार V II, P II, 235, 12
 अधर्मांशपि षड्भागो V I, P I, 453, 15
 अधर्मो धर्म इति च, V I, P I, 88, 4
 अधर्मं प्रगृहीत स्यात् V. I P I, 475, 13
 अन्धश्च जायते लोके V II, P II, 261, 1
 अन्धश्च तिसृभि कार्ये V I, P I, 272, 10
 अधस्ताच्छतकृत्वा ऽपि V I, P I, 248, 1
 अधस्तात् समिध V I, P II, 66, 17
 अधस्तात्प्रवमान्मासान् V I, P II, 240, 14
 अधार्थिकं सस्कर च V I P II, 134, 8
 अधिकं वाऽपि विद्येत V I P. I, 169, 8
 अधीतवेवो जपकृत् V I, P II, 147, 8
 अधीतस्य V II, P II, 99, 14
 अधिविज्ञा तु वा नारी V II, P I, 357, 11
 अधिविज्ञा तु वा नारी V I, P II, 115, 5
 अधीत्य चतुरो वसान् V I, P I, 153, 11

- अधीत्य चाधिगम्यार्थे V I, P II,
 54, 2
 अधीत्य विधिवद्देशान् V I, P II,
 150, 1
 अधीत्य विस्मृते वेदे V. I, P II,
 358, 16
 अधीत्य शाखानाम्भीया V I P
 I, 153, 5
 अधिविजापि भर्तव्या V I, P II,
 112, 1
 अधिष्ठानानि शानानां V I, P I,
 180, 2
 अधीष्व भो इति श्रूयान् V I, P I,
 147, 11
 अधोगतिं ब्रजेन् भिषग् V. I, P
 II, 92, 4
 अधोच्छिष्टे स्वहोतात्रम V II P I,
 163, 6
 अधोदृष्टिर्नैककृतिकः V I, P I,
 168, 1
 अधोवायुसमुत्सर्गो V I, P I, 240 1
 अध शय्याऽऽसनाः V I, P II,
 293, 18
 अध चाधी V II, P II, 72, 13
 अध चाधी जटाधारी V II, P I,
 320, 18
 अध्यापिता ये V I, P I, 75, 2
 अध्यापने च वेदाना V I, P II,
 83, 2
 अध्यापनं प्राध्ययनं V. I, P I,
 145, 15
 अध्यापनं याजन च V I, P I,
 339, 4
 अध्यापनं याजा च V I, P I,
 310, 7.
 अध्यापयामास विष्णु 1 I, P I,
 331 7
 अध्यापयेत् प्रथम V I, P II,
 31 2
 अध्यात्मनिरतिज्ञानम् V I, P I,
 218, 4
 अध्यात्मरतिरासीनो V I, P II,
 194, 11
 अध्यायानामुवाकर्म V I, P II,
 126, 19
 अध्यास्य शयन यान V II, P II,
 146, 6
 अध्यर्धयामास सायं V I, P I,
 297, 20
 अध्यप्यमाण सु गुरु V I, P I,
 147, 10
 अध्वग क्षीणवृत्तिश्च V L, P I,
 411 16
 अध्वान प्रतिपन्नस्य V I, P I,
 411, 19
 अध्वनोऽध्वगस्य विप्र V I, P I
 405, 5
 अध्वर्युर्गृहपति V I, P I, 219, 4
 अन्.—
 अन्तेष वातसा त्याग V II P I
 170, 1
 अन्ते पुनर्नवासी तु V. I, P I,
 421, 10
 अन्तरमभवात्त च V II, P. I,
 125, 0.
 अन्तरागमने सद्य V II, P. II,
 139, 12
 अन्तरा जन्म-मरणे V. I, P. II,
 263, 19
 अन्तराला बहिर्वर्णा V I, P II,
 122, 4
 अन्तरा वा V II, P I, 68.
 अन्तरेण यथा गच्छेन् V. II, P. II,
 140, 13
 अन्तरेण यथा गच्छेत् V. II, P.
 II, 140, 11.

अस्तः पक्वकषायोऽसौ V. I, P. II., 155, 17.	अन्त्यजानामुच्छिष्ट- V. II, P. I., 394, 4.
अन्व-पुरप्रचारं च V. I, P. I., 469, 11	अन्त्यजेन तु सम्पर्के V. II, P. I., 34C, 11.
अन्त- प्रविष्ट. V I, P. I., 214, 10	अन्त्यजे खानिता कूप V I, P I, 111, 15
अन्त माण्यवपलां च V. I, P. I., 227, 18.	अन्त्ये खन्त्यानाम V. I, P II., 294, 2
अन्तर्जले विद्युच्छेत् V. II., P. II., 163, 2.	अन्त्य पाक्षि स्थावस्तां V. II, P. II., 213, 16.
अन्तर्जातु शुची देवे V. I, P I., 234, 15	अन्त्यभाण्डस्त्रिपत्ता स्तेन V II, P I., 115, 4
अन्तर्वर्गे कुशाच्छिन्ने V I, P II., 406, 4	अन्त्याना भुक्तघोषे तु V II, P I 397, 6
अन्तर्वाहा ज्ञातस्य V. I, P II 230, 17	अन्त्यावसायिनीगमने V I, P I., 308, 18.
अन्तर्वाहाहे र्षो तु V I, P II., 291, 10.	अन्त्यावसायिनां भुक्त्वा V. II, P I., 388, 2
अन्तर्वाहाहे भुक्त्वाञ्च V II, P I., 422, 13	अन्त्यावसायिनामन्नम् V. II, P. I., 116, 10, 368, 10
अन्तर्वाहाहे विमस्य V. I, P. II., 283, 13	अन्धतामिदम् V II, P. I., 19, 11.
अन्तर्वाहाहे स्याता चेत् V I, P II., 263, 15	अन्धवन्मुकवत् पशु V I, P. II., 195, 11.
अन्तर्वाहाहोपरतस्य V I. I. II., 230, 20	अन्धो वीणापहासी स्यात् V. II., P II., 260, 13.
अन्तर्थाय तृणैर्ममि V. I, P. I., 221, 17.	अन्मिक प्रवासी च V I, P II., 331, 12
अन्तर्वत्नी तु या नारी V II, P. I, 349, 4.	अन्मिकस्तु या विप V I, P I., 332, 15
अन्तर्वत्नी तु दुवतिः V II, P I., 346, 8	अन्मिरनिकेतं स्यात् V. I, P II., 145, 9
अन्तर्वाहाहे भूतेषु V. I, P. I., 417, 18.	अन्मिषेहाद्यं गृह्णित्वा V I, P II., 415, 9
अन्त्यवागमने मर्या V. II., P. II, 270, 12.	अन्मृत्सहिता गां च V. II, P I. 367, 20
अन्त्यजानां तु गमने V. II., P I., 106, 18	अन्मृत्ः शिबं मृत् V. I, P I., 190, 10

- अनतीर्तद्विर्षस्तु V. I., P. II.,
 941, 15.
 अनद्वलमहैव V. I., P. II., 276, 4.
 अनध्यायस्तु कर्तव्यो V. I., P. I.,
 105, 14.
 अनध्यायस्तु नाङ्गेषु V. I., P. I.,
 109, 2.
 अनध्यायेष्वधीतं यत् V. I., P. I.,
 154, 15.
 अनधीत्य गुरौ वेशत् V. I., P. II.,
 150, 7.
 अनन्तं दुरितुर्दानं V. I., P. I.,
 186, 12.
 अनन्तमक्षयं चैव V. I., P. II.,
 338, 18.
 अनन्तरमणिं विद्यात् V. I., P. I.,
 459, 14.
 अनन्तरमणिंण सामं V. I., P. I.,
 257, 1.
 अनन्ताश्च यथा भावा V. II., P.
 II., 214, 1.
 अनन्यपूर्विकां कान्ताम् V. I., P.
 II., 55, 2.
 अनपत्यं स्वेकपुत्रम् V. I., P. II.,
 106, 19.
 अनपत्यो दुरिद्रश्च V. II., P. II.,
 231, 18.
 अनपाकृत्य मोक्षं तु V. I., P. II.,
 150, 4.
 अनभ्यर्थ्यादपात्रं तु V. I., P. II.,
 433, 16.
 अनभवसूया च तथा V. I., P. II.,
 81, 13.
 अनभ्यासाच्च वेदानाम् V. II., P. I.,
 9, 14.
 अनभिख्यातशेषस्तु V. II., P. II.,
 153, 10.
 अनभिर्वा न चाऽनितो V. I., P. II.,
 34, 19.
 अनर्चितं वृथामांसं च V. II., P. I.,
 289, 5.
 अनर्चितं वृथामांसं V. II., P. I.,
 383, 1.
 अनर्हते यददाति V. I., P. I., 189, 9.
 अनर्हेषु च रामेण V. I., P. I.,
 180, 8.
 अनमतापि सततम् V. I., P. I.,
 380, 12.
 अनहरसनाण्डानां V. II., P. I.,
 124, 12.
 अनरथां चैव हितायां V. II., P.
 I., 85, 9.
 अनस्थि-पाणि-पादः स्यात् V. II., P.
 II., 271, 5.
 अनस्थि सतमेकं तु V. I., P. I.,
 138, 9.
 अनाप्ययय ददोष V. I., P. II.,
 91, 21.
 अनागतं तु ये पूर्वाम् V. I., P. II.,
 164, 18.
 अनातुरः सति धने V. II., P. II.,
 141, 15.
 अनातुरः समरात्रम् V. I., P. II.,
 44, 8.
 अनातुरः समरात्रम् V. II., P. II.,
 130, 13.
 अनाविर्था राजन्यहिंसायाम् V. II.,
 P. I., 102, 14.
 अनाविध्या चैवम् V. II., P. I.,
 97, 15.
 अनाइताश्च यत्स्येते V. I., P. I.,
 377, 13.
 अत्र शैव गृहं वाऽपि V. II., P.
 II., 261, 15.
 अत्रचौरी भवेद्यस्तु V. II., P. II.,
 261, 9.
 अत्र तस्य न भोक्तव्यं V. II., P. I.,
 449, 12.

- अन्न तु सदाधि-क्षीर V I, P II, 371, 15
 अन्नदानादृते सर्वम् V I, P II, 417, 4
 अन्न दृष्ट्वाप्रणम्याऽऽसौ V I, P I, 417, 12
 अन्नादर्भूणस्त मादृ V II, P I, 224, 12
 अन्नेन पूजनीयश्च V I, P I, 413, 2
 अन्नैर्नैवादिक्क कुर्यात् V I, P II, 334, 17
 अन्न पर्युषित विभ्र V II, P II, 24, 2
 अन्न पर्युषित विभ्र V II, P I, 227, 10
 अन्न पाणितल इत्त V I, P II, 416, 1
 अन्न पात्रे समुद्धृत्य V I, P II, 365, 2
 अन्नं पुष्टिकर ऋत्तु V I, P I, 433, 12
 अन्न बन्धाय मे भूमे V I, P I, 333, 9
 अन्न भुक्त्वा द्विजः कुर्यात् V II P I, 446, 11
 अन्नमय हि V I, P I, 103, 20
 अन्नमेकादशक पर्क V II, P II, 143, 7
 अन्नमेव पर गावा V II P I, 248, 17
 अन्न विद्या-मधु-स्त्रीणा V I, P I, 183, 3
 अन्न व्याहृतिर्भर्तृत्वा V I P I, 382, 18
 अन्नहीन क्रियाहीन V I, P II, 421, 4
 अन्नहीनो वरेभ्राद् V I, P I, 170, 2
 अन्नात्पुरुष V I, P I, 105, 7
 अन्नासो V I, P I, 47, 7
 अन्नापहारी V II, P II, 258, 14
 अन्नेन चान्नस्य V I, P II, 10, 15
 अन्नापद्यपि धर्मेण V I, P I, 201, 15
 अन्नामिकाऽन्नदा नित्य V I, P I, 266, 9
 अन्नायासप्रदायीनि V I, P I, 434, 6, 439, 7
 अन्नारब्धकार्ये V II, P II, 275, 5
 अन्नाभ्य्य सर्वकामा V I, P I, 281, 9
 अन्नात्तैश्चोत्सुजेद्यस्तु V I, P I, 301, 13
 अन्नार्थेन V II, P II, 174, 8
 अन्नापय ब्राह्मणानाम् V I, P II, 73, 7
 अन्नाविष्कृतपापास्तु V II, P II, 154, 12
 अन्नाशकालिवृत्तश्च V II, P II, 130, 3
 अन्नाशनी V II, P II, 135, 6
 अन्नाहितामिता स्तैन्यम् V II, P I, 17, 1
 अन्नाहितामिता V II P II, 100, 8
 अन्नाहितामिताऽपण्य V II, P II, 101, 6
 अन्नाहितामयोऽज्ञानाः V II, P I, 209, 19
 अन्नाहितामिरेकेन V I, P II, 286, 20
 अन्नाहितामेवैष्ट्याद्यम् V I, P I, 318, 17
 अन्नाहितामे प्रेतस्य V I, P I, 453, 7.
 अन्नाहितामिस्त्वौपासन V I, P II, 413, 8

- अभिमहाद्येन्द्रियाणा V II, P I,
 7, 16
 अभिमहाद्येन्द्रियाणा V. I, P I,
 54, 5
 अनिन्दन् भक्षयेतित्य V I, P I,
 127, 15
 अनिन्द्यजीव-कर्मा च V I, P I,
 181, 2
 अनिन्देषु विवाहेषु V I, P II,
 118, 13
 अनिन्द्येनामन्त्रिते V I, P II,
 366, 7
 अनिर्यतां च मर्त्याना V I, P
 II, 107, 1
 अनिर्यो विजयो यस्मात् V I, P
 I, 460, 2
 अनिरुद्धमलापी च V II, P II,
 229, 5
 अभिमन्त्रितभोजी V II, P II,
 285, 9
 अनिर्यतेरमाहृतैः V II, P I,
 234, 17
 अनिर्वशाहगोश्चैव V II, P I, 405,
 10
 अनिर्वशाया गो क्षीरम् V I P
 II, 380, 11
 अनिर्वशाहे पारशावे V II, P II,
 421, 7
 अनिर्वशाहे सान्ध्यपि च V II, P I,
 403, 16
 अनिर्विष्टार्थकसकान् V I P II,
 387, 4
 अनिर्वर्त्य महायज्ञान् V II, P II,
 141, 14
 अनिर्वृत्ते दशाहे तु V I, P II,
 230, 8
 अनिरुद्ध च मां प्राह V I, P I,
 366, 9
 अनिर्वेद्य न भोक्तव्य V. I, P. II,
 433, 13
 अनिरुद्धं चान्यनिष्टेषु V I, P I,
 448, 18
 अनिरुद्धं दुष्ट-शब्दोपमा V. I, P. II,
 304, 2
 अनिरुद्धत्वादहत्वाद्वा V I, P. II,
 423, 12
 अनिरुद्धत्वादहत्वाद्वा V. I, P II,
 423, 12
 अनिरुद्धयज्ञीऽपुत्रात्मा V I, P I,
 161, 4
 अनिरुद्धा चैव यज्ञश्च V. I, P II,
 150, 8
 अनिरुद्धा नवयज्ञेन V I, P I,
 168, 14
 अनुकल्पस्त्वय ज्ञेय V I, P II,
 344, 18
 अनुकल्पनिष्कृतीनां तु V II, P
 I, 460, 16
 अनुकल्पनिष्कृतीनां तु V II,
 P I, 460, 16
 अनुकल्पनिष्कृतीनां तु V II, P
 I, 460, 16
 अनुकल्पे विधिं ज्ञात्वा V. II, P
 I, 461, 14
 अनुक्रीडावसादत्त V I, P. I,
 182, 8
 अनुगच्छति नतारं V II, P I,
 54, 10
 अनुगम्याम्भासि स्रत्वा V I, P
 II, 280, 20
 अनुग्रहं तु वक्ष्यामि V II, P
 I, 376, 2
 अनुग्रहपरं ममो V I, P II,
 185, 6
 अनुग्रहार्थं विप्राना V. II, P. II,
 171, 4

अनुसह्यन्ति चाऽन्याऽन्यम् V I, P I 474 20	अनुयोगप्रदानेन चीन् V II, P II, 123 8
अनुच्छिद्यते भवनं नावनं V I, P I, 426 15	अनुसाराणापराधौ च V I, P I, 469, 13
अनुज्ञातश्च मिथोज्ञम् V I, P I 152 6	अनुलोमास्तु V I P II, 120, 2
अनुज्ञातस्तत ऊर्यान् V II, P I 302, 12	अनुवर्त्तनमेतेषां V I P I, 332 5
अनुज्ञानेऽपि सन् विद्या V II P I, 52, 15	अनुवृत्तन जीवन्ते V II P I 56, 1
अनुज्ञाप्य गुरु चैव V I, P II, 182, 3	अनुवृत्तौ च नान्यथा V I, P II, 468 2
अनुसूष्टेषु न स्वायात् V I, P I 260, 15	अनुष्णानिर्दकेनानि V I, P I, 236, 15
अनुद्वयकरा नृणां V I, P II 37, 9	अनुष्ठित तु यदेवै V I P II, 68 16
अनुपनीतम् V I, P II, 67, 13	अनुसयनम् V II P II 174, 9
अनुपातकिनस्त्वन्ते V II, P II, 91, 8	अनृतं मद्यमन्थ च V I, P I, 299, 6
अनुपातकिनस्त्वन्ते V II, P I, 15, 18	अनृत च समुत्कर्षे V II, P II, 103, 11
अनूदकमूत्रं पुरीषकरणे V II P I, 330, 9	अनृत च समुत्कर्षे V II P II 95, 7
अनूपाकृतमासानि V II, P I, 464 10	अनृतं प्रातिवारं च V I, P I, 480 10
अनुपत्तोऽपि कुर्यात् V II P II 405 15	अनृतवचनम् V II, P II, 99, 15
अनुपेनस्तु यो बालो V II P II 80 3	अनृतवाक्यं V II, P II 257, 11
अनुबन्धं परीक्षया V I P I, 454, 18	अनृतवाक्यं V II P II 134, 8
अनुबन्धादिकं दृष्ट्वा V II, P II, 204, 6	अनृतव्यनरासनस्य V II P II, 42 12
अनुबन्धादि विज्ञाय V I, P II 68, 2	अनृतानिघसनाकोशे V II P II 151, 2
अनुबन्धादि विज्ञाय V II P I, 235, 15	अनृती सोमप कुर्यात् V II P II 43 5
अनुभाविना च परिपावनम् V I, P II, 296, 15	अमृतमर्षी प्रादुर्भा V II P I 104 4

- अनुत्तेन V. II, P II, 152, 6
 अनुत्तौ तु यदा गच्छेत् V. II,
 P. II, 4, 8
 अनृण स्यात् पितृणां तु V. I, P.
 II, 465, 21
 अनृणा अधो V. I, P. II, 150,
 19
 अनेकधर्मशास्त्रज्ञ V. II., P I,
 230, 11
 अनेकानि सहस्राणि V II., P. I.,
 54, 1
 अनेकेभ्यो हि इत्तायात् V. I,
 P II, 94, 3
 अनेन तु विधानेन V II., P. II,
 58, 15
 अनेन प्रसविष्यध्वम् V I, P I,
 159, 11
 अनेन विधिना गोघ्नो V II., P. I.,
 218, 6.
 अनेन विधिना वेद V I, P II,
 10, 12
 अनेन विधिना निग्य V I, P. I.,
 311
 अनेन विधिना यस्तु V II., P I,
 247, 1
 अनेन विधिना याज्ञि V. I, P I,
 132, 13
 अनेन श्रिता वृत्त V I, P. I.,
 375, 14
 अनौद्धत्यमहीनस्य V. I. P II,
 161, 13
 अनौरस्येण पुत्रेण V I, P II
 249, 12
 अनौरस्येण पुत्रेण V I, P II,
 270, 10
 अनौरस्येण पुत्रेण V I, P II,
 250, 4
 अन्ये प्रवृत्तस्य V II., P II
 14- 11
 अन्यच्च गा-कृष्णाम्बित V. I,
 P II, 436, 15
 अन्यत् शशरमादत्ते V II., P. II.,
 211, 3
 अन्यत् V II., P II, 150, 3.
 अन्यत्र कुलदा षण्ड- V. I, P I.,
 202, 10
 अन्यच्च गर्भविभेषात् V. II., P I,
 167, 5
 अन्यच्च शधि सक्त्वा-SS ज्य V I,
 P. I., 422, 17
 अन्यत् इत्तु शीतद्रा V. I, P. II,
 425, 21.
 अन्यच्च पुनराधान V. II., P. II.,
 109, 10
 अन्यत् भोजनं कुर्यात् V. I, P. II.,
 279, 4
 अन्यच्च माता पिता V I, P II,
 278, 9
 अन्यच्च रामभा ऽजा ऽधि- V II,
 P. I, 182, 14
 अन्यच्च एतका ऽऽशीत्य V. I, P
 I., 302, 2
 अन्यच्च शिरण्यादिके V. I, P. II.,
 381, 18
 अन्यथा निष्कालं तस्य V. I, P II.,
 117, 1.
 अन्यथा दास्यन् राजन V I,
 P. II, 7, 9
 अन्यथा वर्तमानो मी V. I, P. II.,
 143, 17
 अन्यथा विप्रस्य V I, P I,
 177, 15
 अन्यथा गङ्गुर- V. I, P II.,
 61, 6
 अन्यद्वयस्युक्तं मेव V. I P I
 2-3 9
 अन्यद्वयैरुक्तं मेव V II, P I
 305, 17

अन्यदशगता परनी V I, P II 43 ^o , 5	अपत्य स्तत्वमेवैक V I, P II, 106, 18
अन्यानि V II P II, 292, 13	अपत्य रोहिणीषु V I, P. II, 313, 17
अन्यानि वा पवित्राणि V II, P II, 17, 16	अपत्यकामो रोहिण्यां V I, P. II, 312, 11
अन्याभितेषु शरषु V I, P II, 2 ^o , 16	अपत्यजन्म दूद्रायां V I, P II, 97, 18
अन्यांस्तौ चैव नारतानां V II P I, 56, 12	अपत्यलाभाद्या तु स्त्री V II, P. I, 30, 3
अन्याभानिमतान्वेवान् V I, P I 65, 7	अपत्य-विजयैश्वर्य—V I, P I, 18, 13
अन्याभिमस्तानिधौ तस्मिन् V I, P II, 331, 10	अपत्यस्यैव चापत्ययन् V I, P I, 131, 19
अन्यस्मै विधिवद्देया V I, P II, 8 ^o , 9	अपत्यार्थे स्त्रिय सृष्टा V I, P II, 76, 18
अन्यस्मै विधिवद्देया V I, P I, 81, 9	अपरपक्षे श्राद्ध कुर्वीत V I, P II 322, 20
अन्य त्वेव विजानन्ति V I P I 36 10	अपरश्वर्ण V I, P II 276, 11
अन्येषां प्रेतकार्याणि V I, P II 467, 14	अपरावाधमङ्गेश V I, P I, 181, 8
अन्येष्वपि तु कालेषु V I, P I, 157, 1 ^o	अपरा वृषली ज्ञेया V I, P II, 856, 21
अन्यै शतहस्ताख्येनात् V I, P I, 312, 1	अपराह्णे न मध्याह्णे V I, P I, 436, 9
अन्यैरपि कृते कृते V I, P I, 280, 5	अपरीक्षितमोजी स्यात् V II, P II, 227, 8
अम्बद्वयं च पूर्वेषु V I, P II, 114, 4	अपरणाग्निं V I P I, 384, 13
अन्विता यान्त्यचरित V II, P I, 5, 7	अपर निष्कृतिं म्रूयद् V II, P I, 201, 3
अप —	अपरैरभुत् किञ्चित् V I P I, 304, 7
अपकार तु य कुर्यात् V II, P II, 239, 7	अपवित्रक कथित V I, P. I, 24 ^o , 8
अपत्नीक प्रवासी च V I, P II, 333, 19	अपविषीकृतौ तौ तु V I, P I, 276, 9
अपत्नीक समारोप्य V. I, P II, 138, 3	अपराधो वा V I, P I, 66, 16
	अपश्चान्नापिन कटान् V. II, P I, 4, 18

- अपश्यत्तन्प्रको दग्ध V I, P I,
317, 5
- अपसव्य तत कृत्वा V I P II,
407, 5
- अपसव्य तत कृत्वा V I, P II,
407, 17
- अपसव्य तत कृत्वा V I P I,
357, 18
- अपसव्य तत कृत्वा V I, P I,
356 8
- अपसव्य तु तत्राणि V I, P II
437, 1
- अपसव्य तु तत्राणि V I P II,
437, 1
- अपसव्य न कुर्वति V I, P II,
430 5
- अपसव्यन कर्तव्य V I, P II
42 11
- अपसव्येन कर्तव्य V I P II,
417 3
- अपसव्यन पित्र्ये च V I P II
361 20
- अपस्मारि कुल यद्य V I P II,
73 12
- अपस्मारि च भवति V II P II
245 3
- अपहना इति तिलान विक्रिते V I
P II 402 1
- अपहृत्य च विमरुच V II I II
223 13
- अपहृत्य च सर्वस्व V II I II
22 12
- अपहृत्य तु वपौना V II I II,
113 6
- अपहृत्य नरा राम V II P II
10 7
- अपहृत्य पशून् धुद्रान् V II, P II,
11-, 10
- अपहृत्य सुवर्णं वा V II P II,
167, 1
- अपहृत्य सुवर्णस्य V II, P II,
88 1
- अपा पञ्चानोद्धार V II, P I,
153 14
- अपादेयस्य य कश्चित् V II P
II 144 7
- अपादेयान् यजुषिभ्य V II, P I,
425 1
- अपाङ्ग्य स विज्ञय V I, P II,
353 10
- अपा द्वावस गण्डूषे V I P I,
25, 17
- अपा समीप नियता V I P I,
344 17
- अपाणि पादा V I, P I 104, 14
- अपायीकरणं कृत्वा V II P II
137, 18
- अपायीकरणं ज्ञेयम् V II, P I
17, 10
- अपानाय स्वाहेति V I P I
418 4
- अपाने द्याने V I, P I 420 4
- अपापमक्तिस्त्रिचयम् V I P I
273 16
- अपापरोशी धर्मात्मा V I P I
181, 1
- अपामार्गं स्वमस्माकम् V I I I,
274, 1
- अपामार्गं शिरीषा ऽक-V II, P I,
102, 7
- अपि चन्द्रनक्षत्रस्य V II, P II,
186 8
- अपि चायेत साऽस्माक V I,
I II 307, 10
- अपि न सकृले भूयात् V I, P I,
363, 11

अप्रणोचोऽतिथि सायम् V I P I,
397, 17

अप्रतर्क्यमवित्तेय V II P II
216, 4

अप्रतिमाह्यमादाय V II, P II,
184, 8

अप्रवृष्टां स्त्रिय इत्या V II P I,
84, 10, 102, 5

अप्रयत्न सुखार्थेषु V I P II
145, 20

अप्रयत्नश्च V I, P I, 329, 15

अप्रयच्छन्नं समाप्नोति V I, P II,
80, 8

अप्रसस्नेषु यागेषु V I, P I
430, 1

अप्रामादमपि तां तन्मै V I P II,
77, 6

अप्रायस्य क्षम्यन्ते V II P II,
17, 8

अप्रौढाया च कन्याया V I,
P II, 245, 3

अप्यष्टमं सुग्मयानि V I, P II,
392, 22

अप्येकपङ्क्त्यां नार्थायाम् V I,
P I, 429, 5

अप्स्वमौ हृदये सूर्ये V I, P I,
367, 3

अप्स्वमौ वा V II, P II 141, 5

अप्यकार्यता कृत्वा V I, P I,
198, 15

अप्यकार्यता कृत्वा V II P II,
34, 4

अस्तु प्रास्य विनष्टानि V I P II
38, 20

अस्तु प्रास्यत तद्व्ययम् V II, P II,
117, 3

अफ —

अफालकृष्टेनासीत् V I, P II,
140, 19.

अव.—

अवुद्धिऋतमभ्यास V. II, P I
21, 13

अवुद्धिपूर्वकम्पने V I, P I, 279, 1

अवुद्धिपूर्वे चान्द्रायणम् V II, P I
394, 10

अवुद्धिपूर्वे तुसा स्यात् V II P I,
219, 9

अवुद्धिपूर्वे सानपनम् V II, P I,
40, 1, 6

अवृजमदपमय चैव V II, P I,
174, 12

अवृजमदपमयद्रकपुष्प V I, P II,
376, 14

अवृषतत्रचथैव V I P I,
295, 11

अवृषन्तु य कुदापि V I,
P II, 120, 1

अवृषम् V II, P II, 179, 18

अवृषता मासमासान् V II, P II,
150, 10

अवृषन् विवृषन् वाऽपि V I, P I,
16, 6

अवृषन्विवृषन्वाऽपि V II, P I,
229, 15

अवृषद्भन् V II, P II 157, 7

अवृषद्भानि जपयन्त V I, P I,
278, 14

अभ.—

अभक्ष्याणामपेथानाम् V II, P I,
371, 15

अभक्ष्य तद्विजाताना V II, P I,
367, 5

अभक्ष्यभक्षी V II, P II 253, 7

अभक्ष्यभक्षी गण्डमाली V II,
P II 253, 5

अभक्ष्यभक्ष V II, P II, 252, 16

अभक्ष्या पशुजातीना V I, P II 388, 12	अभिरम्यतामिति वात् V I, P II, 447, 17
अभय सर्वभूतेभ्यो V I, P II 160, 3	अभिवादनर्थात्स्य V I, P I, 336 ०
अभारोद्धने चति V I, P II, 386, 1	अभिवाद्य ततो विप्र V I, P I, 306 11
अभावे ज्ञातयस्तेषा V II, P I 35०, 3	अभिवाद्य द्विज युद्ध V I, P I, 327 ०
अभावे ग्रीहि यवया V I, P I, 315, 20	अभिरादात् पर विदो V I, P I, 302 16
अभानृका प्रसास्यामि V I, P II, 70, 13	अभिवादे तु य पूर्वम् V I, P I, 325, 1
अभावे बीजिनो नाता V I P II, 33९, 4	अभिवादे कृते वस्तु V I, P I, 32५, 16
अभावे सर्वस्वम् V II, P I, 129 7	अभिवाद्य द्विजा नाहात् V I, P I, 830, 14
अभिकृद्भावगुरण V II, P I 456, 9	अभिवाद्यो नमस्कार्य V I, P I, 327, 2
अभिरगच्छति या नात् V II P I 35०, 15	अभिरात् पतित पैर्नर्भव— V II, P I, 353 12
अभिराम्य गृणाद्विक्षा V I P II 187, 21	अभिरात् पतित— V I, P I, 175, 4
अभिराम्य च तीर्थानि V II, P II 201, 7	अभिरात्स्य चोरस्य V II, P I, 364 9
अभिराम्य तु यहात् V I P I 124, 14	अभिरास्तो युवा कृच्छ V II, P II, 151, 14
अभिवार V II, P II 100 6	अभिरापाद्दुरागान V I, P II, 76, 4
अभिवारमहीन च V II P II 111, 2	अभिरुक्त्वा गुद्धि ह्यात् V II, I I 164 10
अभिविद्विभक्तिश्च वा V II P II, 69 6	अभिरुन्धाय तु कलम् V I, P I, 160 1
अभिविप्रार्थयित्वात् V I P II 3८0, 12	अभिरुन्धिक्त वादे V II, P I, 201, 2
अभिरुन्धाय भूरिम् V I, P II 37, 7	अभिरुन्धिमावात् V I P II 70, 4
अभिरुन्धियपदसात् V I, P I 52 10	अधि कार्णावर्ति ह्यात् V II P I, ९० ०
	अर्थापङ्गा V II, P II, 157, 4

अभीष्टदेवताना च \ I P I 193 6	अभ्यासे वैश्व प्रोक्त \ II I II 44 1
अभुक्तवति नाऽभीयान् \ I P II 10 8	अभ्यङ्गाद्यैव यच्छिष्टं \ II I I 392
अभुक्तवस्तु चैतेषु \ I P I 414 8	अभ्यासात्तु क्रियानुष्टो \ II P II 1 1
अभाज्य तद्विज्ञानायाव \ II I I 337, 16	अभ्युक्त्य किञ्चिदुद्भूत्य V II P I 143 14
अभाज्य तद्भवद्भ \ \ I I I 4-6 1	अभ्युत्थान निर्यात्कार्प \ V I, P II 1 J 14
अभोज्य तद्विज्ञानीयात् \ I I I I 4 2 " 4-5 18	अभ्युत्थय यथाशक्ति \ I P I 389 1
अभाज्य प्राहराहार \ I I I II 83 11	अभ्युत्साही \ II I II 108 14
अभाज्य-राजन गत \ II I I 2 1	
अभाज्यस्तद्वता प्रादि \ II P I 179 2	अम —
अभाज्याना तु मुक्त्वात् \ II P I 304 10	अम्वष्ट सूत्रा निपाठ \ I P II 11
अभाज्याना तु सर्वेषु \ II P I 386 1	अमङ्गल तद्यत्नन V J P II, 105 18
अभाज्याना \ II I II 50 1	अमरकण्ठकपवत \ I I II 305 11
अभाज्यात्- \ II I II 93 16	अमर्या तु द्वय युयात् \ II P I 5 3
अभ्यङ्ग मञ्जन आक्षिपा \ I I II 46 1	अमर्या क्यलपवत \ II I I " 11
अभ्यङ्गन व्यापन च \ I I I 3 1	अमर्या द्वादिगारात्रम् \ II I I 305 19
अभ्यङ्गन व्यापन च \ I I II 4" 3	अमर्या प्राद्वण इत्या \ II I I 14 201
अभ्यङ्गाशरण नैव \ I I I 330 9	अमर्येतानि पञ्च अग्या \ II I I 101 -
अभ्यस्याप्य पादमानात् \ II I II 11 13	अमर्याया नर्तमान \ II I I 20 4
अभ्यस्य विद्या वैदनाया \ II I I 3 " 11	अमावास्या म मञ्जोत्त \ II I I 3
अभागतानुनियथासि \ I I I 77 10	अमावास्या पौर्णमास्या \ II I I, 3, 3
अभ्यासी च मर्यादाया \ II I I 3" 1"	

अमावास्या तिथि प्राप्य V II, P II 161, 16	अमृतापिधानमसि V I, P I, 431, 17
अमावास्या प्रकुर्वीत } I, P II, 331, 22	अमृते च मृते चैव V II, P II, 43 1
अमावास्या प्यतीपात V I, P II 308 19	अमृतेनाथ वा जीवित् V I, P I, 340 11
अमावास्यामपरुद्धे V I, P II, 402, 7	अमृतोपस्तरणमसि V I, P I, 419, 8
अमावास्यामष्टमी च V I P II, 100 20	अनेध्यकृतय वापा V II P II 226 12
अमावास्यायामुषीप्य V II, P I, 300 5	अनेध्यभुजश्च V II P I 403 16
अमावास्याया च V II P I, 304 4	अनेध्य राव शुद्रान्त्व—V I P I, 155, 3
अमावास्याया सर्वम् V I P II, 317, 5	अनेध्याशगतै स्पृष्ट V I P II, 377, 2
अमावास्या ऽशुका शृङ्खि V I P II 308, 6	अनेध्याना च सर्वेषा V II P I, 368, 16.
अमानुषीषु गोवर्जम् V II, P I 330 16	अनेध्यानि इतीतानि V II P II 79 4
अमानुषीषु गोवर्जं V II, P I, 340 3	अय —
अमास्येव वर्तेत V I P I, 472, 13	अयतीयेरनादौश्च V I, P I, 223 3
अमासा तु क्षयो यस्य V I, P II, 446, 16	अयज्ञोपनीती V I, P II 171 9
अमीनदन्तेत्यनुमस्य V I, P II 433 1	अयनादिषुधे आहुतम् V I P II, 326, 18
अमुक्तयोरस्तगयो V I P I, 435 4	अयनादौ सदा ऋच V I, P I 192, 3
अमुक्तयोरस्तगया V I. P I 435 14	अयने विषुवं चैव V I, P I, 15 3
अमुष्यमुखयकारी य V II, P II, 240, 6	अयने विषुवे चैव V I, P I 487 3
अमृषं मदिदुर्वेना V I, P I, 202 4	अयमेवाऽतिकृच्छः इत्याह V II, P I, 449, 13
अमृतापिधानमसि V I P I, 420 18	अयमेवाऽतिकृच्छः इत्याह V II, P II, 178 16

- अयसो महदानोति V I, P. I, 16,
 4; 129, 7, 447, 10
 अयाज्ययाजक V. II, P. II,
 258, 8
 अयाज्ययाजनम् V. II, P. II,
 99, 17.
 अयाज्ययाजन कृत्वा V. II., P. II.,
 184, 7
 अयाज्ययाजकश्चैव V. II., P. II.,
 219, 17.
 अयाज्ययाजकश्चैव V. II., P. II.,
 234, 8
 अयाचितं तु राज-ये V II, P. II.,
 173, 4
 अयाचितं स्वाकृतं V. I., P. I.,
 340, 12
 अयाचिते च द्वावष्टौ V. II., P. II.,
 172, 17
 अयाचितं हि तस्मैश्च V. I., P. II.,
 188, 15
 अयाचितकथं चैव V. II., P. I.,
 460, 2
 अयाचितान् हन् माह्वम् V. I., P. I.,
 202, 9.
 अयाचिनोपपत्तेषु V I, P. I.,
 202, 3
 अयाचनं स्वीदमानान् V. L., P. II.,
 346, 15
 अयातयापान्यस्य V. I., P. I., 173,
 18
 अयातयापाने इनाः V I. P. I.,
 256, 5
 अयातयापान्येतानि V I. P. I.,
 256, 8.
 अयातयापान्येतानि V. I., P. II.,
 152, 1R
 अयुजो भोजयेच्छास्त्रे V. I., P. II.,
 362, 9.
 अयुते पापमाते तु V. II., P. II.,
 280, 13
 अयोनिर्गो वृको हि स्यात् V. II.,
 P. II., 226, 1.
 अयोनी सङ्ग्रहं कृते V. I. P. I.,
 136, 3
 अयो इत्या ह पापाम्ना V. II., P. II.,
 256, 13
 अय.कांस्वीपमानां च V. II., P. II.,
 111, 3
 अर.—
 अरण्ये जायते पशु V. II., P. II.,
 233, 1.
 अरण्ये निर्जले वेद्ये V. II., P. II.,
 223, 6.
 अरण्ये निर्जले वेद्ये V II, P. II.,
 223, 9
 अरण्ये निर्जले वेद्ये V. II., P. II.,
 223, 15
 अरण्ये नि शलाके वा V. I., P. I.,
 46, 6
 अरण्ये वा बिलस्य V. II., P. I.,
 164, 6
 अरविमाषपुरसृज्य V. I., P. II.,
 429, 11.
 अराजके हि संकेतमिदं V. I., P. I.,
 447, 18
 अरिभेदं धियज्जुं च V. I., P. I.,
 252, 5.
 अरुणायाः सरस्वत्या V. II., P. II.,
 73, 11.
 अरुणोदयवेलायां V. I., P. I.,
 280, 16.
 अरुणोदयं विषम V. I., P. I., 463,
 17

अरोगिणीं भ्रातृमतीम् V. I, P II, 55, 3.	अर्थो वा एष आत्मनो V II, P I, 350, 6
अरोगित्वं यतो वीत V. I, P. II, 312, 4	अर्थाकं तु भ्रूणहत्याया V I, P II, 197, 12
अर्केण त्रिमधु कृत्वा V II, P II 281, 7	अर्थाकं विपश्चात् विनिघ्न V I, P II, 233, 1, 234, 10
अर्च्यं कृत्वा तु देवाय V I, P I, 468, 13	अर्थाकप्रसूतेरुत्पन्नं V II, P I, 16, 15
अर्च्यं दद्यात्कुटरीगी V II, P II, 280, 6	अर्वागव्याद्यश्च यत्र V I, P II, 454 II
अर्च्यार्थं पितृपात्रेषु V I, P II, 455, 2	अर्वागव्यान्मातृ पितृ V I, P II 467, 7
अर्थां पुष्पैश्च गन्धैश्च V I, P II, 410, 3	अर्हन्ति पितरस्त्रीस्त्रीन् V I, P I, 351, 9
अर्चनं सम्प्रवक्ष्यामि V I, P I, 365, 1	अर्ह्यार्थाकवाक्यानि V I P I, 10, 7
अर्चिर्विद्वत्स्वान् खट्वा च V I P I, 358, 4	अर्हत्तमाय विप्राय V I, P I, 396, 2
अर्धस्य सस्त्रयं कुर्यात् V I, P. II, 145 2	अर्हत्तमाय विप्राय V I, P II, 339, 7
अर्धानामुदिते पात्रे V I, P I, 179, 13	अर्हति स्वर्गवासोऽपि V I, P II 456, 15
अर्धार्थमग्निगच्छन्ति V I, P II, 187, 2	अर्हन्तर्हपरिज्ञानात् V I, P I, 189, 10
अर्धर्चान्नेऽथ वा कुर्यात् V. I P I, 293, 10	अल —
अर्धमसृतिमात्रा तु V I, P I, 232, 6	अलङ्कृतश्च सम्प्रदयेत् V I, P I, 471, 16
अर्धमर्षं नृपादीनां V. II, P I, 44, 6 328, 21	अलङ्कृत्य सुताशन V I, P II, 84 10
अर्धमावहनं प्राप्तम् V I, P II, 287, 11	अलङ्कृतस्य दातव्यम् V I P II 27, 16
अर्धमासं तु शुभ्रुषां V I, P II, 207, 5	अलङ्करी कालकर्षी च V I, P II, 259, 2
अर्धमासेन वैदवस्तु V I, P I, 277, 9	अलङ्करी कालकर्षी च V II, P II, 193, 8
अर्धरात्रादथस्ताद्यत् V I, P II, 129, 6	

- अलक्ष्य चैव लिप्सितं V I, P I, 472, 11.
- अलातुं किमुर्कं चैव V. II, P I, 404, 10
- अलातु हाहपात्रं वा V. I, P II, 191, 8
- अलाभे कन्याया V I, P. II, 96, 1.
- अलाभे साहपात्रस्य V I, P. I, 249, 8
- अलाभे स्वन्द्यगेहानां V I, P II, 41, 19
- अलाभे क्तकाद्याना V I, P I, 253, 16
- अलाभे देवसाताना V I, P. I, 220, 8
- अलाभे धौतवज्रस्य V. I, P I, 255, 16
- अलाभे ध्यानि भिक्षुणा V. I, P. II, 340, 1
- अलाभे न विपारी स्यात् V I, P II, 186, 10
- अलाभे येन केनापि V I, P. I, 381, 15
- अलुप्तकेशी यः पूर्वे V I, P II, 296, 10
- अनेद्यानामपेद्यानाम् V II, P I, 369, 1
- अनेद्यानामपेद्यानाम् V II, P I, 367, 1
- अल्पं पुनरस्युद्यम्य V I, P II, 426, 5
- अल्पं वा बहु वा यम्य V I, P I, 331, 9
- अल्पं वा बहु वा यम्य V. II, P I, 319, 19
- अल्पस्थाज्ञोमकालस्ये V I, P I, 260, 1
- अल्पशौचे भवेद्युद्धि V II, P I, 150, 3
- अल्पशौचा भवन्त्येते V II, P I, 180, 6
- अल्पस्य धान्यस्य V. II, P. I, 178, 1
- अल्पसंसर्गैर्जु परिलेखनम् V II, P I, 149, 19
- अन्पान्नाभ्यवहारणं V. I, P II, 194, 15
- अन्पायुषो भवन्तीह V II, P II, 235, 14
- अल्पेनाल्पेन संयेन V I, P II, 461, 9
- अन्पो वाऽपि महोन्वाऽपि V I, P II, 88, 7.
- अथ.—
- अवध्या सर्वे सन्ने V I, P I, 138, 7
- अवका हस्येके V II, P I, 341, 13
- अवकीर्णेषु V I, P I, 50, 4
- अवकीर्णेषु सुदुष्णम् V. II, P II, 107, 2
- अवकीर्णा कुण्ड गोलौ V. L, P. II, 348, 20
- अवकीर्णा च भवति V II, P II, 269, 13
- अवकीर्णा च वाप्यो V. I, P II, 359, 4
- अवकीर्णा प्रकाशेन V II, P II, 125, 18
- अवकीर्णा विना यज्ञा V II, P. II, 129, 13

अवकीर्णा भवेत्स्वा V II, P II, 125, 14	अवाच्ये ब्राह्मणस्योक्त्वा V I P I, 455 4
अवभृतावहासित V I, P II, 377, 17	अवाप्नोति न सन्दहं V I, P II, 318, 17
अवगूरण V II P II 258 9	अवारिपूर्वे प्रज्ञा तु V I P II, 246, 8
अवगूर्यं चरेत्कृच्छ्रम् V II, P I, 457, 2	अविक्रियविक्रयः V II P II, 99, 19
अवगूर्यं स्वप्नघातं V II, P I, 450, 14	अविगन्था रसापिता V II P I, 155 9
अवगूहति यं स्वप्न V II, P II 3 7	अविज्ञातस्तु अण्डाली V II, P I, 360 8
अवध्यात् ब्राह्मणानाह V I, P I 456, 7	अविज्ञातश्च अण्डाल V II P I, 120 1
अवमत्य च ये यान्ति V II P II 232 8	अविद्यमाने सगृया V I P II, 81 3
अवमत्य तु या पूर्वं V II P I, 58 3	अविद्यमाने सर्वस्वं V II, P I 217, 4
अवमृष्टयाज्ञ च स्नाता V I P I, 263, 7	अविद्यमान सर्वस्वं V II I I, 251, 14
अवदयं ब्राह्मण V I, P I, 163 6	अविद्यमाने सर्वस्वं V II, P I, 218 9
अवदयमनुभोक्तव्ये V II P I, 11, 13	अविद्या य प्रयच्छत V II P II, 227, 9
अवदयमनुभोक्तव्यं V II I I, 277, 6	अविद्यात् प्रतिगृहणाना V I P I 203 3
अवदयमेव वातप्यं V I I I, 408, 8	अविद्वत्प्रज्ञाचर्यं V I, P II, 74 13
अवदयं याति तिर्यकत्वं V II, P II, 255 1	अविद्वत्प्रज्ञाचर्यो V I P II 5 1
अवरश्मिर्ह वर्ण V I P II, 276, 18	अविमुने प्रविशतां V I P II, 183, 2.
अवर्च्ये मक्ष्यमान वा V II P I, 366, 2	अविमुक्ता मुल्लसत्य V I, P II, 229, 3
अवनीष्टं च-मार्जार- V I, P II 382 1	अविरोधनं धर्मस्य V I, P II, 182 11
अवस्था-वेद्यं कालानां V I P I, 191, 12	अविनीतं मया तदिः V II, P I, 145 9
अवाचीनपाणि V I P I, 3-4 20	अविरोधनं कर्मस्य V, I, P II 460 11.

- अवीचिमन्धतामिषं V. II., P. I.,
5, 4.
- अवीरा स्त्री स्वर्णकार- V. I., P. II.,
384, 17.
- अवीरा स्त्री स्वर्णकार- V. II., P. I.,
381, 3.
- अवीरास्त्री स्वर्णकार- V. II., P. I.,
388, 10.
- अवेक्षेत च शास्त्राणि V. I., P. I.,
336, 15.
- अवेक्ष्य च मलं चैव V. II., P. I.,
131, 17.
- अवेष्टयुषं जपेद्व्य V. II., P. II.,
169, 3.
- अवेष्टकताश्च निर्याताः V. I., P. II.,
376, 2.
- अव्यङ्गनाङ्गी सौम्यनाम्नी V. I.,
P. II., 55, 7.
- अव्यपस्वमनिवेशो V. I., P. I.,
305, 9.
- अव्यपस्वतर्पणोत्तरयं V. I., P. I.,
357, 6.
- अप्यामं चैवमध्येन V. II., P. I.,
155, 3.
- अप्याभाधेचमध्येन V. II., P. II.,
155, 13.
- अप्रती-मुप्रती वाऽपि V. II., P. I.,
68, 1.
- अश.—
- अशक्तस्वार्थि बालस्य V. II., P. I.,
129, 5.
- अशक्ता काश्चनं वद्यात् V. II., P. I.,
162, 16.
- अशक्ती भेषजस्वार्थो V. I., P. II.,
10, 4.
- अशक्ती भोगव्यन्धः V. I., P. I.,
317, 16.
- अशक्तुवंस्तु शुभ्रुषां V. I., P. I.,
485, 15.
- अशक्तं पुरुषं हरता V. II., P. II.,
244, 9.
- अशक्तोक्तेषु शान्त्येषु V. I., P. I.,
446, 7.
- अशित्वा तु परे लोके V. I., P. I.,
409, 4.
- अशित्वा सर्वमेवात्र V. II., P. II.,
149, 8.
- अशीतियंस्य वर्षाणि V. II., P. II.,
63, 7.
- अशीतियंस्य वर्षाणि V. II., P. I.,
35, 14.
- अशीत्यर्थे क्षिरे दद्यात् V. II., P. I.,
73, 16.
- अशुचेर्वा विना सहस्रयां V. I., P. I.,
307, 2.
- अशुद्धा शान्धवाः सर्वे V. I., P. II.,
204, 4.
- अशुद्धान्स्वयमप्येतान् V. II., P. I.,
110, 18.
- अशुद्धान् स्वयमप्येतान् V. II.,
P. I., 110, 3.
- अशुद्धानां तु पापानां V. II., P. II.,
246, 14.
- अशुल्का भ्राष्ट्रणार्हाश्च V. I., P. II.,
88, 17.
- अशून्यं तु करं कुर्यात् V. I., P. I.,
256, 14.
- अशून्यं चारुनालं च V. II., P. I.,
416, 10.
- अशुभं जपेद्ब्रह्माहतिपूर्वा V. I.,
P. II., 492, 2.
- अशीयात्तन्मना भूत्वा V. I., P. I.,
421, 13.
- अश्वेन्द्रियः पिता यस्य V. I., P. II.,
337, 5.

अभोजियश्चेद्दिगुणम् V II P I, 44, 429, 2	अष्टासु स्वहोरात्रम् V I, P I, 156, 15
अभोजियो वा पुत्र स्यात् V I, P II, 337, 6	अष्टमीद्वितयं चैव V I, P II, 31, 4
अभ्रज्या हतं हत्त V I, P I, 205, 1	अष्टमे पुष्टिः V I, P II 317, 18
अभ्राह्मेयानि धान्यानि V I, P II, 373, 4	अष्टमे लोकायावा ह्नु V I, P I, 438, 21
अश्व-गो-भूनि कन्याश्च V II, P II, 112 1	अष्टमे वापि कर्तव्यं V I, P II 27, 9
अश्वत्थवृक्षं च समालभेत् V I, P I, 322, 3	अष्टम्या च चतुर्दश्या V I, P I 283 1
अश्वत्थे माघमासे च V II, P II, 279, 6	अष्टम्यामपि वापिच्यं V I, P II, 315, 18
अश्वभूमिं प्रशंसन्ति V I, P I, 457, 4	अष्टम्या सर्वसम्पन्न V I P II 110 15
अश्वमेध राजसूय-V I, P I, 164 6	अष्टवर्षं ब्राह्मणम् V I, P I 148 1
अश्वद्वयं शरूनवमी V I, P II 311, 12	अष्टवर्षा भवेत्पौरी V I P II, 19, 4
अश्वमेधावभृथ V II, P II 150, 15	अष्टवर्षा भवेत्पौरी V I, P II, 79, 10
अश्वमेधावभृथ V II, P II, 121, 6	अष्टाशतविधानं V I, P I, 366, 5.
अश्वमेधावभृथ-V II, P II 83, 15,	अष्टागव्यं धर्महलं V I, P II, 5, 16
अश्वमेधावभृथं वा V. II, P I 339, 9	अष्टाशतवारिचद्वर्षाणि V. I., P. II, 179, 9
अश्वमेधावभृथस्यनेन वा V II, P I., 330, 2	अष्टाशतवारिचद्वर्षासती V. I., P. II, 197, 14
अश्वमेधेन शुद्धयन्ति V II, P II., 94 9	अष्टाशतदिनाभूने V II, P I, 163, 18.
अश्वगुल्फं V II, P II., 157, 8,	अष्टाशतहात स्नानं स्यात् V II. P I., 160, 16
अश्वगुत्तीयायाम् V I P II 316, 19	अष्टाशतऽहनि तथा V I, P II., 25, 3
अश्वानाशुभ विधिबलं V I, P II 312 6	अष्टाशतस्यवभाष्य V I, P I. 308, 5
अथ —	अष्टाशतान् गदातेन V I, P II, 84 7
अश्वका-वार्षिकभाजं V I, P I, 163, 12	
अश्वका-वार्षिकभाजं V I, P II 18 11	

अष्टविणस्य मासेन ५ I P II, 372, 4	असम्भोजताशाऽपि ५ II, P I, 20, 20
अष्टायेते यतस्त्वस्मात् ५ I P II, 392 3	असंस्कृतप्रमीताना ५ I P II 426 8
अष्टाह्नं तु वैश्यस्य ५ I P II 239 5	असंस्कृता तु सा ज्ञप्ता ५ I P II 246 9
अष्टाक्षरता कुर्यात् ५ I P I 300 11	असंस्कृताया कन्याया ५ I P II 82 4
अष्टाक्षरता माला ५ I P I 309 13	असंस्थितेऽप्रीवीमिवे ५ I P II 385 7
अष्टौ घासान् प्रतिदिनं ५ II P I 304 8	असंगाद्य सगोत्रा वा ५ I P II 290 16.
अष्टौ घासा मुनेर्भक्ष्या ५ I P I 421 19	असंख्यं ५ II P II 100 9
अष्टौ घान्द्रायण दया ५ II P II 200 3	असंख्यं ससद्वाहम् ५ I P II 134 12
अष्टौ दश द्वादशवर्षाणि ५ I P II 355 10	असंख्यं प्राधिगमनम् ५ II P I 17, 2
अष्टौ पिण्डान् कृत्वा ५ I P II 50 8	असंख्यं प्राधिगमनम् ५ II P II 103 7
अष्टौ मासान् विहार स्यात् ५ I P II 182 19	असंस्कार्येताऽधीर ५ II P II 214 15
अष्टौ कृष्णवार्द्व्यात् ५ II P I, 74 1	असंस्कृता निराश्रय ५ I P I 215 15
असु —	असंस्कृतमवतान ५ I P I 184 4
असत्प्रिणी तद्वार्या ५ I P II 43 2	असत्प्रतिग्रह ५ II P II 90 18
असम्बद्धमलापद्य ५ II, 1 II, 212 6	असत्प्रतिग्रहो विज्ञया ५ II P II 122 9; 12 7
असम्बद्धमलापी च ५ II P II, 214 8	असत्प्रतिग्रहो विज्ञया ५ I P I 188 12
असम्भव तथा दग्धान ५ I I I 39, 6	असत्प्रतिग्रहो विज्ञया ५ I P II 134 11
असम्भव तु पूर्वस्य ५ I I II 180 11	असत्प्रतिग्रहो विज्ञया ५ I P I 205 2
असम्भवे वरिष्ठुर्वा ५ I, P II 70 2	असत्प्रतिग्रहो विज्ञया ५ I P I, 100 1
असम्भव वरिष्ठुर्वा ५ I, P II 300 10	असत्प्रतिग्रहो विज्ञया ५ I I II 251 10
	असत्प्रतिग्रहो विज्ञया ५ I I II, 200 1

असपिण्डा च याः मातुः V. I., P. II., 62, 10.	असिपञ्चनं सेष्व V. II., P. I., 353, 2.
असमक्षं तु दम्पत्योः V. I., P. I., 312, 6.	असुराणां कुले जाता V. I., P. II., 393, 10.
असमानं द्वितीयेन V. I., P. II., 265, 7.	असुराणां हि तद् पात्रम् V. II., P. I., 302, 3.
असमानैश्च सङ्कीर्णैः V. I., P. II., 226, 4.	असुरापहतं सर्वं V. I., P. II., 308, 7.
असमानैश्च सङ्कीर्णैः V. II., P. I., 21, 5.	असुरामद्यपाने च V. II., P. I., 369, 16.
असरूपे स्तुतं नक्तं V. II., P. I., 426, 15.	असूयकायाऽऽमृजं V. I., P. I., 147, 3.
असवर्णास्त्रिया सार्धं V. I., P. I., 425, 18.	असूयकांश्चादिद्रव्यसंयोगे V. II., P. I., 178, 7.
असवर्णोऽथ कन्यासु V. I., P. II., 98, 1.	असूयगरी स भवति V. II., P. II., 285, 5.
असवर्णास्तु सम्पूज्याः V. I., P. I., 328, 8.	असौ वैवलको नाम V. I., P. II., 353, 9.
असवर्णास्वयं ज्ञेयो V. I., P. II., 93, 6.	असौ नानाहमस्माति V. I., P. I., 322, 17.
असहिष्णुतयान्मस्व V. II., P. II., 219, 9.	असौ स्वर्गाय लोकाय V. II., P. I., 73, 7.
असाध्यतोगी बालप्र V. II., P. II., 248, 12.	असौ स्वर्गाय लोकाय V. II., P. I., 73, 7.
असाध्यव्याधिना मन्त V. II., P. II., 281, 13.	अस्कन्धयंस्तन्मनाथ V. I., P. I., 420, 11.
असामर्थ्यान् कुर्याच्छत V. I., P. I., 276, 14.	अस्तज्जले तु य शोभ V. II., P. II., 147, 10.
असाधकस्तु यः प्रोक्तः V. I., P. I., 340, 9.	अस्थि चर्मविनिर्मुक्त V. II., P. I., 154, 10.
असाधवनेनिहृद्वेति V. I., P. II., 431, 6.	अस्थितैश्च शरीरस्य V. I., P. II., 453, 13.
असाधाविरयः V. I., P. I., 118, 2.	अस्थीनि V. II., P. II., 72, 1.
असाधैतत्त इति V. I., P. II., 431, 14.	अस्थिनि विगुणं प्रोक्तं V. II., P. I., 23, 8.
असिपञ्चनं चैव V. II., P. I., 5, 5.	अस्थिभङ्गः यदां कृत्वा V. II., P. I., 267, 6.
	अस्थिभङ्गः यदां कृत्वा V. II., P. I., 267, 10.

- अस्थिभेदेऽतिकृच्छस्तु V. II., P. I.,
 458, 2.
 अस्थिमतां तु राक्षानां V. II., P. I.,
 84, 6.
 अस्थिमतां सहस्रं तु V. II., P. I.,
 85, 1.
 अस्थिमहधे तु त्रिगुणम् V. I., P. I.,
 132, 12.
 अस्थिसञ्चयनं कार्यं V. I., P. II.,
 294, 14.
 अस्थिसञ्चयनादर्थांश्चरि V. I.,
 P. II., 284, 20.
 अस्थिसञ्चयनादर्थांश्चरि V. I.,
 P. II., 283, 12.
 अस्थिसञ्चयनादर्थांश्चरि V. I., P. I.,
 136, 4.
 अस्थिसञ्चयने विप्रो V. I., P. II.,
 284, 9.
 अस्तातश्च पुमान्नाहो V. I., P. I.,
 268, 14.
 अस्तास्ता चान्यदस्ता च V. I.,
 P. II., 208, 5.
 अस्तास्ता नाचोत्त कर्म V. I., P. I.,
 258, 13.
 अस्तास्ता तु यदा भुङ्क्ते V. II.,
 P. II., 143, 9.
 अस्तुदयस्पर्शानं कृत्वा V. II., P. II.,
 143, 2.
 अस्तुदयस्पर्शाने चैव V. I., P. I.,
 222, 2.
 अस्माकं चैव संदर्षां V. II., P. I.,
 236, 3.
 अस्माकं निरयमस्तेतम् V. I., P. I.,
 417, 13.
 अस्मानं सम्पदं क्षुति V. II., P. II.,
 187, 11.
 अस्तिन्काले न शेषः स्यात् V. I.,
 P. II., 29, 11.
 अस्मिन् कालियुगे घोरे V. II., P. II.,
 162, 16.
 अस्त्य तु वेदादिस्तात् V. I., P. I.,
 39, 8.
 अस्तां यो जायते पुत्रः V. I.,
 P. II., 70, 14.
 अस्त्य वेदस्य सर्वतः V. I., P. I.,
 113, 3.
 अस्त्य सर्वस्य शृणुत V. II., P. II.,
 211, 14.
 अस्त्वयै लोकविहिंसं V. I., P. II.,
 65, 7.
 अस्त्वयां ह्याहुतिः सा स्यात् V. I.,
 P. II., 279, 8.
 अस्त्यन्वा धर्मं स्त्री V. II., P. I.,
 18, 17.
 अस्त्यः सर्वमेवैतत् V. I., P. I.,
 472, 6.
 अह.—
 अहर्तं तद्विजातीयान् V. I., P. I.,
 264, 15.
 अहर्वापि यथावर्णं V. II., P. II.,
 76, 2.
 अहन्यहनि यच्छ्राद्धं V. I., P. II.,
 300, 4.
 अहन्येकाग्रतो तेषां V. I., P. II.,
 458, 16.
 अहन्येकाग्रतो नाम V. I., P. II.,
 19, 11.
 अहमेव न जानामि V. II., P. I.,
 377, 2.
 अहर्हर्माक्षणेभ्यांऽहं V. I., P. I.,
 392, 1; 400, 6.
 अहविष्यस्य V. I., P. I., 382, 7.
 अहस्त्यदस्त्यन्वास्तु V. I., P. II.,
 245, 4.

अहानि पञ्च विद्याप्यान् P II., 133 14	V II	अहोरात्रापिती भूत्वा V II P II 145 7
अहिंसक शुभाचार V I P I 482 6		अहोरात्रोपिती भूत्वा V II P II., 144 8
अहिंसा गुरुशुभ्र्या V I P I., 84 11		अहोरात्रापिती भूत्वा V II P I., 39 9
अहिंसा सत्यमक्रोध V II P II 170 2		अहारात्र कृतीयेऽहि V II., I I, 162 6
अहिंसा सत्यमस्तय V I P II., 181, 10		अहोरात्रं न भान्त्स्यम V I P I., 437 4 437 14 439 8
अहिंसा सत्यवचनम् V I I I 128 1		अह पाठशकं यत् V I., I II 319 10
अहिंसा ऽग्नेय-माशुय V II I II., 169 9		अह-सवसासवर्वाक V I I II 233, 2
अहिंसा सत्यमक्रोधी V I., I II., 366 3		अह-रोष इत्याद्याम् V I., I II., 266 23
अहिंसाया च भूतानाम V I P II 194 18		अह पराकं नयेकम् V II., I II., 171 3
अहोनाञ्जने इत्येवार्थं V II., P II 8 8		अह प्रातरहनेकम् V II., I II 171 2.
अहुरवाऽग्निमसन्नप्यं V I., I I., 400 3.		अहः परस्य सुहृतेषु V I., P II., 291 3
अहोरात्राचर्या शुद्धि V I P II 243 15		अह पूर्वं द्विवाचं वा V I., I II 7 5
अहारात्रापवासान् V II., P I., 370 4		अहि चह्वने कुर्यात् V I I II 200 7
अहोरात्रोपिन स्नात्वा V I I I., 438 4		अहो नागत्य चर्त्ता वा V I., I II., 140 1
अहोरात्रापिन स्नात्वा V II., I I., 453 11		आ
अहारात्रोपिन स्नात्वा V II I I., 110 6		आह्वानाय चर्त्तां तु V II., P I 123, 4
अहारात्रोपिन स्नात्वा V II., P II., 142, 15		आह्वारं नयेतिह्यं V I I II 40 10
अहारात्रय च सधि V I., P I., 269 15		आहारात्रिच वृत्तम् V II I I 414 11
अहारात्रोपिनो भूत्वा V II., I I., 320 1		
अहोरात्रोपिनो भूत्वा V II P I 420 9		

- आकाशमिव पट्टेन V. I., P. I.,
 198, 18.
 आकाशावायुः V. I., P. I., 105, 6.
 आकाशे भुवि मूर्ध्नीति V. II., P. II.,
 15, 8.
 आकाशे समुपो वायुः V. I., P. I.,
 96, 7.
 आकाशेऽतिर्भया क्षिप्तः V. I., P. II.,
 196, 6.
 आकालिकमनःशायं V. I., P. I.,
 158, 8.
 आकिञ्चन्यमदम्भश्च V. I., P. II.,
 196, 8.
 आकीर्णं भिक्षुकैर्वान्यैः V. I., P. II.,
 190, 7.
 आक्रुष्टस्ताडितो वाऽपि V. II., P. II.,
 97, 12.
 आक्रोशममृतं कृत्वा V. II., P. I.,
 455, 6.
 आक्रोशानर्थं हिंसायाम् V. II., P. I.,
 180, 13.
 आक्रोशेऽनुत्तवादे वा V. II., P. I.,
 458, 13.
 आक्षिप्तो भोषणीमश्च V. I., P. II.,
 76, 6.
 आरुद्रं मूषक-माजारं- V. I., P. II.,
 388, 14.
 आरुर्नकुल माजारी V. II., P. I.,
 66, 12.
 आर्योर्भूयं पुरीषं च V. II., P. II.,
 185, 3.
 आययानानि तपान्यानि V. II.,
 P. II., 160, 1.
 आययानानि विरासांश्च V. I., P. II.,
 422, 7.
 आयमिदं चिदं शब्दाश्च V. I., P. I.,
 185, 6.
 आगः स्वपि नयाऽन्वेष्टुः V. I., P. I.,
 455, 1.
 आग्नेयं V. II., P. II., 283, 8.
 आग्नेयं भस्मना-ऽऽपाद् V. II., P. II.,
 14, 4.
 आग्नेयं भस्मना स्नानं V. II., P. II.,
 16, 1.
 आग्नेयमष्टाकपालं V. I., P. I.,
 449, 18.
 आत्वेनेत विशुद्धयर्थं V. I., P. I.,
 278, 10.
 आचम्य च ततः कुर्यात् V. I., P. I.,
 393, 1.
 आचम्य च ततो दद्यात् V. I., P. I.,
 364, 4.
 आचम्य देवं ब्रह्माणं V. I., P. II.,
 193, 8.
 आचम्य प्रयतो नित्यम् V. I., P. I.,
 303, 2.
 आचम्य प्रयतो नित्यं V. I., P. I.,
 256, 6.
 आचम्य प्रयतः पथात् V. I., P. I.,
 279, 9.
 आचम्य प्रयत पथात् V. I., P. I.,
 279, 12.
 आचम्यात्पृथग्वेण V. I., P. I.,
 432, 1.
 आचम्यान्वादि-सलिलम् V. I.,
 P. II., 295, 4.
 आचम्यातः परं मौनी V. II., P. II.,
 195, 6.
 आचम्याऽऽग्निनाऽक्रोशः V. I.,
 P. I., 415, 8.
 आचरेदुपरि स्नानं V. I., P. I.,
 260, 6.
 आचान्तः पुनराचामेन V. I., P. I.,
 241, 15.
 आचान्तः पुनराचामेन V. I., P. I.,
 431, 18.
 आचान्तः पुनराचामेन V. I., P. I.,
 241, 12.

- आचान्तेषु पुनर्दद्यात् V. I., P. II.,
 434, 17.
 आचान्तेष्वेके V. I., P. II., 430, 10.
 आचान्तेभ्यो हिनेभ्यस्तु V. I., P. II.,
 437, 0.
 आचान्तेषुवकं दद्यात् V. I., P. II.,
 434, 12.
 आचान्तीह्यभ्युविभावत् V. I., P. I.,
 432, 9.
 आ चालपरिणामात् V. I., P. II.,
 365, 19.
 आचान्मय विष्वाकं V. II., P. II.,
 184, 3.
 आचान्मय विष्वाकं V. II., P. II.,
 183, 15.
 आचान्मस्तानि निर्हन्ति V. II., P. II.,
 185, 1.
 आचान्मेवेव भुक्त्वात् V. II., P. II.,
 4, 11.
 आचान्मिदमुपात्तं च V. I., P. I.,
 239, 3.
 आचान्मेस्तम्भं चैषां V. I., P. I.,
 307, 5.
 आचान्मेस्तम्भो धर्मः V. I., P. I.,
 143, 10.
 आचान्मेतिः कृषिश्च V. I., P. II.,
 351, 12.
 आचान्मात् कीर्तिनामोति V. I., P. I.,
 143, 11.
 आचान्माह्वने द्यायुः V. I., P. I.,
 143, 10.
 आचार्यं च देत V. I., P. II., 42, 3.
 आचार्यं तु स्वमु देते V. I., P. II.,
 48, 9.
 आचार्यनिन्वाचनम् V. I., P. I.,
 131, 1.
 आचार्य-शशी V. I., P. II., 247, 3.
 आचार्यवर्णा इत्युपां V. II., P. I.,
 317, 9 320 2
- आचार्य-विभुषाध्यायान् V. I., P. II.,
 278, 12.
 आचार्यपुत्रः शुभ्रश्च V. I., P. I.,
 146, 8.
 आचार्य-आचार्य-V. I., P. II., 336, 1.
 आचार्यभार्योगमने V. II., P. II.,
 269, 3.
 आचार्य-मातामहे V. I., P. II., 249, 3.
 आचार्यमृत्विजश्चैव V. II., P. II.,
 224, 2.
 आचार्यं वाऽऽप्नुवाध्यायं V. I.,
 P. II., 279, 1.
 आचार्यं सप्तसाहस्रं V. II., P. II.,
 65, 11.
 आचार्योश्चैव गन्धर्वानि V. I., P. I.,
 356, 13.
 आचार्यस्य च सप्तश्च V. II., P. I.,
 325, 10.
 आचार्यस्य पराकं तु V. II., P. I.,
 328, 6.
 आचार्यं स्वपुत्राध्यायं V. I., P. II.,
 278, 4.
 आचार्य चार्यवित्त्वा च V. I.,
 P. II., 84, 2.
 आच गण्यं वा V. I., P. II., 33, 1.
 आचान्मनसु नौमानं V. I.,
 P. II., 245, 12.
 आचान्मनसुननभवात् V. I., P. I.,
 179, 7.
 आजीवनाय धर्मस्तु V. I., P. I.,
 454, 6.
 आचर्यं च सार्वदण्डं तु V. I., P. I.,
 159, 1.
 आचर्यं पदोपधीकृतम् V. I., P. II.,
 154, 14.
 आचर्यं इत्यनयोरे V. I., P. II.,
 317, 4

- आङ्ग्यहोमो हविषश्चा- V. II., P. I.,
 299, 15.
 आङ्ग्यैव हि शालामौ V. II., P. I.,
 195, 14.
 आताच्छेपी मम द्वेषी V. II., P. I.,
 9, 22.
 आहासम्पारिणी वक्षाम् V. II., P. II.,
 114, 17.
 आवकैस्तैश्चतुर्भिश्च V. I., P. II.,
 141, 10.
 आतनायिदिजाभ्याणां V. I., P. I.,
 134, 8.
 आत्मेर्भोजनं तेषां V. I., P. II.,
 424, 7.
 आतुराणां च संन्यासे V. I., P. II.,
 149, 19.
 आतुरस्तान् उत्पन्ने V. II., P. I.,
 169, 10.
 आतुरामभियुक्तां वा V. II., P. I.,
 246, 7.
 आतुरामभिरास्तां च V. II., P. I.,
 214, 18.
 आत्मतः शौचवान् शान्तः V. II.,
 P. II., 214, 12.
 आत्मघातकस्पर्शन- V. II., P. I.,
 26, 1.
 आत्मसुखं सुखं वा V. II., P. II.,
 88, 8.
 आत्मना पिबति क्षीरं V. II., P. II.,
 239, 1.
 आत्मना राजघातो वा V. II., P. I.,
 71, 4.
 आत्मना सनिषीते V. II., P. I.,
 22, 20.
 आत्मना सम्मिते कूपे V. II., P. I.,
 345, 9.
 आत्मनैव साहायेन V. I., P. II., 194, 12.
 आत्मनः कामकारेण V. II., P. II.,
 224, 19.
 आत्मनः पोषको मूढः V. II., P. II.,
 223, 2.
 आत्मवत्त्वमलोभस्वं V. I., P. I., 84,
 12.
 आत्मनो यदि वाऽन्येषां V. II., P. I.,
 248, 7.
 आत्मनो यदि वाऽन्येषां V. II., P. I.,
 246, 11.
 आत्मनोऽर्थे क्रियारम्भो V. II., P. II.,
 103, 1.
 आत्मन्यग्नीन् समारोप्य V. I., P. II.,
 159, 20.
 आत्मन्यग्नीन् समारोप्य V. I., P. II.,
 152, 19.
 आत्मनस्त्यागिनां नास्ति V. I., P. I.,
 1, 8.
 आत्मन्येव च सन्दुष्टः V. I., P. II.,
 176, 17.
 आत्मानं घातयेद्यस्तु V. II., P. I.,
 20, 22.
 आत्मानं घातयेद्यस्तु V. I., P. II.,
 228, 6.
 आत्मानं घातयेद्यस्तु V. II., P. I.,
 22, 9.
 आत्मानं वक्षिणाहीनो V. I., P. I.,
 170, 3.
 आत्मानं धर्मकुर्ये च V. I., P. II.,
 385, 2.
 आत्मानं पीडयित्वापि V. I., P. II.,
 190, 18.
 आत्मानं सर्वकार्याणि V. I., P. I.,
 467, 13.
 आत्मानं स्पर्शयेद्यस्तै V. II., P. I.,
 47, 4.
 आत्मार्थे V. II., P. II., 100, 7.
 आत्मार्थे च क्रियारम्भो V. II., P. I.,
 16, 13; 304, 2.

- आत्मा विपु-यः सरस्य V. I, P. II, 474, 2
 आत्मा वा इदम् V. I, P. I, 99, 11.
 आर्त्तविवेकादि न स्थायात् V. I, P. I, 286, 1
 आत्मैव पौष्टितो वेन V. II, P II, 240, 12
 आत्रिपक्षात् त्रिरात्र स्यात् V. I, P. II, 232, 19
 आधर्षणाश्च ये केचिन् V II, P II, 159, II.
 आदृशीत मृशोऽपश्च V II, P I, 19, 16
 आदृशीत यतो ज्ञान V I, P I, 322, 13.
 आदृश्यानिर्धेनोऽप्याग्नि V. I, P I, 161, 11.
 आदर्शाज्ञान-माङ्गल्य- V. I. P. I, 320, 17.
 आदाने च विसर्गे च V. I, P. I, 470, 7.
 आ हाहाहा वृत्ताहाह V. I, P II, 464, 5.
 आदिकर्ता स भूताना V I, P. I, 106, 3
 आदिर्यकिरुणै. वृत् V I P I, 287, 10.
 आदिर्यमन्त्रिका विष्णु V I P. I 365, 1
 आदिर्यमन्त्रयित्वा तु V II P II 49, 11
 आदिर्यपारे स्वारोन्ध V I, P II 315, 1.
 आदिर्यादिमहात्मा च V I, P. I, 193, 7.
 आदिर्यादिदिनेष्वेव V I P II, 315, 10
 आदिर्यादिमुखो भूत्वा V. II, P. I., 302, 11.
 आदिर्यादिमुखस्तिष्ठन् V. I, P. I, 296, 2.
 आदिर्या वसवो रुद्रा V. I, P. I, 315, 3.
 आदिर्ये दर्शयित्वात्र V. I, P. II, 193, 6.
 आविप्रभृति या साध्वी V. II, P. I, 58, 7.
 आविष्टेत् प्रथमे विष्टे V. I, P. II, 456, 10.
 आवि-मध्या ऽवसानेषु V I, P II, 40, 3
 आविष्टी वेदविक्रेता V II, P. I, 449, 21.
 आवी तावत् प्रभाते V II, P. II, 16, 17.
 आवी मध्येऽवसाने वा V. I, P. II, 331, 20
 आव्यं आदृमगुह्योऽपि V. I, P. II, 467, 17.
 आद्यन्तयोर्वर्णयोस्तु V. I, P. II, 448, 19.
 आद्यमेकादशे कुर्वीत V I, P. II 468, 9.
 आद्ये कृते तु यो धमे V. I, P. I, 83, 1
 आद्येऽवसाने आदृस्य V. I, P II, 401, 21
 आद्येन्द्रादेव कर्तव्या V I. P II 216, 9
 आ दारद्याहात्राणि V. II. P I 166, 15
 आ दारविद्यात् अथबन्धो V I. P. II, 31, 13.
 आधत्त पितरो गर्भम् V I. P II, 438, 11

- आधानकाले सोमे च V. L., P. II.,
 296, 20.
 आधायामीन् विशुद्धास्त्रा V. L., P. I.,
 161, 16.
 आधायसोपे तु V. II., P. I., 145, 12.
 आध्यात्मिकी कथां मुख्या V. I.,
 P. II., 185, 5.
 आनन्दी मन्त्रति V. I., P. I., 102, 16.
 आनन्द्याकुलधर्माणां V. L., P. II.,
 453, 12.
 आनन्द्यायैव कल्पन्ते V. I., P. II.,
 372, 10.
 आनीय विप्रसर्वम् V. II., P. II.,
 68, 14.
 आनुलोम्येन कूर्वाति V. II., P. I.,
 151, 7.
 आनुलोम्येन सम्भूता V. I., P. II.,
 118, 17.
 आशुशुभस्य सूक्तस्य V. I., P. I.,
 367, 9.
 आशुशुभस्य परी धर्मो V. I., P. II.,
 316, 14.
 आप एव शता ब्रूयाः V. I., P. I.,
 287, 4.
 आपत्काले स्वयं कूर्वातु V. L., P. II.,
 5, 7.
 आपत्काले च कदाम् V. I., P. II.,
 5, 3.
 आपत्काले सम्प्रगृह्यन् V. II., P. I.,
 414, 2.
 आपत्काले विना त्रायं V. II., P. II.,
 141, 1.
 आपत्काले च यत् प्रोक्तं V. II., P. I.,
 238, 12.
 आपत्काले वादित्याहः V. I., P. II.,
 448, 15.
 आपत्काले सोपे च V. I., P. II.,
 334, 2.
 आपत्काले च कदायां V. I., P. II.,
 257, 17.
 आपत्काले न कांस्ये तु V. I., P. II.,
 191, 10.
 आपत्काले विजात्याणां V. I., P. I.,
 136, 10.
 आपत्काले प्रयासां च V. I., P. II.,
 56, 3.
 आपत्काले क्रियापूर्वे V. I., P. II.,
 43, 7.
 आपत्काले प्रयासाय V. I., P. II.,
 421, 8.
 आपत्काले प्रयासाय V. I., P. I., 275, 8.
 आपत्काले क्रियापूर्वेः कुर्यात् V. I., P. I.,
 293, 3.
 आपः पुण्याः पवित्राश्च V. I., P. I.,
 275, 4.
 आपः पुनन्तु V. I., P. I., 55, 8.
 आपः प्रयाय V. I., P. I., 408, 11.
 आपः पुनन्तु मन्त्रेण V. I., P. I.,
 297, 10.
 आपः पुनन्तु मध्याह्ने V. I., P. I.,
 295, 7.
 आपः शुद्धा भूमिगताः V. II., P. I.,
 191, 5.
 आपः शुद्धा भूमिगताः V. II., P. I.,
 155, 12.
 आपः सुराभाजनस्याः V. II., P. I.,
 414, 1.
 आपः स्वभावतो मेध्याः V. I., P. I.,
 287, 7.
 आपः विषोऽथ विधिनत् V. I., P. I.,
 146, 11.
 आपः एतौऽयं वापु V. I., P. I.,
 146, 9.
 आप्यायनाय भूतानां V. I., P. I.,
 395, 7.
 आप्यायस्य V. II., P. I., 299, 14.

आप्रापणात् V I, P II, 193, I	आमभ्राह्मे तथा भुक्त्वा V II, P I, 425, 3
आपुतान पुनराचान्तात् V I, P II, 232, 14	आमभ्राह्मे भवेदथै V II, P I, 425, 16
आग्निहोके कृच्छ्रमाद स्यात् V II, P I, 424, 10	आमभ्राह्माशने विराज् V II, P I, 392, 6
आ नदस्त्वन्वपर्यन्त V I, P I, 361, 1	आमिषेण तु यक्षिन् V II, P I, 172, 3
आभ्युदधिके V I, P II, 459, 10	आमृत्योश्चात्परत्त शीघ्र V I, P I, 233, 9
आमन्वण विना सुन्या V II, P II, 232, 12	आमृत्यो अभिवाञ्चिच्छ्र V I, P II 134, 14
आमन्वितश्चिर नैव V I, P II, 267, 1	आम्नातमातुरस्त्वाने V I, P I, 287, 11
आमन्वितश्च योविषां V I, P II, 366, 15	आम पुत्राग विन्वानात् V I, P I, 252, 1
आमन्वितस्तु य आह्ने V I, P II, 367, 12	आमान् पालेयतामिभून् V I, P II, 370, 6
आमन्वितस्तु य आह्ने V I, P II, 367, 16	आमो कन्नाथं इत्यादि V I P I, 57, 4
आमन्वितस्तु ते विषा V I, P II 366, 1	आयन पर्वत कृत्वा V I. P I, 237, 5
आमन्वय गच्छेत् V I, P II, 50, 6	आयस तेजस पाथं V II, P I, 302, 2
आम पृथति ससारे V I, P II, 41, 4	आयान्ति तम्माचदह V I, P II, 23, 17
आम मास पूत क्षौद्र V II, P I, 115, 3	आयाहीन्द्र पक्षिभिरिडिभिन V I, P II, 65, 15
आम वा यदि वा परु V II, P I, 370, 3	आयु क्षीणा दिवा निद्रा V. I, P I, 439, 3
आमपाथंऽन्नमादाय V I, P II, 287, 6	आयु सुवर्णकारात् V. II, P I, 378, 8
आमनेवादर्शान्त्यात् V I P II, 11, 3	आयुरस्य निकृन्तामि V II, P II, 235, 17
आमभ्राह्मे द्विज कुर्यात् V I P II, 334, 13	आयुर्वेदं यसो यथै V I, P I, 252, 11
आमभ्राह्मे द्विजे कार्ये V. I, P II, 334, 6	आयुर्वेदप्रविक्रमभान V II, P II 250, 8
आमभ्राह्मे प्रकुर्यात् V I, P II, 334, 3	

- आयुष्मन्त सुत विन्देत् V. I, P II, 438, 16
 आयुष्य प्राङ्मुखो भुङ्क्ते V I, P. I, 429, 18
 आयुष्मान् भव सौम्येति V. I, P I, 324, 1
 अयोगवथ क्षत्ता च V I, P II, 121, 5
 आरम्भरचिता ऽधैर्यम् V. II, P. II., 216, 9
 आरम्भरचिता ऽधैर्यम् V. II, P II, 216, 9
 आरम्भे सर्वकृच्छ्राणा V. II, P II, 195, 13
 आरण्याना च सर्वेषां V I, P. II. 380, 13
 आरनात् तथा क्षीर V II, P. I., 416, 5.
 आरब्धस्यानुगुण्येन V. II, P. II, 277, 1
 आरभन्ते क्रमेणैव V II, P II, 277, 11.
 आरभेत् नवै पार्श्व. V I, P. II, 368, 5
 आराधयेन्महादेव V I, P I, 372, 6.
 आराम V II, P II, 132, 8
 आराम तपका- V II, P. II. 120, 6
 आरुणि प्रजापते V I, P II, 167, 1
 आरूढपतिनस्यैव V. II, P. I, 372, 13
 आरूढपतिताज्जानो V. II, P I, 306, 6
 आरूढपतिने चैव V. I, P. I, 188, 17.
 आरोग्यं वारुणं V I, P. II, 314, 9
 आरोग्य-पुत्र मित्रायी V. I, P. I, 288, 4
 आरोग्यमथ सौभाग्य V. I., P. II, 315, 8
 आरौहण गोवृष-कुञ्ज-V. II, P. II, 3, 2.
 आर्तं न चातुरग्नन्ते V. II, P I, 9, 11.
 आर्तं कुर्वीद्यथाशक्ति V. I, P. I., 270, 2
 आर्त्तवाभिप्लुता नारी V. II, P. I, 163, 16.
 आर्त्तवाभिप्लुता नारी V. II, P. I, 164, 1.
 आर्त्तवाभिप्लुता नारी V. II; P. I, 164, 11
 आर्त्तवी रजना प्रोक्ता V. II, P. I, 167, 2
 आर्त्तवे देश कालाना V. I, P. II, 334, 5.
 आर्त्ताना मार्गमाणानां V II, P. I, 234, 3
 आर्त्तानामन्नदान च V I, P I, 191, 7
 आर्ति वा महर्ता याति V II, P I, 235, 12
 आर्द्रश्मोऽसृगित्येतद् V. II, P I, 366, 9.
 आर्द्रं नृण गोमय V I, P I, 241, 8.
 आर्द्रपावस्तु भुञ्जीयात् V. I, P I, 415, 10
 आर्द्रवथ द्रवोने तु V I, P. II, 403, 12
 आर्द्रवासा जले कुर्वीत् V. I, P I, 249, 5
 आर्द्रवासाश्वेत् कृच्छ्र V. II, P. I., 301, 19.

- आर्द्रवासास्तु हेमन्ते V. I, P II, 143, 15.
 आर्द्राया शीथंमामोति V. I, P. II, 312, 12
 आर्षिकः कुलमिषश्च V. II, P. I, 431, 6
 आर्षैश्चाथ वैश्व V I P. II, 45, 10.
 आर्षे गामिधुन शुल्क V. I, P. II, 88, 6
 आर्षोदात्र. सुतर्षीर्षीन् V. I, P II, 86, 17
 आलस्याव्रजदोषाश्च V. II, P I, 9, 15
 आवर्तनोल्लेखन V II, P I, 176, 2
 आवाहन-स्वधाकार V. I, P. I, 38*, 13
 आवाहनामौकरण-V. I, P. II. 447, 15
 आवाहयेदनुज्ञातो V. I, P II, 403 5
 आनिक मार्गोद्द च V. I, P II, 376, 17
 आधिक वैद्यस्य V I, P II, 35, 20.
 आधिक सन्धिनीधीरं V I, P II, 380, 12
 आत्रस्य प्राणनायन्य V. I, P. II, 432, 17
 आशापहर्ता तु नर V II, P II, 225, 7
 आशिर्ष वा कुम्भेष्ठ V. I, P. I, 324, 17
 आशौचम् V I, P II, 256 4
 आशौचं तु भवेत्तस्य V I, P II, 277, 4
 आशौचं न भवेत्लोक V I, P II, 258, 10
 आशौचं पविर्णां राधि V. I, P. II, 201, 12
 आशौचं पुनरागच्छेत् V. I, P. II, 265, 2
 आशौचं बान्धवानां तु V. I, P. II, 241, 16
 आशौचान्तं मृजेच्छिष्ठम् V. I, P. I, 226, 18
 आशौचमुदकं पिण्डम् V. I, P. II, 458, 8
 आशौचमन्तरा दशो V. I, P II, 291, 3
 आशौचस्य च-हासेऽपि V. I, P II, 289, 19.
 आशौचान्ते तत्र सम्यक् V I, P. II, 294, 4
 आशौचापगमे V II, P I, 420, 5
 आशौचे तु व्यतिक्रान्ते V I, P II, 330, 20
 आशौचे तु समुत्पन्ने V I, P II, 24, 4
 आशौचे यस्तु दृष्टस्य V. II, P I, 421, 5
 आशौचोपरमे कार्यम् V I, P II, 23, 7
 आ स्मशानादनम्रज्य V I, P. II, 235, 15
 आश्रमत्रयमुक्तस्य V I, P II, 182, 1
 आश्रमी चेतमकृच्छ्र V I, P II, 107, 2
 आश्रमे वृक्षमूले वा V II, P. II, 57, 7
 आश्रमेषु यथाकालं V I, P I, 457, 11
 आश्रयं रात्रदाता च V II, P. I, 283, 13
 आश्रयं रात्रदाता च V. II, P II, 62 14
 आश्रितस्याऽपि विदुष V II, P. I, 325, 9

- आयश्मन्त एत विन्देत् V I, P II, 438, 16
 आयुष्यं प्राङ्मुखो भुङ्क्ते V I, P I 429 18
 आयुष्मान् भव सौम्यति V I P I 324, 1
 अयोगवध क्षत्ता च V I P II, 121 5
 आरम्भरक्षिता ऽर्षेयम् V II P II, 216 9
 आरम्भरक्षिता ऽर्षेयम् V II P II 216, 9
 आरम्भे सर्वकृच्छाणां V II, P II, 199, 13
 आरण्यानां च सर्वेषां V I P II, 380, 13
 आरनाल तथा क्षीर V II, P I 416 5
 आरब्धस्यानुगुण्येन V II P II, 277, 1
 आरभन्ते क्रमणैव V II, P II, 277, 11
 आरभेत् नचै पार्श्वे V I, P II 368 5
 आराधयेन्महादेव V I P I 372, 6
 आराम V II P II 139 S
 आराम तथाका- V II P II 120, 6
 आरुणि प्रजापते V I, P II, 167 1
 आरुण्यतितस्त्रैव V II P I, 372 13
 आरुण्यतितताज्जालो V II P I, 306 6
 आरुण्यतित त्रैव V. I, P I, 188 17.
 आरग्यं वारुण V I, P II 314, 9
 आरोग्य पुत्र मित्रार्थी V I, P I, 288 4
 आरोग्यमथ सौभाग्य V I, P II, 315, 8
 आरौहण गोवृष-कुञ्ज-V II, P II, 3, 2
 आर्तं न चातुरूपन्ते V II, P I, 9, 11
 आर्तं कुर्याद्यथाशक्ति V I, P I 230, 2
 आर्त्तवाभिद्रुता नारी V II, P I, 163, 16
 आर्त्तवाभिद्रुता नारी V II, P I, 164, 1
 आर्त्तवाभिद्रुता नारी V II, P I, 164 11
 आर्त्तवी रजसा प्रोक्ता V II, P I, 167, 2
 आर्त्तवे देश कालानां V I, P II, 334 5.
 आर्त्तानां मार्गमाणानां V II, P I, 234 3
 आर्त्तानामन्नदानं च V I P I 191 7
 आर्ति वा महती याति V II P I, 235 12
 आर्द्र-ज्मोऽस्तमित्येतद् V II, P I, 366, 1
 आर्द्रं ह्यण गामय V I, P I, 241 8
 आर्द्रपादस्तु भुञ्जीयात् V I, P I, 415 10
 आर्द्रवश्च दहीते तु V I, P II 403, 12
 आर्द्रवासा जले कुर्यात् V I, P I 249, 1
 आर्द्रवासाश्चरत् कुरुत् V II, P I, 301, 19

- आर्द्रवासास्तु हेमन्ते V. I, P II, 143, 15
 आर्द्राया शीयंमाप्नोति V. I, P. II, 312, 12
 आधिकः कुलमिच्छ V. II, P. I, 431, 6
 आर्षधैवाथ वैश्व V. I. P. II, 45, 10.
 आर्षे गामिद्युन शुक्क V I, P II, 88, 6
 आपौदात्र. सुतर्खास्त्रीन् V. I, P II, 86, 17
 आलम्ब्याद्भ्रशोषाद्य V II, P I, 9, 15
 आवर्तनोल्लेखन V II, P I, 176, 2
 आवाहन-स्वधाकार V I, P I 38५, 13
 आवाहनामीकरण V. I, P II. 447, 15
 आवाहयेदृज्ञातो V. I, P II, 403 5
 आविक मार्गमौट च V. I, P II, 376, 17
 आधिक वैद्यस्य V I, P. II, 85, 20.
 आविक सन्धिनीक्षीर V I, P II, 380, 12
 आवस्य प्राणनायम्य V I, P. II, 432, 17
 आशापहर्ता तु नर V II, P II, 226, 7
 आशिष वा क्रुश्रेष्ठ V I, P I, 324, 17
 आशौचम् V I, P II, 256 4
 आशौच तु भवेत्तस्य V I, P II, 277, 4
 आशौच न भवेत्तुके V I, P II, 258, 10
 आशौच पक्षिणी राशि V. I, P II, 2०1, 12
 आशौच पुनरागच्छेत् V I, P. II, 265, 2
 आशौच बान्धवानां तु V. I, P II, 241, 16
 आशौचान्त मृजेच्छिन्न V. I, P I, 226, 18.
 आशौचमुदक पिण्डम् V I, P. II, 458, 8
 आशौचमन्तर दशो V. I, P. II, 291, 3
 आशौचस्य च-न्दासोऽपि V I, P II, 289, 19.
 आशौचान्ते तत सम्यक् V. I, P. II, 294, 4
 आशौचापगने V. II, P I, 420 5
 आशौचे तु व्यतिक्रान्ते V I, P II, 330, 20
 आशौचे तु समुत्पन्ने V I, P. II, 24, 4
 आशौचे यस्तु शुद्धस्य V. II, P I, 421, 5
 आशौचोपरमे कार्यम् V. I, P II, 23, 7
 आ स्मदानादनब्रज्य V I, P II, 235, 15
 आश्रमत्रयमुक्तस्य V I, P II, 182, 1
 आश्रमी चेतसकृच्छ V I, P II, 157, 2
 आश्रमे वृक्षमूले वा V II, P. II, 57, 7
 आश्रमेषु यथाकाले V I, P. I, 467, 11
 आश्रय शस्त्रदाता च V II, P. I, 285, 13
 आश्रय शस्त्रदाता च V II, P II, 62, 14
 आश्रितस्याऽपि विदुषः V. II, P. I, 325, 9

- आश्वयुक्तुहनवमी V I, P I
 170 16
 आपादस्याप दशमी V I, P I,
 150 2
 आपादस्यापि दशमी V L, P II
 311, 15
 आपादादिनुर्मास V I P I
 281 6
 आपानदीश्च चतुर V I P II,
 183, 7
 आपादासु यत्र प्राप्ति V I
 P II 318 2
 आपादीमवधि वृत्त्या य पञ्च V I
 I II, 321 5
 आपादीमवधि वृत्त्या पञ्चम V I
 I II, 321 2
 आपादश V II P II 189 5
 आपात्प्रा मीष्टपद्या वा V II P II
 1-7, 16
 आपादशानथ यान्तिन्या V I
 I II 310 10
 आपात्प्रा पञ्चम पक्ष V I
 I II 320 6
 आपात्प्रादात्ता V II P I 122 2
 आपात्प्रादाह प्रादात्प्रात्य V I
 I II 31 1-
 आपात्प्रादाह प्रादात्प्रात्य V I P I
 71 6
 आपात्प्रादाह प्रादात्प्रात्य V I P I 470 1
 आपात्प्रादाह प्रादात्प्रात्य V II I II
 - 12
 आपात्प्रादाह प्रादात्प्रात्य V I P II
 181 11
 आपात्प्रादाह प्रादात्प्रात्य V II, I L,
 I 10
 आपात्प्रादाह प्रादात्प्रात्य V II P I,
 127 9
- आसन सप्तशतान V L, P II 309 6
 आसनाच्छयाद्यानाम् V II P I,
 28, 2
 आसनादुत्थितस्तस्मिन् V I I I,
 132, 12
 आसनानि त्रिचित्राणि V II P II
 26 1
 आसनारूढमन्त्राय V I P II
 377 1
 आसनारूढस्यै शय्याय V I P I
 401 5
 आसन आसाद शय्यान् V I, I II
 402 10
 आसनेषुपुष्कमपु V I P II,
 399 2
 आसनपु सदर्भेण V I P II 398,
 18
 आसनात् सारिरेषु V I, P II
 50 16
 आसनात्सर्तनान् क्रुयान् V I,
 I II 11 18
 आसनात् सारिरेषु V I I II,
 115 17
 आसनात् सारिरेषु V I, P II,
 110 1
 आसनात्सर्तनान् सत्या V II, P I,
 - 1 18
 आसनात् सारिरेषु प्रादात्प्रात्य V I, P I,
 314 14
 आसनात्सर्तनान् V I I I, 311 11
 आसनात् सारिरेषु प्रादात्प्रात्य V I,
 I II, 110 15
 आसनात् V I P I, 41 7
 आसनात् सारिरेषु प्रादात्प्रात्य V I,
 I I 10 14
 आसनात् सारिरेषु प्रादात्प्रात्य V I,
 I L, L, 10

आसीनश्च स्थितो वापि V II, P II, 191, 4	आहितामेद्विजाप्यस्य V. II, P I, 102, 9
आर्तानास्वपि च सितो V II, P I, 246, 6	आहितामिद्विधान्याय V I, P II, 236 19
आर्तानास्वासनिः V. II, P I, 249, 9	आहितामिद्विद्येयैण V. II, P I, 376, 12
आसुरं तद्भवेच्छुद्धं V I, P II, 442 14	आहितामिद्विद्विषयान् V II, P II, 141 16
आसुरातिविचारसु V I, P II, 457, 9	आहितामिद्विद्वि यो विप्रः V II, P I, 378, 3
आसुरातिविचारसु V I, P II, 457, 2	आहितामिद्वि यो विप्रः V II, P I, 375, 9
आस्तिव्य ब्रह्मसर्वार्थ V I P II, 181, 1'	आहितामिद्वि विप्रत्वेन V I, P II, 333, 11
आस्ते व्रजनि यो नित्य V I, P II, 1'6, 14	आहितामिद्वि सिनीवाल्यात् V I, P II, 457, 1
आ सानकाल नाभीयात् V. II, P I, 163, 9	आहितानातिपद्यन् V I P I 314 16
आहरेज्जापनध्यातु V I, P I, 228, 4	आहुतध्याप्यपीर्यात् V I, P I, 171 15
आहस्त्युक्तिका विप्र V. I, P I, 227, 7	आहुताध्यायी V I, P II, 49, 8
आहव च महीं लब्धा V I, P I, 467, 17	आहुता या तु वै भर्त्वा V II, P I 31, 12
आहवे निग्न कुर्यात् V I, P I, 467 16	आहुतोऽध्ययनं कुर्यात् V I, P I, 102 10
आहारं तु रह कुर्यात् V I, P I 225 17	आहुय वान कन्याया V I P. II. 84, 13
आहारं भेषुन निद्रा V I P I, 191, 4	आहुय आनयेदेक V II, P I, 236 17
आहारनायाशुभिक V I P II 42, 10	आहुतामन्वसोचार्थसु V I, P I, 228 9
आहारार्थं द्विजा इत्या V II, P I 102 15	आहुत्य दक्षिणामि तु V I, P II, 412 21
आहारेषु च य दादाः V II P II, 185, 5	आहुत्य निवदयत् V I, P II, 50, 7
आहितामिद्वि V I, P II 22, 13	
आहितामिद्विजाप्यस्य V II, P II 7C, 9	
	इ.
	इत् स्तिपौ धातुनिर्देश V II, P I, 141, 5

- इच्छत्याऽन्योऽयमयोगः V I, P I, 85 1
- इच्छन् प्रयाश्रीश्राद्ध V I P II, 20, 1
- इज्यते भरतश्रेष्ठ V I, P I, 160, 2
- इज्याऽध्ययन इति च V I P I, 87, 4
- इव मृगमिदं नति V I, P II 185 0
- इव यज्ञोपवीत तु V I, P I 169, 10
- इव द्याव तु कृत्वाऽसौ V I P I 116 6
- इव सामाजिक ज्ञय V II P II 216 14
- इतिहास पुराणानि V I P I, 348 2
- इतिहास पुराणाद्यै V I P I 438 20
- इतिहास पुराणानि V I P I 439 4
- इत्युद्योग स्वहस्तन V I, P I 434 5
- इत्युक्त्वाक्त्वा प्रियावाच V I P II 437 17
- इत्यतद्विषय प्रोक्तम् V I, P I 444, 8
- इति ज्ञाति V II P II 136 10
- इत्यपमर्षणम् V II P II 130, 4
- इति धर्ममन्तार V I P I 108 10
- इत्युद्योग नरा वद्यान् V I, P I 347 3
- इति न संशया माभूत् V I P I 449 11
- इत्यमन्तरे द्विज श्राद्ध V I P I, 425 11
- इत्यनेनैकैर्गणैर्गुणैः V I P II, 359 14
- इतरानपि सख्याङ्गीन V I P I, 401, 1
- इतरवितस्मिन् V I, P II, 67, 17
- इत्यालौकिकनमर्षता V I, P I, 120, 15
- इत्येता काश्यपेनोक्ता V I, P II, 57, 12
- इतन्मताऽइदं V II, P II, 258 10
- इतिहास पुराणानि V II, P II 160 2
- इतिहास पुराणाना V II P II, 219 6
- इति मत्वा स्वहारेण V I P II, 102 15
- इत्यत चत्वारिंशत् V I, P II 18 18
- इत्यादि स्मृत्यन्तरमचनम् V I P II 331, 19
- इतिमलावहानि V II P II 138 6
- इति वरुणधित्वाऽप्य सावित्र्या V I, P I, 373, 14
- इतरया तु वर्णाना V II P I 55, 13
- इति सञ्चिन्त्य गच्छेत् V I P II 253 2
- इतरया पशुता तु V II P I 340 16
- इत्युपपातकानि V II P II 101 1
- इत्यप मुनिभि प्रोक्त V I P II 39 2
- इतरेष्वपि शिल्पु V I P II 87, 3
- इन्द्र मित्र वरुणमग्निमाह V I P I, 209 6
- इन्द्रस्य वज्राऽसि V I P II, 168, 5
- इन्द्र तु इन्द्राऽऽन V I I I, 274 6

- इन्द्र शुद्धा कचश्चाप V II, P I, 301 16
 इन्द्रा-ऽनिल यमा-ऽर्काणाम् V I P I 447, 20
 इन्द्राय V II, P II, 188, 4
 इन्द्रायेन्द्रपुरुषभ्य V I, P I, 384, 8
 इन्द्रियाणि तु सर्वाणि V I, P I 96, 9
 इन्द्रियाणा निरीधेन V I, P II, 194, 17
 इन्द्रियाणि यश स्वर्गम् V I, P I, 169, 10
 इन्द्रियार्थेषु सर्वेषु V II P I, 10, 8
 इन्द्रुभय गजच्छाया V I, P II 310, 16
 इन्द्रुभय मासि मासि V I, P II, 308, 4 445 11
 इन्द्रा धाता भग पूषा V I, P I, 358, 3
 इन्धनार्थे द्रुमच्छद. V II P II 103 3
 इन्धनार्थमशुष्काणा V II P I, 16, 12.
 इन्द्रार्थमथ सूपार्थे V I, P I, 160 11
 इम मे वरुण V I, P I, 298 18
 इम लोक मातृभक्त्या V I P I 377, 10
 इमा त्वमिन्द्रमीदृ V I, P II 105 16
 इमा रुद्राय तवसे V II, P. II, 279, 13
 इमारुद्राय सूक्त तु V II, P II, 280, 1
 इय विशुद्धिरुहिता V II, P I, 13, 19
 इय विशुद्धिरुहिता V I P I 349
 इय विशुद्धिरुहिता V II, P II, 60, 12
 इरावत्वाम् V I P II 306, 15
 इयु गृह्णाति V I, P II 98, 18
 इधे त्वा V I, P II, 135, 15
 इष्टं स्यात् कलुभित्तेन V I P I, 447, 6
 इष्टका लोट-पाषाणे V I, P I, 254, 1
 इष्टान् भोगान् हि वो देवा V I P I, 159, 14
 इष्टान्वा यदि वा ऽनिष्टान् V I, P II, 336, 18
 इष्टिभ्राष्ट्रे क्रतुर्वस V I, P II, 403, 15
 इष्टि वैश्वानरीं कुर्यात् V I, P. II, 159, 10
 इष्टि वैश्वानरीं कृत्वा V I, P II, 156, 10
 इष्टीनां पशुचन्धानाम् V II, P II, 198, 16
 इष्टे सार्थे तु विधिवत् V I P II, 443, 14
 इष्टा न्य शक्तिस्तौ यज्ञे V I, P II, 150, 6
 इष्टा भैसाशिनो नित्ये V II, P II 128, 14
 इष्टेभ्यं पथमे यामे V II, P II, 161, 11
 इष्ट्यतेऽनुग्रहस्तेषा V II, P I, 130 12
 इष्ट्यत्स्वदाकात्पार्यो V I, P II, 359, 11
 इह आहुव चैकेषा V II, P II, 214, 4
 इह जन्मनि सूदृश्व V. II, P I, 377, 10.

इह जन्मनि शूद्रास्ते V II, P II, 221 10	उ.
इह दुर्भरिने केचिन् V II, P II 246 11	उक्तलक्षणसम्पन्ने V I, P II, 337, 1
इह मानुषलोकिऽस्मिन् V II, P II 231, 6	उक्तानां धृतिपात्राणाम् V I P II, 184 15
इहलोत्रसृताया च V II, P II 202 3	उक्त्वा धिरजस मन्त्रम् V I P II, 187 12
इहवाऽमुत्र वाऽज्ञस्य V II, P II, 276 10	उक्तास्तवेमास्तु V II, P II, 272, 15
इह शत्रुगृहे बद्धा V II, P II, -64 7	उक्तो वर्णधर्मश्चाश्रमधर्मश्च V II, P I, 10, 18
इहाल्पमपि कृत्वा तु V II, P II, 209, 0	उपगमधीन्यगन्तीनि V I, P II 398, 18
इदमेव फलं वर्म V II P II, 270, 11	उच्छिष्टं न गृह्णवास्तु V I P II, 440 8
इदमेव सा शुनी गृधी V II, P I 300, 13	उच्छिष्टं पुरुषं स्पृष्ट्वा V I, P I, 239 2
ई.	उच्छिष्टं सस्पृशेदिति V II, P I, 100 10
ईक्षयन्ती जपेत् सूक्तं V II P II 240 3	उच्छिष्टदाननिषेकं न V I, P I 224 22
ईतयो व्याधयस्त इी V I P I, 132 17	उच्छिष्टभागधेयं स्यात् V I, P II, 426, 1
ईदृशास्य हि धर्मस्य V I P I 88 11	उच्छिष्टमितरस्त्रीणां V I, P I, 425 13
ईदृश्यास्तु V II P II 2 8 10	उच्छिष्टलेपापहत्तानां V II, P I, 176, 1
ईदृशावप्यथ सव्यश्च V I, P II 76 5	उच्छिष्टमन्निधानं तु V I, P II 479 8
ईसा सवस्य जगत V I, P I, 421, 4	उच्छिष्टसन्निधौ विण्डान् V I, P II, 428, 11
ईशान् वा भुवनानाम् V I P I 374 13	उच्छिष्टस्य विशेषणं V II, P II, 221, 10
ईशानेन शिरसि V I, P II 14 7	उस्तुष्टो गृह्यते यन्तु V II, P I, 48, 2
ईशानेनाऽथवा हस्ते V II, P I 372, 8	उच्छिष्टोच्छिष्टसस्पृशे V I, P II, 100 13
ईश्वरं च कथं भावे V II, P II, 213, 13	
ईषद्धीत नव इवेतम् V I, P I, 264, 14	

उच्छिद्योच्छिष्टसस्पृष्टो V II, P I, 170, 19	उत्तरमानसे V I, P II, 306 10
उच्छिद्योच्छिष्टसंस्पर्शो V II, P I, 163, 1	उत्तरत भियै V I, P I, 370, 1
उच्छिष्टदोषो नास्त्यत्र V I, P I, 245, 11	उत्तरामिमुखान् विमान् V I, P II, 399, 16
उच्छिष्टभागदेवेभ्य. V I, P I, 430, 15	उत्तोराना च पापानां V II, P II, 246, 15
उच्छिष्टमत्र दातव्य V. I, P I, 482, 13	उत्तोर्य पीडयेत्त्रय V I, P I, 262, 2
उच्छिष्ट सस्पृष्टो हिमो V II, P I, 110, 5	उत्तोर्योदकमाचामेन् V I, P I, 240, 5
उच्छिष्ट सह सम्भावेन् V II, P I, 108, 18	उत्तरेऽक्षतसयुक्तान् V I, P II, 397, 21
उच्छिष्टाः पितरो यान्ति V I, P II 425, 15	उत्तरे विदकार्ये तु V I, P I, 430, 3
उत्त यदीतासु V II, P II, 287, 13	उत्तरेऽन्नद्वयस्य V I, P II, 308 1
उत्कृत्य वृषणी वाऽपि V II, P I, 315, 12	उत्तरेषामुत्तरोत्तर V. I, P II, 87, 10
उत्कृटायाऽनिरूपाय V II, P II, 77, 5	उत्तरेषु तु वस्वङ्गि V II, P I, 195, 17
उत्तानेन तु हस्तेन V I, P I, 382, 12	उत्थानेन प्रसादेन V I, P I 452, 19
उत्तम चापि मानुष्य V II, P II, 244, 14	उत्थायोत्थाय बोद्धव्य महद्भयम् V I, P I, 220, 16
उत्तमं नाक्रमधिरोहति V I, P I, 350, 1	उत्थायोत्थाय बोद्धव्य किमद्य V. I, P I, 220 14
उत्तमानामुयाङ्गोक्तान V I, P II, 223, 16	उत्थाय पश्चिमे यामे V I, P I, 463, 7
उत्तमैरत्तमैर्नित्य V I, P II, 74, 8	उत्थाय पश्चिमे रात्रे V. I, P I, 221, 16
उत्तमेषुत्तम कुर्यात् V I, P I, 401, 6	उत्थायाकम्प्रति मोहेत् V I, P I, 296, 4
उत्तमा सात्त्विकमेता V II, P II, 219. 2	उत्थाय वाससी गृह्णे V. I, P I, 262 13
उत्तरत उभायै कल्पयामि V. I, P I, 373 12	उत्पत्ति-प्रलयौ चैव V I, P I, 186, 1.
उत्तर पूर्वदेशे V I, P I, 384, 16	उत्पद्यते गृहे यस्य V II, P I, 40, 9

- उस्पन्ने सङ्कटे घोरं V. I, P II, 149, 17
- उत्पान्नेयं कवचं V I, P II, 188, 4
- उत्पादकं नद्यदात्रो V I, P I, 334 1
- उत्पादयेत् पूनर्भूत्वा V II, P I, 47 2
- उत्पाद्य धर्मतं पुत्रां V I P II 139 13
- उत्पादनं च गात्राणां V I, P II, 47 1
- उत्साहं दत्त्वापितृव्यं V I, P I 454, 9
- उदकं च नृणाम्भस्म V I, P I 429 13
- उदकं पिण्डदानं च V I, P I, 23 17
- उदकं पिण्डदानं च V I, P II, 224, 13
- उदकं यद्यं पक्वान् V I, P I 428 7
- उदकं चोदकान्तं च V I, P I, 225 14
- उदम्यागमने त्रिरात्रम् V II, P I, 337, 2
- उदक्यास्पृशसङ्कटं V II, P I, 383 4
- उदक्या चोदितं चात्र V I P II 190, 1
- उदक्यामपि चण्डालं V I P I, 426 10
- उदम्या यदि गच्छेत् V II P I, 33 1
- उदम्या मूर्तिवा नारी V I P I 330 13
- उदम्या यदि वा भुङ्क्ते V II, P I, 163 8
- उदक्या मूर्तिभिः स्नायान् V I, P I, 278, 13
- उदक्यवमुदीच्य स्यात् V I, P II 397, 3
- उदरस्पर्शिता या च V I P II 57, 10
- उदकेनाऽऽसुराणां च V I, P I, 237, 3
- उदके फलं मूलेषु V II, P II 113, 2
- उदकमुखं प्राङ्मुखो वा V I, P I 252, 7
- उदकमुखस्तु देवानां V I, P II 397, 10
- उदकमुखस्तु मध्याह्ने V I, P I 223, 4
- उदकमुखेऽप्याचमनमादौ V I, P II, 427 19
- उदकस्यां दिवा ऊर्यात् V I, P I 228, 15
- उदधानसत्रिधी V I P I, 384 14
- उदये विधिवत् सन्ध्याम् V I, P II 179, 14
- उदरव्याधियुक्तस्तु V II, P II 269, 2
- उदरे क्षिणे पार्श्वे V I, P I, 267, 8
- उदरे मूलसंयुक्तं V II P II, 239, 3
- उदसौ कुनिशुली तु V II I I, 280 12
- उदस्तवासा उच्छिष्टेन् V I, P I, 226, 10
- उदनाय स्वाहति V I, P I 412 7
- उदरहस्तं स्वधाम्नात् V I, P II, 465, 9
- उदितं न विज्ञानीयान् V I, P I, 311, 1

उदितेऽनुदिते चैव V I, P. I, 313, 14	उद्वासनकाले ॐ भू महादेवम् V I, P I, 375, 11
उदितेषु V II, P II, 163, 16	उद्वासनकाले ॐ भू पुरुष V I, P I, 371, 8
उदित्युक्त्वा वा वारुण्या V, II, P II, 43, 8	उन्मत्त किन्निपी कुट्टी V I, P II, 355, 19
उदुत्यामिति मन्त्रेण V. I, P I, 296, 9	उन्मत्त पतित कुट्टी V I, P II, 90, 13
उदुम्बर च कामेन V II, P I, 404, 11	उन्मत्तोऽन्धश्च वज्र्यां स्यु V I, P II, 351, 5
उद्वीप्यस्व इति V I, P I, 374, 15	उन्मादस्त्वग्दोषो V I, P II, 349, 7
उद्वेगेन जलेनैव V II, P I, 104, 12	उपकार यथा भर्तुर V II, P I, 55, 14
उद्वृतेऽप्यगुच्छिस्तावन् V I, P I, 432, 10	उपकुर्वाणस्तु यन् कुर्वात V II, P II, 49, 14
उद्वृताश्चापि शुद्धयन्ति V II, P I, 156, 5	उपगम्य गुरुन् सर्वान् V I, P I, 322, 8
उद्वृत्त्य सज्जलं सर्वे V II, P I, 154, 11	उपगृह्यास्पई चैव V I, P I, 453, 2
उद्वृत्त्य चतुर पिण्डान् V I, P I, 286, 9	उपजप्यानुपजपेत् V I P I 459, 11.
उद्वृत्त्योद्गमादाय V I, P I, 228, 14	उपेतारमुपय च V I, P I, 470, 3
उद्वृत्त्य वा यथाशक्ति V I, P I, 389 7	उपतिष्ठन्ति वै सन्ध्या V I, P I, 301, 5
उद्वृत्त्य वामहस्तेन V I, P I, 426, 11	उपतिष्ठनाभित्यक्षय्य-V I, P II, 447, 16
उद्वृत्त्य वैश्वदेवान् V I, P I, 403 9	उपतिष्ठेत् तथा कुर्वात V I, P I, 152, 2
उद्वृत्त्य हविरासिच्य V I, P I, 383, 8	उपतिष्ठत सूर्ये हु V I, P II, 187, 11
उद्यन्तमम यन्तम् V I, P I, 290, 7	उपनयन पुन कुर्वात V II, P I, 403 15
उद्गन्धशशापवाने V II, P I, 195 6	उपनयनान्धर्वे V I, P II, 197, 5
उद्गय नगसस्पर्शेति V I, P II, 192, 2	उपनिषद्भावनेयेन V I, P II, 195, 13
उद्गहेन द्विजो भार्या V I, P II, 54, 18	

- उपनीय तु तत्सर्वं V. I, P II, 419, 11.
 उपनीय तु य दिव्य V I, P I, 149, 6, 333, 16
 उपनीते तु विषम V I, P II, 235, 6
 उपन्यासकरुमनैव V. I, P II, 207, 14
 उपपातकज्ञातानाम् V II, P II, 168, 10
 उपपातकज्ञातानाम् V. II, P I, 41, 12
 उपपातनस्तु क्रियाद्युो V. II, P II, 125, 1
 उपपातकिनस्त्वते V II, P II, 106, 6
 उपपातकयुक्तानाम् V II, P II, 204, 4
 उपपातकपुद्धि स्यात् V II, P II, 106, 12
 उपपातककयुक्तो V II, P I, 247, 8
 उपपातकसयुक्तो V II, P I, 245, 7
 उपपत्तिमवस्था च V I, P I, 230, 6
 उपपत्त तद्विस्थाः V I, P II, 188, 19
 उपमूल सकृद्भूतात् V I, P II, 391, 15
 उपयुक्तानुशिष्ट च V II, P II, 117, 4
 उपरिटाशापादाणाम् V I P II 313, 13
 उपरुद्धो न सेवेत V I, P I, 225, 1
 उपरुन्धारिमासीत् V I, P. I, 459, 7
 उपलिप्ते मुचौ देहे V I, P L, 415, 7
 उपलिप्त समे स्थाने V I, P. I, 114, 17
 उपवासान्नय कुर्यात् V. II, P. I, 163, 13
 उपवास. V II, P II, 104 3
 उपवासस्त्रिरात्र वा V II, P II, 204, 2
 उपवास तत्र कुर्यात् V. I. P II 443, 10
 उपवास तु तदस्य V II, P II, 118, 2
 उपवासेन चैकेन V. II, P II, 171, 10
 उपवासेन चैकेन V II, P I, 253, 4
 उपवासेन तत्तुल्य V I, P I, 417, 2
 उपवासैस्त्रिभि पूर्वा V II, P I, 161, 11
 उपवासो भवेत्तस्य V II, P I, 405, 6.
 उपवासो यदा नित्य V. I, P II, 443 9
 उपविष्टेष्वनुप्राप्त V I, P II, 400, 22
 उपविष्टस्तु विष्णुव्रतम् V. I, P I 30, 9
 उपर्षते वरारिः V I, P II, 33, 3
 उपर्षीत भूमौ V I, P II, 167, 11
 उपर्षीती ततो भूत्वा V I, P II, 361, 19
 उपस्थान चन्द्रमसः V II, P I, 299, 16
 उपस्थान तत् कुर्यात् V II, P II, 131, 4
 उपस्थान व्रतादेश V. II, P I, 232, 7

उपस्थान स्वकर्म-वै V I, P I, 297, 4	उपास्ते सन्धिबेलायां V I, P I, 289, 4
उपस्थाने च यत् प्रोक्त V I, P II, 188, 16	उपेक्षक शक्तिमाधेत् V II, P II 62, 15
उपस्थित गृहे विद्यात् V. I, P I, 399, 9	उपेक्षक शक्तिमाधेत् V II, P I, 295, 14
उपस्थित विवाहे तु V II, P II 255, 9	उपेक्षा धैर्यं माधुय V I, P II, 181, 15
उपस्थितो हि न्यायेन V II, P I, 206, 9	उपेयादीश्वरं चाथ V I, P I, 333, 5
उपस्थसुरर जिह्वा V. I, P I, 455, 18	उपोषितधनुर्वदया V II, P II, 161, 14
उपस्थाय तत्र शीघ्रम् V II, P I, 207, 6.	उपोष्यैकाहमाहभ्यात् V I, P I, 138, 10
उपस्थुशस्त्रियरणम् V II, P I, 299, 9	उपोष्यैकाहमाहानि V II, P I, 370, 15
उपस्थुशेचतुर्पुस्तु VI, P I, 277, 14	उभयत प्रणवां V I, P I, 303, 14
उपस्थुशेदकान् सम्यक् V I, P II, 399, 8	उभयत परिधेचन V I, P I, 381, 2
उपाकर्मणि चोत्सर्गे V I, P. I, 157, 17.	उभयतोऽत्रि V I, P II, 28, 19
उपाकर्मणि चोत्सर्ग V. I, P. I, 156, 14	उभयत्र दशाहानि V I, P II, 211, 3, 217, 6
उपाकर्मणि चोत्सर्गे V. I, P. II, 131, 7.	उभयत्र स्थितैर्दमे V. I, P I, 248, 16
उपाकर्म न कर्तव्यं V I, P II, 129, 12	उभया पादयो सप्त V. I, P I, 229, 12
उपाकर्म न कुर्वीत V I, P II, 129, 7	उभयोलाकयोऽत्रि V I, P. I, 167, 16
उपाकृत्य V. I, P II 130, 2	उभयारण्यसौ शुद्ध V. I. P. I, 249, 3
उपानत् द्वेष्य यातानि V I, P I, 183, 7	उभयो सप्त दातव्या V. I, P I, 229, 8
उपाध्याय पिता ज्येष्ठो V I, P I, 331, 13	उभयोर्हि तयोर्दोषः V II., P I, 235 9
उपाध्यायान् दद्यात्तार्थं V I, P I, 331, 14	उभयानपि हस्ताभ्या V I, P. I., 352, 1
उपानच्छ्रेयस विन्दुव V II, P I, 153 18	

- उभाभ्यामपि हन्नाभ्याम् V I, P I,
302, 10
- उभाभ्यामप्यजीवस्तु V I, P II,
1, 11.
- उभे सन्ध्ये तु कर्तव्ये V. I, P I,
208 11
- उभे सन्ध्ये रविं भूष V I, P. I,
152 1
- उभौ मन्थासवभीची V II, P II,
79, 10
- उरति त्रिघत दद्यात् V. II, P I,
73 18
- उर समराजन्य V I, P I, 3'3 5
- उर म्त्स्मादुर स्तम्भी V II, I II,
247, 14
- उरुरोगगणापेता V II, P II,
226, 19
- उत्तरदेशमघोरण V II, P II,
14 3
- उत्तुक्र कुरर इयेन V I, P II,
88 9
- उद्विष्ट्यापहना इति V I, P II
430 22
- उपस्थुपसि यस्त्वान V I, P I,
260 8
- उपस्थुधोदय V I, P I 313 12
- उपाधा अश्वस्य V II P II, 53,
11
- उप शाले तु सम्प्राप्त V I P I,
208 9
- उप शाले समुन्धाय V I P II
170 9
- उपिन्वा तु गृह द्विम V I P II,
139 16
- उपयान समाह्वय V II, P II,
140, 7
- उर्ध्वं च महिर्षो भार्गी V II, P I,
402 14
- उष्णश्चरदिनाशाय V. II, P II
279, 14
- उष्णीषी नाऽपि नाऽऽधामह V I,
P I, 247, 8
- उष्णे वर्पति शीते वा V II, P I,
248, 2
- उष्णे वर्पति शीते वा V II, P. I.
246, 9
- उ
- ऊढा च सप्तगोत्रेण V II, P I,
310, 6
- ऊढाऽपि देया साऽन्यस्मै V I.
P II, 91 6
- ऊढाया पुनरुद्दाह V I, P II,
91, 13
- ऊगया पुनरुद्दाह V. I P I
134, 2
- ऊनद्विर्वर्षे प्रेते V I, P II 239,
21 244* 13
- ऊनपश्चासद्वेपा V I, P. II,
72, 6
- ऊनश्राद्ध न कुर्यात् V I, P II,
450 18
- ऊनपाप्मासिक पष्टे V I, P II,
400, 8
- ऊरु जज्ञे षडिदर्याह V II, P I,
265 10
- ऊरुभ्या तु शतं दद्यात् V II P I
74 2
- ऊर्जोस्व नर नायाश्च V I P I
404 11
- ऊर्ध्वं गच्छन्ति सा तत्र V II, P I
58, 8
- ऊर्ध्वं चतुर्ध्यां V I, P II, 322
20
- ऊर्ध्वं ज्ञान्वोरथा नामे V I P II,
18", 8

ऊर्ध्वं तु कात्तावेतस्मात् V I, P II, 81, 7.	ऊर्ध्वो यजुषि सामानि V I, P II, 33 ^a , 11
ऊर्ध्वं त्रिरात्रादप्यु V. II P I 152, 1	ऊर्ध्वो यजुषि सामानीति V I, P II, 345, 5
ऊर्ध्वं त्रिरात्रात्स्नाता ता V II P I, 163, 17	ऊर्ध्वव दानसम्पत्ता V I, P I, 144 14
ऊर्ध्वं नाभिर्यानि खानि V II, P I, 195, 9	ऊर्ध्ववस्ते तु सर्वे स्यु V I P II, 35 8
ऊर्ध्वं पञ्चभ्य V I, P II 138 10	ऊर्ध्ववा वर्णा V I, P II, 459 11
ऊर्ध्वं प्राणान्तिष्ठ ह्यथ V II, P II, 88 4	ऊर्ध्वीपपक्ष भक्ष्य स्यात् V I, P II, 384, 5
ऊर्ध्वं प्राणाह्युक्तामन्ति V. I, P. I, 323, 13	ऊर्ध्वसुदु क्षणी दान्त V I, P II, 341, 21
ऊर्ध्वं सत्यताम् V I P II, 42, 7	ऊर्ध्वव्यमपाहृत्य V I, P I, 154, 15
ऊर्ध्ववृष्टौ वृष्टा शुभो V I, P I, 268, 1	ऊर्ध्ववृष्टाधिका वृष्टि V II, P II, 210, 3
ऊर्ध्वरेता V I, P II, 133, 8	ऊर्ध्वमस्मिन् सत्रयति V I, P II, 105, 5
ऊर्ध्वं	ऊर्ध्वानि श्रीष्यपातृत्य V I, P II, 150, 3
ऊर्ध्व-सामाथर्व वक्षोक्तान् V I, P I, 350, 13	ऊर्ध्वं चेति पन्त्रिवा V I, P I, 295, 15
ऊर्ध्वदित्तङ्गमोपेत V I P I, 193 18	ऊर्ध्वं स्या सत्येन V I, P I, 117, 10
ऊर्ध्वद्व्यापयण चैव V I, P II, 141 12	ऊर्ध्वं सत्यं च गायत्रीम् V II, P I, 301, 14
ऊर्ध्वगन्ते मार्जनं क्रयानं V I, P I, 293 9	ऊर्ध्वस्येति जपेत्सूक्तं V II, P II, 279 5
ऊर्ध्वज्ज पारगा यथ V I, P II, 342 14	ऊर्ध्वमिति स्नात्पयनं श्रीणि V I, P I, 370, 5
ऊर्ध्वज्ज सामर्निदग्धो V I, P I, 154, 12	ऊर्ध्वमिति स्नात्पयन् स्वरित V I, P I, 373, 16
ऊर्ध्वेद धारयन् विप्रो V II, P I 226, 7	ऊर्ध्वमुष्णदग्धिलं ह्यथम् V I, P I, 341, 1
ऊर्ध्वेदे पौरुष सूक्तम् V I P I 367, 8	ऊर्ध्वता ऽध्वनाभ्या जीवत V I P I, 340, 15.
ऊर्ध्वदग्धभ्यसद्यस्तु V II, P II, 159, 14	ऊर्ध्वता वृत्तो प्रयुञ्जान V. II, P II, 23, 10
ऊर्ध्व वाऽथ यजुषोऽपि V I P I, 348 1	
ऊर्ध्वता तु ह्यप्यति पिता V I, P II, 338, 14	

- ऋतुकालं नियुक्तौ वा V. I, P II, 357, 6
 ऋतुकालाभिगमन V I, P II, 104, 11
 ऋतुकालाभिगामी स्यात् V I, P II, 99, 1
 ऋतुकालाभिगामी स्यात् V I, P II, 104, 16
 ऋतुसंज्ञेऽपि मारीणाम् V. I, P II, 111, 9
 ऋतुत्रयमुपाख्येय V I, P. II, 81, 13
 ऋतुमत्यापि तिष्ठेत् V I, P II, 78, 6
 ऋतुमत्या हि तिष्ठन्त्या V I, P II, 78, 13
 ऋतुसन्धिषु भुक्त्वा वा V I, P I, 158, 2
 ऋतुवाना तु या शुद्धा V. I, P II, 82, 7
 ऋतु स्वभाविक छाणा V I, P II, 19, 16
 ऋतौ न गच्छेद्यो भार्यो V II, P I, 35, 1
 ऋतौ न गच्छेद्यो भार्यो V II, P I, 35, 3
 ऋतौ न गच्छेद्यायो वा V II, P II, 141, 17.
 ऋतौ नापैति यो भार्याम् V I, P II, 100, 10
 ऋतौ भार्यासुपेयात् V. II, P I, 297, 11
 ऋतौ हि गर्भसङ्कित्वात् V II, P II, 4, 7
 ऋत्याभ्याञ्जनिताश्च V I, P II, 93, 8
 ऋत्विजाना वीक्षिताना च V. I, P II, 257, 14
 ऋत्विक् पुत्रो गुरुर्भ्राता V. I, P I, 311, 14
 ऋत्विक् पुत्रोऽथ वा पत्नी V. I, P I, 311, 18
 ऋत्विक् पुत्रादयो ह्येते V I, P II, 345, 16
 ऋत्विक्-पुरोहिताचार्ये V I, P. I, 468, 11
 ऋत्विक्-श्वशुर V I, P I, 326, 10
 ऋत्विक्-श्वशुर V I, P I, 326, 14.
 ऋभूणा V I, P I, 48, 19
 ऋभमेकादशाश्च गा इत्यात् V II, P. I, 95, 4
 ऋययो निष्कृति तस्य V II, P I, 14, 3, 201, 6
 ऋययश्चक्रिरे धर्मं V I, P I, 334, 14
 ऋययो दीर्घसन्धत्वात् V I, P I, 300, 17
 ऋययो वा इन्द्र V I, P I, 11, 3
 ऋषि-देव मनुष्याणां V I, P I, 337, 4
 ऋषिसत्य V II, P II, 187, 5
 ऋषीणामग्निहोत्रेषु V II, P I, 248, 20
 ऋषीणामृषिता नित्य V I, P I, 259, 1
 ऋषीत् दर्भमयान् कृत्वा V I, P II, 131, 8
 ए
 एकं गोमिथुन द्वे वा V I, P II, 84, 1९
 एतत् तु आजयोद्वय V I, P I, 387 16
 एतत् तु वैषव इण्ड V. I, P II, 163, 13

एक तु वैषय वण्ड V I, P II, 172, 22	एक द्विवि चतु पञ्च V II, P. I, 22, 11.
एक नाम्ना पर तूर्णा V I, P II, 460, 15	एक द्वि विविनेरुने V I, P. II, 450, 11
एक नाम्ना पर तूर्णा V I, P II, 460, 15	एकदश तु वेदस्य V I, P I, 333, 14
एक प्रेतस्य V I, P II, 455, 8	एकवेधे पृथङ्कार्यत V. I, P I, 272, 7
एक सद्दिशा V I, P I, 209, 8	एकपञ्चस्यविद्याना V I, P I, 427, 2
एक एव तु यो भुङ्क्ते V I, P I 416, 5	एकपञ्चस्यविद्यानाम् V I, P I, 422, 7
एक एव शिव साक्षात् V I, P I, 107, 8	एकपञ्चस्यविद्याना V I, P II 430, 16
एककाल गतासूना V I, P II, 469, 17	एकपञ्चस्यस्यवित्ती V II, P II, 79, 11
एककाल चरद्वैश्वस्य V II, P II, 59, 11	एकपार्त चरद्वैश्वे V II, P I, 255 4
एककाल चरद्वैश्व V I, P II, 126, 6	एकपाद चरद्वैश्वे V II, P I, 258, 5
एककाल समद्वानो V II, P I, 320, 19.	एकपादेन विद्वेत V I P II 114, 9
एकमासमाशास्वदि V II, P I, 300 15	एकविण्डा पृथङ्कौचा V I P II, 61, 17
एकविश्या समारुणे V I, P. II, 469, 11.	एकपूग सुखगिण्य V I, P I 434, 14
एकच चतुरो मासान् V I., P II, 183 1	एकनक्ष चरद्वैश्वान् V II, P I, 345, 13
एकच लभायो भिक्षु V I P II, 190, 3	एकभक्तन नक्षत्र V. II, P. I., 268, 3
एकरव सा गता भुं V. I, P II, 63, 6	एकभक्तन मक्तन V II, P II 171, 9
एकदण्ड समाश्रित्य V I P II, 178, 1	एकमप्यभर यस्तु V I P II, 53, 4.
एकदण्डी विदण्डी वा V I, P II, 179 1	एकमप्याश्रयश्रित्य V I, P I, 128, 17.
एकदण्डी भवेद्वापि V I P II, 178, 13	एकमप्याऽऽश्रयश्रित्य V. I, P I, 3-3, 19
एकदण्डी भवेद्वापि V. I P. II, 178, 13	

- एकमध्ययनं कुर्यात् V II, P II, 200, 11
 एकमेव इहत्याग्निं V I, P I, 448, 9
 एकमेव यतीना स्यात् V I, P II, 38, 4
 एकमेव सकृद्भुक्त्वा V II, P I, 372, 8
 एकरात्रं जले स्थित्वा V. II, P I, 253, 6
 एकरात्रं तु नाऽऽश्रीयात् V II P I, 24, 18
 एकरात्रं निराहारा V II, P I, 160, 18
 एकरात्रं पारोक्ष्यं V I, P II, 181, 3
 एकरात्रं हि निवसनं V I, P I, 397, 7
 एकरात्रोपवासश्च V II, P II, 182 9
 एकरात्रोपवासश्च V II, P I, 389, 18
 एकरात्रोपवासश्च V II, P I, 26 17
 एकरात्राविताश्राप V II, P I, 156 6
 एकवर्षे हते वत्से V II, P I, 249, 8
 एकवत्सो न भुञ्जीत V I, P I, 265, 14
 एकवासा विमुञ्जात्मा V I, P II, 187, 2
 एकविंशति V II, P II, 164 3
 एकविंशतिभिश्चान्यै V II, P I, 217 12
 एकविंशतिरात्रं च V II, P II, 121 13
 एकविंशतिरात्रं तु V II P II, 151 3
 एकविंशतिरात्रस्तु V II, P II, 184, 2.
 एकविंशतिवर्षो वा V I, P II, 69, 10
 एकवर्षं नवम्याम् V I, P II, 317, 1
 एकवर्षोभयदन्ताशने V II, P I, 408, 1
 एकवर्ष्यासनं पङ्क्तिं V II, P I, 28, 11
 एकस्मिन् कृच्छ्रपावनं V. I, P I, 168, 4
 एकस्मिन् वृद्धये वाक्ये V I P II, 1, 3 7
 एकस्मिन् द्वयार्थिकाद्विटाविधिं V I, P I, 328, 7
 एकस्मिन् वा बहुषु वा V I, P II, 403, 18
 एकस्मिन् विंशतिर्हस्ते V I, P I, 229 13
 एकस्मिन् सावने स्वाह्निं V I, P I, 193, 11
 एकस्य शुभस्य V I, P I, 60, 7
 एकस्य बहुषो जाया V I, P I, 91, 3
 एकस्यैव तु ना इद्यात् V I P II, 326 2
 एकहायनमनडाह V II, P. I, 20 15.
 एका प्रता बन्ना तु V II, P I, 287, 3
 एकान्तं तु शुभे देशे V I, P I, 307, 18
 एकाममाधाय मनं V I, P II, 424 24
 एकावशगुणान् वापि V II, P II, 167, 7

एकादश नव द्वि- V I, P II, 157, 8	एकादशने वित्रो V I, P II, 468, 18
एकादशी कण्ठमध्ये V I, P I, 367, 16	एकादशचैत्येऽङ्गु V I, P I, 376, 2
एकादशे कृष्णाद्यस V I, P II, 317, 20	एकादशशुचिभूत्वा V I, P II, 279, 5
एकादशे पञ्चमे ह्यु V I, P II, 448, 11	एकादस्तु सपिण्डाना V I, P II, 250, 14
एकादशेऽपि वा शान्ति V I, P II, 453, 9	एकादस्तु पुराणेषु V I, P II, 449, 9
एकादशे स्त्रीजननी V I, P II, 114, 3	एकादशेन तु कृच्छ्रोऽयम् V II, P II, 191, 9
एकादशेऽङ्गि तत्कुर्यात् V I, P II, 448 13	एकाहात् क्षयिष्ये बुद्धिः V I, P II, 282 17
एकादशेऽङ्गि यच्छ्राद्ध V I P II, 298, 3	एकाहाच्छुद्धयते विमो V I P II 208 1
एकादश्या तथा धूम V I, P I, 368 8	एकाहात्परतो ग्रामे V I P II, 184 13
एकादश्या तथा नारी V I, P II, 110, 17	एकाह क्षयण कृत्वा V II P II, 141, 2
एकादश्या तथा ह्यव्य V I, P II 316 1	एकाह तु पुराणेषु V II, P I, 493 6
एकादश्या तु कर्तव्य V I P II, 337 10	एकाह वैद्य V II P I, 422, 5
एकादश्या निराहार V II, P II 161, 12	एकाह सूतक तत्र V I, P II 251 2
एकाह तु भुञ्जीत V I P II 186 18	एकीभावेन भोक्तव्य V I P II, 415 22
एकाहस्तकन्य कामार्थेन V I P II 114 13	एकन तिष्ठताऽधस्तात् V I, P I, 178 4
एका लिङ्गे शुद्ध तिल V I P I 279, 2	एकन पाणिना हत्त V I P II 382 17
एका लिङ्ग करे सव्ये V I P I 228 17	एकैक प्राप्तमधीयात् V II P II, 178 11
एका वैद्यस्य V I P II, 95 16	एकैक पिण्डमधीयात् V II P I, 410 1
एकाहपनिनोऽनेन V II, P II, 46 3.	एकैक हासयेत् पिण्ड V II, P I, 303, 7
	एकैक हासयत् पिण्ड V II P I, 299, 8

- एकैक वर्षयेत पिण्ड V II, P I, 303 6
- एकैकमद्वलि देवा V I, P I, 351, 8
- एकैकन्यामुदित V I, P I, 257, 6
- एकैकमथ वा द्वौ त्रीन् V I, P II, 261 6
- एकैकमपि विद्वांस V I, P II, 339, 8
- एकैकमेकैकस्य श्रींस्त्रीन् V I, P II, 303, 6
- एकैकामेश V. I., P II, 116, 10
- एकैकस्य तु विप्रस्य V I, P II, 405, 8
- एको गारंति तत् कर्तुम् V. II, P I, 131, 1
- एकोऽनुगच्छत तस्यार्थम् V I, P. II 287, 10
- एको देव V I, P I, 208, 16
- एकोदित्तु कर्तव्यम् V I, P II 447 2
- एवोदित देवहीनम् V I, P II 447 14
- एकोदित न कुर्वति V I, P II, 458 15
- एकोदित् परिच्यञ्च्य V I, P II, 446, 11
- एकादित्तु यच्छास्त्र V I, P II, 300, 6
- एकोदित्तु सुतै कार्ये V I P II, 328, 2
- एकोदित् विधानेन V I P II 454 6
- एकादित्तु सम्प्राप्त V I P II, 331, 18
- एकादित्तु सम्प्राप्ते V I, P II 331, 9
- एको भिक्षुर्यथोक्तस्तु V I, P II, 180, 6
- एको वा तावृषो षण्डी V I, P II, 157, 11
- एको वाऽध्यात्मविस्तमः V II, P I, 200, 6
- एक दायीत सर्वत्र V I, P II, 46, 5
- एत वै समास्थानम् V I, P II, 162, 11
- एत वैतमास्थान V I, P II, 107, 12
- एतस्कृततम विद्यात् V I, P I, 473, 11
- एतस्कृच्छ मुलापुरुष V II P II, 184 10
- एतस्कृतयुग नाम V I, P I, 132, 4
- एतस्खलु बाव तप V I P I, 120, 3
- एतस्त्रयैर्दूर्ध्वबाह V I, P I, 297, 13
- एतश्चा-द्रायण नाम V II, P I, 303 10
- एतश्चौन गृहस्थस्य V I, P I, 279, 4
- एतत्तपो विदुर्धारा V I, P I, 128, 2
- एतत्तु द्रव्यजे विद्यात् V. II, P I, 166, 17.
- एतस्त्रय प्रकृषाण V I, P. II, 180 9
- एतस्त्रय समाश्रित्य V I, P I, 470, 4
- एतत्त पण्येष्ट भोजनस्य V I, P II, 283 3
- एतत्पातकमुक्ताना V II, P II, 191, 11

- एतत् विपीलिकामध्ये V. II, P I, 303, 8
- एतत् समाहितं कुर्यात् V II, P I, 244, 11
- एतन् सर्वं भू V I, P II, 176, 3
- एतत् खवत्सरापूर्वे V II, P I 22, 15
- एतदेव V II, P II, 66, 18
- एतदेव V II, P II, 176, 2
- एतदेव व्रतं कुर्यात् V II, P II, 82, 2
- एतदेव व्रतं कुर्यात् V II, P II, 97, 8
- एतदेव व्रतं कुर्यात् V II, P I, 99 11
- एतदेव व्रतं कुर्यात् V II, P II, 107, 1
- एतद्गयाशिरोनाम V I, P II, 308, 2
- एतद्गृहीत्वा निष्क्रम्य V I, P II, 160, 11.
- एतद्गृहमेव नानास्व V I, P I, 81, 5.
- एतद्विदित्वा य सन्ध्याम् V I, P I, 302, 13
- एतद्विधानमातिष्ठेत् V I, P I, 472 5
- एतद्गृह्याभिमन्त्रेतेषा V II, P. II, 215, 12
- एतद्विष्णुपदं नाम V I, P I, 192, 11
- एतद्देवैर्जरापर्यम् V I, P I 165, 1
- एतद्देवैर्जरापर्यम् V I, P II, 136, 6
- एतद्देवैर्विततो वासो V I., P II 433, 10
- एतदन्तं चरेत् सार्धं V II, P I, 44, 7, 329, 1
- एतद्गृह्यपृष्ठवचनं V I, P II, 331, 16
- एतन्महाव्रतम् V II, P. I, 99, 2
- एतन्मैथुनमष्टाङ्गं V II, P. I, 312, 8
- एतन्मर्थमपृच्छन्त V. I, P I, 344, 9
- एतन्मु एवाहम् V I, P II, 106, 7
- एतमेव प्रव्राजिनो V. I., P II, 175, 17
- एतमेव विदित्वा V. I, P II, 175 17
- एतमव विधिं कृत्वा V II, P I, 300, 10
- एतया निवारं स्थपति V I, P I, 49, 5
- एतस्मिन्नेनसि प्राप्ते V II, P II, 149, 13
- एतस्मिन्नेनसि प्राप्ते V. II, P II, 126, 3
- एतत्तु स्म वै नाद्विदात् V I, P II, 177, 9.
- एता एव V II, P II, 176, 3
- एता गस्था खियो मोहात् V II, P I, 318, 8
- एता गस्था खियो मोहात् V II, P. I, 318, 18
- एतान् गुणान् सम परीक्ष्य देया V I, P II, 75 11
- एतान् विगर्हिताचारान् V I, P II, 351, 16.
- एताय हत्वा द्विमं कुर्यात् V II, P I., 92, 2
- एतानि क्रमसाऽद्रीयान् V II, P I 244 8
- एताति जनाति पुनति जन्तु V II, P II 158, 1
- एतानि नैव दद्याति V I, P II, 376 16
- एतानि पतिमानाः सु V. II, P I, 21, 7, 23, 15

- एतानि भक्षयेद्यस्तु V I, P I, 253, 4
- एतानि यतिषाञ्चानि V I, P II, 191, 9
- एतानि लीरुगुण्ययै V. I, P I, 187, 9
- एतानि वाहयन् विप्रो V I, P I, 380, 4
- एतानि विधिदस्कृत्वा V. II, P. I, 305, 9
- एतानि सतत पदयेत् V. I, P. I, 321, 6
- एतानासाद्य ससातान् V. II, P II, 266, 6
- एतानेवमर्चयित्वा V II, P I., 301, 12
- एतान्येव समस्तानि V. II, P. II, 181, 4
- एतान्यथाऽऽनुरस्य V. II, P. I, 402, 7.
- एतान्याह पविषानि V II, P. I., 192, 11
- एताभ्येव V. I, P I, 384 1.
- एताभ्यां भ्रुमयुक्तस्य V I, P II., 107, 1
- एतामवस्थां शम्पास्य V I, P II., 159, 8
- एतामव V II, P II., 285, 16
- एतास्तेव विधिना V I, P II., 158, 16
- एताश्चाप्यथ शमेन्द्र V I, P I, 266 1
- एताश्चाप्यथ सेवत V I, P II., 110 3
- एतांश्चैव प्रदीताथ V I, P I, 300, 1
- एतासां चानुपायं V I, P I, 301, 5
- एतासामप्यभावे तु V I, P. II., 31, 7
- एतासु गमनं कृत्वा V. II, P. I., 334, 10
- एतास्तिन्नस्तु भार्यायं V I, P II, 64, 13
- एतास्तिन्न स्त्रियो गश्वा V. II, P. I., 321, 8
- एते काला समुद्दिष्टा V. I, P. II. 310 17
- एत क्रमेण विप्राणां V I, P II., 17, 8
- एते गृहस्थप्रभवा V. I, P. II., 17, 11.
- एते च दिव्या वितर V I, P. I., 358, 6.
- एते सौपा भवन्तीह V. II., P I, 376, 1.
- एतेऽ V. II., P II., 192, 12.
- एतेन पिण्डा व्याख्यात V I, P. II 455, 10
- एतेन शुद्धयते विप्रो V. II, P I, 310, 2
- एतेनाऽऽन्तर्वातिनो V. I, P. II., 345, 2, 316, 1
- एतेनैव V II, P. II., 180 1.
- एतेनैव व्याख्यातो V. II., P I., 209, 9
- एतेनैवातिकृष्टो व्याख्यातः V. II, P I., 253, 16
- एतेनैवानिवाप्तो V II, P. II., 152, 2
- एत पञ्चतपः V. II, P II., 114, 5.
- एत प्राङ्मन्त्रव्यवहाराणां V. II, P I, 357, 7.
- एतयोऽप्ये स्वभावात्प्रा V II, P. I., 378, 13.
- एत इडाः शम्पास्यानां V. I, P. I 358, 2.

- एते वै श्रावणाऽऽदित्याः V. I., P. I.
358, 5
- एते ध्यस्ता समस्ता वा V. II., P.
II., 203, 12
- एते दूद्रेषु भोज्यान्वा V II., P I
431, 7
- एतेषा निनद यावत् V I., P. I.,
429, 2
- एतेषा पादकृच्छ्र स्यात् V II., P. II.,
118, 6
- एतेषा श्राद्धणो भुक्त्वा V II., P I.,
385, 12
- एतेषा श्राद्धणो भुक्त्वा V II., P I.,
387, 11
- एतेषा भक्षण कृत्वा V II., P I.,
403, 6
- एतेषामप्यभावे तु V I., P II.,
34 18
- एतेषामुदक परिषा V II., P I.,
371, 18
- एतेषामेव अन्मूला V II., P II.,
255, 3
- एतेषामेव देवाना V I., P II.,
30, 17
- एतेषामेव सर्वेषा V II., P II., 116,
16
- एतेषामेव शयना V II., P I., 337,
9
- एतेषु यधरत्ने V I., P I., 167, 1
- एतया यान्यपर्यायानि V I., P II.,
72 2
- एतेषा विक्रय कृच्छ्रं V II., P II.,
118, 4
- एतेष्ववावसानस्तु V I., P I.,
306, 10
- एतेष्वविद्यमानेषु V I., P II., 4°
11
- एते सर्वे V. I., P. I., 14 5
- एते सुनासहस्राणाम् V I., P I.,
200, 11
- एते हि योगा सेनाया V I., P
I., 156 18
- एतेरङ्गुलिनेवेस्तु V I., P I., 266,
10
- एतेरनदान न हि बन्धनीयो V II.,
P I., 275 11
- एतेरपि इतं यस्यात् V I., P I.,
311, 15
- एतेरेव गुणैर्गुणत V I., P II., 75,
14.
- एतेरेव महायत्नान् V. I., P II.,
141, 2
- एतेरेव द्विजस्याङ्ग V II., P I.,
66, 13
- एतेरेव्वातय घोष्या V II., P.
II 154 11
- एतेर्गुणतस्य रातस्तु V I., P II.,
207, 3
- एते शाक रुमंयुक्त V. I., P II.,
207, 2
- एते सर्वेषु निष्पाता V I P II.,
177, 3
- एते सर्वे एतिस्रस्रो V I., P II.,
195, 3
- एषावकं मूत्रकलम् V. I., P I
202 10
- एतया स्पृश गृह्याणा V II., P
II 109, 2
- एतिस्रस्रतिने कृत्वा V. I., P I.,
429, 14
- एतिस्रस्रतिने गृह्यं V I., P. II.,
169 7
- एवं V II P II., 247, 3
- एवं कल्प्यान्वसंययाता V I., P.
I., 94, 10
- एवं कल्प्यान्वविष्टा V. II., P. I.,
173, 18

- एवं कृते जग्नि V I, P II, 26, 6
 एवं कृतोदिकान् सम्यक् V I, P II, 212, 13
 एवं क्षत्रिय विष्णुना V I, P II 118, 22
 एवं गच्छन् स्त्रिय क्षामा V I P II, 101, 8
 एवं गृह्यालि कृत्वा V. I, P I, 385, 6
 एवं जल्पयते तिर्य्य V II, P II 23, 6
 एवं ते सन्तुज्ञान V II, P I 236, 8
 एवं मैत्र सावित्री V II, P I 143 2
 एवं प्रगडादिरेतुक्तं V I P. I, 153 7
 एवं वृद्धप्रती तिर्य्य V II, P II, 59 7
 एवं द्राघमासाद्य V I, P I, 132, 4
 एवं द्विजाभ्याश्चिष्ट— V II P I, 703 7
 एवं धातागमा सर्वे V I, P I 201 10
 एवं धमे सर्वेषाम् V I, P I 57, 2
 एवं धमे सृष्टय V I, P I, 15 11
 एवं तद्विधापण V II P II, 2 1, 1
 एवं विमन्थय नियमान् V I, P II, 5 7
 एवं निरुद्धागमे शु V II I II, 70, 17
 एवं स्वापारिधि पृथा V I, I 1, 2 2, 2
 एवं परिपु मासु V II, I 1, 78 10
 एवं पञ्चानेन V. I, P I, 420 5
 एवं परिपरादि V II, P I 211 11.
 एवं पापविमुक्त्याथ V II, P II 243 12
 एवं पापान समुद्धृत्य V II P I, 234, 10
 एवं प्रक्षीणपापाना V I P I 59, 5
 एवं प्रक्षीणपापयो V I, P II 459, 21
 एवं प्रयत्नं कुर्वीत V I, P I 471 12
 एवं प्रहाट्वा—V II, P II, 163 8
 एवं माता ऽऽमहाचार्ये V I P II, 285 11
 एवं मातुलापि मातृ V II P I 317, 11
 एवंमाचारसम्पन्नम् V I P I, 116, 4
 एवंमासानि समाप्ति V II, P I 31 16
 एवंमासानि चान्यथानि V I P II 309 1
 एवंमासिषु V I P II, 307 2
 एवंमासिषु सीधेषु V I P I 1 5 1
 एवंमत्र सर्वे यानि V I, P II, 19 1
 एवंमत्र अरेदस्य V II I I 97 1
 एवंमत्र विधिं कुर्यात् V II, P I 71, 9
 एवं यानिषु सर्वेषु V II, I II 244 2
 एवं या आक्षय्य निर्य्यम् V I P I, 211 15
 एवं य सर्वेषुपानि V I, P I, 202 7

एवं राजन्या हत्वा V II, P I, 98, 13	एष मे मण्डल निस्वा V I, P II, 196, 19
एष वनाश्रमे तिष्ठन् V I, P II, 156, 6,	एष वा भनृण V I, P II, 105, 1, 100, 13
एषविधस्य विमस्य V I, P II 208, 6	एष वोऽभिरितो धर्मो V I, P II, 153, 1
एष वैवस्वत प्राह V II, P I, 390, 7	एष सर्वं समुद्दिष्ट V II, P II, 219, 3
एष वैश्यो राजन्यायाम् V II, P I, 332, 3	एष स्वधर्मो विख्यात V I, P II, 181, 19
एष घोलसमाचारी V II, P II, 246 1	एषा विराजमभ्यासात् V II, P II, 183, 10
एष सौचविधिं कृत्वा V I, P I, 233, 17	एषामन्न न भोक्तव्य V II, P I, 381, 8
एष सस्तरमाणस्तु V II P II 59, 12	एषामन्न न भोक्तव्य V I, P II, 384, 21
एष सति नृप शुद्धे V I, P II, 256, 3	एषामन्यतम यद्यत् V II P II, 191, 7
एष सर्वमिदं राजा V I, P I, 71, 4	एषा लापदकार्येषु V II, P I, 217, 16
एषं सर्वं विधायेकम् V I, P I 474, 12	एषा शुनाऽवलीदाना V II, P I, 145, 4
एषं सुचरितप्रायश्चित्ती V II P I, 219 12	एषा सम्यक् समाख्याता V I, P I, 171, 8
एष स्नात्वा सत पश्चात् V I, P I, 262 12	एषु आह न ऊर्ध्वति V I, P II, 324, 18
एषं स्वात्तंजसा सुकत V I, P I, 240, 6	एषु सर्वेषु ऊर्ध्वति V II, P I, 91 4
एषं हत्वा च तच्छेष V II, P I, 438 2	एषु स्त्री-तैल मासानि V I, P I, 253, 10
एषहाह V II P II, 213, 5	एषु स्नात्वा च पीत्वा च V II, P I 111, 16
एष एव क्रमो वृष्टौ V II, P II, 245, 4	एष्वद्या बहव पुत्रा V I, P II, 3 7, 12
एष चान्द्रायणो V II, P I, 304 5	एष्वद्या बहव पुत्रा V I, P II, 108 13
एष चान्द्रायणो मास V II P I, 300, 6	एषोहीति तमाहनय V I, P I, 167, 5

ले.

एकाश्रम्य V I, P II 135, 9,

ऐनेयमजिनम V I, P II 32 21

मन्त्रेण मृगारेष्ट्या V II P II
115, 16ऐन्द्र स्थानमुपासीना V I, P II,
257, 9ऐन्द्रामनेकादशरुपाल V I, P I'
166, 9, 70 8

ओ.

ओङ्कार पूर्वसुचार्य V I R I 303
11ओङ्कारेणैव मन्त्रेण V I, P I 254,
19ओङ्कारपूर्वमाख्याता V II P I,
301, 13ओङ्कारमादित कृत्वा V II P II,
141 2ओङ्कारश्चाथ चञ्चल V I P I,
34 4ओ नदीहमाय V II, P II 174,
13

ओ मू पुरुषम V I P I 369 8

ओ भुम्बे सुवरोम् V I, P I, 371 7

ओम भुम्बे स्वर्गह— V II P I
299, 18ओ मू सादिधीम् V I P II
159, 13ओ मूर्तिर्यादिना मास्य V I, P II
158 1'ओमापी क्यातिरित्यन्त V I P I
292 11ओमिद्वयेतमात्मानं V I P II,
176 12ओपथय इति मन्त्रेण V I, P II,
4 3 7ओपथ्याऽप्राय V I, P I,
105, 7ओपथीभ्य स्वाहा V I, P I 21^a
12ओष्टी विलामकी स्पृष्ट्या V I, P I,
24^a, 5

औ.

औरसा धर्मपत्नीज V II P I
47, 14

औरस क्षेत्रजश्चैव V II, P I, 45 9

औरस पुत्रिकापुत्र V II P I,
47, 10औषध स्नेहमाहार V II, P I,
283 16

आपध स्नेहमाहार V II, P I, 283, 6

औष्ट गव्य तथा भुक्त्वा V II, P I,
3 1, 6और्ण-कौशेय कुतप V II, P I,
180 5औदुम्बराय दध्नाय V I, P I,
361, 8

औपासने पचने वा V I, P I, 381, 1

औदुम्बरेण खड्गान V I, P I,
354, 5

औमामहेभराश्चैव V I, P I 109, 1

औदुम्बराः V I, P II, 199 2

औदकनेव विधिना V I, P II,
429 4औरभिक्षो मासिदिक् V I P I,
301 14

औजसे V I, P II, 307, 2

औदुम्बकसर्प खैलम् V I P II,
340 6औरक्षेणाय नन्दुर V I P II,
373, 2

क.

कण्ठकि शीतपुष्पार्थ V I, P I,
251, 11

कण्ड भिन्ना विनिर्याती V I, P I, 39, 5	कथञ्चित् भाष्यार्थं गच्छेत् V II, P I, 330, 14
कण्ड शिरो वा प्रावृत्त्य V I, P. I, 247, 16	कथं तस्या भवेच्छीघ्रं V. II, P. I, 169, 17
कण्डाभरणशोषेण V. II, P I, 260, 10.	कथंनसेतः सञ्जायेत V. I, P I, 102, 4
कण्डनी वेपथी शुद्धी V I, P I, 380, 3	कथंन्यं बद्ध चौराणां V II, P I., 380, 11
कण्डय प्रथमो गा तु V I, P I, 322 7	कथंन्यं बद्ध चौराणां V. I, P. II, 384, 13.
कण्डूर श्वेनवृन्ताक V. I, P II, 378, 17	कथंन्यस्य नृशंसस्य V. II, P I, 385, 3
कन्धा कौपीनमाच्छाद्यन् V I, P II, 163, 12	कथनी नारिकेल च V II, P. II, 118, 5
कण्ड मूल फलादीनि V II, P. I, 405 3	कथा श्वं नस्तरिरसि V. I, P I, 200, 5
कण्डले पद्मसूत्रे च V II, P. II, 146, 4	कथाश्चिदपि नाध्येय V I, P I, 158, 12
कक्षधनशही V II, P II, 258, 11	कथाश्चिन् मुद्रुत कर्णं V II, P I, 12, 10
कटफल कौटुणी द्राक्षा V. I, P II, 369, 11	कटुद्राय जपेन् सूक्तं V II, P II, 279, 11
कटुकानि च सर्वाणि V I, P II, 374, 15	कनक विशाखासु V I, P. II, 314, 4
कणाम् वा भक्षयेद्बन्ध V II, P II, 82, 6	कनक मणि रजत- V II, P I, 175, 19
कण्ठाश्रमे V I, P II, 307, 6	कनका उभ तिला गात्रो V. II, P. II, 185, 8
कनम आदित्या इति V I, P I, 206, 14	कनखले V I, P II, 305, 15
कनम इन्द्र V I, P I, 206, 18	कनिष्ठाङ्गुलिष्व स्थूल V. I, P. I, 251, 12
कनमे ते त्रयो देवा इति V I, P I, 206, 24	कनिष्ठाङ्गुष्ठयोर्नाभिसु V I, P I, 238, 3
कनमे ते रुद्रा इति V I, P I, 206, 11	कनिष्ठा सप्तयौ V I, P I, 235, 16.
कनमे मे वसव इति V I, P I, 206, 7	कनिष्ठाऽनामिकाऽङ्गुष्ठे V I, P. I., 115, 20
कनमे पडिति V I, P I, 206, 21	
कथञ्चिद्व्याप्तिकामन V I, P II, 366, 12	

कनिष्ठा रक्षणी प्रोक्ता V I, P I, 310, 10.	कन्याप्रदानमभ्यर्च्य V I, P. II, 84, 19
कनिष्ठास्त नमस्येरत् V I, P I, 335, 4	कन्याप्रदान विधिवत् V I, P II, 81 17
कन्या कन्यादोदेनश्च V I, P II, 316, 8	कन्याप्रदान स्वाच्छन्द्यात् V I, P II, 84, 21
कन्यका तु द्वितीयाया V I, P II, 315, 15	कन्योना वृषकाश्चैव V. I, P II, 358, 13
कन्यागते पञ्चमे तु V I, P II, 32 10	कन्यानामप्रवर्णानां V I, P I, 134 7
कन्यागते सवितरि V I, P II 323, 17	कन्याना सम्प्रदान च V I, P I, 469, 11
कन्यागते सवितरि V I, P. II, 318 6	कन्या यच्छति वृद्धाय V II, P II, 220, 13
कन्यागत सवितरि V I, P II, 321, 12	कन्याया मिथुने मीने V I, P I, 192, 12
कन्यागाम्प्रमती गूली V II, P II, 271 1	कन्याया वृषण चैव V II, P I, 16, 6
कन्या च गात्रजा गत्वा V II, P II 271, 2	कन्याया इत्तगुल्काया V I, P II, 93, 15
कन्या च बहुपुत्रा च V I, P II, 111 11	कन्यार्थिनैव गन्तव्या V I, P II, 110 12
कन्या चैवानपत्याना V I, P I 191 10	कन्याराशौ महाराज V I, P II, 323 14
कन्या इद्रुहलोक V II, P I, 156 21	कन्यासन्दूषणे चैव V II, P II, 102, 4
कन्याइद्रुहलोक V I, P II, 79, 8, 81, 19	कन्यास्थाकर्णान्वित येत स्यात् V I, P II 319, 11
कन्या ददाति शुल्कान V II, P II, 221 20	कन्यास्थाकर्णान्वित पक्ष V I, P II, 321, 17
कन्यादाने च विप्र यो V II, P II, 230, 9	कन्यैवाभतयोनिर्वा V I, P II, 67, 18
कन्याद्रूपक V II, P II, 238 4	कपाल वृषमूल्यानि V I, P II, 194 1
कन्याद्रुषी V II, P II 132 15	कपिलो मुनिरास्तोरु V I, P I, 441 19
कन्याद्रुषी V II P II 133 2	कपिलो यदि सर्वज्ञ V I, P I, 34 5
कन्या पुत्रविवाहेषु V I P II 461,7	
कन्याप्रद पूर्वनाशे V I P II 807	
कन्याप्रदान तस्यैव V II, P II 102 5	

कपोतव्रतनिष्ठस्य V II, P II, 46, 4	कर्णभेत्ता कर्णशूली V II, P II, 247, 12
कमण्डली V II, P II 148, 11.	कर्णश्रुमे तथा स्पृष्टे V I, P I, 250, 8
कथानश्चिन्न आशुव V II, P I, 418, 4	कर्तव्य भूमिपातेन V I, P I, 467, 4
करञ्ज येऽपि चार्थे वै V I, P II 375 13	कर्त्तव्यसूकरालेपात् V I, P I, 271, 10
करकालाशुकादीश्च V I, P I 249, 10	कर्तव्यमवितोषेन V II, P I, 483 5
करणैरन्वितस्यापि V II, P II, 218, 14	कर्तव्यमाजुपूर्येण V I, P I, 415 1
करण्यश्च पलाण्डुश्च V I, P II, 379, 3	कर्तव्यश्च त्रिभिर्वर्षे V I, P II, 80 2
कराणे च यत्तोय V I, P I 249, 12	कर्तव्यानि पडेत्तानि V I, P II, 183, 19
करवीरैस्तु गायत्र्या V II P II, 281, 9	कर्तारं वेत्त कालौ च V II, P I, 131, 10
कराभ्या लोयनाशय V I, P I, 296 1	कर्तुमस्मद्विषैश्छान् V I, P I, 88, 5
कराभ्यामञ्जलिं कृत्वा V I, P I, 296 8	कर्तुंस्तास्कालिकीं गुद्धि V I P II, 24 5 298, 17
करिष्यति वृषांस्सर्गे V I P II, 305, 6	कर्तुंस्तु कालाभिनियमात् V I, P II, 317, 11
करेण दक्षिणेनोर्ध्वे V I, P II, 36, 14	कर्तुरावेस्तर्ध्वे स्यात् V II, P II, 118 8
करोति ब्राह्मणी श्रेयो V II, P I, 55, 15	कर्मभये तत् पश्चात् V II P II, 268, 7
करोति च सप्तगुह्यो V I, P II, 292, 6	कर्म चाध्यापनं चैव V. I., P I., 194, 5
करोति विधिवन्मर्यं V I, P II, 305 2	कर्मजा गमयो नृणां V II, P II, 211, 14
करोति शूलप्रक्षेप V II, P II, 248, 7	कर्मणा सिद्धिं शीघ्रे V I, P. II., 313, 18
करोति सा परिव्याज्वा V I, P I, 130, 2	कर्मणा गार्हितनेष V II., P II., 117, 1
ककं सस्थिते भानौ V I, P II, 129 16	कर्मणा तेषु या माहाह V II, P I, 347, 5
ककंभू-पीवरु चान् V I., P II, 269, 12	

- कर्मणा कलनिर्वृत्तिं V. II., P II.,
 211, 12 -
 कर्मणा मनसा वाचा V II., P II
 209, 7
 कर्मणोऽस्ते V II., P II., 190, 3
 कर्मण्यधिकृता ये तु V I., P. II.,
 169, 6
 कर्मण्यवाऽधिकारस्त V I., P I.,
 61, 9
 कर्मोनिष्ठास्तपोनिष्ठा V I., P II.,
 337, 12
 कर्मफल V II., P II., 263 9
 कर्मणि स्वराशीरोत्थे V I., P II.,
 292, 8
 कर्म मुखवा क्रमेणैव V. II., P II.,
 243, 2
 कर्म श्राद्धादिक चैव V I., P I.,
 192 20
 कर्म स्मार्ते विवाहादौ V I., P I.,
 317, 7
 कर्माङ्ग नवम मोक्षं V II., P II.,
 233, 17
 कर्माणि प्रविभक्तानि V I., P I
 86, 2
 कर्मानिश्चयनासाद्य V. I P I.,
 59, 4
 कर्माभ्यां V I., P I., 203, 18
 कर्मारस्य तथा तदण V II., P I.,
 385 2
 कर्षणकार्यार्थम् V II., P. II., 124,
 11
 कर्षु समन्वित मुखवा V. I., P. II.,
 446, 4
 कर्षु सत्काकोलं V II., P I.,
 407, 7
 कर्षु प्रव श्ल. V. II., P I.,
 407, 16
 कर्षु प्रव हतं V I., P. II
 357, 3
 कलौ पञ्च न कुर्वीत V I., P. II.,
 91, 14
 कलौ पञ्च न कुर्वीत V. II., P I.,
 53, 10,
 कलौ पञ्च न कुर्वीत V. I., P. I.,
 234, 3
 कलौ युगे विमान्यमान् V. I., P II.,
 94) 3, 208, 12
 कल्प कल्प तत्तन्मान्ते V. II., P. II.,
 242, 13.
 कल्पान्तराणि कुर्वाण V I., P II.,
 408, 15
 कल्पवादनल सोम V. I., P I.,
 359, 15
 कल्याणहारी V II., P II., 259 6
 कशेरु कोविदारथ V I., P II.,
 369, 9
 कश्मलाऽशुचियुक्तानि V. II., P I.,
 153, 2
 कष्टा पापीयसी शूचि V I., P II.,
 4, 16
 कस्तस्या निष्कृतिं कर्तुं V I., P.,
 I, 333, 11
 कस्मिन्निद्वि हृत्तान्ते V I., P II.,
 96, 12
 कस्तुरिकादिगन्धाना V. II., P II.,
 116, 7
 काशशान्त पुत्र पौत्रेभ्यः V. I., P.
 II, 324, 7
 काङ्क्षन्ति पितरः क्लिष्टा V. I., P.
 II, 321, 3
 काङ्क्षन्ति पितर पुत्रान् V. I., P.
 II, 305, 4
 काण्डान् वाण्डादिति V II., P.
 I, 273, 14
 कान्ताऽऽस्वथ ना बुभे V II., P I.,
 273 13
 कान्ताऽस्वथ बुभेऽ V II. P. I.,
 239, 9

कास्यक सुरज वंश V II P, II, 262, 11	कामकारकृतेऽप्याह V II, P I, 200, 6
कास्यताम्रपात्राणाम् V II, P I, 122, 2	कामकारकृतेऽप्येके V. II, P I, 200, 10
कास्या ऽयस्ताम्र-सीसे वा V II P II, 113, 1	काम क्रोध च लोभ च V I, P II, 46 2.
काकिण्यादेशस्वर्धर्षण्ड V I, P I, 447, 15	काम क्रोधौ च सदम्य V I, P II, 173, 15
काके भासे च गृध्रे च V II, P I, 89, 15	काम क्रोधौवशे यस्य V I, P, I, 217, 18.
काके श्वाभिस्तु सस्पृष्टम् V II, P I, 145, 18	कामजेयु प्रसक्तौ हि V I, P I, 473, 6
काको भूया चिरदेवि VII, P II, 251, 9	कामन पादस्पृष्ट V II, P I, 389 4
काकोलुक-कुकलास V II, P I, 89, 17	कामनस्तु प्रवृत्तानाम् V I, P II, 94 13
काकोल्याः क्षीरकाकोल्या V I, P II, 370 20	कामनस्तु यथा विप्र V II, P I, 308, 8
काणा कुब्जाश्च षण्ढाश्च V I P. II, 358, 1	काम तान् धार्मिको राज्ञः V I, P II, 165, 2
काशाचिरक- V I, P I, 42, 10	कामं तु गुरुपत्नीना V I, P I, 329, 1.
कानीनः कन्यकाजातो V II, P I, 17, 17	कामं तु भर्तुरनुत्तमा V. II, P I, 28 10
कानीन पशुन प्रोक्ती V II, P I, 47, 11	कामतोऽकामन प्राहुः V II, P, I, 17, 16
कानीनश्च सहोदथ V II, P I, 45 11	कामतोऽकामता प्राहुः V II, P II, 109, 7
कापालिकाशभोक्तृणा V II, P I, 335, 2	कामतो द्विगुण प्रोक्त V II, P. II, 103, 9
कापालिकास्तु सस्पृश्य V I, P, I, 279, 6	कामतो ब्राह्मणवधे V II. P I, 13, 20
कामकामा ह्यर्थकामा V. I, P I, 132, 13	कामतो ब्राह्मणवधे V. II, P, II, 60, 13
कामकारकृते V I, P I, 14, 12	कामतो व्यवहार्यस्तु V II. P I, 202, 7
कामकारकृते स्वात्मनम् V II, P. I, 203, 4	कामनभ्यर्थेवेन्मिथ V I, P, I, 33, 11

- काममभ्यर्षितोऽश्रीयान् V. I, P. II, 44, 14
- काममाभरणान्तिष्ठेत् V. I, P. II, 77, 17.
- काममुत्पाद्य कृष्यां तु V. I, P. II, 11, 7.
- कामं वा स्वयं V. I, P. II, 11, 13
- कामं श्राद्धेऽर्चयेन्मित्र V. I, P. II, 346, 3.
- कामरतश्चेत् V. I, P. I, 103, 13
- कामः सङ्कल्पो V. I., P. I, 103, 17.
- कामाकामकृतं तेषां V. II, P. I, 13, 16.
- कामारकोपाद्भवन्मोहान् V. II, P. I., 59, 6.
- कामादायि च रामन्यो V. II, P. II, 79, 7.
- कामाद्रौषान्मत्स्यराज्ञा V. II, P. II, 35, 20.
- कामाद्वा यदि वा मोहान् V. II, P. II, 321, 9.
- कामावकीर्णं इत्याभ्यां V. II., P. II., 131, 3.
- कामावकीर्णो V. II, P. II., 131, 7.
- काशरूपवर्णोऽस्ति V. II., P. II., 131, 8.
- काशाभ्रोपद्रवाभ्यै V. I. P. I, 132, 12.
- काशेन उव्वरुपानमिति V. II., P. I, 412, 9.
- कानोदरु शक्ति-पत्ता-V. I, P. II, 289, 2.
- काश्चनन्धेन निरयस्य V. I, P. II, 470, 14.
- काश्चनमुपायेऽष्टम्याम् V. I, P. II, 414, 5
- कायक्रेयं ननुदत्तं V. I, P. I, 220, 2
- कायक्रेयांश्च तन्मूलान् V. I, P. I, 209, 17
- कायजा ये बुधैर्नित्यं V. I, P. II, 178, 8.
- कायेन परुभ्यां हस्ताभ्याम् V. I., P. I. 139, 14.
- कारणानि भवन्तीह V. II, P. II., 277, 10.
- कारयेत् तस्य सस्कार V. II, P. II, 78, 9.
- कारयेत्तद्दृष्ट्वे च V. I, P. II, 117, 11
- कारयेद्दार्ढ्यं कृच्छ्रं V. II, P. I, 107, 2.
- कार्यं शिल्पिनां वैद्या V. I., P. II, 256, 13
- कारुकारं प्रजा हन्ति V. II., P. I, 338, 9.
- कार्तिक सकल मासं V. I., P. I, 281, 1.
- कार्तिकी फाल्गुनी V. I, P. I, 156, 18.
- कार्तिकी फाल्गुनी चैत्री V. I., P. I. 156, 4.
- कार्तिकी फाल्गुनी चैत्री V. I, P. II., 311, 17.
- कार्तिक्यां पुष्करे स्नान. V. I, P. I. 280, 10
- कार्पासश्रीट्कार्पासां V. II, P. I, 111, 4.
- कार्पास V. II., P. II., 112, 10.
- कार्पासस्तान्त्रं क्रीडो V. II, P. II., 254, 8.
- कार्पास भौम-गोवाल V. I, P. II, 36, 3
- कार्पास दन्तकाष्ठं च V. I, P. I., 253, 2
- कार्पासे नास्तिष्ठे V. I, P. II, 33, 11.

कार्पासमुपवीत V I, P II, 35, 19.	कालेय कालशक्ति च V I, P II, 369, 10
कार्पासमुपवीत ह्यत्र V I, P II, 35, 15.	कालोदके V I, P II, 306, 9
कार्यं सक्षिण सम्यक् V II, P I, 98, 4	कालोपजीविनश्चेत् V I, P II, 358, 7
कार्यं सर्वं प्रयत्नेन V II, P I, 236, 21	कालो वा कारणं गतं V I, P I, 449, 10
कार्यं वीक्ष्य प्रयुञ्जीत V I, P I, 470, 2	कविरीसङ्गम V II, P II, 207, 5
कार्याभ्यान्द्रायणयुता V II, P II, 204, 1	काषाय चैत्रे V I, P II, 33, 5
कार्यं सोऽवेक्ष्य शक्तिं च V I, P I, 448, 11	काषाय धातुरक्त वा V I, P I, 264, 8
कार्णं रोश्च वास्तादि V I, P II, 32, 11	काषायभाजसातेऽपि V I, P II, 179, 2
काल काल समासाश्च V I, P I, 128, 12	काष्ठवृद्धो धृतो येन V I, P II, 177, 14
काल तमुपवर्त्तन्तो V I, P I, 128 11	काष्ठ पाषाणभ्यस्थो V I, P II, 229, 2
कालमेव प्रतीक्षेत् V I, P II, 194 4	काष्ठादिना ताडयित्वा V II, P I, 458, 1
कालशाक महाशक्त V I, P II, 372, 9	कास-शूलादिरोगश्च V II, P II, 280, 2
कालान्तरांपनोगार्थे V I, P II, 184, 18	कारल भ्रमणं घाला V I, P I, 429 1
कालान्तरवशाद्यान्ति V II, P II 244, 3	किङ्कर सर्वकारी च V I, P II, 45, 7
कालापेक्ष क्रियापेक्षम् V I, P I, 182, 15	कीर्णशने दिनमेकं V II, P I, 458, 4
काली कराली च V I, P I, 166, 14	किञ्चिदेव तु विप्राय V II, P I, 85, 8
काले त्वनुदितं प्राहुः V I, P I, 313, 19	किञ्चिदेवमयं पात्रं V I, P I, 185, 2
काले ऽपराण्ड्भूयिते V I, P II, 187, 7	किं न कार्यं ? किमर्थं वा V II P I, 235, 19
कालं प्राणस्त्वकाले वा V I, P I, 297, 13	किमस्य यत्नोपवीत V I, P II, 171, 14
	किञ्चिदप्युद्धृतं भागं V II, P I, 376, 4.

- किं हि धनं न कुर्यात् V II, P I, 202, 16
 कीर्त्तनी गीतलाक्षणी V II, P II, 252, 11
 कुकुत्तप्रमाणं वा V II, P I, 302, 17
 कुकुत्तप्रमाणं तु V II, P II, 172, 13
 कुञ्जे सर्वत्र विजय V I, P II, 315, 2
 कुञ्ज्याति कुस्मितो वैद्य V II, P II, 221 16
 कुन्नीचको नाम V I, P II, 161, 15
 कुन्नीचको नाम V I, P II, 161, 11
 कुन्नीचका परिविज्य V I, P II, 162, 9
 कुन्नीचको बहूचको V I, P II, 166 2
 कुन्नीचको बहूचको V I, P II, 160, 17
 कुन्नीचका बहूचका V I, P II, 199, 16
 कुन्नीचको ब्रह्मचारी V I, P II, 167, 12
 कुन्नीचकस्तु सन्यस्य V I, P II, 162, 4
 कुन्नीचका स्वपुत्रगृहेषु V I, P II, 200, 1
 कुटुम्ब पीडयित्वाऽपि V I, P I, 190, 8
 कुटुम्बभक्तवसनात् V I, P I, 190 2
 कुटुम्बार्थे तु सच्छूद्रात् V I, P I, 197, 18
 कुण्डादिनी वेपलका V I, P II, 308 10
 कुण्ठ कुण्ठिवाहाथ V I, P I, 100, 6
 कुतप चासने वद्यात् V I, P II, 392, 6
 कुतुपं योगपदं च V. I, P I, 265, 17
 कुम्भाश्रयला लुब्धा V II, P II, 231, 1.
 कुनली V II, P II, 247, 9
 कुनली स्वर्णहरणात् V II, P II, 264, 8
 कुपूयं पूयगिर्येतत् V II, P I, 366, 7
 कुप्यप्रच्यमाने V I, P II, 314, 10
 कुचेराय V II, P II, 188, 3
 कुटजाय V I, P II, 305, 16
 कुटज वामन जात्यन्ध V I, P II, 51 6
 कुम्भी कम्बुक घृन्ताक V I, P II, 375, 10
 कुम्भको निम्बल भासी V I, P I, 293, 1.
 कुम्भी तिम्लुकयोर्वाऽपि V I P II, 191, 17
 कुम्भा द्राणद्वय प्रोक्त V II P I, 141, 11
 कुम्भीपाको महाघोरे V II P I, 352, 17
 कुम्भ सलिलमाशय V. II, P I, 170, 5
 कुमारीगमने चैव V II, P I, 327, 2
 कुमारीगमन विप्र V II P I, 328 12
 कुमारजन्मदिवसे V I, P II, 214 2
 कुमाराशयाम् V I, P II, 306 4
 कुमाराशय V I, P II, 213, 18

- कुमादिवरण दान V. I., P. II., 77, 11.
 कुरुक्षेत्र गद्यां गङ्गां V. I., P. I., 274, 11.
 कुरुक्षेत्रे गद्यातीर्थे V. I., P. I., 195, 3.
 कुरुक्षेत्रे च यज्ञान V. II., P. II., 222, 7.
 कुरुक्षेत्रे प्रयागश्च V. I., P. II., 303, 18.
 कुरुते धर्मसिद्धयर्थं V. I., P. I., 448, 12.
 कुरूपाय कुरुक्षेत्राय V. II., P. II., 220, 14.
 कुरुक्षेत्रेयभ्यनुज्ञातो V. I., P. II., 411, 20.
 कुरुक्षेत्रेति स तैरुक्तो V. I., P. II., 402, 3.
 कुर्याद्य विधिवच्छास्त्रं V. I., P. II., 447, 7.
 कुर्यात् परदारगमने गौत्रतम् V. II., P. I., 341, 2.
 कुर्यात्तामितरे कुर्यः V. I., P. II., 446, 24.
 कुर्यात् शूद्रवधे विप्र V. II., P. I., 96, 4.
 कुर्यात् सवस्त्रासद्वर्षांश्च V. I., P. II., 407, 15.
 कुर्यात् सान्मपने कुरुक्षेत्रं V. II., P. II., 87, 19.
 कुर्याद्विद्या ततो वद्यात् V. I., P. II., 441, 7.
 कुर्यात्प्रथमं स्पर्शं V. I., P. I., 210, 16.
 कुर्यात्विश्वपदे V. II., P. I., 11, 3.
 कुर्यात्पुत्रीतोऽपि V. I., P. II., 465, 1.
 कुर्यात् व्यादतिनिर्वाह्य V. I., P. I., 259, 10.
 कुर्यादेवानुपूर्व्येण V. II., P. I., 96, 1.
 कुर्याद्वरहं शास्त्रं V. I., P. I., 388, 1.
 कुर्यात्त्रैलोकिकं स्नानं V. I., P. I., 279, 14.
 कुर्यान्मातामहायैव V. I., P. II., 463, 9.
 कुर्यान्मूत्र-पुरीषे तु V. I., P. I., 22, 16.
 कुर्यान्मूत्र-पुरीषे तु V. I., P. I., 222, 6.
 कुर्यात्तेन विधिं सम्पन्नं V. I., P. II., 463, 8.
 कुरुत्वात् त्रीन् च वपुर्दत्तं V. I., P. II., 75, 9.
 कुरुत्वात्तत्रैव वा V. II., P. I., 396, 9.
 कुरुत्वात् पुनार्येषां V. II., P. I., 54, 14.
 कुरुत्वात्-तत्र-जम्बीर- V. I., P. II., 376, 13.
 कुरुत्वात्तत्रैव वा शास्त्रं V. I., P. II., 374, 14.
 कुरुत्वात् दहति शशापि V. I., P. I., 449, 10.
 कुरुत्वात्तत्रैव वा शास्त्रं V. I., P. II., 24, 18.
 कुरुत्वात्तत्रैव वा शास्त्रं V. II., P. II., 221, 8.
 कुरुत्वात्तत्रैव वा शास्त्रं V. I., P. I., 446, 11.
 कुरुत्वात्तत्रैव वा शास्त्रं V. I., P. II., 73, 15.
 कुरुत्वात्तत्रैव वा शास्त्रं V. I., P. II., 96, 14.
 कुरुत्वात्तत्रैव वा शास्त्रं V. I., P. I., 465, 8.

- कुलमुत्पादयेयुस्ते V I, P I, 467, 2
 कुलालधिवरुर्मा च V I, P II, 380, 10
 कुलेषु तेऽभिजायन्ते V II P II, 234, 13
 कुलेषु तेऽभिजायन्ते V II, P II, 270, 13
 कुलेऽस्माक रा जन्तु स्यात् V I, P II 307, 8
 कुर्वता चानुराधाश्च V I, P II, 312, 19
 कुर्वत दशवच्छूद्व V I, P II 445, 13
 कुर्वत देवतापूजा V, I, P I, 320 2
 कुर्वत पुत्रिवापुष V I P II, 70, 20, 457, 13
 कुर्वत भक्तिराम्पत्नः V I, P I, 400, 5
 कुर्वतात्मभन चापि V I, P I, 241 1
 कुर्वत यदि मूढारत्ना V I, P I, 431, 8
 कुर्वत यदि मूढारत्ना V I, P I 234 7
 कुर्वन् दिशो नमस्कुर्यात् V I, P I, 298 17
 कुर्वन्नेर कर्माणि V I, P I, 164 9
 कुर्वन् प्रतिपदि श्राद्धे V I, P II, 315 14
 कुभ कार्पासगुर्वैर्यो V I, P II, 157, 12
 कुशा काशा यवा धूर्वा V I, P I, 255 12
 कुशौ काशौध बन्धीयान् V II P I, 275, 20
 कुशमन्थ्या च रुद्राभै V I, P I, 303, 9
 कुशामे शङ्कर विद्यात् V I, P I, 254, 16
 कुशेन चोद्भूत तोय V I, P I, 254, 13
 कुशपाणि सप्त तिष्ठेत् V. I, P. I. 256, 10
 कुशपूत भवेस्स्नात V I, P I, 254, 12
 कुशाभावे द्विजश्रेष्ठ V I, P I, 255 9
 कुशमूलविपकेन V II, P I, 445 7
 कुशमूलविपकेन V II P I, 442, 21
 कुशमूले स्थिती प्रज्ञा V I, P I, 254, 15
 कुशूल कुम्भीधान्यो वा V I P I, 341 8
 कुशलैर्प्रथित शिष्ये V I P II, 157, 13
 कुशीलता V II, P II, 100 10
 कुशीला भिन्नमर्यादा V II, P II, 235 13
 कुशीलवो ऽवकीर्णा च V I, P II, 350, 11
 कुशावर्त V I, P II, 305 14
 कुशबृद्ध्या समारोान V I, P I 303 5
 कुशा शाक पयो मत्स्या V I, P I, 202, 7
 कुशइस्तेन यज्जप्त V I, P I, 254 9
 कुशहस्तस्तु यो भुङ्क्ते V I, P I, 254 10
 कुशनाशा भवेच्छीघ्र V II, P II, 280 4

कृष्टी भवति धर्मज्ञ V II, P II, 269, 8	कृष्णाण्ड महिषीभारि V I P II, 378 4
कृष्टसोमेण घेरिण V II, P II, 244 7	कृष्णाण्डैर्वापि जुहयान् V II P II, 43, 1
कृष्णाण्डय V II P II, 157, 2	कृकलास सर्प नकुल V II P I, 89, 2
कृसीर कृषि वाणिज्यम् V I, P I, 339, 14 476, 10	कृच्छ्र चान्द्रायण कुर्यात् V I, P I, 328, 13
कृसीर कृषि वाणिज्यम् V I, P II, 5, 6	कृच्छ्र चान्द्रायण कुर्यात् V, II P I, 333, 19
कृसीर कृषि वाणिज्य V I, P I, 85, 7	कृच्छ्र चान्द्रायण चैव V I, P II, 108, 5
कृसीरजीविनो येऽपि V II, P I 21, 9	कृच्छ्र चान्द्रायण चैव V II, P. I, 354, 7
कृसम्भ कुरुमाना च V II, P I, 185, 10	कृच्छ्र चैवातिकृच्छ्र च V II, P I, 243 1
कृसम्भ कुरुमै रता V II, P I, 185, 7	कृच्छ्र चैवाति कृच्छ्र च V II, P I, 322, 1
कृसम्भ राजसर्षपम् V I, P II, 375, 6	कृच्छ्र देवकृतं नाम V II, P II, 132, 1
कृककोन्मत्तचोराश्च V I, P II, 355, 6	कृच्छ्र तान्नपन कुर्यात् V II, P I 91, 8
कृत्साली V II P II, 258, 1	कृच्छ्र पराक्रमैव V II, P II, 180, 5
कृत्साल्य V II P II, 93 15	कृच्छ्र चान्द्रायणे कुर्यात् V II, P I, 44 4
कृत्साल्य सुद्वेष V II, P I, 15 9	कृच्छ्र चान्द्रायणादीनि V II P II, 203 2
कूपैकपानैर्दुष्टाना V II, P I, 125 6	कृच्छ्र-चान्द्रायणादीनि V II, P II, 201, 2
कूपवस्त्रधिता सुद्धि V II, P I, 115 8 154 15	कृच्छ्र चान्द्रायणे स्यात् V II, P I, 157, 3
कूप वापीजलाना च V II, P II 110, 10	कृच्छ्रेण सुद्धयत् पूर्वा V II, P I, 163 2
कूपेयुद्धततोयेन V I, P I 295, 3	कृच्छ्रेण सुद्धयते पूर्वा V II, P I, 161, 5
कृत्प्रथायामु च तथा V I P I, 412 4	कृच्छ्रान्तिकृच्छ्रं त्रिस्ता सु V II, P I, 455 5
कृष्णाण्ड V II, P II 188 7	
कृष्णाण्डं बहुवीजाना V I, P II, 378, 7	

- कृच्छ्रातिकृच्छ्रौ कुर्वीत V. II, P. I,
 96, 3
 कृच्छ्रातिकृच्छ्रौ कुर्वीत V. II, P. I,
 457, 3
 कृच्छ्रातिकृच्छ्रौ कुर्वीत V. II,
 P. I, 457, 11
 कृच्छ्रातिकृच्छ्रौ ऽसूक्ष्माते V. II,
 P. I, 457, 7.
 कृच्छ्रातिकृच्छ्रः पयसा V. II,
 P. II, 179, 10
 कृच्छ्रातिकृच्छ्रः पयसा V. II, P. II,
 179, 7
 कृच्छ्रातिकृच्छ्रः पयसा V. II, P. I,
 49, 7.
 कृच्छ्रातिकृच्छ्रमथ वा V. II, P. II,
 137, 9
 कृच्छ्रातिकृच्छ्रमथ वा V. II, P. I,
 84, 2
 कृच्छ्रातिकृच्छ्रमथ वा V. II, P. II,
 138, 10
 कृच्छ्रौ देव्ययुत चैव V. II, P. II,
 196, 12
 कृच्छ्रौ देव्ययुत चैव V. II, P. I,
 35, 10
 कृच्छ्रद्वादशरात्रेण V. I, P. II,
 423, 4
 कृच्छ्रौ द्वौ पतिविभेस्तु V. II, P. I,
 49, 13
 कृच्छ्रे पञ्चाऽतिकृच्छ्रे V. II, P.
 II, 193, 3
 कृच्छ्रपादे षष्ठदान V. II, P. I.,
 205, 3
 कृच्छ्राव्यपादगुरिदम् V. II, P. I,
 373, 1
 कृच्छ्राव्यपादरेऽज्ञानान् V. II, P
 I, 308, 14
 कृच्छ्रमिति प्राजापत्यम् V. II,
 P. I, 30, 13
 कृच्छ्रोऽयुत तु गायत्र्याः V. II, P
 II, 197, 1.
 कृच्छ्रोऽयुतं च गायत्र्या V. II,
 P. II, 47, 12
 कृच्छ्रार्धे प्राक्षणी कुर्यान् V. II,
 P. I, 151, 12.
 कृच्छ्रार्थान् शुद्धयते पूर्वा V. II,
 P. I, 161, 9
 कृच्छ्रांश्च चतुरः कुर्यान् V. II, P. I,
 252, 8
 कृच्छ्रे सन्तापनाद्ये V. II, P. II,
 199, 5
 कृच्छ्रांस्तु चतुर कृत्वा V. I, P. II,
 157, 1
 कृच्छ्र सान्तपनाद्यैश्च V. I, P. II,
 164, 4
 कृत्तामिकार्यो भुञ्जीत V. I, P. II,
 43, 6.
 कृतप्र. V. II, P. II, 238, 3
 कृतप्र. स्फुटिताक्षो वा V. II, P. II,
 249, 1
 कृतप्रः स वृत्तो विभो V. II, P. II,
 225, 11
 वृत्ते चतुष्पात्सकलः V. I, P. I,
 82, 1
 कृतवृद्धोऽनुपेतस्तु V. I, P. II,
 460, 8
 कृतवृद्धस्तु कुर्वीत V. I, P. II,
 495, 4
 कृतज्ञश्च तथा ऽद्वोही V. I, P. I,
 146, 10
 कृते ऽन्तरे स्वहोरात्र V. I, P. I.,
 158, 4
 कृते तु केवल स्नान V. I, P. II,
 284, 5
 कृते तु सञ्चये विभ' V. I, P. II,
 284, 11
 कृत्तिकादिभरण्यन्त V. I, P. II,
 312, 7

कृत्तकेस नख इमभु V. I, P II,	कृते युगे चतुष्पादः V I, P I,
193 18.	132, 3
कृत्तिकासु पितृनर्च्य V. I P. II,	कृतवापनोवा निवसेद् V II, P II
312, 10.	57, 6
कृत्तरोम नखेभ्यस्तु V I, P II,	कृतवापो वसेन्नोष्ठे V II, P I
390, 19	247, 10
कृत्तोरकान समुत्तीर्णान् V I, P II,	कृतवापो वसेन्नोष्ठे V II, P I,
292 1	245, 8
कृतशरो नैव तिष्ठेन V I, P I,	कृतपादादिशौचश्च V I, P I,
317, 18	440 7
कृत्तार्त्रं नाऽकृतात्त्रेण V I, P II,	कृतशीचावशोपाद्य V I, P I,
10, 12	271 11
कृत्तान्नमितरेभ्य V I, P I, 86, 7	कृतैश्च क्रियमाणैश्च V II, P II,
कृत नाम युग्ं श्रेष्ठ V I, P I,	155 12
131, 18	कृतसन्ध्यस्तनो राशि V I P II.
कृतोपवीती देवेभ्यो V I, P I,	192 15
356, 6	कृत्योत्तानी करो मात V I P I,
कृत्तापसव्य पूर्वेषु V I, P II,	305, 6
361, 6	कृत्वा तु मानस पाप V I, P I,
कृत्तापसव्य स्वधया V I, P I,	138 16
379, 4	कृत्वा तैर्निहतास्तद्वत् V II, P I,
कृते प्रदायते गरवा V I, P I,	21, 6
124 4	कृत्वा तैर्निहतास्तद्वत् V I, P II,
कृतमाशमयात्सङ्गान् V I, P II	226 5
27, 18	कृत्वा तु वामहस्ते वा V I, P I
कृतेऽभूत्सकलो धर्म V I, P I,	294, 4
82, 7	कृत्वा तस्याः समुत्सर्गं V I, P II,
कृतमगलपुण्याहै V II, P II,	72 14
10, 15	कृत्वाथ शौच प्रभात्य V I, P I,
कृतमिष्ट्येव तस्सवं V I, P II,	234 11
45 6	कृत्वेदं विष्णुरित्यन्ते V I, P II.,
कृतमूत्रपुरीषो वा V, II, P I,	420, 6
170, 22	कृत्वा पतति वै तस्मान् V I, P II,
कृतमेघ न कर्तव्य V I, P I,	279, 3
131, 19	कृत्वा पाप न गृहेत V. II, P II,
कृतमोदन सङ्ख्यादि V I, P I,	51, 7
315 17	कृत्वा पाप न गृहेत V II, P I,
कृतमौना समधीयुः V. I, P II,	206, 14
4-1, 18	

- कृत्वा पुनर्जपित्वा च V I, P II, 187, 13
 कृत्वा पुरिषगर्भेषु V. I, P II, 97, 2
 कृत्वोपवात सव्यासे V I, P I, 234, 13
 कृत्वा मनुष्ययत्तं तु V I, P I, 314 6
 कृत्वा मूत्रं पुरीष वा V I, P I, 238, 14
 कृत्वा यत्तोपवीतं तु V I, P I, 222 13
 कृत्वा विधान मूले तु V I, P I, 458, 1
 कृत्वा चावशिरोध्वजम् V II P II, 55, 12
 कृत्वाशौच तत शुद्धि V II, P I, 183, 9
 कृत्वा आह्वानि सर्वाणि V I, P II, 157, 5
 कृत्वा सारैल ज्ञान तु V L, P II, 260, 16
 कृत्वा चाण्डिक कर्म V I, P I, 458 1
 कृपणो मन्दबुद्धिस्तु V I, P II, 422, 17
 कृमि कीटकाना V II, P II, 138 5
 कृमि कीट पतङ्गाना V II, P II, 252, 2
 कृमि कीट पतङ्गाना V II, P II, 250 9
 कृमि कीट-पतङ्गेषु V II P II, 244 13
 कृमि-कीट वधोत्तया V II, P I, 17, 11
 कृमिदहनं मान्तर्यम् V II, P I 127 15
 कृमिभूत श्विष्टाया V I, P. II, 12, 4
 कृमिभावमनुप्राप्य V II, P. II, 267, 1
 कृमिरुक्षयते यस्य V. II, P. I, 127, 9
 कृमिभूत्वा स देहान्ते V. II, P I, 421, 8
 कृमियोनिक्षये भूते V II, P II, 251, 4
 कृमियोनिविनिमुक्ता V II, P II, 228, 12.
 कृमियोनिगत गत्वा V II, P I, 36, 12
 कृमि स्त्रीवधकर्ता च V II, P II, 244, 10
 कृटजानामोपधीना V II, P II 123, 12
 कृष्णाङ्गरत्नदंश्याम् V I, P I, 361, 5
 कृष्णधीनो रक्तक्षिण V I, P II, 372 20
 कृष्णाजार्जा विड चैव V I, P II, 377, 15
 कृष्णाग्नि समास्तीर्ण V II P I, 73, 14
 कृष्णाग्नि तु गृह्णाति V II, P II 222 5
 कृष्णाग्निना विन्ध तण्डु नै V II, P I, 183, 19
 कृष्णाग्निमूर्त्तरीय V. I, P II, 32 17.
 कृष्णवधे वधाम्यासौ V I, P II, 323, 4
 कृष्णाश्वरथ नारी V II, P II, 3 6
 कृष्ण भवा V I P I, 157 3
 कृष्णभाषास्तिनाशैव V I, P II 3 4, 10

कृष्णल पञ्च ते माय V II, P II, 85, 4	केच-कीडावपन च V II, P I, 143, 8
कृष्णल पञ्च ते माय V II P I, 127, 4	केच कीडावपनं च V II, P I, 391, 12
कृष्णवर्णाया V I, P II 161, 5	केच कीडावपन च V I, P I, 428, 12
कृष्णरुद्र वस्ताजिनानि V I, P II 32, 15	केच कीड शुनामृष्ट V II, P I, 143, 11
कृष्णा श्वेताश्च लाहाश्च V I, P II, 368, 15	केशाना रत्नापार्याय V II, P I, 291, 1
कृष्णा वा यत्र चरति V, I, P II, 133 G	केशाना रत्नापार्याय V II P I, 291, 8
कृष्णाष्टम्या महादेवी V II, P II 161, 8.	केशान्त पाठ्य वर्ष V I, P. II, 47, 12
कृष्णसर्वे द्विजं पटं V. II, P I, 229, 3	केशान्तिका प्राज्ञवम्य V I, P II, 35 7
कृष्ण यावत् क्षापित्वं V I P I. 86, 5	केश भस्म मुदाङ्गार V I, P I, 353 10
कृषिं मूत्रे V I, P II, 314 G	केश रोम मर्षिर्वाऽपि V I, P. II, 321, 11
कृषिं श्रीवी गिरुपश्रीवी V I, P II, 35, 13.	केशर्षं मातायन V I, P. I 370, 11
कृषिं समभ्याम् V I, P II, 316. 20	केश शब्दु मरुतादीनि V II, P II, 62, 5
कृषिं साधितानि मन्वन्ते V I, P II 4, 6	केश इवशुषि श्लोकानि V II, P I, 320, 20
कृषिपरास्त्रोर् नवनं V I, P II 448 12	केशुपान नवनकुशमयान् विहीरी V I P I. 3 1 1
कृषिपराहोषारं तु V II, P II, 42, 7	केशर्षं विम्ववर्जानि V I, P II, 317 21
कृषिपर्वण्य संरक्षाणम् V I, P II, 22, 2	केशर्षं मन्वुल्पाया V II, P II., 233 1.
केशुकैश्च तथा कर्णे V I, P II, 370, 8.	केशर्षं मन्वुल्पाया मन् V I, P I, 127 4
कृषिपरास्तु यद्यन्तारं V I, P II, 333, 11	केशर्षं मेघ निहाय V II, P I, 114 15.
केशनं क्षारविष्णु तु V II, P II, 147, 11	केशर्षो मरुदी श्वेत् V II, P I, 374 13
केशरि V I, P II, 3 10	
केश कीट शुभवशा V I P II, 2 I. 10	

काकिन्त्वमयाप्राति \ II I II 206 12	कौशिक्याम् \ I P II 306 7
काटिकोत्सिहस्यणि \ I P I 94 11	कौशेय तित्तिरिह्वा \ II P II 254 7
काटिजाप्येन राजेन्द्र \ I P I 310, 10	कौशेय नीलि लवण \ II P I 484 1 ²
कोद्रवान् राजमापाथ \ I P II 374 3	कौशेया ऽऽविज्योरुदे \ II P I, 180 18
का सुत्य \ I P II 175 1	कनुभिस्तानि सुत्यानि \ I P II 371 13
कायसि भव चक्राद् \ I I I 429 6	कनुर्देभा वसु सत्य \ I P II, 403 10
को हि जानाति किं कस्य \ II P I 407 5	कन्वथमात्मन चैव \ I, P I, 193 1
का हि नरेह यद्यगुप्तिन \ II P I 40 8	कनपैतान्यवामानि \ I P II 315 11
काऽह माध कथ केन \ I P I 120 14	कनप पादशा रीन \ II P I 329 10
कौत्साक्ष्य तथा कृत्वा \ II P II 97 7	कनकद्वन्द्व क्रमाद्वीन \ II P I 419 14
कौत्साक्ष्यपदा पापा \ II P II 296 7	कनको याति लाकऽम्भिन \ II P II 94 ^o 5
कौत्स जप्त्वाऽऽपश्यतन \ II P II 165 8	कनको यायावराणा \ I P II, 140 4
कौपीन कटिसूत्र च \ I P II 44 1 ^o	कनक्रीता तु या नारी \ I P II 463 19
कौपीन दण्डमाच्छादन \ I P II 174 16	कनक्रीता तु या नारी \ I P II 87 14
कौपीनाच्छादन वस्त्र \ I P II 164 6	कन्य विक्रयाद्यानि \ II P I 2 5, 1
कौपीनाच्छादने वास \ I P II 183 13	कन्य विक्रय दुःभाजन \ II, P I 461 8
कौपीनाच्छादन वास \ I P II 158 6	कन्य विक्रयनध्यानम् \ I P I 459 9
कौमायनप्रदचर्य मे \ I P II 8 ^o 1	कन्याद् कुकटं धाम्य \ II P I 480 9 ¹
कौमन्वाथ मात्स्याथ \ I P I 4 ^o 3	कन्यादाणा च सेवनाम् \ II P I 370 12

कव्याव-पक्षि वायुह- V. II, P I, 407, 3.	क्रीडते पतिना सार्धं V. II, P. I, 57, 17
कव्यादिश्च इतस्यान्ये V. II, P I, 192, 12.	क्रीडन्ती पुत्रे V. I, P II, 103, 20
कव्याङ्ग-मृग-पक्षि- V II, P I, 407, 15.	क्रीडमानैरपि सदा V I, P. II, 132, 19
कव्यासान् शकुनीन् सर्वान् V I, P. II, 337, 1.	क्रीणीयाद्यस्त्वपत्यार्थं V. II, P. I, 46, 17.
क्रियाङ्ग सरसमुद्दिष्ट V. I, P I, 291, 2.	क्रीतश्च ताभ्यां विक्रितः V. II, P. I, 47, 22.
क्रियते छन्दसां तेषां V I, P. II, 132, 17.	क्रीत्वा चैव प्रविक्रिये V. I, P. I, 477, 8.
क्रियते शुद्धये यत् V. I, P. II., 301, 1.	क्रीत-लब्धाद्यनाथैश्च V I, P II, 293, 15
क्रियापुत्री मनोपुष्ट. V. II, P. II., 121, 17.	क्रीतस्याऽपि विनिर्दिष्टं V. II, P. I, 113, 9
क्रियन्ते या क्रिया. विख्याः V. I, P. II, 464, 8.	कृत्तव्यं न प्रतिकृत्तव्यं V. I, P II, 194, 9
क्रियापरा अपि हि ते V. I, P. II, 61, 9	कुर्यान्मरताना च V II, P. II, 208, 10
क्रियमाणेषु प्रकारेषु V. II, P II, 283, 12	कुरीम पतित प्राण्य V. I, P. II, 324, 16
क्रियावर्द्धिर्हि कौन्तेय V I, P II, 270, 19 -	कुराम पतित प्राण्य- V II, P I, 381, 2.
क्रियावन्त भोजियामप्रप्रनिष्ठाः V. II, P. I, 216, 15	कौशलेऽपि मने विद्याम् V. I, P I, 461, 13.
क्रियाम्नात तथा पत्रे V I, P. I, 268, 11	कौशाल प्राय विषं वाद् V II, P I, 21, 7
क्रियास्तान् प्रवक्ष्यामि V I, P I, 281, 8	कौशाल प्राय विषं वाद् V. I, P. II., 220, 6
क्रियाम्नात सशुद्धिं V I, P. I, 269, 6	कौशले विद्यते यस्तु V. II, P. II, 62, 3
क्रियाहीनस्य मूर्खस्य V I, P. II, 212, 10	कौशले मोक्षं तथा विद्यां V. I, P. I, 397, 3
क्रियाहीनस्य मूर्खस्य V I, P. II., 212, 15	क्रिय निर्वं सत्तं चैव V. II., P. I, 412, 17.
क्रीडाकर्मैश्च धान्यानां V. I, P. I, 317, 2.	क्रिये निवे सत्तं मोक्षं V. II, P. I, 412, 19.

- क्रीडा अभिसस्त पतितौ V II, P I, 143, 12
 क्रीडि दशान्तरस्थे च V I, P II, 354, 20
 क्लेशमूल V II, P II, 205, 12
 कथितानमिदग्धाथ V I, P I, 256, 2
 कन्धश्वमेधयाजिनो V I, P II, 171, 10
 कापविस्था पिबेदङ्गि V II, P II 181, 5
 क्षत्रगर्भवधि चैव V II, P I, 41, 13
 क्षत्तुजातस्तपोमाया V II, P I, 70, 2 300, 11
 क्षत्रिय चैव सर्वे च V I, P II, 153, 17
 क्षत्रियाच्छ्रेय वैश्याया V I, P II 120, 15
 क्षत्रियोच्छिष्टभोजने V II, P I, 303, 13
 क्षत्रियाच्छिष्टभोजने V II, P I, 39, 13
 क्षत्रियाणा विदन् V II, P I, 91, 1.
 क्षत्रिये त्रिगुण प्राहः V I, P I, 186 5
 क्षत्रियो द्वादशाहं तु V I, P II, 201, 12
 क्षत्रिया द्वादशाहेत V I, P II, 203, 15
 क्षत्रियाद्द्राक्षणीयु V II, P I 103, 3
 क्षत्रियाद्वैश्याया V I, P. II 120 7
 क्षत्रियाभिवान्ने V II, P II, 149, 17
 क्षत्रिया मागर्ध वैश्याक V I, P II 121, 17
 क्षत्रियायान् V II, P II, 128 2
 क्षत्रियाया V I, P II, 120, 6
 क्षत्रियाया त्रिरात्रो V II, P. I, 332, 10
 क्षत्रिययोदितो ब्राह्मण V II, P I, 348, 13
 क्षत्रियो वाऽथ वैश्यो वा V II P I, 207, 5
 क्षत्रियो वा महाबाहो V II, P II, 241, 4
 क्षत्रियान विप्रकन्याया V I, P II, 121, 1
 क्षत्रिय विद् V. II, P II, 99, 19
 क्षत्रिया शस्त्र V I, P II, 98, 14
 क्षत्रियाशूद्रसम्पर्क V II, P I 151, 4
 क्षत्रियाशौचे V II, P I, 420 11
 क्षत्रियश्चैव वृत्तस्थो V I, P II, 381, 6
 क्षत्रियस्तु दशाहन V I, P II, 206, 7
 क्षत्रियस्तु रणे दत्त्वा V II, P II, 148, 8
 क्षत्रियस्य V I, P II, 220, 17
 क्षत्रियस्याग्निराधया V I, P I, 164, 13
 क्षत्रियस्य श्वरेत् कृच्छ्र V II, P I, 151, 13
 क्षत्रियस्य तथा भुक्त्वा V II, P I 419, 4
 क्षत्रियस्य तु मीर्वात्रया V I, P II, 34, 2
 क्षत्रियस्य जय प्राप्ता V I, P II, 153, 8
 क्षत्रियस्य तु रासाहं V II, P I, 396, 15
 क्षत्रियस्य मन्त्राद्दे V II, P I, 421, 1

- क्षत्रियस्यापि कथिताः V I, P. II, 153, 13.
 क्षत्रियस्य पराकृतु V II, P. II, 42, 5
 क्षत्रियस्य पथ कृत्वा V II, P. I, 95, 16
 क्षत्रिया हत्वा V. II, P. I, 104, 7
 क्षत्र विद्-सूद्रजातीनां V. II, P. I, 459, 2
 क्षत्र विद्-सूद्रजातीनाम् V. II, P. I, 419, 12.
 क्षत्र विद् सूद्रजातीनाम् V. I, P. II, 220, 8.
 क्षत्र विद् सूद्रजातीनां V I, P. I, 251, 16
 क्षत्र विद् सूद्रजातीना V. II, P. II, 74, 7
 क्षत्रस्य द्वादशाहानि V. I, P. II, 206, 12
 क्षमा क्षमो ह्या दानम् V. I, P. II, 343, 13
 क्षमा ह्या च विज्ञानम् V I, P. I, 418, 3
 क्षमा सत्यं ह्येकं शौचम् V I, P. I, 84, 10
 क्षयी त्रयती प्रमेही च V II, P. II, 239, 15
 क्षयी स्यात् क्षेपहत्वे V. II, P. II, 247, 10
 क्षयान्वायव्यवसारी V. I, P. II, 73, 2
 क्षयैव कर्मणा जीवित् V II, P. I, 198, 5
 क्षयमेव विद्यादयेन V II, P. I, 177, 4
 क्षयैव कृपास्तैश्च च क्षमिष्यामात् V. I, P. II, 431, 4
 क्षयैवया विनिर्गन्धो V. II, P. II, 21, 7.
 क्षिपेत् पयोञ्जलीं स्त्रीस्तु V. I, P. I, 361, 2
 क्षिप्तं मूत्रं V I, P. I, 42, 7
 क्षिप्तकामः V. II, P. II, 174, 7
 क्षीरिणो वृक्ष गुल्माशीन् V. I, P. I, 251, 9
 क्षीरादि माहिष वधे V. I, P. II, 378, 11
 क्षीरमशालनं कृत्वा V. II, P. I, 23, 1
 क्षीरमशालनं कुर्यात् V II, P. I, 71, 7.
 क्षीरमेवेयम् V. I, P. II, 391, 3
 क्षीरमष्टगुणं देयं V II, P. I, 435, 4
 क्षीरं सुवर्णसम्भिन्नं V II, P. I, 345, 12
 क्षीरस्य द्वादश प्रोक्ता V. II, P. I, 434, 12
 क्षीरहारी V. II, P. II, 259, 1.
 क्षुब्धविषाणा-श्वमार्याय V. I, P. I, 396, 14
 क्षुब्धामा मानिभुक्तां वा V I, P. II, 103, 2
 क्षुत्ते निद्रिष्यते क्षुत्ते V. I, P. I, 210, 10
 क्षुत्ताः कर्तव्यवन्ध V I, P. II, 324, 6
 क्षुत्ताः 55 श्वानुकाशागाल V II, P. I, 415, 5
 क्षुद्रमन्त्रानाम् V. II, P. I, 45, 4
 क्षुत्ते विद्युत्प्रवर्षो V. II, P. I, 313, 12.
 क्षीणोत्पन्नवृद्धयः V. I, P. II, 25, 12
 क्षीणोत्पन्नो वीची च V. II, P. I, 43, 10
 क्षीणश्च क्षेपजातस्तु V. II, P. I, 47, 15

- क्षेत्र बीजवते इय V I, P II, 76, 19
 क्षेत्र हिरण्य गानध V I, P II, 52, 12
 क्षेत्रध्वतेषु य श्राद्ध V I, P II, 305, 1
 क्षीमेय राजन्यस्य V I, P II, 35, 19
 क्षीमरच्छह्ण दृङ्गाणाम V II P I, 181, J
 क्षीम वासः प्रशसन्ति V I, P I, 264, 7
 क्षयाद्यः V I, P II, 136, 9
 रा
 रक्षसाङ्गकपालपाणिर्वा V II, P II, 59, 16
 रक्षसाङ्गकमात्रपाणिः V II, P II, 56, 2
 रक्षसाङ्गपाती गुरुतल्पग V II, P I, 313 7
 रक्षसाद्यया V I P II, 19, 10
 रक्षसासनं च दायन V I, P II, 1, 8
 रक्षसं च दायनं चैव V II, P I, 408, 14
 रक्षसा मौक्तिकमहम्बन V I P I, 51, 10
 रक्षसन पयन चैव V I, P II, 170 18
 रक्षसास्य पूजाहाहात् V II, P I, 103, 11
 रक्षसास्य सु समेभूमि V I, P II, 273 1
 रक्षसा-सज दयतु वृथा V II, I I, 81 1
 रक्षसासिगाधी V II, P II, 270 1
 रक्षसासिगाधिनाना च V II, P II, 116, 15
 रक्षसा Sश्वेद्रु युगेभानाम V II, P I, 17, 17
 रक्षसे वै बहुयामित्वात् V II, P II, 227, 7
 रक्षसेद्रु काक श्व V II, P I, 407, 13
 रक्षसेद्रुसुखसम्पृष्टम V II, P II, 185, 6
 रक्षसेद्रु-यान हस्त्यश्व- V I, P I, 155, 8
 रक्षसेद्रुविपना नाती V II, P II, 140, 5
 रक्षसाद्रुम दुर्बाल V I, P II, 352, 14
 रक्षसाद्यो मरुती राम V II P II, 233, 5
 रक्षसादिनाथं पुन खादित V I, P II, 125, 9.
 रक्षसादिनाथमाल्यार्थ- V. I, P II, 302 21
 रक्षसादिनी सुषो भवति V I, P I, 60, 4
 रक्षसादिरी वीर्यक्रामस्य V I, P I, 60, 5
 रक्षसाती चापम्पृष्टेत् V I, P I, 235, 5
 रक्षसाता तीर्थे द्यतगुणा V I, P I, 298, 1
 रक्षसापवेनानुतावेन V II, P I, 178 10
 रक्षसापयन गुरुतल्पी या V II, P I, 315, 15
 रक्षसापयनान्ना पाप V II, P II, 59 14
 रा
 राङ्गाशरं V II, P II, 202, 1
 राङ्गाशरं V I, P II, 205, 13
 राङ्गाशरं प्रयाग च V I, P II, 301, 2.

- गङ्गाद्वारे प्रयागे च V I, P I, 195, 1
- गङ्गा च यमुना चैव V I, P I 250 4
- गङ्गातोयेन कृत्स्नेन V I, P I, 233, 8
- गङ्गापुत्राय भाम्नाय V I, P I, 362 4
- गङ्गाया V I, P II, 305 13
- गङ्गाया भास्करक्षेत्रे V I, P II 296, 19
- गङ्गा यमुनयोर्मध्ये V II, P II 8, 7
- गङ्गा यमुनयोस्तीरे V I, P II, 304, 7
- गङ्गा सागरस्तङ्गने V I, P II, 306, 14
- गण्डयो रूपकौ यस्या V I, P II, 56 1
- गण्डूय पादशौच च V II, P I 173, 3
- गण्डूयसमये विप्र V I, P I, 234 6
- गण्डूयस्याऽथ समये V I, P I, 431, 7
- गन्धी वसुमती नाशम V I, P II, 292 9
- गन्धीवक तिर्दुक्त V I, P II 175, 1
- गन्धान्न च रमाता च V I, P I, 172, 1
- गन्धान् ब्राह्मणान् कृत्वा V I, P II, 411, 1
- गन्ध पुष्पाणि धूप च V I, P II, 411, 9
- गन्ध पुष्पाणि धूप च V I, P II, 433, 1
- गन्धापहारी V II, P II, 299, 8
- गन्ध रूपोपज्ञानि V I, P II, 393 3
- गन्धर्वा गृह्यका यथा V II, P II, 218, 9
- गन्धलेपक्षयकर V I, P I, 231, 7
- गन्धलेपक्षयकर V I, P I, 226 15
- गन्धोशीरमयौ कार्यौ V II, P II, 186, 1
- गच्छतस्तिष्ठतो वाऽपि V I, P I, 307, 1
- गच्छेद्वापि विशुद्धयर्थे V II, P II, 61 13
- गच्छेदस्फुटिता शय्याम् V I, P I, 440, 8
- गच्छेद्दशवाय मतिमान् V I, P II, 102, 9
- गच्छन् देवान्तर यद्भि V I, P II, 301, 10
- गच्छन्नेता स्त्रियो भोजन V II, P I, 326, 17
- गच्छेन्महापथ वाऽपि V I, P II, 248 14
- गजधर्माऽवरी च स्यात् V II, P II, 249, 15
- गजे नीलवृषा वञ्च V II, P I, 80, 16
- गज हत्वा वञ्च नीलवृषान् V II, P I 90, 14
- गण गणिका स्तन V II, P I, 338 5
- गणाधिपति V II, P II, 194 5,
- गणारिपत्य समग्र्याम् V I, P II 318, 11
- गणान्न गणिकान्न च V II, P I, 235, 4
- गणान्न गणिकान्न च V II, P I, 378 10

- गत्वा कक्षान्तर सम्यक् V I, P I, 473, 13
 गत्वाचान्द्रायणं कुर्यात् V II, P I, 334, 2
 गतप्रत्यागतं यथा V I, P I, 286, 3
 गत्वा तु प्रविशेद्गमि V II, P I, 320, 11
 गत्वा सप्तस्विनीं नारीं V II, P II, 271, 9
 गत्वा तु मातृभगिनीं V II, P II, 270, 19
 गत्वा तु महिषीं राज्ञः V II, P II, 271, 16
 गत्वोदकान्तं विधिवन् V I, P I, 272 1
 गत्वा द्वेषान्तरं तेषां V II, P II, 249 6
 गत्वा निमन्वयेद्देव V I, P II, 361, 14
 गत्वा यदीयते वान V I, P I, 124 12
 गद्गतेऽनृतवादी स्यात् V II, P II, 232, 3
 गमनं तु छत यत् स्याद् V II P I, 333 9
 गम्य स्वभावे दातृणां V I P II, 80, 9
 गर्भिणीं जविलां दोष्णीं V II, P I, 254 3
 गर्भिणीं रजस्वलां V II, P I, 99 4
 गर्भिणीं वाऽथ वा या स्यात् V II, P I, 103 10
 गर्भादेव्रादशे राज्ञी V I, P II, 31, 9
 गर्भाधानादि V I P II 17 20
 गर्भाधानादिभिर्युक्तं V I P II, 218, 5
 गर्भाधानं पुत्रायनं V I, P II, 18, 7.
 गर्भाधानमृतौ पुत्रः V I, P II, 19, 9
 गर्भाधानादिसत्कारैः V II, P I, 208, 16
 गर्भपाते समुद्दिष्टं V II, P I, 11, 10
 गर्भं भर्तृवधादौ च V II, P I, 353, 14
 गर्भमासतया राज्ञीः V I, P II, 233, 8
 गर्भसुत्या यथामासम् V I, P II, 239, 3
 गर्भस्पन्दने V I, P II, 21, 11
 गर्भस्य पतने चैव V II, P I, 161, 7
 गर्भेष्वादे मासतुल्याः V I, P II, 239, 20
 गर्भेष्वादे मासतुल्याः V I, P II, 240, 2
 गर्भोदमेऽन्वे कुर्यात् V I, P II, 31, 8 -
 गयाया धर्मपृष्ठे च V I, P II, 305, 8
 गया यास्यति य कश्चित् V I, P II 305 5
 गयाशीर्षे V I, P II 305, 11
 गयाशीर्षे यन्ने चैव V I, P II, 305 9
 गयाशार्धं वन्ने श्राद्धं V I, P II, 307, 11
 गर्दभं जारजातं च V II, P I, 229 4
 गर्दभं तु सम्प्राप्य V II, P II, 225 3
 गर्दभं पशुपालाय V II, P II, 127, 15

- गन्धमण्डली V. II., P. II., 237, 13.
 गन्धमण्डली गणद्रव्य V. II., P. II.,
 268, 14
 गन्धां गोटि वसामुणम् V. I., P. I.,
 307, 13.
 गन्धाप्रानेषु कांस्त्रेषु V. II., P. I.,
 172, 10.
 गन्धां च परिवारत्वेन V. II., P. I.,
 194, 7.
 गन्धां च सतश्चनेन V. II., P. II.,
 11, 6.
 गन्धां द्वावसानां V. II., P. II.,
 65, 7.
 गन्धां पृष्ठानि मेध्यानि V. II., P. II.,
 199, 2.
 गन्धां मूत्र-पुटिरेण V. II., P. I.,
 165, 5
 गन्धां मूत्र-पुटीरेण V. II., P. I.,
 127, 10.
 गन्धाप्रानेषु कुर्वन् V. II., P. I.,
 254, 13.
 गन्धाप्रानेषु चैव V. II., P. I.,
 253, 4.
 गन्धाप्रानेषु विभक्तं स्यात् V. II.,
 P. II., 197, 7.
 गन्धाप्रानेषु विभक्तं वा V. II., P. I.,
 375, 1.
 गन्धाप्रानेषु चैव V. I., P. II.,
 32, 18.
 गन्धाप्रानेषु चैव V. II., P. II.,
 191, 5.
 गन्धाप्रानेषु चैव V. II., P. I.,
 371, 11.
 गन्धाप्रानेषु चैव V. II., P. I.,
 1 2, 3
 गन्धाप्रानेषु चैव V. II., P. II.,
 64, 13.
 गन्धाप्रानेषु चैव V. II., P. I.,
 43, 12.
 गन्धाप्रानेषु चैव V. II., P. II.,
 96, 7
 गन्धाप्रानेषु चैव V. II., P. I.,
 363, 11.
 गन्धाप्रानेषु चैव V. I., P. I.,
 295, 13.
 गन्धाप्रानेषु चैव V. II., P. II.,
 269, 10.
 गन्धाप्रानेषु चैव V. II., P. II.,
 270, 9.
 गन्धाप्रानेषु चैव V. II., P. I.,
 251, 14
 गन्धाप्रानेषु चैव V. II., P. I.,
 249, 17.
 गन्धाप्रानेषु चैव V. II.,
 P. I., 252, 17.
 गन्धाप्रानेषु चैव V. II., P. I.,
 217, 14.
 गन्धाप्रानेषु चैव V. II., P. I., 251, 9.
 गन्धाप्रानेषु चैव V. I., P. I., 212, 8.
 गन्धाप्रानेषु चैव V. I., P. II.,
 60, 1.
 गन्धाप्रानेषु चैव V. I., P. II.,
 63, 13.
 गन्धाप्रानेषु चैव V. I., P. II.,
 81, 9.
 गन्धाप्रानेषु चैव V. II., P. I.,
 331, 6.
 गन्धाप्रानेषु चैव V. I., P. II.,
 55, 2
 गन्धाप्रानेषु चैव V. I., P. II.,
 93, 4.
 गन्धाप्रानेषु चैव V. II.,
 P. II., 212, 13.
 गन्धाप्रानेषु चैव V. II., P. I.,
 173, 14.
 गन्धाप्रानेषु चैव V. II.,
 P. II., 196, 1.

- गात्रैश्च शिरसा चैव V II P I,
207, 7
- गायाना नीतिशास्त्राणा V II,
P II., 119, 8
- गामश्च कुञ्जरोद्गी च V II P I
408 11
- गा वीष्णे V I P II, 14, 10
- गायत्री च V I, P II, 167, 11
- गायत्रीजाप्यनिरत V II, P II
115, 7
- गायत्री छन्दसा माता V II, P I,
63, 8
- गायत्री तु जपेन्निरयम V I P I,
308, 8
- गायत्री तु भवेद्रक्ता V I, P I,
290 12
- गायत्री प्रोष्येने मरुतान् V I, P I,
289 14
- गायत्री प्रपन्न चान्त V I, P I,
303, 12
- गायत्री नाम पूर्वाङ्ग V I P I,
289, 11
- गायत्री ब्रह्मरूपा तु V I P I
290, 4
- गायत्रा ब्राह्म V I, P II 197, 6
- गायत्री मनुर्नी V I I II
420, 16
- गायत्री शिरसा सार्धम् V I P I
292, 5
- गायत्री च जपेन्निरयम् V II P II,
150, 3
- गायत्र्या भावितो V I P I
272, 14
- गायत्र्या तु यथादर्शिन V I P I,
297, 14
- गायत्र्या वृत्तसाहस्र V II P II,
147, 12
- गायत्र्या न परं जपेन् V I, P I,
310, 12
- गायत्र्यान पर ध्यानम् V I P I,
310, 13
- गायत्र्या लभजप्य च V II, P II,
198, 14
- गायत्र्यटसहस्र च V II, P II,
87, 11
- गायत्र्यटसहस्र वा V II, P I,
113, 2
- गायत्र्या पश्चिभिर्लक्षै V II, P II
198, 6
- गायत्र्यास्तु जपन् कोटि V II,
P II, 198, 3
- गा रणेन् V I, P I, 477, 11
- गार्हस्थ्यं ब्रह्मचर्यं च V I, P II,
152, 12
- गार्हस्थ्यमुचितं त्वेकम् V I P II,
153, 10
- गार्हस्थ्यमिच्छन् भूषात् V I, P II,
51, 17
- गाव पवित्र परम् V II, P I,
249 2
- गाव प्रतिष्ठा भूताना V II, P I,
248 16
- गाव छत्रयो नित्य V II, P I,
248, 15
- गाव स्वर्गस्य सापान V II, P I,
249, 3.
- गावो यथासार्धमुपजा V I, P I,
160, 9
- गावो वा एतन् V I P I, 51 7
- गाथासुगच्छन् साततम् V II, P I,
10, 10
- गिरिवृष्टं समारुह्य V I, P I, 478
14
- गिरि कुम्भवनम् च V I P II,
26, 7
- गिरि कुम्भवनम् च V II, P I,
21, 8
- गुहं गच्छन्मम V I, P II., 42 7

गुरुणाऽनुमतः स्नात्वा V I, P II, 54, 17	गुरुपत्नी तु युवति V I P. I 329, 4
गुरुणा लघु सूक्ष्मं च V I, P II, 265 16	गुरुपत्न्या च कार्याणि V I, P II, 47, 4
गुरुणा ह्यननुजातो V II, P II, 229, 14	गुरुपत्न्या न कार्याणि V I, P II, 328, 13 328 16
गुरु हत्वा V II, P II 66, 2	गुरुमति च सूर्ये च V I, P I , 320, 1
गुरु शैवाप्युपासीत V I, P I, 151, 14.	गुरु मातृ पिदृश्याग V II, P I, 15, 3
गुरुनामध्यधिकेपो V II P II, 95, 11	गुरु मित्रदुह पापा V II, P II, 226, 9
गुरुच्छिष्ट भेषजार्थं V I, P II 46, 12	गुरुसुते सन्निहित V I, P I 335 20
गुरुतत्पयस्मत्त V II, P I, 316 2	गुरुवत्प्रतिपूज्या स्यु V I, P I, 228, 7
गुरुतत्पत्रत कुशान् V II I I 315, 15	गुरुव तु वर दत्वा V I P II 52 6
गुरुतत्पत्रत कुर्यात् V II P I 311, , 325, 5	गुरु वशाऽग्निपूजासु V I P II, 341, 17
गुरुतत्प्याभिभाष्येन V II P I 314, 10	गुरुव मातुल्यासीनाम् V I, P I, 309, 6
गुरुतत्पी शिला तप्तान् V II, P I 315, 11	गुरुवी मान-विज-पत्न्या V II, P I, 320 3
गुरु चक्रुत्य गवण V II P I 104, 12	गुरुथ गुरु शनि-गह फलन V I P I, 221, 3
गुरु स्वक्रुत्य हक्रुत्य V II, P I 454, 10	गुरुशुभ्रवया शैव V I, P I, 377, 11
गुरु स्वक्रुत्य हक्रुत्य V II, P II, 223, 14	गुरुशुभ्रवो दान्ता V I, P I, 144, 16
गुरुशारगानी संवत्सर V II P I, 328, 14	गुरु स्वामि द्विमाक्रास V II P II, 223 11
गुरुशारनिमर्शी च V II, P II 201, 14	गुरु हत्वा श्रोत्रिश्च च V II P II 66, 9
गुरुशारवगमनं V II, P I, 310 2	गुरुमि देवदृश्येण V I, P I, 170 15
गुरुशारेण कुर्वीत V I, P I, 465, 4	गुरुर्षे विज शार्थं V I P II 2 8
गुरुवर सविण्डे वा V I, P II, 48 10	
गुरुन् पुरोहितान् विमान् V I, P I 455 7	

- गायत्री शिरसा चैव V II P I, 207 7
 गायाना नीतिशास्त्राणा V II, P II, 119, 8
 गायत्र कुञ्जगणौ च V II P I 408 11
 गा वीष्णे V I P II, 314, 10
 गायत्री च V I P II 167, 11
 गायत्रीजाप्यनिरत V II, P II 116, 7
 गायत्री छन्दसा माता V II, P I, 63, 8
 गायत्री न जपेन्निर्यम V I P I, 308, 8
 गायत्री तु भवेद्रक्ता V I P I, 290 12
 गायत्री प्रोच्यते तस्मात् V I, P I, 28, 14
 गायत्री प्रणव चान्त V I, P I, 303, 12
 गायत्री नाम पूर्वाह्न V I P I, 289 11
 गायत्री ब्रह्मरूपा तु V I P I 290, 4
 गायत्री ब्राह्म V I P II 197 6
 गायत्री मधुमती V I P II 426, 16
 गायत्री शिरसा सार्धम् V I P I 292, 5
 गायत्री स जपेन्निर्यम V II P II, 156 3
 गायत्री भादिश्यो V I, P I 272, 14
 गायत्री तु यथाशक्ति V I P I, 297, 14
 गायत्री वृत्ताह्न V II P II 147, 12
 गायत्री न परं अथम् V I, P I, 310, 12
 गायत्र्या न पर ध्यानम् V I P I, 310, 13
 गायत्र्या लभज्यम् च V II P II 198, 14
 गायत्र्यदसहस्र च V II, P II 87, 1
 गायत्र्यदसहस्रं वा V II, P I, 443 2
 गायत्र्या चष्टिर्निरक्षे V II, P II 198, 6
 गायत्र्यास्तु जपन कोटि V II, P II, 198 3
 गा रथेन् V I P I, 477, 11
 गार्हस्थ्यं ब्रह्मचर्यं च V I, P II, 152, 12
 गार्हस्थ्यमुपित स्वेकम् V I, P II, 153, 16
 गार्हस्थ्यमिच्छन् भूषाल V I, P II, 51, 17
 गाव पवित्र परम् V II, P I 49 2
 गाव प्रतिष्ठा भूताना V II, P I, 248, 16
 गाव ह्यरभयो निर्यम V II P I 248, 15
 गाव स्वर्गस्य सापान V II, P I 249, 3
 गावो यज्ञार्थमुत्पन्ना V I, P I, 160, 3
 गावो वा एतम् V I, P I, 51 7
 गाधानुगच्छन् सततम् V II, P I, 290 10
 गिरिपुष्टं रामारुह्य V I, P I, 478, 14
 गिरि वृक्षप्रपातं च V I, P II, 2-6, 7
 गिरि वृक्षप्रपातं च V II, P I, 21, 8
 गुरुः * V I, P II, 49, 7.

- गो-श्राद्धपहसाना च V I, P II, 227 3
 गो श्राद्धपहसानाम V I, P II, 225, 2
 गो भू तिल हिरण्यादि V I P I, 177, 11
 गो भू हिरण्य वासासि V I, P II 436, 10
 गोनिराक्रमणात् कालाद् V II, P I, 113 12
 गोभ्यो यथादन्तं इत्वा V II P I 342, 2
 गोभ्यश्च मरण लोके V II, P II 235, 2
 गोमज्जलामो वैदयाना V I, P II, 258, 19.
 गोमती कीर्तयिष्यामि V II P I, 248 13
 गोमती च अपदिधाम V II, P I, 247, 17
 गोमत्याम् V I, P II, 306, 13
 गोमथेन गोशर्ममात्र V II, P I 301, 7
 गोमयान् द्विगुणं मूत्रं V II, P I 435, 3
 गोमयेनोऽलिष्याय V II, P I, 19, 1
 गोमयेनानुलिष्याया V I P II 396 19
 गोमयेनोपलिष्यु V I P II 307, 6.
 गोमासभक्षणे प्रायश्चित्त V II, P I, 367, 14
 गोमासं मातुष चैव V II P I, 367, 4
 गोमिनामेव ते वत्सा V II P I 4, 2
 गो महिष्यज्ञानाम V I, P II 380, 16
 गोमूत्रं गोमय क्षीरं V II, P I, 31, 1
 गोमूत्रेण चरत् स्नानं V II P I 246, 2
 गोमूत्रेण समायुक्तं V II P II 131, 8
 गोमूत्रमग्निदणं वा V II, P II 83, 1
 गोमूत्रे मापकान्यष्टौ V II, P I 431, 11
 गोमूत्र-यावकैर्मासात् V II, P I, 348, 9
 गोमूत्र यावकाहार V II, P I, 162, 15
 गोमूत्र-यावकाहार V II P I, 253 12
 गोमूत्र-यावकाहारो V II P I, 122 4
 गोमूत्र-यावकाहार V II P I, 122 18 330 15 330 17
 गोमूत्रयावकाहार V II P II, 88, 2
 गोमूत्रवत् घृते ज्ञेय V II P I 434, 13
 गोयानऽप्यु दिवा चैव V II, P I, 342 6
 गोरोजो विमुषच्छाया V II, P I 191, 1
 गोरोक्षा कृषि-वाणिज्य V I P I, 476, 18
 गोरसं चैव सक्तुश्च V II P II, 386, 10
 गोवधे च तथा कुर्यात् V II, P I, 251, 6
 गोवधोऽथाश्वसेयाश्व V II, P I, 16, 2
 गोविक्रयं द्विजं कुर्यात् V II P II, 118 13

गो गङ्गाऽभारिष्टुः V I P II
303 5

गोगामी V II P II 265 4

गोगमने च V II P I 311, 3

गोग्र कुर्वीत संस्थान V II, P I
244, 4

गोग्र पञ्चगव्याहार V II P I,
243 13

गोग्रशान्त्रायण चरत V II P I,
269, 1

गोग्रस्वच्छसूर्ध्वलागुला V II, P I,
249, 8

गोग्रस्तपससंतीता V II, P I
250 1

गोग्र सौम्यकथ कुयात् V II I I,
253 11

गोग्रस्य गोमदानं गोष्ठ V II I I
245 4

गोग्रस्य पञ्चगव्यत V II P I,
24, 8

गोग्रस्य पावन सभ्यत् V II I I
253 16

गोग्र पण्मासात् सत्त्वम् V II
P I, 250, 5

गोग्रत च भुत वान्ते V II, P I
137, 5

गोग्रतं चक्रुवाचित्तं V II, I I,
383 3

गोग्र-ऽज्ञा-ऽदि सत्त्वियंजं V II
P I 403 15

गोग्रदिमाने पद्यति V I, I I
137, 6

गोग्राना च सत्त्वानि V I I II
172,

गोग्र-जापवदाने च V I P II
287, 20

गोग्र नाम सत्त्वान्कारः V I, P I
300 17

गोग्रिण स्नानगुडा स्तु V I
P II 250 17

गोग्रान्नात् सविण्डात् V I I I
133 9

गोग्र प्राप्य च चण्डाल V II, P II,
241 14

गोग्र सम्बन्ध नामानि V I P II
420 11

गोग्रुखकारी V II, P II 237,
11

गोग्रान जु व्रतस्यान्ते V II P I
98 3

गोग्रानसर्वं शक्यं च V II P I
253 7

गोग्रावर्याम् V I P II 306 12

गोग्राहमात्रं सिद्धं V II P I
302 7

गोग्राहमात्रं निष्ठं V I, P II,
188, 1

गोग्रस्यं सक्षिणा इत्यात् V II P I,
115 16

गोग्रा कुर्मं सत्त्व स्वादिद V I P II
389 4

गोग्रस्यैरिभुभिर्हृष्टैः V I P II
370 15

गोग्रस्यक-पाप कार V II P I
89 4

गोग्रऽगुगामी V II P I 23 3

गोग्रनिष्ठं V II P II 237, 12

गोग्रुदीप सत्त्व-भारत V II, I II,
192 7

गोग्रान-भाविन कुम्भकार V II I I
4 1, 13

गोग्रानवर्गं पुण्य V I I I
407, 11

गोग्रान्नामय येनायं V I I II
204, 11

गोग्रान्नामयं सत्त्वाना V II I I
94 7

- गा-ब्राह्मणहताना च V I, P II, 227 3
 गो ब्राह्मणहतानाम V I, P II, 225 2
 गा भू तिल हिरण्यादि V I, P I 177, 11
 गो भू हिरण्य वासाति V I, P II, 436, 10.
 गोभिराक्रमणात् कालाद् V II, P I, 113 12
 गो-यो यथादकं इत्वा V II P I 342, 2
 गो-यश्च मरण लोके V II, P II 235, 2
 गोमज्जलारी वैश्याना V I, P II, 258, 19.
 गोमती कीर्तयिष्यामि V II P I, 248 13
 गोमती च ऋषद्विद्याम् V II P I, 247, 17
 गोमत्याम् V I, P II, 306, 13
 गोमयेन गोचर्ममाद्य V II, P I 301, 7.
 गोमय त् द्विगुणं मूत्रं V II, P I 435, 8
 गोमयेनोऽतिप्याय V II, P I, 19, 1
 गोमयेनानुलिप्ताया V I, P II 306, 19
 गोमयेनोपलिष्टम् V I, P II 307, 6.
 गोमासमक्षणे प्रायश्चित्तं V II, P. I, 317, 14.
 गोमासं मातुषं चैव V II, P I 367, 4
 गोमिनादेव ते वत्सा V II, P I 4*, 2
 गो महिष्यजानात् V I, P II. 720, 10
 गोमूत्रं गोमय क्षीरं V II, P. I, 31 1
 गोमूत्रेण चरेत् स्नानं V II P I 246, 2
 गोमूत्रेण समाद्युक्तं V II P II 191, 8
 गोमूत्रममिदं वा V II, P II 83, 1
 गोमूत्रे मापकान्यद्यौ V II, P I 431, 11
 गोमूत्र-यावकैर्मासात् V II, P I 348 9
 गोमूत्र यावकाहात V II, P I, 162, 15
 गोमूत्र-यावकाहार V II P I, 253 12
 गोमूत्र-यावकाहारी V II, P I, 122 4
 गोमूत्र-यावकाहात V II, P I, 122 18 330 15, 330 17
 गोमूत्रयावकाहार V II, P II, 88, 2
 गोमूत्रवत् घृते ज्ञेयं V II P I 434, 13
 गोयानऽऽद्यु दिवा चैव V II, P I, 342, 6
 गोरोजो विपुवदृष्टाया V II, P I 191, 1
 गोरोभां कृषि-याजिष्यं V I P I, 476, 18
 गोरोसं चैव सम्बुध V II P II, 386, 10
 गोशये च तथा कुर्वीत V II, P I, 251, 6
 गोशयोऽथावरोवाचयं V II, P I, 16, 2
 गोविष्यं दिवः कुर्वीत V II P II, 118 17

गोविन्दकथी च दुर्वाण. V I P II
 357, 5
 गोवालरज्जुमम्बल V I, P II,
 162, 14
 गोवथो वात्यता स्तैन्य V II, P II,
 101 5
 गाशूद्रेण शतं स्नान V II, P I
 64, 1
 गोघृङ्गमात्रमुद्धर्य V I, P I,
 261, 5
 गोटेशयो गोऽनुगामो V II, P I,
 242, 21
 गोटं वरान् प्रहस्यारी V II., P II,
 115, 6
 गोटं वरान् यथागुं V II, P I,
 272, 5
 गोटया यतिक्रयने श्राद्ध V I, P II
 300, 17
 गोट्यवर्णितं V. II. P II, 122, 7
 गोट्यवर्णितं V. II, P II, 206,
 18.
 गोस्ववर्णितं. यवस्तारं V I, P. I
 311, 9.
 गोमुहवन् V II, P. II, 157, 8
 गोसत्त्वं वै V. I, P I, 51, 15
 गोसहस्रं शतं वाऽपि V. II, P I
 251, 13.
 गोसिंहसं चोऽनुगामी स्यात् V II,
 P. I 252, 12
 गोसर्गा V. II., P II, 252, 13
 गोसी वैडी च वाऽपी च V. II, P. II,
 8., 11.
 गोसीं यथापीं गुणो वैडी V II,
 P II, 24, 9.
 गोसर्गासिंहोऽपि वा V. I, P II,
 171, 10
 गोसीं कर्त्तव्योऽप्यने V. II, P II,
 17, 13
 गोसीं वावाऽपि V. I. P. II,
 79, 7

गोसीं इत्थानुपृष्ट V II, P I
 156, 20
 गोसिंथा वृष्टे V II, P I, 189, 15
 गोसर्वपमापि तु V II, P II,
 87, 16
 गोस्सु ते धयं यद्दे V II, P II,
 85, 3
 गोन्यार्यतो विमानाति V I, P II,
 207, 15
 गस्तोदय विधो पूर्वं V I, P I,
 436, 15
 गस्तावेवास्तमानं तु V I, P I,
 436, 17
 गस्तोऽपि तेऽपि वाऽऽप्यमित् V I, P I,
 242, 14
 गस्तानि च नाश्रियात् V I, P I,
 112, 12
 गस्तं तु भवेद्विन्नां V I, P I,
 47, 17
 गस्तानिऽपि कालपु V. II, P II,
 161, 1
 गस्तान्तिर मित्येके V I, P II,
 47, 8
 गस्तं सङ्क्रमणं वाऽपि V II, P I,
 7, 10
 गस्तं सम्प्रवृत्त्याभि V. II, P. II,
 194, 15.
 गान-नीर्ष्यकरावाच V. I, P II,
 114, 2
 गानान्तं वा गन्तव्यं V. II, P II
 139, 14
 गानान्ते वागतीमान् V I, P II,
 152, 13
 गानान् V. II P. II, 163, 11
 गानान्त्वं वा गानान् V II, P I,
 174
 गानान्त्वं वा गानान् V. I. P I,
 145, 13

पामावाहृत्य वाऽभीयात् V I, P II, 146 1	पीध्मे राजन्य. V I, P I, 162, 4
पामवाहान्तरालस्था V I, P I, 228, 8	पीध्मो वै राजन्यस्य V I, P I, 162, 4
पामे मनसा V I, P I, 345, 17	घ.
पामेमनसाऽभीधीत V I, P I, 347, 15	घनाना घतमुदृत्य V II, P I, 153, 10
पाममध्यगतो यावत् V I, P II, 253, 2	प्रदयत्यत्र सन्वेहो V II, P II, 277, 15
पामे वने वा जन्मुना V II, P II, 249, 3	पूर्णकस्तैलिकश्चैव V II, P II, 233, 7
पामिन्धरे कुलपतो V I, P II, 253, 4	पृतकुम्भ वराहे नु V II, P I, 8, 13
पामस्य तावदाशौच V I, P II, 253, 2	पृतकौशिक V I, P I, 10, 16
पाम्याऽऽरण्याना V II, P II, 137, 5	पृत च सार्धं प तैल V I, P I, 283, 11
पाम्याऽऽरण्याश्च पदाय V I, P I, 160, 12	पृत नु पायस क्षीर V II, P I, 145, 14
पामानास्याविकारमभीयात् V II, P I, 304, 2	पृतादा तिलतैलादा V II, P I, 395, 5
पामान्वर्धयते सोम V II, P I, 303, 4	पृत तैल तथा क्षीरम् V II, P I, 427, 1
पामोपचयभोजी सन् V. II, P I, 299, 2 299, 4	पृतेन क्षीपो दानव्य V. I, P II, 395, 8
पाममात्र परगृहान V I, P II, 324, 10	पृतेनाभ्यक्तमाज्ञाय V I, P II, 287, 5.
पाममात्र भवेद्विज्ञा V I, P I, 392, 12	पृतात् फेन पृतान्मण्ड V I, P II, 379, 17
पाम रोषेण कुर्वति V II P I, 302, 16	पृतादिशाने तैजसानि V I, P. II, 418, 14
पामरोषेण न चाभीयात् V I, P I, 424 4	पृत-रधि-पयस्तक्राणाम् V II, P I, 145, 11
पाममुदृत्याप्रियोगान् V II, P I, 143, 6	पृतपात्र नु विपाय V I, P I, 408, 15
पीध्मे V I, P I, 48, 15	पृत यवा मधु यवा V II, P II, 193, 5
पीध्मे पञ्चामिन्यस्यो V I, P II, 143, 14	पृतं हृत्वा नु नकुल V II, P II, 25C, 6

- घोरसम्यासिका V I, P II, 198, 15
 घास्वा चैवोष्णणा चैव V II, P I, 375, 13
 घण्डाल-V II P II 139 6
 घण्डाली-V II P II 265 2
 घण्डालरूपभाण्डस्य V II P I 114 1
 घण्डालाभ्ररमभ्यासि V I P II 280, 15
 घण्डालाभ्ररमभ्यास्र V II, P I 192 17
 घण्डालौ नायुभौ प्रान्तौ V II P I, 206, 7
 घण्डालकृदाने सुयंदर्शनम् V II, P I 10) 10
 घण्डालादिस्पर्शान V II, P I, 178, 5
 घण्डालादन्यजाहावि V II, P I, 224 6
 घण्डालादुक्कालसर्पान् V I P II, 224, 11
 घण्डालादुक्काल सर्पान् V II, P I 22, 15
 घण्डालादुक्काल सर्पान् V II, P I, 424 16
 घण्डालादीन अपे हापे V I, P I, 233, 9
 घण्डालाद्यै स्वपाकेन V II P I, 162 3
 घण्डालाद्यैस्तु संसृष्ट V II P I, 177, 3
 घण्डालाऽऽशुचिभ वन V II P I, 193 17
 घण्डालाऽऽन्यास्त्रिया गत्या V II, P I 117, 14
 घण्डालेन तु गण्डाले V II P I 315, 1
 घण्डालाज द्विजो भुक्त्वा V II, P I, 117, 18
 घण्डालाज प्रमादेन V II, P I, 368, 9
 घण्डालाज प्रमादेन V II, P I, 117, 7
 घण्डालाज भुक्त्वा V II P I, 117 1
 घण्डालाज भुक्त्वा V II, P I, 393 8
 घण्डाल-पतितौदक्या V I P I 428 16
 घण्डाल-पतिताशीतान V II, P I, 397, 10
 घण्डाल-पतिताजभोजने V II, P I, 118, 1
 घण्डालपरिसुशीत यद् V II, P I, 113, 5
 घण्डाल पुद्कसाना तु V II, P I, 308, 13
 घण्डाल पुद्कस स्रैच्छ V II P I, 347, 3
 घण्डाली पुद्कसो स्रैच्छी V II, P I 318, 2
 घण्डाल-पुद्कसाना च V II, P II 242, 9
 घण्डाली बन्धकी वेद्या V II, P I, 310, 5
 घण्डाल-स्रैच्छसम्भाष V I, P I 239 1
 घण्डालोप वा आरे V I P I 229 1
 घण्डाल्या गर्भनाशोप्य V II P I, 353, 9
 घण्डालवाहनं येनत V I, P II, 128 1
 घण्डालवकीर्णो V II, P I, 1

चण्डालो वाऽथ वी पाप V I, P I, 413, 4	चन्द्रना-ऽमरुणी शोभे V. I., P. II, 394 15
चण्डालवधसम्भासिर् V II, P I, 107, 1	चन्द्रमहे नु यामास्थीन V. I, P I, 436 7.
चण्डालो इव श्मशानो वा V I, P I, 413, 1	चन्द्रभागायाम् V. I, P. II., 306, 15.
चण्डाल-शव-युवाश्च V I, P I, 268, 16	चन्द्रार्कमहण भुक्त्वा V II, P. II., 226, 14.
चण्डाला-ऽयानि-यन्त्रा-ऽहि-V II, P I, 23, 4	चन्द्र-विजेशयोश्चैव V. I, P. I., 447, 21
चण्डाल श्वपच क्षत्ता V II P I, 116, 13	चन्द्रसाम V. II P. II, 157, 6.
चण्डाले श्वपचै स्पृष्टे V II, P II, 110, 14	चन्द्र-सूर्यपदे चैव V. I, P I, 438 7.
चण्डाल-श्वपचै स्पृष्टो V II, P II, 143, 5.	चन्द्र-सूर्यपहं भुक्त्वा V I, P. I, 436, 12.
चण्डाले सङ्करे विम V II, P I, 123, 17	चन्द्र-सूर्यमहे नाद्यात् V I, P I, 455, 3
चण्डालसङ्करे स्वभवन V II, P I, 121, 18.	चन्द्र सूर्यमहे नाद्यात् V. I, P. I., 437, 9
चण्डाल-सूतिक-शवै V I, P I 278, 7.	चतुर्नाशे तनोर्नाश V I, P II., 106, 21
चण्डाल सनुविजेशो V II P I, 10, 18.	चतुर्नाशे च कर्णौ च V I, P I, 455, 19
चण्डालस्पर्शने V II, P I, 109, 6.	चतुरेक च पुत्रश्च V. I., P. II., 106, 20.
चण्डाले सह सम्भास्य V II, P I, 108, 13.	चतु-भोत्रविहीनश्च V II, P. II, 90, 14
चण्डाले सह स्यागे V II, P I, 128, 2	चक्रोपजीवी गान्धर्व V I., P. II, 355, 13
चण्डाले सह संवासे V II, P I, 121, 12.	चक्रोपजीवी राजक V II, P I, 386, 7
चण्डालहस्तादायाय V II P I, 416, 1.	चक्रपाक तथा क्रौञ्च V II, P I, 78, 7.
चन्द्रा-कुकुम-कर्पूरा-V I, P II, 395, 2.	चक्रपाक इव कोक V II, P. I., 409, 3.
चन्द्रनोभितसर्वाङ्ग V I P II, 287, 6	चक्रोत् कीकिला एज्जु V I, P. II, 388, 10.

- अणका राजमायाश्च V I, P II
 376 5
 अतस एव सन्त्याज्या V, II, P I,
 353, 6
 अतसस्तु परिख्याज्या V II, P I,
 353 9
 अनु पञ्चाशिका या तु V I P I
 309 14
 अनु प्रकार विविधम् V I, P I,
 179, 6
 अनुज्ञेन प्रभाल्य V I P II,
 192, 14
 अनुगुण कर्मकृत V I P I,
 138, 15
 अनुगुण तदुच्छिष्ट V II, P I,
 372, 18
 अनुगुण विपक्षे तु V II, P. I,
 22, 14
 अनुगुण स्मृत मुक्ति V II, P I
 68, 11
 अनुगुणं नृत्तमना V I P II,
 5 17
 अनुपूर्वाभि वर्णाना V I, P II
 204, 4
 अनुपूर्वाभि वर्णाना V I, P I,
 358, 17
 अनुपूर्वाभि वर्णाना V II P I,
 101, 14
 अनुपूर्वाभि वर्णाना V II P I
 101, 16
 अनुपूर्वाभि वर्णाना V I P II,
 21, 6
 अनुपूर्वाभाष कृष्णा V II P I
 401 7
 अनुपूर्वाभि वर्णाना V II, P I,
 230 4
 अनुपूर्वाभा V II, I II 8, 7
 अनुपूर्वकाले V II, P II, 136, 1
 अनुपूर्वकालिको वा स्यात् V I,
 P II, 145, 6
 अनुपूर्वकालमधीयात् V II, P I,
 246, 1
 अनुपूर्वा क्षुद्रपक्ष V I, P II,
 316, 19
 अनुपूर्व क्षुद्रपशुमान् V I, P II,
 317, 14
 अनुपूर्वे तु तथा भागे V I, P. I,
 343, 9
 अनुपूर्वे विद्यते V I, P II, 295, 2
 अनुपूर्वे परसो ह्यसौ V I, P II,
 160 18
 अनुपूर्वे परहसश्च V I, P II,
 161 3
 अनुपूर्वे महेरे चरत्यात V I, P I,
 430, 20
 अनुपूर्वमात्रया भाग V I P II,
 147, 3
 अनुपूर्वमाभ्रम गच्छत V I, P II,
 158 7
 अनुपूर्वे साति कर्तव्यम् V I, P II,
 23, 4
 अनुपूर्वे साति कर्तव्यम् V I, P II,
 26, 14
 अनुपूर्वे साति गह्वर्य V I, P II,
 26 10
 अनुपूर्वे वना 5म- V I P II, 49, 4
 अनुपूर्वे सा न गम्याऽङ्घ्रि V I, P II
 110, 1
 अनुपूर्वे सा न गम्यः ऽङ्घ्रि V I, P II,
 110 4
 अनुपूर्वे स्वेदिता घन्ता V II, P I,
 333 4
 अनुपूर्वेऽङ्घ्रि V I, P II, 109 16.
 अनुपूर्वे ऽङ्घ्रि गम्यात V II, P. I,
 109, 18

चतुर्थो च प्रवेष्टुः V I P I, 157, 11	चतुर्भिश्चाभिचाराश्च V I, P I, 257, 8
चतुर्दश भातुधराद्धि V I, P II, 318, 2	चतुरा भाक्षणस्याद्यान् V I P II, 86, 3
चतुर्दश कुलानीमा V I, P II 78 6	चतुर्विधममेध्य च V II, P I, 365, 12
चतुर्दशो लाकगणो य एष V I, P I, 386, 17	चतुर्वर्णं चरेद्भैक्ष्यम् V I, P II, 41, 1
चतुर्दशविध शास्त्रं V I, P II, 76 1	चतुर्विधा भिक्षवस्तु V I, P II, 161, 1
चतुर्दश्या क्रिया कार्या V I, P II 327, 6	चतुर्विधा भिक्षवस्तु V I, P II, 160, 15
चतुर्दश्या च नोनानि V I, P II, 450 21	चतुर्विधातिरयाच्या V II, P II, 172 10
चतुर्दश्या षयोद्दश्या V I, P II, 295 15	चतुराभमवाद्याश्च V I, P II, 309, 13
चतुर्दश्यामुपोष्याथ V II P I 439, 4	चतुष्ट द्वि षड् द्यष्ट V I, P I, 234 2
चतुर्दश्या यदा गच्छेत् V I, P II 111, 3	चतुष्टये V II, P II, 258, 4
चतुर्दश्यामी शैव V I, P II, 192, 1	चतुस्त्रि द्यङ्गुले पुण्ड V I, P I, 267, 5
चतुर्दश्यामी वशं V I, P I 239 9	चतुर्त्वांशपु सामीनाम् V I, P II, 414, 16
चतुर्था भिक्षुका प्रोक्ता V I, P II, 172 15	चतुरस्र त्रिकोण वा V I, P I, 414, 18
चतुर्थाऽथ पुराणेषु V I P I, 94 17	चतुरस्र वर्तुल वा V I, P II, 153 1
चतुर्थ्यात् भय स्थक्त्वा V I, P II, 185 16	चत्वार वा दमद्यान वा V I, P I, 242, 8
चतुर्थ्यसहस्रं तत् V I, P I, 94, 5	चत्वार आश्रमा V I, P II 51, 11 140, 8
चतुरा मातरमीयात् V II, P I, 303 17	चत्वार आश्रमा V I, P II, 140 13
चतुर्भिः कुडवै प्रथं V II, P I, 141, 9	चत्वार आश्रमाश्चैते V I, P II, 153 11
चतुर्भिर्वर्भविज्ञानैः V I, P I, 57 5	चत्वार आश्रमा प्रोक्ता V I P II, 197, 2
चतुर्भिरितरे सार्धम् V I P II 19, 17	चत्वार आश्रमास्तान् V I P II, 153, 18

- चिकित्सकाऽऽनुष्णोन्मत्त V. II., P I.;
 331, 1
 चिकित्सकान् देवलकान् V. I., P II.,
 350, 5
 चिकित्सकस्य क्रूरस्य V. II., P. I.,
 384, 7.
 चिकित्सको यत्कुरुते V. I., P. II.,
 255 19
 चिकित्सयथाऽचिकित्सयथ V. I.,
 P II., 76, 2
 चीर्णान्ते प्राच्यामुक्षीच्या V II., P. I.,
 370, 6
 चीर्णान्ते हिरण्यं वधात् V II., P I.,
 93, 2
 चीर्णे प्रायश्चित्तं V. II., P I.,
 122, 6
 चीरीवाकरस्तु लवणं V II., P. II.,
 254, 6
 चुच्छन्वरी शुभान् गन्धान् V II.,
 P II., 254, 9
 चुच्छन्वरी शुभान् गन्धान् V II.,
 P II., 257, 3
 चूडाकर्म द्विजातीनाम् V I., P II.,
 242, 10
 चूडाकरणे सद्यः शौचम् V I., P II.,
 245, 9
 चूडाहोमे निवृत्ते तु V. II., P. I.,
 426, 2
 चोदाश्रयं विजानीयान् V I., P I.,
 409, 6
 चैत्यं चत्वर-सोपेषु V I., P II.,
 102, 7
 चैत्रकृष्णचतुर्दश्याम् V I., P. I.,
 280, 5
 चैत्रे वा मार्गशीर्षे वा V I., P. I.,
 456, 14
 चैत्रं तमोऽऽभिषाणात् न V II., P II.,
 111, 1.
- चैलभाव सुराजीव- V. I., P II.;
 384, 20
 चैलभाव सुराजीव- V II., P I.,
 381, 6
 चैलवर्द्धमणा शुद्धिर् V II., P. I.,
 182, 0
 चोदनाऽनुपलब्धेश्च V: I., P I.,
 8, 12
 चोदनालक्षणोऽप्या V I., P I.,
 87, 6
 चोरं पट्टं ध्यात्वादिभ्यो V II., P I.,
 245, 12
 चोरा-ऽन्यजानि चण्डालैः V II.,
 P I., 21, 22
 चोरयित्वा पयश्चापि V II., P II.,
 256, 8
 चोरस्तक. V II., P II., 238, 4
 चोरा वार्धुषिका दुष्टा V I., P II.,
 359, 12
 चोरिवृत्ते भामि V I., P I., 158, 7.
 चोप्य-पेयसमूहं न V I., P II.,
 363, 9
 चौर्येणापि विवाहेन V I., P. II.,
 81, 12
 च्यवते पितृलोकास्तु V I., P. II.,
 330, 12
 च्योन्तने वै स्वधाकारा V. I., P II.,
 440, 11
 छ.
- छन्दस्सूत्रं ततोऽभ्यस्त्येत् V I., P II.,
 132, 9
 छत्राक-वदकाराते V II., P I.,
 403, 9
 छत्राकं विदुसाहं न V II., P I.,
 400, 12
 छत्राकं विदुसाहं न V. II., P I.,
 402, 13

- उष चोष्णीषममल V I, P II, 54, 7
- उष पवित्रं सौर्धी च V I, P II, 158, 8
- उषापहारी V II, P II, 259, 8
- उष वेदनमौशीरम् V I, P I, 482, 19.
- उषा येषुष्टेष्टरसातपार्त V II, P I, 363, 1
- उषायामन्धकारे वा V I, P I, 224 8
- उष्यात् प्रावेशामात्रं तु V I, P II, 406 8
- उषिने नाले सत पश्चात् V I P II 23, 4
- उषादिकाल कथित V I P I 193 17
- उषादिसमयः प्रोक्त V I, P I 194 2
- उषणा V II, P II, 237,10
- ज
- जहुयोर्भुक्तिकास्त्रिभः V II, P I, 188, 2
- जम्बुकी जायते जन्तु V II P II 288, 18
- जम्बुक काक-मार्जार V II, P I, 16 14
- जगत प्रसवित्री वा V I, P I, 289, 16
- जगत्सवित्रे शुचये V I, P I, 364 6
- जगत्सर्वानिह हन्यात् V I, P I, 456, 5
- जगत्पारेऽनुपपसेत् V II, P I 31, 2
- जग्धा मासं मरणा च V II P I, 371, 10
- जग्धा मासमभ्यं च V II, P I, 394, 11
- जगह पात्रमुग्धेवात् V I, P I, 17, 3
- जघन्यशाथी पूर्वं स्यात् V I P II, जटिलः V I, P II, 49, 6
- जटिल चाऽनधीयान V I, P II, 350, 3
- जड-मुका ऽन्ध बधिर-V I, P II, 305, 3
- जननाहशरत्रे V I, P II 25, 5
- जनने मरणे चैव V I, P II, 258 11
- जननाद्यौच्यमध्ये V I, P II, 464 1
- जनयत्यद्रना तस्मात् V I, P II, 111 2
- जनयित्वा सुतं तस्या V I, P II, 96, 18
- जनौ सपिण्डा शुचय V I P II 212, 1 259, 15.
- जन्मनो गर्भाधानाद्वा V I, P II, 77, 10
- जन्मप्रभृति पापानि V II, P II, 197, 11
- जन्मप्रभृति यत्किञ्चित् V I, P I, 313, 9
- जन्मप्रभृति सत्कारे V II, P I, 103, 15
- जन्म शरीर विद्याभित् V II, P I, 208, 3 221, 9
- जपकाले न भाषेत V I, P I, 306 9
- जपेद्यत्र देवमंत्र V II, P II, 280, 7
- जपतो मुच्यता वाऽपि V II, P. I. 376, 8

- चत्वारि तस्य वर्धन्ते V. I., P. I.,
 416, 16
 चत्वारि तस्य वर्धन्ते V. I., P. I.,
 336, 6
 चत्वारोऽप्याश्रमा ह्येते V. II., P. II.,
 416, 14
 चत्वारो ब्राह्मणस्योक्ता V. I., P. II.,
 153, 7
 चत्वारो ब्राह्मणस्याद्या V. I., P. II.,
 86, 7
 चत्वार्यधीत वेदानाम् V. I., P. II.,
 206, 17
 चत्वारो वाचयोवाऽपि V. II., P. I.,
 231, 17
 चत्वारो वा त्रयो वाऽपि V. II., P. I.,
 217, 9.
 चत्वारो वेदवर्मज्ञा V. II., P. I.,
 209, 10
 चत्वारि वेदत्रयानि V. I., P. II.,
 18, 9
 चत्वारिंशद्दण्डयेके V. I., P. II.,
 229, 10
 चमसाना महाणा च V. II., P. I.,
 149, 3
 चत्वारि ऋषिणि च कृच्छ्राणि V. II.,
 P. II., 13), 5
 चरेत् चाण्मासीक कृच्छ्र V. II.,
 P. II., 136, 4
 चरितश्चमत्तो निस्व V. II., P. I.,
 4, 13
 चरेत् सान्तपन कृच्छ्र V. II., P. II.,
 110, 12
 चरेत् सान्तपन कृच्छ्र V. II., P. II.,
 130, 12.
 चरेत् सान्तपन भुक्त्वा V. II., P. I.,
 426, 3
 चरेत् सान्तपन विप्रः V. II., P. I.,
 114, 3
 चरेद्धं व्रत तप V. II., P. I.,
 260, 11
 चरेद्भूतमहस्वापि V. II., P. II.,
 75, 16
 चरेद्भूतमहस्वापि V. II., P. I., 41, 3.
 चरेद्भूत यथोहितम् V. II., P. II.,
 59, 6
 चरेन्मासवय विप्र V. II., P. I.,
 322, 2.
 चरेन् माधुकर भैक्ष V. I., P. II.,
 186, 17.
 चरुणा चक्रुवाणा च V. II., P. I.,
 149, 4
 चरुर्भक्ष सक्त कण-V. II., P. I.,
 300, 1
 चरु वा श्रपयेन्निस्य V. II., P. I.,
 301, 20
 चरुसोपेयाटभिर्नामधेयै V. I., P. I.,
 375, 5
 चरु-सुक-सुव-सत्वेद्-V. II., P. I.,
 149, 8.
 चर्मकार निपाद- V. II., P. I.,
 388, 14
 चर्मकारस्य वैणस्य V. II., P. I.,
 385, 1
 चर्मणाऽऽर्त्रेण सञ्जत V. II., P. I.,
 293, 6
 चर्य्यं पालेयता ऽक्षा-V. I., P. II.,
 369, 8
 चातुर्थकोष्णशीताष्ण-V. II., P. II.,
 249, 2
 चातुर्वैद्यपि यो विप्र V. II., P. II.,
 221, 6
 चातुर्वैद्यो विकल्पी च V. II., P. II.,
 50, 5
 चातुर्वैद्यं चरेत्क्षयम् V. II., P. II.,
 58, 11
 चातुर्वैद्यस्य कृत्स्नोऽथ V. II., P. II.,
 211, 10

- चारणाश्च सुपर्णाश्च V. II, P. II, 218 3
 चारै सुविदिताभ्यास V I, P I, 456, 20
 चापाश्च रक्तपाशाश्च V II, P. L, 407, 9
 चान्द्र कृच्छ्रं तदर्थं तु V. II, P. I, 397, 7.
 चान्द्रायणेन शुद्धयेत V II, P I, 378 9
 चान्द्रायणेन वर्तेत V I, P II, 163, 21
 चान्द्रायण नवश्राद्धे V I, P II, 449, 8
 चान्द्रायण नवश्राद्धे V. II, P I, 428, 5
 चान्द्रायण नवश्राद्धे V II, P I 424, 8
 चान्द्रायण सकृच्छ्रं तु V II, P I, 151, 6
 चान्द्रायणैर्मयेत् काल V I, P II, 143 10
 चान्द्रायणे पराके च V II, P II, 200, 8
 चान्द्रायणं प्रकुर्वीत V II, P II, 73 8
 चान्द्रायणं प्रकुर्वीत V II, P II, 119, 4
 चान्द्रायणं सुगोतदि. V II, P II, 138, 11
 चान्द्रायणं चरेत् सर्वान् V II, P I, 107, 9
 चान्द्रायणं चरेन्मास V II, P II, 108, 3
 चान्द्रायणं चरेद्दिग् V II, P I, 97, 11,
 चान्द्रायणे सगर्भात् V II, P I 367, 19
 चान्द्रायणं समकृच्छ्रम् V II, P I, 322, 10
 चान्द्रायणवयं कुर्यात् V II, P I, 372, 7
 चान्द्रायणे द्वे कृच्छ्रस्य V II, P I, 151, 2
 चान्द्रायणं द्विविधम् V II, P I, 300, 14
 चान्द्रायणं वा चीन् मासान् V II, P I, 324, 7.
 चान्द्रायणं वा चीन् मासान् V II, P I, 321, 13
 चान्द्रायणं विद्यो यत्त V II, P I, 329, 5
 चान्द्रायणप्रत्यक्षर V I, P. II, 341, 15
 चान्द्रायणविधानैर्वा V I P II, 145, 7
 चित्तिं च चित्तिकाष्ठं च V II, P I, 111, 3
 चित्तौ दर्भा पथि दर्भा V I, P I, 255, 15
 चिति युष्मद्मद्यानाम् V II, P II, 4, 5
 चित्ते विभावयेत्तस्मिन् V I, P I, 405, 8
 चित्रकर्म यथाऽनेकेषु V II, P I, 221, 11
 चित्रोद्भवो V. I, P I, 173, 3
 चिन्तयेद्गीर्वाणोऽपि V II, P II, 267, 11
 चिन्तयेद्गर्भ-कामार्थान् V I, P I, 469, 8
 चिद्धीह सर्वम् V I, P I, 99, 4
 चिरकारी भवेद्दोही V I, P. II., 867, 3
 चिकित्सका-ऽऽनुर कुञ्ज-V I, P II., 381 5

- अपतो जुह्वती वाऽपि V. II, P I,
376, 16
- अपिस्ता श्रीणि सावित्र्या V II
P II, 116, 10
- अमुकामः परिव्राणि V I, P. I
269, 3
- अम्ना च वीरुषं मूर्त्तं V II, P II,
168, 3
- अम्ना चैवं तत कुर्यात् V I, P I,
350, 14
- अम्नाऽथ प्रणव वाऽपि V. I, P I,
350, 17
- अम्ना वापै प्रमुच्येत V II, P II,
159, 14.
- अम्ना वापै प्रमुच्येत V. II., P. II,
159, 14.
- अम्ना वापै प्रमुच्येत V. II P. II,
160, 3.
- अम्ना यथासुखं वाच्य V I, P. II,
421, 13.
- अपवध्यापयेच्छिवान् V. I, P I,
336, 14.
- अपेक्षायान्तु न इति V. I., P II,
408, 20.
- अपेक्षा नियताश्रयः V. II, P. II,
70, 2
- अप्यद्यानविद्येयं V. I, P. II,
192, 7.
- अप्यु वाच्यतम वेदं V II, P. II,
69, 7.
- अप्यु इतिष्यभूतं सन्त V I, P I,
281, 2.
- अप्युवशासकृष्णान् V II., P II,
20., 11.
- अप्युवशासकृष्णान् V. I, P. I,
74, 6
- अर्धं शोभं च सुपौर्णा V. I., P I
220 3
- अप-होमादिकं वेभ्यो V. II., P II,
200, 16.
- अप-होमैरपैर्येनो V. I, P. I.,
196, 12.
- अपस्तेनैव वाऽऽहृत्य V. I, P II,
432, 18.
- अपे होमे च दाने च V I., P I,
256, 13
- अपस्तरत्समन्वीय V. II, P I.
226, 5
- अपस्त्रियवपस्त्रायी V. II, P. I,
442, 13
- अपस्तपस्तीर्थसेवा V. II. P II,
161, 2
- अपस्त्रिमैरद्वाजो V I P II,
71, 18.
- अपराधुजा ऽण्डजाश्चैव V I, P I,
136, 6.
- अपराधा वा V. I, P II, 136, 6
- अर्धितास्तु विला मोक्ता V I, P II,
391, 21
- अस्य प्रव पय काको V II P II,
255, 9
- अस्येशान्नमाकृत्य V I P I
364 13
- अस्यवाच्य परिवच च V I P II,
162, 15
- अस्यपूर्वेऽथ वा मार्गे V I, P I,
253 9
- अस्यपूर्वे तथा इत्त V I I I,
295 14
- अस्यप्रवर्षं चतु V II., I II,
225, 15
- अस्यप्रवर्षं च तुयात् V. II P II,
9 1
- अस्यैवाश्रमाकारो V I, P II,
294, 9.

अलवास्तृणवान् मार्गं V I, P I, 456, 19	जाते कुमारे तरह V. I, P. II, 213, 14
अला भिपतने चैव V II, P II, 11, 3	जातदन्तस्य वा कुर्यात् V I, P II, 242, 19
अलान्तं छन्दसां कुर्यात् V I, P II, 131 16	जातिधर्मा वयोधर्मा V I, P. I, 81, 3
अलापहारी V II, P II, 259, 5	जाते पुत्रे पितृ लान V. I, P II, . 22, 17, 213, 2, 260, 5
अलापहारी V. II, P II, 259, 1	जातभ्रातृणश्चस्य V I, P I, 483, 14
अलाभिमन्त्रण चैव V I, P I, 276, 26	जातिधरकार कर्म V II, P II, 136, 11
अलाशयेषु स्वल्पेषु V II, P I, 154, 14	जातिधरकार कर्म V II, P II, 136, 12
अलाशयेष्वथानेषु V. II, P I, 115, 7.	जातिधरकोषु V II, P I, 14, 19
अलेश्वराश्च अलजान् V II, P I, 409, 7	जातदृते V. I, P II, 231, 3
अलेनिमगस्तुन्मज्य V I, P I, 284, 8	जातिमात्रोपजीवी च V I, P II, 218, 4
अलेवाऽनाशके वाऽपि V II, P II, 8, 4	जातिमात्रोपजीवी च V II, P I, 208, 12
अलोदरयुत स स्यात् V II, P II, 247, 11	जातभ्रातृ न दद्यात् V I P II, 23, 12
अलोदरा V II, P II, 258, 1	जातभ्रातृ नवभ्रातृ V. II, P I, 462, 9
अलोद्भवानि सवाणि V I, P II, 393 6	जातयुक्त पारदार्ये वा V II, P I 324, 11
अलोकावद् विचक्राद् V I, P I, 461 5	जात्य च बिल्वं लोहितम् V I, P I, 252, 4
अलोपपल्वले ममा V II, P I, 281 1	जात्यन्धस्त्वमवामोति V II, P II, 269, 12
आगृह्यात् सन्निभेतां तु V I, P II, 159 5	जात्यन्ध संऽनि जायते V II P II 232, 12.
आनकर्म सत् कुर्यात् V I P II, 22 14	जात्यन्ध सर्वां वानप्या V I, P I 203, 3
आनकर्मादिनि सर्वे V II P II, 130, 6	जात्युत्कर्षां तुग ह्य V I, P II 122 13
आने राव प्रलं पन्थात् V. II P. I., 349 6	

- जातापौषं तु सर्वेषा V I, P II, 260, 9
 जाति शक्ति गुणापेक्ष V. II, P I, 235, 14
 जाति शक्ति-गुणापेक्ष V II, P II, 68, 1
 जाती विप्रो दशाहेन V I P II, 215, 7
 जानातीत्यस्ति तथापि V I, P I, 88, 12
 जानाद्भिर् पर्वद् पन्याः V II, P I, 234 6
 जानन्तो न प्रयच्छन्ति V II, P I, 234 4
 जानु कृत्वा तथा सद्य V I, P II, 431, 20
 जान्वालभ्यततोवेवान V I, P II, 399, 10
 जान्वोऽर्धे जले तिष्ठेत् V I, P I, 241, 5
 जाबालैर्जमशमिभ्र V I, P I, 108, 9
 जायते यानि गेहानि V I, P II, 112 3
 जायते गभ्रसीयुक्तः V II, P II, 232, 2
 जायते बुद्धवाक्षो वा V II, P II, 234 14
 जायमानो द्वे V I, P II, 104, 19, 150, 11
 जायन्ते बुविवाहे तु V. I, P II, 87, 4
 जायन्ते साधु बन्धकयो V II, P II, 230, 11.
 जायन्ते रोगिणो रीश्रा V II, P II, 230 14
 जायात्मनेषु यद्न V I, P I, 186, 10
 जायोपेतो V. I, P II, 130, 11
 जायगर्भे विद्योषः स्यान् V II, P. I 41, 11
 जालपादान् खञ्जरीटान् V II, P I, 407, 8.
 जालमूर्धमरीचिस्य V II P II, 85, 1
 जालसूर्यमरीचिस्य V II P I, 127, 1
 जिघासया ब्राह्मणस्य V II, P I, 456, 15
 जिह्वा सपूजयेद्वान् V I P I, 460, 6.
 जितेन्द्रियैर्जितक्रोधे V I, P II, 178, 9
 जितेन्द्रियो जितक्रोध V I P II, 145, 1
 जितेन्द्रियो धर्मपर V I, P I, 217, 7
 जिह्वयैव मतेहज V I, P I 418, 12
 जिह्वा वक्त्रव्रणी ह्यन्य V II P II, 239, 6
 जीन कार्मुक वस्तावीन् V II, P I, 101, 5
 जीर्णानि चैव वासासि V I P II, 142, 12
 जीविका तस्य बालस्य V I, P II, 28 4
 जीवजीवकता याति V II, P II, 257, 2
 जीवन्त्वं स्व सर्वेन धूर्गार्थम् V I P II, 394 17
 जीवतो यद्दत्त मोक्ष V II, P I 23, 7.
 जीवत्पिता पितामहा V I, P II, 456, 6

जीवन जातो यदि ततो V I, P I, 231 12	जैम्बुसुंति न वैधुन्यं V II P I, 17, 6
जीवनात्मरयागी V II, P II, 11 14	जातीना तु भवेत्पुष्ट V I P II, 326 14
जीवनेषु भवेत् शूद्रो V II P I, 376 10	जाति बन्धु-सुदृष्टिष्वै V I P II 461, 10
जीवन भवति व्याण्डालो V II, P II, 196 6	जातिभ्यो द्रविणं वरुणा V I I II • 84 20
जीवमाना भवेत्पुष्टो V I P I, 301 3	जातिभैरुषं नयोवद्या V I I II 316 3
जावितारव्यवसायसो V II, P I 413 5; 414, 10	जातिभैरुषं समानीति V I I I, 433 9
जावितारव्यवसायसो V II, P I 198, 17	जातिभैरुषं सवकामान V I I II 316 11
जावितेनाऽथ विज्ञेन V II P I 36 11	जातिभैरुषं हरस्य V I I II, 314, 2
जावितं याम्ये V I I II 314, 12	जातिभैरुषं हिरण्यानि V I I II 317 3
जावितं वा वरासहे V II I II, 228 11	जानकृतेभ्या V I P II 163 17
जावितं शनैश्चरे V I P II 314 18	जान-कर्म गुणापत्ताः V I P I 327, 5
जावदाऽपि शिमोऽरुतेन V I P I, 341 9	जानाह कृष्णशुभमुद्दिष्टं V II I I 335 3.
जावेषधेयधानानां V I, P II, 184 10	जानकृता भूता वन V I I II 173 7
जाव्यं भर्तृहितं कुर्यात् V II I I, 46 2	जानासारवन्तिकः प्रोक्तः V I P I 95 6
जाव्यभिमिति न शोभता V I, P I, 421 17	जानासौ न तु कैवल्यवद V I I I 38 11
जुहुव्यात् ताविवा-वकतं V I P I, 381, 12	जान व्यानानिमु-रुष्य V I I I 59 8
जुहुव्यादूतयसादि V I P II, 44. 20	जानपूर्वे पाकः स्यात् V II, I I 107, 7
जुम्निवाऽऽवयवनाम्ने V I, P I, 242 7	जानावहादि V II, P II, 2-2 14
जुषाधानानां वीरा V I P I 471 6	जानावहनं नृषाद्य V I P II, 177, 6
जुम्बुः V II P II, 13 *	जानावहं वा जेवां V I I II, 182, 3

- ज्ञान विज्ञानमास्तिब्रह्म V I, P I, 86, 4
- ज्ञानसिखिनी ज्ञाननिष्ठा V I, P II, 169, 2
- ज्ञयं पुंसवने भान्द V I, P II, 301, 7 404 ?
- ज्योतिषि च परसिद्धा V I, P I, 307, 6
- ज्योतिषानवने चैव V II, P I, 230, 9
- ज्यायासमनयोर्विद्यात् V I, P II, 337, 7
- ज्येष्ठभावा स्वनुज्ञान V II, P I, 52 14
- ज्येष्ठया यद्यनुज्ञाया V I, P II, 357, 13
- ज्येष्ठया यद्यनुज्ञाया V II, P I, 51, 5
- ज्येष्ठया न विवेकः V I P II, 116, 18
- ज्येष्ठन ज्ञानमाधन V I P II, 103 10
- ज्येष्ठेऽनिश्चिन्त कर्तव्यान् V II P I 49, 1
- ज्येष्ठी भासापिद्वय V. I, P I, 335, 3
- ज्येष्ठ मासि शिने पक्षे V I, P I, 283, 12
- ज्येष्ठार्षर्षी विपत्यं च V I, P II, 313 1
- ज्योतिषिणा वा मासि V II, P I, 169, 16
- ज्योतिषिणा वा मासि च V II, P II, 270 18
- ज्योतिषं वाच्यं विनाथ V I, P I, 307, 7.
- ज्योतिषविद्वान्गुण्य V I, P II, 347, 11
- ज्योतिषीमायसीं शय्या V II, P I, 315, 3
- ज्योतिषी वा सूर्यमाश्लिष्यात् V II, P I, 316 3
- ज्ञ.
- ज्ञाना मन्त्रा नदाथैव V. II, P II, 228, 5
- ज्ञाप कर्कटसङ्क्रान्ती V I, P. I, 192, 8
- ज्ञ.
- ज्ञेयं ज्ञानार्थं च V. II, P. I, 78, 9.
- ज्ञ.
- ज्ञेयमाहवहताना च V I, P II, 268, 10
- ज्ञ.
- ज्ञं कर्तव्यं विज्ञानीयात् V II P I, 46, 14
- ज्ञं वाच्यं वाच्यं V I, P II, 167, 6
- ज्ञं चैव ज्योतिषात् सूर्यं V II, P II, 147, 14
- ज्ञं न कृष्टा स्वतो मार्गात् V I, P I 446, 6.
- ज्ञं न लोक जयत माध कामान V. II, P I, 130, 3
- ज्ञं स्वर्गाऽऽधत्त V I P I, 40, 17
- ज्ञं ज्योतिषाभ्यं V I, P II 306, 8
- ज्ञं ज्योतिषविनि V II P I 222 15
- ज्ञं ज्ञाना V I, P I, 40, 18
- ज्ञं ज्योतिषात् V I, P I, 167, 3
- ज्ञं ज्योतिषात् V I, P I, 10, 17
- ज्ञं ज्योतिष V I, P I, 49 17
- ज्ञं ज्योतिषात् V. I, P I 210, 14

नयन जयेओभ V I P I 473 9	तत कमलि निवृत्त V I I II 439 13
न राजा मणयन सम्प्रक V II P I 440 3	तत क्षिति समासाद्य V II I II 243 13
न वसिष्ठ V I I I II 4	तत पर प्रकृदाया V I I II, 245 15
नक्रण तानि निर्हन्ति V II P II 180 7	तत पर स्थानेन V I, P II 234 2
नक्षत्रं चर्मकर्तुश्च V II P I 388 6	तत पादक शुद्धस्य V II I II 1-1 10
नष्टचक्षुर्वैव इति च V I P I, 29 12	तत पुनरपादला V I I II 400 18
तद्य न मुख्यम V I, P II 1-4 1	तत प्रभुस्यनध्यायान् V I I II 31 3.
तद्य सर्वे जयेद्व्य V I P I 368 14	तत संध्याप्रारंभान् V II I I, 425 17
नष्टास्य कर्म कुर्वीत V I P I 150 11	तत संश्लेष निधन V II I II, 267 4
नष्टान्निरीपैरानै V II I II 273, 18	तत सम्प्राजनं कुर्वीत् V I I I 273, 5
नष्टं केवल स्पृष्ट V II P I 04 17	तत सवस्तर पूर्वे V I I II 455, 6
नभूभेयाकूपम् V I I I III 9	तत सवस्तरम् V II I II, 102 3
नज्जालीयेनरे सम्यक् V I P II 403 12	तत संवत्तरे पूर्वे V I I II 08 8
नज्ज सम्पादयेत् स्थानं V II P II, 16 13	तत संवत्सारम्बान् V I, I I 182 2
नज्जका V II P II 03 0	तत सर्वेषु कान्पु V I I I, 287 5
नज्जका ऽऽशान शरणात् V II I I 16 7	तत सुवागिनी-मुत्ति V I I I, 414 6
नज्जुलीयक साक च V I P II 3 6 II	तत धारणा निष्पन्नः V I I II 300 12.
तत भाग नपानि V I I II, 402 19	तत सुप्रिभवंस्य V II, I I, 418 14
तत वृत्तयुगं नाम V I P I 152 2	तत सुप्रि भवंस्य V II, P II 200 6
तत कृत्वा निरीमं तु V I, P I 300 4	
तत कनारि कान्पु V II, I II 213 1	

सत आह्व प्रदातव्य V I, P II, 297, 5	सत्पावनाय निर्वर्त्य V. II, P II, 43, 7
सत्सद्गुणवशेष V I, P I, 182, 6	सतोऽस्तु V. II, P. II, 165, 2
सत् सङ्गमानोऽर्णा V II, P I, 179, 8.	सतोऽस्तु निमग्न V. I, P. I, 275, 13.
सत् ऊर्ध्वं न कर्तव्यम् V I, P II, 330, 7.	सतोऽपि तारसं पुण्य V I, P I, 285, 9
सत् कामकार विषयं V II, P II, 72, 9	सतो ब्राह्मणहस्तेषु V. I, P II, 410, 10
सत्कर्मस्य यातनार्थं V II, P II, 210, 16	सतो भूयस्ततो भूय V I, P I, 461, 10
सत्कर्म नान्यो जानाति V I, P II, 255, 16.	सतोऽम्भसि निमग्नस्तु V. I, P I, 276, 5
सत्कर्म सकल ज्ञेयम् V. I, P II, 129, 2.	सतो मातामहाना च V I, P I, 359, 2
सत्पाप सत्य तिष्ठत V. II, P I, 291, 11.	सतो मातामहाना च V. I, P. II, 489, 20
सत्पापं प्रणुवत्येषु V I, P I, 310, 6	सतो मध्याह्नसमये V I, P I, 269, 14
सत्पाप घतधा भूत्वा V II, P I, 213, 2	सतो मानुष्यता प्राप्य V II, P II, 244, 6.
सत्पाप घतधा भूत्वा V II, P I, 352, 14	सतो मुसलमाहाय V II, P II, 85, 12
सत्पुण्यफलमाप्नोति V I, P I, 407, 7	सतो यज्ञा प्रवर्तन्ते V I, P I, 132, 7
सत्वार्थे बाहुमध्ये तु V I, P I, 297, 9	सतो यत इन्द्र V I, P I, 273, 1
सत् प्राकप्रणीतविरवाह V I, P II, 188, 13	सतोऽऋमीक्ष्य चोद्गार V I, P I, 275, 10
सत्यमात्र V. I, P I, 5, 6	सत् नारायणो देवो V I, P I, 70, 4
सत्यमात्रवशोवस्था V II, P II, 211, 1.	सतोऽलङ्कृतमात्र. सत् V I, P I, 468, 14
सत् प्रयत्नेन कर्तव्यम् V II, P I, 236, 19.	सतो वै V I, P I, 47, 16.
सत् प्रयत्नेन कुर्वति V I, P. II, 135, 2	सतो वाग्दानपर्यन्त V I, P II, 245 14
सत्यस्य मरणे च V. I, P. II, 247, 1.	सतो वृश्चिकसम्प्राप्तौ. V I, P II, 323, 19
	सतो शीरोहमात्र वै V. I, P I, 393, 5

- ततोऽग्नौ V II., P. II, 192, 20
 ततोऽविष्णो ता पीत्या V. II., P. II,
 81, 12
 ततो पार्थ व्रजेऽग्नौ V. I., P II,
 187, 17
 तत् ज्ञेय विदुषा सर्वे V. II., P II,
 217, 2
 तत्सृष्ट्येऽस्य भुवि वसतेतत् V I., P I.,
 386, 11
 तत्सङ्गणवने देयम् V. I., P I.,
 189, 14
 तत्तदवावगच्छ स्व V I., P I.,
 411, 4.
 तत्तु प्रक्षालित कृत्वा V I., P II.,
 381, 11
 तत्तोय य पिबेद्द्विम् V II., P I.,
 111, 12
 ततो वशः कृतप्रथम् V II., P. II.,
 225, 14
 ततोऽधर्मभय कृत्वा V II., P II.,
 266, 8
 ततोऽस्यप्राशन मासि V I., P II.,
 27, 8
 ततोऽस्य बहुसस्कारम् V I., P. II.,
 308, 8
 ततो निवृत्त्य तत् पात्र V I., P II.,
 192, 6
 ततोऽभ्येषा च विप्राणा V I., P. I.,
 185, 12
 ततश्चतुर्थे वर्षे तु V I., P II., 81, 2
 ततश्च विप्रमवेण V II., P II.,
 281, 6
 ततश्चान्द्रायणं कुर्यात् V II., P I.,
 368, 10
 ततश्चान्द्रायणं कुर्यात् V II., P I.,
 117, 8
 ततश्च प्राह भगवान् V I., P I.,
 142 11.
- ततश्च 'सुप्रोक्षितम्' V. I., P II.,
 428, 1
 ततश्चीर्णं व्रतं कुर्यात् V II., P I.,
 244 13
 ततश्च वैश्वदेवान् V I., P II.,
 441, 1
 तत्सद्गानगतश्चैव V I., P II.,
 464, 10
 तत्सुतां च सुषा गत्या V II., P I.,
 328, 4
 ततस्त्वृतीये कर्तव्यं V. I., P II.,
 26, 13
 ततस्तु मानं कुर्यात् V. I., P II.,
 24, 14
 ततस्तु निरयं प्राप्य V. II., P II.,
 267, 2.
 तत सम्भ्यामुपासीत V I., P II.,
 441, 7
 ततस्त्वष्ट्रं सन् V I., P I.,
 431, 1
 ततस्त्वयसोदरो भ्राता V I., P II.,
 462, 10
 ततस्त्वस्मै V. II., P II., 89, 2
 तत्सूत्रभारवैद्योगी V I., P II.,
 168 15
 तत्सूत्रं विहितं येन V I., P II.,
 168, 13
 तत्सालिधौ वैरव्याग V I., P I.,
 72, 1
 तत्सृष्टिर्न सृष्टोद्यस्तु V I., P I.,
 278, 1
 तत्सृष्टसृष्टिर्न सृष्ट्वा V. I., P I.,
 278, 9
 तत्समुद्भूत्य होतव्यं V. II., P I.,
 437. 2
 ततस्तु वैदय-शूद्रेभ्यः V. I., P I.,
 107, 17
 ततस्ते प्रणिपानेन V II., P I.,
 235, 17.

- तसकृच्छ प्रकुर्वीत V II, P I, 327, 11
 तसकृच्छद्वयेनैव V II, P I, 21 16,
 23 16
 तसकृच्छ मर्या V II, P I 369, 11
 तसकृच्छ विजानीयान् V II, P I,
 26, 18
 तसऽय शयने सार्धम् V II, P I,
 315 7
 तसे लाहशयने V II, P I, 315, 19
 तपत्याङ्गित्यवशैव V I, P I, 448, 3
 तपो ज्ञानप्रवृत्तेषु V I, P. II,
 256, 18
 तपो धर्म कृतयुगे V I, P I 121 4
 तपो नाऽनज्ञानान् परम् V I, P I,
 120 2.
 तपो निश्चयतयोगान् V II, P I,
 3, 8
 तपोविषयैर्विधिं V I, P I,
 151, 1
 तपोऽसाऽपनुस्तुस्तु V II P II,
 87, 7 *
 तपसैव मुनसेन V II, P II, 160, 12
 तप स्वधर्मवर्तित्व V I, P I,
 120 7
 तमध्यापयीत V. I, P I, 148, 1
 तमपीह गुरु विद्याम् V I, P I,
 331, 10
 तमपीह गुरु विद्याम् V II, P. I,
 319, 20
 तमीसे विजानीयान् V II, P I,
 46 2.
 तमेव आपजीवरन् V I, P I
 335 5
 तमसा लभन् कामा V II, P II,
 217 7
 तमाहरेत् V I, P I, 47, 14
 तयो परेषुऽवये V I, P. I., 436,
 18, 437, 13
 तयोऽपि पिता भेषान् V. I, P. I,
 333, 3.
 तयोर्दानं च कन्याया V. II, P I,
 16, 5
 तयोनाना V I, P I, 385, 1
 तयोस्तु वारुण मुख्य V. I, P. I.,
 268, 7
 तर्जनी तु बहि कृत्वा V. I, P. I.,
 418, 21.
 तर्जनी मध्यामाऽङ्गुष्ठ V I, P I.
 418, 18
 तर्जन्यङ्गुष्ठयोगान् V I, P I,
 238, 7
 तर्पणं तृभवेत्तस्य V I, P I,
 261, 2
 तर्पणे तृभयेनैव V I P I.
 352, 15
 तर्पणं त्रिविधस्याङ्ग V II, P II,
 177, 9
 तर्पणाशीनि कर्माणि V I, P I,
 255, 10,
 तर्पयेषु यथाकामम् V I, P I,
 353 16
 तर्पयेत् पित्रपूर्वं तु V I, P II,
 310 11
 तर्पयित्वा विज्ञानं कामै V II, P II,
 116, 3
 तर्पयन् विधिना विप्रो V I P I,
 413 8.
 तरति ब्रह्महत्या V II P I,
 11 5
 तरत्तमन्वीयन् V II, P II,
 157, 2
 तरत्त पुष्पिता मध्या V II P I,
 192, 5
 तस्मिन्नेरर्पयन्मन्त्रै V I P I,
 365 4
 तस्मिन्नेरर्पयन्मन्त्रै V I, P I,
 356, 20

सलपाती च सम्भूत V II, P II, 249, 5	तत्र ब्रह्मधारिण. V. I, P II, 197, 5
सवपुत्रान् धातृष्व-V I, P II, 167, 3	तत्र ब्रह्मवर्हिनीनाम् V I, P II, 82, 13
सत्रक्षिप्त- V I, P I, 43, 2	तत्र भुक्त्वा पुन किञ्चित् V I I I, 472, 8
तत्र गत्वा शुची हेतो V II, P I, 439, 10	तत्राऽपि गृहमध्ये तु V II P I, 352 12
तत्र गच्छन् सशामोति V I, P II, 367, 7	तत्रापरय समुत्पाद्य V II, P II, 267, 8
तत्र गायेत सामानि V I, P I, 274, 7	तत्र परन्त्यापि कुर्वति V I P II, 458, 5
तत्र जीयति नासांश्च V II, P II, 266, 7	तत्रापि नियमो नास्ती V II, I II, 243, 9
तत्र तत्र देश प्रमाप्यम् V I, P II, 67, 18	तत्रापि विरय प्राप्त V II P II, 29, 16.
तत्रात्मभूते कालज्ञे V I P I, 471 6	तत्रापि भुक्त्वा स्व कर्पे V II, P II, 243, 6
तत्रोत्तमानि घस्वारि V I, P I, 183, 1	तत्रापि भौतिके भोगे V II, P II, 243 7
तत्र व्याख्यानि वासासि V I, P II, 296 2	तत्र प्रतिक्षण V I, P I, 42, 8
तत्र त्रिरात्रमाशौचं V I, P II, 228 7	तत्र प्रायश्चित्तं कुर्यात् V II, P I, 30, 21
तत्र दुर्गाणि कुर्वति V I, P I 464 2	तत्र प्रायश्चित्तनवगाहनम् V II, P I, 109, 6
तत्र सायादिकं कुर्यात् V. I, P I 193, 9	तत्राप्यशक्त करणे V I P I 318, 11
तत्राधिकृत्य मृतक V I, P II 264, 9	तत्र पाषाणवच्छादम् V I, P II, 330, 14
तत्र इद्यात् सुवर्णं तु V I, P II 23, 18	तत्र परमहसा नाम V I, P II, 16 5
तत्र द्रव्याणि तयोनि V II, P I, 179, 10	तत्रापि श्वप्यादिभ्यः V I, P I, 440, 1
तत्र दोषो न आस्तीति V I, P I, 129, 18	तत्र यत् प्रीतिसमुक्त V II P II, 215, 13
तत्रालुभ्य इ एतानि V II, P II, 243 14	तत्रैव शित्तिशायी स्वात् V II, P I, 244, 6
तत्र बह्वकानाम V I, P II 162, 18	तत्र बह्वकानाम् V II P II, 44, 14

- ननु साय-भातशौभस्य V. I., P. I., 318, 14.
 तत्सर्वं निर्वृत्तव्यानु V. II., P. II., 160, 14.
 मत्तयोगश्च V. II., P. I., 15, 5
 तत्सर्वमग्निहोत्रस्य V. I., P. I., 130, 10.
 ननु स्वद्याप्यामन तत्र V. I., P. II., 489, 7.
 तत्सशयात्रोपयच्छेत् V. I., P. II., 70, 5
 तथा श्रययताय V. I., P. I., 329, 15
 तथाकृतेषु यज्ञेषु V. I., P. I., 107, 18
 तथाऽभराक्षिदिधा सौम्यभाना V. II., P. II.
 तथा च भगवद्भान् V. II., P. II., 232, 15.
 तथा च वामहस्तेन V. I., P. I., 228, 12.
 तथा ज्ञानकृते वाप V. II., P. II., 155, 2
 तथा ज्ञानामिना वाप V. II., P. I., 223, 9
 तथा नपैव तत्पुत्र्य V. II., P. II., 203, 15
 तथा वैशान्तगात्राणां V. I., P. I., 356, 15
 तथा इहति वैश्व V. II., P. II., 29, 3
 तथा इहति वैश्व V. II., P. I., 234, 2
 तथा इत्यविशेषाश्च V. I., P. I., 191, 6
 तथान्याम्बपि चापरम् V. I., P. I., 315, 2
 तथापि इहचैर्वै V. I., P. II., 242, 4
 तथा चापेन मत्ता V. II., P. II., 269, 4.
 तथापि मुनिना प्रोक्त V. II., P. I., 151, 11
 तथा प्रतिष्ठाशीनानां V. I., P. I., 191, 8.
 तथा प्रमानत्तमेव V. I., P. I., 314, 1.
 तथा सध्याह्नसन्ध्यावाप्तु V. I., P. I., 305, 15
 तथा मनुष्यता प्राप्त. V. II., P. II., 270, 16
 तथा मानामहश्चाह V. I., P. II., 400, 4
 तथा-मुख-पूयि V. II., P. I., 173, 8
 तथा महति पातके V. I., P. II., 113, 6
 तथा विदुस्त्वान्यानि V. I., P. I., 110, 2
 तथाऽवरात्त-V. I., P. I., 382, 6
 तथा विरुद्ध सैव V. II., P. II., 276, 16
 तथा विषमगताय V. II., P. I., 329, 14
 तथा विष्णुश्च रुद्रश्च V. I., P. I., 95, 13
 तथाऽऽयसाना मोयेन V. II., P. I., 173, 19
 तथा युधेन सम्पन्न V. I., P. I., 460, 3
 तद्यर्षीणां यथान्याय V. I., P. I., 351, 4.
 तथाऽन्यत्रोप्यो पहीत्य V. I., P. I., 462, 2
 तथा राजासपि प्राणा V. I., P. I., 468, 4.
 तथा शक्तयदुक्तश्च V. II., P. II., 63, 2
 तथा शम्वाऽऽहूत V. II., P. II., 149, 19
 तथा शतविषमहन्ता V. I., P. II., 310, 15.

तथाऽध्वनेषामृष्य V II, P II, 68, 11	तथोमयमुखा होता V. II, P II, 222, 1
तथाष्टादशालक्षाणि V II, P II, 197, 14	तथोर्णा-केश V II, P II 120 1
तथा सतिमहान्दोष V I, P I, 427, 12	तन्वेण श्रपण कुर्यात् V I, P II, 469, 18
तथा समाहित कुर्यात् V I, P I, 418, 5	तन्निव्यभास्त्रवत्कुर्यात् V I, P II, 301, 9
तथा सर्वाणि भूतानि V I, P I, 363, 5	तन्निमित्त भनाः शस्त्रौ V II P II, 68, 15
तथा हीनतमे चैव V I P II, 208, 3	तन्नाम रूपाभ्याम् V I, P. I 100, 10
तथा हिरण्यवर्णाभि V I, P I, 275, 6	तन्नास्ति यस्मादन्यस्य V I P II, 256, 15.
तथैव तान् V I P I 75 6	तन्मात्रगुणसमुक्त V II P II, 211, 14.
तथैव हीनरूपश्च V II, P II, 293, 15	तन्मात्रा तन्पितानद्या V I P II, 457, 1
तथैव श्रावसाहेन V I, P II, 206 8	तन्मात्रमुद्गन शुद्धयेत् V II, P I, 145, 8
तथैवानाश्रमे वास V II, P II, 103, 6	तन्मध्ये हापयेदेव V I, P II 211, 10
तथैवानुपनीत तु V I, P II, 243 16	तनुलोम केश-वचना V I P II, 55, 8
तथैवान्यतमालाभे V II, P I, 302, 4	तपोऽग्निहोत्रमन्त्रेषु V I, P II, 355 11
तथैवोपासन दृष्ट V I P I, 318, 9	तपोऽग्निहोत्र मन्त्रेषु V II P I, 52 21
तथैवाप्सरस सर्वा V II, P II, 218, 10	तप्तकाचनवर्णेन V I. P II, 189, 3
तथैव भागधो वैश्यात् V I, P II, 121, 12	तप्तशीर घृता-ऽम्बुनाम् V II, P I, 26 16
तथैव धन्विता शता V I, P II, 368, 4	तप्तकृच्छ्रेण V II, P II, 83, 14
तथैव शुद्धपश्वादी V II, P I, 299, 3	तप्तकृच्छ्रेण शुद्धयेत् V II, P. I, 308, 7
तथैवाहतय सर्वा V I, P I, 292, 4	तप्तकृच्छ्र पराक च V II, P I, 322, 18
तथोन्नम धिवायेति V I, P I, 372, 10	तप्तकृच्छ्र पराक च V II, P II, 84, 4
तथोपवास वैश्यस्य V II, P I, 411 7	तप्तकृच्छ्र तु या गत्वा V II, P I, 240, 15
	तप्तकृच्छ्रपरिहृष्टौ V II, P I, 369, 17.

तत्र वैश्वानरा १ I P II 194 27	तत्रैव निष्कलं यानि १ I I I, 421 22
तत्रैव गार्धस्तामानि १ II, I I, 301 17	तत्रऽऽत्मिकमिच्छाह १ I P I, 182 12
तत्र शानाकपृच्छय १ I P II, 192 6	तद्विरुद्धोऽस्या सावित्र्या १ II P I, 63 13
तत्र स्वर्णमन्व्यान्त १ II P II - 31 9	तद्विदं वेदि देहीति १ I I I, 178 17
तत्र सिद्धं यथा द्रुत १ II P I 401 12	तत्रा विनक्षय प्रान्त १ I I I 193 12
तत्र आर्द्धं प्रकूर्चति १ I P II, 371 1	तत्रानं चैव शिष्य-भ्यो १ I I I, 153 16
तत्र स्नाया च पीया च १ I P I, 246 1	तत्रानानिकमे शान १ I I I 185 15
तत्र सर्वे प्रतिपाद्य १ I P II 14 4	तत्राऽनन विधान १ I I I 457, 16
तत्र स्थिन प्रजा सर्वा १ I P I 113 3	तद्विनानि विरात्रं स्यात् १ II I I 107 11
तत्र स्थिरा विराहारा १ II P I 310 10	तद्विदितश्च १ I I II 64 5
तत्र स्थिरा एवहातर्ष १ II I I, 1 3 3	तत्रा दिवा न कर्मस्य १ I I I, 437 17
तत्रैकदण्डं संशुभ्य १ I I II 17 10	तत्रानाशकस्युद्धिर् १ I P I 125 11
तत्रैतन्न बहु स्या १ I I I 107 2 103 17	तत्राना कलेद्धिर् १ I I I 320 13
तत्रा सं शानकपृच्छय १ I I II 129	तदध्यास्याहकार्यो १ I I I 465 7
तत्रैतन्न शानकपृच्छय १ I I I 111 17	तत्रि शानकं शानक १ I I I 269 -
तत्रानि १ II I II 212 9	तत्रि सुत्रं यथाऽस्मि १ I I I 57 1
तत्रा शानकपृच्छय १ I I II, 108 11	तत्रादिमुद्रादि स्यात् १ I I II 57 10
तदध्या न शान कर्तुं १ I I II 1	तत्रानुपनीयनं शान १ II I I 3 17
तदध्या चैव शानकपृच्छय १ I I II 2 10	तत्रानुपनीयनं शान १ I I II 420 2
	तत्रानुपनीयनं १ I I II 64 5

- तदपत्य भागिनेयम् V. II, P. I.,
 326, 10
 तदपत्यैव कर्तव्यम् V. I., P. II.,
 404, 14
 तदपत्यैव कर्तव्यम् V. I., P. II.,
 300, 7.
 तदभुवर्गैस्त्वकेन V. I., P. II.,
 247, 6.
 तद् आह्वयेन वाचस्पय V. II, P. II.,
 78, 12.
 तद् भैक्षभुग् जपेनित्य V. II, P. I.,
 311,
 तद्भगिन्धी V. I., P. II., 64, 4.
 तद्भगिन्यध मन्त्रेष्वसारः V. II, P. I.,
 326, 9.
 तद्दर्शो-पुत्रयोश्चैव V. I., P. II.,
 46, 11.
 तद्स्मारिण्य गृहीत्वैव V. II, P. I.,
 71, 6.
 तद्भ्रातरौ मालुला V. II, P. I.,
 326, 8.
 तद्भ्रातरौ मालुला V. I., P. II.,
 64, 4.
 तद्भावे ऋत्विगाचार्यो V. I., P. II.,
 290, 8
 तद्भावे च वृषति. V I., P. II.,
 403, 11.
 तद्भावे निदिशेत्तु V I., P. I.,
 354, 15.
 तद्भावे यशावा वा V. I., P. I.,
 316, 1
 तद्भावे षष्ठ्यवित् V. I., P. II.,
 341, 5
 तद्भावेऽस्य सगये V I., P. II.,
 48, 4
 तदा भावसमैस्तासा V I., P. II.,
 239, 15
 तदा याथाविगृहीत V. I., P. I.,
 457, 20.
 तद्भागजमिति प्रोक्तं V. II, P. I.,
 165, 16
 तद्यथा आशे कलार्थे V. I., P. I.,
 56, 10
 तद्याचार्यमिति प्रोक्तं V. I., P. II.,
 301, 11
 तद्यथा V. II, P. II, 246, 11.
 तद्यद्विदमाहुरम् V. I., P. I.,
 200, 11.
 तदर्थदानमित्याह V. I., P. I.,
 180, 6
 तदार्द्रकाष्ठ शुष्क वा V I., P. I.,
 251, 3
 तदूर्ध्वे भासिकानां स्यात् V. II, P. II.,
 454, 12
 तदर्थं तु चरेद्देव. V II, P. I.,
 114, 4
 तदर्थमेव मन्त्राणां V. II, P. I.,
 100, 20
 तदर्थमेव सूत्राणां V. II, P. I.,
 396, 3.
 तदार्थिकं पार्थिकं वा V. I., P. II.,
 47, 19.
 तद्भगोऽप्रतिथं विद्यात् V II, P. II.,
 218, 2.
 तदेव V. II, P. II., 193, 1
 तदेव क्षत्रियस्यापि V II, P. I.,
 330, 7
 तदेव द्विगुणं कुर्यात् V II, P. II.,
 49, 15
 तदेवाष्टगुणं पुसां V. I., P. I.,
 440, 4
 तदेकं प्राजापत्याम् V. I., P. II.,
 153 II.
 तद्दृष्टदुस्त्याहाक्य V. II, P. I.,
 228, 13
 तद्वत् कर्त्तुरि यत् वाप V II, P. I.,
 215, 3

- तद्वत् पवित्रे गोवालेः V I, P II
 173, 13
 तद्वत्सोरमाहाय V II, P I, 57,
 15
 तद्वत्सचमनाथाय V. I, P II, 427,
 15
 तद्विधेषु चरेद्भैक्ष्य V II, P I,
 302, 8
 तद्विद्वि प्रणिपातन V I, P I, 44,
 14
 तद्वेद तर्हि V I P I, 100, 10
 तद्व्यस्योपनीमस्य V I P. II,
 170, 4
 तद्वर्णविधिदृष्टन V I, P II,
 219, 16
 तद्वारिमन्त्र समुज V I, P I, 96, 5
 तद्वर्मानान वित्तुगवि V I, P II,
 229, 22
 तद्विष्णोः परम पद V I, P I,
 275, 14
 तद्विष्णोः परम V I P I, 370, 16
 तद्विष्णोरिति मन्त्रेण V I P I,
 172, 1
 तद्वृत्त तस्य गृह्यायात् V II, P I,
 129, 6
 तद्वृत्त तस्य मुख्यत V I P. II
 145 4
 तद्व्यस्योऽप्युत्तरीन V I, P II,
 310, 2
 तद्व्यस्योऽप्युत्तरीन V I P I,
 173 1
 तदा शान्तपर्वे वृत्तं V II, P. II
 7, 2
 तदा शान्त तथैवस्तु V I, P II,
 224, 10
 तदाश्विन शुद्धीन V. I, I I, 437, 2
 तदाश्विन्यक V I, I II 213, 20
 तदाश्विन्यक V I, P I, 207, 4
 तस्मात् कृतस्य पापस्य V II, P II,
 210, 13
 तस्मात्कन्दे कलेर्मूले V I, P I,
 169, 3
 तस्मात्काम्यानि कुर्वीत V. I, P. II,
 313, 8
 तस्मात् कर्मणि कुर्वीत V I, P I,
 444, 13
 तस्मात् कुर्वीतिहाऽऽचार V I, P I,
 143, 14
 तस्मात्कालाद्भवेय V I, P II,
 323, 15
 तस्मात् कुलीना V I, P II,
 343, 16
 तस्मात्पौत्रिकस्तक स्पर्शे V I P II,
 255, 20
 तस्मात्पुत्रविवृत्त्यर्थं V I, P II,
 101, 13
 तस्मात्पुत्र समासाय V II, P II,
 178, 5
 तस्मान् तस्य वध राजा V I, I I,
 456, 6
 तस्मात्तत्रैव दानस्य V I P II,
 321, 4
 तस्मात् तदा योजयति V. I I. I,
 256 17
 तस्मात् विभागं वित्तस्य V I, P I
 190, 4
 तस्मात्साम्प्रत विधिना V I, I II,
 324, 8
 तस्मान्नष्टं यत् सर्वं V II, I I,
 231, 7
 तस्मात् पूर्वोभिभाषी स्यात् V I, P I,
 325, 3
 तस्मान् पुत्रा V. I, P II, 107, 11.
 तस्मान् पुत्रवत्पुत्रं V I P II,
 170, 9
 तस्मात्प्रमाणशुभवं V I, I I, 12, 7.

तस्मिन् देशे क्षुधात्तांश्च V II, P II, 240, 14	तस्मान् यज्ञोपवीती V I, P I 173, 10
तस्मिन्नाचमनं कुर्यात् V. I, P I 431, 13	तस्माद् यथादिव याति V. I, P I, 167, 17.
तस्मात्प्रतिक्रमेत्याहो V I, P II, 348, 11	तस्मात्प्रत्ययान्तं पुण्यं V I, P I, 183, 13
तस्मिन्नेव दिने भुक्त्वा V I, P I, 436, 19	तस्माद्धर्मात् V. I, P I, 111, 11 * तस्माद्दिलं समासाद्य V. I, P. I, 178, 5
तस्मान्मुष्यात् भुत् V II, P II, 209, 1	तस्माद्वा एतस्मान् V I, P. I, 99, 14, 101, 2, 103, 3
तस्मिन्नहनि शनं च V I, P II, 214, 8	तस्माद्वा समासाद्य V I, P II, 66, 7
तस्मादप्यं च मूले च V I, P I, 434, 18	तस्माद्दिवाभवे वद्यात् V I, P II, 423, 5
तस्मात्तन्निचो वद्यात् V I, P II, 14, 6	तस्मादिनाशो मध्याह्नं V I, P I, 371, 19
तस्मादेना सवाऽभ्यर्च्या V I, P II 112, 5	तस्मात्सनां न प्रवृत्त्यात् V I, P. I. 263, 13.
तस्मादिवं भूतहिताय भूमौ V I, P I, 386, 15	तस्मात्तुहाद्येन कन्यां V II, P I, 157, 13
तस्माद्धर्मे यमिष्टेषु V L, P I, 449, 17	तस्मात्सुम्नायु पुष्यार्वा V L, P. II, 19, 21
तस्मात्तन्निचो वद्यात् V I, P. I, 448, 2	तस्मिन्नुत्तारिते वापे V. II, P. L, 213, 7, 236, 10
तस्मात्तानि नन्दे V I, P I, 173, 18.	तस्मिन्निचो वद्यात् V II, P. I, 236, 9
तस्माद्दानं V I, P I, 176 16	तस्मात् सुकृतमासाय V I, P. I., 403, 2
तस्मादासीं समासाद्य V II, P L, 234, 5	तस्मात्साम्युच्चवदनं V. L. P. II, 347, 20
तस्मान् देवे च विश्वे च V II, P I, 357, 8	तस्मान् सर्वप्रयत्नेन V L, P. I 337, 8
तस्मान् सर्वप्रयत्नेन V II, P II, 235, 8	तस्मात्सर्वप्रयत्नेन V I, P. I, 161, 15
तस्मात्सुहृन् वृत्ताऽऽभुवः V II, P I, 55, 2	तस्मान् सर्वप्रयत्नेन V. II, P. L, 291, 13
तस्मात्तुहाद्येन कन्यां V I, P II, 78, 17	तस्मात् सर्वप्रयत्नेन V. I, P. I. 265, 5
तस्माद्दानं सुहीतस्य V. L, P II, 41, 5	
तस्माद्दानं एव V I, P. I, 107 5	

- तस्मात्सर्वैव कर्तव्यम् V I, I I
 363, 7
 तस्मात्स्वशक्यत्वात् राजन्द्र V I, I I
 440 5
 तस्य काया घनादेश V II P I,
 234 7
 तस्य कुर्वन्नुपो ष्टुः V I P II
 91 13
 तस्य कृच्छ्रत्रयं कुर्यात् V II, P II
 80, 4
 तस्योक्ता विधि कृच्छ्र V II P I
 299, 12
 तस्य च V II P II 100 2
 तस्य चान्नमशित्वा V I, I I, 176
 I
 तस्या श्वेदं प्रगुत्स्य V I, P II
 26 20
 तस्याजितम् V II P II, 120, 2
 तस्य सुदयात् V II, P II, 127, 1
 तस्यैते यथिता द्वयोः V L, I I 74
 19, 376 17
 तस्य घृणाऽग्निभूतस्य V I I II
 14, 17
 तस्य त्यागोऽनुद्वेषन्ति V II I II
 117, 2
 तस्य नाशेऽपि V II I II 276 10
 तस्य विवाहमागौः V II P I
 20, 13
 तस्यार्थान्नाशय V I I II,
 303 11
 तस्या बुद्धिर्न नैव V II I I
 377 15
 तस्य साहायिकं कार्यं V I I II
 228 2
 तस्य कार्यं न न पति V I P I,
 413 15
 तस्याऽनघानं ईशा V I P I,
 174 10
 तस्यान्ते V II I II 195 1
 तस्यान्ते मानुषो भूत्वा V I P II
 14 20
 तस्यान्तं मानुषो भूत्वा V II, P II
 238 12
 तस्यान्ते वृषभैक V, II P I 98
 11
 तस्य दुष्य कृतं सर्वे V II P II
 208 3
 तस्यापि ततः क्षुधा शब्दः V I P I
 466 14
 तस्यापि तद्विधी बाधा V II P II
 235 7
 तस्य पापविशुद्धयर्थम् V II, P I
 135 19
 तस्य पापविशुद्धयर्थं V II, P I,
 22 10,
 तस्याप्यशौचं विहाय V I, P II,
 252 2
 तस्य प्रोक्ता अग्न्या V I P I
 106 9
 तस्योपरि कुर्यात् कर्त्ता V I, P II,
 411, 8
 तस्यामुत्पाद्यं यजमानं V I, P II,
 72, 17
 तस्य मध्ये सु पयसा V I P I,
 405 3
 तस्याप्यवस्यदुत्पाद्यं V II P II
 26, 14
 तस्यामयं कृतिस्थाया V I P II
 20 2
 तस्या या सायनं गर्भं V I, P II,
 377, -1
 तस्य विष्णुर्निर्वा V II I II,
 63 2
 तस्यैव विष्णुर्निर्वा V II P I,
 200 13
 तस्य यादित्यं यजमानं V II P II
 251 19

- तस्याथ सर्वभूताना V I P I, 449, 1
 तस्याभि मुला कार्या V II, P II, 186, 9
 तस्य वा एतस्य V I P I 349, 15
 तस्य वै श्री प्रजाऽऽयुध V I P I 16, 3
 तस्याशीच दगाह मु V I P II, 277, 18
 तस्याशीच विधानस्य V I, P II, 227, 15
 तस्याशीच विधानस्य V II, P I, 23 3
 तस्य शुद्धि कर कर्म V I, P II 327, 7
 तस्य शुद्धि विजानीयान V II I I, 113, 6
 तस्य श्रीब्रह्मशुद्धि V I P I 163, 12
 तस्याश्वनधार्थिक V I P I, 376, 4
 तस्य सर्वगतत्वाद्य V I, P I 367 7
 तस्या ह्यन न कुर्वति V II P II, 23 14
 तस्य स्नानाद्भवच्छुद्धि V I P II 284, 3
 तस्यैव विविधस्यापि V II P II 212, 1
 तस्य ह्यशु विनाशाय V I P I 448 16
 तस्या स्नान न कुर्वति V II I II, 23, 14
 ता भद्रेषाऽऽप्रबुद्धा V I P I 126, 7
 ता उदनिष्ठजरास्मेति V I, P I, 51, 9
 ता च निश्चा समभीयात् V II P II, 11, 12.
- ताडने च्छेदने चैव V II, P I, 457, 10
 ताडयित्वा तुणेनापि V II, P I, 454 13
 ताडितस्ताड्यने ताके V II P II 230 3
 ता तु मे वदतो विप्रा V II P I, 248, 14
 तात्कालिकोपपन्न च V I, P II, 188, 9
 तात्कालिकमित्त क्यात V I P II, 188 17
 तादृश्यत्वं च धर्मत्वं V I P I, 87 13
 तानि कृत्याहतानीव V I, P II, 112, 4
 तानि कारककर्माणि V. I P I 480 18
 तानि नित्य इवात्यर्क V I P I, 192, 6
 तानुद्धरेत V II P II, 134, 13
 तानेतान्यज्ञान V I P I 390, 7
 तान्याचरथ V I P I 164, 16
 तान्यप्यतिवलिङ्गानि V II, P. I, 185 5
 तान्यवामेष्वभुक्तानि V II, P I 180 7, 185, 4
 तान्येव इश मोक्षर्म V II, P II 36, 2
 तान्यज्ञानि स्वतिक्रम्य V II P I, 162, 4, 162 8
 ता निशा ब्रह्मचारीस्यात् V I P II, 443, 16
 तात् समासेन वक्ष्यामि V II, P II -17, 10
 तान सदान्निसन्ध्यात् V I, P I, 463 16
 तान ह्यव-कथ्योर्विधान V I P II, 350, 2

- तापादिद्वयाधिनाशे तु V II, P II,
 279, 10
 तापन घृत-सै लाना V II P I,
 143, 7
 ता प्रतिमाहाशियन् V I, P II,
 310 6
 ता पूर्वानध्यना माति V I P II,
 464 6
 तापसा यतयो विमा V II, P II
 218, 11
 तापहन्त परैश्वरं पर V I, P II,
 146, 9
 ताम्बुले श्वेत्सुरण्डे च V I, P I,
 244, 2
 ताम्बुले श्वेव सोमे च V I, P I,
 244, 4
 ताम्बुलाभञ्जनं श्वेव V I, P I,
 416, 14
 ता ह्यवान् भवतीत्येव V I, P I,
 325, 11
 ताभ्या शूद्र पाठयते V I, P I
 181, 20
 ताभ्या श्वेव ममस्तुत्व V I, P II
 401, 12
 तावत् सन्ध्या मस्नातु V I, P I
 289 5
 ताद्यापहासी V II, P II, 259 7
 तावतातां फलभुङ्क्ते V I P I
 184, 7
 तामिसद् V II P I 19, 11
 तामिर्षं शैवर्षाद् च V II P I
 4, 19
 ता यतो लावपालस्तु V II, P I,
 37, 8
 तावत्स्य विकृतागर्भान् V I P I,
 70 7
 तावत्स्योऽप्यवामे V I, P I,
 73 2
 ताश्चन्द्रकलाभिवृद्धौ V II, P I,
 301 3
 ताश्चादित्वा बीन् कृच्छान् V II,
 P II, 115, 17
 ताश्च स्वा श्वामजन्मनः V I, P II,
 97, 6
 ता श्वमि ह्यार्येन्द्राजा V I, P I,
 129, 14
 तावच्चिमुपित मूल V I, P II,
 36 19
 तावच्चिह्नैर्निराहारा V II P I,
 162, 12
 तावत्स्यात्शुचिर्विद्रो V I, P II
 263, 66
 तावन्त लोक V I, P I,
 350, 4
 तावत् पीडयेत्स्व V I P I
 263, 16
 तावत् सुच्यते नारी V II, P I,
 58 13
 तावन्त्यश्चत्सहस्राणि V II P I
 457, 1
 तावन्त्यश्चत्सहस्राणि V II, P I
 54 12
 तावान् परिपह प्राप्ती V I P II,
 163 17
 तावन्वृद्धिरेव स्यात् V I, P I
 231, 9
 तावन्वृद्धिरेव स्यात् V II, P I
 148 9
 तावन्वृद्धिरेव स्यात् V I, P II,
 359, 1
 तावन्वृद्धिरेव स्यात् V I, P II,
 234 2
 तावन्वृद्धिरेव स्यात् V I P II,
 64 2
 तावन्वृद्धिरेव स्यात् V I, P II,
 429 17

सावद्विध कर्तव्या V I, P II, 288, 11	सीर्थानि ध्रमते विद्वान् V II, P II, 88, 10
सावद्विधसहस्राणि V II, P II, 8, 10	सिन्दुकैश्च बन्धुक- V I, P I, 253, 1
सावद्विधसहस्राणि V II, P I, 352, 16	तिर्यङ्क्त्व तानसा निर्य V II P II, 217, 12
सावदेवोत्तरं बन्ध V I, P II, 291, 13	तिर्यङ्कोऽपि समुत्पन्ना V II, P II, 251, 1
सावदेव हि गृहीयात् V I P I, 198 22	तिर्यङ्कोनाशकाश्च V II, P I, 341, 3
सास्तु ते प्रार्थयन्तीह V II, P I 262, 6	तिर्यङ्गोनिशत गत्वा V I, P I, 179, 10
सासां वञ्चादिका निर्या V I, P II, 158, 11	तिर्यङ्गोनिपु गोवर्धे V II, P I, 341, 8
सासा यागनिमित्तं ह्यु V I P II, 214, 4	तिर्यङ्गवादेराण्यदौ V II, P II, 35, 15
सासा वर्णक्रमेण ह्यात् V I, P II, 115, 12	तिर्यङ्गवदेराण्यदौ V I, P II, 220, 21
सा स्पृशतश्च V I, P II, 261, 3	तिर्यङ्गो यथा विभो V I, P I, 61, 10
सासापाद्याश्चतसस्तु V I, P II, 19, 18, 101, 4	तिल-चर्म-रसाश्चैव V I, P I 477, 1
सासावृषभपत्नीना V. I, P I, 278, 10	तिलोदकाश्चर्मीर्ली स्वीन् V I, P I, 358, 10
सास्वपीतासु V I, P I, 477, 11	तिलोदन-रस-क्षारान् V I, P I, 484, 9
तिक्त कथय कटुक V I, P I, 251, 8	तिल-धान्याऽ-स-वत्साला V II, P II, 111, 11
तिनिरि-कपिञ्जल- V II, P I, 408, 2	तिलानां तु त्वर्थं ह्यात् V I, P I, 316 8
तिनिरि च मयू च V II, P I, 409, 9	तिलाना मयूभावे ह्यु V I, P I, 354 14
तिथि-तीर्थविशेषदु V I, P I, 356, 4	तिलानवकिरेतश्च V I, P II 368 6
तिथि-पर्वोत्सवा सर्वे V I, P I 392, 2	तिलाना विक्रय कृत्वा V II, P II, 118, 9
तिथ्यर्थ-तिथियामर्ग- V I P I, 193, 14	तिलपिण्याकसन्मिथ V II, P II, 256, 5
तिथ्यर्थेऽस्त्वती नाम V I P II, 310, 2	तिलमह प्रभाभिदा V I, P I 190, 12

- तिलमुद्गधे च V II P I, 90, 17
 तिलव्रीहि-यवैर्माषे V I, P II,
 371, 19
 तिलास्तु प्रक्षिपेन्मन्त्रम् V I P II,
 408 23
 तिलहोमायुक्त चैव V II P II,
 193, 13,
 तिलहोमसहस्रं तु V II, P II,
 47, 14
 तिलहोमसहस्रं तु V II P II,
 196, 13
 तिलहोमसहस्रं तु V II, P I
 35, 11
 तिष्ठत चैरिजो ब्राह्म्य V I P I
 317, 19
 विष्टतो ब्रजतो वाऽपि V I P II
 180 15
 तिष्ठेदहनि V II P II 174, ८
 तिष्ठन्तीषु च तिष्ठेद्य V II P I,
 247, 15
 तिष्ठन्तीष्वनुतिष्ठत V II P I,
 246, 5
 तिष्ठते विदशो सीनी V II, P I,
 57, 13
 तिष्ठ्यऽधर्मलिभि पादै V I, P I,
 82 10, 125 5
 तिष्ठ्येमायामसूया च V I, P I,
 83, 4
 तिसृन्निष्वातलास्यावौ V I P I
 231 4
 तिष्ठ कौन्वीऽर्धकौनी च V I, P I
 203 18
 तिष्ठ कौन्वीऽर्धकारी च V II
 P I 54 11
 तिष्ठो ब्राह्मणस्य V I P II,
 95, 15
 तिष्ठा ब्राह्मणस्य V I P II,
 95, 15
 तिष्ठो वर्णानुपूर्व्येण V I, P II,
 95, 1
 तिष्ठो वैद्व्यस्य V. II, P I,
 98, 17
 तिष्ठोऽष्टका समाख्याता V I, P I,
 156, 17
 तिष्ठस्तिष्ठ क्रमाद्योऽप्या V I, P I,
 22, 99
 तिष्ठस्तिष्ठ शलाकाः स्युः V I P II,
 409, 21
 तीर्थे गत्वा प्रयत V I, P I
 294 13
 तीर्थे तद्बुध्य-कव्याना V I, P I,
 404 14
 तीर्थे तु पाद कृष्णं स्यात् V II,
 P II 203, 6
 तीर्षाभाव तु कर्तव्यन् V I P I,
 287, 15
 तीर्थतोयं वत पुण्य V I, P I,
 285, 10
 तीर्थमावाहयिष्यामि V I P I,
 275, 1, 284, 12
 तीर्थवापी कुशाच्छापी V II P II,
 60, 7
 तीर्थं शौचं न कुर्वीत V I P I
 227, 2
 तीर्थं भ्रातृ सश पिण्डान् V I, P II,
 439, 17
 तीर्थस्थाऽऽवाहनं कुर्यात् V. I P I,
 284 9
 तुल्यमाहस्तयो पापम् V I, P II,
 100, 11
 तुल्यं वयसि सर्वेषाम् V I P II
 235, 5
 तुरङ्गमनाभिने V I P II, 314, 11
 तुरगं ह्यथा वास V II, P I,
 90 15
 तुराचर्यं च क्रमशा V I P II
 141, 13

- तुलापुरुष इत्येव V II, P II
 183, 11
 तुलापुरुषाय V II P II, 189 1
 तुला मकर भेषु V I, P I 281 3
 तुलायै V II, P II 188 11
 तुलाङ्गार कपालानि V I P I
 225 11
 तुलाङ्गाराख्यशाणानि V I, P II
 131 15
 तुल्यस्य मन्त्रैर्दिष्णु V I P I
 261, 11
 तुल्यु देवसङ्घेषु V I, P I, 167, 14
 तुल्यो भूर्मान् V I, P II
 424, 9
 तुल्योमेव हि शुद्धस्य V I, P I,
 271, 5
 तुल्योभवाऽवगाहेन V I P I,
 279 11
 तुलिकाद्युपधानानि V II, P I,
 184 12
 तुल-काष्ठ-V II, P II, 112, 6
 तुल-काष्ठ-द्रुमाणा च V II, P II
 110 15
 तुल-काष्ठ-रज्जु मुञ्ज-V II, P I,
 183, 1
 तुल-गुल्म लताना-च V II P II
 268 11
 तुल गुल्म लतावल्ली V II P II
 257, 8
 तुल-गुल्म लतावल्ली V II, P II
 242 14
 तुलभेदास्त्वगाणिता V II P II
 242 15
 तुल एवैनामेन्द्र V I P I, 211,
 7, 214, 6
 तुला जहर्मातुलस्येव योषा V I P
 II, 65 17
 तुलान भुधाऽन्नमाशाय V I, P II,
 426, 13
 तुल्यर्थमत्र हि मया विवृष्ट V I, P I
 387 1
 तुलाः स्थिति च पृथास्ते V I P II,
 4-6, 11
 तुलीये गर्भमासे V I, P II, 21 3
 तुलीये च तथा भागे V I, P I
 338, 2
 तुलीया चैत्रमासस्य V I, P II,
 155, 17
 तुलीया चैत्रमासस्य V I P II
 311, 13
 तुलीये तुलक कृत्वा V II, P I,
 20 14
 तुलीये तुलक कृत्वा V I P II
 228, 8
 तुलीये विगुण कृच्छ V II P I
 201 1
 तुलीये विगुण चैव V II, P II
 60, 18
 तुलीये पशुमे वाऽपि V I P II
 296, 7
 तुलीये ब्रह्मवर्चस्त्विन V I, P II
 317, 14
 तुलीयभागे सम्प्राप्ते V II, P I
 167, 12
 तुलीया मुक्तिका ज्ञेया V I P I
 232 9
 तुलीयमाशुषो भागम् V I P II
 139, 11
 तुलीयस्य तत्र कुर्यान् V I, P II,
 469 22
 तुलीयस्य वपस्य V I P II, 29, 15
 तुलीया रोत्रिणीयुक्ता V I P II
 310 13.
 तुलीयऽर्धमासे V I, P II, 27, 1
 तुलीया वामपादे तु V I, P I, 307,
 12
 तुलीये षडे चूडाकर्म V I, P II,
 28, 13

- वृत्तिये वर्षे V. I, P. II., 28, 11.
 वृत्तिये वर्षे V I, P II, 28, 17
 वृत्तियोऽश्च्यन्तम् V I, P. II, 137, 8
 ते गृह्णन्तु मया हतं V I P I,
 262, 8
 ते च कातवृताद्यागा V II; P II,
 229, 17.
 ते च सा चैव रातं स्यु V I, P II,
 95, 6
 तजस्तु गुणसद्युक्तं V I, P I,
 96 f
 ते स तपेऽथविभेन V I, P II,
 365, 14
 ते तु पापसमाचारा V I, P I,
 200, 13
 ते तथा तत्र भल्पेयुर् V II, P I,
 213 8, 236, 11
 ते हस्तिमालिना यान्तु V I P I,
 360, 12
 ते ह्यमास्तस्य तदोष V I P II,
 9, 10
 ते ध्यानयोगानुगता V I P I,
 78, 9
 तेन कार्यं चतुर्दश्या V I P II,
 318, 19
 तेन कल्प्य स्मृतौ राजा V I P I,
 200 4
 तेनारत्नानं V II, P II, 89 3
 तेन हेयात्त्रय विण्ढा V I, P II,
 455, 14
 तेन बुद्धस्वभावेन V II, P II,
 272, 8
 तेन पापेन ते देवि V II, P II
 262, 8
 तेन पापेन ते मुखाः V II, P II,
 262. 10
 तेन भुङ्क्ता स्वकर्माणि V II, P II,
 211, 6
 तेन यायात् सतां मार्गं V I P
 134, 19
 तेनायं समाक्रान्तो V II, P I
 14, 17
 तेनायोर्दुःकृतां कारकित्वा V II
 P. II, 180, 5
 तेनेवोक्तं पठेद्देव V I P I
 152, 5.
 तेनेव स्थापयित्वा तु V II, P I
 170, 7
 तेन श्रीप्रपङ्कितित्वात् V I, P I
 300, 8
 तेन सन्त. प्रशसन्ति V I, P I
 287, 8.
 तेन सारं विनिश्चित्य V I P I
 463 16.
 तेऽस्य गृह्याणि कर्माणि V I, P I
 465, 10
 ते सर्वे पापकर्माणः V. II, P I
 222, 5
 ते सर्वे पापहन्तारो V II, P II-
 153, 11
 त सर्वे पतिताः V II, P I, 40,
 3 50, 1.
 ते हि पापकृतो वैद्या V II, P I
 106 16
 तेभ्यो ज्ञातान्यपरय्यानि V II, P II,
 11 2
 तेभ्या लब्धेन भैरवेण V. II, P II
 126, 5
 तेभ्यो हृष्यं च कथ्यं च V. I, P II,
 339, 4
 ते यान्ति नरकं घोरम् V I, P I
 130, 12
 ते यान्ति नरकं घोरं V II, P II,
 231, 8
 ते वै आह्वे पवित्रास्तु V I, P II
 392, 3

- ते वै सस्यस्य ज्ञातस्य V. II, P I, 44, 19.
- ते वै सूत्रविदौ लोके V. I, P II, 169, 1
- ते शौण्डिकाया षण्डाला V. II, P II, 250, 16
- तेषा करोति य कश्चित् V. I, P. II, 277, 14
- तेषा गङ्गामसि V I, P. II, 295, 3
- तेषा च V II, P II, 135, 15
- तेषां चत्वार V. I, P II, 87, 8
- तेषा च देशभेदेन V II, P II, 242, 18
- तेऽथै लिखा तु तास्तिस्त्रो V II, P. I, 127, 2
- तऽथै लिखा तु तास्तिस्त्रो V II, P II, 85, 2
- तेषा तु इत्तमक्षयम् V. I, P. I, 360, 8.
- तेषा तु पितृवच्छादम् V. I, P. II, 466, 4.
- तेषा तु पैतृकाशौच V. I, P. II, 220, 9
- तेषां स्वगस्थि-रोमाणि V. II, P. I, 378, 14
- तेषु र्भेषु त हस्त V. I, P II, 432, 3
- तेषा इच्छाहमाशौच V. I, P II, 220, 6
- तेषा नक्त प्रदातव्य V II, P I, 125, 9
- तेषा नत्रामिदं सन् V II, P I, 215, 4
- तेषा निन्धा V I, P I, 21, 10
- तेषा निष्ठो तु विज्ञेया V. I, P. II, 92, 17
- तेषा पृथक् पृथक् ज्ञान V I, P. II, 160, 16
- तेषामेकैक V I, P II, 342, 9
- तेषामाचरण यत्तु V. I, P I, 144, 3
- तेषामिच्छता V. II, P II, 122, 11
- तेषामिच्छतां V. II, P. II 122, 1.
- तेषामग्नि स्मृत शौच V. I, P. II, 191, 7.
- तेषामुद्धरणार्थाय V II, P II, 22, 2.
- तेषामन्ते गोसहस्र V. II, P. I, 97, 19
- तेषामन्ते गो सहस्र V. II, P. II, 65, 7, 66, 14
- तेषा मन्त्रज्ञीरो व्यास V. I, P. I, 108, 3
- तेषामिन्द्रिय-रत्वेऽपि V I, P. I, 187, 11
- तेषामपि च वेद्य म्यात् V. I, P II, 329, 14.
- तेषामपि तथा गङ्गा V. I, P. II, 225, 9.
- तेषामपि तु वैभुक्त V II, P. I, 125, 5
- तेषामुपशमो धर्मो V I, P II, 201, 7.
- तेषामभ्यागमन V II, P II, 122 10.
- तेषामभ्यागमन V. II, P. II, 121, 20.
- तेषामैवेता श्रद्धाविद्या इवेत् V. II, P. I, 216, 17.
- तेषामिव हि मीयन V I, P. I, 351, 2.
- तेषा दशोभिकानामां V. I, P. I, 402, 15.
- तेष्वेष विरस्य शुभ्र्यां V. I P I, 377, 15
- तेषा सपिण्डनाभावात् V. I, P. II, 458, 10
- तेषा सवर्षजा श्रेष्ठा V. I, P. II, 122, 3
- तेषा वेदमथित्य V I, P. II, 51, 12, 140, 9.

- विषा स्वस्वमभिप्रायस् \ I P I
 463, 11
 वैश्वानर च वारुण चैतह \ II P II
 187, 2
 वैजसाना चोच्छिष्टाना V II, P I,
 175, 18
 वैजसाना पात्राणाम् V II, P I,
 173, 7
 वैजसाना मणीना च V II, P I,
 175 3
 वैजसाना मूत्र पुरीषा V II, P I,
 149, 18
 वैजसापहारी V II P II 2636
 वैर्वृत्तानमदायैभ्यो \ I P I,
 159, 15
 तैरेवात्रैर्बलिं दद्यात् \ I, P I
 379, 3
 तैलनाभ्यज्यमानस्तु \ I P I,
 282 12
 तैलमुद्धतं स्नान \ I P II
 330 18
 तैलमुद्धतं स्नान \ I P II,
 391 9
 तैलोपभ्यजिते शिव \ I P II,
 263 3
 तैल-स्त्री माताभार्गी च V I, P II,
 102 3
 तै सार्धे चिन्तयेद्राज्य V I P I,
 463 4
 तै सार्धे चिन्तयन्नित्य V I, P I
 463 9
 तैष पाणिनस्त्वष्ट्र \ I P I,
 426, 8
 तैषयत्त प्रयत्नेन \ I, P I,
 377, 7
 तैषैविक्रु इयाऽन्यथा V I, P I
 473 3
 तैष्यन्तादेः पार्श्वनैव V I, P II,
 444 13
 तयक्तसङ्गो जितक्रोधा V I, P II'
 182, 4
 त्यागिनो बान्धवाना च V II, P II
 226, 11
 त्यजेवाश्वयुजे मासे V I, P II,
 142, 11
 त्यजद्धर्मस्य रक्षार्थे \ I, P II,
 113, 17
 त्यजन्दान्यस्त्वर्तीयादान् V I, P II
 114, 18
 त्यज्यत पूर्ववत्त्वम् V II, P I
 449, 1
 त्रिकालज्ञो वेदवेदी V II, P II,
 221, 5
 त्रिणाधिकेत् वीहिन \ I P II,
 344 15
 त्रिणाधिकेती विरजाः V I, P II,
 341, 10
 त्रिणाधिकेतास्त्रिभु V I P II
 342 5
 त्रीणि देवा पवित्राणि V II, P I,
 196, 6
 त्रीण्याज्यदोहानि रयन्तरे च V II, P
 II 157, 13
 त्रीणि वर्षाण्यृत्तमती V I P II,
 81 1
 त्रीणि वर्षाण्यृत्तमती V I P II,
 100, 8
 त्रीणि वर्षाण्युदीक्षेत V I P II,
 81, 6
 त्रीणि शुद्धम् V II, P I, 98, 14
 त्रीणि पाटिशत घृन्तान् V II P I,
 73 15
 त्रैताया क्षापरेऽर्धेन V I, P I,
 82 4
 त्रिवण्ड कुण्डिका कन्या V I,
 P II, 163, 12
 त्रिवण्डमहणाश्च V I, P II,
 458, 14

- त्रिदण्ड इक्षिणे स्वङ्गे V. I, P. II, 168, 3.
- त्रिदण्डेन यतिश्चैव V. I, P. II, 172, 3.
- त्रिदण्डमेकदण्ड वा V. I, P. II, 178, 15.
- त्रिदण्डमेक नि.क्षिप्य V. I, P. II, 173, 12.
- त्रिदण्डस्य परिव्याग V. I, P. II, 173, 6.
- त्रिदशा स्पर्शसमये V. I, P. II, 310, 5.
- त्रिधा कृत्वा घृद वा तु V. I, P. I, 272, 2.
- त्रिधनैमित्तिकं शौकत V. I, P. I, 182, 16.
- चीनतीत्य मातृत V. I, P. II, 223, 7.
- चीनतून समतिक्रम्य V. I, P. II, 93, 11.
- चीन् इण्डानङ्गुलिस्थूलात् V. I, P. II, 157, 7.
- चीन मातृत V. I, P. II, 61, 13, 62, 1.
- चीनेष प्रायुङ्क्त V. I, P. I, 345, 12.
- चैपक्षिके तदर्थे तु V. II, P. I, 422, 14.
- चैपक्षिके तदर्थे तु V. II, P. I, 423, 2.
- चैपक्षिक त्रिपक्षे स्यात् V. I, P. II, 450, 9.
- चैपक्षिका-ऽऽदिके चेति V. I, P. II, 449, 18.
- चैपक्षिके सान्तपन V. II, P. I, 423, 19.
- चि पदेहायतमाण V. I, P. I, 292, 2.
- चिपादे तु शिला धार्या V. II, P. I, 264, 11.
- चिपादे तु शिलावर्जे V. II, P. I, 287, 9.
- चिपावहीनस्तिष्ये तु V. I, P. I, 82, 5.
- चिःपिचेइक्षिणेनाप V. I, P. I, 237, 10.
- चि विष त्विन्द्रियक्षाय V. I, P. II, 372, 13.
- चिकारा क्रिया हाता V. I, P. II, 464, 4.
- चि प्राभीयाद यदम्भस्तु V. I, P. I, 250, 2.
- चपु-सीसक तावाणा V. II, P. I, 149, 14.
- चिभि कृष्णैर्विमुद्धयेत V. II, P. I, 309, 15.
- चिभागहीनपक्ष वा V. I, P. II, 322, 9.
- चिभ्य एव तु वेदेभ्य V. II, P. I, 63, 12.
- चिनिर्द्धे शान्तिकर्म V. I, P. I, 257, 7.
- चिमधुखिणाधिकेत. V. I, P. II, 343, 1.
- चयो घामः समारज्यात् V. I, P. II, 180, 7.
- चयार्था जपयज्ञाना V. I, P. I, 304, 1.
- चयाणा मुद्रिपूर्वे तु V. I, P. I, 278, 5.
- चयाणामानुलोम्य स्यात् V. I, P. II, 148, 3.
- चयाणामपि V. II, P. II, 216, 13.
- चयाणामप्युपायाना V. I, P. I, 460, 4.
- चयाणा य प्रमाणत V. II, P. I, 230, 7.

- त्रयोदशी च तेषां स्युः V I, P II, 19, 19, 101, 5
 त्रयोदशीं दक्षिणे तु V I, P I, 367, 17
 त्रयोदशे बहुषुवा V I, P II, 317, 21
 त्रयोदश्या कृष्णपक्षे V I, P II, 325, 5
 त्रयोदश्या जडा नारी V I, P II, 111, 1
 त्रयोदश्या तथा शर्वा V II, P II, 161, 10
 त्रयो धर्मा निवर्तन् V I, P I, 339, 3
 त्रयो धर्मस्कन्धाः V I, P I, 56, 5
 त्रयं छातका भवन्ति V I, P II, 53, 12
 त्रिरात्र क्षपणं कृत्वा V II, P I, 342, 1
 त्रिरात्र चान्यमासं तु V II, P I, 423, 15
 त्रिरात्रेणैव मुक्तिः स्यात् V I, P II, 247, 10
 त्रिरात्रेण विद्युद् स्यात् V II, P II, 143, 6
 त्रिरात्रेण सानुन्यास्तु V I, P II, 265, 17
 त्रिरात्रे न च कुर्वीत V II, P I, 110, 10
 त्रिरात्रे तु व्रतं कुर्वीत V II, P I, 67, 6, 440, 12
 त्रिरात्रे तु व्रतं कुर्वीत V II, P I, 397, 18
 त्रिरात्रेण मूत्रपाने पूर्वा V II, P I, 161, 13
 त्रिरात्रे पञ्चगव्यांशी V II, P I, 127, 11.
- त्रिरात्रोपोषितो जपत्वा V. II, P II, 163, 1
 त्रिरात्रोपोषितं स्नात्वा V II, P I, 454, 21
 त्रिरात्रोपोषितं सम्यक् V II, P I, 86, 15
 त्रिरात्रोपोषितो हृत्वा V II, P II, 165, 5
 त्रिरात्रमेकरात्रं वा V II, P II, 43, 11
 त्रिरात्रमेव V II, P II, 194, 1
 त्रिरात्रमुपवासश्च V II, P II, 183, 7
 त्रिरात्रमुपवासश्च V. II, P II, 139, 15
 त्रिरात्रमुपवासी च V II, P I, 117, 10
 त्रिरात्रमुपवासीऽस्य V II, P I, 425, 8
 त्रिरात्रमुपवासं स्यात् V II, P I, 345, 8
 त्रिरात्रं याप्युपवसेत् V II, P II, 11, 15
 त्रिरात्रं वा सावित्रीं V I, P I, 174, 5
 त्रिरात्रं त्रिनिशायां च V II, P II, 170, 3
 त्रिरात्रः प्रीणनायां V I, P I, 351, 3
 त्रिरात्रं पूर्णपृथिवी- V I, P I, 300, 8
 त्रिरात्रं तं न योगात् V I, P I, 292, 12
 त्रिरात्रं कण्ठदेशे V I, P I, 267, 10
 त्रिरात्रं चान्धिनरेण V I, P II, 34, 11
 त्रिरात्रं चोपवीतं स्यात् V I, P II, 37, 11

- विवृद्धवृत्तं कार्यं V. I., P. II.,
 36, 11.
 विविधो जपयज्ञः स्यात् V. I., P. I.,
 303, 16.
 विविधा त्रिविधांस्तु V. II., P. II.,
 217, 13.
 विविधोऽयमहङ्कारो V. I., P. I.,
 96, 12.
 विविधस्त्रिविधः कृत्स्न V. II., P. II.,
 219, 4.
 विवर्णेषु च सामान्यं V. II., P. II.,
 145, 1.
 वैविध्यवृद्धा शुचय V. I., P. I.,
 144, 15.
 वैवायविकं व्रतं कुर्यात् V. II., P. II.,
 61, 12.
 वैवर्षिकाधिकारो यः V. I., P. I.,
 169, 10.
 विवर्षोत्सजे V. II., P. II., 108, 10.
 विवर्षपूर्वं V. I., P. I., 325, 15.
 विशुद्धः कृशवृत्तिश्च V. I., P. I.,
 181, 3.
 विश्वरिक्त्वा V. II., P. II., 189, 4
 विश्वान् विमानि शूद्रस्य V. I., P. II.,
 206, 13.
 विश्वस्यैः षष्टिभिः कल्पैः V. I., P. I.,
 95, 10.
 विश्वद्वयोर्दहेत् कन्यां V. II., P. I.,
 157, 18
 विश्वद्वयोर्दहेत् कन्यां V. I., P. II.,
 69, 5.
 विश्वद्वयोर्दशाब्दान्तु V. I., P. II.,
 69, 9.
 विश्वद्वयान्तु विमानां V. I., P. II.,
 15, 9.
 विश्वद्वयः षष्टिभागः V. II., P. II.,
 204, 8.
 विश्वद्वयान्तु वैद्वयानां V. I., P. II.,
 204, 18.
 विश्वद्वयोपवासश्च V. I., P. II.,
 164, 3.
 विश्वं वर्षेषु तानि स्युः V. I., P. I.,
 455, 17.
 विश्वेतेषु न कुर्वीत V. I., P. II.,
 214, 16
 विश्वव्येतेषु वृत्तं हि V. I., P. I.,
 187, 10.
 चसन्ति आस्य भूतानि V. I., P. I.,
 143, 13.
 विश्वः स्नानमुदके कृत्वा V. I., P. I.,
 138, 11.
 विश्वपर्वणं V. II., P. II., 157, 11.
 विश्वसमकृत्स्नः V. II., P. I., 176, 3.
 विश्वाद्येत् कारत्वं V. I., P. II.,
 37, 4.
 विश्वस्तु तस्माद्भविः शेषात् V. I., P. II.,
 429, 3.
 विश्वस्तु दद्यात्तृतीये V. I., P. II.,
 290, 3.
 विश्विरेकेन हस्तेन V. I., P. II.,
 431, 7.
 विश्वायने त्रिपादः स्यात् V. II., P. I.,
 242, 10.
 विश्वस्तु चेत्कुरुरोणी V. II., P. II.,
 280, 10.
 विश्वं चरेत्वा नियती V. II., P. I.,
 96, 11.
 विश्वपूर्वं श्रीविद्यायाम् V. I., P. I.,
 325, 19.
 विश्वद्वयोर्दशवर्षां वा V. II., P. I.,
 158, 1.
 विश्वद्वयोर्दशवर्षां वा V. I., P. II.,
 69, 6.
 विश्वं V. II., P. II., 189, 17.
 विश्वं षोडशसेजिस्वम् V. II., P. II.,
 178, 12.
 विश्वं षोडशसेजिन्ने V. II., P. I.,
 31, 12.

- अग्रहेण द्यूरी भवति V I, P I,
 485, 4
 अग्रह अग्रह प्रभुञ्जानो V II, P II,
 184, 1
 अग्रह अग्रह प्रभुञ्जानो V II P II,
 184 13
 अग्रहं अग्रह तु प्राभीयात् V II P II,
 191, 17
 अग्रहं त्रिपवणस्नायी V II, P II,
 190, 7
 अग्रहाक्षुर्कदायिन V I P II,
 223, 9
 अग्रहाक्षुर्कदायिन V I, P II,
 205, 6
 अग्रहं दधि अग्रह क्षीर V II, P I,
 31, 8
 अग्रह निरस्तन पाद V II, P II,
 173, 1
 अग्रह नाभीयात् V II, P I,
 30, 7
 अग्रह विवेचु गोमूत्र V II, P I,
 31, 7.
 अग्रह विवेचु गोमूत्र V II, P II,
 182, 4
 अग्रह पर तु नाऽऽनीयात् V II, P II
 170, 15
 अग्रह परं तु नाऽऽभीयात् V II, P I,
 30, 16
 अग्रह म्रेत्यनध्याद्य V I, P I
 157, 16
 अग्रहं प्रातःकयह साय V II, P I.
 30, 15
 अग्रहं प्रातःकयह साय V II, P II,
 170 14
 अग्रहं प्रातःमहा ऽऽथार्थं V I, P II,
 247, 21
 अग्रहमुष्णं विवदम्भत V. II, P I,
 20, 11
 अग्रहमुष्ण पय पीत्वा V II, P. I
 26, 12.
 अग्रह वा V I, P II, 239, 9
 अग्रह वा कामत कुर्वोत् V II, P I,
 419, 10.
 अग्रह वै यावकेनैव V. II, P. II.
 182, 5.
 अग्रह साय अग्रह प्रात V II, P. II
 170, 11
 अङ्गुल-हड्गुलावशुण- V. II, P. I
 458, 5
 अङ्गुलवे पुच्छनाशे वा V. II, P I,
 267, 11
 अङ्गुलि पत्रैर्मूल पुष्पै V. I, P I,
 244, 6
 अङ्गु V II, P II, 71, 4
 अङ्गु मे सेनाथ शोकाथ V. I, P. I,
 273, 11
 अङ्गु यज्ञस्व वपत्कार V I, P I,
 417, 19
 अङ्गु तस्मान्महाभाग V I, P I,
 142, 6
 अङ्गु तस्मात्समस्तानि V I, P I,
 142, 4
 द
 दण्ड कमण्डलु V I, P II, 166, 1
 दण्ड कमण्डलुं वेद V I, P II,
 44, 11
 दण्डमहलमात्रेण V I, P II
 446, 20
 दण्डादूर्ध्वं यदन्त्येन V II, P I,
 288, 8
 दण्डनीत्या च कुण्डलम V I, P I,
 460, 18
 दण्डान् लोकाग्नीन् V I, P II,
 167, 13
 दण्डपुत्राश्च य विद्या V I, P. II,
 358, 8

दण्ड प्रकल्पयेद्वाजा V. I, P I, 455, 2	दन्तान्विधाव्य चाचम्य V I, P II 179, 10
दण्डमणयन कार्ये V II, P II, 74, 15	दक्षिणश्च तथा भुक्त्वा V II P I, 409, 12
दण्डमाच्छादन V I, P II, 167, 8	दक्षिणविद्वन् V II, P I, 63, 16
दण्डशुद्धिं समायुक्तं V I, P I, 470 9	दक्षिणश्च नखिभ्यश्च V II P II, 234 15
दण्डरथेन तन्मार्गं V I P I, 458, 10	दक्षिणश्च नखिभ्यश्च V II, P I, 424 17.
दण्डस्य पातनं चैव V. I, P I, 473, 12	दक्षिणश्च पशुभ्यश्च V II, P I. 22, 8, 22, 16
दन्तभात V I, P II, 241, 18	दक्षिणश्च पशुभ्यश्च V I P II, 224, 12
दन्तजातेऽनुजाते च V. I, P. II, 204, 3	दक्षिणामान् कुशान् कृत्वा V I, P II, 287, 21
दन्तशयनपुत्रण V. II, P II, 195 4	दक्षिणामेषु दक्षिणापवगणु V I, P II, 409, 3
दन्तधायनमुद्दिष्ट V I, P I 251, 13	दक्षिण चरण विप्र V I P II 361, 11
दन्तान्प्रक्षाल्य नद्यासौ V. I P I, 259, 13	दक्षिण जानुमालभ्य V I, P II, 361 15.
दन्तपातनकर्ता च V II, P II, 247, 13	दक्षिणत स्कन्दाय कल्पयामि V I, P I, 393 10
दन्तिभिः मृद्धिभिर्वापि V II, P I, 21, 21	दक्षिणतो गदायै V I, P I 369, 16
दन्तदहन्तलमेष्टु V I P I 243 9	दक्षिणत पिच्छलिङ्गेन V I, P I, 384 1)
दन्तवदन्तलमेष्टु V I, P I, 243 13	दक्षिणोत्तरी पाणी V I P I, 345, 9.
दन्तदहन्तलमेष्टु V I, P I, 242 13	दक्षिणत उपशीय V I, P I, 345, 2
दन्तोन्मुखलिक काल-V I P II, 143, 8	दक्षिणत कमुञ्जा V I, P II, 28 19
दन्तलमे फले मूले V I, P I, 244 7	दक्षिणास्वागाच्च V. I P I, 175, 10
दन्तलमस्य सस्पर्शो V I, P. I, 244, 5	दक्षिणे दक्षिणाभास्तु V I, P II, 397, 22
दन्तलममसहाय्ये V I P, I, 243, 4	दक्षिणेन घृतं सूद्रं V I P II, 280 6
	दक्षिण नाह V I P I, 323 4

- दक्षिण बाहुमुद्धृत्य V. I., P. I., 251, 7.
- दक्षिणाभिमुखो भूत्वा V. I., P. I., 361, 11.
- दक्षिणाभिमुखो नाद्यान् V. I., P. I., 252, 16.
- दक्षिणाभिमुखो भूत्वा V. I., P. II., 439, 18.
- दक्षिणाभिमुखो राशौ V. I., P. I., 223, 17.
- दक्षिणाभिर्दिजेन्द्राणां V. I., P. II., 30, 18.
- दक्षिणे पश्चवदे V. I., P. II., 367, 1; 4, 1.
- दक्षिणे पातयेद्भ्रातृन् V. I., P. II., 397, 12.
- दक्षिणां विद्विषन्भ्यो V. I., P. II., 437, 8.
- दक्षिणामवणे चैव V. I., P. II., 392, 11.
- दक्षिणामवणे देवे V. I., P. II., 301, 18.
- दक्षिणामवणे सम्यक् V. I., P. II., 398, 17.
- दक्षिणाधिरसं भूमौ V. I., P. II., 287, 4.
- दक्षा पियंवशा शुद्धा V. I., P. II., 117, 13.
- दत्तः क्रीत कृत्रिमश्च V. II., P. I., 47, 12.
- दत्तात्मा तु स्वयदत्तो V. II., P. I., 48, 1.
- दत्तानां प्राक् V. I., P. II., 245, 10.
- दत्तेन मासं प्रीयन्ते V. I., P. II., 371, 2.
- दत्तानामिह शानाना V. I., P. I., 192, 17.
- दत्ता नारी विलम्बे V. I., P. II., 247, 5.
- दत्तापहारदानाच्च V. II., P. II., 222, 13.
- दत्तमभयतां यानि V. I., P. II., 419, 4.
- दत्तानपि हरेत् पूर्वान् V. I., P. II., 89, 2.
- दत्तौरसेतरेषां तु V. I., P. I., 136, 1.
- दत्तावकाशो नभसा V. I., P. I., 433, 8.
- दत्ते वा दापितं वाऽपि V. I., P. I., 220, 15.
- दत्तवानखिलान् वेदान् V. I., P. I., 1, 3, 6.
- दत्ते वाऽप्यप्य वाऽदत्ते V. I., P. II., 421, 19.
- दत्तेस्तु मासं प्रीयन्ते V. I., P. II., 371, 8.
- दत्त्वा चाक्षव्यमाप्नोति V. I., P. I., 194, 19.
- दत्त्वा तु दक्षिणां चक्रेवा V. I., P. I., 388, 16.
- दत्त्वा तु दक्षिणां शकृत्वा V. I., P. II., 437, 11.
- दत्त्वाऽथ चित्रगुणाय V. I., P. I., 419, 3.
- दत्त्वानं पृथिवी वावम् V. I., P. II., 420, 5.
- दत्त्वोदकं गन्ध-माल्य V. I., P. II., 407, 3.
- दत्त्वा न्यायेन यः कन्यां V. I., P. II., 90, 1.
- दत्त्वा मद्रक्षिणे कृत्वा V. I., P. I., 296, 13.
- दत्त्वा पिण्डान् न कुर्वीत V. I., P. II., 460, 10.
- दत्त्वैवापदतं द्रव्यं V. II., P. II., 112, 14.
- दत्त्वा आद्रुमिन्भ्यश्च V. I., P. II., 156, 9.

- दत्त्वा हस्ते पवित्रं तु V I, P II, 406, 20
 दद्याथ सर्वभूतानाम् V I, P I, 479, 4
 दद्याच्छ्रुतया सतो दान V II, P I, 170, 2
 दद्याच्छ्राद्धे प्रयत्नेन V I, P II, 370, 9
 दद्यात्तु धनिकतो दान V. II, P I, 169, 13
 दद्यात्तिसत्र चोपोष्य V. II, P I, 243 2
 दद्यात्सर्वत्रेण तीर्थेन V I, P I 359, 4
 दद्यात्सम्यग् द्विजातिभ्य V I P I, 178 6
 दद्यात्सतिथये नित्य V I, P I 392 9
 दद्यात्सत्र यथाशक्ति V I, P I, 409 13
 दद्यात्सुमौ बहिश्चात् V I P I, 385, 11
 दद्याद्वा दसक चैव V II P I, 252, 2
 दद्याद्वा दशसाहस्रं V II P II, 201, 12
 दद्याद्वाऽपि यथाशक्ति V I P I 218 2
 दद्यात्सप्तवते कन्या V I, P II 77, 3
 दद्यात्सर्विष्ट विप्रानाम् V I P II, 436 11
 दद्याद्विमानेन सुराङ्गनाभि V I P I 191 14
 दद्यादेव न प्रतिगृह्णीयात् V I, P II, 138 9
 दद्याद्देवैर्वापि-V I P II, 139 1
 दद्यान्माता पिता वाऽय V II P I 47 19
 दधि-मदरा ऽक्षतमित्रा V I, P II, 459, 12
 दधि भक्ष्य च च शुक्तेषु V I, P II, 384, 4
 दधिवर्जं कवल V II, P I, 404 1
 दधि शाक तथा भक्ष्यम् V I P II, 377, 6
 दध्नोऽभावे भवेत्तक्र V II, P II, 191, 6
 दध्यन्त पयसाक्त वा V I, P. I, 381, 13
 दध्याज्यैश्चुरसाना च V II P II 117 14
 दमने दामने रोधे V II P I, 261, 3
 दया क्षमाऽनसूया च V I P I, 81, 7
 दारिद्रा जायया भटा V II P II, 230, 8
 दारिद्राणा च बन्धुना V I P I, 186, 17
 दारिद्र परचित्तत्र V II P II 260 14
 दारिद्रो व्याधितो मूर्खो V II P II, 238 13
 दारिद्रो व्याधितो मूर्ख V I P. II, 14 21
 दर्भा कृष्णाजिन मन्वा V I P I 262 7
 दर्भाणा महदुपस्तीर्य V I, P I, 340 6
 दर्भान द्विगुणभुमानासन V I, P II, 408 10
 दर्भपाणिर्द्विराचम्य V I P II 398 15
 दर्भपाणिस्तु विधिना V I, P I, 356, 9

- दक्षेणु इन्द्रपाणिभ्या V. I, P. I,
 346, 9.
 दक्षेणु विक्रिरथ यः V. I., P. II,
 127, 8.
 दक्षेऽप्यासीनः V. I., P. I., 308, 11.
 दक्षे च पूर्णमासं च V. I., P. I.,
 168, 3
 दक्षेनाहु रविरेखायाः V. I., P. I.
 261, 3
 दक्षे पूर्णमासाः V. I., P. I.,
 168, 6
 दक्षेनरुद्रन्दयन् पर्व V. I., P. II,
 141, 11.
 दक्षे भ्रात्रे प्रसेपि च V. I., P. I.
 308, 4
 दक्ष्यां देयं पृथाज्ज तु V. I., P. I.
 428, 6.
 दक्ष कामरासुभ्यानि V. I., P. I.,
 473, 1.
 दक्षकृत्स्नं विवेक्यापो V. I., P. II,
 441, 6.
 दक्षकृत्स्नः विवेक्यापो V. II., P. I.
 425, 18.
 दक्षकृत्स्नं प्रज्जना सा V. I., P. I.,
 310, 5
 दक्षान् मयमाणं तु V. I., P. I.
 267, 2.
 दक्षजन्मापहा गङ्गा V. I., P. I.,
 330, 13
 दक्ष हास्यदृष्टो वा V. II., P. I.,
 169, 20.
 दक्षभ्राजिगामा विदवा V. I., P. I.,
 24, 4
 दक्षनिष्कारकं मांसे V. II., P. I.,
 27, 8
 दक्षान् दृष्टा V. I., P. II., 22, 11.
 दक्षं दृष्टं वदन् वदवान् V. I., P. II.,
 14, 14
 दक्षपुरूपविद्ययातान् V. I., P. II.,
 74, 2.
 दक्षापवित्रेण V. I., P. I., 303, 16
 दक्षप्रणवसद्युक्तैः V. II., P. II.,
 168, 11.
 दक्षाद्याद्य पौरसद्यं V. I., P. I.,
 325, 18.
 दक्षभिर्भस्मभिः शुद्धिः V. II., P. I.,
 172, 11.
 दक्षमे कन्द्यका प्रोक्ता V. I., P. II.,
 79, 15.
 दक्षम्यां गावः V. I., P. II.,
 317, 1.
 दक्षमे प्यवहाति सद्धिः V. I., P. II.,
 317, 19
 दक्षमासांस्तु तृप्यान्ति V. I., P. II.,
 372, 6
 दक्षमेऽङ्गि पतेद्यस्य V. I., P. II.,
 267, 12.
 दक्षमेऽहनि सम्प्राप्ते V. I., P. II.,
 296, 1.
 दक्षराष विवेक्य V. II., P. I.,
 267, 6.
 दक्षराषेण शुद्धान्ति V. II., P. I.,
 156, 2.
 दक्षराषेण शुद्धिः द्याम् V. I., P. II.,
 221, 12.
 दक्षराषरासाधीत्यम् V. I., P. II.,
 267, 5
 दक्षरूपं जपेत् पश्चात् V. II., P. I.,
 170, 20.
 दक्षेन च श्वपीत्यानां V. I., P. II.,
 307, 4.
 दक्षराषणतुकारस्य V. II., P. II.,
 212, 2.
 दक्षवर्षां भवेत् कन्द्या V. I., P. II.,
 79, 11.
 दक्ष वर्षेरावसाणि V. II., P. II.,
 224, 13.

- दश वर्षसहस्राणि V. I., P. I.,
453, 11.
- दशसंख्याश्च वा दशुः V. II., P. I.,
458, 13.
- दशस्थानानि दण्डस्य V. I., P. I.,
455, 16.
- दशसूनुसमश्रुति V. I., P. I.,
200, 1.
- दशसुनासहस्राणि V. I., P. I.,
200, 3.
- दशाऽस्यां पुत्रानाधेहि V. I., P. II.,
105, 17.
- दशास्यां पुत्रानाधेहि V. I., P. II.,
108, 16.
- दशासाहस्रिक वाऽपि V. II., P. I.,
301, 15.
- दशाष्टौ षट् च शेषाणां V. I., P. II.,
109, 12.
- दशाह एव विप्रस्य V. I., P. II.,
208, 14.
- दशाहाच्छुद्धाते विप्रो V. I., P. II.,
221, 1.
- दशाहाश्राश्रय्यो V. I., P. II.,
206, 4.
- दशाहेन द्विज शुद्धोन् V. I., P. II.,
277, 8.
- दशाहेनैव दम्बरयोः V. I., P. II.,
230, 13.
- दशाहेन सपिण्डास्तु V. I., P. II.,
205, 16.
- दशाहं ब्राह्मणानां तु V. I., P. II.,
204, 17.
- दशाहं ब्राह्मणस्त्रिषेत् V. I., P. II.,
209, 11.
- दशाहाद्यन्तरे बाले V. I., P. II.,
231, 5.
- दशाहमाहराशीच V. I., P. II.,
205, 13.
- दशाहं चावमाशीच V. I., P. II.,
205, 10.
- दशाहं चावमाशीच V. I., P. II.,
216, 16.
- दशहस्तेन दण्डेन V. II., P. II.,
35, 18.
- दशा सवैलमाप्सुत्य V. II., P. I.,
69, 2.
- दहनान् खननाद्यैव V. II., P. I.,
194, 11.
- दहनान्तु विपद्यन्ते V. II., P. I.,
280, 14.
- दान्तद्विपद्यन्ताथी V. I., P. II.,
143, 6.
- दाम्भिको वर्षकीभतां V. I., P. II.,
359, 7.
- दाभायणमयैः कुम्भैर् V. II., P. II.,
16, 14.
- दातुः पतति धाद्वै V. I., P. II.,
425, 15.
- दाता प्रतिभरीता च V. I., P. I.,
180, 15.
- दाद याचकयोर्भेदः V. I., P. I.,
179, 5.
- दातारं नोपतिष्ठेत् V. II., P. II.,
145, 12.
- दातारं नोपतिष्ठन्ति V. I., P. II.,
418, 7.
- दातारी नोऽनिवर्धन्तां V. I., P. II.,
437, 14.
- दातुर्भवरथनयां V. I., P. I.,
187, 11.
- दातुर्यद् बुद्धुस्त किञ्चिन् V. I., P. II.,
367, 13.
- दातव्यं प्रत्यहं पापे V. I., P. I.,
177, 9.
- दातव्यं निभवे चाऽनन् V. I., P. I.,
190, 9.

- हातव्यमिति यद्वाह V I, P I, 183, 16
 हाता स्वर्गमवाप्नोति V. I, P II 191, 4
 हात च स्याच्छुद्धोऽपि V I, P I, 481, 11
 हातधर्मं निषेवेत V I, P I, 177, 16
 हाताज्जातिवृद्धः V. I, P L, 176, 11
 हातानि मध्यमानीति V I, P I, 183, 6
 हात नैवित्तिरु स्तेषु V I, P I, 194, 13
 हातेनारातीत् V I, P I, 176, 15,
 हातान्युत्तमहातानि V L, P. I, 183, 4
 हातम द्विषन्त V I, P I, 176, 15
 हातेन भाष्यते स्वर्ग V I, P I, 177, 3
 हातम लभ्यते दिव्या V I, P L, 177, 5
 हातम हातु जयति V I, P I, 177, 4
 हात प्रतिग्रहधावि V. I, P I, 146, 1
 हात प्रतिग्रहधावि V I. P I., 85, 3
 हात प्रतिग्रह होम V I, P. II, 211, 1 217, 7
 हाते कलविशेषः स्यात् V II, P II, 65, 13
 हातेषु गृहस्थानां V I, P II 201, 8
 हातमिति हातंणि V I, P I, 176, 10
 हातमिदंनिर्दिष्टं V I, P L, 179, 14
 हातमभ्यधा वत V. I, P I, 478, 3
 हातमीश्वरभावश्च V. I, P I, 86, 7.
 हात यज्ञाना V. I, P I, 176, 14
 हाताहा देश-कालौ तौ V I, P I, 181, 11
 हाते विवाहे यज्ञ च V I, P II, 207, 16
 हाते सर्वे V I, P I, 176, 16
 हातहीना भवन्त्येते V II P II, 231, 2
 हातकालादने वाऽपि V I, P I, 317, 8
 हातसाधार्यं V. II., P II., 258, 11
 हात-ऽभिहोत्रधर्मेषु V. I, P. II, 354, 17.
 हात-ऽभिहोत्रसंयोग V. I, P. II., 354, 14
 हातऽभिहोत्रसंयोग V I, P. II., 354, 5
 हातिस्यार्पणमथ V. I, P II, 110, 11
 हातममाना पाषाणात् V. II., P I. 148 1
 हात वैश्वं वाऽपि V I, P II., 158, 3
 हातीनामी क्रूरकर्मा V II, P. II., 271, 13
 हातस्वनेन सुभाजि V. II, P II. 250, 17
 हास्यो हाताश्च यस्किंपित् V I, P II., 255, 21
 हास्यमहास्यलुत V. II P I., 225, 2
 हास्या वा सीपसोमिष्यो V II, P II., 272, 5
 हाह ष्टेद-धिराभेदे V II, P. I. 203, 8.

शाहजवरी भवेन् मर्यं V II, P. II, 271, 8	द्विसोपोषित स्नात्वा V II, P I, 455, 3
शाहयित्वा तथाप्येनसु V I P II, 241, 13	द्विसस्याऽऽद्यभागे तु V I, P I, 319, 7
दिनक्रमेण वा कर्म V I, P II, 117, 14.	दिवा स्वापे च यानं च V I, P I, 184, 8
दिनक्षयो दिनच्छिद्र V I, P I, 193, 6	दिवा स्वाप न कुर्वीत V I, P I, 439, 2
दिने दिनऽध्वलीन् पूर्णान् V I P II, 289, 10	दिवा स्वापो वृथा जल्पो V I, P II, 184, 12
दिनद्वय तु नाऽश्रीयात् V II P II, 173, 13	दिव्य वर्षसहस्र तु V I, P II, 14 18
दिनान्ते नख-रोगादीन् V II, P II, 190, 1	दिव्य वर्षसहस्र तु V II, P II, 238 11
दिनानि द्वा पञ्च च V I P II, 319, 19	दीभिताना च सर्वेषा V I P II 256 17
दिन नयेत्ततः सन्ध्याम् V I P I 439, 9	दीप-काष्ठ कलादीनि V I P I 183 8
दिनमेक चोदके व सेत् V II, P I, 393, 1, 404, 3	दीपोच्छिष्ट तु यत्नेन V II P I, 398 7
दिनमेक व्रत कुर्यात् V. II, P I 453, 15	दीपोत्सवचतुर्विद्या V I P I, 361, 4
दिधिष्णुपति कुच्छाति V II P I 51, 1	दीप देवगृहात् हत्वा V II, P II 236 14
दिवा V II P II 190 2	दीपापहारी V II P II 209 11
दिवाकीर्तिमुदक्या च V I P I, 277 2	दीयते च परिक्रिष्ट V I P I, 184, 2
दिव यतानि विमाणाम V II, P I, 54 2	दीयमान तु यो मोहात् V I P I, 179, 6
दिवाऽतिथौ तु विमुखे V I P I 440 3	दीयमानं रुदरयज्ञ V I, P I, 395, 18
दिवाऽनुच्छेत्ता गास्तु V II, P I, 246 3	दीयमाने विपत्तिश्चेत् V II P I 283, 7.
दिवाशीचस्य निदयर्षे V I, P I 230, 2	दीयते वाऽपकर्तृभ्यो V I P I 180, 14
दिवा-सन्ध्यासु कर्णस्थ V I, P I 22 5	दीयमानस्य विचस्य V II, P II 221 2
द्विसोपाधितो वा स्यात् V II P I 338, 2	दीर्घ-कृदिसतरोगार्ता V II P II 92 2

- शीर्षकाल ब्रह्मचर्य V I, P I, 133 8
 शीर्ष नीलामयप्रस्त V II, P II, 68 12
 शीर्षान् लघुशेष नरान् V I, P I, 450, 1
 शीर्षमाद्यरथेष्वर्थे V I, P II, 318, 16
 शीर्षमाद्य स विन्देत V I, P I, 302, 14
 शीर्षो स्थूला गुणैर्वृष्टा V I, P II, 40, 2
 शीर्षो सक्रमयेव च V I, P II, 370, 19
 शूरपाशो हि पुरुषो V I, P I, 143, 21
 शूरस्या नासुकूला च V I, P II, 439, 9
 शूर्पा V II P II, 157, 3
 शूर्पट सकले शक्ति V II, P II, 277, 14
 शूर्पाप्रमाणशेष V I, P I, 246, 4
 शूर्पलशेषे V II, P II, 237, 4
 शूर्पल स्लापविरसा च V I, P II, 287, 3
 शूर्पिणे जनतापे च V. II, P. II, 230, 1
 शूर्पितेशानि लग्नानि V. I, P. II, 50 8
 शूर्पर्वकृत्तिका शूर्पिण V II, P. I, 366, 12
 शूर्पिता ब्रह्म विद्म श्व V II, P. I, 101, 10
 शूर्पिकिरण्येर्षहागौ V. I, P II, 229, 11
 शूर्पमूर्धन्यशेषे V II, P II, 232, 1
 शूर्पमे कुर्मन्त्यर्थे V II, P II, 4 2
 शूर्पमे मेषुने शान्ते V II, P II, 4, 1
 शूर्पनादिष्ट V II, P II, 147, 3
 शूर्पकृत हि मनुष्याणाम् V II, P I, 224, 11
 शूर्पा दशगुण पूर्वोक्त V I P I, 199, 9
 शूर्पाना शासनधर्म V I, P I, 467, 3
 शूर्पालमपस्तम्ब V II, P. I, 385, 10
 शूर्पाऽपि या विधा वेधा V II, P I, 194, 4
 शूर्पकल निष्कल शीर्ष V I, P I, 181, 14
 शूर्पिता ऽऽचार्यनाथौ च V II P I, 324, 16
 शूर्पे ह वा एष V I, P I, 174, 8
 शूर्पसम्प्रेषण श्वेन V I, P I, 469, 10
 शूर्पदेव परीक्षित V I, P II, 336, 17
 शूर्पादेव परीक्षित V I P I, 404, 13.
 शूर्पाशयसथान् मूत्र V I, P. I, 224, 21
 शूर्पाशयसथान्मूत्र-पुरीषि V I, P I, 224 17
 शूर्पाशयसथान्मूत्र V I, P. I, 224 14
 शूर्पाशयसथि सन्धि V I, P II, 39, 9
 शूर्पो च सदिशेषि सोऽकृन्म V I, P. I, 321, 15
 शूर्पोपनालमीर्म शूर्पन V I, P II, 293, 8
 शूर्पथानासविद्याना V I, P II, 77, 2
 शूर्पथ भिक्षयेन्मूत्र V I, P II, 347, 19
 शूर्पथप्यारय सतत V. I, P I, 459, 8

शुषित फेस कीर्ति V II, P I, 137, 9	शुद्ध प्रियाणि श्रुत्वा वा V I P I, शुद्ध परस्त्रिय नमा V II, P II, 269, 11
शुषित कदमल शुष्ट V II, P I, 365, 11	शुद्ध भिक्षा श्रुष्टिपूता V I, P II, 188, 2
शुद्धमाकार परिख V I, P I, 464 10	शुद्ध सूर्ये निरीक्षेत V II, P II, 149, 2
शुद्ध शरीरमाप्नोति V II, P II 211, 5	शुद्ध सूर्ये निरीक्षेत V I P I, 226, 6
शुक्ति धनुर्बस्तमर्षि V II P I 101, 11	शुद्ध हि प्रमदा क्षेता V II, P II, 268, 6
शुद्धयन्ते सानि तान्येष V II, P I, 139, 9	शुद्धे पितृणा आद्वे जु V I, P II, 330, 19
शुद्धयन्त जु खिताः सव V I P I, 178, 13	शुद्धे पितृभ्यो देवेभ्य V I P. II, 156 8
शुद्धयन्ते यत्र विभेन्द्र V I, P. I., 217, 16	शुद्धे कृतम् V II, P II. 157 1
शुष्टच्छेद समादाय V II, P I, 22, 6	शुद्धकृतस्थेति चान्ते V II, P I, 299 18
श्रुष्टिपूत न्यसेत्पाद V I, P II 194 5	शुद्धकार्यं तत कृत्वा V I P I, 320, 10
श्रुद्धमात्रा पुनन्त्येते V I, P I, 321, 11	शुद्धखाताश्च गर्ताश्च V I, P II 303 13
श्रुद्धमव फल तत्र V I, P. II, 118 6	शुद्धागारिऽथ वा गोष्ठे V I, P II, 36 20
श्रुष्ट्यपहर्तारो V II, P II 247, 4,	शुद्धगृह V II, P II, 131, 5
श्रुष्ट वा स्वाद् यद्गं जु V II, P I, 143 13	शुद्धैर्त्वं सात्त्विका याति V II, P II, 217 11
श्रुद्धामि ह्युमान जु V II P I, 68 2	शुद्धताना गुरूणा च V I, P I, 191, 17
श्रुद्धा ज्यातिर्विदो वैद्यान V I, P I 468, 8	शुद्धताना गुरो गत V I, P II 183 15
श्रुद्धाऽन्यगतभावा च V I, P II 92, 3	शुद्धताना पितृणा च V I, P II, 367 2
श्रुष्ट्य पितामह शुद्धम् V I, P. I 480 18	शुद्धताना पितृणा च V I, P I, 353 13
श्रुद्धाऽपत्यस्य चाऽपरस्य V I, P II, 139 14	शुद्धतानामभेदेन V I, P II, 163, 14
श्रुद्धा पथि निरानजु V II, P II 68, 13	शुद्धतानाशुष्पीणा च V I, P I, 240 15.

- वीर्यं कालं ब्रह्मचर्यं V I, P I, 133 8
 वीर्यं सीमानाद्यपस्तं V II, P II, 68 12
 वार्धनं लघुश्चैव नरान् V I, P I, 459, 4
 वीर्यनाशस्यैश्चैव V I, P II 318 16
 वीर्यमातु स विन्देत V I, P I, 302, 14
 वीर्यं स्थूला गुणैर्दुष्टा V I, P II, 40, 2
 वीर्यं नरकमपेयं च V I P II 379, 19
 वृषाचारो हि पुरुषो V I P I, 143, 21
 वृषास्वा नामुतूला च V I, P II, 439 9
 वृषां V II, P II., 157, 3
 वृषं सकले दानि V II, P II., 277, 14
 वृषेद्यत्प्रागुत्थैव V I, P I, 246 4
 वृषेत्तथापि V II P II, 237, 4
 वृषेत्त स्नापयित्वा च V I, P II, 287, 3
 वृषेत्ते जनतापे च V II., P II., 230 5
 वृषित्तयानि लक्षणानि V. I., P II., 56 8
 वृषेर्बहुनिका भूमिर् V II P. I. 366, 12
 वृषेना प्रष्टा विं शत V II, P I, 101, 10
 वृषित्तिसर्वैर्महारोगै V I, P II., 222, 11
 वृषेर्बहुनेषु चैव V II, P II., 222, 1.
 वृषेर्बहुनेषु चैव V II, P II., 4 2
 वृषेर्बहुने चान्ते V II., P II 4 4
 वृषमादिष्ट V II, P II, 147, 2
 वृष्कृतं हि मनुष्याणां V II, P I, 224, 11
 वृष्टा दशगुणं पुरात् V I P I, 199, 9
 वृष्टानां शासनं धर्मं V I, P I, 467, 3
 वृष्णान्नमपद्यन्त V II, P I, 385, 10
 वृष्णाऽपि या त्रिधा द्वेषा V II, P I, 194, 4
 वृष्कालं निष्कालं हीनं V I, P I, 181 14
 वृष्टिताऽऽचार्यभार्या च V II, P I, 324 16
 वृष्टं वा एव V I, P I 174 8
 वृष्टसम्प्रपणं चैव V I, P I, 469, 10
 वृष्टस्य परीक्षितं V I, P II, 336, 17
 वृष्टस्य पराधेन V I P I. 404 13
 वृष्टादावसथान् मूलं V I P. I 224, 21
 वृष्टादावसथान्मूलं वृष्टिं V I, P I, 224 17
 वृष्टादावसथान्मूलं V I, P I, 224 14
 वृष्टादादृश्यं समिधं V I, P II, 39 9
 वृष्टौ च सविर्दधि सोदकुम्भं V I, P I, 321, 15
 वृष्टौमवालमीमं वृषभं V I, P II., 293 8
 वृष्ट्यानामविद्यानां V I, P II., 77, 2
 वृष्टस्य भोगयेन्मृदा V I, P II., 347, 19
 वृष्टयश्चारयं सततं V. I, P I, 459, 8

- इषित केश नीत्रैश्च V II, P I
 137, 9
 इषित कदमल वृष्ट V II, P I
 365, 11
 इष्टमाकार परिख V I P I,
 464 10
 इष्ट शरीरमामोति V II, P II
 211, 5
 इति धनुर्वेस्तमवि V II, P I
 101, 11
 इदयन्ते तानि तान्येष V II, P I
 139, 9
 इदयन्त इ खिताः सर्व V I, P I,
 178, 13
 इदयन्ते यत्र विमेन्द्र V I, P. I,
 217, 16
 इष्टच्छेद समाशय V II, P I
 22, 6
 इष्टिपुत्र न्यसेत्पाद V I, P II,
 194 5
 इष्टमात्रा पुनन्त्येते V I, P I,
 321, 11
 इष्टमथ फल तत्र V I, P. II,
 118 6
 इष्टयपहर्तारो V II, P II, 247, 4,
 इष्ट वा स्याद् यद्वल तु V II, P I,
 143 13
 इष्टार्मि ह्यमान तु V II P I,
 68, 2
 इष्टा ज्योतिर्विदो वैद्यान् V I P I,
 468, 8
 इष्टान्यगतभावा च V I, P II,
 92, 3
 इष्टा पितामह शुद्धम V I, P. I
 480, 18
 इष्टान्यस्य त्रयस्य V I, P II,
 139 14
 इष्टा पथि निरातङ्ग V II, P II
 68 13
 इष्टा प्रियाणि श्रुत्वा वा V I P I,
 इष्टा परत्रिय नमा V II P II,
 269, 11
 इष्टा भिक्षा वृष्टिपूर्ता V I P II,
 188, 2
 इष्टा सूर्ये निरीक्षेत V II, P II,
 149, 2
 इष्टा सूर्ये निरीक्षेत V I, P I,
 226 6
 इष्टा हि प्रमदा होता V II, P II,
 268, 6
 इष्टे पितृणा भ्रातृ तु V I, P II,
 330, 19.
 इष्टं पितृभ्यो इष्टेभ्य V I P II,
 156 8
 इष्ट कृतम् V II, P II 157 1
 इष्टकृतस्येति चान्ते V II, P I,
 299 18
 इष्टकार्ये तत कृत्वा V I, P I,
 320, 10
 इष्टवाताश्च गर्ताश्च V I, P II,
 303 13
 इष्टागारेऽथ वा गोष्ठे V I, P II,
 36, 20
 इष्टगृह V II, P II, 131, 5
 इष्टत्वं सात्विका याति V II, P II,
 217, 11
 इष्टताना गुरुणा च V I, P I,
 191, 17
 इष्टताना गुरो रज्ञ V. I, P II,
 133, 15
 इष्टताना पितृणा च V I, P II
 307 2
 इष्टताना पितृणा च V I, P I,
 353 13
 इष्टतानामभेदेन V I, P II, 163,
 14
 इष्टतानासुपीणा च V I, P I, 240,
 15.

- देवतापुरतस्तस्य V I, P II 27 15
 देवतापारमार्थ्यं च V I, P I
 142, 8
 देवताभ्यां न नृपाम् V II, P II,
 101, 5
 देवताभ्यः पितृभ्यश्च V I P II
 401, 19
 देवतायतने कल्पा V I, P II,
 363, 3
 देवतार्थे हविः तामु V II, P I
 407, 1
 देवतीर्षितं देवत्वात् V I, P I,
 361 12
 देव निर्बह्-मनुष्याणां V II, P II
 210, 7
 देवताश्च पितृभ्यश्च V I, P I. 362
 10
 देवहतेन हविरे V II P II 233
 13
 देवार्थीनामुणी भूत्वा V I, P I,
 362, 11
 देवद्राण्या विवाहेषु V II, P I,
 140 17
 देवद्राण्यापत्नीषु V II, P II,
 37, 2
 देवद्राण्यापत्नीषु च V II, P II,
 236 7
 देवद्राण्यं स्वयं वनं V II P II,
 236 8
 देवदत्तानां भुज्ज्वा V II, P II
 236 12
 देवान् देवगणाश्चापि V I, P I
 2 1 10
 देवान् हिन्दय क्रियते V I P, II,
 301, 8
 देवान् प्रथमकर्षाश्चैव V I, P I
 355 7
 देवान्भ्यश्चैव नान्येषु V I P I
 371 5
 देवाश्च भावयताऽनेन V I, P I,
 159 12
 देवानामुभयोर्धर्मा V I P II,
 397, 19
 देवात्पृथीतं पितृभ्यश्च V I P I,
 413, 7
 देवात्पृथीतं मनुष्याश्च V I P I,
 217, 8
 देवानां सयवा वर्णा V I P II
 402, 16
 देवेभ्यश्च पितृभ्यश्च V I, P II
 15 8
 देवेभ्यस्तु हुतादन्नात् V I, P I
 383 1
 देवा मनुष्या पदावो वयासि V I
 P I, 386 1
 देवदत्तं पितृभ्यश्च V I, P I
 372 16
 देवराष्यं सुतापत्ति V I P I
 133 12
 देवराष्यं प्रदातव्या V I, P II
 93 16
 देवाश्चनपरी नित्यं V I P II,
 353 8
 देवार्थिनस्तो विप्रः V I P I
 188 8
 देवार्थि V II, P II 100, 9
 देवार्थि गो ब्राह्मणाचार्यं V II P
 458, 15
 देववत् पूजनीयोऽसौ V I, P
 398, 2
 देवावमन्ता ववति V II P
 236 16
 देवाश्चेतान् समीरयोषु V I P
 334 10
 देवाश्च पितरश्चैव V I P I 360
 देवाश्च पितरश्चैव V I, P
 23 16
 देवां सन्तापित्वा यज्ञे V I P
 167, 15

द्वेषस्य स्वा सवितु V I, P I, 374 16	देशाना सम्भव श्रुति V II, P II, 187 8
द्वेषस्पर्शं नर कृत्वा V II P II, 236, 10	देशान्तरं ब्रह्मत्येके V I, P II, 229, 18
द्वेष स्त्री गुरुविज्ञानि V II, P II, 220, 15	देशान्तरगते विभे V II, P I, 73, 12
द्वेषा ह्यय न गृह्णन्ति V I, P II, 443 6	देशान्तरगत भुर्या V I, P II, 236 1
द्वेषा ह्यय न गृह्णन्ति V I, P II, 412, 10	देशान्तरस्ये V I, P II, 233, 19
द्वेष्यै V II, P II, 88, 5	देशान्तरस्य श्रुतिवैक V I, P II 300, 1
द्वेष्यै पुनरागमनाय V II P II, 189 1	देशऽगुचाशालनि च V I, P I, 155, 4
द्वेष्या लक्षजपिनैव V II, P II, 115 7	शरीर्यय द्रुवजर्षा V I, P I, 179, 2
दश कालौ च शानानाम V I P I, 180 16	शरैकान शान्यन V II, P II 277, 7
दशे काले च पात्रे च V I P I, 183 17	शेदे पितृषु तिष्ठस्यु V I, P II, 237, 5
शेदे काले च पात्रे च V I, P II 299 6	शेद्व्यामन्तरिक V I, P I, 384 17
दश काल तथाऽऽत्मान V I, P I, 200, 5	शेदे क्षय V I, P II 402 18
देश कानाभ्युपगतौ V I, P I, 413 5	शेदे कर्मणि विद्यु च V I P II, 335 10
देश वाच वय सति V II, P I 21 12	शेदे कर्मणि विद्यु च V II, P I, 165 4
दश काल वय सति V II P I 461, 4	शेदेराज सुतर्षेव V I, P II 8 16
दश स्वनिष्ठाऽहं च V I P II 302 16	शेदेत हि पति स्त्रीणा V II, P I, 37 11
दशधर्मोऽथ दृश्यन्त V I P I 81 2	शेदे गोमतेऽपि V I, P II 18, 3
दशे न चाऽगुची नाऽर्द्रं V I, P I, 443 6	शेदेनाये तथा दिव्यम् V I P II 1 6, 14
देश नाम कुलं विज्ञानम् V I, I I 40 18	शेदेविद्वान्ऽऽत्माः V I, P II, 415 2
	शेदेनाना शानाना च V II, P I, 100 12,
	शावान् धर्मप्यारि V II P I, 13 7
	शोचनिर्वाणार्थाः V II I I 13 4

- बोधो भवति विद्याया V. I, P. I, 195, 20
 बोधो भवति विद्याया V II, P I, 414, 9
 बोधो भवति जीवोऽथ V. II, P II, 213, 17
 बोधे सति न बोध स्वाह V I, P II, 92, 21.
 बोधे स्वाहस्यपिण्डस्य V I, P II, 283, 12.
 बोहिर्वा पुत्रतनया V II, P. I, 328 3
 बोहिर्वा नद्येष्ट V. I, P. II, 464, 12.
 बोहिर्वा विद्वति बन्धुव V I, P II, 344, 20
 ब्रूत कृषि च शान्तिश्च V I, P II, 316, 9
 ब्रूत च जनवाद च V I, P. II, 46, 3
 ब्रूत-वानप्रसक्ताश्च V. II, P II, 216, 6
 ब्रूतमभिधारी V II, P II, 133 15.
 ब्रूतं पठणम् V L, P II, 316, 20.
 ब्राह्मणं मनुष्येण ब्रूयान् V I, P II, 370, 8.
 ब्रह्मनाम गायत्री V II, P I, 428, 17
 ब्रह्मादिषु ब्रह्मणाम् V II, P I, 428, 8
 ब्रह्म वा शिवाय V I, P I, 431, 19
 ब्रह्म ब्रह्म V. II, P II, 100, &
 ब्रह्म-रूपा गुणातीना V I, P I, 87, 10
 ब्रह्मर्षेण ब्रह्मोक्त V II, P I, 175, 14
 ब्रह्मर्षेण ब्रह्मोक्त V II, P I, 166, 13.
 ब्रह्मणाह V. II, P. II, 112, 4
 ब्रह्मणामल्पसाराणा V II, P II, 110, 11
 ब्रह्मेण वाऽविभक्तेन V. I, P II, 290, 12
 ब्रह्मणा स्थानयोगाश्च V I, P I, 479, 2
 ब्रह्मणि स्वामिसम्बन्धात् V. I, P. II, 262, 8
 ब्रह्मप्रकारा हि यथा V II, P. II, 255, 13
 ब्रह्मं ब्राह्मणसम्पत्ति V L, P II, 308, 7
 ब्रह्मभावे विज्ञानभावे V. I, P. II, 23, 9
 ब्रह्ममर्त्येण ब्रह्मण V I, P. I, 171, 2, 195, 7
 ब्रह्मोपधापर्यन्तं च V II, P. II, 263 12
 ब्रह्मोत्पत्तमक्षं तु V I, P. I, 312, 7
 ब्रह्मोत्पत्तेनार्मुक्त V. I, P I, 473, 8
 ब्रह्मं तजन्त्य V II, P I, 412, 4
 ब्रह्मिण्यस्तु गृह्यधरेण V I, P I, 422, 1
 ब्रह्मणाहमुक्तं विप्र V L, P I, 251, 16
 ब्रह्मणोक्तानि V II, P I 300, 3
 ब्रह्मणोक्तानि नामानि V. I, P I, 267, 13.
 ब्रह्मणं पशुणाम् V I, P. II, 317, 21
 ब्रह्मणं पशुणाम् V. I, P II, 449 17
 ब्रह्मणोक्तानि V L, P II, 314, 2.

- शकशासनं V II, P II, 132, 2
 शकशासनं शकशार्प- V. II, P. I, 421, 9
 शकशाराज V. II, P. II, 194, 3
 शकशाराज V II, P II, 73, 3
 शकशाराजान् V II, P II, 164, 1
 शकशाराजमन्त्रो V II, P. I, 309, 8
 शकशाराजस्य V II, P II, 176, 4
 शकशैव तु वर्षाणि V. I., P II, 355, 16
 शकशो वर्षे V II, P II, 68, 6
 शकशवर्षाणि V II., P. II, 122, 11
 शकश्या जातरूपं तु V I, P II, 316, 2.
 शकश्या धनधान्य- V I, P II, 317, 2
 शकश्या धर्मतत्त्वज्ञ V I, P. II, 110, 18
 शकश्यामथ वा राज्ञो V. I, P. II, 25, 2
 शकश्या गुरुयज्ञस्य V. II, P II, 161, 13
 शकश्या समन्ती यद्यो. V. I, P. I, 282, 15
 शकशाहातिक्रमे V. II., P II, 103, 18
 शकशाहे भवेत् कार्यं V I, P II, 452, 15
 शकशाहे सत्ता कार्यं V I, P I, 452, 18
 शकशाहं तु पयसा V II, P I, 443 1
 शकशोऽहनि राजेन्द्र V I., P II, 27, 3
 शकशोऽहनि यद्ये वा V. I, P II, 453, 8
 शकश्या हेमनाभ च V I., P II, 318 11
 शकशाह राजन्यस्य V, I, P. II, 209, 13
 शकशाह निराहारो V. II, P. II., 180, 4
 शकशी इत्सस्युक्ता V I, P II, 309, 7
 शकपरे व्याख्येयं प्रोक्तं V. I, P. I., 121, 15
 शकपरे च प्रार्थयतः V. I, P. I, 124, 5
 शकपरे व्याकुलीभूत V. I, P. I, 83, 2
 शक्यामेकश्चतुर्थस्तु V I, P. I, 341, 15
 शक्येन चैव मार्गेण V. I, P. I, 429, 11
 शक्येनाभिमितौ भोर्द्वौ V. I, P II, 386, 2
 शिगुण क्षत्रियस्यैव V. II, P. I, 426, 16
 शिगुण गोत्रतः सच V. II, P. I, 266, 17
 शिगुण गोत्रतः सच V II, P. I, 266, 2
 शिगुण गोत्रतस्यास्य V II, P. I, 284, 10
 शिगुणे तु व्रते श्रीर्णे V II, P. I, 281, 9
 शिगुणं तु महानद्या V. II, P. II, 203, 7.
 शिगुणं शिगुणं चैव V. II., P I, 419 11
 शिगुणं शिगुणं चैव V II, P II 74, 5
 शिगुणं शिगुणं चैव V II, P II., 458, 10
 शिगुणं शिगुणं वाऽपि V I, P II, 157, 16
 शिगुणं पुरुषाणां च V II, P II, 113 3

- द्विगुणं पुरुषस्यैव V II, P. II, 132, 6
- द्विगुणे व्रत भाचीर्ण V II, P I, 291, 2
- द्विगुणं सवनस्ये तु V II, P II, 65, 2
- द्विगुण सवनस्ये तु V II P I, 39, 15
- द्विजस्र कुष्ठिन विद्यात् V II, P II; 246, 18
- द्विजातिभ्यो धन लिप्तेत् V I P I 197, 8
- द्विजातिभ्य सर्वाया V I P II, 417, 19
- द्विजातिमवरो विद्वान् V I, P II, 351 17
- द्विजाना मोहितार्थे च V II P I, 283, 9
- द्विजान्कपश्चिदुच्छिष्टान् V II, P I, 163 5
- द्विज पलासवृक्षस्य V II, P II, 146 7
- द्विजभान्द्रायणं कृत्वा V II P I 305 8
- द्विजशुभ्रुणरत्नान् V II, P I 429 1
- द्विज सिष्यदुरधैव V II, P II 226 10
- द्विजशुभ्रुण धर्मे V. I, P I 480 19
- द्विजशुभ्रुण्यां सूद्र V I P I 481, 2
- द्विजशुभ्रुण्यैव V I, P I, 480 11
- द्विजस्यैकशकानां च V II, P II 227 4
- द्विजस्यादृशी तु नीयात् V I, P I, 13, 1
- द्विजस्य भार्या सूद्रा तु V L P II, 26 4
- द्वितीय V II, P II, 189, 3
- द्वितीयं चतुसी दद्यात् V I, P II, 290 2
- द्वितीये च तृतीयं च V I, P I, 319, 8
- द्वितीया च तृतीया च V I, P I, 232, 7
- द्वितीये च तथा भागे V I, P I 336, 10
- द्वितीयोऽतिकृच्छ्र V II, P II, 135, 7
- द्वितीय धर्मशास्त्रे तु V I, P I, 13 6
- द्वितीय पितर तस्या V I, P II, 456, 11
- द्वितीयानन्तर वास V I, P II 187, 9
- द्वितीयनाश्रुपो भागम् V I, P II 139, 1)
- द्वितीयाया स्त्रीजन्म V I, P II 316, 18
- द्वितीये वा तृतीयं वा V I, P II 28, 9
- द्वितीये स्तेना V I, P II 317 13
- द्वितीयेऽहनि कर्त्तव्य V I, P II 296 6
- द्वितीयेऽङ्घ्रि तृतीयेऽङ्घ्रि V I, P II, 296, 11
- द्विजिवाद्दक्षयोश्चैव V I, P II, 295 11
- द्वि प्रमृष्यात् V I, P I, 235 4
- द्विपुत्रे च नन्दास V I, P II 456 20
- द्विरैन्द्र तु कुर्वाण V I, P II, 291 10
- द्विविधो हि संस्कार V I, P II, 17, 19

द्विषोस्तत्रे V. II, P. II, 108, 9.

द्विविधस्तु गुरी त्रयः V. I, P. I.,
310, 6.

द्विविधाः स्त्रियः V. I., P. II,
82, 12.

द्विषकैकशक- V. II, P. II,
112, 11.

द्विषता हि द्विविधुक्त V. I., P. II.,
346, 6.

द्विषता हि द्विविधुक्त V. I., P. I.,
395, 6

द्वेष्यो भवति लोकेऽस्मिन् V. II., P. II.,
234, 12

द्वि त्विनं परिहृष्य च V. I., P. II,
377, 3.

द्विरेतु षडधिष्ठान V. I., P. I.,
179, 15.

द्वेषीर्भाव सभय च V. I., P. I.,
469, 19.

द्वी द्वेषे पितृकार्ये चीन् V. I., P. II.,
364, 9.

द्वी द्वेषे प्राक् त्रय विन्धे V. I., P. II.,
364, 13, 399, 18

द्वी द्वेषे पितृकार्ये चीन् V. I., P. II.,
363, 19

द्वी विप्रौ ब्राम्हणाग्नी वा V. II., P. II.,
146, 10.

द्वी मासौ V. II, P. II., 121, 3

द्वी मासौ मरुत्यनांसेन V. I., P. II.,
372, 1.

द्वी मासौ स्नानमप्यस्य V. II, P. I.,
247, 11.

द्वी हस्ती दुग्मत कृष्या V. I., P. I.,
261, 4.

द्वी गुरुः पुरुषस्त्वैह V. I., P. I.,
331, 1.

द्वी पाशै बन्धने चरेत् V. II, P. I.,
427, 11

द्वी पाशै बन्धने चैव V. II, P. I.,
257, 15.

द्वे भाष्ये भविष्यत्याख्ये V. I., P. II.,
95, 11.

द्वे बहूनि निमित्तानि V. I., P. II.,
470, 5.

द्वे राजन्यस्य V. I., P. II., 95, 16.

द्वेष्टे सत्याके देवानां V. I., P. II.,
406, 1.

ध.

धत्.कर्ता घृतकृतिः V. I., P. II.,
308, 17.

धमिना दक्षिणा देवा V. II., P. II.,
201, 3

धनं पुत्रा कुतस्तस्य V. I., P. II.,
323, 22.

धनं वेदान् भिषत्सिद्धि V. I., P.
II, 312, 5.

धनं शक्ते V. I., P. II., 314, 18

धनमार्थेभ्ये V. I., P. II., 314, 2.

धन्यं यथास्यमाद्युष्य V. I., P. I.,
403, 16.

धनलाभं प्रवृत्तस्तु V. I., P. I.,
199, 5.

धनं वा जीवनायात् V. II, P. II.,
55, 2.

धनं वा जीवनायाऽत् V. II, P. II.,
69, 10.

धनवन्त प्रजावन्त V. I., P. II.,
438, 17.

धनकृत्स्त्रियसवतांश्च V. I., P. II.,
305, 5

धन्यदुर्गे महीदुर्गे V. I., P. I.,
464, 5

धनापहारेण चैव V. II, P. II.,
113, 9

धनिष्ठान्घृते कृत्वात् V. I., P. II.,
129, 1.

- धनिर्न वाऽप्युपासाध्य V I, P I, 483, 12
- धनु शराणा कर्ता च V I, P II, 351 2
- धनु सहस्रे द्वे श्रोत्रा V I, P II, 230 3
- धनहार्येष शौहित्र V I, P II, 462 8
- धर्मैः कुर्वन् यत्नेन V I, P. II, 292 16
- धर्मक्रिया कर्तुमना V I, P I, 284 1
- धर्मकृद्वेदविद्याति V. II P II, 214 13
- धर्मक्रियात्मचिन्ता च V II, P II, 216 8
- धर्मं चर V I P I 38 11 120, 1
- धर्मं जिज्ञासमानाना V I, P I 12 5
- धर्मज्ञा बहवो विप्रा V II, P I 131 2
- धर्मतत्तमय V I P I 138 1
- धर्मादये जलसम्पन्ने V I, P II, 183 8
- धर्मेण च द्रव्यदृष्टौ V I P I, 479 3
- धर्मेण च यथाक्तन V II, P I 208, 4 221 10
- धर्मेण पापम् V I P I, 38 10
- धर्माऽख्य च ज्ञान च V I, P I, 53 1
- धर्माऽधर्मो समौ भूत्वा V I P I 82 9
- धर्मनिष्ठास्तपोनिष्ठा V II P II 200 15
- धर्मवर्णाः शूरोर्मिणा V II P II 270 14
- धन वाचविहीनस्त V I, P I 82 3
- धर्मपत्न्यामास्ये V II, P II, 270, 5
- धर्मो बह्विधा लोके V I, P I, 81, 1
- धर्मप्यस्तुल्योऽर्के V I, P I, 220, 10
- धर्ममर्थं च कामं च V I, P I, 180, 1
- धर्ममेव प्रपद्यन्ते V I, P I, 474 9
- धर्माद्य V II P II, 183 9
- धर्मसज्ज स्मृत चास्ता V II, P II, 210 8
- धर्माऽथे काम-मोक्षाना V I, P I, 177, 6
- धर्मोऽर्थे कामान् स्वे काले V I, P I, 219, 13
- धर्मार्थे नोपयुक्तं च V I P I, 188, 14
- धर्मार्थे यत्मानस्तु V II, P II, 75 11
- धर्मार्थे विक्रयं नेया V I P. II, 10 8
- धर्मविक्रमार्थं भायान् V I, P II, 113 16
- धर्मविदक्षिणं हस्तम् V I, P I, 228 11
- धर्मो विश्वस्य V I, I I, 48 12
- धर्मव्यावर्तनानिषु V I, P I, 116, 16
- रमस्य पर्यवश्यैव V II P I 230 6
- धरा गुरुतया तावत् V I P I, 333 2
- धाता प्रजापति शुक्र. V I P I, 405 15
- धातुः प्रमुच्यत यन् V I P II, 183, 21

- धाता यथापूर्वमकल्पयन् V. II, P. I, 136, 5
- धात्रीफलैरुमावास्याया V I, P II, 391, 6
- धान्य-कुप्य-पशुस्तेय V II, P I, 17, 3.
- धान्य-कुप्य-पशुस्तेयम् VII, P II, 102, 2.
- धान्यकल्केस्तु फलजैर् V II, P. I., 180, 8
- धान्य-गो-विप्र-देवाना V I, P. I., 412, 6
- धान्यचौरस्तु हीनाग V II, P II, 261, 13
- धान्यचोरोऽग्नी चर्यान् V. II, P. II, 263, 13
- धान्यचोरोऽङ्ग-हीन-स्यान् V II, P II, 260, 10
- धान्य-इ-शाश्वतं चौषय V I, P I, 191, 2
- धान्याऽन्न-धन-चौर्यानि V II, P II, 110, 7.
- धान्य-यथास्तितान्-मासान् V II, P. II, 255, 17.
- धान्य-दासासि-शाक-वा V I, P. II., 52, 13
- धान्यं इत्या-भवर्यान् V. II., P II., 254, 3
- धानिकोऽप्यसन्नश्चैव V I, P I, 462 14
- धातश्चतुर्भेन लोचन V. I., P. I., 293, 14
- धातुपाठस्य-सूचय V. I, P. II., 168, 18
- धातुप्रसङ्गश्चैव V. I, P. I., 41, 12.
- धातो-गा-वर्षेभकं तु V I, P II., 23, 20
- धातुर्न च प्रवर्ष च V. I, P I 330, 6.
- धातुतः-पुति-गन्धे च V I, P. I., 155, 7.
- धिया-यत्सर-भ्रेण्या V. I, P I., 304, 10
- धुनिभ-रोचनश्चैव V I, P. II., 403, 11
- धूप-चैवानुपूर्व्येण V I, P. II., 411, 16
- धूपो-सुगुलको-देव V I, P II., 394, 11
- धूयानधृता-धर्मा V. I, P I, 109, 3.
- धेनुप्रदानं-विप्राय V. II., P II., 197, 2
- धेनुप्रदानं-विप्राय V. II., P. II., 47, 13
- धेनोरुमावे-सालय्य V. II., P. II., 197, 5
- ध्यानशीला-मतिरिहान् V. I, P II., 312, 11
- ध्यायीत-देवमीषाण V. I., P. I., 372, 14
- ध्यास्या-दक्षि-एतनुमानो V. I, P II., 159, 21
- ध्यायन्-हर्षि-च-तपिस V. I., P. II., 187, 18
- ध्येय-सत्ता-सदितृपण्डितमध्यवर्ती V. I, P. I., 308, 16
- धुनो-धर्म-ध-सोम-ध V. I, P. I., 357, 15
- धुनमात्रिकं-काम्यं V. I., P. I., 182, 9
- धुत्री-सरोप-त्रीरी-च V I, P. II., 2-5, 14.
- धुकारसारी V. II., P II., 232, 9
- म.
- मन्वावां-भागं-दत्त- V I, P. II., 324 1

- मन्दाया भार्गवदिने V. I, P. II, 450, 17.
 न किञ्चिद्द्वेषजादन्यत् V. I., P. II., 195, 6.
 न कुतश्चिं मोक्षके सङ्गः V. I., P. II., 163, 7.
 नवतं चारिभ्यः V. I., P. I, 384, 8.
 नवसोद्धृतं तु यत्तोयं V. I., P. II., 376, 9.
 नक्तं चार्जं समश्रीयान् V. I., P. II., 145, 5.
 नक्तान्धं जायते तस्य V. II., P. II., 248, 6.
 नक्तमेवोत्तरेण V. I., P. I., 385, 2.
 न कथञ्च न दुर्धनि. V. I., P. II., 73, 21.
 न कथा च न कुर्वत V. I., P. I., 225, 7.
 न कवलीपत्रम् V. I., P. II., 393, 8.
 न कर्मणो न प्रज्ञया V. I., P. I., 158, 8.
 न कुर्याद्दुष्टपुत्रस्य V. I., P. II., 47, 2.
 न कुर्यात्शुद्धमेतत् V. I., P. II., 303, 6.
 न कुर्याद्विद्याः V. II., P. I., 11, 2.
 न कुर्याद्विदिति शीघ्रांशते V. II., P. I., 11, 1.
 न कुर्यात्कारणनद्याण V. II., P. I., 248, 3.
 न कुर्यात्कारणनद्याणं V. II., P. I., 246, 10.
 न कर्मदित् न चाऽपीति V. I., P. II., 218, 6.
 न राश्यां V. I., P. II., 256, 9.
 न कलजा नरायेन् V. I., P. II., 325, 17.
 न कल्पापो न कपिलो V. I., P. I., 89, 8.
 न केवलं ब्राह्मणानां V. I., P. I., 186, 15.
 न क्षार-लवण- V. I., P. I., 382, 6.
 नक्षत्राणि च दैत्याश्च V. II., P. II., 218, 12.
 नक्षत्रनिर्देशान् V. II., P. II., 134, 1.
 नक्षत्रं दृष्ट्वा V. I., P. I., 313, 5.
 न क्षुत्तृण्या भवभ्रात V. I., P. II., 7, 3.
 नक्षि-सद्विधिपन्नानाम् V. I., P. II., 327, 9.
 नखानि निकृष्य V. I., P. II., 171, 1.
 नखानि रोमाणि छित्वा V. II., P. I., 242, 1.
 न गजभ्रमकृते V. I., P. I., 442, 13.
 नम्रा वीना क्षुधान्ध V. II., P. II., 262, 4.
 नक्षो मलिनवस्त्रः स्यात् V. I., P. I., 265, 7.
 नमस्तु इन्धवस्त्रः स्यात् V. I., P. I., 265, 8.
 न मोक्ष-पुत्रिणे तु V. I., P. I., 271, 13.
 नमरं न हि कर्तव्यं V. I., P. II., 180, 8.
 न गर्भशोपस्तधारिते V. II., P. I., 349, 7.
 न घामजातान्यातोऽपि V. I., P. II., 143, 2.
 न घामानिमूर्तं घेन V. I., P. II., 220, 10.
 न घर्गागित्- V. I., P. I., 443, 1.
 न परंपरया शाखां V. I., P. II., 53, 19.

- न च कुर्यात् तृतीयाया V I, P I, 283, 4
 न च धुधाऽस्य संसदित् V I, P I, 466, 8
 न च जन्मुमयी शय्याम् V I, P I, 443, 10
 न चातिच्छिद्रदशना V I, P II, 56, 5
 न चाऽतिरिधि पूजयति V I, P I, 402, 12
 न चैतदिष्ट देवाना V L, P II, 270, 20
 न चोत्पात निमित्ताभ्या V I, P II, 189, 16
 न च तैलाभ्यक्तशिरा V I, P I, 443, 13
 न च द्विजातयो ब्रूयु V I P II, 424, 18
 न चोद्गीक्षेन भुञ्जानान V I, P II, 424, 2
 न चाध्ययनशील स्यात् V I P II, 195, 11
 न चैनं भुवि शकनोति V I P I, 448 4
 न च निर्धुनुयात् केसान् V I P I, 263 8
 न चाऽनिसृष्टो गुह्या V I, P I, 335 14
 मधापि भद्रशयने V L, P I, 442 7
 न चपतः V I P I 443, 3
 न च प्रणिवया यत्र V II P I, 179, 9
 न च निज्जासनगता V II, P I, 138 10
 न चम इहमाश्रित्य V I, P II 194 8
 न च मन्त्रोपनीता स्यात् V I, P II, 93, 4
 न चमोपरिसन्ध्य V I, P I, 424, 3
 न चाऽल्पित शोषेण V II, P I, 414 13
 न चैव नासनभीयु V I, P II, 293 16
 न च वैदयस्य काम स्यात् V I P I 478, 11
 न च शौचस्यसम्पत्तौ V II, P II, 217, 4
 न चाऽभुपात विण्डो वा V II P I, 20 9, 21, 14
 न चाभुपातयेत् जान V I, P II, 424 1
 न च सौख्यमवाप्नोति V II, P II, 268, 8
 न च सोपानको V I, P I, 226, 2
 न चाऽसमारितमदा V I P I, 306 4
 न जातीकुसुमानि V I, P II, 393, 8
 न जपेत् पैतृकं जप्त्वा V I P II, 460 1
 न जीर्णदेवायतन V I, P I, 225 3
 न जीर्णं मलकदासाः V L, P II, 54 11
 न जीवत्पितृक रूप्यै V L, P I, 350 17
 नगल रत्नकरस्यान्न V II, P I, 350 3
 न नतक तथाण V II, P I, 350, 7
 नगादिप्रक्षण सूत V I P II, 184 1
 नगी शैलुवर्गी चैव V II P I, 334 1
 नदन्तिकायाम् V I P II, 306 1

नदेवायतन गच्छेत् V I, P II, 133 9	न भद्राभिष्याहेत् V I, P II, 30 6
ननुधर्मा V II, P II, 283 20	न पुच्छेक्षेत्र चरणे V I, P I, 405, 4
नदीषु देवस्थानेषु V I, P I 270, 1	न पञ्चशकृते V. I, P. I 442 13
न शेष पकृतैलेषु V I, P I 283, 13	न प्रचार गृहे कुर्यात् V II P I. 346, 5
नदीषु बहतायासु V I, P I 363 12	न विवृणा तथैवान्ये V I, P II, 441, 14
नदीषु बहतीयासु V I P II, 307, 9	न पापुकास्थितौ वाऽपि V II, P I, 138, 11
नद्वयन्ति विहासा V II, P I, 190, 17	न पापौ न शिरो बलि V I, P I 424 10
नदीसङ्गमे वा V II P I 68, 7	न पापौ न शिरो बलि V I P II 425 19
नदी-समुद्रतीरे वा V I, P II, 304, 13	न पशु पापमाकथ्य V I P I, 376 7
न देहो भविता मत्र V I, P II, 181, 3	न पशुया यजेत् V I P II, 50, 2
न धान्य V I, P I, 443, 4	नर्त्तौ पुत्री च पौत्री च V II, P I, 325 11
न धर्मशास्त्रेण्येषु V I, P I 159 3	न विषज च भुङ्गीति V I, P I, 426 1
न वस्त्रेन न काष्ठेन V I, P II, 406, 9	न परस्परमर्था रयु V I, P II, 315 15
न वस्र V I, P I, 442, 12	न प्रतिगृहीयात् V I, P I, 421 12
न नदीतीरमायाद्य V. I, P I 225 5	न प्रतिगृहीयात् V I, P II, 423 9
न निन्दन प्रसूतेन V II, P I, 302, 20	न प्रातर्न प्रशपथ V I, P I, 291 6
न निन्दन योगिन सिद्धान् V I, P. II 133 12	न प्रेक्ष्यवपयापति V I, P I, 282 6
न नारिकेलैर्न च कालकेन V II I I, 275, 9	न प्रतिवपराण्यु V I, P I, 125 12
न निघान्ते प्रतिभान् V I P I, 154 8	
न पशुशरि प्रथमनर्त्तौ V I, P II 55 14	
न पशुशरा विषयं वद्यात् V. II, I II 11. 1	

- न प्रसारितवाद्स्तु V. I, P. I, 423, 16.
 न पल्लितम् V. I., P. II., 382, 9
 न पूर्व श्रुत्वे किञ्चित् V. I, P. II, 52, 10.
 न पूर्वैव विशुद्धिः स्यात् V. I, P. II, 264, 19
 न पलाशशयने V. I, P. I, 442, 12
 न दुप्येत् तस्यतत् पात्र V. I, P II, 192, 12
 न कालकृष्टम् V. I, P II, 138, 6
 न कालकृष्टे न ज्ञेये V. I, P I, 225, 2
 न कालकृष्टमग्नीयात् V I, P. II, 143, 1.
 न यकात्रतिके पात्रे V I, P. I, 187, 9
 न बीजी भागदर्शने V. II, P I., 44, 14
 न बन्धुद्विव्यात् V. II, P I, 39, 18
 न प्रह्ला कीर्तयित्वाऽपि V. I, P. I., 425, 4
 न द्वाष्टन-भुविद्यया V I, P. II, 96, 11
 न द्वाष्टनस्य स्थितिः V. L, P I, 400, 11.
 न द्वाष्ट सविपतस्यश्च V. I. P I., 425, 13
 न शुक्लाऽनरुहनी यापी V L, P. L., 270, 3
 न भेदं परवाराभं V. I, P II., 199, 7
 न भवेदिव पालाशं V L, P I., 253, 3
 न भोजनार्थं स्वे विद. V. I, P I, 400, 2
 न विभं V I. P I, 1, 443
 न भिन्नां प्रतिपद्येत V. I, P I, 290, 16.
 न भिन्नभाजने चैव V. I., P. I., 425, 2
 न भर्तार द्विव्यात् V. II, P. I., 33, 7.
 न भार्यादर्शनेऽग्नीयात् V. I, P. I., 425, 8
 नभस्यकृष्णपक्षे तु V. I, P. II., 322, 8.
 नभस्यमासस्य च कृष्णपक्षे V I, P. II, 311, 3.
 नभस्यमासस्य च कृष्णपक्षे V. I., P. I, 106, 10
 नभस्यस्याऽपरे पक्षे V. I., P. II., 319, 10
 नभस्यस्याऽपरे पक्षे V. I., P. II, 322, 12.
 नभस्यस्यापर पक्षो V. I., P. II., 319, 7.
 न मुखेनोपधमेत् V. I, P II, 50, 3.
 न मुख्या विमुप V. I, P. I., 245, 1
 नमो गौभ्य श्रीमतीभ्यः V. II., P. I., 249, 4
 न मृगयानि कुर्वति V I, P. II, 392, 17
 नमो नमो V. II., P. II, 174, 14.
 नमो नम वृष्णाय V. II, P. II, 175, 8
 नमो नमचन्द्र-V. II, P. II, 176, 1.
 नमो नमो इत्येताव V. II, P. II, 175, 9.
 नमो नमो वृषिणाय V. II, P. II, 175, 12
 नमो नमो नीलपीताय V. II, P. II., 175, 7.

- नमो नमो हद्राय V. II, P. II.,
 175, 3
 नमो नमस्तीक्ष्णाय V. II, P. II.,
 175, 13
 नमो नम सख्याय V. II, P. II.,
 175, 10
 नमो नम सौम्याय V. II, P. II.,
 175, 13
 नमो नम सूर्याय V. II, P. II.,
 175, 6.
 न मूर्धं पथि कुर्वति V. I, P. I.,
 225, 1
 न निशमतिथिं कुर्यात् V. I, P. I.,
 399, 2.
 न मन्त्राः कारणं तत्र V. I., P. II.,
 90, 18; 91, 2
 नमो ब्रह्मणे इति V. I, P. I.,
 346, 4
 नमो ब्रह्मसुनाभयथ V. II, P. I.,
 249, 5
 न मीमांसयानि दौषानि V. II, P. I.,
 146, 2.
 न त्रियेत सम भर्ता V. II, P. I.,
 56, 7.
 नमो विपस्वदे ब्रह्मन् V. I, P. I.,
 364, 5
 नमो हद्राय V. II, P. II.,
 193, 13.
 नम स्वधायै स्वाहायै V. I, P. II.,
 401, 20
 न स्तेषुष्टायुषि V. II., P. II.,
 142, 4
 न स्तेषुष्टभाया क्षिप्तं V. I, P. II.,
 134, 13
 नमस्कारेण मन्त्रेण V. I., P. I.,
 481, 16
 नमस्कृत्वाऽप्यथ किन्तु V. I, P. I.,
 441, 16.
 नमस्कार प्रकुर्वीत V. I, P. I.,
 327, 10.
 नमस्कुर्यान्महादेवम् V. I, P. I.,
 372, 11.
 नमे स्तेनो जनपदे V. I, P. I.,
 200, 17.
 न मांसभक्षणे दोषो V. I, P. II.,
 389, 11.
 न यक्ष-नागायतने V. I, P. I.,
 442, 3.
 न याचते द्विजो मूढ V. I, P. II.,
 422, 19
 न यज्ञे गोकथः कार्यः V. I, P. I.,
 183, 13.
 न यतिर्न वनस्थश्च V. I, P. II.,
 148, 6
 न यज्ञोपवीतं V. I, P. II.,
 171, 6
 न यज्ञार्थं धनं दृष्टान् V. I, P. I.,
 198, 3
 न यावत्पुनीयन्ते V. I, P. I.,
 231, 16
 नर्याणां शतं मत्वा V. I, P. II.,
 366, 16
 नरके तेऽन्धतामिधे V. II, P. II.,
 264, 5.
 न रक्तमुष्णं चान्य V. I, P. II.,
 54, 12.
 नरक प्रतिपद्यन्ते V. II, P. II.,
 210, 2
 नर्याण्ये महापारे V. II, P. II.,
 203, 7.
 नरके रौरवे घोरे V. I, P. II.,
 178, 2
 नर्षा-वृषा-नग्नीवाम्नी V. I, P. II.,
 55, 13
 न रथानि च दो हाराश्च V. II., P. I.,
 43, 11.

- नरी गोगमन कृष्ण V II, P I, 340, 19
 नरी गोगमने कुर्वाण V II P I, 340 19
 न राजाज्ञाकारिणा V I, P II, 250, 10
 न राज्ञः प्रातेगृहीत्यात् V I, P I, 199, 7
 न राज्ञा V I, P II, 256 7
 न राज्ञामपदोपोऽस्ति V I, P II, 257, 8
 नर पापात् प्रमुच्येत V II, P II, 201, 8
 नर्यै भस्माऽभिहोषान्ते V I, P I, 318 16
 नरमास श्वमास च V II, P I 371, 1
 नरेशो नरभागे तु V I, P II, 129, 15
 नरेशा चाङ्गशक्तीर V I, P II, 304, 8
 नराऽश्वनेधो मद्य च V I, P I, 133 10
 नराऽश्वेद्-वराहश्च V II, P I, 66, 4
 नरकेषु कर्मणैव V II, P II, 242, 12
 नरी क्षेकापसासन V II P I 125 7
 न रक्तार्तं पुनर्यान्ति V I, P II, 196 2
 न वेग धारयेत् V I, P I, 224 6
 नराङ्गुल मध्यम स्यात् V I, P I, 267, 3
 न बीजयोद्वा वस्त्रेण V I, P II, 133 10
 न विहात् V I P I, 52, 7
 न दग्-द्रवोऽपुष्कर V. I, P II, 379, 7
 न दूषा कारिमन्ताना V I, P I, 270, 15
 न विधौ पर उच्चार्य V I, P II, 298, 11
 नदधा सज्जुर प्रोक्तो V II, P I, 28, 13
 नद्योदके वचाह च V I, P I, 137, 3
 न वेद्याऽप्राज्ञेण V I, P I, 151, 8
 न विदुः श्वस्तनम V I, P I, 52 7
 न विद्युद्गन्धकृते V I, P I, 413 1
 न विद्यान्ते यतस्तेन V I, P I, 74 7
 न विद्यमाने पूर्वोक्त V. I, P I, 241, 3
 न विद्यया केवलया V I, P I, 184 13
 नशानीतार्थपात्रं च V I, P II, 300, 14
 नयात् शौत मोक्षार्थे V I, P II, 461, 4
 न विप्र स्त्रियुः सिद्धस्तु V I, P II 279, 7
 नवन एकपुत्रा V I, P II 317 18
 नवमैकादशे चैव V I P II, 448 8
 न वाचना नातिशीर्षा V I, P II, 56, 4
 नवर्षा नाभिमध्य तु V I, P I, 367, 15
 नान्या गन्धलेषु तु V I, P I, 368 7

- नवम्या सारिकार्थं स्यात् V I P II
 110, 16
- नवम्या भानुवारो ष्व V I, P I
 253, 7
- नवमे वाससा स्यात् V I, P II,
 294 1
- नवमिभ्र वडुत्तरम् V I, P II,
 419 3
- नवियुक्ता स्वप्ता चैव V I, P II
 39, 20
- न व्रतिना V I, P II, 256, 8
- न व्रतोपवास V II, P I, 38, 9
- न व्रतेनोपवासेन V II, P I 37, 3
- न वार्यादि प्रथच्छेत्तु V I, P I,
 187, 8
- न वर्षधाराभि V I, P I, 247, 10
- न वै वाचो न च्वादि V I P I,
 127, 3
- नव ता निर्मल वाऽदि V II, P I
 365 3
- नवावरान भोजयेत् V I, P II,
 363, 9
- नवभ्रातृ तु द्वम्पत्यो V I, P II,
 469 8
- नवभ्रातृानि पञ्चाह V I, P. II
 448, 14
- न वाऽश्रुपात दिण्डो वा V I, P II,
 226, 10
- न विष्णुवाराधनात् पुण्य V I, P I,
 371, 18
- न वेदित्तद्विराभावि V I, P I
 424 1
- न वसेन यति षट्सु V I, P II,
 184 4
- नव राम विद्या राहा V I, P II,
 448, 18
- नवसमा राज्ञ्यस्य V II, P I,
 98 17
- न वक्षपीडन क्रुयात् V II, P I,
 164 14
- न शोचन्ति तु यत्रैता V I, P II,
 112 2
- न शौच वर्षधाराभि V I, P I,
 231, 2
- न शण्वन्ति गुरोर्वाक्य V II, P II,
 238, 16
- न शूद्र द्विजेन V I, P II, 279 12
- न शूद्रो यजमान वै V I, P II,
 280, 2
- न शूद्रराज्ये निवसत V I, P II,
 133, 3
- न इमशान-V I, P I, 443 2
- न इमशुभिरुच्छिष्ट V I P I,
 245, 13
- न इमशु-यज्ञवर्षी V I P II,
 55 18
- न शयीत समं भर्षा V II, P I,
 346, 6
- नश्यते नाऽत्र सन्नेह V II, P I,
 215 5
- नश्यन्ति तामसा भावा V I, P I,
 481, 1
- नष्टेऽग्नौ विधिबहस्यम् V II, P II,
 109, 17
- नष्टे जलपवित्रे वा V I, P II,
 172, 21
- नष्टे दण्डकाष्ठे V II, P II,
 148, 10
- नष्ट देवलकी दत्तम् V I, P I,
 188 5
- नष्टे वृत्ते प्रद्वजित V I, P II,
 91 8
- नष्टाया मखलाया V II, P II,
 148 12
- नष्टघोषे व्रतभ्रं V I, P I,
 295, 17
- न स क्रिद्विदुषामीयात् V I, P II,
 188, 22

- न संक्रामन्न च हसन् V. I., P. I., 306, 8.
 नस्तन्सकलपाशैर्वा V. II., P. I., 261, 4
 न स तत्फलमाप्नोति V. I., P. I., 405, 19
 न सविषां V. I., P. II., 256, 8.
 न सा देवे न सा विन्दे V. I., P. II., 463, 29
 न सा देवे न सा विन्दे V. I., P. II., 87, 15
 न साधयन्ति कार्याणि V. II., P. II., 293, 13
 न सोपानद्वेष्टितितारा. V. I., P. I., 329, 7
 न स पापेन लिप्येत V. I., P. I., 197, 2
 न साम्प्रदायिक तस्य V. I., P. II., 347, 6.
 न सपर्षा नातिद्यात् V. I., P. II., 39, 22
 न स्पृशेद्दामहस्तेन V. I., P. II., 425, 18
 न स्पृशेद्दामहस्तेन V. I., P. I., 424, 9.
 न साम-यज्ञ-ऋग्वर्म-V. I., P. I., 83, 9
 न स्त्रीभिर्न च बालेन V. I., P. II., 435, 12
 न स्वातन्त्र्येण कर्तव्यं V. II., P. I., 37, 21.
 न स्वपच तथा गर्ते V. I., P. I., 442, 5.
 न स्वयम् V. I., P. I., 477, 12
 न सप्तत्वेषु गर्तेषु V. I., P. I., 225, 4
 न सहेतु मसस्तेषा V. II., P. II., 222, 3
 न हि कर्म क्षीयते V. II., P. I., 11, 2.
 न हि तेषामतिक्रम्य V. II., P. I., 211, 15.
 न हत न तपस्मन् V. II., P. I., 243, 11
 न हायनेन पतितै V. I., P. I., 334, 13
 न हि मृता. दोषभाजो V. I., P. II., 415, 7.
 न हसन् V. I., P. I., 246, 9
 न हिम्यास्तवंभूतानि V. I., P. I., 69, 2
 न ह्यस्य विद्यते कर्म V. I., P. II., 30, 1
 न ह्यन्या विष्कृतिलेषां V. II., P. I., 320, 15
 न ह्यस्मिन् युज्यते कर्म V. I., P. II., 91, 8
 नाऽऽकाशे V. I., P. I., 442, 12.
 नाऽऽकाशे सर्वगुण्ये च V. I., P. I., 442, 9
 नाऽऽकृत्वा लभते किञ्चित् V. II., P. II., 247, 6
 नाऽऽकामेण कामत. छाया V. I., P. II., 133, 16
 नागाना विप्रिय कुर्वन् V. I., P. II., 226, 1.
 नागाना विप्रिय कुर्वन् V. II., P. I., 21, 2
 नागिष्टुष्टे V. I., P. I., 443, 1.
 नाभिन्धितिदृष्ट V. I., P. II., 30, 2
 नापितस्कार V. I., P. II.,
 नागर चात्र वै देव V. I., P. II., 309, 17.

- नाऽगारे नाऽऽराने नाऽने V I, P II,
 163, 8
 नाऽङ्गुलिभि V I, P I., 246, 7
 नाऽङ्गुलीभि स्वकान्दन्तान् V I, P
 I, 252, 15
 नाऽङ्गुष्ठाधिक्या कार्या V I, P II,
 30 19
 नाऽङ्गीर्भुक्त V I, P II, 50 4
 नाऽङ्गीर्भोऽङ्गुलि कुर्वात् V I, P
 I, 423, 13
 नाऽङ्गातेन रामं गच्छेत् V I, P I,
 131 4
 नाऽङ्गुलिना पिबेत् V I, P I,
 248, 1
 नाऽङ्गुलिना नान्यरामा V I, P
 II, 103, 1
 नाऽङ्गुल्यानाम रातोऽस्ति V I, P
 I, 416, 16
 नाऽङ्गुल्यानाम रातोऽस्ति V I, P
 I, 417, 2
 नाऽङ्गुल्या निष्टमभीयात् V I, P I,
 121, 2
 नाऽङ्गुल्यूर्ध्वमहात् पूर्वम् V I, P I,
 435 11
 नाऽङ्गुले वे रामीमेत V I, P II,
 46 11
 नाऽङ्गुलीं दूषयत कन्या V I, P
 II, 92 11
 नाऽङ्गुलिं दद्यात् V I, P I, 426 19
 नाऽङ्गुलेष्व म वृणुष्व V. I P II,
 177, 2
 नाऽङ्गुलेष्व म वृणुष्व V I, P II,
 19, 2
 नाऽङ्गुलापयति नाऽङ्गुलि V II, P I,
 17 17
 नाऽङ्गुलाद् दामनाह V II P I
 414 8
 नाऽङ्गुलाद् दामनाह V I, P I,
 195, 19
 नाऽङ्गुलाभिर्कैर्दृष्टे चामे V I, P II,
 133, 2
 नाऽङ्गीमुखान् विदृगणान् V I, P II
 461, 19
 नाऽङ्गीमुखा वितर वितानहा V I,
 P II, 459 15
 नाऽङ्गीमुखा वितर प्रीयन्ताम् V I,
 P II, 459, 14
 नाऽङ्गीमुखान् विदृगणान् विष्यन् V I
 P II 456, 14
 नाऽङ्गीमुखान् विदृगणाहविष्ये V. I,
 P. II, 459 13.
 नाऽङ्गीमुखे राध वधू V. I, P. II,
 403, 16.
 नाऽङ्गुले म सध्यावा V. I, P I,
 425 5
 नाऽङ्गुलिह्न वदन्मुह-V. I, P. II,
 131, 14
 नाऽङ्गुलि भोजनं कुर्वात् V I, P. I.,
 423 2
 नाऽङ्गुलिं विना जातु V I, P. I,
 2 3, 5
 नाऽङ्गुलिं जति चर्चये V I, P I,
 129, 19
 नाऽङ्गुलिं चर्चये V I, P II,
 423, 11
 नाऽङ्गुल्याऽङ्गुलि वराना V I, P I,
 153 21
 नाऽङ्गुल्यानाम गहम् V I, P II,
 59 29
 नाऽङ्गुल्याऽङ्गुल्याऽङ्गुल्या V I, P I,
 42, 19
 नाऽङ्गुल्या शास्त्रे धर्म V I, P I,
 377, 7

- गान्धर्व पदयामि जन्तुना V II, F
 II, 162, 12
 नाऽन्धो धर्मोऽस्ति विज्ञेयो V II
 P I, 58, 11
 गान्धर्व प्राणी महाभाग V II, P II,
 209, 2.
 गान्धर्विद्याऽभिवृत्तश्च V I, P II,
 196, 10
 गान्धर्वो विवृत्तश्चे पन्था. V I, P I,
 444 12
 गान्धर्वस्यै कर्मै च न V I, P I,
 77, 12
 गात्रधोस्त्वनभ्यावे V I, P I,
 158, 16, 318, 11
 न नागीमध्य V I, P I 443, 3
 गात्रादिषु वातरागो V II, P II,
 279, 8
 नाऽनुशासन वासाभ्या V I, P II,
 189, 17
 नाऽनिष्ठा न प्रकृतिता V I, P II,
 102, 13
 गात्रप्रथम अनुश्रुतेत-V I, P II,
 68 17
 नाऽनादितामिर्माऽविहात् V I, P I,
 200, 18
 गात्रि षीर्षं न प्रकाय V I, P I,
 178, 4
 नाऽऽनर्थासि च V I, P II,
 50, 3
 नाऽऽवधीयमनवधीयान् V I, P
 II, 382, 8
 अनाथं विदुषा विविक्त V I, P I,
 177, 12
 नाऽवतीरुष V I, P I, 146, 14
 नाऽवतिरुष हवन V I, P II
 418, 10
 नाऽपान्त्रितो न जल्पश्च V. I, F I,
 306, 2
 नाऽप्राप्तये श्रुते विन्वी V I, P. II,
 43, 16
 नाभि-रुद्रान्तरोद्भूते V II, P I,
 127, 12
 नाऽशुक्ल क्षीयते कर्म V II, P I,
 11, 12
 नाभि च हृदय सद्रत्न V I, P. I,
 238, 9
 नाभिनन्देत मरण V I, P II,
 194 3
 नाभिवादे जलं स्थित्वा V I, P I,
 201, 7
 नाभेऽर्धे नर स्थित V II, P I,
 187, 14
 नाभेऽर्धे तु दृश्य V II, P I,
 67, 14.
 नाभेऽथ ससर्षे V I, P I,
 306, 6
 नाभिरभन्ति ज्ञे राज्ञा. V II, P I,
 9, 10
 नाऽनिवाद्यास्तु विष्णु V I P I,
 327, 4
 नाऽनिवाद्य स विष्णु V I, P I,
 324, 12
 नाऽनिवाद्यास्तु विष्णु V I, P II,
 10, 12.
 नाभिदेवसर्वतामसाः V I, P I,
 250, 10
 नाऽऽभ्यङ्गनं न च नृभिर्भुजे V I,
 P I, 282, 2
 नाभरुधेति चान्तरे V I, P II,
 41, 8
 नाभ संघं विदुषास्तु V I, P II,
 418 12

नामभारकविप्रो वे V II, P II, 201, 1	नारी स्वर्गमवाप्नोति V II, P I, 37, 4
नामभारकविप्रस्तु V I, P II, 219, 3	नालिका बालपुष्प च V II, P I, 401, 3
नामधेय दशम्या तु V I, P II, 24, 10	नालिका राग छत्राक V I, P II; 375, 9
नामधेय दशम्या च V I, P II, 25 1	नाऽलोमिका नाऽतिलोमा V I, P II 50, 12
नाम्नो दन्तोद्भवान् शौडान् V I, P II., 243, 11	नालस्य वा बहुत्व वा V I, P I, 179, 17.
नामान्शुच्यार्थे विधिना V I, P I, 267, 15	नावामोति गृही लोकात् V I, P I, 216 15
नामावास्याया V I, P II, 100, 16	नावामोति गृही लोकात् V II, P I 404, 7
नायसेनैव पात्रेण V I, P II, 418 11	नावबुद्धयन्ति ये नैव V I, P I, 180 11
नारी एव ननुज्ञाता V II, P I 37, 17	नाऽवमन्यत धै मूष्णु V I, P II, 133, 18
नारीणा विक्रयं कृत्वा V II, P II, 132 5	नाऽविशाला न वै भग्ना V I, P. I, 443 9
नारीणा विक्रयं कृत्वा V II, P II, 119, 2	नावश्यं तु युवानोऽस्य V I P II., 326, 15
नार्तवे विवा V I, P II 100, 1	नाऽविस्पष्टमधीधीत V I, P I, 154 7
नार्थराज न मध्यान्ह V I P I, 425 1	नाऽऽवाहनामौत्तरण V I, P I, 388 9
नार्द्रपाद स्वपेत् V I, P I, 442 11	नाऽऽशौचकीर्दित सदि V I P II., 254 4
नार्द्रवशे V I, P I 442 12	नाऽऽशौच नोदक नाशु V I, P II, 224, 15
नाऽऽर्द्रवासा न नमश्च V I, P I, 442, 8	नाऽऽशौच विद्यते पुंस V I, P II., 212 19, 260, 1
नाऽऽर्द्रवासा नाऽऽर्द्रशिष्ट V I, P I, 423 17	नाऽऽशौच सूतके प्राक्त V I, P II, 254 8
नारायणचलि क्रामा V II P I, 23, 6	नाऽऽशौच सूतक प्रोक्त V I, P II., 215, 4
नारायणीयम् V II, P II, 197, 11	नाऽऽशुद्धिं प्रत्यवाशौचे V I, P II., 230, 15
नारायणे समुद्दिद्य V I, P II 227, 6	
नार्यमण पुष्यति V II, P I, 448, 13	
नार शौन तथा मास V II, P I, 408, 10	

- भाषीयास्तु उच्यते मर्या V II P I, 369 6
 भाषीयान्तरात्वेन V I, P I, 121, 13
 भाषयन्त्यास्तु वापानि V II, P I, 223, 7
 भाषयन्त्यास्तु वापानि V II, P II, 151 16
 भाषयन्त्यास्तु वापानि V II, P II, 27, 14
 भाषयन्त्यास्तु वापानि V I P I, 216 7
 भाषानन्दन शब्दे V II, P I, 273, 3
 भाषित्वात् उच्यते V I, P I, 222, 16
 भाषणककनादिभ्यो ह्यान् V I, I II 218 18
 भाषित V II, I II, 195 5
 भाषितो V II P II 12, 8
 भाषितक इत्यत्र V II, P I, 41, 17
 भाषितक च इत्यत्र च V I, P I 229 5
 भाषितकता V II, P II 160 10
 भाषितकता भाषितकता V II, P I, 42, 1
 भाषितकतुलि V II I II 151 6
 भाषितकतुलिभ्योऽपि इत्यत्र V II, V I 41, 14
 भाषितक इत्यत्र इति V I I I, 181 18
 भाषितकानु इति इत्यत्र V II I II, 34 10
 भाषितकानु इति इत्यत्र V II, P I II, 124 16
 भाषितकानु इति इत्यत्र V II P I, 31 5
 भाषितकानु इति इत्यत्र V I P I, 1, 161, 13
 भाषितकानु इति इत्यत्र V I, P I 141, 10
 भाषितकानु इति इत्यत्र V I, P I, 32, 13
 भाषितकानु इति इत्यत्र V II, P II, 220 3
 भाषितकानु इति इत्यत्र V II, P II, 162, 1
 भाषितकानु इति इत्यत्र V I, P I, 167, 18
 भाषितकानु इति इत्यत्र V I, P I, 129, 3
 भाषितकानु इति इत्यत्र V I P I 250, 6
 भाषितकानु इति इत्यत्र V I, P I, 161, 3
 भाषितकानु इति इत्यत्र V I P II, 102 18
 भाषितकानु इति इत्यत्र V II, P II 160 10
 भाषितकानु इति इत्यत्र V II, P I, 412, 7
 भाषितकानु इति इत्यत्र V. I, P II, 20, 5
 भाषितकानु इति इत्यत्र V. I P II, 131, 3
 भाषितकानु इति इत्यत्र V I P II 319 5
 भाषितकानु इति इत्यत्र V I P II, 341, 14
 भाषितकानु इति इत्यत्र V I P II, 423 6
 भाषितकानु इति इत्यत्र V I, I II, 50, 2
 भाषितकानु इति इत्यत्र V I, I. II, 11 11

- नाऽधिर्नर्यस्य कर्तव्या V I, P II, 212, 18.
 मानिसुहितः V. I., P. I., 420, 13
 निकेतनं कारविन्ना V. I, P. II, Job, 19.
 निकृतिश्चाप्यावित्तान V I, P. I, 430, 17.
 निशिष्यामि स्वसोऽप्यु V I, P. I, 312, 11
 निगृहीतश्च यो राज्ञा V. II, P. I, 21, 3
 निगृहिताश्च ये राज्ञा V I, P II, 226, 2
 निपहेऽनुमहे वाऽपि V. II, P. I, 40, 18
 निजान् जयति देवीकान् V I, P I, 490, 12
 निव्यक्रिया विगृणा च V I, P. II, 441, 13
 निव्यं क्रियार्थं स्नायीत V I, P. I, 285, 2
 निव्योऽपिऽष्ट सूतकश्च V II, P II, 235, 16
 निव्ये जपे च काव्ये च V I, P. I, 158, 19
 निव्य तावत्प्रवक्ष्यामि V I, P. I, 388, 5.
 निव्य तस्मिन् समाश्रित V I, P I, 463, 15
 निव्य निव्यानि कुर्वीत V I, P. I, 169, 4
 निच नैमित्तिक काम्य V II, P. II, 177, 8
 निव्य नैमित्तिक काम्य V. I, P. II, 299, 15
 निव्य नैमित्तिक काम्य V. I, P. I, 261, 1
 निव्य नैमित्तिक काम्य V. I, P I, 161, 10.
 निव्य नैमित्तिक काम्य V. I., P I, 268, 10
 निव्य नैमित्तिक चैव V. I, P I, 287, 14
 निव्य-नैमित्तिकाना च V II, P II, 198, 15
 निव्यो नैमित्तिकश्चैव V I, P I, 94, 6.
 निव्यमुज्जृतपाणि स्यात् V I, P I, 152, 11
 निव्यमन्त्रप्रदस्यापि V I, P II, 256, 20
 निव्यमभोज्यं केच V II, P I, 137, 13
 निव्यमास्य शुचि स्त्रीणा V. II, P. I, 191, 7.
 निव्य योगपरो विद्वान् V I. P II, 342, 16
 निव्य यादृष्टिक चैव V I., P I, 279, 15
 निव्य शुद्ध कारुहस्त V II, P I, 190, 12
 निव्यभाज्जे स्वजेवेतात् V I, P I, 388, 15
 निव्यभाज्जं तदुद्दिष्ट V. I, P I, 387, 17
 निव्यभाज्जेऽर्ध्व-गन्धाद्यैः V I, P I, 388, 11
 निव्येषु शुद्धे प्राधान्यात् V. I, P I, 63, 5
 निव्य सकीर्येते नाम्ना V I., P I, 95, 2
 निद्रातु कूरुकुम्भो V II, P II, 215, 1.
 निद्रा तन्द्रा V I, P I, 42 10.
 निधायामिमुपवासा V II, P I 156, 9

- निष्पन्न सर्वावस्थासु V. I, P II, 341, 10
 निषिद्धमन्त्र V II, P II, 114, 13
 निषिद्धार्थं तु यो मुञ्चे V. II, P II, 252 10
 निविशुदासुभागेन V. II, P. II., 210, 1
 निष्पीडयति या विप्र V I, P I, 203 1
 निष्पीड्य धनानवन्तं वै V I, P I, 320 1.
 निष्पायाथाय साधना V I P II, 374 10
 निष्पायासु विदेषेण V I, P II, 374 4
 निष्कले तु भवेत्साय V II, P I, 37, 13
 नि शूनाया V. II, P II 104 4
 [तः सन्निभे वरिष्ठाने V II, P I, 107, 8
 निष्पीडयमानयामानं V. II, P I, 109, 6
 निष्पीडयन्तु गन्धे V I, P II, 100 12
 निष्पीडयन्तो बभ्रुवः V. I, P II, 70 2
 निष्पीडयन्तु गन्धे V I, P I, 432 2
 निष्पीड्य साधितं दीपकं V II, P I 93 19
 नीलपुत्रा महाकथा V I, P. I, 47, 6
 नीलेन साधकवासेन V II, I II 205 12
 नीलान्धपि सधोपि V I, P II, 376, 15
 नीलीशरः यथा भिन्द्याद् V II, P II, 145, 8
 नीलपर्वते V I, P II, 315, 15
 नीलीमधये तु गच्छद्वा V II, P II, 145, 6
 नीलीरत्नेन वस्त्रेण V II, P II, 140, 11
 नीलीरक्तं यथा वस्त्रं V II, P II, 144, 10
 नीलकर्म सधैरेन्द्र V II, P II, 150, 10
 नीलि विस्वय V I, P I 241, 7
 नृप पापानि सर्वाणि V I, P I, 255 3
 नृपा आदेः महा दीपा V I, P II, 320, 11
 नृपुर्गे गिरिदुर्गे च V I, P I, 464, 6
 नृपेण राज्ञ रजकं V II, P I, 391, 5
 नृपेण राज्ञ रजकं V I, P II, 394, 10
 नृपाना वरणा धर्मं V I P. I, 452 10
 नृपानि शासनः मोक्ष V II, P. II, 210, 12
 नृपस्य नृपस्यैवमन्त्रं V II, I II, 145 2
 नृपस्यार्थान्तर्निहितं V I, P I, 329, 8
 नृपस्य उपायं सधैरेण V I, P. II 123 11
 नृपस्यार्थं विना कारुण्यं V I, I, II, 116 13

नैक वस्त्रो ह्यन्मध्ये V I P I 424 2	नैमित्तिकं समाख्यात V II P I 7, 1
नैकवस्त्र प्रवर्तत V I P I 265 11	नैर्कृत वा V II P II 126 11
नैक आह्वय कुर्यात् V I P II 469 1	नैर्कृती दिशमातिष्ठेत् V II P I 313 4 314 14
नैकहस्तेन च जल V I, P I 426, 2	नैर्कृत्यानिषुविशेषम् V I, P I 224 13
नैतन्मम मत यस्मान् V I P II 97, 15	नैव केनच नाऽऽप्य V I P I 203 21
नैतन्मम मत यस्मात् V II P II 42 8	नैव गच्छति कर्तार V II P I, 214 12
नैताभ्या सदृशी मन्त्रो V I P I 372 2	नैव गच्छति कर्तार V II P I 214 17
नैतरयाम V I P II 261 3	नैवानिशीतो नास्युष्ण V I P I 456 16
नैत्ररोगी भवेत् प्रक्षय V II P II 272 1	नैवाद्दोत पापेय V I P II 190 8
नैत्ररोगो भवेत्तस्य V II P II, 248 14	नैवेद्य तु त्रयोदश्या V I P I 368 9
नैतयोरन्तर किञ्चित् V I P I 201 6	नैव नन्नादि यज्ये स्यात् V I P II 392 13
नैत्यके नास्त्रयनध्याया V I P I 348 12	नैवान्ये प्राणिन केचित् V II P II 208 14
नैतैरपूतैर्विधिवत् V I, P II 81 16	नैव पीत्रेण कृतव्य V I P II 462 17
नैत किञ्चिद्वामोति V I P II 81 9	नैवशिकानि च ततः V I P I 468 19
नैव स्वय तत्रभीयान् V I P I 403 15	नैव इमशानोपवन V I P II 102 8
नैमासिक काल कामौ V I P II 403 18	नैवगृहित क्रिरिकतव्यम् V I P II 177 7
नैमित्तिक तु कृतय V I P II 40 11	नैवासा भोजयच्छात्रे V I P II 424 12
नैमित्तिक र्भजात् V II P I 7, 8	नैष्टिकाना वनस्थाना V II P I 205 "
नैमित्तिकानि कायाणि V I I II 40, 6	नैष्टिकाना वनस्थाना V I P II 204 3
नैमित्तिकाना सशया V II P II 195 18	नैष्टिकाना वनस्थाना V I I II 254 7

- निन्दको द्विज-देवाना V II, P II, 221, 18
 निन्दितेभ्यो धनादान V. II, P II, 137, 14
 निन्दितेभ्यो धनादान V. II, P I, 17, 9
 निन्देहि लक्ष्मणैर्युक्ता V II, P. I, 4, 14
 निन्देह लोके भवति V. II., P. I, 36, 8.
 निनीयु कुलमुत्कर्षम् V. I, P. II, 74, 9.
 निनीयन् इण्ड शिक्षयादि V. I, P II, 160, 4
 निपातयति यो गा वै V. II, P I, 262, 2
 निपाते सहस्रम् V II, P I, 456 10
 निपात्य सञ्चरन्तवै V II, P I, 257, 17
 निबद्धसिद्ध-कण्ठरातु V I, P I, 234 12
 निमज्जातश्च मरत्यानाम् V. I, P II, 387, 8
 निमन्वर्णीया श्राद्धेषु V. I, P II, 379, 17
 निमन्त्रितेषु विधेषु V. I, P II, 257, 2
 निमित्तेष्वेषु सर्वेषु V. I, P I, 240 3
 निमित्तस्य विप्रस्य V I, P. II 257, 4
 निमित्तान्तरतः V I, P II, 331, 17
 निमन्वर्णीयं च्यवरात् V I P. II, 360, 13
 निम्नापेक्षाप्विज्ञानात् V II, P. II, 147, 15
 नियक्तो मुर्धनि V I, P II, 342, 10
 नियोगादुपवासेन V. II, P I 426, 5
 नियमा गुरुशुश्रूषा V. II, P I, 116, 6
 नियमा गुरुशुश्रूषा V II P II, 169, 11.
 नियमाचारलेखनात् V II, P II, 210, 9.
 नियमानिर्कमे तस्य V II, P I, 35, 4
 नियमेष्वप्रथमतस्तु V I, P II, 182, 9
 नियम्य प्रयतो वानम् V I, P II, 42 2
 निराकाराङ्गीकृते मन्त्रे V I, P I, 300, 7
 निरङ्गुट गृह्णित्वा तु V I, P II, 403, 1
 निरङ्गुणः सहसा क्रोधात् V. II, P II 61, 11
 निराचारस्य विप्रस्य V II, P I, 446, 10
 निर्णोद सर्वपापात् V. II, P II 193, 4
 निरोधनेन मन्थेन V. I, P. I, 455 14
 निर्दयं ज्ञातिमरण V I, P II, 235, 17.
 निरापे सुहृद मायी V II, P. II, 222 2
 निर्दिष्टकलभाक्ता हि V I, P. I, 452, 11
 निर्दिष्टप्यति मत्सर्वम् V I P II, 196, 17
 निरुद्धाद्यकर्म स्वयं V. II, P II, 270, 14

निष्ठाशरणो भागो V II, P. II, 276, 15	निवेद्येत् प्रयत्नेन V I, P I, 467, 14
निर्भया प्रतिपद्यन्ते V. I, P I, 474 18	निवारयति पापारक्षा V I, P I, 179 7
निरामिष सकृद्भुक्त्वा V I, P II, 360, 0	निवर्तितानि कर्माणि V. I, P I 137, 10
निराशा पितरो यान्ति V I. P I 363 8	निवेद्य गुरवे V I, P II, 43, 1
निराशाः पितरस्तथा V I, P II, 435, 9	निवेद्य गुरवेऽभीवाह् V I, P II 42 15,
निर्वपन्तु प्रसोदाया V II, P II 151 15	निवेद्यैवाऽपराधेन V I, P II, 466, 20
निर्वपन्तु विण्ढास्वीन् V I., P II. 176 6	निवारयामि मते V I, P II, 252, 11
निवास यावद्यदिनं V II P II 12 14	निश्चयार्थं विबुद्धाना V I, P I, 138, 8
निर्वस्यं वृद्धिगन्धं तु V I., P II., 174, 18	निश्चल स्थानभूतश्च V I, P II 163 6
निर्वासायानि यो विमं V I, P I, 403, 6	नि सार्धं वेतामस्याय V I., P. I., 41, 2
निर्वयं काष्ठानं भाण्डम् V II, P I, 171 11	नि श्वस्य प्रतिगच्छन्ति V I, P. II., 324 2
निरस्य तु पुमान् शुक्रम् V I, P II., 214 21	निषककाल सोमे न्य V I P II, 301, 6, 404, 1
निरस्य तु मती मताम् V I., P II., 278 5	निष्कृति व्यवहारार्थं V II., P I, 232, 17
निर्वेया निर्वपन्काराः V II., P. II., 271, 14	निषेकादीनि कर्माणि V II., P I, 310 1
निर्वीर्य मनुष्याणां V I, P. I., 351 7	निषेकादीनि कर्मानि V I, P I, 331, 1
निष्कान्निवर्त्यं तु V II P II., 271 13	निषेकादिदद्यान्नाम्नाः V. I, P II., 19, 6
निषेकादीनि व्याख्यातं V I., P. I., 372, 1..	निष्कालयो V II., P II., 87, 24
	निष्कालयो वृथा-वयो V II, P. I., 213 20
	निष्कान्ता कीदृशानिष्य V. II, P II., 243 16

- नैदिकी ब्रह्मवाती तु V. I, P. II, 48, 3
 नोच्छिष्टा माह्वेयशम्य V. I, P I 424, 13
 नोच्छिष्टा घृतमाह्वेयात् V I, P I, 425, 3
 नोच्छिष्ट तत्त्वविच तु V I, P I, 248, 14
 नोच्छिष्टो न शिवा कृष्यात् V I, P. I, 443, 15
 नोत्तरदनुपस्पृश्य V I, P I, 240, 8
 नात्तरापरा- V I, P I, 442, 11
 नात्तरीयमथ कुर्यात् V I, P. I, 263, 4
 नीत्वात्क प्रजापती V. II, P I 44, 17.
 नीत्वेन न वा वाचा V I, P. II, 92, 20
 नीत्कुर्यन्वहस्तो V I, P I, 329, 10
 नीत्केषु न पावेषु V I, P I, 352, 18
 नीत्केषु तत प्राज्ञो V I, P II 38, 12
 नीद्वहेत् कपिला कन्या V I, P. II, 55, 12
 नीपाकर्म नरा कुर्यात् V II, P II, 129, 9
 नीपतिष्ठति ततोय V. I, P I, 272, 19
 नीपतिष्ठति वदति V I, P I, 353 4
 नीपतिष्ठति तदसर्वम् V II, P I, 22 14
 नीपतिष्ठति तत्सर्वम् V I, P II 224 14
 नापतिष्ठन्ति ये मन्त्र्या V I P I, 301, 16
 नापमच्छेत्त मातृ V I, P II 67 18
 नापरुह्यात्प्रजस्वलात् V I, P. II, 78, 9
 नापरुह्यः V I, P I, 224, 6.
 न्यूनधिक न कर्तव्य V. I, P I, 233 1
 न्यायतो यस्तु भिषागी V. I, P. II, 189, 2
 न्याय्य प्रतीभितुं क्षाता V I, P II, 355, 17
 न्यास इति ब्रह्मा V I, P II, 176, 7
 न्यासेन तु भवेत्सोऽपि V I, P I, 362 1.
 न्यासापहारी V II, P II, 258, 6
 न्यासापहर्ता नरकात् V II, P II, 255, 16
 न्यासापहर्ता भिन्नधुम् V II, P II, 222, 1
 न्यस्तमल V I, P I, 419, 14
 न्युष्य पिण्डान् पित्र्यैस्तु V I, P II, 432, 2
 न्यस्यपत्र तु भुञ्जीत V I, P I, 417, 6
- प
- पञ्चिनेदी इयाचाकी V II, P I, 449, 20.
 पशुत्व तया ज्ञेय V II P II, 260, 15
 पञ्चव पादहीनाश्च V II, P II, 232, 13
 पङ्कजन्धीचधिर कुडी V II, P II, 245, 1
 पङ्कजन्ध पधिरा मूता V I, P I, 189, 6
 पञ्चक्रोश गयावेच V I, P II, 307, 16

- पञ्चगुञ्जात्मको माषो V II, P I,
 27, 7
 पञ्चामिर्भूमयो वा स्यात् V I, P II,
 144, 10
 पञ्चामिरप्यधीयानो V I, P II,
 341, 8
 पञ्च मासात् महाभौन V I, P I,
 427, 16
 पञ्चगव्य च तस्योक्त V II, P II,
 82, 3
 पञ्चगव्य न्यसेत्तत्र V II, P II,
 154, 5
 पञ्चगव्य विवेद् गोप्तो V II, P I,
 242 20
 पञ्चगव्य विवेत् प्रातः V II P I,
 439, 7
 पञ्चगव्यादानो नित्य V II, P I,
 253, 14
 पञ्चचूडा अङ्गिरस V I, P II,
 29, 1
 पञ्च चाभ्यधिके कृत्वा V II, P II,
 30 19
 पञ्च तस्य प्रणश्यन्ति V II, P I,
 378 4
 पञ्च च तस्य जानीयात् V I, P II,
 325 6
 पञ्चैतान् विन्तरो हन्ति V I, P II,
 364, 2
 पञ्चदशमासं पीर्णमास्यादि V II, P I,
 300, 10
 पञ्चदशं पुष्टि V I, P II, 318 3
 पञ्चदशाह वैश्यस्य V I, P II,
 209, 20
 पञ्चदश्या चतुर्दश्याम् V I, P I,
 158, 1
 पञ्चदश्या चतुर्दश्यात् V I, P I,
 282, 1
 पञ्चदश्या च धर्मिष्ठ V I, P II
 111, 4
 पञ्चदशरात्रेण V. I, P II,
 205, 1
 पञ्चधा च चतुर्धा च V. II, P I,
 43 1
 पञ्चधा विप्रतिपत्ति V I, P II,
 97, 1
 पञ्चधा संहृत कायो V I, P II,
 292 7
 पञ्चनखविष्णुवाशने V II 1 1,
 392, 5
 पञ्चाना तु चयो धर्मो V I P II,
 87, 7
 पञ्चाना महतामिया VI, P I, 323 17
 पञ्च पञ्चनखा भक्ष्या V I P II,
 349, 3
 पञ्च विण्डान् समुद्रुत्य V I, P I,
 270, 4
 पञ्चाऽपाने दशैकस्मिन् V I P I,
 229 11
 पञ्चाऽपाने दश योज्या V I I I,
 229 6
 पञ्चभि स्नापयित्वा तु V II P I,
 170, 9
 पञ्चम च तथा भाग V I, P I,
 378, 2
 पञ्चमे चापदचने V I, P I,
 470 8
 पञ्चमास्तमनादूर्ध्वे V I, P II,
 60 9, 61, 5
 पञ्चम पुनात् V I, 1 II,
 317, 15
 पञ्चमीमन्निष्ठ V I, P II
 322 4
 पञ्चमी मातरास्तु V I, 1 II,
 61, 1.
 पञ्चमी मातर V I, P II, 61 12
 पञ्चम्यारन्तरे इद्याम् V I, P II,
 323, 10

- पस्तुष्याऽऽपमने इत्यात् \ I, P I, 308, 5
 पस्तुर्नी वामभ्रातौ तु \ I, P. I, 367, 13
 पस्तुने रामने चैव V. I, P II, 61, 8
 पस्तुयहात् कुर्वीत V. I, P. II, 210, 10
 पस्तुयज्ञविधान च V. I P II, 211, 7
 पस्तुयज्ञास्तु या मोहात् V. I, P. I, 413 14
 पस्तुद्रो भोजन कुर्यात् V I, P I, 415, 11
 पस्तुरार्थं तु नाऽभीयात् \ II, P I 323, 4
 पस्तुगत्र निराहारा \ II, P I, 68 12
 पस्तुगत्र निराहारा \ II, P I, 164 6
 पस्तुरार्थं विवेह् पीत्या \ II, P I, 414 2
 पस्तुद्रा भोजन कुर्यात् V I, P I, 417, 1
 पस्तु वा एत महायज्ञा \ I, P I 11, 11
 पस्तुसुना गृहस्थस्य \ I P I, 380, 2
 पस्तुस्वनेषु चाऽऽपामेत् V I, P I 240 11
 पस्तुस्वापस्तु नारीणा \ I P II, 91, 9
 पस्तुहि तु चरेत्कृच्छ्र V II, P I 29, 8
 पण्डितस्यापि शूद्रस्य V II, P I, 328, 14
 पन्थानश्च विमुञ्चयन्ति \ II, P I 187, 6
 पक्वाभोपशं मेन V. II, P. II. 112 21.
 पक्वमापस्तु गृहीत्यात् V. I, P. II. 195 9
 पक्वाम्या हि पूर्वापि V. I, P. I. 456, 15
 पक्षे गने चाप्यभीयात् V I, P II. 143 11
 पक्षि गन्धीपयि-V. II, P. II. 112, 12
 पक्षि गन्धीपयीता च \ II, P. II. 111, 5
 पक्षिजम्भं गथाप्राप्तम् V. II, P I. 197, 8
 पक्षिणा V II, P. II, 133 4
 पक्षिणा पौपकी यश्च \ I, P II, 11, 7.
 पक्षिणः प्रेतकृपेण \ II P I. 21, 1'
 पक्षिण्यरादिष्हे V. I, P. II 201 6
 पक्षापी च रथौ पष्ट्यात् \ I, P I, 252 11
 पक्षि कष्टि सुग ध्यात् \ II, P II, 270 15
 पक्षान्तरेऽपि कन्धार्ये \ I, P II 321, 9
 पक्षत्रयऽतिवृच्छं स्यात् \ II P I 424 9.
 पक्षं पक्षे रामभीयात् \ I, P II 145 2
 पक्ष्यात्मनो राजह V I P I 355 14
 पक्षीमानथा कृत्वा \ I, P I 310 5
 पक्षिप्री तु विवेदिण \ II P I 303 10
 पक्षिपयश्च सुवासिन्य \ I, P II 75 4

पण्यपु चैव सर्वेषु V I, P II, 263 4	पतिनसादित्रीक V II, P II, 121, 2
पण्ड लेपन चैव V. II, P II 262 18	पतिनस्मरणार्थे V. I, P I, 403 7
पतिह V II P II, 138, 20	पत्नी पुत्ररत्नया पौत्रा V I P II, 468, 7
पतिहचण्डाल V I P I 277, 9	पत्नीवदस्त्रे V. II, P II, 237, 3
पतिनामिच्छितामिच्छ V I P II, 286 16	पत्नी द्योत्तरं यथेष्टधन्ने V I, P II, 170, 3
पतिनामेक्षितामेक्ष V II, P I, 133 1	पत्नी श्राद्धिच वाग्याध V I, P I, 383 13
पतिनोरपन्न पतिनी भवति V II, P I, 29 3	पत्न्या पुत्ररत्न तत्पुत्र V I, P II, 467, 5
पतिना तु द्विजो गत्वा V II, P I 328 13	पत्न्यै प्रभार्या इत्याहु V I P II, 432, 4
पतिना ऽन्वयस्त्रियो गत्वा V II, P I 307, 15	पत्न्यभावे तु सोढा V I, P II, 462 1'
पतिनाना न बाह इत्याह V I, P II, 226 9	पतिनया स्त्रिया ऽक V II P I, 37, 13
पतिनाना न बाह इत्याह V II, P I, 20 8, 21, 13	पत्या शंकर कर्तव्य V I P II, 450 17
पतिना पट्टममा वा V II, I I, 246, 8	पत्यन्तपुराहितानिच V I, P I, 470, 16
पतिना पट्टममा च V II, P I, 248 1	पतिह बहुविधं चाल्य V I, P I, 470 11
पत्यवमानता विधी V II, P I, 117 15	पत्यवापकः V II P II, 37 12
पत्यवर्धे पत्नीरत्न V I P II 113 9	पत्या ऽपाराधार्थे V II, P I, 424 18
पतिनाऽपेक्षिता V II, P I 8 8	पत्यवाप्यापना वाध V I, P I, 245 10
पतिने वाज्यविद्या तु V II, P II 20 1	पत्यवाप वाधने चत्यान V I, P I, 145 9
पतिनेदुपिन कृत V II, P I 153 19	पतिना धर्मवर्ती V I, P II, 47- 11
पतिनाम्न प्रकीर्तिना V II, P I 20 8	पतिनीके न ना चाल्य V II, I I, 3 0, 12
पतिनाम्न नरेद्विद्यः V II, P II, 145, 3	

पत्रपुत्रक वा V I P II, 405 14	पयो वधि च मद्यं च V I P I 481 16
पत्र पुत्रं फलं वाऽपि V I P II 37, 6	पयो वधि विकारादि V II P I, 141 15
पत्रमित पत्रकृच्छ्र V II, P II, 181 L	पय विवेत्तु रूपक्षे V I P II, 144 11
पत्रशाक शिली हत्वा V II P II 255 /	पय विवेत् विरात्रेण V II P I 412, 18
पति विस्वाऽभरुण स्वन् V II P I, 86, 7	पय विचशिरात्र वा V II P I 88 ~
पत्नति नागबहुला V I, P I, 45 1'	पय पायता ऽपुत्राणा V II P II 117 13
पदापीना क्षमा भूमि V I P I 407 8	पयोभक्षण V II P II 108 20
पदात्त यस्ताडयति V II P II 24 15	पयायी पद्मगन्ध्यानी V II P I 253 3
पदानिबहुला सेना V I, P I 407, 9	पयसा वाऽपि मासेन V II P II 106 13
पद्मसोभा V II P II 157 4	पराकण निगुद्वि स्यान् V II P I 100 19 300 4
पद्मसकैश्च रुद्राक्षै V I, P I 300 18	पराक समकृच्छ्र च V II P II 200 '
पद्मसौर्धालन जु V I, P I 300 8	पराक-समकृच्छ्रजाण V II P II 100 17
पद्मसुम्बर-विल्वाना V II P I 317 17	पराक नत्र कुर्वीत V II P II 119 1
पद्मन चैव ध्युहेन V I P I 408 13	पराकृता परा यस्मान् V I P I 74 4
पद्मानि चाधसुत्र च V I P II 158 9	पराकत्रयस्युक्तम् V II P II 129, 10
पद्म विस्वा ऽर्क धनूर V I P II 3 3 14	पराका नाम कृच्छ्रीऽय V II P I, 37 5
पद्मस्य मुकुताकारं V I P I 56 10	पराकमय वा कुट्टु V II P II 106 7
पयो वृत् वाऽऽमरणात् V II P II 63 0	पराकीर्षिपानतु V I, P I 20 3
पयो वधि पुत्रे कुवात् V I P I 301 16	पराकाल्पर्यभासे स्यात् V I P I, 20 0

परिक्षीण V II P II ०३७ ७	परित्यक्ता ऽऽचरेत् पाप V II P I ०५ २
परिक्षिता स्त्रियश्चैव V I P I ४७१ ११	परित्यागस्तपो दानम् V II, P I ४ ८ १४
परिक्षा दृक्ता सर्वा V I P I ४४९ ६	परित्यजेदर्थं कामौ V I P I ०२० ९
परिक्षय धर्मविदुष्या V II P I १३१ २०	परित्यज्जघैना विभृयात् V II P I ३३७ १०
परिक्रमो ब्राह्मणस्य V I P II ९८ १६	परित्याज्याः स्विया भावा V I P I १०९ १
परिच्युननु च स्नानात् V I I I २४३ ११	परित्यजति ये मोहान् V I P II १६० ७
पर चैव लघुं मन्वेन V II P II १८७ १३	परच्यह वायुभय V II P II, १७० १२
परिच्यारका एकादश्याम् V I P II ३१७ २	परपाकनितृप्तस्य V II P I ४४ ७
परिच्यार्यास्मरु कर्म V I I I ८६ ८	परपनापन V II P II २१३ १
परिचार्यु यज्ञत V I P I १८९ ४	परपत्नी तु या स्त्री स्यात् V I P I ३२५ १०
पर्ययवर्षणादुप V II P I १०४ १०	परपदिग्धानेन V II I II, ०१० ०
पराजयश्च सद्गुणे V I P I ४६० ३	पारपूलकलखाद्य V I P II, २०१ १३
परार्द्धुम्बर-राजीव V II P II १६० -	पर परमहसस्तु V I P II १०४ ०
पणमूल भवेत् द्याधि V I I I ४३४ १६	परपुत्रापति स्तेन V I I II ३४९ ४
परिणीय सगोत्रा तु V I P II ७२ १३	परपुत्रासु भार्यासु V I P II, १९ १९
परार्णवी V I P II १४४ ५	परपुत्रासु भार्यासु V I I II ०५० १
परतो दधराभाद्येत् V I I II ४५० २	परपुत्रासु च स्त्रीसु V I I II ०५० ५
परते परतो ऽनुद्धि V I P II ०६० २१	परपुत्रादस-तु V II I II, ०२० १२
परिता मज्जने निरत्य V I, P II ००१ १४	परपुत्रि प्ररान्ता च V II P II ०६९ -
परिमुञ्चन भावेन V I P I १०० १०	परिभाकरं वारं V I P I १६० ४

- परिबोधात् परिच्छेदात् V I, P II, 201, 12.
- परिभूतानपद्य स्यात् V I, P II, 112, 13
- परिभूतानपद्य स्यात् V. II, P I, 354, 11.
- परमेकाहना वपात् V I, P II, 234, 5.
- परमेकाहम् वपात् V I, P II, 232, 20
- पर मातुर्निजाया यत् V I, P I, 14, 20
- परमर्षे जैमिनि V I, P I, 56, 9.
- परमहसा न षण्डधरा V I, P II, 200, 10
- पर्येत् पृथिवीं नित्य V I, P II, 178, 16
- पर्याप्तभोगा धर्मिणः V. I P II, 87, 2
- परियद्रा याञ्जक V II, P I, 49, 3
- पर्येषितभोजी V II, P II, 258, 4
- पर्येषतर्भानास्वीये V I, P II, 415, 16
- परु लक्षविभ V II, P II 247 2
- परिवायी शता V II, P I, 49, 2
- परवारणामी V II, P II, 269, 18.
- परवारान् न मच्छेत् V I, P II, 102, 13
- परवारान् न मच्छेत् V I, P. II, 102, 13
- परवारान् हरन्तश्च V. II., P. I., 21, 4
- परवारान् हरन्तश्च V. I, P II, 226, 3
- परवारोपसेवा च V. II., P. II., 212, 8
- परवारानिगामी च V. II., P II, 271, 12.
- परवारानिगमने V II, P. II, 265, 7
- परवारानिगमनम् V II, P. II., 99, 17
- परवारानिगो मोहात् V I, P II, 357, 5.
- परवारानिगर्षो ङु V. II, P II, 266, 9
- परवाररता केचित् V. II, P II, 219, 12
- परवाररति पुंसाम् V I, P. II, 102, 14
- परवाररतश्चैव V II, P II, 230, 11
- परवाररु न चापि V II, P II, 272, 7
- परद्वय्याप्यभिधायन् V II, P II, 221, 2
- परद्वय्याप्यभिधायन् V II, P. II, 214, 5
- परद्वय्यापहारी च V II, P II, 261, 14
- परद्वय्यापहारी V. II, P II, 230, 2
- परद्वयेष्वभिधानं V II, P. II, 212, 3
- परानिस्ता V II, P. II., 247, 3
- परतश्चाय V I, P I, 369, 17
- परिभ्रितं द्युषो देवो V. I, P II, 398, 16
- पर्याप्तानि राजेन्द्र V. I, P II., 102, 2

पर्वण्यौदधिके कुरुं V I, P II, 128, 3	पारिवपण प्रधास्त हि V I, P II, 417, 14
पर्वण्यौदधिके कुरुं V. I, P II, 128, 7	परिवेषयेत्तु प्रयत्न V I, P II, 419, 12
परिविचिता V II, P II, 100 1	परेषा चेतस क्लेश V II, P II, 239, 14
परिविचिता चानुजेन V II, P I, 16 4	परिवर्त्तन तेषा स्यात् V II, P I, 209, 16
परिवेत्ता तथा लोके V II, P II, 34, 7	परिवस्तम्पदश्चैव V II, P I, 236, 13
परिवेत्ति परीवेत् V II, P I, 50, 17	पर्यत् सचिन्त्य तत् सर्व V II, P I, 236, 15
परिविचि परिवेत्ता V I, P II 359, 9	परेषु पापचित्तेषु V I, P I, 74 8
परिविचि परिवेत्ता च V II, P I, 49 20	पर्यसा कार्यते वत्तु V II, P I, 3, 10
परिविचि परिवेत्ता च V, II, P I, 49, 17.	पर्यदि ब्रूहि तत् सर्व V II P I, 235, 20
परिवेत्ता स दिक्षेय V I, P II, 354 6	परिवद्या ब्राह्मणाना V II, P I 231, 5
परिविचिष्यश्च V II, P I, 49, 2	पर्यद् वा ब्राह्मणाना च V II, P II., 67, 11
परिविचिनाशाय V II, P II, 239, 10	पर्यद् वा ब्राह्मणाना तु V II P II, 74, 3
पर्वतापि नदीतीरे V I, P I 266 4	परेषा रसना-छेदी V II, P II, 248 15
पर्यालंक्रमकारी तु V II, P II 227, 13	परिम्हते शुचौ देशे V I, P II, 302 4
पर्वतनिकुञ्जेषु V I, P II, 305, 4	परस्परविनो मस्या V II, P II, 268 12
पर्वमैथुनी V II P II, 269 17	परस्पर भावयन्त V I, P I, 150, 13
परिवेत्तन V II, P II, 100 1	परस्य कामदेवस्य V I, P I, 74 6
परिवेत्तनी कन्या V II, P I, 49 2	परस्य योषित हत्वा V II, P II., 223, 6
परिव्राजका अपि V I, P II 189, 15	परास्य शक्ति V I, P I, 104, 10
पर्ववर्जं ब्रजश्चैना V I, P II 99, 2	परस्त्रियन भावेत V. I P II, 133, 8
परिविधिवान कृष्ण V II, P I, 50, 6	

- परस्वदिङ्ग्या दानम् V. I., P. I., 168, 16.
 परस्वहरणं V. II., P. II., 99, 16.
 परिहृत्य ततो भूयो V. II., P. II., 244, 12.
 परहंसखिदण्डं च V. I., P. II., 164, 9.
 पलाण्डु गृञ्जनं चैव V. II., P. I., 400, 13.
 पलाण्डोर्वसु आतयः V. II., P. I., 401, 16.
 पलाण्डुं विद्वन्नाहं च V. II., P. I., 402, 18.
 पलाण्डुं चैनगृन्ताकं V. II., P. I., 401, 12.
 पदद्वयं तु प्रगृह्यं V. II., P. I., 141, 9.
 पत्न्यौप-सृग-व्याप्त- V. II., P. I., 281, 9.
 पत्न्या-स्यदिग-श्वर्याः V. II., P. I., 192, 10.
 पत्न्या-पत्न्येषु V. I., P. I., 416, 9.
 पत्नैः षोडशानियुक्तं V. I., P. I., 194, 1.
 पत्न्यस्युक्तं चैवः V. II., P. I., 27, 3.
 पत्न्यैः सति चैव कर्त्तव्यं V. I., P. I., 292, 9.
 पत्न्यैः पुण्यवर्तिन्यैश्च V. II., P. I., 414, 7.
 पत्न्यैः स्याद्विद्वद्गणितं V. II., P. II., 115, 15.
 पत्न्यैः स्य इति मन्त्रेण V. I., P. II., 406, 3.
 पत्न्यैः स्यात्तु V. I., P. I., 346, 14.
 पत्न्यैः स्यात्तु V. I., P. II., 406, 12.
 पवित्रपाणिर्दण्डी च V. II., P. II., 60, 6.
 पश्चात् कार्यानुसारेण V. II., P. I., 211, 14.
 पश्चात्तद्विधेयैर्त्तैर्यम् V. I., P. I., 227, 5.
 पश्चात्तु वाणिजा प्रोक्तं V. II., P. I., 184, 14.
 पश्चात्तपो निराहारः V. II., P. I., 428, 7.
 पश्चात्तपो निवृत्तिश्च V. II., P. II., 145, 17.
 पश्चिमोत्तर-पूर्वेस्तु V. I., P. II., 280, 7.
 पश्चिमतः श्रीवत्साय V. I., P. I., 264, 17.
 पश्चिमे मुनि-य-श्वरैः V. I., P. I., 234, 5.
 पशुन् भुङ्क्तेभ्योऽप्यौ तु V. I., P. II., 315, 16.
 पशुन् इत्या तया साम्यात् V. II., P. I., 93, 12.
 पशुना यजेत V. I., P. I., 303, 19.
 पशुनां रक्षणं कर्त्तव्यं V. I., P. I., 476, 13.
 पशुवश्च गुणान्नाथ V. II., P. II., 217, 16.
 पशुवन्तौ भगवद्गणं V. II., P. II., 232, 10.
 पशु-मण्डक-मण्डक- V. I., P. I., 159, 5.
 पशुवश्च-गुणान्नाथ V. I., P. I., 373, 11.
 पशुनां तु गमासीनः V. I., P. I., 305, 12.
 पशुवन्ति गमासीनः V. II., P. II., 244, 1.
 पशुवश्च विद्वद्गणितं V. II., P. II., 272, 9.

पाण्डुरोगी V II P II 263 8	पात्राणि चालयेच्छास्त्रे V I P II 435 11
पाण्डुरोगी गण्डमाली V I P II 358 18	पात्राणि तु वहेदमौ V I P II 226 18
पाकयज्ञाः V I P II 17 20	पात्राणामपि सत्याश्च V I P I 185 3
पाकयज्ञान्यजेत्सिद्धं V, I P I 168 9	पात्राणि सादयित्वाऽथ V I I II, 159 5
पाकयज्ञैर्देहायज्ञैः V I P I 40 ^o 13	पात्रे धनं वा पर्याप्तं V II P II 54 11
पाकं सर्वं नुपानीय V I P II 419 15	पात्राश्च जलमावाय V II P I 300 8
पापीनं रोहितं V II P I 389 6	पात्रभूतीऽपि यो विभ V I P I, 188 11
पापीनं राहितं चापि V II I I 40 ^o 6	पात्रेभ्यो वीर्यं नित्यम् V I, P I 180 3
पाप्मात्रावसायी तु V I P I 151 9	पात्रैरीदुम्बरैर्वैद्यात् V I P II, 391 10
पाणिमहणिका मन्त्रा V I I II 92 16	पात्रं वायुकरे लिप्ता V I P II, 188 5
पाणिमहणसंस्कार V I, P II 98 5	पात्रं विदुर्मेत् V I, P II, 167, 13
पाणिमहणसंस्कारात् V I I II 9 ^o 21	पात्रं विलामय तासु V I P II 159 4
पाणिप्रक्षालनं दद्यात् V I, P II 40 ^o 6	पात्रेषु दर्भात्तर्हितानु V I, I II, 40 ^o 9
पाणिभ्यामुपसंश्लिष्य V I P II 417 6	पात्रं उत्पन्नं पात्रं तु V II I I 203 20
पापिं मूर्ध्नि समाधाय V I P I 43 ^o 2	पात्रुके चापि पौषार्थं V I I II 15 ^o , 7.
पातक्राविष्टु सर्वेषु V II, P II, 203 13	पादवीली स भवति V II P II 249 2
पातनं चैकमुद्गस्य V II P I, 267 7	पादऽङ्गुलानवचनं V II I I 28 ^o 8
पातं मातुर्वंध्या मातं V I, P II, 239 19	पादाङ्गुलदोषोऽपि म्यात् V II P I 1 74 3
पातु मां सादनीं शमी V I, P II, 187 90	पापी चाऽऽयुजनं V I I I 23. 4
पातयेदित्येकं पातु V I, I II, 39 ^o 13	
पात्राणां चमत्तना च V II, P I, 162 2	

- पाद चरोद्गोधवधे V II, P. I, 247, 7.
 त्वं चरोद्गोधवधे V. II., P. I, 254, 1
 दि ह्यु नख रोमाणि V. II., P. I, 264, 10
 त्व ह्यु द्युद्रहस्यायान् V. II., P. I, 251, 5.
 गदैनैकन कौन्तेय V I., P. I, 132, 15.
 गदोनकृच्छ्रुद्विष्ट V. II., P I, 423, 14
 पादोन धनिय कुर्यात् V. II., P. I, 231, 15
 पादोन धनिय कुर्यात् V II., P II, 74, 10
 पादन पाठनाक्रम्य V I., P. II, 424, 11
 पादन्युन तु गार्दध्यान् V II., P. I, 265, 4
 पादेन ब्राह्मण स्पृष्टा V. II., P. I, 455, 2
 पादेन न्दसन धर्म V I., P I, 132, 5
 पादप्रसात्नोच्छिषण V I., P. I, 246, 6
 पाद मविटोऽधर्मस्य V. I., P I, 82, 8
 पादौ बालेषु दातव्य V II., P. II, 64, 7.
 पादायङ्गात्पुडासैन्तु V. I., P I, 404, 2.
 पादाश्वा धरणी स्पृष्टा V. I., P I, 415, 16
 पादाश्वा प्रीयते विष्णुः V. I., P I, 250, 5
 पादं चैव तथेवार्थे V. I., P II, 377, 8
 पादं ह्यतीयया चैव V. I., P. I, 364, 4
 पाद्यमाचमनीय च V I., P II., 396, 13
 पादाविति पदुक्तानि V. II., P. I, 265, 15
 पादापादाय वैद्यों द्वौ V I., P II., 361, 12
 पादोन व्रतभाष्ये V II., P I, 266, 5
 पादोन व्रतमुद्विष्ट V. II., P. I, 265, 21
 पादपौत्रक्रिया कार्या V II., P I, 247, 12
 पादौ शुची ब्राह्मणाना V II., P I, 190, 1
 पादोऽन्यद्वनमाधे तु V II., P I, 266, 4
 पादहीन चोत्त पूर्वा V II., P I, 161, 7.
 पादहीनि विद्यावर्जं V. II., P I, 204, 8
 पादमक्षा स्त्रियश्चैव V I., P I, 473, 10
 पानीयानि पिबेद् येन V I., P I, 426, 14
 पानीयमप्यत्र तिलैर्विमिश्रं V I., P II, 311, 5
 पादस ब्राह्म माशुक्तं V II., P II., 77, 17
 पादं कुस्मितमिदवाह V. I., P II., 392, 12
 पापकृन्तुव्यते पापान् V. II., P. I, 428, 11
 पापकृघाति नक्तं V. II., P II., 209, 13
 पापानामनुकृपाणि V. II., P. II., 202, 14

पाप निवेद्य विप्रेभ्य V II, P II, 113, 5	पार्ष्णेनैव विधिना V. I, P. II, 319, 7.
पापप्रसक्तान्मु यत V I, P I, 84, 2	पारावत कपोतौ च V. II, P II, 383, 11
पापरोम्यभिदास्तश्च V. I, P II, 351, 1	पारिव्रज्य गृहीत्वा तु V I, P II, 13, 2
पाप द्रतेन सजाद्य V I, P I, 187, 13	पारुष्यमनृत V II, P. II, 212, 18
पापघोषास्तु भवति V. II, P II, 253, 2	पारुष्यमनृत चैव V. II, P II, 212, 5
पापिष्टु निरता नरा V. II, P I, 6 11	पालनेनैव भूताना V I, P I, 453, 0
पायस कुसर चैव V II, P. II, 228, 3	पालनेनैव भूताना V I, P I, 452, 14
पापिष्ट दुर्भग चान्ध V I, P I 241, 12	पालन विक्रयश्चैव V II, P. II, 145 2
पायस शाकमज्ज वा V II, P I, 302, 1	पालाधिष्यति वृद्धत्व V I P II, 305 7
पारुष्टेप च सामानि V II P II, 159, 7	पालेवतैरानुकैश्च V I, P II, 370 10
पार्ण राजत साम्राणि V. I, P II, 391, 15	पालाद्य धारयेदण्ड V II P. I, 301, 2
पारिविद्याना हि पात्राणा V. II, P I 124 11	पालाद्य पद्मपत्र वा V. II, P. I, 434 8
पारदारिकचौरासनाम् V II, P II, 210 11	पालासोभ्योविना न स्यु V I, P II, 392 18
पारदार्यं पारिविद्य V II, P II 101, 8	पालाद्य सन्धि कार्या V I P II, 40, 5
पारम्पर्यागतो देषां V. I, P I 152 1*	पावन सर्वभूताना V II, P I, 248 18
पार्ष्णं कुरुते यस्तु V. I, P II 466 7	पावमान्य V II P II, 157 3
पार्ष्णं चैति विज्ञेय V. I, P II, 299, 16	पावमानीस्तथा कौत्स V II P II 159, --
पार्ष्णं स्वानिनिर्धर्यं V I, P II, 470, 2	पाशष्टेत्ता तु यस्तम्य V II, P II, 24 4
पार्ष्णं तस्य कर्तव्यं V I, P II, 446, 17	पाशाच्छित्त्वा तथा तस्य V II, P I, 24 8
	पादपङ्कानाभिदाना च, V II, P I, 372, 14

- वितरो चैन्मृतौ स्यात् V I., P II., 234, 15.
 वितरो च यदैकस्मिन् V. I., P. II., 468, 8.
 विनुज्येष्टस्य V. I., P. II., 46, 15
 वितरो न प्रशसन्ति V. I., P. I., 298, 15
 वितुर्भगिन्या मातुश्च V. I., P I., 332, 12
 वितुर्भा भजते शील V I. P II., 73 21
 वितुरभावे सत्याचार्ये V II., P I., 68, 8
 वितरो यत्र पूज्यन्ते V I., P II., 466, 10
 वितुर्यस्य तु नाधान V II., P I., 52, 17
 वितुर्वरस्य च ततो V. I., P II., 245, 17
 वितरश्चैव साध्याश्च V II., P I., 218, 14
 वितरस्तेन तृप्यन्ति V. I., P II., 416, 2
 वितरस्तस्य षण्मास V I., P II., 427, 12
 वित्वादीन् मात्वादीन् V I. P. I., 309, 9
 वित्र्यादिक च वै सर्वे V II., P I., 481 12
 वित्र्यप्राम्हणहस्ते स्यात् V I., P II., 414 7
 वित्र्यमा निधनात्कार्ये V I., P II., 397, 9
 वित्र्यमन्त्रवर्जनम् V. I., P. II., 459, 10
 वित्र्ये य पङ्क्तिर्धन्य V I., P II., 414, 21
 वित्रोरनमिमान् धीर V. I., P II., 447, 8
 वित्र्ये कल्पितं पूर्वम् V. I., P. II., 190, 13
 वित्र्ये निर्वयेत् पाक V. I., P. II., 442, 1
 वित्रोरुपरमे पुत्र. V. I., P. II., 468, 1.
 वित्रोरुपरमे स्त्रीणाम् V I., P II., 247, 9.
 वित्रोर्विवदमानो- V II., P II., 258, 6
 वित्रोराशौचमध्ये तु V. I., P II., 291, 12,
 वित्रा विप्रमानश्च V I., P II., 350, 19.
 वित्रो आङ्गे सम्प्राप्ते V I., P. II., 468, 17
 वित्रोस्तु यावदाशौच V I., P II., 291, 17
 वित्रो स्वसारि तद्वश V I., P. II., 251, 14
 वित्र्यत् पालयेत् पुत्रान् V I., P I., 335, 7
 वित्र्य V. II., P. II., 93, 1
 वित्र्य गुरु शौचिवान् V. I., P II., 345, 10
 वित्र्यननयस्यैव V. II., P I., 32 2
 वित्र्यशरगमने V. II., P., 325, 14
 वित्र्य-आनुनासिक च V II P., 318, 14
 वित्र्यपुत्रान् सापत्नान् V I., P I., 354, 16
 वित्र्यपुत्रान् सापत्नान् V I., P I., 354, 13

- पितृभ्य मातामह मातुल-V. II, P. I, 15, 11.
 पितृभ्य सखि-शिष्यस्त्री V. II, P I, 324, 15
 पितृभ्यस्त्रीगमने V II, P I, 317, 14.
 पितृवेदमनि कन्या तु V II, P. I, 461, 3
 पितृवदया मातृवदयाः V. I, P I, 360, 3
 पितु शतगुणं शत V I, P. I., 186, 11.
 पितु शेषेण शुद्धि स्यात् V. I., P. II, 267, 18
 पितृत्वसा मातुलानी V II, P I, 318, 7.
 पितृत्वसारं मातुश्च V. II, P. I, 325, 18
 पितृत्वस्यसुतां मातुलसुता V II, P I; 337, 10
 पितु सर्सी तथा गत्या V II, P I, 325, 12
 पितृस्तु इतिनामेतु V. I., P. I., 351, 12
 पितु स्वसार मातुश्च V II, P II, 317, 7.
 पितृहा यानि वैशाख्य V II P II., 248, 10
 पिण्डश्च सप्तमस्तेषा V I, P II, 58, 13, 222, 13
 पिण्डोर्दोऽशहरथैषां V II, P I, 12, 3.
 पिण्डानेतद्धि घालानां V II, P. I, 103, 18.
 पिण्डनिर्वपण क्रियन् V I, P II, 424, 13
 पिण्डनिर्वपणं कुर्यान् V I, P. II, 461, 1
 पिण्डालुकाश्च तृणैर् V. I., P. II., 378, 6.
 पिण्डनिवृत्ति V. I, P. II, 60, 6, 2, 1; 223, 4
 पिण्डानष्टौ सम्भीयात् V II, P. I, 303, 19.
 पिण्डयज्ञं चरु होमम् V. I, P. II, 211, 17.
 पिण्डावशिष्टमन्न च V. I, P. II, 422, 6
 पिण्डसम्बन्धिनो ह्येते V I, P II, 58, 7.
 पिप्पला मरिचे चैव V I, P II, 369, 14
 पिपीलिका कीट-पतङ्ग काया. V I, P I, 356, 5
 पिपीलिका तु मासांस्त्रीन् V. II, P. II, 266, 5.
 पिपीलिकामथ्यो वा V II, P. I, 304, 5.
 पिषेच नियताहार. V. II, P II, 182, 3.
 पिबन्तु द्वादशवर्षाणि V I, P. II, 189, 4.
 पिबतो मेहसथैव V II, P. II, 143, 17.
 पिबतो अल्पनेत्रोय V. I, P. I, 426, 2.
 पिबेद्यदि हि तन्मोहान् V. I, P. I, 126, 6.
 पिबेदा गोमूत्रवाचकम् V. II, P I, 406, 11.
 पिधाय बुध्या द्वाराणि V. I, P. II, 162, 5
 पिबन्नि देहित मातु V. I, P I, 362, 14.
 पिबन्नि धे नरा देवि V. II, P. II, 239, 15.

- विचिन्त शिरसो देवा. V. I, P I
263, 11.
- विद्यात्रांश्च सुपर्णांश्च V. I, P I.
356, 17.
- विद्युन्. कूटसावरी च V. I, P II.,
358, 19
- विद्युना. क्रूरकमाण. V II, P. I,
210, 1.
- विद्युना-ऽनृत्तिनोश्चैव V II. P I.
361, 7.
- विद्युना-ऽनृतवादि क्षतधर्मा- V. II,
P. I, 388, 12
- विद्युनःपूतिनास' स्यात् V II., P II.,
233, 1
- विद्युन्-भूणहन्तृभ्या V. I, P I.
182, 2.
- वीहामप्रियकर्ता च V. II, P. II.,
248, 1.
- वीमात्रिउष्टं तु पानीयं V II, P I.
397, 17.
- वीत वैश्यस्य शुकम्प V I, P. I,
261, 5.
- वीतावशिष्टं सोऽयानि V I P. II.,
425, 8.
- वीतावसेवितं सोऽय V. I, P I.
426, 5
- वीतावसेवित वीत्या V. II, P I.
440, 11.
- वीत्याऽवीऽश्वेष्यमाणश्च V. II, P.
II, 101, 13
- वीत्याऽऽपेक्षानमनीयान् V. I P.
विश्वानाम् 12.
414, 7.
- वीत्याश्च V I, P. II.,
विश्वना विश्वनास्या
277, 9
- विश्वमन्त्रवर्जितम् V. II P II.,
459, 10
- विश्वे च परिपूर्णम् V. I., P I.
1, 21.
- पुण्य कन्यागतः सूर्यः V. I P II
321, 6
- पुण्यक्षेत्राभिगमन V. II, P. II
161, 14
- पुण्याक्षेपी V II, P. II, 237, 13
- पुण्ये तिथौ मुहूर्ते वा V. I., P II
24, 11.
- पुण्यतीर्थे गवां गोष्ठे V. I, P. I
307, 10
- पुण्यस्य सप्तयान् पापी V II P
II, 264, 4
- पुण्य देय प्रयत्नेन V I, P. I.
191, 18.
- पुण्यान्यन्यानि कुर्वीत V. I, P I.
169, 17.
- पुण्यर्गिभरभिन्मन्त्र्याऽऽपे V II, P I,
170, 6
- पुण्याश्च विश्रुता नव्य. V. I, P II.
133, 7
- पुत्रका इति होवाच V I, P I.
334, 8.
- पुत्र कुर्यात् विनु भ्रातृ V. I, P.
II, 462, 7
- पुत्रजन्म विवाहादौ V. I., P. I.
300, 12, 404, 6
- पुत्रजीवन्तौ माला V I, P. I,
309, 2
- पुत्रगाराशयय प्राप्तौ V. I., P. I.
485, 16.
- पुत्रानुत्पाद्य V. I P II, 140, 1.
- पुत्रानायुन्तयाऽऽर्थायम् V. I, P II,
320, 7.
- पुत्रा पशुभ्याम् V. I, P. II.,
316, 19.
- पुत्रं पुत्रगुणैर्मुक्तः V II. P I,
46, 8
- पुत्र.पौत्र प्रपौत्रौ वा V I, P II,
461, 21.

पुत्राभाव तु पत्नी स्यात् \ I I II 46 ^o ७	पुनगुणवन वद्यात् \ I P II ७) १०
पुत्राभाव सपिण्डा \ I P II ० (7	पुनराचम्य \ I P I 4 I I पुनदहनमत्रैश्च \ II I I 71 8
पुत्राभाव सपिण्डाम्नु \ I I II 4 6	पुनश्राद्धक्रियाभाव \ I I II 151 17
पुत्राभवाऽप्यथ ऋत्विज् \ I I I 383 1१	पुनर्न च विवेच्यतात् \ II P II ५3 10
पुत्रमास दरं भोजु \ V I P I 19J 13	पुनरप्यपकूप्यते \ V I P II 4०4 16
पुत्रवधापि वतैरन \ I I I 315 8	पुनर्भोजनमध्वान \ I I II 443 19
पुत्रैः शान्तमात्रोभान् \ I P I 31 ^o 3	पुनर्भोजनमध्वान \ I I II 441 2
पुत्र ईश्वर च सोमाश्च \ I I II 31 2	पुनर्भू प्रथमा धीवता \ I I II 5 ^o 19
पत्रय नार्या निमित्त्य \ V I I II 13J 8	पुनर्भावे \ II I II 48 II पुनर्वसु प्रधापिता \ I P I 80 17
पत्रम्नु स्थापित भावे \ II I I 356 7	पुनश्च गामयनेश्च \ I I I 73 8
पुत्रस्य स्थापित नाश्च \ II I I 35 10	पुन मृष्टी सुगोमत्या \ II P I 335 21
पुत्र स्थावरभाव तु \ II I I १० 3	पुन पादशान्तिश्च \ I I I 368 13
पुनर्हित स्थलयज्ञन \ I I II 14 4	पुनस्नान्ती भवति \ II I II 16 ^o 5
पुनराश्रयि श्वा नारी \ II I I 5 ^o 19	पुन शान्तनाय \ I I I 3 ^o 5 15
पुनानि वृत्तम्यास \ I I I १२ -	पुन स्नाननद्या \ II I I II 3 पुनस्नाननद्या \ II I I I 3 पुन स्नाननद्या \ I I II 3 १ १
पुनर्न श्वस्तार \ II I II 14	पुन संश्रान्तन्य \ II I I ३८
पन पाकमुवासाय \ I I I 4 ^o 1 ^o	पुन साहस्य चामरि \ II I I 4
पुन पाश वद्याहान् पाक \ I I II ७ ^o 11	
पुनगुणवन वद्यात् \ I I II ५१	

- पुमान् पुंसोऽधिके शुके V I, P II, 101, 16
 पुमान् म्यार्द्धभवेरै V I, P II, 75, 20
 पुत्र कल्पे कुमारीणा V I, P II, 83, 1
 पुत्रोऽऽगतश्च सर्वेषां V I, P II, 91, 4
 पुत्रा जपाद् वै मृत्यु V I, P II, 40, 8
 पुत्रादाय अरु चैव V I, P II, 141, 15
 पुत्राणां नरेन्द्राणां V I, P I, 285, 6
 पुत्राणामहिताहतां V I, P I, 142, 7.
 पुरोधा शुद्धवर्णस्य V II, P II, 114, 9
 पुरुरवा ऽऽत्रैवौ श्वेव V I, P II, 403, 17
 पुरुष कृष्ण V II, P II, 2, 9
 पुरुषश्च तन नस्यम् V I, P I, 304, 8
 पुरुषाणां कुलीनानां V I, P I, 156, 2
 पुरुषश्चदिव्यधने V I, P II, 317, 2
 पुरन्दे शपदिनश्च V I, P I, 455, 0
 पुरुषाऽवृत्तशीले च V II, P II, 229, 4
 पुरुषाऽवृत्तशीले च V II, P II, 214, 6
 पुरुषस्याधि-V II, P II, 269, 17
 पुरुषग्रहे V II, P II, 157, 6
 पुरुषा चन्द्रहस्ताश्च V I, P II, 215, 1
 पुरुषसूक्तं वा V I, P I, 276, 1
 पुरुषो वा जगद्बीजम् V I, P I, 307, 10
 पुरुषस्यैडकस्यापि V II, P II, 139, 11
 पुरुषसूक्तं V II, P II, 157, 12
 पुरुस्तावजादय V II, P I, 139, 15
 पुरुस्तादेवता सर्वा V I, P I, 234, 4
 पुत्रोऽस्तमयात् V I, P II, 30, 14
 पुरोहितश्च कुर्वीत V I, P I, 465, 9
 पुरोहितं प्रकुर्वीत V I, P I, 465, 17
 पुलकाश्चैव धान्यानां V I, P I, 482, 14
 पुलकसीगमनं कुर्या V II, P I, 333, 18
 पुल्लिङ्गेषु V I, P II, 307, 1
 पुलस्त्रेण चतुष्पत्तौ V I, P I, 142, 12
 पुलस्त्यं पुलहोद्गीताः V I, P I, 109, 8.
 पुधनी दानिकं V II, P I, 398, 9
 पुधल्या योषिता बाला V II, P II, 272, 4
 पुधनी वानर खीर् V II, P I, 66, 7
 पुष्कर V II, P II, 202, 7
 पुष्करोऽप्यथय भाजु V I, P II, 304, 4
 पुष्करे वा कुक्षेदे V I, P II, 304, 16
 पुष्कलं कलमामोदि V I, P II, 339, 9.

- पुष्टिं पुष्ये V. I, P II, 313, 19
 पुष्टिं पुष्ये पितृनर्चन् V I, P II,
 312, 13
 पुष्पाक्षतान्/कुश तिलान् V I, P I,
 269, 15
 पुष्पाणि वज्रनीयानि V I, P II,
 393, 19
 पुष्प धूप-सुगन्धादि V I, P II,
 391, 18
 पुष्पापहद् हरिद्रश्च V II P II,
 257, 5
 पुष्पापहारी V II, P II, 259, 10.
 पुष्पै पत्रैः/प्राक्षिर्वा V I, P I,
 372, 9
 पुष्पे मूल फलाना च V II, P II,
 110, 14
 पुष्प मूल-फलैर्वापि V I, P II,
 145, 9
 पुष्पवस्त्रादि वरिषु V I, P II,
 324, 16
 पुष्पाशी V I, P II 144, 16
 पुष्यस्नानादिक यच्च V I, P I,
 269, 1
 पुष्ये च हस्तनक्षत्रे V I, P II,
 295, 13
 पुष्ये च जन्मनक्षत्रे V I, P I,
 280, 3
 पुष्ये तु छन्दसां क्रियात् V I, P II,
 131, 19
 पुष्कीकिलत्वमार्गेति V II, P II
 265, 10
 पुस्तकप्रत्ययार्थात् V I, P I,
 151, 3
 पुष्किलानि मन्त्रिजडा V II, P II,
 118, 3
 पुष्काले च होमे च V I, P I,
 267, 14
 पूजितस्तेन राजेन्द्र V I, P I,
 404, 3
 पूज्या भूषयितव्याश्च V I, P II,
 111, 17, 115, 18
 पूजयेद्ब्रह्म-कथेन V I, P II,
 345, 11
 पूजयेच्छ्राद्धकालेऽपि V I, P. II,
 401, 2
 पूजयित्वा यथाशक्ति V I, P II,
 131, 11
 पूजयित्वा तत पश्चात् V I P I,
 217, 9
 पूजयित्वा हरिं लक्ष्मीं V I, P II,
 30, 15
 पूजयित्वाऽतिथीनिदान् V I P I,
 414, 12
 पूजयेत् पूजिते तस्मिन् V I, P I,
 440, 6
 पूजयेत्तिथिं सम्यक् V I, P I,
 398, 18
 पूतिगन्धम्य V II, P II, 285, 5*
 पूता भवतीति विज्ञायते V II, P I,
 331, 6, 331, 11, 332, 13
 पूतस्तदहरिदं स्यात् V II, P II,
 75, 8
 पूर्वकस्य सृतस्याशौ V I, P II,
 469, 19
 पूर्वा क्रिया मध्यमाथ V I, P II,
 464 11
 पूर्वा क्रिया मध्यमाथ V I, P II,
 464 3
 पूर्वजः स्नातकभर्तृवक् V I P I,
 332, 8
 पूर्वजन्मकृत पाप V II, P. II,
 273, 17.
 पूर्वपाद् लिपवर्णि V I, P I,
 237 17

पूर्वेष्टु(परिष्टुर्वा) V I P II 360 12	पूर्णे तु द्वादश वर्षे V II, P II, 59, 13
पूर्वे निरीष्यात् महण V I P I, 437, 18	पूर्णे मासे जयेन्मृश्य V II, P II 281, 17
पूर्वे परिपहन्त्यु V I, P II, 89 5	पूर्णऽपि कालनियमे V II I I 128, 8
पूर्वमाज्याहतीर्हत्वा V II P II, 281 15	पूर्णयाऽऽहवनीये तु V I P II 159, 2
पूर्वमेव परीक्षेत V I, P I 404 17	पूर्वविंशतिवर्षेण V I, P I 228 14
पूर्वमेव परीक्षेत V I, P II 336 15	पूर्वाहति वा जुह्यात् V II P II 43, 6
पूर्वया ऽऽवाहयेत् V I P I 308 "	पृच्छामिश्वा याज्ञवल्क्ये V I, P II 160 11
पूर्ववत् सपयिस्वाऽथ V I P II 179 16	पृथक् चित्ति समारुह्य V II I I 56, 11
पूर्वे अत्र गृहिस्वात् V II P II 196 5	पृथक्त्वे तु कृते पश्चात् V I P II 330
पूर्ववदमनिपूर्वे त्रिषु V II P I 97 18	पृथक्पात्रेण वेत्यन्धे V I P II 411, 11
पूर्वे दिवाहाभ्यस्वार V I P II 89 16	पृथक् भ्रातृ तथा कुर्यात् V I I II 469 10
पूर्वेसङ्कल्पित इच्ये V I P II 262 12	पृथक्स्तान्त्वनद्रव्ये V II P I 31 3
पूर्वे सन्त्यामुपार्षीत् V I P I 300 10	पृथिव्या धीपथय V I I I 105 7
पूर्वा सन्त्या अर्पन्निष्ठत् V I P I 3 5 11	पृथिव्या नास्ति तदुच्य V I P II 53, "
पूर्वेऽर्धे वाचो निपाश्यात् V I P II 331 1	पृथक् च पश्चान्न तु V I P I 207 12
पृथक् चित्तिस्तद्गत्यात् V II P I 378 11	पृथक्च च नाभ्या च V I P II 37 14
पृथक् क्रमका ईच्ये V I P I 262, 15	पृथक् V I P II 314 1
पृथक् वाचपुत्रं तु V I P II 400, 5	पृथक्त्वेर्वा भिर्नी V I P II 64 11
पूर्वे षाऽनम्यनम्या तु V II I I 84 7	पृथक्त्वेर्वा वैद्वी V I P II 34 15

पैशाचश्चासुरश्चैव V I, P II, 87, 19	प्रभाते न रहस्ये च V II, P II, 203 3
पैशान्य साहस द्रोह V I, P I, 473, 4	प्रभिव्य चाङ्गारं सम्यक् V I, P I, 297, 11
पौत्र प्रपौत्र दौहित्रम् V I P I, 185, 14	प्रक्षालितानि निर्दोषा V I, P II, 384, 9
पौत्रोऽथ पुत्रिकापुत्र V I P II, 462, 14	प्रभालनजल वर्धे V I, P II, 416, 18
पौनर्भवश्च काणश्च V I, P II, 350, 12	प्रभालनेन स्वल्पानाम् V II, P I, 177, 8.
पौर्णमास्या नथा दशै V I P I, 288, 5	प्रक्षाल्य हस्तकाष्ठ वै V I, P I, 258 5
पौर्णमास्यां पञ्चदश V II P I, 300 3	प्रभाल्य पाणी पादौ च V. I, P I, 242 2
पौर्णमास्यामुपेतरु V II P I 300, 19	प्रक्षाल्य भक्षेयत पूर्व V I, P I, 252, 6
पौर्णमासीषु सवासु V I P I 192 16	प्रक्षाल्योक्तं मृदादिश्च V I, P I, 213, 2
पौरुषेण तु मुक्तं V I P I 364 14, 378 8	प्रभाल्य सर्वकाय तु V I P I, 272, 11
पौरुष मुक्तमावर्त्य V II P II, 156, 6	प्रक्षाल्य हस्तौ पादौ च V I, P I, 251, 6
पौष्टिकानि मलप्रानि V II P I 192, 12	प्रक्षाल्य हस्तपादादि V I, P II, 416 12
पौषमासस्य रोहिण्याम V I P II 131, 15	प्रख्यापन प्रत्ययन V II, P I, 450 2.
प्रकृत्यात्र यथाशक्ति V I, P I, 401 2	प्रघर्षण नत कुर्यात् V I, P II, 430, 17
प्रकीर्णमैधुनो जम्बु V II, P II 269 14.	प्रचेता नारदा यागी V I P I, 108 6
प्रकीर्णमैधुना ये च V II, P II, 272, 10	प्रजाता चैस्कृच्छ्रपाद V II, P. I, 337, 19
प्रकल्प्या तस्य तैर्जिति V I, P I, 482 18	प्रजाना परिरक्षार्थम् V I, P II, 257, 11
प्रकल्प्या सम्य तैर्जिति V I, P I, 282 11	प्रजाना रक्षण कार्यं V I, P I 467 10
प्रकाशयुक्त यन् किञ्चित् V II, P II, 204, 7	प्रजाना रक्षण दानम् V. I, P I, 452, 6
प्रकाशकृते V II P II, 153, 6	

- मजापतिपिष्ट प्रश्न V I, P I, 235, 10
 मजापति मतसा V. I P. I, 120, 7.
 मजापतिर्यज्ञानसूत्रत V I, P. I 161, 6.
 मजापतिर्वा एक V I, P I, 126, 6
 मजापतिर्वा स्वा V I, P II, 68, 13
 मजापतिर्हि वैदयाय V I, P I, 478, 10
 मजापतेर्हविर्हस्वा V I P I, 382, 19
 मजा मेधा पशु पुष्टि V I, P II, 318 15
 मजामिष्टा यथा स्वर्गम् V I P II, 326, 10
 मजा राजभयावद V I, P I, 449, 13
 मजार्ये तु द्विजाध्याया V I, P I, 136, 11
 मजानैगपि विश्वि V II P I, 211, 16
 मजा यथाश्च कीर्ति च V I P I, 300, 18
 मज्जाल्य बर्हि विधिवत् V I, P I, 311, 7
 मज्ज नारकं ब्रूते V I, P II, 229, 4
 मज्जवेनार्यम् V I, P I, 370, 6, 373, 17
 मज्जवेन तु सद्यत्त V I, P I, 293 4
 मज्जवेन तथा दृशा V II, P I, 492 1
 मज्जिपत्य च भक्त्या च V II P I, 234, 14
 मज्जवा भुञ्जन्-स्वर्गा V. I P I 293 10
 मज्जव व्यादृतिशुनां V I, P I, 303, 9
 मज्जिकूलं गुरो कृत्वा V II, P I, 40, 14
 मज्जिकूलं गुरोरेभ्यः V II, P II, 233 8
 मज्जिगृह्य तु य कन्यां V I P II 98 10
 मज्जिगृह्य पुदनेव V I, P II, 146, 2
 मज्जिगृह्याऽप्रतिप्राय V II, P I 226, 4
 मज्जिगृह्य प्रशतप्य V II, P I, 370, 6
 मज्जिगृह्योपित्तं वण्डम् V I, P II, 39, 3
 मज्जिमहाष्टुद्धचति जप्य-होमे V I, P I, 196, 9
 मज्जिमहास्त्रदोषात् V. I, P I, 229, 13
 मज्जिमहाऽध्यापन याजनाना V I P I, 196, 7
 मज्जिमहनिमित्तं च V I P I, 154 16
 मज्जिमहनिमित्तं तु V I, P I, 196, 13
 मज्जिमह प्रखवर V I, P I 195 11
 मज्जिमाहमभिर्मा V II, P I, 225 4
 मज्जिमहभक्तिर्न स्यात् V I, P I, 199, 2
 मज्जिमहे सुनि चक्रि V I P I 199, 8
 मज्जिमहसमर्थोऽपि V I, P I, 191 3

- प्रतिमहस्तु क्रियत V. I, P. II, 195, 15
 प्रतिज्ञाय V. II, P. II, 237, 2.
 प्रज्ञा उपज्ञासु योषिस्तु V. I, P. II, 246, 13.
 प्रनुशात् जालपाशश्च V. I, P. II, 397, 7.
 प्रतीर्ष वेद्या V. I, P. II, 98, 11
 प्रतिपणवसयुक्ता V. I, P. I, 292, 6
 प्रतिपस्तु चतुर्दयाम् V. I, P. I, 154, 20
 प्रतिपदार्शं पटीयु V. I, P. I, 25, 6
 प्रतिपञ्चनलाभाय V. I, P. II, 318, 8
 प्रतिपत्प्रभृतिष्वेका V. I, P. II, 316, 12
 प्रतिपर्व भवेद्यस्मात् V. I, P. II, 300, 16
 प्रतिपूरुष V. II, P. II, 122, 4
 प्रतिमन्त्र नमसा V. II, P. I, 299, 20
 प्रतिमास्थानेषु V. I, P. I, 371, 13, 375, 15
 प्रतिमास्वल्पबुद्धीना V. I, P. I, 367, 6
 प्रत्येक तिलसयुक्तान् V. II, P. II, 161, 17
 प्रत्येक प्रत्यह पीते V. II, P. II, 180, 8
 प्रत्येक प्रेषयेत् प्रेष्यान् V. I, P. II, 391, 4
 प्रत्योद्धारसमायुक्त V. I, P. I, 292, 10
 प्रत्यकशिरा प्रवासे च V. I, P. I, 441, 13
 प्रत्यङ्गानि पुनर्माया V. II, P. I, 265, 15
 प्रत्यहसुखस्तु पूर्वोक्ते V. I, P. I, 223, 3
 प्रत्युत्थाना-उनिवादाभ्या V. I, P. I, 823, 14
 प्रत्यादित्यं प्रत्यनल V. I, P. I, 224, 1
 प्रत्यादित्यं प्रत्यनल V. II, P. II, 236, 3
 प्रत्यादित्य न मेहेत V. II, P. II, 149, 1
 प्रत्याम्नाये गवां देय V. II, P. II, 197, 13
 प्रत्यादिक च क्षेत्रेषु V. I, P. II, 446, 7; 466, 14
 प्रत्यङ्ग पार्वणिनैव V. I, P. II, 446, 28
 प्रत्यङ्ग प्रतिमासं च V. I, P. II, 445, 14
 प्रत्यङ्ग यो यथा कुर्यात् V. I, P. II, 454, 8
 प्रत्यङ्ग यदुपाकर्म V. I, P. II, 132, 16
 प्रत्यावसितवर्णाना V. II, P. II, 11, 4
 प्रत्युपश्च प्रभातश्च V. I, P. I, 357, 16
 प्रत्यह V. II, P. II, 190, 1
 प्रनिरोद्धा गुरोश्चैव V. I, P. II, 350, 8
 प्रतिलोमप्रसूताना V. II, P. I, 105, 1
 प्रतिलोमासु V. I, P. II, 120, 2
 प्रतिषेद ब्रह्मचर्यं V. I, P. II, 322, 15, 47, 7
 प्रतिवयस स्त्रिय V. I, P. I, 329, 16
 प्रतिवासरिकी हीम V. I, P. II, 442, 9

प्रतिश्रुत्यावृत्त मृदात् V II, P II, 43, 8	प्रथमेऽहनि य कुर्यात् V. I, P II., 290, 17
प्रतिश्रुत्य द्विजैश्च V II, P II., 226, 2	प्रथमेऽहनि यद्द्रव्य V I, P II., 290, 21
प्रतिश्रुत्याऽप्यधर्म V I P II., 90, 10	प्रथमेऽहनि तृतीये वा V I, P II., 294, 13
प्रतिषिद्धक्रियासाध्य V I, P I., 87, 7	प्रथमेऽहनि वृत्तौऽह्नि V I P II., • 448, 7
प्रतिषिद्धेषु सर्वेषु V II, P II., 116, 12	प्रथमेऽहनि विराज स्यात् V II, P I., 162, 5
प्रतिश्रुत्याऽर्चं चैवम् V. I, P II., 450, 2	प्रशक्षिणं च कुर्यात् V I, P I., 321, 7
प्रशयादित्य न नेहत् V I, P I., 226, 5	प्रशक्षिण तु देवाना V I, P II., 397, 18
प्रथमे ऽह्ने वृत्तौ वा V I, P II., 242, 11	प्रशक्षिण द्विजः कुर्यात् V I, P I., 372, 13
प्रथम गर्भे V I, P II., 21, 5	प्रशक्षिणै पञ्चदशी V I, P I., 368, 10
प्रथम तु सुतेर्हन्त V I P I., 185, 11.	प्रशक्षिण परीख्याति V I, P II., 39, 4
प्रथम वृत्तौ-पञ्चम् V I, P II., 258, 5	प्रशक्षिणमनुव्रज्य V I, P II., 443 1
प्रथमे दिवसे देया V I, P II., 290, 1	प्रशक्षिण समाहृत्य V I P I., 946, 8
प्रथमे दिवसे राज्ञी V II, P II., 128, 16	प्रशक्तुजन्मनक्षत्रे V I, P II., 295, 8
प्रथमे दिवसे यष्टे V I, P II., 214, 15	प्रशक्त्या विराजेण V. I, P II 245, 21
प्रथमाशभनाद्वावि V I, P II., 153, 4	प्रशक्त्या प्राहुस्तुल्य विण्डान V I, P II, 460, 7
प्रथमा धर्मपत्नी स्यात् V I, P II., 118, 5	प्रशक्त्या परिहाराच्च V I, P I., 400, 7
प्रथमा प्रशक्तिज्ञेया V I, P I., 202, 8	प्रशक्त्या मूर्धनि तथा V. I, P I 276, 6
प्रथम यत् स्पृशेदाल V I P II., 28, 3	प्रशक्त प्राप्नुते V II, P I., 157, 10
प्रथमा विन्वसेहामे V I, P I., 387, 11	प्रशान यत्र यत्रैवा V I, P II., 330, 13
प्रथममप एव V I, P I, 56, 6	
प्रथमेऽहनि V I, P II, 317, 12	

- प्रदानशीली भवति V. I., P. II., 312, 15.
- प्रदीयते च यद्दानं V. I., P. I., 180, 10.
- प्रदाय शुल्कं गच्छेद्य V. I., P. II., 93, 19.
- प्रद्युम् चानिरुद्धं च V. I., P. I., 366, 12.
- प्रदर्शनार्थमेतच्च V. II., P. II., 255, 12.
- प्रदेशिन्यजुष्टयो V. I., P. I., 235, 15.
- प्रदोष-पाश्चिमी यामौ V. I., P. I., 441, 1.
- प्रदोषेन स्वधीयीत V. I., P. I., 157, 14.
- प्रधानं वैदिकं कर्म V. I., P. I., 318, 7.
- प्रधानं क्षत्रियं कर्म V. I., P. I., 339, 13; 452, 3.
- प्रधर्षयित्वा कामारम्भा V. II., P. II., 263, 12.
- प्रधर्षयति कामार्यो V. II., P. II., 266, 3.
- प्रपद्ये वरणं ईशम् V. I., P. I., 274, 13; 284, 10.
- प्रपा-33राम नडागादि V. I., P. I., 182, 11.
- प्रपाप्मण्ये करके च गौरे V. II., P. I., 112, 1.
- प्रपञ्चस्य चुरैरे V. I., P. II., 73, 1.
- प्रपाने निगूनि V. I., P. II., 266, 22.
- प्रपाने निगूनिः V. I., P. II., 266, 14.
- प्रपाने तु विवाहश्च V. I., P. II., 267, 13.
- प्रपुष्ट्युक्तास्त्रयस्तेषां V. I., P. II., 58, 19.
- प्रपुःप्रथमकल्पस्य V. I., P. II., 347, 5.
- प्रभवेण V. I., P. II., 307, 3.
- प्रभासे V. I., P. II., 306, 4.
- प्रमाणानि च कुर्वति V. I., P. I., 460, 10.
- प्रमाणभंगुलस्योक्तं V. I., P. II., 230, 1.
- प्रमाणमजुलस्योक्तं V. II., P. II., 35, 16.
- प्रमाणं चौचसदृशयायात् V. I., P. I., 231, 13.
- प्रमीतविसृज. विधा V. I., P. II., 456, 7.
- प्रमीतो विनयी यस्य V. I., P. II., 467, 10.
- प्रमीतस्य विष्. पुत्रः V. I., P. II., 461, 18.
- प्रमासाप्तम भाग्यस्य V. I., P. I., 272, 8.
- प्रमासाधय निराहुम् V. I., P. II., 227, 11.
- प्रमासादान निराहुतां V. II., P. II., 215, 2.
- प्रमासाध न कर्तव्यो V. II., P. I., 206, 13.
- प्रमास्य हारण V. II., P. II., 65, 6, 66, 13.
- प्रमास्य वैश्य वृत्तायं V. II., P. I., 97, 2.
- प्रमास्य गृह पत्न्यात्तान V. II., P. I., 95, 7.
- प्रमेही मुषहृत्पृी च V. II., P. II., 271, 11.
- प्रपानी V. I., P. II., 265, 13.
- प्रपानी कर्त्तव्यश्च V. I., P. I., 232, 16.

- प्रथागाविषु तीर्थेषु V I, P. I, 194, 18
 प्रथमवदद्यात्वायां V I, P. II, 228, 15.
 प्रथच्छेन्नमिकां कन्यां V. I, P. II, 78, 12
 प्रयुञ्जानोऽभिषुभूयां V. I, P. II, 49, 12.
 प्रयोजनमुपेक्ष्यैव V. I, P. I, 180, 5
 प्रयत्न कृतयोऽप्यस्तु V II, P I, 332, 10
 प्रयातु भगवान् महाशुभ्य V I, P. I, 371, 11
 प्रयातु भगवानीश V I, P I 375, 13
 प्रथमेऽवस्थायां V I, P I, 272, 6
 प्रयतो विधिषु कृत्वा V. II, P I, 300, 21.
 प्रयान्तु ते त्रिमिवि मयाज V I, P I, 286, 7.
 प्रयास्यन्तश्च सत्पति V I, P II, 252, 17
 प्रवृत्तेषां भूतानां V I, P II 49, 12
 प्रवृत्ति कृच्छ्रंभावी V I, P II, 256, 21
 प्रवृत्तपक्षमा नेव V I, P II, 312, 3
 प्रवृत्तश्च निवृत्तश्च V I, P II, 142, 9.
 प्रवृत्तार्थोपलब्धयः V I P II, 291, 6
 प्रवृत्तार्थानिषादीनि V II, P I, 36, 8
 प्रवृत्तार्था V. II, P. II, 263, 2
 प्रवृत्तश्च प्रवृत्तश्च V. I, P II, 149, 13
 प्रवृत्तस्यैकतोद्वाह. V I, P II, 149, 12
 प्रवृत्तयोपनिबृत्तश्च V I, P II, 353, 20.
 प्रवृत्तयावसितो राज्ञो V. II, P II, 13, 6
 प्रवृत्तयावसिता यत्र V II, P II, 12, 13
 प्रवृत्तौऽप्यलनं रीतम् V. I, P II, 228, 12
 प्रवृत्तौऽप्यलनार्थे तु V I, P I, 472, 2
 प्रवृत्तौऽप्यलनं V I, P II, 293, 5
 प्रवृत्तौ सप्रसीमां V. II, P I, 346, 12
 प्रवृत्तयातिथिमेते वै V I, P I, 495, 16
 प्रवृत्तयः-सुरामित्तेऽप्री V I, P I, 371, 7
 प्रवृत्तयः गच्छता यस्य V I, P I, 283, 16
 प्रवृत्तौ कार्यवृत्तौ V. I, P I, 312, 11
 प्रवृत्तयातिथिमेतेषु V. I, P. II, 211, 14
 प्रवृत्तयुक्तपात्रेषु V. I, P. I, 416, 1
 प्रवृत्तयिषु शुद्धानं V II, P. II 215, 14
 प्रवृत्तस्य स्वस्ति चैव्युक्त्या V II, P I, 375, 14
 प्रवृत्तयुक्तयिषु V I, P. I, 423, 12
 प्रवृत्तयुक्तयिषु V II, P. I, 7, 20
 प्रवृत्तिका तु या याति V. II, P. I, 167, 1

- मसूतो यन्तु वैद्याया V. II, P. I,
 339, 14
 मस्थधान्य चतु षष्टि- V. I, P I,
 316, 7
 मसिद्धव्यवहार च V. I, P. I., 464,
 12
 मसन्नो विपुलान् भोगान् V. I, P I,
 311, 2
 मसादान् मुख्यने जन्तु V. I, P I,
 59, 10
 मसावश्च प्रकापश्च V. I, P I,
 449, 7.
 मसमीक्षयाऽऽत्मना राजा V I, P I,
 416, 8.
 मसवर्णेषु V I. P. II, 307, 4.
 मसवे तु शुचिर्वेस्तः V. II, P I,
 191, 8
 मसव हीवन वन्ही V II, P II,
 239, 2.
 मस्विन्नपाणि पाद म्यात् V. II,
 P. II, 261, 8.
 मसह्य कन्याहरण V. I., P. II, 85,
 4
 मसर्षेदेहल व्यूह V I, P I, 450,
 5
 माकृताना तु सर्वेषां V. I, P. II.,
 207, 8
 माकृतः प्रतिसर्गोऽय V. I, P I,
 95, 5
 माकृगौमिकी. क्रिया कृत्यान् V. I,
 P. I, 160, 14
 मागधेषु मन विधत्वा V. I, P. I,
 291, 9.
 मागधेषु सुरांस्तर्पेत् V. I, P I, 351,
 11
 मागास्था मन्त्रिणश्चैव V. I, P. I,
 474, 5.
 मागुपनयनान् V. I, P. II, 29, C.
- मापौत्रऽपररात्रे च V. I, P. II, 193,
 9.
 माग्वाग्शानान् V. I., P II, 245, 9.
 माग्बोवन्वा V. I, P. I, 347, 4
 माग्द्रव पुरुषोऽग्नीयात् V. I, P. I,
 421, 15
 माग्वा ग्राह्येण तीर्थेन V. I, P. I,
 234, 16.
 माह नाभिच्छेदनात् माहा V. I,
 P. II, 214, 9.
 माहनाभिवर्धनान् पुंसः V I., P II,
 22, 20
 माह नामकरणात् V. I, P. II, 280,
 6.
 माह नामकरणात्सद्य. V. I, P. II,
 241, 17
 माहुस्तो सुररातीनी V. I, P. II.,
 31, 1
 माहुस्तो देवतीर्थेन V I., P. II,
 460, 9
 माहुस्तो देवतीर्थेन V. I, P. II,
 460, 2.
 माहुस्तो नित्यमग्नीयात् V. II,
 P. I, 303, 1.
 माहुस्तान्धितो विप्रो V. I, P. I.,
 430, 2.
 माथिनाधीतिना सम्बन्ध V. I,
 P. II, 307, 8.
 माथिनाधीती तेषां V. I., P. II,
 131, 11.
 माथ्या त्रिषु क्षिर. दाम् V. I
 P. I, 441, 8.
 माजापथ्य V. II, P. II, 284, 2
 माजापथ्यक्रियाघन्ती V. II., P. II,
 197, 4
 माजापथ्यं परिपृच्छ V. II, P. I,
 321, 12.

- प्राजापत्य चरेत्कृच्छ्र V II, P. I, 281
 3
 प्राजापत्य चरेत् ऋच्छ्र V II, P I
 425, 18.
 प्राजापत्य चरेद्विप्र V II, P II
 41, 17.
 प्राजापत्य चरेद्विप्रो V II, P II,
 199, 18
 प्राजापत्य चरेत्पश्चात् V II, P I,
 71, 5
 प्राजापत्य चरेन्मास V II, P I,
 252, 11
 प्राजापत्ये तु गामेका V II, P II,
 200, 7
 प्राजापत्ये तु गामेका V II, P II,
 200, 1
 प्राजापत्यां नदन्ते तान् V I, P II,
 147, 7
 प्राजापत्ये तु पौष्णे च V I, P II,
 325, 1
 प्राजापत्य तु मिश्रके V II, P I,
 423, 9.
 प्राजापत्य तु शुद्राणां V II, P I,
 125, 3
 प्राजापत्य जय कृत्वा V II, P. I,
 252, 15.
 प्राजापत्येन कृच्छ्रेण V II P II
 142, 2
 प्राजापत्येन कृच्छ्रेण V. II, P I,
 462, 2
 प्राजापत्येन सन्न्य V I, P I,
 260, 9
 प्राजापत्येन सार्धेन V I, P I, 312,
 5
 प्राजापत्या निहृष्यति V I, P II,
 155, 7
 प्राजापत्या निहृष्यति V I P II,
 155, 16
 प्राजापत्य नवभ्रात्रे V. II, P I,
 473, 12.
 प्राजापत्य नवभ्रात्रे V II, P I.,
 423, 1.
 प्राजापत्येन शुद्धीत V II, P I,
 336 3
 प्राजापत्येन शुद्धयेन V II, P I,
 331 2.
 प्राजापत्येन शुद्धयेत्तु V II, P I,
 337, 12
 प्राजापत्येन शुद्धयति V II P I,
 335, 15
 प्राजापत्य प्रकुर्वीत V II, P. II,
 118, 14.
 प्राजापत्य प्रकुर्वीत V II, P I,
 327, 15 333, 16
 प्राजापत्य पराकी वा V II, P I,
 243, 9
 प्राजापत्यव्रत गोवधे V II, P I,
 242, 1
 प्राजापत्यविधानेन V II, P I,
 331, 14
 प्राजापत्य सान्तपन V II, P II,
 203, 4
 प्राजापत्य सान्तपन V II, P I,
 324, 2
 प्राजान्तिक च यन् प्रोक्त V II,
 P. II, 72, 8.
 प्राजापत्यास्वनि सत्यस्य V II, P II,
 11, 16
 प्राजानां मन्थिरसि V I, P I, 431,
 20
 प्राजाना मन्थिरसि V I, P I, 420,
 15
 प्राजिना सर्वभूतानाम् V I, P I,
 430, 18
 प्राजापत्यु त्रिषयस्य V II, P I,
 445 1

प्राणानायस्य सम्प्रोक्ष्य V I I I 291 12	प्राणायामगत कृत्वा V II I I 418 11
प्राणाना रक्षणाय V II P I 415 2	प्राणायामगत कार्ये V II P II 168 14
प्राणिना हिंसका निरस्य V II P II 270 8	प्राणायामगत कार्ये V II P I 44 11
प्राणाऽपान समानानाम् V I P I 433 11	प्राण्यङ्गे वाऽऽयते कूर्म V I I II 190 2
प्राणाय स्वाहति V I P I 448 3	प्राण्यङ्गे वृग्मानाय च V II I II 248 11
प्राणयात्रिकमात्र स्यात् V I P II 196 11	प्राणैरपि प्रियान् पुत्रान् V I P I 333 10
प्राणयात्रिकमत्र मु V I P II 168 6	प्राण वा एते V I P II 99 10
प्राणायामं जले कृत्वा V II P I 60 8	प्राणस्य वै शब्दात्कामाय V I I I 1 4 17
प्राणायामत्रय कृत्वा V I P I - 11	प्राणिहिंसापरा मनु V II I II 91 12
प्राणायामत्रय कृत्वा V I I I 91 10	प्रातःस्थाय नृपति V I I I 468 11
प्राणायामत्रय कुर्वीद् V II P I c 16	प्रातःस्थाय य पश्यन् V I I I 291 1
प्राणायामत्रय वृद्धौ V II P I 47 14	प्रातःस्थाय य पश्यन् V I I I 291 11
प्राणायामत्रय पदक V II P II 113 18	प्रातःपूर्वा च वनशाक V I I I 29 2
प्राणायामान् विरचयस्य V II P I 419 14	प्रातःपश्चाद्भुयो स्नाने V I I I 10 10
प्राणायामैश्चक्षुषाया V I I I 74 1	प्रादिनाश्वेन ज्ञायते V I I II 191
प्राणायामाश्च कुर्वीत V I I I 9 11	प्रादिनाश्वेन वा याति V I I II 14 4
प्राणायामराहस्यु V II I II 11 3	प्रादिनाश्वेनानुनाश्वेन V I I II 193 10
प्राणायामघटलम् V II I II 10 3	प्राण कुर्वन्ति श्वापरा V I I I 1
प्राणायामघात कृत्वा V II I I 49 9	प्राण एव V II I II 13 1
प्राणायामघात कृत्वा V II I I 67 12	

- प्रात पाद चरेच्छूद्र V II, P II, 173, 3
 प्रात सनेपत स्नान V I, P I, 260, 2
 प्रात स्नान तदर्थं तु V I, P I, 268, 15
 प्रात स्नानेन तत्सर्वं V I, P I, 259, 7
 प्रात स्नानेन पापानि V I, P I, 259, 3
 प्रात स्नान प्रशसन्ति V I, P I, 258, 17
 प्रात स्नानसमारम्भ V II, P II, 190, 16
 प्रात स्नायी भवेन्नित्यं V I, P I, 269, 12
 प्रात सध्या सनक्षत्रा V I, P I, 297, 16
 प्रादेशान्नाऽऽशिका न्युना V I, P II, 39, 21
 प्रादेशमात्र विशेष्य V I, P I, 257, 2
 प्रादेशमात्र वा सूक्ष्म V I, P II, 157, 17
 प्राथमि दान-साहस्य V I, P I, 1E., 18
 प्राप्ति तु द्वादशे वर्षे V I, P I, 131, 9
 प्राप्ति तु पञ्चमे वर्षे V I, P II, 30, 12
 प्राप्ति भवति तद्युग्यम V II, P II, 75, 12
 प्राप्ताश्च नाभिनन्देत् V I, P II, 196, 12
 प्राप्य भ्रातृ तु कर्तव्यं V I, P II, 328, 9
 प्रातरतु द्वादश प्राप्ता V II, P II, 172, 16
 प्राभानि नरकं पौर V II, P II, 269, 10
 प्राप्नोति पञ्चमे वस्त्रा V. I, P II, 320, 8
 प्राप्नोति परम स्थानम् V I, P II, 193, 3
 प्राप्नोति भृगुसार्धूल V II, P II, 260, 9
 प्राप्नोतु भवान् V I, P II, 402, 20
 प्राप्नोति यादृशीं बाधा V II, P II, 235, 6
 प्राप्नोति भिद्यता सख्यु V I, P II, 312, 16
 प्राप्नुवन्ति कुर्वन् च V II, P II, 230, 2
 प्राप्नुवन्ति दुरात्मानो V II, P II, 246, 17
 प्राप्नुवन्ति इति V I, P II, 402, 20
 प्राप्यानुज्ञा विशयेण V I, P I, 311, 19
 प्राप्य चान्त ततश्चैव V I, P II, 182, 10
 प्राप्य देश च काल च V II, P I, 236, 14
 प्रायश्चित्तषतुष्क च V II, P I, 232, 8
 प्रायश्चित्तप्रपेनार V II, P I, 217, 11
 प्रायश्चित्त च यस्मात्क V II, P II, 113, 7
 प्रायश्चित्त यस्मान्नान V II, P II, 74, 9
 प्रायश्चित्तार्थमहन्ति V. II, P II, 67, 8
 प्रायश्चित्त चरद्भूता V II, P II, 63, 12
 प्रायश्चित्त न कुर्यात्सा V II, P I, 34, 5

प्रायश्चित्ते तत्रधीर्णे V II P I 345 15	प्रायश्चित्तं प्रकल्प्य स्यात् V II, P I 461 5
प्रायश्चित्तं प्रकल्प्य V II, P I, 235 10	प्रायश्चित्तमनुपूर्वाणा V II P I, 4 17
प्रायश्चित्तं तु निर्दिष्टं V II P I 237, 8	प्रायेणाऽनृतशक्तिव्याप्तं V I, P I, 8 11
प्रायश्चित्तेऽप्येवमेव V II, P I, 4 6	प्रायेऽनाद्यकं V I, P II, 215, 3
प्रायश्चित्तानि कारयेत् V II P I 353 4	प्रायश्चित्तार्थमर्थेति V II, P I, 30 15
प्रायश्चित्तं प्रकल्प्य V II, I II 174 6	प्रायश्चित्तं एतं गर्भं V II P I, 246 7
प्रायश्चित्तमरुणानां V II P I -01 10	प्रायश्चित्तं श्यादिः V II, P I, 190 11
प्रायश्चित्ते शयं याति V II, P II, 209 18	प्रायश्चित्तं स्नानं तस्यां V II, P I, 151 1
प्रायश्चित्तविधीता यः V II, I II 210 1	प्रायश्चित्तविधानं च V I P I, 135 8
प्रायश्चित्तमतं कार्यं V II I II 210 4	प्रायश्चित्ती न विद्यते V I P I, 425 14
प्रायश्चित्तं तत्र कुर्यात् V II P II, 112 15	प्रायश्चित्तं न कुर्यात् V I, P I, 233 2
प्रायश्चित्तमनोवाचं V II, P II 143 14	प्रायश्चित्तप्रवृत्तानां V I, P II, 257 6
प्रायश्चित्तं यथास्मान् V II, P I 231 14	प्रायश्चित्ती नरेवैव V I, P I, 701 14
प्रायश्चित्तैर्परवर्तनी V II P I, 202 6	प्रायश्चित्तं न सा कुर्यात् V II, P I 310 4
प्रायश्चित्तेऽप्यवर्तनी V II I II, 75 7	प्रायश्चित्तं कार्यं न च V II, P I, 114 -
प्रायश्चित्तं न वाक्यं V II I I 234 18	प्रायश्चित्तं प्रवृत्तंति V II, P I, 222 4
प्रायश्चित्तं न वाक्यं V II, I I 231, 10	प्रायश्चित्तविधिं वाच्यं V II, P I, 11 10
प्रायश्चित्तानां V II, P II, C 15	प्रायश्चित्तं न वाक्यं V II, I I, - 10
प्रायश्चित्तं तु चरितं V II, P I, 2-7 6	प्रायश्चित्तं न वाक्यं V II, P I, -14 15
	प्रायश्चित्तं तु चरितं V II, I II, 210 10

- प्रायश्चित्त समुत्पत्ते V II, P I, 207, 2
 प्रायश्चित्तस्य पादं तु V II, P I 257, 14
 प्रायश्चिद्वत्तं समं चित्तं V II, P I, 3, 9
 प्रथो नाम तप प्राक्तं V II P I, 3, 7
 प्रार्थयित्वा तु यो गा वै V II P II, 238, 18
 प्राश्न्य कर्म विच्छिद्य V II, P II, 277, 3
 प्राश्न्यदोषं विच्छिन्नं V II P II 277, 4
 प्राश्न्याशातं मूनाश्च V II, P I, 407, 14
 प्राश्न्य मूत्रं पुगीया वा V II P I 307, 7
 प्राश्न्य मूत्रं पुगीयाणि V II P I, 307, 11
 प्राश्न्येत्पुत्रनिर्मणे V II, P I, 390 1
 प्राश्न्यती यमं प्रेतान् V I, P II, 324 1
 प्राश्न्यात्पुत्रं च वेदं वि V II, P II 267 2
 प्राश्न्यदमो मरुतं तु V I, P II, 305, 4
 प्राश्न्यशरत्मानममो वा V II P II, 67, 4
 प्राश्न्यशरत्मानमर्षा वा V II, P I 203, 10
 प्रियं तु च काश्चिद्वारा V I P II, 269, 2
 प्रियं च नातृत्वं मृत्यात् V I P II, 131 2
 प्रियाणि चान्मनी यानि V I P I, 277, 6
 प्रिया वाच्यं V I, P I, 167, 7
 प्रियालाऽऽमलकैर्मुख्यै V I, P II, 371, 3
 प्रीतिं भोगं च वण्डं च V I, P I, 453, 19
 प्रीयन्ते वितरन्भारय V I P II, 316, 4
 प्रेतस्व चैव निस्तिर्णं V I, P II, 330, 2
 प्रेतस्य जायते नूनं V II, P II, 221, 12
 प्रेतस्य हि सदा तस्य V I, P II, 280, 4
 प्रेयानां वसन्तेऽक्षयम् V I, P I, 419 5
 प्रेतनिर्घातकश्चैव V I, P II, 351, 15
 प्रेतपात्रम् V I, P II, 455, 8.
 प्रेते पितृत्वमापन्नं V I, P II, 464 7
 प्रेताः पिशाचास्तस्य समस्ता V I, P I 286, 3
 प्रेतीभूतं द्विजं विप्रो V I P II, 281 2
 प्रेतं मनसा ध्यायन् V I, P II, 289 2
 प्रेतं राजानि सञ्जयति V I, P II, 252 11
 प्रेतश्वेदाहिताग्निं स्यात् V I, P II, 452, 21
 प्रेतस्वार्थानरास्कारं V I P II, 276 1
 प्रेतस्मृता धार्मिकं न V I, P II, 275 4
 प्रेतस्योत्तरतः परत्याः V II, P I, 56 14
 प्रेतस्योत्तरतः निर्घणं V I P II, 289, 9
 प्रेतहारे तपं तप्यं V I, P II, 249, 10

प्रेषमाण समुच्चयं V I P II 149, 20	कलान्याहरताऽपत्य V II, P II, 264 9
प्रेष्यो मामस्य राज्ञश्च V I P II, 350 7	कलापल क्षौम सीम V I, P I, 484 8
प्रीक्षणात्कथिता शुद्धिर V II P I 185 11	कल पुष्पोपमान V II P II, 124 10
प्रीक्षणैव शाब्दयेत V II P I 185 8	कलापहारी V II, P II 250, 18
प्रीक्षण पर्याप्तिकरण V II P I 178 11	कलमारभते वैह V II, P II, 277 10
प्राभणीनिस्त्रिभिर्कन्धि V II, P I 66 15	कल मूलादानैर्मेधै V I, P II, 390 4
प्रास्ताहक सहायश्च V II P II 62 13	कलैर्मासेन कथित V II, P II, 181 9
प्रीषिते कालदोष स्यात् V I P II 233, 6	कलवस्थं समाचष्टे V I, P I, 57 5
प्रीषिते तु यदा पत्नी V I, P I 315 14	कलाशी V I P II 144 4
प्रीषितोऽप्यात्मसंस्कार V I P I 391 4	कलस्थानन्तता प्रोक्ता V I P II, 417, 2
प्रीड्यादौ बहि कथौ V I P II 425 6	कालगुण वाऽथ चैव वा V I P I, 457, 8
प्रीडपदाऽपरपक्षे V I P II, 217, 8	कालगुणस्य स्वभावास्या V I, P I, 176 1
प्रीडपदामतीताया V I P II, 326, 8	कालगुणस्य स्वभावाम्बा V I, P II, 311, 14
शिवनालवनान्या च V II P I 144 16	केनवा उन्मत्तका V I P II, 193 10
शश V II, P II 202 ?	केनप्रथय कथ नाम V I, P II, 292, 10
फ	य
फलकान्यथ वर्णानि V I P I, 454 13	बक चैव बलाका च V I, P II, 397 9
फलगुतीर्थं V I P II 300, 2	बक बलाक V II P I 81 11
फलगुणाश्चापि च प्रशस्तानि V I 1 II 419 1	बक बलाक हरा श्व V II, P I, 406, 5
फल इत्यादि स्वमे वा V II, P II 276, 12	बको भवति हस्वार्ति V II P II, 254 11
फलैध-कुसुमस्तेयम V II, P I 17, 1	बर्वा च विवर्षे तु V II P II, 291, 2
फलानां तु वृक्षाणां V II, P II 12 10	
फलानि विषयायमथौ V II P I 416, 11	

बह्याभ्रमासाद्य V I, P I 70 3	बहुना पश्यता साऽस्त V I P I, 42b, 22
बध्या वा वासता भिन्न V II P I 454 17	बहुना भुञ्जता मन्वे V I, P I 434 6
बधीयान्तस्सर्जाद्यु V I, P II, 37 2	बहुना विवृषा मासौ V I, P II 300, 18
बन्धुभि परिभूताश्च V II P II 262 5	बहुन् वर्धमानान घोतान V II, P II 242, 6
बन्धुग न भिन्न V I P II 163 5	बहुयाजक V II, P II 258 8
बभ्राऽऽसन नियम्यासून V I P I 291 14	बह्वचश्च त्रिसौपर्ण V I P II, 341 9
बलाक द्वव-रंस-कटक V II P I, 405, 10	बह्वन्ना भवणर्त्तु V I I II, 128 4
बलात्कारादिबुद्धि V I P II 187, 1	बह्वपत्यो न V I I II, 317 15
बलात्पहता कन्या V I P II 89 8	बह्वमतिपाहस्य वा V I, P I, 175 12
बलजा पुण्डरीकाश्च V I P I, 255 13	बहीर्णा प्रतिजमाल V II P I 415, 4
बल वर्ध प्रभावादि V I, P I, 128 13	बहुभुताश्च धर्मज्ञा V I, P I 178 12
बल वासवे V I, P II 314 8	बहुशुक्लेन्धने चाम्नी V I, P I, 316, 15
बह्वर्थावर्धजाताना V I, P I 183, 9	बहिस्तुभयपापि स्मृतेराचाराश्च V II, P I 204, 16
बह्वे यापितानेक V II, P II, 272, 2	बहिस्तावश्च निवसत् V II P I 345 14
बह्वकस्तु सन्यस्य V I, P II 162 12	बहि सूत्र स्वमेविरान् V I, P II 168, 16
बह्वकान्विरण्ड V I P II 200 2	बहि सन्ध्या उद्युगा V I P I 208 3
बह्वक स विज्ञेय V I P II, 163, 4	बह्वस्याम् V I P I 103 14
बह्वर्गा महावृक्षा V I P I 457, 7	बह्वस्याम् V I P II 60 1
बह्वधा वृद्धये धमे V I, P I, 92 8	बान्धवो वा परी वाऽपि V I P II, 261 15
बहुनि चायु काम्य V I P II, 38 7	बाधिर्यं दुपयान्त्याशु V II P II, 232 9
	बाह्येभ्यश्च V II P II 157, 7
	बालिकाऽभ्रतवान्याश्च V I, P I, 134 6

बालकृच्छ्रसत कुर्यात् V II P I 121 14 123 6	बाल वृद्ध रोगार्ताता V I P I, 477 14
बालाममाशेषपद्धते V II P II 8 17	बाल वृद्ध स्त्रीणामर्थे V II P I 122 5
बालघ्नाश्च कृतघ्नाश्च V II P I -04 9	बालाश्च तरुणा वृद्धा V I P I 281 15
बाला जनिर्त्री जननी च बाल V I 1 I 363 3	बाले समानवयसि V I P I 334 17
बालाहोषु भूतशु V I I I 467 6	बालम्यातुरस्य वा V II P I 68 7
बाले दशान्तरस्थे च V I P II 2 10	बालसवर्धन व्यक्त्या V II P I 58 17
बालानामजातदन्ताना V I I II, 243 10	बाहुजातारुजाताना V I P II, 154 7
बालाना वाश्यनाणानाम् V II I II 40 10	बाहुभ्या लु गतं दद्यात् V II P I 78 1
बालापत्या तथा रागा V II P I 1 8	बाहुभ्या मनसा वाचा V II P II 160 7
बालापत्याश्च गर्भिण्य V II P I 9 5	बिडाल काका ऽऽस्तुच्छिन्ना V II P I 391 11
बालाऽपि विप्रो वृद्धस्य V I P I 334 6	बिडाल-काक-नकुला ऽऽस्तु V II P I 392 2
बालाऽपि नाशमन्तयो V I I I 448 7	बिडाल मूषकाच्छिन्ने V II P I 391 4
बाले प्रशजित श्वेद V I P II - 1	बिभ्र जलपावय वा V I P II, 179 17
बालं मृतं सपिण्डाना V I P II 930 12	बिल्वके V I I II 305 13
बालया वा शुभ्रया वा V II I I 37 20	बिल्वाऽऽमलक मूत्रीका V I P II 305 7
बाल्यं पितृवशे लिङ्गेन V II I I 55 9	बिल्वा श्व-यादि यतीया V I P II, 37 1
बाल्यं वा वासभावन V I I I 184 9	बीजिनश्च V I P II 67 7
बालैरनुपरिक्रान्त V II P I 18 12	बीजानामुसिदिश्य म्यान् V I P I 478 15
बाल वृद्धा ऽऽसुराणा च V II P II 171 5	बीजाना सम्पदं शूरा V II P II 18 9
	बुधे च श्रापिन् परिव्रजनीया V I P I -52 4

- बुद्धिपूर्वे चेत इत्यत्र V II, P I
 394 2
 बुद्धिपूर्वे तु कृच्छ्राद्य V. II, P I,
 117 19
 बुद्धिपूर्वे प्रयत्नेन V I, P. II,
 230 15
 बुद्धयन्ताऽरिप्रयुक्ता तु V. I P I
 473, 14
 बुभुक्षितेषु भूष्येषु V II, P II •
 224 10
 बुभुक्षामागत आन्त V I P I,
 339, 4
 बृहस्पतिरकामयत V I, P I,
 47, 13
 बृहस्पतिर्व V I, P I, 48, 6
 बृहस्पतिरसवनम्ना V II, P II,
 63, 6
 बौधिकादाभिरामबन्धान V I, P II,
 244, 3
 बौद्धान् पापुपतान् जैतान् V I,
 P I, 279, 4
 ब्रह्मसूत्रादिनी भूषा V II, P II,
 148 7
 ब्रह्म षीष विद्या चैव V I, P I,
 271, 1
 ब्रह्म भाषिय-वि-शुद्धाः V I, P II,
 19, 5
 ब्रह्मगर्भवेदे कृच्छ्र V II P I
 313 6
 ब्रह्मगन्तु कि विवश्य V I P I,
 334 8
 ब्रह्मगन्तान् V I, P II, 192 1
 ब्रह्मचारी V I P II 137, 6
 ब्रह्मचारीशत भेद V II, P I
 100 13
 ब्रह्मचारी गृहस्थ V I P II,
 197, 4
 ब्रह्मचारी गृहस्थ V I, P II 81
 II 140 8
 ब्रह्मचारी गृहस्थो V I, P II,
 167, 9
 ब्रह्मचारी गृहस्थश्च V I, P II,
 17, 7
 ब्रह्मचारी गृहस्थश्च V I P II,
 17, 10
 ब्रह्मचारी गृहस्थश्च V I, P II
 197, 1
 ब्रह्मज्ञ V II, P II 247, 2
 ब्रह्मज्ञे वेदि मे भिक्षाम् V II P II
 59, 10
 ब्रह्मज्ञो वा कृतज्ञो वा V II, P II,
 57, 18
 ब्रह्मज्ञाश्च गुरोपाश्च V I P II,
 358 2
 ब्रह्मज्ञस्तु बन् गच्छेत् V II, P. II,
 58 8
 ब्रह्मचारी चेत V II, P II,
 12, 9
 ब्रह्मोद्भव V II, P II 96 10
 ब्रह्माग्नाता वदन्ति-शा V II P I,
 363 10
 ब्रह्माग्नां वेदविन्ना च V II, P II,
 57, 5
 ब्रह्मचारी भित्तक्रोधा V II P II,
 182 2
 ब्रह्मचारिण V I P II, 278 8
 ब्रह्मचारी न कुर्वन्ति V I P II,
 278 1
 ब्रह्मचारी नवविधस्य V I, P II,
 145 2
 ब्रह्मचारी नवविधस्य V I P II,
 100 21
 ब्रह्मचारि यतीना च V I, P I
 410 10
 ब्रह्मचारी धनी च स्थान V II
 P II 170 6
 ब्रह्मचारी शुद्धो इति V II P I,
 67, 12

- ब्रह्मचर्यं च गार्हपत्यम् V I, P II, 153, 14
 ब्रह्मचर्याचार्यं V I, P II, 4, 2
 ब्रह्मचर्यं चत्विर्विंशति V II, P II, 62, 6
 ब्रह्मचर्येण V I, P II, 104, 20
 150 12
 ब्रह्मचर्येण वा कालः V. I, P II, 51 18
 ब्रह्मचर्ये तपो नैक्यं V I, P II, 45, 1
 ब्रह्मचर्यादिनियमो V I, P I, 388, 14
 ब्रह्मचर्यं इत्या क्षान्तिः V II, P II 169 8
 ब्रह्मचर्यमागस्तुव V I, P II, 17, 15
 ब्रह्मचार्येण पर्वणि V I, P II, 99, 10
 ब्रह्मचर्याश्रमी V II, P I, 404, 2
 ब्रह्मचर्याश्रमाहुर्ध्वं V II, P I, 230 12
 ब्रह्मचर्ये च दुष्प्राप्ता V II, P I 323 22
 ब्रह्मचर्यं समाप्य V I, P II, 136, 16, 147, 19
 ब्रह्मचार्याहितादिश्च V I, P I, 308, 1
 ब्रह्मचार्याहरेर्देहेक्ष्य V I P II, 41, 9
 ब्रह्मणा कथिताश्चैव V. I, P I, 109, 2
 ब्रह्मणि न आत्मा V I, P I 421, 7
 ब्रह्मणा चोदितो विष्णुः V I, P I, 118, 7
 ब्रह्माणं शङ्करं सूर्यं V I, P I, 365, 6
 ब्रह्मणश्च तथा विष्णोः V I, P I, 25, 14
 ब्रह्मणः सासुञ्ज्य V I, P. I, 350, 5
 ब्रह्मोण तर्पयेत् पूर्वं V I, P I, 356, 11
 ब्रह्मणान्ते मुनिश्रेष्ठा V I P I, 9, 12
 ब्रह्मणे प्रजापतये V I, P I, 381, 8
 ब्रह्मणे ब्रह्मपुरुषेभ्यः V I, P I, 384, 5
 ब्रह्माणं हृत्यं पूर्वं V. I, P I, 113, 5
 ब्रह्माणं शङ्करं सूर्यं V I, P I, 365, 6
 ब्रह्मच्यता देव विदुर्भक्तता V I, P II, 343, 8
 ब्रह्मान्वाधानमेतत्स्थाने V I, P II, 159, 3
 ब्रह्मादिस्त्वम्बपयस्त V I, P I, 249, 16
 ब्रह्मदेवानुसन्तानो V I P II, 342, 12
 ब्रह्मदेवापतिश्चैव V I, P II, 342 13
 ब्रह्मदेवामुतश्चैव VI, P II, 341, 14
 ब्रह्मोद्याथ कथां कुरुं V I P II, 400, 16
 ब्रह्मद्विं परिविनिश्च V I, P II, 300 10
 ब्रह्मा देवानां V I, P I, 105, 16
 ब्रह्मदण्डहतोना च V I P II, 224 16
 ब्रह्मवदहता ये च V II P I, 21 11
 ब्रह्मादेवे च सोमे च V II P I, 426, 8
 ब्रह्मा सुरारिः खिपुरान्तकारिः V I, P I, 221, 1
 ब्रह्म प्रतां च मेधां च V I, P I, 252 12
 ब्रह्मं प्रतिष्ठेत्यतावत् V II, P II, 150, 13

- ब्रह्मबीजसमुत्पन्नो V I, P II, 218, 3
 ब्रह्मबीजसमुत्पन्नो V II, P I, 208, 11
 ब्रह्मबन्धो च यद्दत्त V I P I, 189, 9
 ब्रह्मभावमिह सूत्र V I, P II, 168, 7
 ब्रह्मयज्ञे जप चैव V I, P I, 257, 10
 ब्रह्मयज्ञेन यक्ष्यमाण V I P I, 314, 9
 ब्रह्मयज्ञप्रसिद्धयर्थं V I, P I, 350, 16
 ब्रह्मयज्ञं ह्येव यद्दत्तं V I, P I, 255, 17
 ब्रह्मयज्ञिन्य V I, P II, 82, 12
 ब्रह्मयज्ञसंज्ञामस्य V I, P II, 21, 10
 ब्रह्मयज्ञसंज्ञां सौम्ये V I, P II, 313, 18
 ब्रह्मयज्ञसंज्ञिन पुत्रा V I P II, 80, 19
 ब्रह्मयज्ञसंज्ञिनः पुत्रान् V I P II, 316, 10
 ब्रह्मयज्ञसंज्ञिनोऽपि V I, P II, 50, 13
 ब्रह्मा विश्वगृहा धर्मो V II, P II, 219, 1
 ब्रह्म विष्णु शिवश्चैव V I, P I, 107, 9
 ब्रह्मा विष्णुश्चैव ब्रह्म V I, P I, 230, 3
 ब्रह्मं च सन् ब्रह्म V I, P I, 200, 9
 ब्रह्मणोनायुनी साम्यकः II, P II, 147, 11
 ब्रह्मणोनायुनीनां च V I, P II, 7, 2
 ब्रह्मस्वहादिपञ्चैने V II, P II, 219, 11
 ब्रह्महत्या V II, P II, 185, 10
 ब्रह्महत्या V II, P II, 92, 15
 ब्रह्महत्यापनीशाय V II, P II, 69, 8
 ब्रह्महत्यामवाप्तौनि V II, P II, 149, 12
 ब्रह्महत्यामवाप्तौनि V I, P II, 360, 20
 ब्रह्महत्याव्रतं कुर्यात् V II P II, 80, 9
 ब्रह्महत्याव्रतं कुर्यात् V II P I, 102, 10
 ब्रह्महत्याव्रतं वाऽपि V II P I, 97, 1, 100, 11
 ब्रह्महत्याव्रतं ज्ञेयं V II, P II, 95, 12
 ब्रह्महत्यां सुरापानं V II, P I, 35, 3
 ब्रह्महत्यानिहतं पुण्यं V I, P I, 349, 13
 ब्रह्महा हावशाब्दानि V II, P II, 57, 11
 ब्रह्महा हावशाब्दानि V II, P I, 5, 12, 1, 4
 ब्रह्महा हावशाब्दानि V II P II, 57, 5
 ब्रह्महा हावशाब्दानि V II, P II, 5, 9
 ब्रह्महा V II, P II, 72, 13
 ब्रह्महा V II, P II, 163, 1
 ब्रह्महा परिश्रममुपमं V II, P II, 50, 10
 ब्रह्महा साधकानि V II P II, 12, 4
 ब्रह्महा विष्णुश्चैव V II, P II, 64, 14

- ब्रह्मैव स विज्ञेयः V I, P I, 153, 2
 ब्रह्मणे V. II, P II, 188, 4
 ब्राह्मण V II, P. II, 135, 12.
 ब्राह्मण V II, P. II, 166 13
 ब्राह्मणी V. I, P I, 46, 7
 ब्राह्मण कुशलं पृच्छते V I, P I 325, 8
 ब्राह्मण क्षत्रियाद्यैस्तु V I P I, 327, 7
 ब्राह्मण क्षत्रियो वाथ V I, P II, 154, 16
 ब्राह्मण क्षत्रिय विद्या V II, P I 150, 9
 ब्राह्मण क्षत्रिय विद्या V I, P II 40 18
 ब्राह्मण क्षत्रिय विद्या V I, P I, 86, 1
 ब्राह्मण क्षत्रिय विद्या V I, P II, 189 10
 ब्राह्मण-क्षत्रिय विद्या V I, P II 40, 14, 95, 12
 ब्राह्मण क्षत्रियो वैद्य V II, P II, 241, 2
 ब्राह्मण क्षत्रियो वैद्य V II, P II, 241, 7
 ब्राह्मणा क्षत्रिया वैद्या V I, P I, 133, 2
 ब्राह्मणी क्षत्रिया वैद्या V II, P I, 69, 1
 ब्राह्मणी क्षत्रिय-वैद्यसेवायाम् V II, P I, 348, 12
 ब्राह्मण क्षत्रिय हत्या V II, P I, 93, 6
 ब्राह्मणी अग्निरजा गोर्षा V I, P II 439, 14.
- ब्राह्मणे चाऽननूचने V I, P II, 48, 17
 ब्राह्मणोच्छ्रितानामपा V II P I, 373, 18
 ब्राह्मणाच्छ्रुतभोजने V II P I, 373 12
 ब्राह्मणाच्छ्रुताने V II, P I, 9
 ब्राह्मणोच्छ्रुताने V II, P I, 9 12
 ब्राह्मणानि कर्त्तव्या नास्ति V I P. II 347, 10
 ब्राह्मणान् क्षत्रियाया तु V I P. II 120, 14
 ब्राह्मणी तु शुना इष्टा V II, P I, 65 12
 ब्राह्मणी तु शुना इष्टा V II P I, 65 12
 ब्राह्मणा देवता सर्वा V II P I, 13, 15
 ब्राह्मणादुधसम्प्राप्तौ V II, P I, 71 3
 ब्राह्मणादीनामाशौचे V I, P II 201 17
 ब्राह्मणादीनामाशौचे V II, P I, 420 4
 ब्राह्मण इष्टा पिण्डास्तु V I P II, 289 15
 ब्राह्मणी इष्टागवेण V I, P II, 207 1
 ब्राह्मणादिषु घृद्रस्य V I P I, 137 4
 ब्राह्मणानां कुर्यजातम् V I, P I, 444 9
 ब्राह्मणानि च कल्पाथ V II P II, 159, 16
 ब्राह्मणानां द्विजवाच्यम् V I, P II, 426, 41

- ब्राह्मणान् ज्ञापयेत् तत्र V. II, P I
 I, 253, 1
- ब्राह्मणेन V II, P II,
 142, 6
- ब्राह्मणानां परिवारः V II, P II,
 193, 12
- ब्राह्मणानां प्रशस्तिश्च V I, P I,
 136, 12
- ब्राह्मणानां प्रसादेन V II, P II,
 11, 5
- ब्राह्मणान् भोजयेत् V I, P II,
 340, 5
- ब्राह्मणान्भीजयेच्छक्या V II,
 P I, 254, 7
- ब्राह्मणान् भोजयित्वा च V II, P
 II, 161, 7
- ब्राह्मणानामय धर्मो V I, P II,
 155 2
- ब्राह्मणेन वपे पाशे V II, P I,
 22, 19
- ब्राह्मणा नावमन्त्रव्या V I, P I,
 467, 1
- ब्राह्मणास्त्रयसम्भूतो V II, P II,
 220, 7
- ब्राह्मणानां शत सम्यक् V I P I,
 327, 3
- ब्राह्मणान् सम पश्य ह्यौ V I, P II
 302 3
- ब्राह्मणावाभयो निरवम् V I, P I
 480, 8
- ब्राह्मणे माहरतिधिम् V I, P I,
 399 5
- ब्राह्मणी ब्राह्मणं V II, P II,
 55 15
- ब्राह्मणी ब्राह्मणी गच्छेत् V II P
 I, 41 3, 328 18
- ब्राह्मणा ब्राह्मण ना तु V II, P I,
 231, 7
- ब्राह्मणो बन्धकीं गरुडो V II, P. I,
 332 14
- ब्राह्मणो वैश्व-पालाशौ V I, P. II,
 34, 14
- ब्राह्मणं विष्णुः काऽपि V I, P II,
 401, 5
- ब्राह्मणभूम्यप- V II, P II, 93,
 16
- ब्राह्मणभूम्यपरहणे V II, P I, 13,
 10
- ब्राह्मणीं मोक्षमन्विच्छन् V I, P II,
 153, 5
- ब्राह्मणमन्त्रेण V II, P II,
 150 13
- ब्राह्मण-राजस्य वैश्य V II, P I,
 34², 18
- ब्राह्मणैर्दधि भीक्ष्णव्या V II, P I,
 431, 11
- ब्राह्मणैर्मन्त्रपूत्रैश्च V II, P I,
 195, 2
- ब्राह्मणवृत्तिम् V. II, P II,
 263, 9
- ब्राह्मणवैश्वदेव्या V, II, P I,
 98 18
- ब्राह्मणी वेदमूलं स्थान् V I, P I,
 153, 19
- ब्राह्मणेभ्यस्तुज्ञात V I P II,
 401, 6
- ब्राह्मणावसथाश्चैव V I, P I,
 406 16
- ब्राह्मणावसथान् सतीन् V II, P II,
 59, 4
- ब्राह्मणाशीश्च राजस्यः V II, P I,
 430, 13
- ब्राह्मणविशेषापूर्वक V. II, P I,
 329, 14
- ब्राह्मणश्चैव राजा च V I P I,
 201, 5

- ब्राह्मण. द्वात्रिंशत्प्रभोजने V. II, P I, 392, 7.
 ब्राह्मण द्वात्रिंशत्प्रभोजने V II, P I, 365, 6
 ब्राह्मण. द्वात्रिंशत्प्रभोजने V II, P II, 241, 9
 ब्राह्मण. शिल्पिनिसंज्ञे V I, P I, 465, 2
 ब्राह्मणेषु अरेक्ष्यम् V I, P II, 40, 12
 ब्राह्मणस्तु V I, P. II, 98, 12
 ब्राह्मणस्तत्र पुक्त्वात् V II, P I, 425, 2
 ब्राह्मण स्तर्पणेष्वभ्यान् V II, P I, 121, 15
 ब्राह्मणस्तु शुना दृष्टो V II, P I, 67, 1
 ब्राह्मणस्तु शुना दृष्टो V II, P I, 68, 4
 ब्राह्मणे सस्कृत V I P II, 18, 1
 ब्राह्मणस्य V I, P II, 215, 18
 ब्राह्मणस्य V. II, P II, 136, 8
 ब्राह्मणस्य V II P II, 83, 12
 ब्राह्मणस्य भेषजं विद दृष्टु V I, P II, 220 16
 ब्राह्मणस्य संधाऽऽशीथे V II, P I, 419, 5
 ब्राह्मणस्य तु विक्रिय V I, P II, 12, 9
 ब्राह्मणस्याऽऽनुलोम्येन V. I P. II, 95, 9
 ब्राह्मणस्य परिचापान V II, P II, 68 10.
 ब्राह्मणस्य प्रवक्ष्यामि V II, P II, 11, 7.
 ब्राह्मणस्य रुज कृत्या V. II, P I, 17, 5, 454, 1
 ब्राह्मणस्यैव द्वात्रिंशत्प्रभोजने V. II, P I, 379, 15
 ब्राह्मणस्य द्रव्यकारे V. II, P. I, 127, 8
 ब्राह्मणस्य सिन वल्ल V I, P. I, 264, 4
 ब्राह्मणस्य सविण्डाना V I, P II, 209, 18
 ब्राह्मणस्य सुरासन्य V II, P I, 444, 18
 ब्राह्मणस्य स्वर्णहारी च V II P II, 261, 7
 ब्राह्मण स्वर्णहारी तु V II, P II, 167, 5
 ब्राह्मण हत्वा द्वात्रिंशत् V II, P I, 79, 2
 ब्राह्मण्या V II, P II, 127, 9
 ब्राह्मण्यकामतो गत्वा V II, P I, 347, 10
 ब्राह्मण्यकामाद्दृष्टु V I, P I, 348 18
 ब्राह्मण्या क्षत्रियाञ्जात V I, P II, 12, 13
 ब्राह्मण्या क्षत्रियास्तुत V I P II, 121, 1
 ब्राह्मण्या क्षत्रियान् सूतो V II, P I, 69 15
 ब्राह्मण्येतान् यदा गच्छन् V II, P I, 347, 12
 ब्राह्मण्या अरुणस्य V II, P I, 332, 11
 ब्राह्मण्यान सपदि भष्ट V II, P II, 240, 17

ब्राह्मण्याद्वय हीयन्ते V I P II 164 15	ब्राह्मणविषु विवाहसु V I, P II 63 11
ब्राह्मण्या द्वाहाह स्यात् V I P II 109 11	ब्राह्मणु माजन मन्त्रे V II P II 15 17
ब्राह्मण्या ब्राह्मणाज्जात V I I II 118 21	ब्राह्मणु माजन मन्त्रे V II P II 15 3
ब्राह्मण्या शर्यया सार्द्धे V I P I 4 ^o 17	ब्राह्मणीनि तथाऽगर्क्तौ V II I II 17 9
ब्राह्मण्यमपि तद्वन् स्यान् V II P II ० 1 11	ब्राह्मि सुहृते उपाय V I P I 219 1 ^o
ब्राह्मण्य य परिह्यज्य V I P I 149 17	ब्राह्मि सुहृते जुहुयेन V I P I 21 ^o 16
ब्राह्मण्य सकल तस्य V I I II 169 ७	ब्राह्मिभिरुग्रह रूप्य V I I I ७4 4
ब्राह्मण्या त्रिराशि वपन V II P I 331 4 331 ७ 331 13	ब्राह्मियानैश्च सम्बन्धैः V I P II ७ 0 10
ब्राह्मण्या सह याऽर्थायात् V I P I 4 ^o 5 11	भुयस्वतु स्वधर्म्यम् V I P II 48 11
ब्राह्मनादेशमुदिष्ट V II P II 15 1०	
ब्राह्म सुहृते उपाय V I P I ० ० ०	
ब्राह्म सुहृते उत्थाय V I P I 20 ८	
ब्राह्मस्तु प्रथमरतया V I P II 85 ७	
ब्राह्मिपुत्र सुश्रुतकृन् V I P II 8८ 1०	
ब्राह्मी नैमित्तिका नाम V I P I ७ 3	
ब्राह्मा र्थानां च सम्बन्धान V I P II ११ 1	
ब्राह्मा दपानैषदाय V I I II 84 8	
ब्राह्मणविषु विवाहसु V I, P II 4 7	
ब्राह्मणविषु विवाहसु V I I II 8० 1२	
	भ भयप्रदानहत्याय V I P I ०52 2
	भयवित्या तु न भास V II P II 14 ^o "
	भयवित्या तु न भासाम् V I P II 14 5
	भयय ता न रुधयत् V II P I 246
	भयवर्ती न रुधयत् V II I I 24८ 1 ^o
	भय्याणा भ त्ते शैव V I I I 234 1
	भयद्रव्यस्य दयस्यात् V II I I 166
	भय्या पश्चान्तराम्भयन V II P I 408 13
	भय भौतुमगात्थ V II I II १ 13

- भक्ष्याभक्ष्याण्यनेकानि V II, P I, 461, 11
 भक्ष्याभक्ष्ये तथा पद्ये V I, P II, 29, 10.
 भक्ष्य भोज्यास्य V II, P II, 111, 15
 भक्ष्य भोज्यापहरणे V II, P II 110, 13
 भक्ष्य भोज्यमुदक्या च V I, P II 184, 2
 भक्ष्य भोज्य समं देय V I, P II, 436, 17
 भक्ष्य-भोज्य V II, P II 112 4
 भक्ष्य भोज्यं च विविध V I, P II, 419, 1
 भक्ष्य मास समुद्रिष्ट V II, P I, 410, 1
 भगिनी भागिनीयाना V I, P I 186, 16
 भगिनी मासुरामा च V II, P I, 318, 17
 भगिनी मासुरामा वा V II, P I, 321, 7.
 भगिन्या संस्थिताया तु V I, P II, 252, 4
 भगिनीसपरन्वथ भगिन्य V II, P. I, 326, 9
 भगभक्षस्तु कुरुक्षेत्री V II, P II, 233, 10
 भगवते V II, P II, 197, 1
 भगवते महापुरुषाय V I, P I, 309, 12
 भगवतोऽय V. I, P I, 3, 14
 भयोद्दिगकरोऽ न्यपा V II P II, 249, 4
 भयभित्तस्य संन्यासम् V I, P II, 149, 18
 भवे रीते तथा रीते V II, P II, 49, 10
 भय हरया च भूतानाम् V I, P II, 104, 11
 भरण सर्वभूतानाम् V I, P I, 467 8
 भर्त्रगोत्रेण कर्तव्या V I, P II, 157, 8
 भर्त्रगोत्रेण कर्तव्या V I, P II, 63, 12
 भर्त्राऽनुमरणं काले V II, P I, 58, 5
 भनुरर्थे हि या वित्त V II, P II, 224, 10
 भर्तारं लक्ष्म्येद् या तु V I, P I, 129, 12
 भर्तुं शरीरगुणेषा V I, P II, 115 13
 भर्तृव्यतिक्रमे कुरुक्षेत्र V II, P I, 36, 14
 भर्तृशान्त मगराज V I, P. I, 189, 7
 भर्तुं सौख्येन या नागी V II, P II, 228, 1
 भरद्वाजकृता ये च V I, P I, 109, 5
 भरद्वाज क्षुधार्थस्तु V II, P I, 415, 3
 भवेद्याऽऽशौचनस्वर्षे V I, P I, 243, 6
 भवन्ति चह काका स्तु VII, P II, 229 2
 भवन्ति मातृता वैष्णु V II, P. II, 231, 5
 भवत्पूर्वे परिहृयन् V I, P II, 41, 14
 भवन्ति निरस्त्राश्च V I, P. II, 367, 17
 भवितारो मा सवे V I, P I, 183, 5

- भक्तिर्ष्यं भवद्विष्ट V. I., P. II.,
365, 9.
- भवस्थितस्परिणतं V. I., P. I.,
433, 10.
- भक्तिर्ष्यं नरेन्द्रेण V. I., P. I.,
474, 4.
- भवेत् स्फुटितपादस्तु V. II., P. II.,
249, 11.
- भवत्स्वेनारणौकरणहंस V. I., P. II.,
415, 12
- भवन्ति हि कृथा तस्य V. I., P. I.,
250, 16
- भवद्भिः पितृकार्ये न. V. I., P. II.,
361, 7.
- भवेद्यदि सपिण्डाना V. I., P. II.,
466, 18.
- भव देव नृपयामि V. I., P. I., 371, 6.
- भवेद्विषयवैगम्यम् V. I., P. I.,
59, 6.
- भवन्मध्यं तु राजन्गो V. I., P. II.,
41, 15.
- भवेन्महीमलं यस्मात् V. I., P. I.,
353, 11.
- भवनस्यामनो भुवि V. I., P. II.,
396, 18.
- भवाय देवाय नमः V. I., P. I.,
374, 9.
- भवाय देवाय स्वाहेत्यादिभिः V. I.,
P. I., 375, 5.
- भविष्यन्ति महाबाहो V. II., P. II.,
162, 11.
- नस्तु शीघ्रं सुवर्णे च V. II., P. I.,
192, 6.
- भस्म-गोमय-बृहदि-V. II., P. II.,
195, 2.
- भस्मच्छर्मा V. II., P. I., 166, 9.
- भस्मनाऽऽकृष्या श्वेत् V. II., P. I.,
175, 1.
- भस्मास्तुतां शुद्धयति V. II., P. I.,
176, 4.
- भस्मना वाऽपि सस्पृश्य V. II., P. I.,
143, 15.
- भस्मना शुद्धयन्ते कांश्यं V. II., P. I.,
172, 1.
- भस्मास्थीनि गृहीत्या तु V. II., P. I.,
22, 21.
- भाण्डानि श्रावयेन्नादिः V. II., P. I.,
145, 2
- भागधेयं श्रुतिः प्राह V. I., P. I.,
364, 2.
- भागद्वयं तु धर्मार्थं V. I., P. I.,
190, 5.
- भागिनैर्यो द्विजो गत्वा V. II., P. I.,
327, 13.
- भागिनैर्यं विदोषेण V. I., P. II.,
348, 13
- भाग्यं पृथक् पृथक् कुर्यात् V. I.,
P. I., 272, 4.
- भाजने नीजने श्वेत् V. I., P. I.,
416, 4.
- भालु-श्रीमार्कि-भृशुषु V. I., P. II.,
295, 14.
- भागवा याजवल्क्याश्च V. I., P. I.,
109, 4
- भार्या-पुत्रविहीनाश्च V. II., P. I.,
21, 18.
- भार्या अतुंगमेनेय V. II., P. I.,
38, 13.
- भार्या-भूतक-दास्यश्च V. I., P. I.,
422, 13.
- भार्याया विकृतशेषान् V. II., P. II.,
103, 8
- भार्यास्तः शुचिर्भूत्य-V. I., P. I.,
481, 15.
- भार्या वैद्यां गच्छन्त्या V. II., P. I.,
322, 19.

भावान्तरमभावो हि V. II, P. I., 9, 1.	भिक्षार्थी प्रविशेत घाम V. I., P. II., 186, 16.
भावशुद्ध्युपपन्नस्य V. I., P. I., 59, 7.	भिक्षार्थमदनं दस्य V. I., P. II., 185, 13.
भावैरनिष्टैः संयुक्तः V. II, P. II., 215, 4.	भिक्षार्थी विचरन् घामं V. II, P. II., 58, 10.
भावशुद्धिर्हरेर्भक्तिः V. I., P. II., 181, 11.	भिक्षोर्भिक्षभुजभाषि V. I., P. II., 184, 16.
भास्करालोकना-ऽश्लील-V. I., P. II., 45, 15.	भिक्षां वै भिक्षये दद्यात् V. I., P. I., 409, 12.
भास्करालोकनाश्लील- V. I., P. I., 445, 13.	भिक्षां वा पुष्कला वाऽपि V. I., P. I., 392, 5.
भासं च हत्वा दद्याद्दाम् V. II, P. I., 79, 3.	भिन्याच्छेद तडागानि V. I., P. I., 459, 9.
भिक्षुको ब्रह्मचारी वा V. I., P. II., 400, 21.	भियक च गम्धर्षव V. II., P. I., 387, 3.
भिक्षां च भिक्षये दद्यात् V. I., P. I., 407, 5.	भियङ्गुमिध्याप्रयोक्ता च V. II., P. I., 284, 14.
भिक्षां च भिक्षये दद्यात् V. I., P. I., 407, 1.	भुक्तं चैव पार्षणश्राद्धे V. II., P. I., 426, 12.
भिक्षादनं जपः सन्ध्या V. I., P. II., 181, 18.	भुक्तोच्छिष्टं विडालादे V. II, P. I., 391, 9.
भिक्षादनं जप स्नानं V. I., P. II., 183, 18.	भुक्तं देही तनी भुक्तं V. II., P. II., 277, 5.
भिक्षादनसमुद्योगात् V. I., P. II., 188, 14.	भुक्तवत्स्वनाश्वान्नेषु V. I., P. II., 430, 10.
भिक्षेन भिक्षां प्रथमं V. I., P. II., 42, 6.	भुक्तवान् विष्णोर्धव V. I., P. I., 471, 14.
भिक्षापानादिशुद्धपर्यम् V. I., P. II., 187, 16.	भुक्तवन्तु च विष्णु V. II., P. I., 244, 14.
भिक्षां बन्धुभ्य आशय V. I., P. II., 162, 10.	भुक्तवन्तु तु विष्णु V. I., P. I., 414, 2.
भिक्षामाधे गृहीते तु V. II., P. II., 116, 10.	भुक्तवन्तु च विष्णु V. I., P. I., 400, 14.
भिक्षामाधेन च प्राणान् V. I., P. II., 324, 11.	भुङ्क्ते स दानि मरुत V. I., P. I., 215, 4, 376, 9.
भिक्षामाशय भुञ्जीत V. I., P. II., 162, 5.	भुङ्क्ता र्थान्दमोदन्नात् V. II, P. I., 371, 5; 409, 11.

- बुक्त्वाऽऽचामेवघोक्तान् V. I, P I, 431, 4
 बुक्त्वा चैव प्रविष्टेन V I, P I, 433, 1
 बुक्त्वाच्छिष्टं तु काराना V. II, P I, 391, 8
 बुक्त्वाच्छिष्टं समाहाय V I, P I, 430, 14
 बुक्त्वा तु भवियत्तौच्ये V II, P I, 418, 18.
 बुक्त्वाऽनोन्यतमस्यात्तम् V. II, P. I, 372, 2
 बुक्त्वा तु सुखमाख्याय V. I, P I, 438, 19.
 बुक्त्वात् प्राज्ञपाशौच्ये V. II, P I, 418, 7.
 बुक्त्वा पञ्चनखाना च V. II, P I, 371, 2
 बुक्त्वा पात्रयनिर्निय V. I, P II, 192, 11.
 बुक्त्वा पलाङ्गुं लघुं V. II, P. I, 408, 9.
 बुक्त्वा पीरवा चरेत् कृच्छ्रं V. II, P. I, 164, 2
 बुक्त्वा सागतमं कुर्यात् V II, P. I, 410, 5
 बुक्त्वाऽऽङ्गगिरस्त्रीऽन्त- V. I, P. I, 155, 5
 बुक्त्वा चापुषिकरवात्तम् V. II, P. I, 379, 11.
 बुक्त्वायां पौष्ट्यात्तु V II, P I, 424, 19
 बुक्त्वा सह प्राज्ञमेव V. II, P I 377, 4.
 बुक्त्वात् V. I, P. II, 192, 3
 बुक्त्वात् पाण्यत्तु V. I, P. I, 424, 17
 बुक्त्वात् चैव सा बुक्त्वा V. I, P I, 217, 7.
 बुक्त्वात्तद्विसेष्टकः V. I, P. II, 441, 2
 बुक्त्वे ते स्वघ पापाः V. I, P. I, 217, 2.
 बुक्त्वे न वद्यऽश्वत्थ- V. I, P II, 191, 16
 बुक्त्वे तु मृत्युराद्युष्य V. I, P. I, 427, 9.
 बुक्त्वेत्तं पर्युदके V. I, P. II, 192, 10
 बुक्त्वेत्तं विधिद्वयं विप्रो V I, P. I, 427, 18
 बुक्त्वात्तन्नाम् पूर्व V. I, P. I, 435, 18.
 बुक्त्वेत्तं चैरम्यान् V. I., P. I, 436, 10.
 बुक्त्वात्तन्मन्यात्तम् V. II, P I, 379, 5
 बुक्त्वात्तमाहुराहौ V. I, P I, 330, 7
 बुक्त्वात्तं यदि पठयेत् V. I, P I, 129, 11
 बुक्त्वात्तं वधेयं पाप V. II, P I, 206, 11
 बुक्त्वात्तु तु विप्रेषु V. I, P. I, 427, 5
 बुक्त्वात्तानां मतं पश्चात् V. I, P I, 414, 3
 बुक्त्वं प्रवर्तनी V I, P. II, 313, 19
 बुक्त्वं मुनिं मयाऽऽकारं V II, P. II, 15, 7
 बुक्त्वं बुक्त्वात्तमाह V. I, P. II, 337, 1
 बुक्त्वात्तं विनिर्निय V. I, P II, 112, 1

- भूयः शिशुक चैव V. II., P. I., 403, 5
- भूयः शिशु सर्वेषु V. I., P. II., 315 1.
- भूयः च तथाऽऽकाशो V. I., P. I., 96, 8.
- भूयानि सर्वाणि तथाऽन्नमेतत् V. I., P. I., 386, 13
- भूयस्त. स वै प्रोक्तः V. I., P. I., 383, 2
- भूयः चोद्धरेत्यात्र V. I., P. II., 425, 5
- भूयः भवन्ति सर्वास्ते V. II., P. II., 226, 8
- भूयः वेतनभोक्तारो V. II., P. II., 228, 14
- भूयः सह भुक्त्वात्र V. II., P. I., 396, 5
- भूमि कन्यापहनां च V. II., P. II., 222, 9
- भूमिर्वा भूमिर्वाप्ति V. I., P. I., 190, 13
- भूमौ निक्षिप्य न घ्रात V. II., P. II., 149, 6
- भूमिप्रदानं यं कुर्यात् V. II., P. II., 83 9
- भूमि निस्वैर्धर्माच्छिन्ना V. I., P. II., 14, 3
- भूमि भूमिगयाश्चैव V. I., P. II., 4, 7
- भूम्यनृतम् V. II., P. II., 135, 19
- भूम्यपगारी V. II., P. II., 259, 12
- भूमिर्वाप्तिर्वा कुर्यात् V. II., P. I., 191, 3
- भूमिर्वापि नगा शिल्प V. I., P. I., 128, 10
- भूमावपि हि लिप्तायां V. I., P. I., 432, 11
- भूमौ वीरासने युक्त. V. II., P. II., 191, 3.
- भूमिप्रमुञ्चनात्पुण्य V. I., P. I., 285, 8.
- भूमिप्रमुञ्चत वाऽपि V. I., P. I., 285, 12
- भूमि. सर्वत्र शुद्धा स्यात् V. II., P. I., 193, 5
- भूय एव समामोति V. II., P. II., 233, 6.
- भूयोऽप्याचम्य कर्तव्य V. I., P. I., 434, 9
- भूयास चाक्षय्य V. I., P. I., 350, 4
- भूर्धुव स्वर्गहर्जन. V. I., P. I., 292, 9
- भूर्धुव स्वस्वयोनोक्तम् V. II., P. I., 236, 2
- भूयुद्धिर्वा जनादाहात् V. II., P. I., 193, 7.
- भूयः शिशुक चैव V. I., P. II., 142, 18
- भूयस्कारादिसयुक्ते V. I., P. II., 301, 19.
- भूयः नरकान् गत्वा V. II., P. II., 257, 7.
- भूयुद्धि V. I., P. II., 305, 16.
- भूयः शिपतनैश्चैव V. I., P. I., 137, 5.
- भूयः काध्यापक हवि V. I., P. II., 349, 1.
- भूयः काध्यापन कुर्यात् V. II., P. II., 123, 7.
- भूयः काध्यापको यथ V. I., P. II., 350, 13
- भूयः काध्यापनम् V. II., P. II., 109, 3

- भृत्काध्ययनादानम् V II, P II, 100, 3
 भृत्काच्याध्ययनादानम् V II, P I, 16, 9
 भृत्काध्ययनादान V II, P II, 101, 7
 भृत्याना च भूतिं विद्यात V I, P I, 47, 1
 भृत्य पुत्र कल्पार्था V I, P I, 355, 12
 भृत्यवर्गावृत्ती भुङ्क्ते V I, P II, 440 10
 भृत्याश्च नर्पयेच्छुभम् V I, P II, 140, 20
 भूतचर्यावृत्तावृत्त्य V I, P II, 191 20
 भूतार्था विचरेद् धाम V II, P II, 11, 3
 भूतप्रसन्नो हि यति V I, P II, 166, 7.
 भूत माधुकर नाम V II, P II, 167, 1
 भूतं द्वात्रावपि पाह्य V I, P II, 189, 13
 भूतार्थाकार्ये त्यक्त्वा तु V II P II, 131, 2.
 भूत्य चैव समावाय V II, P II, 59 12
 भूत्याश्च भुङ्क्ते जानी V. II, P II 116, 17
 भूत्येव नर्पयन्तिर्य V I, P II 44, 1
 भूत्येव प्रतिना वृत्ति V I, P II, 44, 2
 भूत्यमाचरन् V I P II, 219 5
 भूत्यमर्षितं V. I, P II, 48 10
 भूत्याश्च भुङ्क्ते जानी V II, P I, 3-7, 1
- भूत्याहारीऽभिहोविभ्यो V II, P II, 46, 1
 भूक्तव्य तत्र पूर्वाह्ने V I, P I 437, 17
 भूक्तव्यस्य फलस्यैव V II, P II, 277, 9
 भोगात्तमसता याति V II, P. I, 375, 10
 भोग नगुरमीधन्ते V I, P I 62, 6
 भोगो मोक्षश्च सिद्धिश्च V I, P I, 377, 4
 भोगाश्च दद्याद्भिभ्यो V I, P I, 460, 3
 भोजन चोरयित्वा तु V II, P II, 250, 3
 भोजने चैव दाने च V I, P. I, 187, 2
 भोजनान् क्रिचिदन्नाम V. I, P I, 419, 2
 भोजन तु न नि रीय V. I, P I, 422, 16
 भोजन तु न नि राय V I, P II, 415, 20
 भोजने दन्तलम्बानि V I, P I, 243 3
 भोजने नोपयुञ्जीत V I, P II, 332, 2
 भोजने पतिवाजस्य V I P I, 164, 15
 भोजनाभ्यञ्जनादानात् V I, I II 12, 3.
 भोजनाभ्यञ्जनादानात् V I, P II, 12, 3
 भोजनार्थं हि ते घृतात् V I, P I, 101 3
 भोजने विप्रमोऽर्णो V I P I, 127, 6

भोजने वसुन्तः प्रोक्तः V. I, P. I., 257, 11	भृणहर्यामवामोति V. I, P. II, 100, 6
भोजनस्य प्रशस्नेषु V. I, P. II, 130, 2.	भृणहर्यामवामोति V. II, P. I., 342, 8
भोजने हवने शाने V. I, P. I., 241, 17.	भृणहर्यासमं पाप V. I, P. II, 7, 11
भोज्येषाऽऽगतात् काले V I, P. I., 395, 8.	भृणहा म्विनहस्त म्यात् V: II, P II, 249, 16
भोज्येषां स्फुत्नात्नेन V. I, P. I., 414, 7.	भ्रातृभार्योश्च पुत्रुद्धिः V. II, P. II, 265, 9
भोज्येषु गृह्येषुऽपि V I, P. II, 373, 20	भ्रातृभार्योऽसु पापात्मा V II, P II, 226, 11
भोज्येषु सुसमुद्रेषुऽपि V I, P. II, 364, 10.	भ्रातृभार्योपसङ्गमाहा V. I, P. I., 328, 9
भोज्येषु सह भृत्यैस्तौ V. I, P. I., 400, 10	भ्रात्रे भगिन्ये पुत्राय V I, P. II, 329, 10
भोज्येषु वाऽप्येक V I, P. II, 364, 18	भ्रातृभार्ये कनिष्ठस्य V. II, P. I., 327, 8
भोज्येषु स्वयंवाण V. I, P. II, 338, 17.	भ्रातृ सतीसरी भ्राता V I, P. II, 462, 9
भोज्यालना गृह्यस्य V I, P. I., 136, 8	भ्रातरी गण्डमाली च V I, P. II., 351, 4
भोज्याना नापितभैव V. II., P. I., 431, 3.	
भोज्येषु किरतयेदन्ते V I, P. I., 322 18	म.
भौतिक आरपनभान्ते V II P. II., 156, 15	मङ्गल्य वीर्षवर्णान्तम् V I, P. II., 25, 13
भौतिक मन्त्रवारेषु V I, P. II., 295, 6	मङ्गल्य ग्राहणस्य स्यात् V I, P. II., 25, 8
भौतिकैस्ते समा ज्ञेया V I, P. I., 245, 6	मङ्गल्य गुरुवत्त्र च V I, P. II., 184, 7
भ्राजते न सनामध्ये V I, P. I., 151, 4	मङ्गल्य नकुली हत्वा V. II, P. I., 86, 14
भृणघातेभितमुक्त्वा V II, P. I., 389, 1	मण्डनार्थं शिक्षितो V I, P. II., 29, 2
भृणहर्यापिनुस्तस्या V I, P. I., 131, 10, 139, 10	मण्डलान्तुपजीवन्ति V I, P. I., 415, 4
	मण्डलप्राक्षण रुद्र V II, P. II., 159, 4

मन्त्राकाङ्क्षाचलनन्द	V I I I	मघाया पिण्डदानेन	V I P II
300 ०		12 २	
मन्त्रेण रुद्रगायत्र्या	V I I I	मघाम् स्वजनश्रेष्ठे	V I P II
3 2 7		31 ^५ 14	
मन्त्रादि तपणैवापि	V I P II	मञ्जान	V II P II 7 ^३
258 18		मञ्जानत मुह्ययाद्वापि	V II P II
मन्त्रपूत जल स्नान	V I I I	10 8	
2 0 14		मञ्जमानस्य संसारे	V II P I
मन्त्र ब्राह्मणविधौ	V I P II*	12 11	
341 13		मन्त्राधिपत्ये यो देवि	V II P II
मन्त्रसुचारवेद्वाप्या	V I P I	233 8	
301 5		मणि काञ्चनदर्भैर्वा	V I P I
मन्त्रयन् परम मन्त्रम्	V I P I	35 ^५ 11	
40 14		मणि वासी	V II P II 11० 7
मन्त्रार्थज्ञा जपन् मुहुन	V I P I	मणि मुक्ता	V II P II 11 ^३ 8
1 3 18		माण मुक्ता प्रवालाना	V II P II,
मन्त्रार्थ मन्त्रता मुक्ता	V I P I	111 2	
30 4		मणि मुक्ता प्रवालानि	V II P II
मन्त्रवर्जं हि	V I I II 453 1 ^५	२०4 1	
मन्त्रवन्दनाशनं त्वास्य	V I P II	मणि-मुक्ता प्रवालाना	V I I I
2 १1		4 8 1०	
मन्त्रैर्वानव गीद्रस्तु	V I P I	मणि मुक्ता प्रवालानि	V II P II
365 -		26० ८	
मन्त्रे शाकलहानार्थे	V II I II	मणिमयानामङ्गिरेव	V II I I
1८5 10		17 ^५ 17	
मन्त्रयुक्तमाण	V I P I 1 4 15	मन्त्रवाप्याम्	V I P II 30० 10
मन्त्रस्तु विविधैः शौच	V I P I	मन्त्रमुक्ताः ऽऽतुराणां च	V II P I
३		389 5	
मन्त्रपूत स्थित काव	V I P II	मानपूर्वैः श्वेत पराक	V II I I
०8 11		3 3 17	
मन्त्रस्य देवतायाम्स्तु	V I I I	मनिपूर्व माजाप्यत	V II I I
31		3३8 15	
मन्त्राभिगमयार्थं च	V I I I	मनिपूर्वैः द्विं तस्मिन्	V II I I
316 1 ^५		14 4 01 7	
मन्त्रे वाङ्मयां च	V I I I	मन्त्रवाप्याप्यदिवा	V I I I
1० -		14 ^० 10	
मम	V II I II 1 0 1	मन्त्रा मन्त्रे पुनर्वाप्या	V II I I
मघाम् कथनं भाग	V I I II	३३	
३			

- मत्या चान्द्रायण कुर्यात् V. II, P I, 372, 16
 मत्योच्छिष्ट द्विजो भुक्त्वा V II, P I, 394, 15
 मत्या विराच कुर्वीत V II, P I, 379, 18
 मत्या भुक्त्वा चरेत् कुच्छ V II, P I, 372, 3, 376, 6.
 मत्याऽभ्यासे तथा कुर्यात् V II, P I, 419, 9
 मत्याऽभ्यासे तथा कुर्यात् V II, P I, 373, 2
 मत्या मद्यममत्या वा V II, P II, 81, 11
 मत्स्य कच्छप मण्डूका V I, P I, 271, 1
 मत्स्य क्रमाङ्कनि वाऽपि V I, P I, 267, 1
 मत्स्याशत् विड्वराहाश्च V I P II, 387, 1
 मत्स्याशाश्च तथा मत्स्यान् V II, P I, 409, 2
 मत्स्यान् धाना पयो मांस V I, P I, 202 14
 मत्स्य मास V II, P II, 120, 2
 मत्स्याश्च कामनौजम्भा V II, P I, 407, 10
 मत्सरी V II, P II, 258, 12
 मत्सरी विष्कामिश्चैव V II, P II, 227, 5
 मत्यानुगत- V II, P II, 138, 5
 मद्य पीत्वा V II P II, 166 7
 मद्यपानरता ये तु V II, P II, 251, 6
 मद्यनाऽसाधुतृत्ता च V I, P II 113, 12
 मद्यमेव सुरा पीत्वा V II, P II, 79, 8
 मद्यविक्रयिणी ये च V II, P II, 250, 14
 मद्यप्यमनिनी ये च V II, P II, 250 12
 मद्यपश्च कर्तव्यश्च V I, P II, 369, 6.
 मद्यपस्त्री V II, P II, 101, 1
 मधुस्थ चैव माध्वकि V II, P II, * 79, 3
 मधुस्थ सैरिमारिष्ट V II, P II, 77, 18
 मधुदके पयोधिकारे V II, P I, 142, 18
 मधु दशः पय काको V II, P II, 254, 4
 मधु दश पल मृध. V II, P II, 250, 10
 मधुसंह बुद्धेद्राद् V I, P I, 461, 3
 मधु मासा-ऽञ्जनोच्छिष्ट-V I, P II, 45, 14
 मधु-मासा ऽञ्जनोच्छिष्ट V I, P I, 445, 12
 मधु मास च योऽभीयात् V II, P I, 125, 12
 मधु मास च लवण V II, P I, 300, 22
 मधु-मांसाशने प्राजापत्य V II, P I, 393 2
 मधुमेही सराश्वादि V II, P II, 270 10
 मधुवनाहरणं यत्तु V I, P II, 188 11
 मधु सर्पिन्मिलयुक्तान् V I, P II, 431, 19
 मधु हत्वा मरी दशो V. II, P II, 276, 10
 मध्वेऽगारस्य V I, P I, 384, 14
 मध्वन सर्वगन्धर्वा V I, P I, 263 12

- मध्यन्दिने V I, P I, 346, 2
 मध्यन्दिनेऽर्धरात्रे वा V I, P I,
 469, 7
 मध्यमाहुः प्रयोगेन V I, P I,
 288, 8
 मध्यम तु नन पिण्डम् V I, P II,
 43८ 15
 मध्यमा धनक्रामाय V I P I,
 309, 19
 मध्यमा-स्नामिकाऽऽहुः V I, P I,
 418, 19
 मध्ये स्कन्ध कराभ्यां तु V I, P I,
 30०, 7
 मथाह स्वप्नपत्र च V I, P II,
 892, 10
 मध्वाज्य-कनकं पित V I, P II,
 27, 17
 मध्वाज्य मिलमिधेन V I P II,
 324, 9
 मध्वाज्य तैल सोमाना V II P II,
 117, 12
 मधुवाता इति मन्त्र V I P II
 421, 1
 मध्वर्च V II, P II, 157, 9
 मनोक्षेपु च V I, P II, 3८7, 6
 मनोवृत्तौ V I, P I, 41, 8
 मनुष्याणां तु हरणे V II P II.,
 110, 9
 मनुष्याः प्रतिपद्यन्ते V II, P II,
 208 13
 मनुष्या मध्यकाले तु V I, P II,
 310, 6
 मनुष्यास्तर्पयिष्यन्त्या V I, P I,
 356 7
 मन्वन्तरादयश्चैता V I, P II,
 311, 18
 मन्वन्तरादयश्चैते V I, P I, 156, 5
 मनाः सङ्कल्पगहिनात् V. I, P II,
 188, 10
 मनसौ चारयेन्नन्त्राम् V I, P. II,
 216, 17.
 मनसौ चारयेत् मन्त्रात् V I, P I,
 302, 12
 मनसा चि पठेत्सु V II, P II,
 190, 8
 मनसाऽधीयीत V I, P. I., 347, 1८
 मनसापि सुरोर्भार्या V II, P II,
 266, 13
 मनसा भर्तुरनिचरि V II, P I,
 151, 16
 मन सन्तोषण शौच V I, P I,
 30०, 5
 मन सन्तापन तीव्रं V II, P II
 195, 7
 मयि तेज इति च्छाया V II, P II,
 104 8
 मयि वचो बलम् V I, P I, 56 3
 मरणात्पत्तियोमी तु V I, P II,
 265, 17
 मरणाद्दशाहरे न्यात् V I, P II,
 450 15
 मरणान्त तथा चाभ्यत् V I, P II,
 207, 13
 मरणाय तथा पद्धत्या V II, P I,
 315 13
 मरण व्याधि शोकाना V I, P I,
 220, 17
 मरणाशौचमध्ये V I, P II
 264, 2
 मरुदेशे निरुदके V I, P I, 199, 15
 मरुदेशे भवेद्दूध V II, P II,
 238, 10
 मरुदेशे भवेद्दूध V I, P II
 14, 9
 महाद्विर्वसुभी रुद्रैः V II, P II,
 192, 2
 मन्त्रिकारणित्ये V II, P I, 84, 1.

- महापाताकिनश्चैव V II, P II, 160, 11
 महापातकेषु V II, P II, 152 7
 महापापैरपि स्पृष्टो V II, P II, 167, 8
 महापशुपयन क्षरणं विद्ध V II P II, 186, 3
 महारजनकर्माणं V II, P II, 236, 16
 महाप्रस्थानिकं वाऽसौ V I, P II, 146, 15
 महाप्रस्थानगमनं V I P I, 130, 3
 महापराधयुक्ताश्च V I, P I 450 9
 महायज्ञैश्च यज्ञैश्च V I, P I, 390, 15
 महायज्ञश्च V II, P II, 100 4
 महायथा शास्त्रियथा V I P II, 268, 14
 महालयं V I P II, 300 1
 महाविनायकाय V II P II, 182 8
 महाव्याहृतिभिस्त्वन्नं V I, P I, 419 7
 महाग्रतम् V II, P II, 157, 11
 महाग्रतं चरेद्वाऽपि V II, P I, 338, 10
 महिषीर्युष्मते भार्या V I, P II, 357, 20
 महात्मान्तपनं द्रोष्टुम् V II, P II 202, 10
 महात्मान्तपनं ह्येतन् V II, P I, 31, 9
 मा कर्मफलस्तुम् V I, P I, 61, 10
 मागधा ऽऽयोग्योश्चैव V II, P I, 116, 14
 माघे पञ्चदशी चैव V I, P II, 310, 21
 माघे मास्त्यपति स्नात्वा V I, P I, 281, 17
 मात्या स्नातं प्रयागं तु V I P I, 230, 11
 मापशुक्लस्य वा प्राप्ते V I, P II, 131, 20
 मास्त्रिंशत् राजन्यस्य V. I, P II, 33 6
 मातृकं पतृकं चैव V II, P I, 84, 13
 मातृगमनं V II, P II 92, 6
 मातृगमनं हुत्वि V II, P I 15, 2, 320, 13
 मातृग्नं V. II. P II, 258 3
 मातुलं वितुलस्तथा V I P II, 62, 4
 मातृभगिनी V II P II 270 1
 मातृं वितुं V II, P II, 270, 2
 मातृं वितुं सुहृत्कार्या V I, P II, 340, 3
 माता स्वभावे सर्वेदा V I, P II 8, 1
 माता पिता सुहृत्कार्या V I P I, 338, 9
 मातृं वितुं तद्विधुना V I P I, 327 15
 माना पित्री पूयकार्यम् V. I, P II, 446 6
 माना वितुं शामासृष्टं V II, P I, 40 11
 मातुं वितुं शारभ्यं V I, P II 466, 3
 माना वितुं विहिता य V II, P I, 47, 3
 माता पित्रोर्दुःश्रुता V II, P II, 193 9

माता पिता वा दद्यात् ॥ II P I 46 5	मातरं च स्वसारं च ॥ II P II ७७ ४
माता पित्रोश्च यत्न ॥ I P I 186 १	मातरं पितरं चैव ॥ II I II २७ १
मातुं विनृष्यतु पुत्रा ॥ I P I 6७ 14	मातरं गुरुपत्नीं च ॥ II I I ३० 10
माता पित्रास्त्रिरात्रं स्यात् ॥ I P II १६ 14	मातरं पितरं वृद्धं ॥ II P II ११ 14
माता पित्रास्तु सूतकम् ॥ I P II 260 1७	मातर्मातुलपुत्राश्च ॥ I P II 6७ 15
माता पित्रां स्वसारं च ॥ II P I 318 3	मातृयमे प्रमीतायाम् ॥ I P II १67 17
मातुं विनृष्यतु स्तुषा ॥ II P I ३७७ 5	मातुरं च सूतकम् ॥ I P II २०१ ३
मातृबन्धुभ्यः ॥ I I II 62 8	मातरं वा स्वसारं वा ॥ I I II 4०
माता मातृष्वरताश्च ॥ II I I 324 14	मातरं वा स्वयं दग्धा ॥ I I II २७9 2
माता मातामहं नदत् ॥ I I II 45 ७	मातरं पितरं हत्या ॥ II I II 6 8
माता मातामही सुर्वी ॥ I I I 33 1	मातृकया द्विपितृका ॥ I I II 251 1
मातामहं विगात्रं स्यात् ॥ I I II १ (१)	मात्रं प्रमात्रं न-मात्रं ॥ I I I ३०५ 5
मातामहानामप्येव ॥ I I II ३ 4 14 ३३० 1	मातुलान् भजते पुत्र ॥ I I II ७३ 14
मातामहं मातुलं च ॥ I I II ३४४ 1	मातुलानीं प्रव्रजिता ॥ II I I ३१८ 4
मातामहो मातुलश्च ॥ I I II 7० 18	मातुलं पतिनीं तापि ॥ I I II 24१ 1
मातामहा मातुलश्च ॥ I I I ३३	मातुलं श्वारं विधे ॥ I I II 51 11
मातामहाश्च सप्तम ॥ I I I 3० 1	मातुलं श्वरान्याना ॥ I I I १११ 14
मातामहो न कुरुत ॥ I I II 466 18	मातुलस्य सुता मातुला ॥ II I I ३ 14
मातामहस्य मातुलं ॥ I I II 70 1० 4७ 1७	मातुलस्य सुतामातुला ॥ II I I ३७७ 14
मातामहस्य भवे वि ॥ I I II 4१८ ९	

मातुलस्य सुतामुद्रा V I P II 63 14	माधुक रामश्चैव V I P II 370 12
मातृद्वृत्तिमातिष्ठेत् V I P I 33 13	माधुकरमयैकाल V I P II 164 8
माता वा भगिनी वाऽपि V II P I 307 2	माधुकरमसङ्गम V I P II 188 18
मातु शौच इच्छतेन V I I II 931 16	माधव इति विनयस्य V I P I 267, 7
मातृश्व भ्रातुरास्य V I I II 64 12	मानध पातयन्नय V I I II 97 8
मातृश्व स्वस्रिया गत्वा V II I I 3 7 10	मानकू तुलाकू V II P II 264 4
मातृश्व स्वस्रियस्यैव V II P I 32 1	मानकूस्तुलाकू V I P II 358 4
माता शुद्धयेदशाहन V I P II 913 3 60 6	मानवागाश्च जानीथान V I P I 478 16
मातृश्राद्ध तु पूर्वं स्यात् V I I II 459 19	मानवी ऋचौ V I P I 8 3
मातृश्वसु पितृश्वसु V II P I 307 11	मातृश्वस्थि वसा विष्टा V II P I 366 6
मातृश्वसा मातुलानी V I P I 332 9	मनुष्यमाप चासाद्य V II I II 210 3
मातृश्वसा मातुलयो V I P II 248 14	मनुष्य कइलीमन्त्र V I P II 292 5
मातु सपिण्डीकरण V I P II 456 18	मानस मनसैवायम V II P II 212 9
मातु सपण्डा यत्नेन V I P II 64 8	मानसस्य तु ऋद्धस्य V I P II 1 3 29
मातु सपिण्डा ये वा स्युः V I P II 463 7	माया च प्रलय काले V I P I 90 16
मातु सपत्नी भगिनी V II I I 317 8 320 1	माया तु प्रकृति V I P I 98 3
मात्सर्यादपि जात्यथा V II I II 232 4	मागदीये तथा वीर V I P I 156 16
मा इवस्वेनि यो भूयात् V I P I 179 9	मार्गशीषप्रभृतय V I P I 157 3
माधुकमैराव सेर V II P II 79 2	मार्गशीषे शुभे मास V I P I 45 17
	माभवाऽर्धेन बलिक्रम V I P I 293 19

- मार्जनं यज्ञपात्राणां V. II, P I, 149, 2
 मार्जारं गौधा-नकुल-V II, P I, 88, 16
 मार्जार-नकुली हस्ता V II, P I, 88, 6
 मार्जारं मूषकस्वर्गे V I, P I, 240, 12
 मार्जारश्चक्रम शुचि V II P I, 190, 9
 मार्जारश्चैव दुर्वा च V II P I, 190, 7.
 मारुता ऽर्केण शुद्धयन्ति V II, P I, 187, 10.
 मारुता ऽर्केण शुद्धयन्ति V II, P I, 187, 5
 मारुता ऽर्कसमायोगात् V II, P I, 215, 1
 मारुतार्कसमायोगात् V II, P I, 214, 13
 मात्यानि सर्पया दुर्वा V II P I, 192, 8
 माद्योकं कुरुता ऽनित्य V I, P II, 292, 15
 माशुचस्त्व नियतं च V II P I, 37, 9
 मापमञ्जनमाश्रान्तु V I P I, 237, 8
 माहिष शुद्धवत्यथ V II, P II, 165, 9
 माहिषं चामरं चैव V I, P. II, 376, 18
 माहिव्येण क्रण्डा तु V I, P II, 124, 16.
 माहिषं चाऽऽजमौषे V II, P I., 409, 10
 मास V II, P II, 71, 8
 मासं मृशो वगा मद् V II P. II, 254, 5
 मास न भक्षयेद्यु V I, P II, 293, 19
 मासं भुक्त्वा तु धर्मतः V II, P II, 250, 3
 मासमज्ञानतो भुक्त्वा V. II, P I, 410, 3
 मासं मूत्रं पुरीषाणि V II, P I, 37), 13
 मासाशनं च नाभीयु V I, P II, 299, 12
 मासाशनेऽनृतीकौ च V II, P II, 44, 3
 मासं शय्याऽऽसनं धानाः V. I, P I, 202, 8
 मासं V II, P II, 152, 6
 मासिके च नवश्राद्धे V II, P II, 222, 8
 मासिके ऽध्वे तु सम्प्राप्तं V I, P II, 332, 5
 मासिकारिष्यु योऽधीयान V II, P I, 425, 7
 मासं गोमूत्रं V II, P II, 133, 8
 मासं मासुश्च V II, P II, 114, 6
 मासं गोष्ठे पयं पीत्वा V II P II, 115, 11
 मासान्तिक्त्रे V II, P II, 103, 18
 मासत्रये तु कुर्वीत V. II, P I, 29, 10
 मासद्वयं परारु स्यात् V. II, P I, 424, 5
 मासनिधयं V I, P II, 142, 8
 मासान् दुर्गापरस्य वा V I, P I, 333, 8
 मासि हिर्मासे वा V I, P II, 20, 7
 मासे हिर्मासे V I P II, 20, 9
 मासेन मन्थनाकाराया V II, P I, 256, 4

- मासेनावलकैरेव V II, P II, 181, 11.
 मासानद्यो यथा सूर्यः V I, P I, 462, 1.
 मागोदवास कुर्वति V II, P II, 307, 16.
 मास प्रीणाति सर्वान् वै V I, P II, 371, 16.
 मार्गं भुक्त्वा श्रद्धाचारी V II, P II, 43, 12.
 मासनेकं व्रतं कुर्यात् V II, P I, 409, 4.
 मासि मासि रजस्तस्या V I, P I, 131, 6.
 मासि मासि रजःस्त्रीणां V II, P I, 166, 8.
 मास्येन जातकर्म च V I, P II, 22, 11.
 मार्गं वाऽपि विवेकोत्तः V II, P I, 252, 1.
 मासस्य कृष्णवराहो V II, P I, 293, 1.
 मास मासस्तावृत्ति V I, P II, 334, 4.
 मिक्षे जामातरि मेले V I, P II, 22, 5.
 मिक्षालि मेले V I, P II, 313, 5.
 मिक्षालिषु प्रसृष्टलि V I, P I, 437, 11.
 मिक्षास्येन केचिन् V II, P II, 219, 13.
 मिक्षास्येन कृष्णवराहो V I, P II, 221, 3.
 मिक्षास्येन विष्णुं गोत्रं V I, P II, 349, 2.
 मिक्षास्येन श्राद्धं V I, P II, 221, 11.
 मिक्षास्येन श्राद्धं V II, P II, 199, 2.
 मित्रस्य चर्पणीत्याद्यौ V I, P II, 179, 1.
 मित्रस्येति जपेऽमुक्तं V II, P II, 280, 11.
 मिथ्याचारं चरेत् पश्चात् V II, P II, 236, 11.
 मिथ्याचरेको महाभाग V II, P II, 233, 9.
 मुक्ताङ्गुष्ठं कनिष्ठेन V I, P I, 237, 7.
 मुक्त्वा आनामिक्षाङ्गुष्ठौ V I, P I, 254, 2.
 मुक्तिं वृद्धा तु भोक्तव्यं V I, P I, 437, 5.
 मुक्तं मक्षितिं भुञ्जति V I, P I, 43, 13.
 मुक्त्वा शिखा वाऽप्याश्रमेन V I, P I, 245, 2.
 मुक्त्वा समुद्रयार्जेन V I, P II, 133, 5.
 मुले कृष्णवराहोऽपित्री V II, P II, 231, 5.
 मुले कृष्णवराहोऽपित्री V II, P II, 249, 13.
 मुले जामातयं धर्मो V I, P II, 154, 1.
 मुलेना विष्णुवा मेधा V I, P I, 244, 11.
 मुलेन वा धर्मवत्तं V I, P II, 425, 10.
 मुलेन वसुधैव कुटुम्बकम् V I, P I, 251, 2.
 मुपनवाधं च केचिन् V II, P I, 21, 10.
 मुष्णवराहोऽपित्री V I, P I, 291, 7.
 मुष्णवराहोऽपित्री V I, P I, 432, 17.

- मुखरागाशिरोगैर्वा V. II, P. II, 245, 2.
- मुखे वस्त्र निधायैः V I, P II, 257, 8
- मुखशुद्धि प्रकुर्वान् V. I, P I, 234, 3
- मुखश्च मुच्यते भिद्युः V I, P II, 185, 8.
- मुञ्जातकैः पद्मकलैः V I., P. II, 371, 6
- मुञ्जाभावे तु कर्तव्या V. I, P II, 34, 10
- मुच्यते पातकैः सर्वैः V. II, P II, 164, 7.
- मुच्यन्ते पद्मजन्माद्य V. II, P. II, 243, 8
- मुच्यन्ते ब्रह्महत्यायाः V. II, P II, 168, 12
- मुच्यन्ते सर्वे पापिभ्यो V. II, P II, 11, 12.
- मुण्डा भृगव V. I, P. II, 20, 1.
- मुद्गादकी मापवर्जं V. I, P II, 373, 17.
- मुनिनिर्निजकालेषु V. I., P. II, 430, 6
- मुनेरन्नमनोऽप्य स्यात् V. I, P. II, 386, 3
- मुन्यत्रैविधिर्धर्मैः V. I., P. II, 141, 1
- मुनिवक्त्रोद्गताम् धर्मात् V. II, P. I., 211, 10.
- मुनीश्चाप्यवमन्यन्ते V. II, P. II, 224, 3.
- मुमुक्षु परमे हसे V. I., P. II, 161, 6
- मुहने जीविनो बाल V. I., P. II, 231, 15
- मुहूर्तेशाष्टमे भागम् V. I. P I, 303 2, 390, 9.
- मूत्रकृच्छ्री तथाऽजिन्ही V. II P II, 271, 6
- मूत्रोच्चार द्विज कृत्वा V. II P II, 142, 9
- मूत्रोच्चार समुत्सर्गं V I, P I, 223, 16
- मूत्राविसम्पर्के V. II, P I, 173, 6.
- मूत्रयि स्वा व्रजन् मार्गे V II, P. II, 142, 13.
- मूत्र-पुरीष-लोहित- V II, P. I, 176, 12.
- मूत्रे रेतसि विट्सर्गे V. I, P I, 233, 18
- मूत्रशौच समाख्यात V. I, P. I., 228, 18.
- मूर्खं वा पण्डितं वाऽपि V I, P II, 348, 2.
- मूर्च्छा भर्मी सुरद्रेटा V II, P. II, 236, 15
- मूर्तयो विविधास्तेषु V. I, P. I, 95, 15.
- मूर्धे-म्लाना- V. I, P. II, 35 5
- मूर्द्धस्यसंनारस्य V. I, P I., 250, 12
- मूलकृच्छ्रः सृष्टो मूलैः V II, P II, 181, 13
- मूलकर्म तथा कृत्वा V. II, P II, 234, 5
- मूलकर्मसु V. II, P. II, 160, 7
- मूल फल पुष्य V. II, P. I, 183, 15
- मूलचलं श्रेणीबल V I., P. I, 458, 7.
- मूलाक्षी V. I, P. II., 144 4
- मूषको धान्यहारी स्यात् V. II P II., 255, 8
- मूषकरस्य तथाऽस्य V. II, P. II., 139, 10.
- मिथमात्रोऽप्याद्रीम V. I. P I, 410, 7.

- मृगदुःखमतिक्रम्य V. II, P. II, 243, 17.
 मृगमक्षीरण चैव V. II, P I, 22, 4
 मृग महिष वराह V II P I, 94, 4
 मृगयाऽन्ता दिवा भयम् V. I, P I, 473, 2
 मृगारोष्टि पवित्रोष्टि V II, P II, 100, 7
 मृगेषु आचन मत्स्यो V II, P II, 243, 5
 मृगमेषु पुष्प कुतुप- V I, P I, 484 11
 मृगजलाभ्या स्मृत बाह्य V. I, P. I, 233, 7
 मृगमयकरपालपाणिषु V. II, P II, 53, 7.
 मृगमयेन कपालेन V II, P II, 1), 3
 मृगमथेनाशशुमानाम् V. II, P. I. 17), 6.
 मृगमथाना वाधानाम् V II, P I, 173, 11
 मृगके सुनके चैव V II, P I, 380, 1
 मृग आमकरायार्थे V. II, P. II, 264 11
 मने जन्मनि राहून्तो V I, P I, 2-9 1
 मृग जीयति वा तस्मिन् V I, P II, 219, 15
 मृग अरिवाचि वाचय च V I, P II, 219, 15
 मृगिवा गोमय वापि V I, P I 271, 12
 मृगिवाभक्षण चैव V I, P. I, 128 2.
 मृगैः शुद्धयन् गोधन V I, P II 152, 8.
 मृगोद्यै शुद्धयते शोध्य V II, P I, 152 10
 मृत द्विजं शुद्धेण V. I, P II 279, 12
 मृत तु याचिन भैश्य V I, P I, 341, 2
 मृतेन शुद्धयते जान V I, P II, 264, 15.
 मृनाऽनुगमन नास्ति V II, P I., 55, 11
 मृतपञ्चनखात् कूपात् V II, P I, 442, 3, 154, 2
 मृतपुत्रोऽप्यवन्धु स्यात् V II, P II, 239 9.
 मृते पितरि यत्थाथ V I, P II, 455, 13
 मृतवन्धुरशुद्धश्च V II, P I, 3 6, 13
 मृते भर्तेरि या नारी V II, P I, 54, 16
 मृते भर्तेरि या नारी V. II, P I, 54, 16
 मृते भर्तेरि या नारी V II, P I, 54, 9
 मृता मेध्यन लेस्यो V II, P I, 24, 3
 मृता याऽनुगता नाथ V I, P II, 456, 20
 मृत्यश्च वराति क्राध V I, P I, 148, 14
 मृतश्च गरया नरक V I, P I, 114, 9
 मृते दृष्टे मृग गरया V I, P II, 284, 21
 मृत शुद्धयति V II, P I, 315, 22
 मृत सुनक शुद्राश्च V II, P I, 3-1, 15
 मृत सुनक शुद्राश्चो V. II, P I. 377, 1

- मृतस्यैवाद्वाह्ये तु V II, P II, 226, 4
 मृतस्य यावदस्थानि V I, P II, 284, 1
 मृतेऽग्निं तु कर्तव्यं V I, P II, 150, 1
 मृतेऽग्निं समासेन V I, P II, 469, 7
 मृतेऽग्निं तु सम्प्राप्ते V I, P II, 336, 7
 मृतेऽग्निं तु सम्प्राप्ते V I, P II, 334, 20, 336, 4
 मृद एता सुसम्पाद्या V I, P I, 266, 6
 मृदैनया शिरः भाल्यं V I, P I, 272, 9
 मृद्गोमयं स्थानितकमभताश्च V I, P I, 321, 17
 मृदाह-शर्मणा V II, P I, 183, 3
 मृदाण्ड-मधु मारोषु V II, P II, 113, 3
 मृद्भिरग्निश्च कर्तव्यं V I, P I, 284, 7
 मृदुरार्जवसम्पन्नं V II, P I, 207, 13
 मृद्गम्यं रालिलं चैव V II, P I, 137, 6
 मृदात्नेन य आत्मानं V II, P II, 240, 9
 मृद्वैकभोजी V II, P II, 268, 10
 मेखला त्रिशुला कार्थी V I, P II, 34, 8
 मेखलामजिनं इण्डम् V I, P II, 44, 14
 मेखलामजिनं इण्डम् V I, P II, 39, 19
 मेघो V II, P II, 71, 10
 मेघाक्रान्तमर्थयोवदया V. I, P I, 157, 10
 मेघ्यं चतुर्विधं लोके V II, P I, 365, 10
 मेघ्यं मेघं चरेन्नित्यं V I, P II, 187, 1
 मेघाऽजवने सुवर्णकृष्णलम् V II, P I, 90, 16
 महन्ति वे च पथिषु V I, P I, 224, 2
 मैत्रं च भवतम् V II, P II, 284, 9
 मैथुनं तु समासेषु V II P I 342, 5
 मैथुनं वेदने तत्र V II, P I, 341, 18
 मौञ्जयेत् सर्वयष्टेन V II, P I, 251, 2
 मौञ्जे समौचैर्लंकुचैः V I, P II, 371, 5
 मोहात् करोति यो विघ्नं V II P II, 225, 10
 मोहात्तु भुङ्क्ते यन्तश्च V I, P I, 427, 4
 मोहास्यमाचरो द्विषो V I, P I, 318, 6
 मोहादृग्स्वा विराजं स्यात् V II, P II, 142, 10
 मोहाद्राजा स्वराद् यं V I, P I, 468, 1
 मोहेन स्व वरातोहे V II, P I, 37, 12
 मौञ्जी त्रिवृत्तं समाश्रुणा V I, P II, 34, 1
 मौण्डं प्राणान्तिकी वण्डं V I, P I, 456, 1
 मौनी वाऽप्यथ वाऽमौनी V I, P I, 427, 7

मौनप्रत महाकष्ट V I, P I 427,
11

मौलान् शास्त्रविद् दूषण् V I,
P I, 463, 7

मौल्याद्वैदापदेशाच्च V II P II
228 17

म्लेच्छी नगी चर्मकाती V II, P I,
334, 9

य

य कश्चित् पातयित्वा तु V II, P II,
250, 2

यत्रैव गीर्वाणिरसायै V II, P I,
283 4

यत्तुच परिगृह्णीयात् V II, P I,
40, 12

यत्प्राद्वगस्तु शुद्राया V II P I
47, 5

यत्तु कस्तुभयीयति V I, P I, 50,
7

य य लोक मनसा सविभाति V II,
P I, 130, 1

य भास्वतृणै V II, P II, 17
2 19

य भास्वरयागिना कुर्यात् V II,
P I, 25 1

य उच्छिष्ट मन्वदति V II, P II,
236, 1

य एवं विद्वान् मेधे V I, P I, 34)
5

य एवं विद्वान् स V I, P I, 51
13

य एष विभूत प्राक्त V I, P I,
276, 13

यथा यथा विद्यायाश्च V II, P II
78, 11

यत्समी च पशुपालश्च V I, P II
300, 9

यच्चैतन्य पृथिव्या हि V I, P I
30, 9

यच्च पाणिनल इत्त V I P II,
415, 21

यच्च वाणिजके इत्त V I, P I,
168, 6

यच्च त्रिव्येण कर्तव्य V I, P II,
45, 5

यच्छप दशरात्रस्य V I, P II,
236 2

यत्तोपर्वान कुर्वति V I, P II, 36,
9

यत्तोपवीती करक V II, P I,
311, 3

यत्तोपवीत इण्ड च V I, P II,
163 16

यत्तोपवीतद्वितय V I, P II,
54 6

यत्तोपवीत सर्वेषा V I, P II,
160, 8

यत्ते तु वितते सम्यक् V I, P II,
84, 14

यत्ताना तपना चैव V I, P I,
337 10

यत्तेन पापैर्वैशुभिर्विशुक्ल V I, P I,
161, 1

यत्तेन लोका विमला विभास्वि V I,
P I 160 10

यत्तायत्तीयमादित्य V II, P II
109, 6

यत्तियाना तु वृथाया V II, P I,
307, 15

यत्तिया समिध V I, P II, 40,
10

यत्तयै वृषिजानाश्च V II P II,
116, 10

- यसाथ चैव विभेभ्यो V. I., P. I., 465, 12.
- यज्ञे विवाहकाले च V. I., P. II., 258, 12.
- यज्ञांश्चैव प्रकुर्वीत V. I., P. I., 466, 2.
- यज्ञशिष्टाग्निः सन्तो V. I., P. I., 217, 1.
- यज्ञशिष्टादानं होतृत् V. I., P. I., 217, 11.
- यज्ञेन दधि-कर्कन्धु- V. I., P. II., 458, 22.
- यज्ञने यदधीति च V. I., P. I., 452, 16.
- यज्ञेन राजा क्रतुभिः V. I., P. I., 465, 11.
- यज्ञेन वा न यज्ञेन V. I., P. I., 161, 14.
- यज्ञेन वाऽश्वमेधेन V. I., P. II., 307, 13.
- यज्ञेन वाऽश्वमेधेन V. II., P. II., 69, 5.
- यज्ञतेऽहरहर्ह्यज्ञैः V. I., P. I., 453, 17.
- यज्ञेदं यथाभ्यासं V. II., P. II., 128, 17.
- यज्ञन्ते च महायज्ञैः V. I., P. I., 475, 1.
- यज्ञन्ते भूमिजां तेषाम् V. I., P. I., 200, 9.
- यज्ञने याजने कृच्छ्रं V. II., P. II., 140, 6.
- यजनार्थं द्विजाः सृष्टाः V. II., P. I., 160, 8.
- यज्ञमानोऽग्निमान् राजन् V. I., P. II., 454, 14.
- यज्ञमानोऽपि निधित्वा V. I., P. I., 198, 4.
- यज्ञमानोपजीवी च V. II., P. I., 386, 8.
- यजुर्वेदादग्निं यात् V. I., P. I., 18, 1.
- यज्वान् ऋषयो वेदाः V. II., P. II., 218, 13.
- यत्किञ्चित् कुरुते पापं V. II., P. I., 305, 7.
- यत्किञ्चित्क्रियते पापं V. II., P. I., 291, 12.
- यत्किञ्चिदेतः कुर्वन्ति V. II., P. II., 160, 13.
- यत्किञ्चित् पच्यते गेहे V. I., P. II., 433, 12.
- यत् कुन्वा मुनयः सर्वे V. I., P. I., 367, 2.
- यत्कामयेत् V. I., P. II., 140, 16.
- यत् करोत्येकरात्रेण V. II., P. I., 310, 1.
- यत् कर्म कृत्वा कुर्वेत् V. II., P. II., 217, 1.
- यत् कर्म कुर्वतोऽस्य स्यात् V. I., P. II., 135, 1.
- यत् कर्म राजभृत्यानां V. I., P. II., 256, 4.
- यत्करोषि यद्भासि V. I., P. I., 62, 13.
- यत्किञ्चान्द्रायणं श्रीर्वा V. II., P. II., 149, 14.
- यत्किञ्चान्द्रायणं वापि V. II., P. I., 401, 3.
- यत्किञ्चान्द्रायणं होतृत् V. II., P. I., 303, 20.
- यत्तु इत्तमजानद्भिः V. II., P. I., 211, 1.
- यत्तु इ. खसमायुक्तं V. II., P. II., 216, 1.
- यत्तपस्यति कौन्तेय V. I., P. I., 62, 14.

- यत् प्रत्युपकारार्थं V I, P I, 154, 1
 यत् स्यान्मोहसंयुक्तं V II, P II, 216, 3
 यत् राष्ट्रीकृतं धान्यं V. I. P I., 197, 15
 यत् सातपदवैजं V II P. II., 16, 2
 यतीनां गृहस्थान् साधून् वा V I, P II, 339, 12
 यतीनां सान्यपात्राणि V I, P II, 191, 13
 यत्नात्परीक्षितं पुस्त्वं V I, P II, 70 15
 यत्नतः प्रतिषेध्या नः V I, P I, 114 7.
 यत्नैव विधानं V I, P II, 360 1
 यतीनामपविद्यानां V II, P I, 217, 14
 यतीनां व्रतवृद्धानाम् V I, P II, 193 15
 यत्नोत्सर्गं गृही कृत्वा V II, P II, 48, 16
 यत्नादेव पुरस्कृत्य V II, P I, 234 13
 यत् पुण्यफलमाप्नोति V I, P I, 407 6
 यत् पितृभ्यः V I, P I, 387, 7
 यत् प्रवृत्तिश्च प्रकल्पन्ति V I, P I, 296, 15
 यत् विवरकादिभिः क्षीरं V I, P II, 391, 7
 यत् पवित्रं विद्यानीयात् V II, P I, 237, 9
 यत् पुत्रं परशरसु V II, P I, 354 5
 यत् फलं रामदासात् V I P I, 413 11
 यथैकापत्ता V I, P I, 41, 12
 यथोक्तावात्मनः पीडा V II, P II, 44, 13
 यत्र कचन नद्या हि V I, P I, 361, 14
 यत्र कचन सस्थाना V I, P I, 360, 7
 यत्र कचन सस्थाना V. I, P I, 419, 4
 यत्र कचन सरस्वत्याम् V I, P II, 306, 5
 यत्र देसे व्वनाद्गृष्टि V II, P II, 240, 13
 यत्रोपविष्टा विमांस्तु V II, P I, 218 2
 यत्रोपस्पृशता वाऽपि V I, P II, 429, 12
 यत्र प्रसूयते नारी V II, P I, 193 16
 यत्तात्मनोऽप्रमत्तस्य V II, P I, 32, 4
 यत्रैवास्तु न पूजयन्तं V I P II 113, 19
 यत् चित्तात्मानति V I, P I, 346, 18
 यत्र नार्थस्तु पूजयन्ते V I, P II, 111 8
 यत्राधेरावावर्षाञ्चैतं V I, P II, 129, 8
 यत्र वा स्वयया कृत्यं V I, P II, 7, 7
 यत्र वृत्तमिमे शोभे V I P I 184 14
 यत्रैव प्रतिहतमन्वैव V II, P I 313 16
 यत्राशुभिः स्थलं वा स्यात् V I P I, 353 15
 यत्र सायगृह्यत्वं च V I, P I, 137, 8
 यातिधर्मतः शान्तं V I, P II, 193 2

यतो वायुर्यत सूर्य V I, P I, 457, 2	यथोक्तेनैव कल्पेन V I, P I, 246, 4
यतिश्च ब्रह्मचारी च V I, P I, 416, 15	यथोक्तमपि चेदत्त V I, P I 182 5
यतिश्च ब्रह्मचारी च V I, P I, 411, 15	यथोक्तं यत्र वा नोक्तं V II, P I, 462, 1
यतिश्चैव वनस्थश्च V II, P II, 143, 4	यथोक्तवस्त्वसम्प्राप्तौ V I, P I, 316, 2
यतश्च भयमाशङ्केत् V I, P I, 458, 12	यथा गत्रि तथा हस्त्वा V II, P I, 82, 16
यतश्च भयमाशङ्केत् V. I, P I, 458 15	यथाभिर्वायुना भ्रातौ V II, P II, 28, 5
यतेस्तु सर्ववर्णेषु V I, P I, 137 2	यथागौ ऽर्थाद्-शास्त्रेषु V II, P I, 44, 16
यन् सामानि सोम V I, P I, 149, 7	यथानौ सस्थितं चैव V I, P I, 201, 9
यत् स्यादनभिसन्धाय V II, P I 200, 12	यथा आहोऽकलं हान V I, P I, 337, 15
यत् स्यादनभिसन्धाय V II, P II, 61, 2	यथा चोपचरिष्वान् V I, P II, 400, 6
यन् सर्वेषु प्लुति ज्ञानु V II P II, 217, 5	यथा च लेखलावीनि V I, P II, 170, 2
यनेस्त्रियवर्ण प्राक्तन V I, P I, 270, 11	यथा च लेखकः वर्णम् V I, P I, 461, 7
यन् स्वाध्यायम् V I, P II 132 14	यथा जातबली वाङ्म V II, P II, 28, 2
यन् स्वाध्यायमधीयीत V I, P I, 343, 1 ^a	यथा जातबलीवद्विः V II, P I, 221, 1
यथाकथञ्चिन् विगुण V II, P II, 171 11	यथा जानक्यपथो V I, P II, 16 ^a , 3
यथाकथञ्चिन्निर्याति V I, P I 119, 1	यथा विराचं प्रक्रान्ते V I, P II 265 1
यथाकथञ्चित्पठयिष्यात् V II, P I 304, 10	यथा देह तथा ईदं V I P I, 37 1 ^a
यथाकामी भवद्वाच V I, P II 104 7	यथै र्गनेत्रता वन्नि V II, P II, 15 1
यथाकारी V I, P I, 140, 12	यथैषां र्गता वन्नि V II, P I 22 ^a 8
यथाकृतधर्मं V I P II, 29, 2	
यथोक्तं तस्य तन् दृष्टं V I, P I, 455 12	

- यथाऽन्नं न स्यात् V I, P I, 422, 9
 यथान्यायमितरे V. I, P II, 130, 10
 यथोपक्रमेत् V II, P II, 60, 1
 यथा पृथिव्या बीजानि V II, P I, 11, 15.
 यथा प्रथमेऽतिक्रमे V II, P II, 122, 2
 यथोपपादमूल-पुटीय V I P II, 30, 5
 यथा कलेन युज्येत V. I, P I 461, 1
 यथा भूनिगतं सौम्यं V II, P I, 214, 10
 यथाभ्युद्धरते कश्चित् V. II, P I, 234 9.
 यथा नवेत्तथा चीर्णे V. II, P I, 236, 20.
 यथा रसं न जानाति V I, P I 418, 14
 यथातद्वृत्तलिङ्गानि V. II, P I 139, 8
 यथाऽल्पाल्पमदन-त्यद्य V. I, P I, 462, 1
 यथा लब्धं तथाभीयात् V I, P II, 167, 3
 यथैवैका तथा सर्वा V II, P II, 80, 12.
 यथाऽवैक्यं नृपो राष्ट्रे V I, P I, 461, 16
 यथैवते V I, P I, 75, 5
 यथाविध्यप आचम्य V I, P I 346 13
 यथादिभवतो होतुः V I, P I, 241, 2
 यथाविभवसारेण V. II, P II 200, 4
 यथावदौ यथाकाल V II, P I, 235, 9
 यथास्तिति चरत्कर्म V I, P I, 58, 2
 यथाशीला भवेन्माता V. I, P. II, 73, 19
 यथाऽदमनि स्थितं लोचं V II, P I, 215 2
 यथाभूतं प्रतीक्षेरन् V L, P III 365, 15
 यथाभ्रज्ज सर्वस्मिन् वा V I, P II, 322, 5
 यथान्वयावबृध V II, P II, 166, 3
 यथेष्टान्तरणस्याहः V I, P II, 219, 11
 यथा घण्टाऽफलं खीदुः V I, P I, 337, 14
 यथासुखमुलं कुर्यात् V I, P I, 224 9
 यथा सुसीताल्यवकाटिङ्गुलिङ्गा V I P I, 100 5
 यथा स्नानं यथा भार्या V I, P I 318 1
 यथाऽहनि तथा मात V I, P I. 209, 12
 यथा कर्मसु काम्येऽहं V II P II 2, 1
 यद्यमय V II, P II, 285, 10
 यद्यमये V II P II, 285 19
 यद्यमये पावकाय V II, P II 285, 11
 यद्यमये शुचये V II P II, 285, 12
 यद्यङ्गं पीडयते यन् V II, P II 247, 6
 यदि गोभिः समायुक्तं V II, P I, 341, 17
 यदि कश्चित् प्रमदेन V II P I, 23, 2

- यदि कश्चित् प्रमादेन V I, P II, 227, 14
- यदि श्रेष्ठद्वयसे सत्य V II, P I, 236, 4
- यदि कश्चिन् सत स्मायात् V II, P I, 442 12
- यदि गृहमेव कामयेत V I, P II 51, 1
- यदेकस्मिन्कूपे V I., P I, 91, 5
- यश्शर पर ब्रह्म V I P II, 168, 11
- यदा चन्द्रमहस्तात् V I, P I, 437, 16.
- यदृषोऽधीते V I, P I, 149, 5
- यदुष्मनीषोऽचरीते V I, P I, 304 4
- यदुष्यते द्विजातीना V I, P II, 97 14
- यदि जीयति स स्तेन. V II, P II, 85, 13.
- यदा तु गुरुमात्मानम् V II, P II, 187, 12
- यद्वतोऽन्वाद्धि कुरुते V I, P I, 483 5
- यदा तु नैव कश्चित् स्यात् V I, P II, 80, 3
- यदा तु धानमातिष्ठेत् V I P I 457, 15.
- यदि तत्र विपत्ति स्यात् V II, P I, 259, 10
- यदि तत्र विपत्ति स्यात् V II, P I, 283, 5
- यदि त्विह विपत्ति स्यात् V II, P I, 273 14
- यदि स्वविधिधमन V I, P I, 400 13
- यदि स्वाख्यन्तिको वासो V I P II, 48 7
- यदा तु विदित तत् स्यात् V I, P. II, 170, 15
- यदधीतेऽन्वह शकस्या V I P I, 347, 20
- यदि कष्टमर्थित्व V. I, P. I, 179 3
- यदासि न तद्वयून V I, P. I, 477, 6
- यदुष्यं यत्पवित्रं च V I, P II, 417, 18
- यदेवा देवहेलनमिति V II, P I, 209 17
- यदेवाना चक्षुष्यागो V II, P. I, 225, 8
- यदुष्कृत भवेत्स्य V I, P I, 325, 2
- यदनुक्त तत् प्रकीर्णम् V II, P I, 17, 18
- यदा नदृश्यते सोम V II, P I, 65, 13
- यदेन्दु पितृदेवत्ये V I, P II, 309, 14
- यदन्वयोऽष्ट वृषभी V II, P I, 45, 1
- यदि निर्हरति प्रेत V I P II, 277, 7
- यदन्नं प्रतिशोभस्य V II, P I, 372, 11.
- यदन्नमाधि बद्ध्या V II, P I, 225, 5
- यदन्नमदृश्यतृतीन देवा V II P. I., 225, 1
- यदन्वत् कुरुते कर्म V I, P I., 300, 21
- यदि पत्नी विदेशस्था V I, P II., 339, 8
- यदपर्यं भवेत्स्य V. I, P II, 70, 19

- यदपत्यस्व V. II, P II, 135, 15
 यदि पुत्रसमं शिष्यं V. II, P II,
 224, 18
 यदुपस्थकृतं पापं V II P II
 160 6
 यदि मरिचो नरकं V II P I 57,
 11
 यदि विभीषात V. II, P II •
 283, 15
 यद्वाहणेभ्योऽन्नं V I, P. I, 391,
 20 40, 4
 यदि ब्राह्मणो यजत V I P. I
 450 1
 यद्विमुञ्चति विप्रो यं V II P I
 389, 17
 यदा भोजनकालं तु V II, P II
 149, 5
 यदि माता यदि पिता V I, P II
 405 20
 यद्येकजाता बहवः V I, P II, 61
 16
 यद्यकं तदा V I P II, 168 6
 यद्येकत्र भवेतां चम् V I P II,
 470, 1
 यद्येकाऽपि स्वजेत्यात्र V I P II,
 427, 3
 यद्यकं भोजयच्छास्त्रे V I P II
 365 1
 यद्यकं भोजयेच्छास्त्रे V I P II
 338 10
 यद्यकार्यं सतं सामं V II, I II
 155 7
 यद्येकयज्ञो V I, P I, 222 17
 यद्येकस्मिन्काले V. I, P I, 391, 6
 यद्यकस्मिन्कालं पुनः पुनः V I
 P I, 391, 7
 यद्येकस्मिन्काले बहुधा V I, P I,
 391, 9
- यद्यागतोऽस्यसत्येन V II, P. I.,
 236 5
 यद्याचामन् V I, P I, 246, 6
 यद् यन्नूपि घृतस्य V I, P I,
 149, 6
 यद्यतिक्रामन् V II, P I, 367, 15
 यद्युत्तिष्ठत्यनाथान्तो V I, P I,
 431, 14
 यद्युत्तिष्ठत्यनाथान्तो V. II., P II
 144 3
 यद् यद्वाऽऽचरते राजा V I P. I,
 453 2
 यद्यदाचरति श्रेष्ठं V I, P I,
 48, 11
 यद्यत् परस्याचरति V II, P II,
 235 5
 यद्यद्विमृष्टं कुशलं V I, P. I.,
 456, 8
 यदा यदा सता हानिः V I, P I
 125 10
 यद्यद्विभूतिगस्तत्र V I, P I,
 411 3
 यद्यद्विष्टं विशिष्टं च V I, P. I.,
 189 13
 यद्यत्र दुर्लभं द्रव्यं V I, P. I.,
 181, 10
 यदि लभ्यतः पित्रर्थे V I, P II,
 338 13
 यद्यप्यजातइन्तं स्वानं V I, P. II.,
 242 3.
 यद्वा तद्वा परद्रव्यम् V II, P II
 254 10
 यदि वाग्यमलापः स्यात् V I P I,
 306 13
 यदि वनरथा V I, P II, 149, 1
 यदि वैदयः V I, P I 450 3
 यद्वा तद्वा परद्रव्यम् V II P II,
 260, 8

यद्वा तद्वापि पारक्य V. II, P. II., 260, 1	यदि स्वाध्यासराथेव V. I, P. II., 115, 11.
यद्दिना धर्मशास्त्रेण V. II, P. I., 134, 1.	यद्वा कुरुते धर्मम् V. I, P. I., 300, 13
यद्दि किं च V I, P. I, 7, 5, 52, 2	यद्वा कुरुते पाप V. I, P. L., 300, 13.
यद्यप्यजातवन्तः स्यात् V I, P II., 242, 3	यद्वा पुत्रा V I, P. II., 20, 9
यद्यप्यवस्था इमामङ्गिः V. I, P II., 52, 18	यदि ह वा अप्येवं V I, P I., 203, 21
यद्यथा रविचारेण V. I., P. II., 309, 9	यद्दहरेव विरमेत् V. I, P. II., 151, 5.
यद्यप्यद्य तु विक्रिया. V I, P II., 10, 5.	यत्नेकां रचना V. I. P I., 91, 6
यद्यव स कथं प्रहन् V II, P II., 213, 12	यन्मेवा रेतः V. II, P II., 48, 8
यद्यसौ कृतशुद्ध स्यात् V I, P II., 405, 16.	यन्मेऽद्य रेत इत्याभ्यां V. II., P. II., 49, 4
यथा रात्रा धुरं श्रेष्ठम् V I, P I., 475, 3	यसुविदय स्वप्नं प्राणात् V II., P II., 97, 13
यदि राज्ञन्य V. I, P I., 450, 2	यमुनातीरं V L, P. II., 305, 12.
यद्वाप्या कुरुते पाप V I, P I., 300, 15	यन् नियमाशाणाङ्ग V. I. P 42 11
यद्युद्धं निदिष्टेत् V I, P I., 354, 17.	यमान विवर्ण सततं V I, P. II., 144, 14
यद्यन्नमति तेषां तु V. I, P II., 276, 3.	यमाय धर्मराजाय V. II, P. II., 161, 15
यद्यप्यकृतशुद्धो वै V. I, P. II., 241, 12	यमाय धर्मराजाय V. I, P L., 301, 6
यद्वाजानु समुत्पन्न V II, P. I., 100, 1	यमार्यां क्रियमाणं तु V. I., P. I., 89, 9
यद्यन्मतिं प्रहन्तारी V. I, P II., 43, 12.	यन्मोहं तु तेषां V. II., I. II., 29 8
यदि स्वाङ्गीयमित्युक्तः V. I, I I., 359, 17.	यन्मोहं तु तेषां V II., I. II., 200, 7
यदि स्वाङ्गीयमित्युक्तः V I, P L., 244, 3.	यन्मेषं निवर्तयितुं V. I. I. II., 174, 3.
यद्यप्यपि रजसा V. I, P II., 160, 8.	यन्मृगं तथा नापा V I, P II., 205, 16.
यदि स्वाङ्गीयमित्युक्तः पादः V I, I I., 371, 11	यन्मेषं विवर्णं कुरे V. II, P. II., 225, 12

- यवायु च V. I, P. I., 218, 18
 यव-मौधूमज्ज V II, P I., 403, 10
 यवायु पायस चैव V I, P II.,
 383, 8
 यवायु यावक चाक V II, P II.,
 191, 16
 यवाग्नाऽभिहोत्र V I, P I., 218,
 18
 यवाज्ज V I, P II., 144, 6
 यवानामन्तु V II, P II 192,
 11.
 यवानामित्र गोधूमा V I, P I
 316, 3.
 यवमात्रसुवर्णस्य V II, P II.,
 87, 17.
 यवमध्य पिपीलिकामध्यमिति V II,
 P. I., 300, 14
 यव माष तिलासीना V II, P I,
 179, 7
 यवेरन्वयकीर्याय V I P II., 404,
 21
 यव श्रीहि सगोधूम V I, P II.,
 369, 1
 यवेरित्तकार्य V I, P II., 459, 11
 यवास्तिव्यान् मृत्तौ कास्वह् V I,
 P II., 391, 19
 यवोऽस्ति धान्यराशौ वा V II, P II.,
 193, 3
 यवोऽस्ति यवान् कीर्त्वा V I, P
 II., 405, 9
 यवसर्धोपहर्तव्यो V II, P I,
 269, 1
 यवहन्तस्ततो वेवान् V I P II.,
 403 4
 यथ कश्चिद्विज्ञानीना V I, P I
 482, 17
 यथगार्गी विभो गच्छेत् V II, P I,
 309, 14
 यथ प्रव्रजिताऽज्ञात V I, P. II.,
 358, 21.
 यथानध्यायकालेऽपि V. II, P. II.,
 236 11
 यथयस्यास्तु हीनाया V. II, P. II.,
 241, 14
 यथरेत् सर्ववर्णेषु V I, P II.,
 168 21
 यथार्थहर V I, P II., 463, 1
 यथार्थहर स विण्डहायी V I,
 P II., 463, 1
 यथोऽस्मिन् प्रयते लोके V. I, P I,
 456 12
 यथ्य क्रतुभिर्नित्य V I, P I,
 467, 9
 यथ्यमेवाति मन V I, P I, 159,
 20
 यथ्यन्तोमरा खड्गा V. I, P I,
 454, 12
 यस्तु कातद्युगो धर्मो V I, P I,
 84 1
 यस्तु क्षुद्रेण भावेन V II, P II.,
 238 14
 यस्तु खाण्डालभाण्डस्य V II, P I
 113, 10
 यस्तु खाण्डालसस्पृष्टे V II P I,
 113, 7.
 यस्तु शोरयते सैल V. II, P. II
 256, 9.
 यस्तु ते द्वेष्टि सम्मोहात् V. I, P I
 445, 15
 यस्तु शोषवती कन्वाम् V I, P II
 91, 17
 यस्तु नो वपन कुर्यात् V II, P I
 291, 7
 यस्तु भुङ्क्ते दिज पशुौ V II, P I.
 399, 8
 यस्तु भुङ्क्तीन् शुद्राञ्च V II, P I,
 377 9

यस्तु पाणितले भुङ्क्ते V I, P I, 422, 11	यस्मिन्नग्नौ पचेदन्नं V I, P. I, 376, 16
यस्तु पत्न्या वन गत्वा V I, P II, 145, 3	यस्मिन् ऋण सन्नयति V I, P II, 105 12
यस्तु पुनर्त्रांशुणो V II, P I, 335, 14	यस्मिन्नेव कुले निरय V I, P II, 112, 8
यस्तु रौद्रसमाचारः V II, P II, 245, 8	यस्मिन् देशे तु यत्नोय V I, P. I., 227, 12
यस्तल्पज प्रमीतस्य V II, P I, 46, 3.	यस्मिन् देशे पुरे पामे V I P II, 68, 9
यस्तु वेदमधीयान V. II, P I, 375, 11.	यस्मिन् देशे य आचारो V I, P II, 68, 6
यस्तु विप्रत्वमुच्छ्रय्य V II P II, 240, 16	यस्मिन् देशे य आचार V I, P I, 144 5
यस्तु आञ्ज मकुर्वीत V. I P II, 461, 13	यस्मिन् वाच्य प्रविष्टा स्यु V I, P. II, 136, 1
यस्तु सम्यग्निममाभम शिव V. I, P II, 146, 17	यस्य गृहान् V I, P I, 166 3
यस्तै सह सविण्डाऽपि V I, P II, 261, 14	यस्य चारमसमा लोक V I, P I, 217, 19
यस्वेकामे V I, P I, 43 5	यस्यैते नियता इण्डा V I, P II, 173 19
यस्वेताननिनिर्जिह्व्य V I P I, 474, 7	यस्यैतानि सुगुमानि V I, P II 149 7
यस्वचारमरतिरेव स्यात् V I, P II 176, 16	यस्यैते निहिता कुञ्जौ V I, P II, 173 13
यस्वसासन्नमतिक्रम्य V I P II, 347, 18	यस्यैतद्दक्षण नास्ति V I, P II, 172 7
यस्मादेषा सुरेन्द्राणा V I, P I, 448 1	यस्यैते ऋण्यस्वार्तितात् V I. P I. 62 10
यस्मिन् कामा प्रविशन्ति V I P II, 196 3	यस्य त्रैवार्षिकं दिनं V I, P I, 169, 7
यस्मिन् क्राध राम याति V I, P II, 196, 5	यस्य देवे परा भक्ति V I, P I 74, 18, 376, 15
यस्मिन् क्षान्ति राम शौच V I, P II, 196, 7	यस्यानमिहाभम् V I. P I 165, 11
यस्मिन् गृहे जना मीषर्यात् V I, P II, 190, 12	यस्य निरर्थानि पुत्रानि V I, P I., 169, 1
यस्माद्यान्द्रायणाच्छुद्धि V I, P II., 23, 13	यस्य न द्विगुण दानं V. II P I, 291, 10

- यस्याऽऽनयति शत्रोऽग्निं V I, P II, 280, 3
 यस्य पिता पितामहो वा V I, P II, 165, 16
 यस्यापयोगि यद्भ्यः V I, P I, 192, 1
 यस्य पौर्णिमासी स यत्रमध्य V II, P I 304 7
 यस्य प्रसादे पद्मान्ते V I, P I, 448, 13
 यस्याप्तं ब्रूते वीर्यं V I, P II, 7, 19
 यस्या मनश्चक्षुषा V I, P II, 58 5
 यस्यानमावास्या मध्या भवति V II, P I, 304, 6
 यस्य राजस्तु विषये V I, P I, 106 9
 यस्य वित्तं न क्षानाय V I, P I, 178, 3
 यस्याश्च शमसो जघे V I, P II, 55 21
 यस्यास्तु न भवद्भ्रान्तः V I, P II, 10 17
 यस्य सप्तसप्तदशान्कं V I, P II, 454 1
 या गर्भिणी स्पर्शक्रयत V II, P I, 46 15
 यागस्य शक्तिरस्या V II, P I, 10 10
 यागस्यस्य V II, P II, 93 12
 यागस्यस्य शक्तिरस्य V II, P I, 15 6
 यागस्य शक्तिरस्य V II, P I, 19 3
 यागस्यश्च विदधानी V II, P I, 105 15
 याचिनं देहि म मीर्यं V I, P I, 274, 14, 281, 11
 याचिनेनाऽपि दातव्यं V I, P I, 177, 10
 याचितास्तेन तेचाऽपि V II, P I, 232, 16
 याचिष्णुता प्रमादश्च V II, P II, 16 2
 याजको याज्यमानस्तु V II, P II, 224, 7
 याजितो वा पुनस्ताभ्या V I, P I, 176, 5
 याजनं V II, P II, 100 2
 याजनाऽध्यापनं चैव V I, P I, 149, 18
 याजनाऽध्यापने योनि V II, P I, 28, 12
 याजनाध्यापनाद्यौनात् V II, P I, 28, 8
 याजनापध्यापनाद्यानात् V II, P I, 28 16
 याजनाऽध्यापने वाद V II, P I, 450, 3
 याजनाऽध्यापने शुद्धे V I, P I, 171, 7
 याजयन्ति च वेपुमान् V I, P II, 350 4
 याजायस्य प्रतिगृह्य V I, P I, 174 4
 यातऽन्नं स्यादाया V I, P I, 114 15
 यातुं पूर्वमनाशस्या V I, P II, 451, 10
 यातना प्राप्य नक्षत्रं V II, P II, 225, 13
 यातयामान्यस्य V I, P I, 173 16
 यातयामानि दद्यानि V I, P I, 482 20
 यात्रामात्रप्रतिद्वयं V I, P I, 333 14

- यात्रायामीक्षितेनापि V I, P I, 237, 2
 यात्रारथेकादश मीनक्त V I, P II 299, 18
 या दिव्या भाप इति पात्र V I, P II, 410, 14
 या दिव्या इति मन्त्रेण V I, P II, 406, 17
 या दिश सु गत सोम V II, P I 65, 14
 यानि चान्यान्येवम्प्रकाराणि V II, P. I., 402, 8
 यान्यधस्तादग्नेध्यानि V II, P I, 195, 10
 यानि वा विद्यन्ते V I, P II, 405, 13
 यान वस्त्राप्यलङ्कारात् V I, P I, 475, 10
 यान-शय्याप्रवेशोभार्याम् V I, P I, 191, 1
 यानासनादिभिर्निर्णयन् V II, P I, 28, 5
 या परत्या वा परित्यक्ता V II, P I, 47, 1
 या प्राङ्मुखी सुरा पीतवती V II P I, 351, 2
 यामद्वय शयानस्तु V I, P I, 442, 2
 याम्या त्रिधिर्भवेत्ता हि V I, P II, 309, 15
 याम्येनैरेतनुष्याणा V II, P II, 208, 11
 याम्यलोकं प्रपन्नस्य V II, P II, 269 3
 या या योनि च जीवीऽय V II, P II, 242, 4
 यायावरा V I, P II 198 12
 यायाव-वनस्प-यो V II, P II, 46, 2
 या रोगिणि स्यात्तु हिता V I, P II, 114, 6
 यावक V II, P II, 192, 13
 यावक्षेल न गृह्णाति V I, P II, 79, 4
 यावच्छात्र प्रहीयेत V I, P II, 206 12
 यावज्जीवम् V I, P II, 136 3
 यावज्जीवमग्निहोत्रं V I, P I, 118, 10, 165, 6
 यावज्जीवमग्निहोत्र जुह्यात् V II, P I, 7, 3
 यावज्जीव दर्श पौर्णमासाभ्या V I, P I, 165, 7
 यावत् त्रयस्ते जिवियु V I, P I, 377, 14
 यावता पञ्चयज्ञानां V I, P I, 198, 21
 यावत्तु मुद्दि मन्थेत V I, P I, 231 12
 यावन्ति नारीरोमाणि V II, P I, 382 15
 यावन्ति रोमरूपाणि V II, P II, 8, 9
 यावस्तम्भद न भाव्यन्म V I, P I, 312, 15
 यावतीर्देवतास्ता V II, P I, 135, 13
 यावदेवानृषीश्चैव V. I, P I, 305, 15
 यावदोप न जानाति V I, P II, 79, 5
 यावदाशौच V I, P II, 28 12. 289 17
 यावद्विष्यं भवति V. I., P II, 423 16
 यावज्जामो वृद्धेह V. II. P I. 58, 12

- यावन्न लिखते नालं V I., P II.,
 23, 3, 231, 9
 यावन्नपैत्यनेध्यान्तो V. II., P I.,
 196, 1.
 यावन्नपैत्यनेध्यान्तात् V II., P I
 148, 8
 यावन्नपैत्यनेध्यान्तात् V. I., P I.
 231, 8
 यावन्नाप्तानपि तथा V. I., P II.,
 374, 5
 यावन्न लङ्गयाऽङ्गानि V I., P II.,
 79, 1
 यावन्न स्युस्त्रिदण्डास्तु V I., P II.,
 172, 19
 या वा स्यात् धीस्सुरताम् V. I.,
 P II 117, 12
 या संकृत् संस्कृता नाति V. I.,
 P II., 21, 17
 यासु योनिषु जायन्ते V II., P II.,
 251, 13
 या स्त्री भ्राह्मणजातीया V. II., P I.,
 56, 14
 युक्ताङ्गैः सकलैः षडभिः V. I., P. I.,
 182, 7
 युक्ते च देवे युद्धयेत् V. I., P I.,
 459, 12
 युक्त परिचरेवेनम् V I., P II.,
 48, 8
 युक्तभङ्गनास्वयीयित V I., P II.,
 127, 10
 युक्ताध्यायीयते वैशान् V I., P I.,
 475, 2
 युक्तभैवाऽप्रमत्तश्च V. I., P I.,
 474, 13
 युक्तस्त्रिदण्डस्तयायी V II., P II.,
 190 15
 युगावय स्यूता द्विना V I., P II.,
 310, 22
 युगाविसु च सर्वांसु V. I., P II.,
 326, 19
 युग्मासु पुत्रा जायन्ते V. I., P II.,
 19, 20.
 युगंध्यावर्तमानेषु V. I., P. I., 116,
 15
 युग्मलासयेत् V I., P. II., 459, 17
 युञ्जते नम V I., P. I., 276, 1
 युञ्जते भ्राह्मण कुर्वन् V. I., P I.,
 363, 18
 युञ्जते स्तेयसायेन V. I., P. II.,
 42, 11
 युद्ध V. I., P II., 225, 3
 युवानस्तत्र म्रियन्ते V I., P. II.,
 317, 4
 युवान वितरी यस्य V I., P II.,
 318, 18
 युवा सुवासा इत्येवं V I., P II.,
 160, 10
 यूषोऽय विहितो मध्ये V I., P II.,
 14, 5
 ये भग्नीति भुवि क्षिपेन् V I., P II.,
 427, 6
 ये के चास्मत्कुले जाताः V I., P I.,
 263, 7
 येऽक्षेत्रिणो धीजयन्त V II., P I.,
 44, 18
 ये च कुर्वन्ति दम्पत्यो V. II., P. II.,
 280, 6
 ये च सन्तानजा द्रोषा V I., P. II.,
 152, 5
 ये स्यजन्ति स्वका भार्यो V II., P II.,
 231, 7
 ये देवयाना V I., P II., 150, 21
 ये दिवारस्या V I., P II., 9), 16
 ये दशाहादय प्रोक्ता V I., P II.,
 208, 4
 येन केनचिद्भ्यक्त V II., P I
 110 1

- येन केनापि कार्याणि V. I., P. I.,
 119, 2.
 येन सुख्याति चारुमाऽस्य V. II., P. II.,
 217, 6.
 येन देवाः पवित्रेण V. I., P. II.,
 160, 7.
 येनाऽऽधानं तु वै चीध्ने V. I., P. I.,
 162, 14.
 येन यांस्तु गुणेनेयां V. II., P. II.,
 217, 9.
 येन शुद्धिमवाप्नोति V. II., P. I.,
 235, 11.
 ये नास्तिका निष्क्रियाश्च V. II., P. II.,
 235, 11.
 येनास्मिन् कर्मणा लोके V. II., P. II.,
 217, 3.
 येनास्य वितरो याताः V. I., P. II.,
 134, 18.
 येन सर्वमिदं प्रोत V. I., P. II.,
 168, 14.
 ये बान्धवाऽबान्धवा वा V. I., P. I.,
 360, 12.
 ये ब्राह्मणान् प्रद्विषन्ति V. II., P. II.,
 224, 1.
 येभ्यो वाऽपि पिता ह्यात् V. I., P. I.,
 359, 18.
 ये मे कुले लुप्तपिण्डाः V. I., P. I.,
 365, 9.
 ये मेहयन्ति पथि च V. II., P. II.,
 236, 4.
 ये यजन्ति न चार्चन्ति V. I., P. I.,
 462, 14.
 ये ते शतमिति द्वाभ्यां V. I., P. I.,
 274, 10.
 येऽर्चयन्ति सदा दिष्णु V. I., P. I.,
 216, 3.
 ये लोकादानशीलानां V. I., P. I.,
 196, 4.
 येषां जपैश्च V. II., P. II., 166, 11
- येषां द्विजानां सावित्री V. II., P. II.,
 120, 16.
 येषां न माता न पिता न बन्धुः V. I.,
 P. I., 386, 9.
 येषां न यज्ञपुरुषः V. I., P. I.,
 200, 12.
 येषां न विषये विप्राः V. I., P. I.,
 200, 8.
 येषां पापण्डसङ्कीर्णं V. I., P. I.,
 200, 10.
 ये स्तेन पतित-ह्रीवा V. I., P. II.,
 360, 1.
 ये स्तेन-पतित ह्रीवाः V. II., P. I.,
 424, 13.
 ये स्तेनाः पिशुनाः ह्रीवाः V. I., P. II.,
 74, 19.
 ये समाना इति द्वाभ्यां V. I., P. II.,
 455, 9.
 ये समाना इति द्वाभ्यां V. I., P. II.,
 455, 3.
 ये सौमपा विरजसो V. I., P. II.,
 341, 6.
 ये सम्यङ्नियता विप्राः V. II., P. I.,
 217, 10.
 ये हरन्ति च पापिनः V. II., P. II.,
 262, 12.
 ये हरन्ति च तूर्याणि V. II., P. II.,
 262, 7.
 ये हरन्ति नरा निर्य्य V. II., P. II.,
 262, 2.
 योग क्षेम च सम्प्रेक्ष्य V. I., P. I.,
 401, 14.
 योगिनः च तपःशक्तः V. I., P. I.,
 330, 11.
 योगेन तु परा भन्ति V. I., P. I.,
 59, 9.
 योऽग्निं स्वजाति नास्तिभ्यान् V. II.,
 P. II., 109, 9.

- योऽग्नीनपविद्धयेत् V. II., P. II.,
 107, 17.
 योगपदं बहिर्वासः V. I., P. II.,
 158, 10.
 योगाभ्यासरतः शान्तो V. I., P. II.,
 154, 19.
 यो गुरुः स शिष्यः प्रोक्तः V. I., P. I.,
 377, 1.
 योगशास्त्रानियुक्ते च V. I., P. II.,
 354, 21.
 योगस्थः कुरु कर्माणि V. I., P. I.,
 61, 7.
 योऽग्नीत्या विचारामि V. II., P. I.,
 449, 11.
 यो गृहस्थाभ्रमनाम्थाय V. I., P. II.,
 148, 5.
 योजनात्र परं याति V. I., P. II.,
 185, 14.
 योजने पादहीनं स्यात् V. II., P. I.,
 257, 8.
 योजने पादहीनं स्यात् V. II., P. I.,
 258, 6.
 योऽश्वत्थान् शण्डयेद्राजा V. I., P. I.,
 447, 5.
 यो इत्यारकांचनं मेरु V. I., P. I.,
 318, 13.
 योऽग्नीनेऽहन्यहन्येतां V. I., P. I.,
 310, 15.
 योऽग्नीत्य विधिपदेहं V. I., P. I.,
 151, 10.
 योऽध्यापयति श्रुत्यर्थम् V. I., P. I.,
 333, 15.
 योऽध्यापयेत्कर्मि वा V. I., P. I.,
 218, 1.
 योनिशयं च यो देवि V. II., P. II.,
 222, 14.
 योऽग्नीत्य द्विजो वेदान् V. II., P. I.,
 19, 1.
 योऽग्नीत्य द्विजो वेदान् V. I., P. I.,
 54, 15.
 योऽग्नेन विधिना कुर्यात् V. I., P. I.,
 432, 6.
 योऽग्नेन विधिना स्नाति V. I., P. I.,
 276, 10.
 योऽन्यत्र कुरुते यत्नं धर्मं V. I., P. I.,
 301, 9.
 योन्याशीन्यवगूहेत V. I., P. II.,
 79, 2.
 योऽनर्त्विषि जुहोत्यमौ V. I., P. I.,
 316, 17.
 यो न वेत्स्यन्निवावस्य V. I., P. I.,
 324, 11.
 योनिश्च नरकांश्चैव V. II., P. II.,
 209, 4.
 योऽनुष्ठानं न शक्नोति V. I., P. II.,
 229, 6.
 यो ब्रह्मचारी V. I., P. I., 50, 5.
 योऽष्टौ वेदितशितः V. I., P. I.,
 430, 9.
 यो भवेन्मानवः क्षुद्रः V. II., P. II.,
 220, 6.
 यो मोहावधवाऽऽज्यात् V. I., P. I.,
 215, 3; 376, 8.
 यो यत्र शिशितो धर्मः V. I., P. II.,
 68, 10.
 यो यदेवां गुणो वेदे V. II., P. II.,
 215, 9.
 यो येन पतितेनैषां V. II., P. I.,
 27, 19.
 यो येन पतितेनैषां V. II., P. II.,
 30, 9.
 यो यो वर्णाऽपश्येत् V. I., P. I.,
 446, 5.
 योऽग्नें शशुदयने निष्ये V. I., P. I.,
 95, 1.
 यो यस्य शिष्यात् द्रष्ट्यानि V. II.,
 P. I., 271, 4.

योऽरक्षन् बलिमादत्ते V I, P I, 453, 18	य करोति जनान् साधून् V I, P I, 47), 15
योऽश्मुरेत क्षतेन V II, P I, 456, 17	य कश्चिन्निर्हेरेन् प्रेतम् V I, I II 275, 17
यो वैदिकमनादृत्य V I, P I, 318 5	य क्रिया कुर्वते मोक्षत V I I I 200, 15
योऽश्मन्येत ते तूभे V II P II 105, 7	य वृद्धयते ऽतिथि सम्यक् V I P I, 397, 4
योऽश्मन्येत ते तूभे V I P I, 13, 1	य पात्रपुष्पी भिक्षा V I, I I 410 3
यो वै यतीननादृत्य V I P II, 339, 19	य पुरुषः V II P II, 180, 10
यो वरुणमृहीत V II P II, 282 16	य प्राणोऽपान V I P I 12 11
यो वा संबर्धते वह V I, P II 324 12	य प्रत्यवसिमा विम V II, I II 130 2
योऽभ्रानि भूत्यवर्गेभ्य V II P II, 220 10	य प्रवद्यात् मया लभं V I I I, 376 1
योऽश्नीयात् V II, P II, 194 8.	य द्वाद्वात् पतिताश्चापि V I, P I 172, 4
योऽश्मरथ क्षमीगर्भं V II, P II, 35 4	य सपिण्डीकृतं भवे V I, I II 330 10
योऽसवर्णे तु मून्येन V I, P II, 277, 3	य समानाकरुण प्रते V I, P II 277, 17
योऽसौ विष्णुष्ये आदित्ये V I, P II. 187, 14	य सायवेर्षं वसान V I, P I 398 1
यो ह वा भविदितार्थेय V I, I I, 173, 14	य स्वशरानमुत्तानात् V II I I 34, 17
योगिने स्नानमयद्यात् V II, P II, 16 4	य स्वशाला परिष्यद्य V I, P I 150 10
योगवद्य तु सीपांता V I P II, 100 5	
य कामना नर कुद्यात् V II, I I, 14 8	र रङ्गोरभिवी वृदाद्य V II I I 357, 2
य कामनो मन्त्रारं V II, I II, 72 10	रङ्गनात् रदु मङ्गलं V I, I I 471 11
य कामनो मन्त्रारं V II P I 203 7	रङ्गनात् V II, P II, 122 7
य कामं पुस्तक्य V I I I, 120 12	रना गारा मया श्या V I, P I -71, 1

- रक्तं तु सङ्गवेनोय V I P I,
248, 11
- रक्तानि हृत्वा वासासि V II P II,
254, 12
- रक्त-पीतानि वस्त्राणि V II P II,
118 11
- रक्तपादास्तथा जग्म्वा V II P I
409, 8
- रक्तवर्णं तु राजेन्द्र V I, P II,
372 14
- रक्षणीया तथा पट्टी V I P II,
214 18
- रक्षणार्थमपुत्रा वा V I, P II,
109 6
- रक्षेत कन्या पिता विना V II, P L
355 2
- रक्षितं पर्ययेत्यैव V I, P I,
472 12
- रक्षोदिवताभ्यः V II, P II,
127 2
- रत्नस्य स्वदेहादि V II P I,
107 4
- रत्न धर्मैः भूतानि V I P I,
453 16
- रक्षोभ्यः V I, P I, 384 8
- रक्षार्थं पितृसत्रस्य V I P II,
408 21
- रक्षार्थमस्य सर्वस्य V I P I
447 10
- रक्षासि च पिशाचाश्च V II, P II
218, 4
- रजः कालं तु गन्धर्वा V I P II
78, 16
- रजक व्याधौ शैलूय V II P I,
347 11
- रजक-व्याधौ शैलूय V II, P I
334 5
- रजवन्धर्मकारश्च V II P I
114 14
- रजसु बहूकल पात्राणां V II, P I,
183, 8
- रजसुवादिर्कं चातिदुष्कं V II, P I,
183, 12
- रजसस्य सुवर्णस्य V II P I,
175 12
- रजसा समता चैवं V II P II,
215 3
- रजसा शुद्धयते नारी V II P I,
102, 13
- रजसा शुद्धयते नारी V II, P I
151 10
- रजसा स्त्री मनोदुष्णा V II P I
152 11
- रजसा स्त्री मनोदुष्टा V I P II
152, 9
- रजस्तवाऽशुचि ज्ञेयं V I P II
212, 20 206, 2
- रजस्तमो मोहजातानां V I, P I
293 6
- रजस्युपरते तत्र V II P I
167 4
- रजस्युपरते साध्वी V I P II
110, 5
- रजस्वला च सस्पृष्टा V II P I
160 17
- रजस्वला तु भुञ्जाना V II P I
162 14
- रजस्वला तु भुञ्जाना V II P I,
163, 12
- रजस्वला तु यो गच्छत V II P I,
330 18
- रजस्वला तु सस्पृष्टा V II P I
162 11
- रजस्वला द्विजा गत्वा V II P I,
336 6
- रजस्वलादिव्येवायं V II P I
336, 14

- रजस्वला-ऽन्वय चाण्डाल- V II, P II, 239, 16.
 रजस्वलानिगामी च V II, P II, 271, 7
 रजस्वलानिगमने V II, P I, 335, 10
 रजस्वला भवेत्ता तु V I, P II, 335, 6
 रजस्वलानुस्रानाम् V II, P. I, 104, 1
 रजस्वला यदा दृष्टा V. II P I, 68, 11
 रजस्वला यदा दृष्टा V II, P I, 164 5
 रजस्वला राजसुते V II, P I, 59, 6
 रजस्वला ऽवधूतादिगमने V. II, P I, 337. 5
 रजस्वला मूत्रिका च V II, P I, 58, 18
 रजस्वला-सहोपसृति V II P I, 388, 17
 रजस्वला हीनवर्णा V. II, P I, 161, 18
 रज्यर्थमपि ह्यद्रा स्यान् V I, P II, 97, 19
 रज्यर्थमिव सा तस्य V I P II, 96, 5
 रज्जावहारी V II, P II, 208 7
 रज्जावहारी भवति V II, P II 261 3
 रज्जिमा चाञ्जले व्यहत्वा V I P I, 227 4
 रज्याकृष्य-लोयेन V II. P I, 187, 3
 रज्याकृष्य-जीवानि V II, P I, 187 4
 रज्या इमशान चाक्रम्य V I, P I, 239, 12
 रथा ऽश्वद्वला सेना V I, P I, 457, 10
 रम्य पदाच्यमाजीव्य V I, P I, 464, 1
 रसज्ञानिधुर कुम्भ V II, P II, 236 9
 रसा रसैर्महती V I, P II, 11, 11
 रसारसैर्निमातव्या V I, P II, 10, 11
 रसायनक्रियायाद् V I, P II, 183, 16
 रथि च पुत्राश्च V I, P II, 106, 1
 रथियांश्च वृद्धयत् V I, P I, 314, 2
 रथेस्त्वायर्त्तनादुर्ध्वम् V I, P I, 435 19
 रथिनरभिरजगृहाया V II, P II, 189, 5
 रथीस्त्व पर्यावर्तयाद्गवा V. I, P II, 100, 8
 रथस्ये V II, P II, 153 2
 रथस्यहृते V II, P II, 153 5
 रथस्याख्यायिना चैव V I, P I, 471, 19
 रथस्य-वस्तुराजाया V II. P II, 119 7
 रथस्ये रथस्य V II, P II, 153, 5
 रथसो भवियम्यैकम् V I, P II 26, 4
 रथसोऽनन्तरमग्नाम् V I P II, 8, 11
 रथ-व्याह्वय चाप्येव V I, P II, 371 7
 रथार्थं शगत्र चैव V II P I, 165 13

- राग द्वेष मह भावां V I, P II, 184, 5
 रागो द्वेषश्च मोहश्च V. I, P I, 480, 14
 राजकीयाय V I, P II, 225, 2
 राजगानि च V II, P II., 99, 13
 राजतेन्द्राक्षकौर्मला V I, P L, 309, 1
 राजान हस्ते तेजः V II, P I, 410, 12
 रात्रौ जागरणं कुर्युः V I, P II, 215, 2
 रात्रौ जागरणं कुर्यात् V I, P II, 214, 19
 रात्रौ चेसादित्यस्य V L, P II, 275, 5
 रात्रौ शर्वं न कर्तव्यं V I, P I, 194, 7
 रात्र्यन्त्ययामनाडी द्वे V. I., P. I., 291, 2
 रात्र्यास्तु षोडशे भागे V I, P I, 313, 18
 राधावासीत V II, P II, 190, 3
 रात्रिषेधे शाब्द्याम् V I, P II, 266, 14
 रात्रिषेधे प्यहास्तुद्धिः V L, P II, 267, 2
 रात्रिमुच्यते श्वेतं स्मृत्या V I, P I, 441, 15.
 रात्र्यण्डो न रात्र्याग्निः V II, P II., 64, 3
 रामार्थं नेत्रं भावने V II, P I, 178, 7.
 राम एव तु रामः श्वात् V. II., P. I. L, 12 ?
 रामीगानी भवेत्तुष्टौ V. II., P II., 204, 15
 रामीगर्भे पराक श्वात् V II., P. I., 335, 7
 रामा च ब्राह्मणैश्चैव V. II., P. I., 233, 2
 रामा च सम्पदं ब्रूहि V. II., P II., 187, 10
 रामा तु शूतक नास्ति V I, P. II., 256, 16
 रामोऽनुमतिमाश्रित्य V. II., P. I., 233, 4
 रामप्रतिमहं कृत्वा V. II., P II., 116, 1
 रामी प्रवृजिता धात्री V II., P. I., 321, 17
 रामं प्रेष्यकरो यश्च V L, P II., 359, 2
 रामो माहात्मिके स्थाने V I, P II., 257, 10.
 रामो बलार्थिनं पठे V L, P II., 31, 11
 रामा वा समनुज्ञात V I, P. I., 483, 3
 रामस्तथाऽऽस्तुरे वैदये V I, P II., 86, 8
 रामा हि पूजितो धर्मं V L, P. I., 453, 1.
 रामप्रतिमहो घोरो V. L. P. I., 199, 12
 रामप्रतिमहाश्वा V I, P I, 199, 21
 रामप्रतिमहात् पुष्टः V I., P I., 199, 16
 रामभृत्याऽन्ध-बधिग V I, P II., 359, 5
 रामा माता पिता चैव V. I., P. L., 440, 8
 रामनागं-दक्षणायां V I, P. I., 225, 12

- राजमूली महाराज V. I, P I, 449, 12
 राजयज्ञस्यामयायी च V I, P II, 355, 20
 राजस्त्रिंशद्विंशतानां च V I, P II, 207, 17
 राजा राजसूयेन V I, P I, 46, 7
 राजवार्ता हि तेषां च V I, P II, 180, 10
 राजा वा राजपुत्रो वा V II, P I, 291, 6
 राजा वा राजपुत्रो वा V II, P I, 290, 12
 राजा षड्भागभाक्तस्य V I, P I, 452 17
 राजा सत्यं च धर्मश्च V I, P I, 449, 9
 राजसर्पपमात्रे च V II, P II, 87, 14
 राजस्वस्यापहरणे V II, P II, 113 8
 राजान क्षत्रियाश्चैव V II, P II, 218 7
 राजानमनियेचयेत् V I P I, 451, 8
 राजन्योच्छिष्टभोजने V II, P I, 393 4
 राजन्योच्छिष्टदाशने V II, P I, 395 8
 राजन्ये तु चतुरात्र V I, P II, 239, 4
 राजन्यवन्धोर्दांविश V I P II, 47, 13
 राजानो राजभृत्याश्च V I, P II, 256, 14
 राजन्य-वैश्ययोर्नेति V I, P II, 155, 4
 राजन्य-वैश्यं सुद्राणां V II P I, 98, 1
 राजन्या वैश्यहिंसायाम् V II, P I, 102, 14
 राजन्य-सूत्रोच्छिष्टाधी V II, P I, 895, 5
 राजन्यवधे षड्वार्षिक V. II, P I, 97, 11
 राजन्यवधे षड्वार्षिक V II, P I, 98, 10
 राजन्या हि धनुर्विद्याम् V. II, P I, 332, 15
 राज्यनाशस्तु धेनुं स्यात् V I, P II, 258 16
 राष्ट्रकामास्तथोन्मत्ता V I, P II, 358, 3
 राजविश्वं सिंहतुण्डाश्च V II, P I, 409, 5
 राजीशान् सिंहतुण्डाश्च V I, P II, 388, 3
 राष्ट्रदेनं बहिः कुर्यात् V. I, P I, 456 9
 राष्ट्रमस्ते च सोमे V II P II, 17, 1
 राष्ट्रमस्ते यदा सोमे V II, P II, 9 2
 राष्ट्रवर्षान्-सकान्ति V I P I, 194, 12
 राष्ट्रविदुर्निकं विज्ञाय V I P I, 437, 10.
 रिक्ता पञ्चदशी चैव V I, P II, 30, 14
 रिक्ते च विण्डदाने च V I, P II, 462, 15
 रिच्यत इव वा V I, P I, 174 3
 रीतिका-सीत-लोहानि V II, P I, 175, 9
 रीत्यय-कारय सीतानां V II, P I, 175 13.
 रुक्मस्त्रीयां सुशपथ V II, P I, 321, 1

- ह्रस्वैकाक्षक जप्त्वा V II, P II, 156, 9
 ह्रान् प्रपद्ये वरदान् V I, P I, 275, 3
 हृषिर् बाह्येत्तेषा V I, P II, 7, 10
 हृक्ष क्रिमिहत ह्रिञ्च V I P II, 302, 15
 हृषाण्यपि नयैवेह V II, P II, 214, 2
 रूप द्रविण हीनाश्च V I, P II, 134, 6
 रूपवन्ति च चित्रासु V I, P II, 312, 17.
 रूपवत् सुतास्वाद्यै V. I P II, 314 3.
 रूप-सत्त्व गुणोपेता V I, P II, 87, 1
 रूप्य वर्भास्तिला गावो V I, P II, 392, 11
 रक्षामात्रस्तु इदमेत V I, P I, 314, 3
 रक्षयाऽऽद्युण पुत्र V I P I, 309, 5.
 रण्य शुचय सर्वे V II, P I, 188 18
 रेतो मूत्र पुरीषाणा V II, P I, 369 5
 रेतो-मूत्र पुरीषाणाम् V I, P I, 242, 6
 रेतो-मूत्र पुरीषाणा V II, P I, 367, 2
 रेत सिक्त्वा कुमारीयु V II P I, 311, 6
 रेतो मूत्र-पुरीषाणा V II P I, 369, 2 369, 5
 रेत सेक स्वयाम्यासु V II P I, 310, 8
 रेत स्पृष्ट श्वस्पृष्टम् V II, P. I, 181, 6.
 रेवतीयु तथा रौप्यम् V. I, P II, 313 6
 रोधादिना पातयित्वा V II, P I, 254, 4
 रोधादिना चाङ्गिरसम् V II, P I, 253, 18.
 रोध-बन्धन-यावत्राणि V II, P I, 271, 7.
 रोमकूपैर्यशःऽऽगच्छेन् V II, P II, 144, 2
 रोमकाले तु सम्प्राप्ते V I, P. II, 78, 15.
 रोमाणि प्रथमे पादे V II, P I, 264, 7.
 रोमसस्थान् तिलान् कृत्वा V I, P I, 355, 1
 रौख V II P II, 174, 8
 रौख कुड्मल भूति V II, P I, 5, 1
 रौखाद्यजिनाना V II, P I, 154, 1
 रौरवे नरके घोरे V. I, P I, 199, 19
 रौरवे पूयनिलवे V I, P I, 430, 17
 रौरव राजन्यस्य V II, P II, 32, 17.
 रौरव राजन्यस्य V I, P. II, 33, 1
 रौम्ने च कुण्डले वेह V I, P. II, 58, 8
 रोगी हीनातिरिक्ताङ्ग V I, P II, 318 19
 रोचना चन्द्रम रोम V I, P I, 320, 18
 रौद्र उत्तरतो V I, P I 385 1
 रौद्रे हस्ने च रोहिण्या V I, P II, 454 21

ल.

- लक्षजाप्येन च तथा V I, P I,
310, 9
- लक्षाक्षिति जपेद्यन्तु V II, P II,
198 4
- लक्ष्यं शस्त्रभृता वा स्यात् V II, P I,
203 11
- लक्ष्यं शस्त्रभृता वा स्यात् V II,
P II, 69, 3
- लक्षण्या स्त्रियमुद्दहेत् V I, P II,
94, 8
- लघ्वारा स्त्रिय कुर्यात् V I P II
101, 10
- लताभेदाश्च नि सख्या V II P. II,
242, 16
- लब्धलाभ पितृन् देवान् V I P II,
9, 9
- लभेदेवलको राजन् V II, P II,
226, 3
- ललात् केशव विद्यात् V I, P I,
267, 6
- ललात्सम्मितो राज् V I P II,
35, 2
- लवणे मधु मासे च V I P II,
263 2
- लवणाम्लौ सया मध्ये V I, P I,
421, 14
- लवण व्यञ्जनं चैव V I P I,
428 4
- लघुनं गृञ्जनं चैव V II, P I,
403, 1
- लघुनं गृञ्जनं चैव V II, P I
405, 1
- लघुनं गृञ्जनं चैव V I P II,
378, 20
- लघुनं गृञ्जनं जम्भा V II, P I,
402, 12
- लघुनं च पलाण्डु च V II, P I,
404 6
- लघुनं दीर्घपञ्च V I, P II,
379, 2
- लघुन-पलाण्डु V II, P I, 402, 2
- लघुन पलाण्डु गृञ्जन V II, P I,
404, 14
- लाक्षा लवण V II, P. II, 119, 12
- लाक्षा लवण मासाना V II P II,
117, 11
- लाक्षा लवण मासानि V I, P I,
488 15
- लाजानिश्च शलानिश्च V I, P II,
371, 1
- लाभालाभ च पण्याना V I, P I,
478 18
- लाला स्वेदरमाकीर्णं V I, P I,
258, 14
- लिङ्गामार्चोऽपि च तथा V II, P II,
87 15
- लिङ्गोऽपि छेदयित्वा तु V II P I,
322 24
- लिङ्गं तु वैशवं तेषां V I P II,
172, 12 174, 5
- लिङ्गव्याधिमवाप्नोति V II, P II
269, 9
- लिङ्गं व्यकृत्यै हि धार्यंस्ते V I,
P II 178, 7
- लिङ्गं वा सवृषणं V II, P I, 316
3
- लिङ्गं वा सवृषणमुत्कृत्य V II, P I,
315, 20
- लिङ्गं सवृष्टाऽयुत धीमान् V II, P II,
279 12
- लिप्येते नैनसा विप्रौ V II P I,
414 8

- लिप्यते न स पापेन V. II., P. I., 418, 6.
 लुप्तधर्मास्तु षण्डानाः V. II., P. II., 11, 1.
 लूता-ऽहि-सखाणां च V. II., P. II., 253, 13
 लेषभाजधर्तुर्याद्या V. I., P. II., 58, 12, 222, 2
 लेषसम्बन्धिनश्चान्ये V. I., P. II., 58, 12
 लेशं पेयं च विविधं V. I., P. I., 428, 5.
 लोकद्वेषाऽथमपूसा V. II., P. II., 246, 4
 लोक-वेदाङ्ग-धर्मज्ञाः V. II., P. I., 218, 1
 लोकवार्तादिकं श्रुत्या V. I., P. I., 306, 16.
 लोक-वेदाविरुद्धोऽयं V. I., P. I., 91, 9
 लोकसङ्ग्रहाणामयं V. I., P. I., 472, 18
 लोकेऽस्मिन् मङ्गलान्यथौ V. I., P. I., 321, 4
 लोभान् यं पितरौ भृत्यान् V. I., P. II., 385, 3
 लोभात् स्वयति यस्वेतान् V. II., P. II., 221, 15
 लोभ-राग-द्वेषाऽमर्ष- V. I., P. II., 76, 16
 लोभ. स्वप्नो-ऽधुनि क्रौर्यं V. II., P. II., 266, 11.
 लोभानि V. II., P. II., 71, 2
 लोभान्य. स्वाहेत्येव हि V. II., P. II., 70, 7.
 लोटमर्षी हृष्यच्छेरी V. II., P. II., 235, 15
 लोटै स्तनैरुपायैर्वा V. II., P. II., 245, 10.
 लोटिनं V. II., P. II., 71, 6.
 लोटिनं कन V. II., P. II., 58, 1.
 लोहितवर्चने V. II., P. I., 456, 10
 लोहितान् वृक्षानिर्वासान् V. I., P. II., 379, 11.
 लोहितस्य च नापैति V. I., P. I., 312, 16.
 लौकिके वैदिके वापि V. I., P. I., 379, 18
 लौकिकं वैदिकं वाऽपि V. I., P. I., 322, 12.
 व.
 वन्या तु वृषली शंखा V. I., P. II., 356, 20
 वन्याऽष्टमेऽधिवेद्याऽब्दे V. I., P. II., 114, 2.
 वक्रनाधिकं तु यत्पिण्डं V. I., P. I., 422, 5
 वक्रप्रमाणपिण्डांश्च V. I., P. I., 422, 4
 वक्रमेधुनकर्ता च V. II., P. II., 271, 15
 वक्रतुण्डाय V. II., P. II., 188, 8.
 वक्ष्यतेऽतः परं सर्वं V. II., P. I., 365, 8
 वचनं तस्य न पाद्यं V. II., P. I., 228, 15.
 वचं पूर्वमुनाहार्यं V. II., P. I., 211, 13.
 वक्षेणाऽथ कुशौर्वाऽपि V. I., P. II., 430, 19.
 वदा-ऽश्वत्याऽर्क-खदिर- V. I., P. I., 252, 13
 वदे V. I., P. II., 305, 11.
 वदवायान् V. I., P. II., 306, 10
 वणिक्प्रथं कुशार्द्रं च V. I., P. I., 476, 14.
 वणिक्प्रथमुपासीने. V. I., P. I., 477, 2.
 वणिग्धर्ममुखात् वै V. I., P. I., 479, 12.

वणिजो मधुहर्तारो V I, P II, 358, 12.	वपनप्रत खरेत् V II, P I, 290, 13
वस्त्रापिशी बुधेयैव V I, P I, 461, 4	वमन्तं जृम्भमाणं च V I, P I, 330, 8
वस्त राज्याभिषिक्तं V. I, P I, 453, 4	वर्जयेद्दुःखं श्राद्धे V I, P II, 875, 12
वस्त्रनिवय कुर्यात् V II, P II, 62, 4	वर्जयेत् तथा चान्दान् V I, P II, 377, 2.
वान्नि शुद्धौ तस्कार्यं V I, P II, 332, 6	वज्र्यां जन्तुमयी कृशा V I, P II, 803, 1
वधेन घृष्टयति स्तेनो V. II, P II, 86, 13	वर्जयेत्तादृशीं भिक्षा V. I, P II, 190, 4
वध-बन्धपरिहृष्ट V. II, P II, 246, 3.	वर्जयेदेकपादुके V I, P II, 295 7
वधूं वा भ्रातृशयान् वा V II, P II, 267, 12	वर्जयेद्द्विजं चौरं V I, P. II, 84, 3
वनाद्गृहाद्वा कूर्सेति V I, P II, 147, 6	वर्जयेद्दुःप्रगन्धीनि V I, P. II, 394, 6
वनाद्वा प्रज्जैरिहान् V. I, P II, 149, 14	वर्जयेत् वृक्षमूलानि V. I, P. I, 225, 15
वनानि गिरयो नद्यः V. I., P II, 303, 12	वर्जयेन्मधु मासं च V I P II, 45 18 142, 15
वनस्पतीनीपर्याध V I. P I, 356, 18	वर्जयेन्मार्जरीणि V I, P II, 134 16
वनी मूला V I, P II, 136, 17, 147, 20	वर्जयेद्गर्भं सर्वं V. I. P II, 377, 16
वन्यान्वेन कल्पान्यमन V II, P II, 58, 9	वर्णक्रमावन्तरङ्ग- V II, P I, 107, 14
वनवाती ह्यन स्पृश्येत् V II, P II, 58, 13	वर्णकवेद्यं विद्वेष्यं च V I, P I, 331, 15
वनरथा धूमवाती वा V I, P II, 151, 18.	वर्णाणां कावतं स्वर्णं V II, P I, 161, 10
वनरथाधिपुत्रं कुर्यात् V II, P II, 44, 2	वर्णाणां भावना च V I, P I, 472, 12
वनेषु तु विहरत्येव V I. P II, 147, 2	वर्णाणां मान्यतायां V I. P I, 144 G.
वनेषु वनेषु V. I, P II, 207, 5	वर्णिनां हि वधो वध V II, P II, 41 G
वन वेत्या V II, P. II, & 12	वर्णाभवाचारवती V I. P I, 103 B.

- वर्णसङ्करभावेन V I, P I, 184, 8
 वर्तन्ते याश्च सतत V II, P I, 58, 4
 वर्तिषीपाकृतिं वाऽपि V I, P I, 206 11
 वर्तमानराशिरण V II, P II, 276, 9
 वर्धतामिति वैश्यस्तु V I, P I, 325, 6
 वर्धयेत् पीण्डमेकैक V II, P I, 303, 9
 वर्षाणां द्वादशे लक्षे V II., P II, 251, 10
 वर्षाणि ब्रह्मचर्ये नु V II, P I, 98, 2
 वर्षाणां यच्छत तस्य V I, P I, 95, 11
 वर्षे द्वे परवारेषु V II, P I, 330, 11
 वर्षाभ्योऽन्यत्र यस्स्थानम् V. I, P II, 184, 14
 वर्षाभ्योऽन्यत्र वर्षासु V I, P II, 182, 17
 वर्षमर्षं तदर्थं च V I P I 356 3
 वर्षैरेकगुणा भार्यो V I, P II, 69, 12
 वर्षं शीता-ऽऽतप द्विरा V II, P I, 251, 1
 वर्षासु ध्रुवधील V I, P II, 180, 16
 वरधेत् कुल-शीलाभ्या V I, P II, 90, 17
 वरा अतिथि-विद्वन्मथ V I, P I, 135 10
 वरुणापारतर्पयन्ते V I, P II., 90, 15
 वरयित्वा नु य कश्चित V. I, P II, 93, 7
 वरार्थिना तृतीया च V I, P II, 318, 9
 वरार्हेकराफाना च V. II, P I, 370, 11
 वराह मकराभ्या वा V I, P I, 458, 11
 वलित मानवै सूक्ष्म V I, P II 36, 15
 वल्मीक नु खानित्वा यो V II, P II, 249, 14
 वल्मीकोपरि तोयान्त V I, P I, 228 7
 वल्मीक-मूषकोत्प्लाता V I, P I, 227, 16
 वल्गो चैव द्विजो भुक्त्वा V II, P I, 405 2
 वदयामास्थ-बलो राजा V I, P I, 464 15
 वदित्वा वसन शुभ्र V I, P I 353 6
 वसेस्व नरके घोरे V I, P II, 389, 21
 वसन्ते V I, P I 48, 14
 वसन्ति चैव ते स्नानात् V I, P I, 271 2
 वसन्ते ब्राह्मण V I, P I 162 2
 वसन्ते ब्राह्मणम् V I, P II 32, 7
 वसन्तो ब्राह्मण प्रोक्त V I, P I, 162 10
 वसन्ते ब्राह्मणस्य स्यात् V I, P I, 162 9
 वसन्तो वै V I P I, 162, 2
 वसन्ते वसन्ते ज्यातिषा V I, P I, 165, 8 395 1
 वसन्ति स्त्रीपरित्यागात् V II, P I, 352, 18

- वसन्ति सर्वतीर्थानि V I, P I, 268, 1b.
 वस्तुच्यमानमे-यन्त V I, P II, 2, 4
 वस्त्रान्तरावृतां कृत्वा V II, P I, 170, 10
 वस्त्रान्तरितसस्पर्श V I, P I, 279, 1
 वस्त्राङ्गमपेक्षन्ते V. I, P I, 262, 4
 वस्त्राद्यैर्भूषित कृत्वा V I, P II, 238 3
 वस्त्रनिष्प्राडित तोय V I, P I, 364, 1
 वस्त्रापहारी V II, P II, 263, 5
 वस्त्रापहारी श्वित्री स्यात् V II, P II 260, 12
 वस्त्र भोज्यापहर्तारो V II, P II, 261, 2
 वस्त्रा ऽऽभरण मान्यानि V I, P. I, 377, 5
 वस्त्र मृदम्भता शुद्ध V II, P. I, 183, 11
 वसेहाद्य वर्षाणि V I, P II, 47, 15
 वसा-मेवोद्धव शीघ्र V I, P II, 395, 9
 वसेष्टुनियन्ताहाय V. I, P. II, 366, 2
 वसीरज्जानुपूर्व्येण V I, P II, 32, 12
 वसन् दुरन्तरे घामे V II, P I, 96, 12
 वस्तु रुद्रान्तथाऽऽदिर्यान् V I, P I, 357, 12
 वसिष्ठ दक्ष-सवर्ते V I, P I, 108, 4
 वस्त्रनाधादित पञ्च V. I, P. II, 295, 10
 वहेच्छव मन्मथौच V I, P II, 276, 19
- वह्निमञ्जालन कुर्या V II, P I, 154, 4
 वह्निना न च तन्नामि V I, P I, 236, 3
 गन्नो विरक्त स्वात्सा तु V II, P II, 4, 10
 वाह करीर सुरत V I, P II, 376, 1
 वाग्मशाने कृते सव V I, P II, 245 16
 वाक्-उस्तनम्भुनिर्लिङ्गम् V II P I, 196 10
 वाक्-सूनाम् V II, P II, 157, 8
 वाक्-सम्भवे एतदेव V II, P I, 152, 3
 वाग्दण्डज च पारुष्यं V I, P. I, 473 5
 वाग्दण्डोऽथ मनोदण्ड V I, P. II, 173, 18
 वाग्दण्डा ऽथ मनोदण्ड V I, P II, 173, 12
 वाग्दण्डो मौनता प्रोक्ता V I, P II, 173, 21
 वाग्दत्ता मनोदत्ता V I, P II, 57, 14
 वाग्द्वैवनेस्तु चरन्ति V. II, P II, 42, 11
 वाग्धिग्वथ स्वक चैव V I, P I, 415, 5
 वाग्धातुग्वथ तथा V I, P. II, 377, 9
 वाग्पहारी V II P II., 263, 7
 वाह-नन-कायमात् शोषान् V I, P I, 293, 7
 वाग्दन्तु ह्यन्-कृत्परीतात्वा V I, P I, 414, 14
 वाग्धा कृत कर्मकृत V II, P. II., 193 7

- वाचा कायेन मनसा V. II, P II, 184 14
 वाचिकीं वक्षि मृगता V II, P II, 212, 12
 वाचिकश्च उपाशुश्च V I, P I, 303, 17
 वाचिकस्यैरुमेक स्यात् V I P I, 305, 3
 वाचा व्याक्रोशिका या तु V II, P II, 28 8
 वाचा दन्ता मनोदन्ता V I, P. II, 57 9
 वाच नियम्य यत्रेन V I, P I, 221, 18.
 वाचोवहर्तारो V II, P II 247, 5
 वाचो यत्र विभियन्ते V I P II, 229, 16
 वाच्यतामित्यनुज्ञात V I, P II, 437, 12
 वाचैव वाकृत कर्म V II, P II 212 10
 वाजे वाक् इति प्रीत V I P II, 437 18
 वाणिज्यलाभो नो तस्य V II P II, 238, 6
 वाणिज्यलाभस्तत्रापि V II, P II, 240, 5
 वाणिज्यलाभदा स्वाति V. I, P II 312 18
 वाणिज्य पाशुपाल्य च V I, P I, 478, 4
 वाणिज्यमटस्याम V I, P II 317, 1
 वाणिज्यशुद्धिं स्वाती V. I, P II, 314 3
 वानेन्द्र शुभ बह्वीना V II, P II, 126, 2
 वानस्याधिपुत्र स्तेषी V. II, P II 261, 6
 वादेन ब्राह्मण जित्वा V II, P. I, 454, 20
 वाद युद्धप्रधानाश्च V II, P II, 218, 8
 वानप्रस्थ V I, P II, 133, 6
 वानप्रस्था अपि V. I, P II, 198, 20
 वानप्रस्थगृहेष्वेव V I, P II 140 14
 वानप्रस्थो ब्रह्मचारी V L, P II, 137, 16
 वानप्रस्थो यतिश्चैव V II, P II, 129, 9.
 वानप्रस्थो यतिश्चैव V I, P I, 308 2
 वानप्रस्थो यतिश्चैव V II, P II, 49, 3
 वानप्रस्थो यतिश्चैव V II, P II, 48 17
 वानप्रस्थाश्रमस्यापि V I, P I, 135, 6
 वानप्रस्थस्य त्रिगुण V I, P I, 229, 5
 वानर द्येन-भासौ च V II, P L, 78 14
 वानर सिंह-मार्जार V II, P. I, 92, 9
 वापी-कूप-तडागेषु V II, P I, 153 9 154 9
 वापी कूप तडागाना V. II, P. I, 153 13
 वापी कूप तडागसु V I, P I, 228 3
 वाचयित्वा च केतासीन् V I, P II, 157, 6
 वानगो वनमालायै V I, P I, 303, 17

- वामदेव्यं विरावर्यं V II P II
 156 5
 वामदेव्यं बृहत्साम V II, P II,
 159, 5
 वामेनावर्तनं केचित् V I, P II,
 432 15
 वामहस्ते अल कृत्वा V I, P I,
 224, 7
 वामहस्ते स्थिते हर्षे V I, P I,
 248, 10
 वायुभक्त प्रागुक्तीची V I, P II,
 146, 12
 वायव्ये V I, P I, 105, 6
 वायुर्वै गौतम V I, P I, 208, 10
 वायव्य V II, P II, 282, 4
 वायव्य गोरज घोक्तम् V II,
 P II, 16, 8
 वायव्य श्वेतम् V I, P I, 166, 6
 वायवे V II, P II, 187, 14
 वायव्ये विमानादिस्थम् V I, P I,
 225, 6
 वायवे V II, P II, 282, 7
 वायो शुक्लो जपेत् सूक्तम् V II,
 P II, 279, 7
 वायसाना कृमोणा च V I, P I,
 383, 6
 वाहनं वायवाहस्तु V II, P II,
 16, 3
 वारुणीभिस्तथाऽऽदित्यम् V I P I,
 208 16
 वाहनं यौगिकं मद्रम् V II, P II,
 15, 16
 वाहनं यौगिकं मद्रम् V II, P II,
 15, 16
 वाहनं वा जपेत् सूक्तम् V II, P II
 279, 9
 वाराणसी V II, P II, 202, 8
 वाराणस्यां श्रुती यन्तु V I, P II,
 229, 1
 वाराणस्याम् V II, P II, 306, 6
 वार्ताकवृत्तय V I, P II, 198, 4
 वार्तायां नित्ययुक्तं स्यात् V I,
 P I, 478 9,
 वारिहस्तमिनामोति V I, P I,
 190, 11
 वार्ध्नीयसं धर्तुकं च V II, P I,
 409, 10
 वार्ध्नीयसस्य मासेन V I, P II,
 372, 8
 वार्ध्नीयसं कर्तव्यं V II, P I,
 388, 7
 वाराहं च ततो भुक्त्वा V II, P I,
 410, 2
 वालखिल्या V I, P II, 199, 5
 वालखिल्यकृता धे च V I, P I,
 169, 10
 वालवासा अदी वा ऽपि V II,
 P II, 81, 16
 वालवासा द्विजाऽऽप्ये V II, P II,
 87, 8
 वात V I, P II, 33, 5
 वासुकये V II, P II, 188, 2
 वास्तुवाल-भूतेभ्य V I, P I,
 33, 5
 वासन्तं द्वादिर्भये V I, P II,
 141, 14
 वासिष्ठ-कश्यपा ऽगस्त्या V I, P II,
 72, 1
 वासा इद्याद्यय हत्वा V II, P I,
 90, 10
 वासोदन्ध्रगानोक्तयम् V I, P I,
 190, 15
 वासोदसां शुद्ध्यात् V I, P II,
 99 8
 वासुदेव च गभन्त V I, P I,
 306 11
 वासानिर्वाणथेन V II, P I,
 169, 12

- वासो वै दक्षिणां वद्यात् V II, P. II, 183, 2
- वासिष्ठा ह साख्यहृद्य V. I, P I, 172, 17
- वासुसा चोपधुनानि V I, P II, 377, 10
- वासो शिरण्यधुन V II P I, 225, 6
- वाहनानि च सर्वाणि V I, P I, 471, 17
- वाहयेत्तत्र धूर्धाम्नु V I, P II, 7, 8
- वाहयेद्भुदुनेनैव V I P II, 7, 1
- विक्रच्छ्रीऽमुस्तरीगश्च V I, P I, 205, 5
- विक्रमणा च जीवन्तो V I, P II, 74, 20
- विक्रमणा जीवनम् V II, P II, 99 18
- विक्रमस्थान् द्विजान् स्पृष्ट्वा V I, P II, 273, 5
- विकर्तव्यं तमोषो वा V I, P II, 91, 5
- विक्रापीत तितान् शुद्धान् V I, P II, 11 8
- विक्रीणानि रसाश्चाह V I, P I, 477, 7
- विक्रमेण मरी लृष्ट्वा V I, P I, 467 15
- विक्रीय कन्यका गा च V II, P II, 132, 2
- विक्रयो म्रगणा यश्च V II, P I, 37, 1
- विक्रय मर्धपण्याना V I, P I, 342 7
- विक्रयश्च न शतव्य V I, P II, 445 5
- विकल्पान् वात वृदाश्च V I P I 414 13
- विक्रेश सितमस्तदम् V I, P II, 157, 15,
- विक्षिप्तेऽपि V I, P I, 43, 2
- विख्यातवोध कुर्वीत V II, P II, 153, 9
- विख्यातशाय कुर्वीत V II, P II, 153, 9
- विघ्नमाचरते यस्मि V II, P II, 221, 3
- विपर्यय विद्वलन- V II, P I, 178 13
- विचित्रा गतय प्रोक्ता V II, P II, 244, 5
- विचरन्ति यतो निरय V I, P II, 193, 19
- विच्छिन्न वाऽप्यधीयात् V I, P II, 33 7
- विजैतु प्रयतेनारीन् V I, P I, 460, 1
- विजानन् वसतो भावे V I, P II, 339, 20
- विज्ञानान्मृण्मय पात्र V II, P I, 121, 13
- विज्ञानमानन्द V I, P I, 102, 7.
- विज्ञेय पुण्यकालोऽय V I, P I, 193 8
- विष्पतिगतिधोरिच्छन्वे V I, P II, 344, 23
- विष् मृदुषोस्तु तानेष V I, P II, 80, 15
- विडुगत्त रागाणां V II, P I, 467, 10
- विडुगत्त मानकुकुट V II, P I, 370, 2
- विडुगत्त भवन्तिव्य V II, P II, 227, 3
- विष्मन्तु तु गृहीतुयात् V I, P I, 222, 14

- विष्णुत्रोत्सर्गशुद्धयर्थ V II P I, 135 11
- विष्णुवभक्षणे विप्र V II, P I 369 8
- विष्णुवभक्षणे विप्र V II, P I 368 13
- विष्णुवभाजन नाम V I, P II 102 4
- विष्णुवभाचरोत्तरिय V I, P I, 224 4
- विष्णुवरेता ऽऽसव रक्तलिप्त V II P I 176 1
- वित्त पुत्र कलत्रार्थी V I, P I, 355 15
- वित्तशा घेन रहित V I, P II 436, 12
- वित्त्याभिनिवेशी च V II, P II, 229 3
- वित्त्याभिनिवेशी च V II, P II, 214 5
- वित्त्याभिनिवेशश्च V II P II, 212, 4
- पितरस्तपितास्तेन V I, P I 355, 2
- वितास्तिद्वितय हस्तम V II P II 35 17
- वितस्तेर्द्विशुणोऽस्ति V I, P II 236 2
- वितरतायाम V I, P II, 306 14
- विद्या आदिषु बन्धु V I, P II, 75 6
- विद्या तपोभ्या हीनेन V I, P I 203 6
- विद्यते सागरम्यान्त V I P I 124 15
- विशुद्धि पय पन्था V II, P I, 22, 7
- विद्या दिन प्रकाशस्वात् V I P II, 185 3
- विद्याधिपति V II, P II 194 7
- विद्या पश्यति V II P II, 194 6
- विद्यापहारिणा चैव V II, P II, 245 5
- विद्याभ्यासे प्रमादो य V I P II 185 4
- विद्याभ्यासो ह्युपस्पर्श V II P I, 428 15
- विद्यानशील जैवे V I, P II, 314, 17
- विद्यायुक्तो धर्मशील प्रधान्त V I, P I, 184 17
- विद्याधिक्यी V II P II, 258 8
- विद्या विदिता च गुरो V I, P II, 310, 3
- विद्यास्नातको V I P II 53, 12
- विद्याहीन व्रतधर् V I, P II, 110 10
- विद्या ह वै ब्राह्मणमाजगाम V I P I 147, 1
- विद्यायाम् अच्युद्धैश्च V I, P II, 370 7
- विद्याया च अच्युद्धैश्च V I, P II, 370 7
- विद्वत्स्त्वतीप्राम V II P II 16 9
- विद्वद् संवित शक्ति V I, P I 81 1
- विद्वान् यतोपवीती म्यात् V I P II, 110 11
- विद्वान् आत्मकृपाण V I, P II, 308 20
- विद्वय निम्बपथाणि V I, P II, 219, 3
- विधिप्ररतेन भवति V I, P II, 300 11
- विधितस्त्वरेण कुर्यात् V I, P I, 301 7

विधुतपापास्ते यान्ति V I, P. I, 300, 12	विधिहीनममृष्टाञ्च V I, P I, 160, 3
विधुतिर्वैलहतो च V. II, P II 264, 1	विन्द्यादाश्चादन वास- V I, P I, 183, 5
विधिना वैशपूर्वे तु V I, P. II, 419, 16	विनीत सत्त्वसपञ्च V I, P I, 462, 12
विधिना चास्त्रकृष्टेन V II, P II, 160, 5	विनीतस्त्वेष वार्ताया V I, P I, 462, 16
विधे प्राथमिकादस्मात् V II, P II 60 17	विनाऽऽद्विरेषु वाऽप्यातं V II, P II, 140, 13
विधे प्राथमिकादस्मात् V II, P I, 200, 14	विनापराधेन तथा V II, P II, 234, 3
विधुने मेतिहाने च V I, P I, 316 16	विना फलोपभोगेन V II, P II, 271, 8
विधुने सन्नमुसले V I, P II, 186 8	विना भोजनकाले तु V I, P II, 195, 7
विधुने सन्नमुसले V I, P II 187, 6	विना गन्त्रैश्च दर्भैश्च V I, P I, 354, 8
विधाय देवतापूजा V I, P I, 319, 15	विनायज्ञोपसृष्टस्य V II, P II, 184, 9
विदुष्यभ्यात्मपरा एव V I, P I 376 14	विनायकाय V II, P II, 188 7
विधुय मोहकालिन V I, P I 58 3	विनायज्ञोपवीतिन V II, P II, 143 13
विधवागमने कृच्छ्रम् V II, P I, 328 8 23, 11	विना यज्ञोपवीतन V I, P I, 246 1
विधिवत्तानि कृत्वाँन V I, P II 154, 2	विना रूप्य सुवर्णेन V I, P I, 301 7
विधिवत् प्रैपमुच्चार्ये V I, P II 100 2	विनाशयेन्मन्द्रव्यं V II, P II, 293 4
विधिवत् प्रतिगृह्यापि V I, P II 92 7	विपाक कर्मणा त्रेत्य V II, P II, 214 3
विधिवत् प्राहयाभास V I, P I 116 7	विपाकी यो वृषाणां तु V II, P I, 293 13
विधिवत्स्वप्न कुर्यात् V I, P I 329 2.	विपाके तु विपत्ति स्यात् V II, P I, 283 17
विधवाया प्रज्ञोत्पत्तौ V I, P I 184 5	विपन्नाना बहुना तु V II, P I 284 13
	विपा द्वादश वा भोज्या V II, P II, 190 13

- विप्रा हाहा वा भोज्या V II, P II, 47, 15
- विप्रदुष्टा स्त्रिय भर्ता V II, P I, 353, 17
- विप्रक्ष V I, P I, 43, 4
- विप्रणेन च जीवन्तो V I, P II, 350, 6
- विप्रद्यपि न स स्वर्गो V I, P I, 169, 2
- विपरीतमेकेषाम् V II, P I, 300 6
- विपर्ययेण तु V I, P I, 96, 16
- विप्रगर्भे पराक स्यात् V II, P I, 150, 14
- विप्राणा क्षालयेत् पाशान् V I, P II, 398, 3
- विप्राणा येदविदुषा V I, P I, 480, 5
- विप्रेण वै निविष्टाश्वेत् V II, P I, 329, 9
- विप्रो तु ग्राहमुखो तेभ्यो V I, P II, 399, 14
- विप्रे तु सकल इय V II, P I, 100, 16
- विप्रवन्दोद्यमे कृच्छ्र V II, P I, 457, 6
- विप्रादुदकमिच्छन्ति V I, P I, 303, 6
- विपरीतं ब्रह्मचर्यम् V II, P I, 312, 9
- विप्रान्तिके विदुन् ध्यायन् V I, P II, 417, 7
- विप्रान् तेषु मनुष्येषु V II, P II, 243, 10
- विप्रान् वृषावसान् कृत्वा V II, P I, 123, 3
- विप्रानुब्रह्मे पापान् V I, P II, 401, 3
- विप्रो नृपस्य भार्याया V II, P I, 330, 6
- विप्रान्मूर्धावसिक्तो हि V I, P II, 119 8
- विप्र पञ्चमहायज्ञान् V II, P II, 227, 2
- विप्रः पृच्छन्ति तत्कार्यम् V II, P I, 235, 18
- विप्रेभ्यो भोजन इत्या V I, P I, 281, 7
- विप्राय इत्या विधिवत् V I, P II, 227, 12
- विप्रार्थे क्षत्रिये प्रोक्त V II, P I, 100, 19
- विप्रार्थे क्षत्रियस्य स्यात् V II, P I, 390, 2
- विप्रलम्भकवाक्यानि V I, P I, 10, 8
- विप्रा वाचा V I, P I, 75, 4
- विप्रवृत्तिविलोपेन V II, P. II, 252, 9
- विप्रे गुह्या तु मृच्छौचे V I, P I, 227, 9
- विप्रा शूद्रेण सद्युक्ता V II, P I, 150, 19
- विदुषा पादसंस्पर्शो V I, P. I, 417, 8
- विदुषो मासिकास्पृश V II, P. I, 189, 6
- विप्रास्य नृपसहपाया V I, P I, 328, 10
- विप्रोप्य पादग्रहणम् V. I, P I, 329, 3
- विदुषश्च तथा न स्तु V I, P I, 230, 14
- विदुषोऽहो त्रिपेक्षुषंश्च V I, P. I, 293, 5
- विप्रस्य कथविष्यानि V II, P. II, 251, 8

- विप्रस्य त्रिषु वर्णेषु V I, P II, 119, 15.
- विप्रस्य मखला मौञ्जी V I P II 34 5
- विप्रस्य वधसद्युक्त V II P II 47, 3
- विप्रस्यैवैव ह्युद्रस्य V I, P I, 483 4
- विप्रहाऽऽरण्ये V II P II 65 16
- विपासायाम् V I, P II 306 18
- विबुध्य चिन्तयन्तमम् V I, P I 220 7
- विभागेऽप्यु यत्कर्म V I, P I, 319 10
- विभज्य सह वा कुर्यु V I, P II, 117 15
- विमुक्ता यानिशीयेभ्य V I, P I, 181 4
- विमुक्त सवता धीरे V I, P II, 341 18
- विमुक्त सवपापभ्या V I P I 410 4
- विमर्शनं प्रासये V II, P I, 178 12
- विमुक्तयत्कर्म धर्माभ्या V I, P I 473, 7
- विरतिर्द्विविधा प्राणा V I, P II 161 15
- विरतिप्राणा सरोत्पन्न V I, P I 255 2
- विराजस द्विगुणं सप्रवा V II, P II 156, 4
- विरतो विष्णुविद्याय V II P II 220 1
- विराज्य द्य भवति V II, P II 254 2
- विरतो यवनापाथ V II, P II 220 7
- विराज्यद्विगुणं V I I I, 4) II
- विरिक्तेष्वव मुच्यन्ति V I, P II, 304 2
- विरस्ताया अन्ववस्तायाथ V I, P II, 381 3
- विवादिनी नराथान्यान् V I, P I, 450, 8
- विवाहश्च तथा तेन V I, P I, 131, 2
- विविधानि च रत्नानि V II, P II, 204 2
- विविधानि च तिलानि V I, P II, 183 17
- विविधैर्विर्विद्ये V I, P II, 50 6
- विवस सप्तमा जाती V I, P I, 16 8
- विवाहे चापनयन V I, P I, 36 2
- विवाहोत्सव-यत्तादि V I P II, 202 14
- विवाह-यत्त दुर्गेषु V I, P II, 258, 5
- विशिखाप्युपवीतश्च V I P II, 33 10
- विशुद्धा कर्मनिश्चैव V I, P II, 71 12
- विशुद्धमपि आहारं V I, P II, 381, 10
- विशुद्धपात विद्याभण V I, P II, 76 2
- विशुद्धपश्यवसान V II, P I, 110 4
- विशुद्धपश्यवसान V II P I, 110, 9
- विश्वाम्बन्धयन नाम V I P II, 7, 6
- विशीर्षं विमला ज्ञाना V I P II, 4) 1
- विद्ययन् V I I II 20, 6

विशेषता निशीथ मु V I, P I 194, 9	विष्णु प्रजापति वाऽपि V I, P I, 365, 3
विशेषाद्वाहणेन्द्राणा V II, P II, 221, 1	विष्णुरत्ना तथैवान् V I, P. I, 434, 3
विश्वजिता यजेत V I, P I, 148 G	विष्णुरुपेण वै कुर्यात् V I, P II, 193, 16
विश्वेदेवा दृष्टुतेति V I, P II 403, G	विष्णवे नम V I, P I, 375, 1
विश्वेदेवाश्च प्रीयन्ता V I, P II, 437, 14.	विष्णवाऽऽपस्तम्ब-हारीता V I, P I, 108, 5
विश्वान् देवान् यथै V I P II, 405, 4	विष्णुस्त्रियैर्गर्भाभ्यै म V I P II, 187, 19
विश्वेभ्यो देवेभ्य स्वाहा V I, P I, 389, 13	विष्णु सामन्त्रिय देह देहि V I P I, 433, 17
विश्वानिषो अमश्मि V I P II 71, 14	विश्वोदन्धन चामेण V II, P I, 24 2
विश्वस्य कर्ता V I, P I, 105, 17	विश्वयाज्ञ पुनर्वाग्निं V I I II, 19, 4
विश्वसाहसं मु नसे V II, P II, 225, 8	विश्वयानिपतुष्वास्तु V I, P I, 190, 19
विश्वोऽभि अलमूर्यूता V, II, P II, 221, 11	विश्वयौपतावा आसते V II P II, 216, 16
विश्वमानि च रक्षानि V I P I 471, 9	विश्वयथ्यदसाग्निं वा V I P I, 452 7
विश्वमेतदेभिश्चास्य V I, P I, 471, 8	विश्वे च मृज्य-नयो V I, I I 12 9
विश्वं तौषातिप भुक्त्वा V II, P I 322 4	विश्वे च समगाहय V I P I, 17 2
विश्वानुदेवी हविम मूर्ध न्य V II, P II 3 4	विश्वं एतं आसताऽऽह V I, I II, 327 5
विश्वो वाधेर्विद्वत्वात् V II P I 274 12	विश्वं च न चक्रा सतः V I, P I, 407 8
विष्णुप्राणा भुव मेतु V II P II 222 14	विश्वं चैविश्वो वाक्ये V I I II 314 2
विष्णुपथोर्णो वासु V I, P II 417, 11	विश्वान्-प्राणाः V II I II, 277 11
विष्णु रीमन्वासादि V I I I 172 3	विश्वेर्वाक्ये वाऽह वा V I I I 27 2
विष्णुदे V I, I II, 11	विश्वे च वाऽह V I I I * 11

- विहित यश्चात्मना V. II, P I, 23, 9 202, 20
 विहित तु सविण्डाना V I, P II, 277, 13
 विहित सस्य नाशौचं V. I, P II, 224 20
 विहितस्याऽऽननुष्ठानात् V. II, P I, 7, 9
 विहितस्याऽननुष्ठानात् V. II, P I, 7, 15
 विहितं हि सविण्डस्य V I., P II, 285, 11
 विहायानि सभायंश्चेत् V I, P I, 315, 9
 विहाय सन्ध्यामपत्तिं V. I, P. I, 301, 10
 विहाय मुमहागुण V II P II 211, 2
 विहाय तु यथाकालं V I, P I, 471, 15
 वीणावादनतद्वदत V. I P I, 73, 1
 वीतपाक-भयो विप्रो V I., P II, 146, 5.
 वीरकेदारस्यगीषयाणा V II, P II, 242, 17
 वीराणां सदा निडेत् V II P II, 190, 9
 वृषो वृषेभ्ये स्वापोऽथ V II P II, 274, 13.
 वृष सुकन-कता वीरन् V II, P II, 123, 17
 वृष सुकनान्नं चारी V I P. I 459, 2
 वृष-कनान्नं वृषा यस्तु V II P II 219, 9
 वृषा स्वामिना वृष्याः V I, P I, 199, 20
 वृषमूलनिकेतन V I, P II, 138, 11
 वृषमूलनिकेतनं स्यात् V II, P I, 301, 18
 वृषमूले वसेन्निस्य V I, P II, 163, 22
 वृषारोहण लोहादि V I, P II, 327, 8
 वृष वलकलनेवन V II, P II, 213, 3
 वृषा-ऽद्म विष विप्रैश्च V II, P I, 23 5
 वृत्तिभेदेन निजाश्च V I, P II, 172, 11, 174, 11
 वृत्त्या वृद्धसप्तसादन V I, P II, 30, 2
 वृत्ते घरावसम्पाते V I, P II, 180, 9
 वृत्तिसङ्कोचमन्दिच-उत्त V I, P I, 199, 4
 वृत्त स्वाध्यायसावकाश्च V I, P I, 135, 7
 वृत्तस्वाध्यायसावकाश्च V I, P II, 208 10
 वृथा कृणुत संयाज V II, P I, 407, 6
 वृथा स्वध्यायियं दानं V I, P I, 267, 9
 वृथा वृत्त्यावकम्पानं V I, P I, 287, 1
 वृथा तस्य महागता V II P II, 145 5
 वृथा न विगृह्यत V I P I 121 7

वृषापाकस्य भुञ्जान V II, P I, 449, 13	वृषभैकादशा गाथ V II, P I, 248, 8
वृषापलापी यो न स्यात् V I, P II, 196, 9	वृषभैकादशा गाथ V II, P I, 247, 3
वृषा भवति तत्सर्वम् V I, P I, 402, 16	वृषभैकादशा वाऽपि V II P I, 95, 8
वृषा ऽऽरामा ऽऽभमाणा च V II, P I, 386, 12	वृषभैक सहस्रागा V II, P I, 96, 10
वृषा ऽऽत्मभेऽस्तुगच्छेद्ग्रां V II, P II, 123, 13	वृषभैकसहस्रा गा V II, P I 97, 5
वृषा विहादवाक्यानि V I, P I, 439, 15	वृषभ निलधेनुं वा V II, P I, 245 1
वृन्ताक-नालिका पीत V I, P II, 378, 13	वृषभ शतशा जप्त्वा V II P II 156 4
वृन्तारु-नालिका ऽस्ताडु V I, P II, 378 21	वृष कृशिक कुम्भेषु V I P I 192, 10
वृद्धौ च माता पितरौ V II, P II, 34 3.	वृषलीकिनपीतस्य V I P II, 96 19
वृद्धौ च माता पितरौ V I, P I 198, 14	वृषलीकिन पीताथ V I, P II 358, 6
वृद्धं बाल गुरु विमान् V II, P II, 221, 19	वृषलो ब्राह्मणीं गत्वा V II P II, 267 3
वृद्धा वन्ध्यामवृत्ता च V I, P II 111, 10	वृषत्या V II P II, 128 5
वृद्ध शौच क्रियालुप्त V I P II 228, 5	वृषत्यामभिजातस्तु V II, P I 333 12
वृद्ध शौचस्मृतेर्लुप्त V II P I 20 11	वृषलस्य शिताज तु V II P II, 42, 6
वृद्धिभाजं मरावाही V I P II 461, 2	वृषस्य वृषणीं चिह्नत्वा V II P II 244 11
वृद्धौ समर्चयेद्विद्वान् V I P II 459, 2	वेत्ति विद्यामविद्या च V I P I 156 2
वृश्चिके समतिकान्ते V I, P II 324 1	वेत्ति सर्वगता वस्मात् V II P II 213 10
वृषपनाथमुक्तस्य V II, P I 822, 16	वेत्तवस्याम् V I P II, 306 13
वृष प्रतिष्ठिती धर्म V I P I 82 2	वेत्ताङ्गुरैस्तालक-दै V I P II 371, 4
	वेद एव विजातीना V I, P I 337 11

- वेद कृत्स्नोऽधिगन्तव्य V I, P I, 151, 2
 वेदाक्तेन प्रकारेण V I, P I, 120, 11
 वेदोक्तस्य परित्यज्य V II, P II, 224, 12
 वेदाङ्गानि पुराणानि V I, P II, 132, 10
 वेदाङ्गानि रहस्य च V I, P II, 132, 6
 वेदाऽभियुक्तविप्रस्य V I, P II, 206, 18
 वेदान्मुखासी V II, P II, 107, 14
 वेदाधारा प्रशाम्यन्ति V I, P I, 132, 16
 वेदज्ञ सर्वशास्त्रज्ञ V I, P II, 342, 1
 वेदज्ञत्वार्थविदुष V I, P I, 339, 8
 वेदाध्वज पुण्यनि V I, P I, 346, 5
 वेदादिनामा निर्याना V II, P II, 141, 9
 वेदादिनं स्वरु कर्म V I, P I, 57, 8
 वेदान्छान्दानि इति V I, P I, 70, 12
 वेदनिष्ठा V II, P II, 99, 14
 वेदवार्ताकारोऽपि V I, P I, 71, 9
 वेदावस्था वेद V I, P I, 153, 17, 314, 10
 वेदावस्थायाः पाठ V I, P II, 121, 12
 वेदावस्थायाः पाठ V II, P II, 228, 1
 वेदावस्थानीया य V II, P I, 209, 17
 वेदाभ्यासं तत ऊर्यात् V. I, P. I., 336, 13
 वेदाभ्यासोऽन्वह शक्यता V II, P I., 223, 6
 वेदाभ्यासोऽन्वह शक्यता V I, P I., 216, 6
 वेदाभ्यासोऽन्वह शक्यता V II, P II., 27, 13
 वेदाभ्यासस्तपो ज्ञान V. II, P II., 216, 7
 वेदाभ्यासो हि विप्रस्य V I, P I., 337, 3
 वेदमरुमुण कृत्वा V II, P. II., 156, 8
 वेदमार्गो समारभ्य V I, P I., 347, 20
 वेदमधीत्य V I, P II., 130, 1, 170, 17
 वेदमध्यापयेद्दुर्म V I, P I., 146, 5
 वेदमध्यापयेत् पश्चात् V I, P I., 153, 8
 वेदमध्यस्थ माणश्च V I, P I., 238, 15
 वेदमेव साक्षाभ्यसेत् V I, P I., 337, 2
 वेदयज्ञैरहीनाना V I., P II., 41, 8
 वेदार्थनिन्दका ये च V II., P II., 224, 11
 वेदार्थावन ज्येष्ठताना V I, P II., 337, 11
 वेदावकथक ऋषेः V I., P I., 181, 1
 वेदावकथिको मृषं V II., P II., 224, 9
 वेदविप्रसर्गनिर्जनि V I., P II., 173, 4

- वेद विद्या-व्रतस्नातः V. II., P. I., 230, 10.
 वेद विद्या-व्रतस्नातः V. II., P. I., 64, 10.
 वेद-विद्या-व्रतस्नातः V. I., P. II., 339, 2, 342, 3.
 वेद वेदो तथा वेदान् V. I., P. II., 54, 1.
 वेदं व्रतानि वा पारं V. I., P. II., 52, 7; 131, 1.
 वेदोऽङ्गानि धर्मो- V. I., P. II., 343, 6.
 वेदांस्तथाऽऽमुयात्सर्वान् V. I., P. II., 318, 13.
 वेदस्वीकारण्य पूर्वम् V. I., P. I., 153, 15.
 वेदनापहारी V. II., P. II., 259, 5.
 वेदयोः कुलवधुं कृत्वा V. II., P. II., 239, 12.
 वेदयानिसक्त- पतित- V. I., P. II., 355, 2.
 वेपा-ऽऽभरणसंशुद्धा V. I., P. I., 471, 11.
 वेष्टितान् कृष्णगोपाल-V. I., P. II., 157, 10.
 वैकङ्कनं नालिकेर V. I., P. II., 369, 13.
 वैकारिकि द्वेगणा. V. I., P. I., 96, 10.
 वैकारिकस्तेजसश्च V. I., P. I., 96, 11.
 वैखानसा औदुम्बराः V. I., P. II., 198, 20.
 वैखानसो वाऽपि भवेत् V. I., P. II., 51, 19.
 वैशानिशास्त वार्षुष्य- V. I., P. II., 384, 14.
 वैशा-ऽभिशास्त वार्षुष्य- V. II., P. I., 380, 12.
 वैष्णवा ये स्मृता इण्डाः V. I., P. II., 178, 6.
 वैतानिकं च जुहुयात् V. I., P. II., 141, 10.
 वैतानं प्रक्षिपेदप्यु V. I., P. II., 226, 17.
 वैदिकां दानभागोऽयं V. I., P. I., 182, 10.
 वैदिकैरथ वा मन्त्रैः V. I., P. I., 366, 6.
 वैदिकैः स्मर्यमाणत्वात् V. I., P. I., 12, 3.
 वैद्याभ्रपाद् गोत्राय V. I., P. I., 362, 3.
 वैद्याभ्रा प्यासगीताश्च V. I., P. I., 110, 1.
 वैरिणं नोपसेवेत् V. I., P. II., 134, 7.
 वैरे महति मद्वाक्यात् V. I., P. I., 142, 3.
 वैश्वताय कालाय V. II., P. II., 161, 16.
 वैश्वताय कालाय V. I., P. I., 361, 7.
 वैशाखी कार्तिकी माषी V. I., P. I., 192, 15.
 वैशाखमासस्य च या दतीया V. I., P. I., 156, 8.
 वैशाखमासस्य च या दतीया V. I., P. II., 311, 1.
 वैशाखस्य दतीया तु V. I., P. II., 310, 2.
 वैशाखायनगीताश्च V. I., P. I., 110, 3.
 वैद्यो V. I., P. I., 46, 8.
 वैद्यकर्मा च यो विदः V. II., P. II., 241, 1.
 वैद्य-क्षत्रिय-विप्राणां V. I., P. II., 220, 13.
 वैद्य केनै रामागम्य V. I., P. I., 325, 9.

- व्युत्क्रमेण सूत्रानां च V. I, P II, 455, 19
 व्यतीतिं त्वाशौचे V I, P II, 234, 1
 व्यतीपानो गजच्छाया V I, P II, 308 8
 व्यतीपाते वैभृतां च V I, P I, 193 4
 व्यस्यये कर्मणा साम्यं V I, P II, 123 18
 व्यस्यस्तपाणिना कार्यम् V I, P I, 327, 19
 व्यञ्जकं केवलं विप्रं V I P I, 113 4
 व्यानाय स्वाहेति V I, P I, 418 6
 व्याधितो बन्धनस्थो वा V I, P II 11, 8
 व्याधिनाशो भवेच्छीघ्रं V II, P II, 281 10
 व्याधिरेषाद्यज्ञैर्युक्ता V II P II 251, 14
 व्याधिता वा अधिवृत्तव्या V I P II, 113, 13
 व्याधिता विप्रदुष्टा वा V I, P II 92 8
 व्याधितश्चाक्षरतां स्यात् V II P II 260 11
 व्याधितम्यार्थहीनस्य V I P I, 411 8
 व्याधितस्य कर्तृस्य V I, P II, 218 14
 व्याधितस्य यथा वेद्या V II, P I, 207, 1
 व्याधिं स्यात् प्राणसन्देहो V II P II, 238, 7
 व्यर्षतकल्मषो विप्रं V II, P I, 305, 10
 व्यावर्तनागहास्तु V II, P II, 113, 4
 व्यापारवैद्य भास्मान V I, P II, 224, 10
 व्यापमाना बहुना च V II, P I, 284, 9
 व्यभिचारास्तु V II, P I 36 5
 व्यभिचारादुक्तौ शुद्धिं V II, P I 150, 6, 353 13
 व्यभिचारिणीं भार्यां V II, P I 36 17
 व्यभिचारिणीति सा ज्ञेया V II P I, 359 16
 व्याम नविक्षित्तप्य स्यात् V I, P II, 37, 3
 व्यायम्याऽऽस्तस्य मध्यान्हे V I, P I, 471, 6
 व्यर्थमप्राज्ञेन ज्ञानं V I, P I, 188 18
 व्यालमाही यथा व्यालं V II, P I, 57, 14
 व्यवहारपक्षं V II, P II, 237, 5
 व्यवहारी पुण्यवत्या V II, P II, 239 17
 व्यवहारेष्वमध्यस्य V II, P II, 238 5
 व्यस्यैश्चैव समस्तैश्च V I, P I, 469 17
 व्यसनानि च सर्वाणि V I, P I, 472 17
 व्यसनानि परित्यज्य V I, P I, 474 1
 व्यसन्यधो हि यजति V I, P I, 473 15
 व्यसनानि सवनश्चित्तस्य V I P II, 218 16
 व्यसनस्य च सृत्योश्च V I, P I, 473 14
 व्याहृतय V II, P II 157, 5
 व्याहृतीभिन्नया पात्रम् V I, P II, 160 9

व्याहरेद्वैष्णव मन्त्रं V I, P I, 306, 14	शत जमा तु सा देवी V I, P I, 310, 7
श. -	शतद्वतीरे V I, P II 306, 14
शाङ्खित प्रतिपिज्ञान V II, P. I, 389, 16	शतपर्यायनावर्यं V II, P I, 64, 11
शाङ्खपुष्पीविपकेन V II, P. I, 445, 11	शतमिन्दुक्षये दान V I, P I, 193, 1
शाङ्खपुष्पीविपकेन V II, P I, 445, 5	शतरुद्रीयम् V II, P II, 57, 10
शाङ्खपुष्प्यवपक तु V II, P I, 444, 15	शतवर्षो च यो वृद्वा V I, P II, 185 12
शाङ्खपुष्पीलता मूल- V II, P I, 315, 11	शत स्यात् शांखमणिभि V I, P I, 309, 6
शाङ्खाय नम V I, P I, 371, 1	शतसाहस्रिक कालं V, II, P II, 264 6
शाङ्खरूप्यमथी माला V I, P I, 308, 17	शतसाहस्रिका नद्याम V I, P I, 298 2
शाङ्ख शुक्ति छवर्णं V II, P I, 122 1	शतसाहस्रमभ्यस्य V II, P I, 339, 15
शाङ्ख सुत्तयज-मेवाश्च V II, P I, 101, 15	शांखीदेवीतिमन्त्रेण V I, P II, 398 9
श नो देवीरभिष्टये V II, P I, 437, 13	शांखीदेवीतिमन्त्रेण V I, P II, 399, 15
शांकि चावेक्ष्य दाक्ष्यं च V I, P I, 482, 12	शांखीदेव्या पय शिष्ट्या V I, P II, 405, 1
शांकि चावेक्ष्य पाप च V II, P I, 401, 4	शानैरुद्यारयेन्मन्त्रम् V I, P I, 304 6
शांकि जाति गुणान् दृष्ट्वा V. II, P II, 204 5	शानैरार्द्रशाखया V I, P I, 477, 12
शक्ती बहूक्के तीव्र- V. I, P II, 161, 7	शानैश्चै भवेराष्ट्र V I, P II, 315, 4
शक्त्या च यजकृन्मीक्षे V I, P II, 147, 9	शब्दे च्छन्वसि कल्पे च V II, P I, 230, 8
शक्त्यानि कार्त्स्न्येन V. II, P. II, 272, 17	शार्दार्यचिन्तन भूय V I, P I, 304 11
शक्ती मिथ्याविनीतश्च V I, P I, 188 2	शामभिरभिनि V II, P I, 437, 10
शणसुवमय गाली V I, P II 35, 16	शमा इमस्तप शीर्षं V I, P I, 80 3

- वैश्ये श्वेच्छति नान्येन V. I., P. I., 478, 12.
 वैद्योच्छिद्यभोजने V. II., P. I., 393, 14.
 वैद्योच्छिद्यभोजने V. II., P. I., 395, 14.
 वैद्योच्छिद्यस्त्री V. II., P. I., 393, 6.
 वैद्योच्छिद्यस्त्रने V. II., P. I., 395, 7.
 वैद्यानु-करणः शूद्रां V. I., P. II., 119, 11.
 वैश्ये तदेव कर्तव्यं V. II., P. I., 150, 15.
 वैश्ये वैवापिकम् VII., P. I., 97, 13.
 वैद्योऽग्निः प्राशिताभिरनु V. I., P. I., 236, 12.
 वैद्यानां त्रिगुणा चैव V. II., P. I., 231, 6.
 वैद्यानां त्रिगुणा प्रोक्ता V. II., P. II., 74, 4.
 वैद्यानां त्रिगुणा प्रोक्ता V. II., P. II., 67, 12.
 वैद्यानां याजकश्चैव V. II., P. I., 231, 8.
 वैश्येन शूद्रां V. I., P. II., 120, 8.
 वैश्येन सह भुक्त्वाप्तम् V. II., P. I., 396, 6.
 वैश्ये पञ्चवध प्रोक्ताः V. I., P. II., 289, 16.
 वैश्या प्रतीहम् V. I., P. II., 98, 15.
 वैश्यमपति तर्पयित्वा V. I., P. I., 339, 6.
 वैश्यः पञ्चवधादेन V. I., P. II., 209, 16.
 वैश्यः पञ्चवधादेन V. I., P. II., 209, 8.
 वैश्यः पञ्चवधादेन V. I., P. II., 204, 14.
 वैश्यां भार्यां गुरोर्गत्वा V. II., P. I., 323, 5.
 वैद्यान्मागध-वैशेहो क्षत्रियाद् V. I., P. II., 121, 7.
 वैद्यान्मागध-वैशेहो राज-V. I., P. II., 121, 2.
 वैद्यायां V. II., P. II., 128, 3.
 वैद्यायां क्षत्रियायां च V. I., P. II., 121, 11.
 वैद्यायां चतुर्धकाशाहारे V. II., P. I., 332, 9.
 वैद्याया शौ पती ज्ञेया V. I., P. II., 95, 12.
 वैश्ययोषितो ब्राह्मण- V. II., P. I., 348, 15.
 वैश्येऽपि पार्श्वेकं तु V. II., P. I., 100, 17.
 वैश्य-राजन्य-विभ्रातु V. I., P. II., 121, 4.
 वैश्यं वा क्षत्रियं वाऽपि V. II., P. I., 199, 5.
 वैश्यवृत्त्याऽपि जीवन्तो V. I., P. I., 484, 14.
 वैश्यवृत्त्याऽपि जीवन्तु V. I., P. II., 4, 4.
 वैश्यवत् क्षत्रियास्तु V. II., P. I., 103, 3.
 वैद्यो विद्यातिराजेन. V. I., P. II., 205, 2.
 वैश्यश्च ब्राह्मणाद्यौचै V. II., P. I., 420, 15.
 वैश्यश्चैव ब्राह्मणोनाभि- V. II., P. I., 331, 7.
 वैश्याद्यौचै तथा भुक्त्वा V. II., P. I., 418, 19.
 वैश्याद्यौचै ब्राह्मणः V. II., P. I., 420, 13.
 वैश्यः शूद्रोच्छिद्यस्त्री V. II., P. I., 393, 7.

- वैश्य-शूद्रावपि प्राप्नो V. I., P. I.,
 400, 15.
 वैश्य-शूद्रो सत्या चैव V. I., P. I.,
 400, 12.
 वैश्यां शूद्रहिंसायाम् V. II., P. I.,
 102, 15.
 वैश्या शूद्रास्तु राजन्याम् V. I., P. II.,
 119, 10.
 वैश्ये पशुभिर्वेदाति V. II., P. I.,
 418, 12.
 वैश्यस्तु कृतसस्कारः V. I., P. I.,
 448, 8.
 वैश्यस्य V. I., P. II., 220, 19.
 वैश्यस्य च तथा मुक्त्वा V. II., P. I.,
 419, 3.
 वैश्यस्य चैन्द्रवं प्रोक्तं V. II., P. I.,
 41, 14.
 वैश्यस्य तु ह्यं कुर्वीत् V. II., P. I.,
 95, 17.
 वैश्यस्य न्वधिकं शोक्तं V. II., P. I.,
 424, 2.
 वैश्यस्य धनसंयुक्तं V. I., P. II.,
 25, 11.
 वैश्यस्यापि V. II., P. II., 149, 17.
 वैश्यस्यैवं पञ्चवच V. I., P. II.,
 207, 4.
 वैश्यस्य वर्णं एकस्मिन् V. I., P. II.,
 119, 16.
 वैश्यस्यऽर्षं चरेत्तैव V. II., P. I.,
 97, 7.
 वैश्यस्यैवं तु सम्प्राप्य V. II., P. I.,
 93, 2.
 वैश्यं हत्या चरेत्तैव V. II., P. I., 98, 7.
 वैश्यां हत्या मासवयं V. II., P. I.,
 104, 8.
 वैश्यैरेवं मतः कुर्वीत् V. I., P. I.,
 378, 9.
 वैश्यैरेवावसाने वा V. I., P. I., 381, 7.
 वैश्वदेवान्तिके प्राप्तम् V. I., P. I.,
 403, 4.
 वैश्वदेवाद्यो होमाः V. I., P. I.,
 217, 5.
 वैश्वदेवं न पित्र्यं V. I., P. II.,
 442, 2.
 वैश्वदेवनिमित्तं वै V. I., P. I.,
 433, 20.
 वैश्वदेवे नियोक्तस्या V. I., P. II.,
 345, 17.
 वैश्वेन प्रकुर्वीत V. I., P. I.,
 379, 1.
 वैश्वेवावसाने वा V. I., P. I.,
 344, 2.
 वैश्वेवविहीनं तु V. I., P. II.,
 300, 5.
 वैश्वेवास्तु कर्तव्यं V. I., P. I.,
 379, 10.
 वैश्वेवास्तु कर्तव्यः V. I., P. I.,
 379, 19.
 वैश्वेवाह्निरिमौ V. I., P. II.,
 442, 19.
 वैश्वानरीं ब्राह्मणतीं V. II., P. II.,
 28, 9.
 वोढा चैवानिशाया च V. I., P. II.,
 275, 2.
 वोढुः स गर्भो भवति V. II., P. I.,
 46, 16.
 व्यङ्गैः पतित-वाणशानेर् V. II., P. I.,
 306, 10.
 व्यङ्गाध्यापार्थनभैरे V. II., P. II.,
 246, 19.
 व्याधीवदुःखेन पुत्रं V. I., P. I.,
 401, 6.
 व्याधं न्यायं स्वरं तिष्ठं V. II., P. I.,
 92, 1.
 व्युत्क्रमाद्यन्तं प्रतीतानां V. I., P. II.,
 425, 16.

- समयन्ववाशु मे पाप V I, P I, 275 5
 शमी रोहितका ल्भत्या V I, P II, 40, 6
 शयनीत्यापनात् प्राग् यत् V I, P II, 188, 12
 शयनस्थो न भुञ्जीत V I, P I, 423, 16
 शय्या कुशान् गृहान् गन्धान् V I, P I, 202, 13
 शय्यावेशे V II, P I, 384, 16
 शय्यापहारी V I, P II, 259, 10
 शर क्षत्रियया भाह्य V I, P II, 98, 7
 शरणागर्त परित्यज्य V II, P II, 188, 16
 शरणामतेषु कारुण्य V I, P I, 467, 7
 शरणागहन्तश्च V II, P I, 201 10
 शरीररुचिणात् प्राणा V I, P I, 468 3
 शरीर काल धर्माश्च V I, P I, 81 4
 शरीरज्ञे कर्मज्ञे V II, P II, 212 11
 शरीरेणैव V II, P II, 213, 8
 शरीरलाघे कल्प स्यात् V II, P I, 73, 13
 शरीराङ्गवेद्यश्च V I, P I, 315, 1
 शरीरोपरमान्त V I, P II, 50 8
 शरीरभैवर्षे V I, P I, 404, 18
 शरीरभभैवर्षेः V I, P II, 336, 16
 शरीर बलमात्रश्च V. II, P I, 131, 19, 235, 5
 शरीरात्मक कर्म V II, P II, 276, 7
 शरीरशुद्धिर्विज्ञेया V I, P I, 286, 12
 शरीरशोषणं यत्तत् V I, P I, 120, 12
 शरीरस्यास्यैव चैव V I, P II, 191, 14
 शरीरस्य विमोक्षण V II, P I, 315, 14
 शर्करा-कीट-पायानौ V I, P II, 377, 4
 शरत्काले तु वैद्यस्य V I, P I, 162, 16
 शरदि V I, P I, 48, 15
 शरद्रात्रः स्वय वैद्यो V I, P I, 163, 1
 शरदि वैद्य V I, P I, 162, 6
 शरद्याधानमेव वै V I, P I, 163, 2
 शरद्वै वैद्यस्य V I, P I, 162, 6
 शर्मन्त ब्राह्मणस्योक्त V I, P I, 308, 15
 शर्मवद्ब्राह्मणस्य स्यात् V I, P II, 25, 10
 शरयुतीरे V I, P II, 306, 8
 शर यस्मात् तत्र प्रोक्त V I, P I, 74, 9
 शय तस्मिन् चैव V I, P I, 277, 3
 शय विष्णुश्च शुकेस्तु V II, P I, 183, 6
 शयस्त्वयामधोवक्ष्या V. I, P I, 277 6

- शाका-कूर्मयोस्तु मासेन V I, P II, 372, 6
- शाखाणि चैव वखाणि V I, P II, 28, 2
- शाखेण तु हता ये वै V I, P II, 316, 13, 397, 11
- शाखादिभिश्च हृत्वा गा V II, P I, 253, 17
- शाखमुद्ग्रन्थन जलम् V II P I, 20 4
- शाखविक्रायि कर्मार- V I, P II, 384, 18
- शाखविक्रायि-कर्मार V II, P I, 381, 4
- शाखासव मधुच्छिष्ट V. I, P I, 484, 10
- शाखाखधारण सेवा V I, P I, 85 8
- शाखाख भूख क्षत्रस्य V I, P I, 339, 9 454 5
- शाक काष्ठ ह्येष्वप्यु V I, P II, 263 2
- शाकाद्रौपधि विव्याक V. I, P I, 484, 13
- शाकेनाप्यपरपक्षं V I, P II 323, 2
- शाकापहारी V II, P II, 259 9
- शाकभक्षाः पयोभक्षा V I P II 189, 5
- शाकम्भयोस्तु V. I, P II, 306, 2
- शाक-मूल-कलेभूषा V I I I, 424, 5
- शाक मूल-कदाना च V II, P I, 182, 10
- शाक मासमप्यं च V I, P II, 383 7
- शाक-रज्जु मूल-कल V II, P I 182, 1.
- शाके-राज्यम् V I, P II, 314 5.
- शाक वा यदि वा पत्र V I, P I, 382, 1
- शाक वा यदि वा पत्र V II, P I, 302, 13
- शाकाशी V I, P II, 144, 5
- शाकहर्ता च हारीत V. II, P II, 257, 6
- शाक्य च हीर्यदैरत्वम् V I, P I, 480 15
- शाण क्षौमाजिनानि V I, P II, 33, 5
- शाणी वल्कलचीरी वा V II, P I, 301, 4
- शाणसूत्री तु वैदयस्य V I, P II, 34 6
- शानिश्च चैव विमाना V I, P I, 136 5
- शारीरधार्यदण्डश्च V I, P I, 447, 13
- शारीरस्ताडनादिस्तु V I P I, 447, 14
- शालामौ तु पचेदन्न V I, P I, 379, 12
- शालामौ लौकिकेवाऽथ V I, P I, 379 9
- शालामौ वा पचेदन्न V I, P I, 379 15
- शालामौ च शाक्यै V I, P II 304 17
- शाला तु कारदेव्यस्तु V II, P II, 250 13
- शालीनवृत्तया V I, P II, 193, 9
- शालिना वाक्नुनिर्वादि V I P II, 299, 20
- शाल्य मया-नडागानि V I, P I, 406, 15
- शावे च मूलके चैव V II P I 419, 8

- शादान्तः शाव भाषाते V. I., P. II.,
265, 10
- शावेन शुद्धपते मूर्तिः V. I., P. II.,
264, 12.
- शावे मातृस्त्रिराश स्यात् V. I., P. II.,
239, 18
- शावाशौच समुत्पन्ने V. I., P. II.,
264, 11
- शावाशौच न कर्तव्यं V. I., P. II.,
231, 5
- शाश्वती भूमिमाविच्छत् V. I., P. I.,
283, 5
- शास्त्रकर्ता मन्थकर्ता V. II., P. II.,
221, 7
- शास्त्रज्ञा बुद्धकर्माण V. II., P. I.,
210, 2
- शासनच्छसनाद्यैश्च V. II., P. II.,
288, 7.
- शाखापहारी V. II., P. II., 259, 7.
- शाम्बिकानि करीरानि V. I., P. II.,
376, 12
- शालिनस्तु श्रुता केचित् V. I., P. II.,
172, 14
- शालिन्वी धानुरक्तेभ्य V. I., P. II.,
339, 15
- शाली यज्ञोपवीती स्यात् V. I.,
P. II., 116, 2
- शाल्या-यज्ञोपवीत V. I., P. II.,
170, 8
- शाल्या यज्ञोपवीत च V. I., P. II.,
162, 16
- शाल्या यज्ञोपवीत च V. I., P. II.,
164, 10
- शाल्या यज्ञोपवीतन V. I., P. II.,
165, 12
- शाल्या यज्ञोपवीत V. I., P. II.,
166, 1.
- शाल्या ज्ञानयती यस्य V. I., P. II.,
169, 8.
- शिर कपाली ध्वजवान V. II., P. II.,
55, 8
- शिर प्रभृति पादान्तं V. I., P. II.,
408, 18
- शिर मातृस्य कुर्वीत V. I., P. I.,
222, 2
- शिरोऽभ्यङ्ग वर्जयेत् V. I., P. I.,
283, 2
- शिरोऽत्रतेन स्नातानाम् V. II., P. I.,
216, 12
- शिरोऽत्रतैश्च स्नातानाम् V. II., P. I.,
217, 15
- शिरसो मार्जनं कुर्यात् V. I., P. I.,
295 9
- शिलतीऽप्युच्छतो नित्यं V. I., P. I.,
402, 7
- शिलोन्डे तस्य कथिते V. I., P. I.,
340, 10
- शिलीञ्छा ऽयाचितैर्जवित् V. I., P. II.,
216, 12
- शिल्पिनश्चित्रकाराद्या V. I., P. II.,
255, 15
- शिल्पैर्वा विविधैर्जवित् V. I., P. I.,
342, 10
- शिवगङ्गेति विज्ञेय V. I., P. I.,
280, 8
- शिवनेचोद्भव यन्मात् V. I., P. II.,
405, 18
- शिवेन मे जपित्वेद्भु V. I., P. I.,
274, 8
- शिवे मन्त्रे गुरौ यस्य V. I., P. I.,
377, 3
- शिवलिङ्गसमीपे हु V. I., P. I.,
220, 7
- शिव विद्यागुरुणा च V. I., P. I.,
377, 2
- शिवगुण्यमिहोनी च V. I., P. II.,
341, 12
- शिवो एतु V. I., P. I., 141, 9

- शिष्टधीर्न- V II, P II, 238, 1
 शिष्यो गुरोर्नश्रेष्ठ V I, P I, 152, 4
 शिष्याणां न तु कारुण्यात् V I, P II, 185, 2
 शिष्यं पञ्चस्वमापजे V I, P II, 235 5
 शिष्यभार्यां गुरोर्भार्यां V II, P I, 318 5
 शिष्यै शतदत्ताद्धोमात् V I, P I, 312, 2
 शिष्य सतीर्धर्म्यं V I, P II, 249, 6
 शिष्यस्य गुरुशरेषु V I, P I, 136 9
 शीतकृच्छ्रेण वा शुद्धि V II, P II, 137, 19
 शीत वातोष्णाति V II, P I, 249, 10
 शीत वाताहता वा स्यात् V II P I, 281, 4
 शीतास्वप्नु निदिश्योष्णा V I, P I, 288 10
 शीर्षपर्णे यर्जयित्वा V I, P I, 434, 19
 शीर्षपर्णाधानो वा स्यात् V I, P II, 144 12
 शीर्षपर्णे हरेदायु V I P I, 434, 17
 शुके द्विहायनं वल्लं V II, P I, 80, 14
 शुक्तानि यानि सर्वाणि V I, P II, 45, 19
 शुक्तानि हि द्विजोऽस्त्रानि V I, P II, 384, 8
 शुक्तं पशुं वितीच्छिष्ट- V II, P I, 383, 2
 शुक्रपक्षादिनियत V II, P I, 300, 11
 शुक्रमहत वात V I, P II, 33 10
 शुक्राम्बुधरो नित्य V I, P II, 54, 10
 शुक्राष्टम्या तु माषम्य V I, P I, 302, 1
 शुक्रैस्तु तर्पयेद्देवान् V I, P I, 355 4
 शुक्रा सुमनस श्रेष्ठा V I, P II, 393, 2
 शुचौ देशे भासीन V I, P I, 235 1
 शुचौ देशे जपन् जप्यन् V I, P I, 303 3
 शुचिदेशानु सद्भाषा V I, P I, 271, 8
 शुचिं देशं विद्विक्तं तु V I, P II, 302, 10
 शुचौ देशे शुचिर्भूत्वा V I, P I, 254 18
 शुचौ देशे समासीनो V I, P I, 242, 3
 शुचिना कर्म कर्तव्यम् V I, P II, 203, 7
 शुचिना कर्म कर्तव्यम् V I, P II, 297, 11
 शुचि पूत स्वयं शुद्ध V II, P I, 365 9
 शुचिरुच्छुद्धशुभ्रः V I, P I, 480 7
 शुचिर्धर्मपरो राजा V II, P I, 191, 6
 शुचिर्भूतेन वातर्ध्मं V I, P II, 332, 17
 शुचिबलधरः स्नातो V I, P I, 351, 1
 शुचीनामशुचीना च V I, P I, 201, 7

- धावान्त धाव भाष्यते V I P II, 265, 10
 धाविन दुख्यते सूति V I, P. II, 264, 12
 धाव मातुस्त्रिरात्र स्यात् V L, P II, 239, 18
 धावाधांश्च समुत्पन्ने V I, P. II, 264 11
 धावाधांश्च न कतेऽप्य V I, P II, 231, 5
 धावर्था भूतिमन्विच्छत् V I, P I, 283 5
 धाव्यकर्ता मन्पकर्ता V II, P II, 221, 7
 धाव्यज्ञा बुद्धकर्माण V II, P I, 210, 2
 धासनाच्छसनाथैव V II, P II 282, 7.
 धास्वापहारी V. II, P II, 269, 7
 धाम्बिकानि करिष्यति V I, P II, 376 12
 धास्तिरस्तु भुना केचित् V I, P II 172, 14
 धास्ति-यो धातुरकते-य V I, P II, 339, 15
 धास्ती यज्ञापथीनी स्यात् V I, P II, 116 2
 धास्वा-यज्ञोपधीत V I P II, 170 8
 धास्वा यज्ञापथीनं च V I, P II 162, 16
 धास्वा यज्ञोपधीनं च V I P II, 164, 10
 धास्वा यज्ञोपधीनम् V I, P II, 160 12
 धास्वा यज्ञोपधीनं V I P II 160 1
 धास्वा तापानी यम् V I, P II, 102, 8
 धार कपाली ध्वजवान् V II, P II, 55 8
 धार प्रभृति धावान्तं V I, P II, 408, 18
 धार प्राहृत्य कुर्वीत V I, P I, 222, 2
 धारोऽभ्यङ्गं वर्जयेत् V I, P I, 283, 2
 धारोऽत्रतेन स्नातानाम् V II, P I 216, 12
 धारोऽत्रतेश्च स्नातानाम् V II, P I 217, 15
 धारसो मार्जनं कुर्यात् V I P I, 295 9
 धारुताऽऽभ्युच्छतो गित्य V I, P I 102 7
 धारुताऽऽभ्युच्छतो गित्य V I P I, 340 10
 धारुताऽऽभ्युच्छतो गित्य V I, P II 216, 12
 धारुतिपिनश्चित्रमाराद्या V I, P II, 255, 15
 धारुपैर्वा धिविधैर्जादित् V I, P I 342, 10
 धारुगङ्गाति विज्ञेय V I, P I, 250, 8
 धारुनेषोऽप्य यन्मात् V I, P II 405 18
 धारुन मे जापिर्विद्म V I, P I 274, 8
 धारु मन्त्रं गुरो यम् V I, P I 277, 3
 धारुलिङ्गसमीपे तु V I, P I, 220, 7
 धारु विद्यागुरुणा च V I, P I, 277, 2
 धारुत्पद्यतिनापी च V I, P II, 341, 12
 धारु स्युः V I, P I, 114 9

- शिष्टशीर्षं V II, P II, 238, 1
 शिष्यो गुरोर्नश्रेष्ठ V I, P I,
 152, 4
 शिष्याणां न तु कारुण्यात् V I,
 P II, 185, 2
 शिष्ये पञ्चस्वमापत्ते V I, P II,
 235, 5
 शिष्यभार्यो गुरोर्भार्यो V II, P I,
 318, 5
 शिष्ये शतद्विताज्जोमात् V I, P I,
 312, 2
 शिष्य सतीर्थं V I, P II,
 249, 6
 शिष्यस्य गुरुशोरेषु V I, P I,
 136, 9
 शीतवृष्टेण वा शुद्धि V II,
 P II, 137, 19
 शीत वातीष्णाति V II, P I,
 249, 10
 शीत वाताहता वा स्यात् V II, P I,
 281, 4
 शीतास्वप्नु निविश्योष्णा V I,
 P I, 2९8, 10
 शीर्षवर्णे वज्रादिस्था V I, P I,
 434, 19
 शीर्षवर्णाघनो वा स्यात् V I, P II,
 144, 12
 शीर्षवर्णे हरेवायु V I, P I,
 434, 17
 शुकं द्विहायनं वस्त्रं V II, P. I,
 80 14
 शुक्तानि यानि शर्षाणि V I, P II,
 45, 19
 शुक्तानि हि द्विजोऽप्यानि V I,
 P II, 334 8
 शुनः पशुंविर्लोच्छिद्य V II, P I,
 3९7, 2
 शुष्कपशादिनिकल V II, P I,
 350 11
 शुकूमहत वास V I, P II,
 33, 10
 शुकाम्बरधरो निव्य V I, P II,
 54, 10
 शुक्राट्स्या तु माषस्य V I, P I,
 362, 1
 शुक्रेस्तु तर्पयेदेवान् V I, P I,
 355 4
 शुक्रा सुमनस श्रेष्ठा V I, P II,
 893, 2
 शुची देशे आसीन V I, P I,
 235, 1
 शुची देशे जपन् जप्यम् V I, P I,
 303, 3
 शुचिदेशानु सङ्ग्राह्या. V I, P I,
 271, 8
 शुचि देश विरिक्तं तु V I, P II,
 302, 10
 शुचो देशे शुचिभूत्वा V I, P I,
 254 18
 शुचो देशे समानीनो V I, P I,
 242, 3
 शुचिना कर्म कर्तव्यम् V I, P II,
 203, 7
 शुचिना कर्म कर्तव्यम् V I, P II,
 297, 11
 शुचि पूनं स्वय शुद्ध V II, P I,
 365 9
 शुचिरुच्छ्रुदशुभ्रु V I, P I,
 480, 7
 शुचिर्धर्मपरो राजा V. II, P I,
 191, 6
 शुचिर्भूतेन क्षान्त्यं V I, P II,
 332, 17
 शुचिपञ्चपरः स्मार्ता V. I, P I,
 351, 1
 शुर्षानामशुचीना च V I, P I,
 201, 7

- शुभ्यव्यशुचितंस्पृष्ट V II, P I,
 366, 5
 शुभौ सवृते V I, P I, 419, 12
 शुद्धानामपि लोके ऽस्मिन् V II,
 P I, 205, 8
 शुद्ध पवित्रभूत च V II, P I,
 365, 14
 शुद्धा भवेत्तुर्थे ऽङ्गि V II, P I;
 165, 3
 शुद्धवेदिमो दशाहेन V I, P II,
 209, 7
 शुद्धये चान्द्रायणं कुर्यात् V II,
 P I, 442, 11
 शुद्धये चान्द्रायणं कुर्यात् V II,
 P I, 367, 18
 शुद्धयेत् विषयवस्त्यायी V II,
 P II, 73, 12
 शुद्धयते सोऽर्धमासेन V II, P I,
 244, 9
 शुद्धयतिमो दशाहेन V I, P II,
 204, 13
 शुद्धयेत् स्त्री च सूत्रं V I, P I
 230, 8
 शुद्धपर्यमिति तत् प्रोक्त V I,
 P II, 301, 2.
 शुद्धैर्न्योपकरणै V I, P I,
 167 12
 शुद्धिर्भिमानता कार्या V II, P I,
 181 2
 शुद्धवत्य V II, P II, 157, 1
 शुद्धा स्याद्यत्तुर्थे ऽङ्गि V. I P II,
 335, 9
 शुना दृष्टजिह्वानुपपत्तौ V II, P I,
 69 4
 शुना च पतितानां च V I, P I,
 385, 15.
 शुनी शैव द्विजो गत्वा V. II, P. I,
 339, 18
 शुना दृष्टरूपह थावकाहार V II,
 P I, 67, 8
 शुनीच्छिष्टरिपता भाषो V. II,
 P I, 445, 10.
 शुनी मातं शुष्कमातम् V II, P I,
 410, 4
 शुना मासासने च V. II, P. I,
 408, 5
 शुना लीढ हृदियथा V II, P I,
 206, 1
 शुभानामशुभाना च V II, P II,
 208, 15
 शुभाशुभफल कर्त्तुं V II, P II
 211, 15
 शुभूषित्वा नमस्कृत्य V II, P I,
 246, 4
 शुभूषित्वा नमस्कृत्वा V II, P I,
 247, 16
 शुभ्रया ब्राह्मणानां च V I, P I,
 472, 10
 शुभ्रया लाभ पूजार्थं V I, P II,
 185, 1.
 शुभ्रपवै तु शुद्रस्य V I, P I,
 480, 6
 शुभ्रया सर्वश कार्या V I, P II,
 45, 12
 शुष्का ब्रह्मवर्चसकाम V I, P II,
 39, 15.
 शुष्कवासा स्थलं कुर्यात् V I, P I,
 249 6
 शुद्रतुल्या भविष्यन्ति V I, P I,
 133, 3
 शुद्रकर्म तथा गन्ध V I, P I,
 85 9
 शुद्र गत्वा परैरेदया V II, P I,
 151, 6

- 833 1
 शूद्रागमने V II, P II, 265, 3
 शूद्रगर्भे तु सन्ख्यायाः V. II, P I, 150, 16
 शूद्रागर्भे द्विज कुर्यात् V II, P I, 335, 18
 शूद्राचार्य V II, P. II, 258, 13
 शूद्राचार्य सुताचार्य V I, P II, 359, 10
 शूद्राणां कुशवारिपान V. II, P. I, 394, 2
 शूद्राज्जातस्तु अण्डाल V. II, P I, 60, 16
 शूद्राज्जातस्तु अण्डाल V I, P II, 121, 16
 शूद्राज्जानागमश्चैव V II, P I, 378, 2
 शूद्राणां शीनजातीना V II, P I, 333 15
 शूद्रात्पशति चाण्डालो V II, P II, 228, 19
 शूद्रापि महीतज्यम् V I, P I, 197, 16
 शूद्राशयोगव क्षत्ता V I, P II, 121, 10
 शूद्राशयोगव क्षत्ता V I, P II, 121, 3
 शूद्राशयोगव वैद्या V I, P II, 121, 18
 शूद्राशयान् गतो विप्रो V II, P I, 329, 4
 शूद्रधर्मो द्विजातिशुभ्रया V I, P I, 348, 2
 शूद्रधर्मस्त्रिदश्वर्षशुभ्रया V I, P I, 481, 6
 शूद्रानुपरकर्ता च V II, P II 221, 17
 शूद्राग्नेनोदरस्थेन V II, P I, 377, 5
 शूद्राग्नेनोदरस्थेन V II, P II, 221, 4
 शूद्राग्नेनोदरस्थेन V II, P II, 241, 8.
 शूद्राज्ज ब्राह्मणो भुक्त्वा V II, P I, 384, 8
 शूद्राज्ज रत्सपुष्टस्य V II, P I, 376, 15
 शूद्राज्ज रत्सपुष्टस्य V II, P I, 376, 7
 शूद्राज्ज शूद्रसम्पर्के V II, P I, 378 1
 शूद्राज्ज सूतकाल च V II, P I, 410, 9
 शूद्राज्ज सूतकाल च V II, P I, 417, (, 422, 3
 शूद्रमेत्य हीनसख्य V II, P II, 103, 5
 शूद्रभुक्तावशिष्टं तु V I, P I, 424, 16
 शूद्राभिजननम् V II, P II, 135, 14
 शूद्रभाण्डरिपितं तक्र V II, P I, 145, 15
 शूद्रयाजक V II, P II, 115, 2
 शूद्रयाजक सर्वं V I, P I, 175, 4
 शूद्रायोनी पतनीजं V I, P II, 97, 1.
 शूद्राया प्रातिलोन्वेन V I, P. II, 95, 10
 शूद्राया वा V I, P II, 96, 2
 शूद्राया शूद्रसेवने V II, P I, 348, 17
 शूद्र वि-सविद्याणां तु V. I, P II, 220, 1
 शूद्रविही पसत्यधे V I, P. II, 96, 15

- शूद्रा वल्लहशाम् V I, P II, 98, 15
 शूद्राशौचे द्विजो भुक्त्वा V. II, P I,
 422, 9
 शूद्रश्च द्विजाशौचे V II, P I,
 420, 18
 शूद्रश्चैव प्राज्ञानीम् V II, P I,
 331, 3
 शूद्रश्च प्राज्ञानीं गत्या V II, P II,
 265, 13
 शूद्रश्च राजन्य-वैश्ययो V II, P I,
 332, 4
 शूद्र शूद्राशौचे V II, P I, 421, 1
 शूद्रा शयनमारोप्य V I, P II,
 96, 17
 शूद्रविष्यो गुरुश्चैव V I, P II,
 350, 14.
 शूद्रेषु शक गोपाल V I, P I,
 130, 7
 शूद्रेषु शक गोपाल V II, P I,
 431, 2
 शूद्रेषु प्राज्ञानीं गत्या V II, P I,
 330, 16.
 शूद्रेषु मासमासीत् V. I, P II,
 209, 13
 शूद्रेषु वृत्तिनाराहणम् V. I, P I,
 483, 11.
 शूद्रे समगुणं ज्ञानं V I P I,
 18, 4
 शूद्र समाचरेत्साम V II, P II,
 74, 11
 शूद्रस्य मन्त्रे वेद V. II, P I,
 171, 14
 शूद्रस्य वेदोपपत्तिं V II, P II,
 201, 7
 शूद्रस्योपविष्टनोर्भीक्षु V II, P I,
 209, 2
 शूद्रस्य तु तथा भुक्त्वा V II, P I,
 370, 12
 शूद्रस्य तु नवश्राद्धे V. II, P I,
 424, 3
 शूद्रस्य द्विजशुश्रूषा V. I, P I,
 485, 10
 शूद्रस्य द्विजशुश्रूषा V I, P I,
 342, 6
 शूद्रस्याभिवादाने V II, P II,
 149, 18
 शूद्रस्यैव तथा भुक्त्वा V II, P I,
 418, 20
 शूद्रस्य सूतके भुक्त्वा V. II, P I,
 419, 2.
 शूद्रसेवन V II, P II, 135, 14
 शूद्रा हत्या नषनासान् V. II, P I,
 103, 4
 शूद्रा हत्या गार्धमात् V II, P I,
 104, 8
 शूद्रा हत्या सवत्सरम् V II, P I,
 102, 16
 शून्यागारे उपेक्षाया V II, P I,
 291, 5
 शून्यागार-नदी पर्यंत V II, P II,
 56, 12
 शूद्रे दिनत्रयं प्रोक्तं V I, P II,
 282, 18
 शूद्रिणसह भुक्त्वात् V. II, P I,
 296, 7
 शूद्रो वा प्राज्ञानं हत्या V II P II,
 67, 15
 शूद्रे वेदफलं याति V II, P I,
 375, 12
 शूद्रे सवत्सरस्येव V. II., P I,
 97, 14
 शूद्रेव भावी शूद्रस्य V I, P II,
 95, 7
 शूद्रो मनाम् V. II, P. I., 412, 3
 शूद्रो मारिष्य V I, P II., 205, 2
 शूद्रो वात्पर्यन्तं वै V II, P. I.,
 117, 9

- शुभ्रा विशतिरात्रेण V I, P II, 206, 5
 शुभ्रो ज्ञानावलेपेन V II P I, 223, 1
 शुभ्रोच्छिष्टभोजने V II, P I, 396, 1
 शुभ्रोच्छिष्टभोजने V II, P I, 396, 10
 शुभ्रोच्छिष्टभोजने V II, P I, 393, 16
 शुभ्रयाच्छिष्टया स्वष्टा V II, P I, 162, 7
 शुभ्रोच्छिष्टाश्च पिस्वाप V II, P I, 394, 9
 शुभ्रोच्छिष्टाक्षणे मास V II, P I, 396, 14
 शुभ्रोच्छिष्टस्थिता आपो V II, P I, 445, 6
 शुभ्रो धर्मफलैरिष्टे V I, P I, 482, 7
 शुन्या प्रेतपुरी सर्वा V. I, P. II, 323, 18
 शुन्यालये इमशाने च V I, P I, 442, 1
 शूरादय प्राज्ञसंपूर्णे V I, P. I, 464, 13
 शूराणा निर्धनाना च V I, P II, 77, 3
 शूलन शूली भवति V II, P II, 248, 4
 शूलेऽप्यर्धं कबन्धस्य V II, P. I, 22, 5
 शृङ्गि शङ्खि-नखि-व्याल V II, P I, 29 21
 शृङ्गि शङ्खि-नखि व्याल विष-शङ्खि V I, P II, 225, 14
 शृङ्गि-शङ्खि-नखि-व्याल विष-विद्युत्- V I, P II, 227, 13
- शृङ्गनङ्गेऽस्थिनङ्गे च V II, P I, 267, 15
 शृणु पाण्डव सत् सर्वम् V I, P I, 366 3
 शृणुष्व भो इवं विप्र V II, P I, 236, 18
 शृत च V II, P II, 193 2
 शृतान्नं शौणमात्रस्य V II, P I, 143 5
 शतमल परैर्द्वय V I, P II, 262, 11
 शृगालं कुरुटं शङ्खि V II, P I, 368 2
 शूलं गन्धं च पीयूषं V I, P II, 379 12
 शूलं च वृथा कृसर V II, P I, 403, 13
 शेषमुत्सृज्य भोक्तव्यं V I, P I, 417, 7
 शेषमन्नमुत्सात V I, P II, 443 13
 शेषं विस्तृजेत् V I, P II, 167, 9
 शैलस्य तन्नुवाय V II, P I, 388, 13
 शैव च वैष्णव शाक्तं V I, P I, 360, 16
 शीघ्रन्ति जामयो यव V I, P II, 112 1
 शीघ्रं विनिन्दन्नास्मान् V II, P II, 59, 5
 शीघ्रितं वृद्धयेत् सच V II, P II, 145, 9
 शीघ्रितं यावतः पारुणं V II, P I, 457, 4
 शीघ्रस्य V I, P II, 366 18
 शीघ्र्याऽऽसौ शीघ्रनीयं च V II, P I, 183 7
 शीघ्रयन्तुत हर्मां च V I, P I, 431, 5

- शूद्रा वस्त्रदशाम् V I, P II, 98, 15
 शूद्रासौचे द्विजो भुक्त्वा V. II, P. I, 422, 9
 शूद्रश्च द्विजासौचे V II, P I, 420, 18
 शूद्रधनं ब्राह्मणीम् V II, P I, 331, 3
 शूद्रश्च ब्राह्मणीं गत्वा V II, P II, 265, 13
 शूद्रश्च राजन्य वैश्ययो V II, P I, 332, 4
 शूद्र शूद्रासौचे V II, P I, 421, 1
 शूद्रा शयनमारोप्य V I, P II, 96, 17
 शूद्रशिष्यो गुरुश्चैव V I, P II, 350, 14
 शूद्रेषु दास गोपाल V I, P I, 136, 7
 शूद्रेषु दास गोपाल V II, P I, 431, 2
 शूद्रस्तु ब्राह्मणीं गत्वा V II, P I, 330, 16
 शूद्रस्तु मातमासीत् V I, P II, 209, 13
 शूद्रस्तु वृत्तिनाकाङ्क्षन् V. I, P I, 483, 11
 शूद्रे समगुण दान V I, P I, 186, 4
 शूद्र समाचरेत्पादम् V. II, P II, 74, 11
 शूद्रस्य धनने चैव V II, P I, 151, 14
 शूद्रस्य चैवृक्ष पापं V II, P II, 251, 7
 शूद्रस्योच्छिष्टभोजीः सु V II, P I, 398, 2
 शूद्रस्य तु सपा भुक्त्वा V II, P. I, 270, 2
 शूद्रस्य तु नवभादे V II, P I, 424, 3
 शूद्रस्य द्विजशुभ्रुषा V. I, P I, 485, 10
 शूद्रस्य द्विजशुभ्रुषा V I, P I, 342, 6
 शूद्रस्यानिवाहने V II, P II, 149, 18
 शूद्रस्यैव सपा भुक्त्वा V II, P I, 418, 20
 शूद्रस्य सुतके भुक्त्वा V. II, P I, 419, 2
 शूद्रसेवन V II, P II, 135, 14
 शूद्रा हत्वा नवमासाम् V. II, P I, 103, 4
 शूद्रा हत्वा सार्धमासं V II, P I, 104, 8
 शूद्रा हत्वा सवस्तरम् V II, P I, 102, 16
 शून्यागारे उपेक्षाया V II, P I, 381, 5
 शून्यागार नदी पर्वत V II, P II, 56, 12
 शूद्रे दिनत्रय प्रोक्त V I, P II, 282, 18
 शूद्रेणराह भुक्त्वाह V. II, P I, 396, 7
 शूद्रो वा ब्राह्मण हत्वा V II P II, 67, 15
 शूद्रे वेदफल याति V II, P I, 375, 12
 शूद्रे सवस्तरदृश्यम् V II, P I, 97, 14
 शूद्रेव भार्या शूद्रस्य V I, P II, 95, 5
 शूद्रो नन्म V II, P I, 442, 5
 शूद्रो मासिन V I, P II, 205, 2
 शूद्रो वाच्यर्धमासं वै V II, P I, 117, 9

- शुभ विवाहसंज्ञा V I, P II, 200, 5
 शुभो ज्ञानावलेपेन V II, P I, 223, 1
 शुभोच्छिष्टभोजने V II, P I, 396, 1
 शुभोच्छिष्टभोजने V II, P I, 396, 10
 शुभोच्छिष्टभोजने V II, P I, 393, 16
 शुभोच्छिष्टया स्वरा V II, P I, 162, 7
 शुभोच्छिष्टाद्य विस्वाय V II, P I, 394 9
 शुभोच्छिष्टादाने सास V II, P I, 396, 14
 शुभोच्छिष्टस्थिता भाषो V II, P I, 415, 6
 शुभो धर्मकलैरिष्टे V I, P I, 482, 7.
 शून्या प्रेतपुरी सर्वा V. I, P. II, 323, 18
 शून्यालये दमसाने च V I, P I, 412, 1
 शूरादयं प्राप्तसपूर्णे V I, P. I, 461, 13
 शूराणा निर्धनाना च V I, P. II, 77, 3
 शूनेन शूनी भवति V II, P. II, 248, 4
 शूलऽप्यर्धं कचन्धस्य V II, P. I, 22, 5
 शूले शूले-नखि-प्याल V. II, P. I, 29 21
 शूले शूले-नखि-प्याल विष-नखि-V I, P II, 225, 14
 शूले-शूले-नखि-प्याल विष-विष्टु-
 V I P II, 227, 10
- शूलेन शूलेऽस्थिमज्जे च V II, P I, 267, 15
 शूले पाण्डव तत् सर्वम् V I, P I, 366, 8
 शूले भो इव विप्र V II, P I, 236, 18
 शूले च V II, P II, 193, 2
 शूलेन शूलेनास्य V II, P I, 143, 5
 शूलेन परैरेव V I, P II, 262, 11
 शूलेन कुक्षु शूले- V II, P I, 368, 2
 शूले गद्य च पीयूष V I, P II, 379 12
 शूले च शूला कृसर V II, P I, 403, 13
 शूलेन शूलेन भोक्तव्य V I, P I, 417, 7
 शूलेन शूलेन V I, P II, 443, 13
 शूलेन शूलेन V I, P II, 167, 9
 शूलेन शूलेन V II, P I, 388, 13
 शूले च शूलेन शूलेन V I, P I, 365, 16
 शूलेन शूलेन च V I, P II, 112, 1
 शूलेन शूलेन शूलेन V II, P II, 59, 5
 शूलेन शूलेन च V II, P II, 145, 9.
 शूलेन शूलेनः पायून् V II, P I, 457, 4
 शूलेन V I, P II, 366, 18
 शूलेऽऽशी शूलेनीय च V. II, P I, 183, 7
 शूलेन शूलेन च V I, P I, 431, 5

- शोषयित्वा तथा क्रिञ्चित् V II, P I, 184, 13
 शौचं कुर्याच्छनैर्धीरी V I, P. I., 230, 13
 शौचाऽऽचारविहीनस्य V I, P I, 233, 13
 शौचं तु द्विविधं प्रोक्तं V I, P I, 233, 6
 शौचं प्राद्वण्यश्रुत्या V I, P I, 85, 8
 शौचं महापरोष्णा तु V II, P I, 181, 5
 शौचे यथाः सदा प्रायं V I, P I, 233, 12
 शौचवच्छीघ्रं कुर्युः V II, P II, 74, 6
 शौचावशिष्टं गेहाद्य V I, P I, 237, 17.
 शौचशुद्धिर्महाप्रीतिः V I, P I, 181, 6
 शौचं स्नात्वा जपेत्सोमं V I, P II, 313, 11
 शौचिण्डवत्सलं नदस्यसलं V II, P I, 385, 9
 शौकरस्य सुतामरस्या V I, P II, 96, 15
 शौचं मेघो भूतिर्दशमं V I, P I, 8, 6
 दमपानाद्यन्तर्यामिणा V I, P I, 123, 15
 दमपुत्राऽऽत्मनो वान् V I, P I, 244, 12
 दमोऽप्युपपन्नः च V II, P I, 72, 8
 दधनेनानिचरत् V I, P I, CS 17
 दधेना मार्गान्मथं दृश्य V II, P II, 7, 7
 दधानं च विदधे दीना V I, P I, 7, 7
 दयालकं तत्सुतं चैव V I, P II, 253, 6
 दयावदन्ता कुनखिन V I, P II, 358, 11
 श्रीकृष्णः श्रीकले प्राक्तं V II, P. II, 181, 10
 श्रीकामं सर्वदा स्नानं V I, P I, 281, 12
 श्रीकरं पीतमिरयाह V I, P I, 266, 7
 भ्रान्तस्य यानं नृपितस्य पानम् V I, P I, 191, 12
 श्रीसं कर्तुं नथंष्टवनं V I, P I, 318, 10
 श्रुतिं पदयन्ति मुनयः V I, P I, 12, 6
 श्रुता मे माता धर्मा V I, P I, 108, 15
 श्रीसं यत्तस्यय कुर्यान् V I, P I, 317, 15
 श्रुतं तु च विदित्वास्य V I, P I, 116, 11
 श्रीषापवर्ताऽऽ V II, P II, 247, 4
 श्रीषिये सुप्रसम्पले V I, P. II, 219, 6
 श्रीषियाय परिश्रयः V. II, P I, 252, 18
 श्रीषियायैव देव्यानि V I, P II, 379, 6.
 श्रीषियायैव देव्यानि V I, P I, 296, 1
 श्रीषियायैव V II, P. II, 23, 19
 श्रीषियायैवमुत्पाप्याय V II, P II, 15, 14
 श्रीषियं सुनो मां च V I, P I, 221, 10
 श्रीषं संपुत्र्य V I, P I, 2, 2
 श्रुताऽऽप्यथा वृत्ते V I, P I, 2, 2
 2, 2
 श्रुताऽऽप्ये V I, P. II, 23, 14

- आसुपन्ती तु भुङ्क्तानो V. I, P. II, 425, 1.
 आसुम्पति रुचिर्धेय V. I, P. II, 308, 9.
 आसुं प्रयस्तास्तिपयो V I, P. II, 323, 5.
 आसुभुङ् मानरुत्थाय V. I, P. II., 368, 1.
 आसु भक्ती च शानानां V. I, P. I., 179, 18.
 आसुभुङ्गो नल इमभु V I, P. II., 301, 2
 आसुभुङ्गी गयां ध्यात्वा V. I, P. II., 401, 11.
 आसुं वहे च नियमात् V I, P. I., 253, 14.
 आसुया परयोपेत. V I, P. II., 183, 10
 आसुयां माने V I., P. I., 121, 5
 आसुया विमलं वल V. I, P. I., 201, 18.
 आसुं विऽपि सन्धिं V. I, P. II., 335, 12.
 आसुं विऽपि सन्धिं V. I, P. II., 359, 10.
 आसुं विऽपि विमलीनाम् V. I, P. II., 336, 1.
 आसुं विऽपि समुत्पले V. I, P. II., 311, 21
 आसुं विऽपि समुत्पले V. I, P. II., 312, 9
 आसुं वा विदुःस्तं वृत्तम् V I, P I., 327, 12
 आसुं विदुःस्तं वृत्तम् V. I, P. I., 100, 4
 आसुं विदुःस्तं च V. I, P. I., 22, 14
 आसुं वनेः वीर्यम् V I, P. II., 17, 10
 आसुं विदुःस्तं वृत्तम् V I, P. II., 427, 11
 आसुस्य पूजितो देवो V I, P. II., 303, 17.
 आसुं वाहके वामे V. I, P. I., 267, 11.
 आसुं वते V I, P. II., 305, 9
 अप्यमापं V. II, P. II., 193, 13
 आसुं प्रजा पशवर्धेय V. I, P. I., 162, 15
 आसुं विऽपि सन्धिं V. II, P. I., 180, 10
 आपणकेन V I, P. II., 138, 10
 आसुं परिपहे शतां V. I, P. I., 201, 1.
 आसुं भवति V. I, P. I., 173, 17.
 आसुं प्रामोति पश्यन्त्यां V. I, P. II., 318, 10.
 आसुं वत्सुलो अङ्गे V. I, P. I., 429, 19.
 आसुं साधनता होषां V. I, P. I., 87, 12
 आसुं वारं V. I, P. II., 313, 20.
 आसुं च शुभांतीकात् V I, P. II., 317, 3
 आसुं वत्सुलो अङ्गे V. I, P. II., 129, 1
 आसुं वीर्यमासीत् V. I, P. II., 128, 10.
 आसुं वीर्यमासीत् V I, P. II., 127, 19
 आसुं वीर्यमासीत् V. I, P. I., 157, 5
 आसुं वीर्यमासीत् वा V. I., P. II., 127, 9
 आसुं वीर्यमासीत्- V. I, P. II., 209, 8.
 आसुं वीर्यमासीत् V I, P. II., 127, 15

- भावणम्याटमी कृष्णा V I P II
 311 16
- भावणम्याटमी कृष्णा V I, P I,
 156, 3
- भ्रैष्ट्यमभिजिति V I, P II, 314, 7.
- भाषा अनुद्योतनाभा या V I P I,
 183 12
- भेष्यातकस्य छायाया V I, P I
 158, 11
- भष्माश्रु बान्धवैर्मुक्त V I, P II,
 292, 19.
- भ्र कृष्ण वराहाश्च V II, P I, 103,
 15
- भ्रक्षीडी इधेनजीवी च V I, P II,
 351 10
- भ्र कर्ताऽस्मीति विधित्य V I, P II,
 360, 8
- भ्र काकोट्ट-खरोलुक V II, P I,
 188, 16
- भ्र क्रोटु गर्वभोलुक V I, P I,
 155 2
- भ्र गौधोलुक काकाथ V II P I
 88, 7
- भ्र गोमाद्य-कपीना च V II P. I,
 370 14
- भ्रा च निर्य विवर्त्वा र्यु V II,
 P I, 366, 11
- भ्र चर्मणि यथा क्षीरम् V II, P I,
 228 12
- भ्रा चैव सप्त जन्मानि V II, P I,
 377 4
- भ्रौच्छिष्टाशाने V II P I, 392, 3
- भ्र जीवि शौण्डिक V II P I
 338 16
- भ्रा सनो जायत मूढ V II, P II,
 267 6
- भ्रवानि पुष्पाणि तथा शर्मा च V I,
 P I 32' 1
- भ्रिञ्चि कुट्टिकुलादीना V I, P II,
 73 10
- भ्रित्री वल्ल आ रस च V II, P II,
 255, 11
- भ्रादीना चैव विष्मूत्रे V II, P I
 368, 14
- भ्र नकुल सर्वे V II P. I 88 12
- भ्रौऽनभ्यायेऽद्यशर्वर्था V I P I,
 154, 21
- भ्रानयोनिशत मच्छेत् V II P II,
 251, 5
- भ्रानो वा क्रोटुको वापि V II, P I,
 66, 11
- भ्रानं हत्वा विराचमुपवसेत् V II P I,
 89, 14
- भ्रपाक चण्डालपरिमहेषु V II, P. I,
 112, 3
- भ्रपाक पतित व्यङ्गम् V II, P I,
 109, 13
- भ्रपाकापहता या नु V II, P I,
 353 7
- भ्रपाक पु-कसादीना V II, P II,
 229, 12
- भ्रपाक-पुष्कसादीना V II, P II,
 234 12
- भ्रपाको वृषली भोजु V II, P I
 192 16
- भ्रपदेनाङ्गदित्वा स V II P II,
 13 3
- भ्र विडाल खराशूणा V II, P I,
 367, 6
- भ्रा भूत्वा कृकलासस्तु V II, P II,
 267, 7
- भ्र-वध भ्रवे-यध V I, P I,
 385, 10
- भ्रधेऽनु मरण लोके V II, P II,
 231, 14
- भ्रधपपात सपाधेर V II, P I,
 281, 10

- पौड्या चुर्निशा. स्त्रीणां V. I, P. II.,
 99, 9.
- स.
 ससेप विस्तराभ्यां हि V. I, P. II.,
 2, 3.
- सङ्घटे विपने चैव V. II, P. II.,
 39, 9.
- सङ्गमन्तीह पापानि V II, P. I.,
 28, 3.
- सङ्गान्तौ यानि हत्तानि V. I, P. I.,
 192, 5.
- सङ्गान्त्वां भानुवारे च V I, P. I.,
 288, 3.
- सक्रान्त्यामुपयासं च V. I, P. I.,
 438, 6.
- संक्रान्तानुपयासे च V. I, P. II.,
 329, 5.
- सदक्रान्तानुपयासेन V. I, P. II.,
 327, 1.
- सङ्गरीकरणेन V II; P. I, 17, 8.
- सङ्गरीकरणं कृत्वा V. II, P. II.,
 137, 8.
- सङ्गन्तिने तथा कुम्भा V. II., P. I.,
 425, 1.
- सकल्पं तु यथा कुर्यात् V. I, P. II.,
 445, 1.
- संकल्पं तु यथा भावे V. I, P. II.,
 115, 4.
- सङ्गन्त्यांऽभ्यवगायथ V. II, P. I.,
 312, 7.
- सङ्गन्त्येव यथाशरः V. I, P. I.,
 392, 2.
- संकल्पभावेनेषां V. I, P. II.,
 411, 11.
- सङ्गिताः पक्षिभिरन V. II., P. II.,
 213, 16.
- सङ्गन्त्यांऽभ्यवगायः V. I, P. II.,
 21, 15.
- संकल्पानिना च यथाशरः V. I, P. I.,
 90, 17.
- सङ्गमेव V. I, P. II, 307, 3.
- सपामेध्यानिवर्तित्वं V. I, P. I.,
 472, 9.
- सपामस्यश्च राजन्यो V. I, P. II.,
 258, 2.
- सघातं लोहितोषं च V. II, P. I.,
 5, 2.
- सजायते महावक्रो V. II, P. II.,
 256, 2.
- सञ्चितं यद्रुहस्थस्य V. I, P. II.,
 196, 16.
- सञ्चय कुरुते यथ V. I, P. I.,
 188, 13.
- सञ्चय क्रियते लोके V II, P. II.,
 228, 16.
- सञ्चयांश्च न कुर्वति V. I, P. I.,
 482, 1.
- सञ्चरन्तानि शनकैः V. II, P. II.,
 59, 9.
- सन्ततेन मनोच्छेदः V. I, P. I.,
 142, 5.
- सन्तानस्याऽविनाशं तु V. I., P. II.,
 107, 2.
- सन्ताप कान्तिरुपायः V. I, P. I.,
 282, 8.
- सन्त्यय माभ्यमाहारः V I, P. II.,
 139, 7.
- सन्त्येव धर्मराजानः V. I, P. I.,
 361, 15.
- संतुष्टो भार्ययाभर्ता V. I, P. II.,
 112, 7.
- सन्मुद्रा. राजनहिनाः V. I, P. II.,
 71, 15.
- सन्निगमनादे स्नानं स्यात् V. II.,
 P. I, 167, 9.
- सन्धि च विपरे चैव V. I, P. I.,
 469, 18.
- सन्निगमनानिऽप्याऽप्या V I, P. II.,
 330, 1.

सन्धौ सन्ध्यामुपासीत V I, P I, 260, 13, 289, 7	सन्निकृष्ट द्विज यन्तु V I, P II, 348, 1
सन्ध्याकर्मावसाने तु V I, P I, 311, 10	सन्निकृष्टमधीयानम् V I, P I, 187, 1
सन्ध्याकर्मावसाने तु V I, P I, 311, 10	सन्ध्यासेदकृतीद्वाहो V I, P II, 149, 8.
सन्ध्याकाले यथा राह V I, P I, 437, 1	संन्यासस्तान् इहेत् सवात् V I, P II, 152, 5
सन्ध्या सर्जित निर्घात V I, P I, 157, 18	सन्ध्यास्यन्त द्विज इद्वा V I, P II, 196, 18
सन्ध्यां शौपास्य शृणुयात् V I, P I, 471, 18	सन्ध्यास्य दुर्मति कश्चित् V II, P II, 129, 12
सन्ध्याचर्य तु कर्तव्य V I, P I, 289, 9, 298 10	सन्निकृष्टोन्द्रियमात्र V I, P II, 154, 10
सन्ध्या नोपासते विप्रः V I, P II, 164, 19	सम्पृक्ता स्यात्प्राऽन्त्यैर्या V II, P I, 315, 20
सन्ध्या पञ्चमहायज्ञान् V I, P II, 211, 9	सम्पादितो विशेषस्तु V I, P II, 459, 3
सन्ध्या प्रतिग्रह होम V I, P II, 444, 3	सम्पादयेद्यमारार V II, P I, 342, 14
सन्ध्याउपासनरानी तु V I, P I, 168, 7	सम्पूज्य ब्राह्मणमुखे V II, P II, 161, 9
सन्ध्यामापदि नोपासते V II, P II, 148, 14	सम्प्रीक्ष्य घृणमय भाण्ड V II, P I, 194, 15
सन्ध्यामुपासते यत्तु V I, P I, 300 11	सम्प्राक्ष्य विप्रो गृह्णीयात् V I, P II, 386, 13
सन्ध्यामिष्टि च होम च V I, P I, 302, 8	सम्प्राप्तो यातनास्थान V II, P I, 57, 12
सन्ध्यामिष्टि चरु होम V I, P II, 210, 14	सम्प्राप्तो ज्ञायने शेष V I, P II, 261, 21.
सन्ध्या येन न विहाता V I, P I, 301, 2	संपूर्णं दक्षिणा दद्यात् V II, P I, 269, 2
सन्ध्यायोरुभयोम्नइत् V I, P I, 242 10	सम्बन्धिनस्तथा सवात् V I, P II, 318, 12
सन्ध्यास्वादि विशेषेण V I, P II, 193 10	सम्भाषयति चान्या V I, P I, 331 2
सन्ध्याहीनोऽनुचिर्निव्यम V I, P I, 300, 20	सम्भाषयति चान्गंन V II, P I, 319, 12

पोडशचुर्निशा स्त्रीणा V. I, P. II,
90, 9

स

सक्षेप विस्तराभ्या हि V I, P II,
2, 3

सङ्घटे विषमे चैव V II, P II,
39, 9

सङ्घमन्तीह पापानि V II, P I,
28, 3

सङ्घान्तौ यानि दत्तानि V I, P I,
192, 5

सङ्घान्त्या भातुवारे च V I, P I,
288 3

सकान्त्यानुपशास च V I, P I,
438, 6

सकान्तानुपशासे च V I, P II,
329, 5

सकान्तानुपशासेन V I, P II,
327, 1

सङ्घरीकरणेनैव V II, P I, 17, 8

सङ्घरीकरणं कृत्वा V II, P II,
137, 8

सङ्घन्पिने तथा भुम्भवा V II, P I,
425 4

सकल्पं तु यशं कुर्यात् V I, P II,
445, 1

सकल्पं तु यशं शब्दं V I, P II,
445, 4

सङ्घन्त्वाऽभ्यवनाद्यथ V II, P I,
312, 7

सङ्घन्त्येव यशहार V I, P I,
382, 2

सकल्पभाह्वनेवागौ V. I, P II,
441, 11

सङ्घ्रियं पक्षिभावेन V II, P II,
213, 16

सङ्घृतसङ्घनसस्कारा V I, P II,
21, 15

सदृश्यादिना च यश्जस V I, P I,
306 17

सङ्घमेव V I, P II, 307, 3

सपामेव्यानिवर्तित्वं V I, P I,
472, 9

सपामस्यश्च राजन्यो V. I, P II,
258, 2

सधानं लोहितोदं च V II, P. I,
5, 2

सजायते महावक्त्रो V II, P II,
256, 2

सञ्चितं यद्गृहस्थस्य V I, P II,
196, 16

सञ्चयं कुरुते यश्च V I, P I,
188, 13

सञ्चयं क्रियते लोके V II, P II,
228, 16

सञ्चयाश्च न कुर्यात् V I, P I,
482, 1

सञ्चरन्तानि शनकौ V II, P II,
59, 9

सन्ततेर्न मनीच्छेद V I, P I,
142 5

सन्तानस्याऽविनाशं तु V I, P II,
107, 2

सन्तापं कान्तिरल्पायुः V I, P I,
282, 8

सन्त्यज्यं प्राम्यमाहारं V I, P II,
139, 7

सन्तर्प्यं धर्मराजानं V I, P I,
361, 15

संमुष्णं भार्ययाभर्त्ता V I, P II,
112, 7

संमुष्णं राज्ञानहिता V I, P II,
74, 15

सन्दिग्धमात्रे स्नानं स्यात् V II,
P I, 167, 9

सन्धिश्च विपक्षश्चैव V I, P I,
167 18

सन्धिभ्यनिदशाऽयस्या V I, P II,
386, 4

सन्ध्या सन्ध्यामुपासति V I, P I, 260, 13, 289, 7	सन्निकृष्ट द्विज यन्तु V. I, P II, 348, 1
सन्ध्याकर्मावसाने तु V I, P I, 311, 10	सन्निकृष्टमधीयानम् V I, P I, 187, 1
सन्ध्याकर्मावसाने तु V I, P I, 311, 10	सन्ध्यासस्तात् इहेत् सर्वात् V. I, P II, 152, 5
सन्ध्याकाले यथा राह. V I, P I, 437, 1	सन्ध्यास्यन्त द्विज इद्वा V I, P II, 196, 18
सन्ध्या गर्जित निर्वात- V. I, P I, 157, 18	सन्ध्यास्य तुर्पति कश्चित् V. II, P II, 129, 12
सन्ध्यां चोपास्य शृणुयात् V I, P I, 471, 18	सन्निकृष्टोन्द्रियप्राप्त V I, P II, 154, 10
सन्ध्यात्रय तु कर्तव्य V I, P I, 289 9, 298, 10	सम्पृक्ता स्यादथाऽन्धैर्या V II, P I, 345 20
सन्ध्या नोपासने विप्रा V I, P II, 164, 19	सम्पादितो विशेषस्तु V I, P II, 459, 3
सन्ध्या पञ्चनहायज्ञात् V I, P II, 211, 9	सम्पादयेद्यमाहार V II, P I, 32 14
सन्ध्या प्रतिग्रह होम V I, P II, 444, 3	सम्पूज्य ब्राह्मणमुखे V II, P II, 161, 9
सन्ध्यापासनदानौ तु V I, P I, 168, 7	सम्प्राक्ष्य मृगमय भाण्ड V. II, P I, 194 15
सन्ध्यामापदि नोपासने V II, P II, 148 14	सम्प्राक्ष्य विप्रो मृङ्गीयात् V. I, P II, 386, 18
सन्ध्यामुपासते चेत् V I, P I, 300 11	सम्प्राप्तो यातनास्थान V. II, P. I, 57, 12
सन्ध्यामिष्टिं च होम च V I, P I, 302, 8	सम्प्राप्तो ज्ञायते क्षीय V. I, P II, 261, 21.
सन्ध्यामिष्टिं चरु होम V I P II, 210, 14	सर्वेषु वक्षिणा इद्यात् V II, P I, 269, 2
सन्ध्या येन न विज्ञाना V I, P I, 301, 2	सम्बन्धिनस्तथा सर्वात् V I, P II, 348, 12
सन्ध्यायोरुभयोस्तद्वत् V I, P I, 242, 19	सम्भावयति चान्येऽ V I, P I, 331 2
सन्ध्यास्वादि विक्षेपेण V I, P II, 193 10	सम्भावयति चान्येन V II, P I, 319 12
सन्ध्याहीनोऽशुचिर्नित्यम् V I, P I, 300 20	

- सकृन् V II, P II, 189, 2
 सकृन् यावक नैक्याशी V II, P I
 244, 7
 सकृत्पूजयते यस्तु V I, P I,
 376 3
 सकृत् प्रवीयते कन्या V I, P II,
 89, 14
 स कृत्वा प्राकृत कृच्छ्र V II, P I,
 328, 11
 सकृत्त्वा गुरोर्भार्याम् V II, P I,
 322, 11
 सकृद्भुक्त्वा तदजाज्ञात् V II, P I,
 379, 16
 सकृद्दशो निपतति V I, P II,
 89, 17
 सकृदाह दशानिति V I, P II,
 89 18
 स कन्या केवला मूले V II, P II
 230, 10
 स कुबेर स वरुण V I, P I,
 448, 1
 सखिभार्या गुरोर्भार्या V II, P II,
 265, 11
 सखिभार्या गुरोर्भार्या V II, P II,
 266, 2
 सखिभार्या समाहृत्य V II, P I,
 328, 10
 सखिभार्या समाहृत्य V II, P I,
 326, 16
 सखा मेत्यादिना दण्ड V I, P II,
 160 6
 सद्यु पुत्रस्य च स्त्रीषु V II, P I,
 310, 9, 311, 3, 325 1
 सखि सद्योनि सगोत्रा V II, P I,
 320 1
 सखि सद्यानि-समाया V II, P I,
 341, 12
 सगुण्ड भिद्योक्तं तु V I, P II,
 379, 18
- स गच्छन् परम स्थान V I, P I,
 362, 8
 स गच्छत्यज्ञसा विप्रो V I, P II,
 50, 17
 स गच्छेन्नरक धोर V II, P I,
 421, 6
 सगोत्रा चैवमत्या V I, P II,
 72, 11
 स गोत्रा चैवमत्योपयच्छेत् V II,
 P I, 337, 18
 सगोत्रा च सवर्णा च V II, P II,
 271, 3
 सगोत्राभिगामी V II, P II,
 270, 1
 सगोत्रानु सुतस्त्रीषु V II, P I,
 310 13
 स गद्गरी शरयति V II, P II,
 248, 3
 स गर्भ V I, P I 50, 6
 स गुरुयं क्रिया कृत्वा V I, P I,
 331, 5
 सगौरसस्यै क्षौम V II, P I,
 180, 13
 स गृहे गृह उत्पन्न V II, P I,
 46, 10
 स गोहत्याकृत पाप V I, P I,
 288, 1
 स गोहत्याकृत पाप V II, P I,
 247, 2
 सपूत यावक पीत्वा V II, P I,
 64, 18
 सत्त्वदानन्दरूपम् V I, P I,
 99 3
 स चण्डालोऽपि पूतात्मा V I, P I,
 268, 2
 स चाण्डालस्त्वमारोति V I, P I,
 413 5
 स चैवमनुष्यता गच्छेत् V II, P II,
 216, 2

- स चाऽवाक् तर्पणात् कार्यं V I
P I 344, 1
- सचैलो बहिराश्रुत्य V II, P II
140, 14
- सचैल वाग्यत स्नात्वा V II, P I,
207, 4
- सचैल स्नानमन्येषाम् V I, P II,
284 4
- सचैल सशिरा स्नात्वा V II, P I,
109, 16
- सचिवान् सप्त चाष्टौ वा V I, P I,
463 8
- सच्छास्त्रादिविनादेन V I, P I,
439, 8
- सजातीयगृहेष्वेव V I, P II,
40, 19
- सजातीयेष्वय प्रोक्त V II, P I,
48, 4
- सजातीयेषु वर्णेषु V I, P II
221 12
- स जीवनेव शूद्रत्वम् V II, P I,
19 2
- स जीवनेव शूद्रत्वम् V I P I,
54, 2, 150 4
- सस्कृत्यान् प्रज्ञातव्य V I P. I,
396, 15
- सस्कृत्य भिक्षवे भिक्षा V I, P I,
406, 13
- सस्कृत्य भिक्षवे भिक्षा V I, P I,
407, 10
- सस्कृतिश्चानसूया च V I, P I,
181, 7
- सस्कृत्या-काल-पात्रादि V I, P II,
364 7
- सस्कृत्या देश कालौ च V I, P II,
364, 1
- स तु चान्द्रायण क्रूर्यात् V II, P I,
116, 11, 368, 6
- स तु जातिविहीनेषु V II, P II,
229, 16
- स तु जीवन् भवेच्छुद्धो V I, P II,
386, 7
- सतत प्रातरुत्थाय V I P I,
260, 5
- सतत प्रातरुत्थाय V I, P I,
147, 7
- सततमादित्येऽङ्घ्रि V I, P II,
314, 15
- स तु उदयेन शुद्धयेत् V II, P I,
113, 11
- स तदा सङ्गमाय V II, P II
215, 10
- स तद्वधकृत् शम्भ्या V II, P I,
248, 7
- स तालुवाच धर्मात्मा V II, P II,
211, 13
- स ततकृच्छ्रसहित V II P I, 25 2
- स ततकृच्छ्रसहित चरेत् V II,
P II 43, 9
- सति मूले V II, P II, 205, 8
- सत्य ज्ञानमनन् V I, P I, 99, 13
- सत्यं श्रूयान् मिथ्यं श्रूयान् V I, P II,
134, 1.
- सत्यास्पृश्यवमानाना V I, P I,
132 11
- सत्य स्वर्तेन V I, P I, 117, 11
- सत्यं दानं तप शौचम् V I, P I,
217, 15
- सत्यानृते V I, P II, 170 7
- सत्यानृताभ्यामपि वा V I, P I,
340 11
- सत्यानृतं तु वाणिज्य V I, P I,
341, 3
- सत्येन तु विशुद्धयन्ति V II, P I,
236 6
- सत्येन तेनाजमशपमेनत् V I, P I,
424 1

- सत्यात् नो मे भुञ्जेत V I P I 134 4
 सत्येन द्योतते वह्नि V II, P I,
 236, 1
 सत्येन द्योतते राजा V II, P I,
 235, 21
 सत्यपुत्रा षडेहाश्च V I, P II,
 194, 6
 सत्यप्रवृत्ताश्च नरा V I, P I 132, 6
 सत्य-सौम्य सुष्ठा अनन्त V I, P I,
 95 17
 सत्यामन्या सर्वर्षाया V I, P II,
 115, 18
 सत्यामेव तु तीव्राया V I, P II,
 161 6
 सत्यवचन सन्तोषा V I, P II,
 343 15
 सत्यं वदेन् V II, P II 174 7
 सत्यव्रतो भरद्वाजो V I, P I,
 108, 8
 सत्यस्य इह विधत्त V I, P I,
 132, 10
 स तु दयान्यजाताय V I, P II,
 91, 4
 सची च आश्रणो नित्य V I, P II,
 258, 3
 सत्तृतीया च सर्वेषा V I, P I,
 135, 2
 सत्ति व्रति-भ्रष्टाचारि V I, P II,
 257 15
 स तीर्थफलप्राप्नोति V I, P I,
 276 11
 सतिल नाम सविण V I, P II,
 436 9
 स तुल्य भूणहत्याया V I, P II
 100, 9
 सत्यज्ञानव्रणान् सौम्यान् V I, P II
 157 9
 सत्यं ज्ञानं तथाऽज्ञान V II, P II,
 15 10
 सत्यं रजस्तमश्चेति V II, P II,
 215, 7
 सत्यस्य लक्षणं धर्मं V II, P II,
 217 8
 स तु सान्तपन कृच्छ्रं V II, P I,
 113, 8
 स तस्मिन्नेव कर्तव्यो V I, P II,
 68, 7
 स तस्योत्पादयेत्सुदिं V II, P I,
 271, 5
 स तस्य दुष्कृते इत्या V I, P I,
 115 11
 स तस्य व्रतं कुर्यात् V II, P II,
 8), 10
 स तस्यैव व्रतं कुर्यात् V II, P I,
 27, 20
 स तस्य मुक्तं इत्या V I, P II,
 190, 15
 * * सत्सु विधेषु V I, P II,
 440, 3
 सदा कामिकुल वश्ये V I, P II,
 73, 11
 स दग्धव्य उपेतश्चेत् V I, P II,
 285, 17
 सदा चात्ययानं नाद्यात् V I, P I,
 422 8
 सदाचारा कुलीनाश्च V I, P I,
 178 11
 सदाचारस्य च तथा V I, P I,
 153 10
 सदान-मानं सत्कारं V I, P I,
 466 4
 सद्देवदीनिना भाव्य V I, P II,
 38, 9
 सदाऽनन्तसर्वेषु V II, P II,
 236 17
 सद्भिश्च निन्दिताचार V I, P II,
 359, 8

सद्य एव विशुद्धिं स्यात् V I, P II, 280, 9	सदृश तु प्रकुर्याद्य V II, P I, 46, 7
सद्य एवाश्व V II, P II, C8 8	सदृशानेव सानाह V I, P II, 119, 2
सद्य शौच सयैकाह V I, P II, 207, 11, 216, 7	सदृशी दिवसच्छिद्र V I, P I, 193, 15
सद्येन पातौ सर्वाङ्ग V II, P II, 14, 9	सदृश मीतिसयुक्त V II, P I, 46, 6
सद्योजाता यथा नारी V I, P II 185, 11	सद्य सम्भवत कार्यन् V I, P II, 36, 4
सद्यानि सद्येव पापि V II, P I 206, 10	सदस्य सदृश V I, P I, 172 13
सद्य पतति मासेन V I, P I, 485, 13	स धर्मो य विगर्हन्ते V. I, P I, 88 10
सद्यः प्रशालिको वा स्यात् V I, P II, 142 13	स नित्य हन्ति पापानि V. I, P I, 206 11
सद्योवधुना V I, P II, 82 14	स नैव व्यभवत् V I, P I, 111, 8
सद्य शौच भवेत्सत्र V I, P II, 245 13	सन्धि समाधौ V I, P II, 167 15
सद्य शौचमहत्त्वह V I, P II, 243 12	सन्निहत्या भयाया च V I, P II, 304 10
सद्य शौच सनाख्यात् V I, P II, 232 2	सन्निमीलितदृङ् मौनी V I P I, 291 15
सद्य श्राद्धी V I, P II 367, 9	सनाऽऽरमत V I, P I, 126 8
सद्यस्त्वप्रौढकन्याया V I P II 245 20	स पक्ष सकल पुण्य V I, P II, 321 21
सद्य स्नान प्रहर्षित V II, P II 144 4	सपिण्डीकरणं कुर्युं V I, P II, 458, 2
स द्विजा वैश्यतानति V II, P II, 241, 2	सपिण्डीकरणं कुर्यात् V I, P II, 453, 6
सद्वैशोदरमुष्णं प्रातः V I, P I 223 13	सपिण्डीकरणं कुर्यान् V I, P II, 452, 1
सद्वैव वा पर्ववर्जं V I, P II 104 12	सपिण्डीकरणान्तं च V I, P II 330 8
स देवाश्च विदुश्चैव V I, P I, 431, 12	सपिण्डीकरणान्तं च V I, P II 330, 1
सद्वैवसोऽभ्येदम् V I P I, 100, I	सपिण्डीकरणं तेषां V I, P II, 458, 13
सद्वैव स्वपतः पुंसो V I P I 441 9	सपिण्डीकरणं तस्य V I, P II, 472 22

- सपिण्डीकरण कन्या V I, P II, 451, 17.
- सपिण्डीकरणादूर्ध्वं V I, P II, 329, 9
- सपिण्डीकरणादूर्ध्वं V I, P II, 446, 8
- सपिण्डीकरणादूर्ध्वं V I, P II, 454, 7
- सपिण्डीकरणादूर्ध्वं माता पित्रो V I, P II, 447, 3
- सपिण्डीकरणादूर्ध्वं क्व V I, P II, 454, 15
- सपिण्डीकरणादूर्ध्वं V I, P II, 454, 5
- सपिण्डीकरणभ्रातृन् V I, P II, 454, 20
- सपिण्डसा तु पुरुषे V I, P II, 222, 11
- सपिण्डसा तु पुरुषे V I, P II, 60 13, 222 16
- सपिण्डाना तु सर्वेषाम् V I, P II, 242 7
- सपिण्डन विप्रसो स्यात् V I, P II, 468 14
- सपिण्डा ऽपश्यन्ति V II, P I, 311, 7
- सपिण्डो वा सगात्रो वा V II, P I, 43, 6
- सपिण्डसन्ततिर्वाऽपि V I, P II, 462 22
- सपिण्डीकरणात् प्रेत V I, P II, 452, 10
- सप्तगार चरैर्दक्षिणम् V I, P II, 162 13
- सप्तगाराण्यपूर्वाणि V II P II, 53, 8
- सप्तगाराण्यदशकल्पितानि V II, P II, 58, 5
- सप्तगाराण्य चरैर्दक्षिणम् V II, P II, 126, 4
- सप्तजन्मनि कुत्री स्यात् V II, P I, 6, 20
- सप्तस्यूर्ध्वगता वृद्धा V II, P I, 122, 6
- सप्तनिशानभ्यायान् V I, P I, 155 9
- सप्तहीववती भूमि V I, P II, 53, 1
- सप्तशाखावकीर्णो च V I, P II, 194, 10
- सप्त पञ्च विरायैस्तु V I, P II, 221, 2
- सप्तपौनर्भवा कन्या V I, P II, 57, 8
- सप्त पूर्वान् सप्त परान् V I, P II, 348, 9
- सप्तनि पापमानीनि V II, P II, 122, 5
- सप्तमी नवमी चैव V I, P I, 281, 13
- सप्तमे ब्रह्मदत्तसकामम् V I, P II, 32 1
- सप्तमे भासि V I, P II, 21, 9
- सप्तम्या चैव कन्यार्थी V I, P II, 110 14
- सप्तम्या तु सतो वासो V I, P I, 368 6
- सप्तम्या रविभुक्ताया V II P II, 281, 8
- सप्तम्या रविशारे च V I, P I, 355 18
- सप्तम्या रविशारे च V I, P I, 355 11
- सप्तमी वामकन्या तु V I, P I, 367, 14
- सप्तमे वर्षे राट्टि V II, P II, 317, 17

सप्तमेऽङ्गि तृतीयेऽङ्गि V I, P II, 448 10	स भूयता सुरापथ V I, P I, 428, 8
सप्तमस्य V II, P II, 194 3	सभायंस्तु युधि क्षातो V I, P I, 379, 6
सप्तमस्य तथा कुर्यात् V II, P I, 86, 10	स भवेत्पुरुषो धाम्य V II, P I, 377, 6
सप्तम्ये V I, P II, 306 11	सम्भाष्येवमूनत्वान् V I, P I, 12, 4
सप्तम्येणामगस्त्याटमाना V I, P II, 71 16	सभा या न प्रवेत्स्या V I, P I, 16 5
सप्तम्येण् पृष्ठत कृत्वा V I, P I, 457, 1	सभामु शैव सभामु V I, P I, 327, 9
सप्तम्येणामा धर्म्या V I, P I, 329 1	समीक्ष्य धर्मविदुष्ट्या V II, P I, 230, 6
सप्तम्येणामिका कार्या V I, P I, 309, 12	समाजोत्पावसम्पन्न V I, P I, 464, 14
सप्तम्येण पञ्चनि पुण्ड्रं V I, P I, 267, 4	समाजिद्यत्तु ना कन्या V I, P II, 90, 19
सप्तम्येण तु कृच्छ्रोऽथ V II, P I, 31 4	स मूढो नरकं याति V I, P I, 302, 11
सप्तम्येण इडेन V II, P II, 36, 1	समुत्कर्षेऽनुते V II P II, 107 9
सप्तम्येण विवाहानां V I, P II, 80 6	समता शैव सभंस्तिन V. I, P II, 14, 2
सप्तम्येणैवमवत् V II, P. I, 47, 6	समित् पुण्य कृष्णा-ऽऽश्या ऽऽमु- V I, P I, 310, 2
सप्तम्येण पाणिना V I, P I, 295, 1	समित् पुण्य कृष्णाश्या V. I, P I, 337, 18
सप्तम्येण हस्तेन V I P I, 218, 13	समत्वं प्राप्नोति वैशेष्येण V II, P II, 83, 7
सप्तम्येण ग्नियो गत्वा V II, P I, 328, 7	समत्वंनागतस्यापि V. I, P. II, 328, 1
सप्तम्येण शान्धवादीनाम् V I, P II, 329 17	समुत्कर्षेऽनुत्पन्नान् V L, P II, 427, 2
सप्तम्येणान्ति गन्तेष्वत् V I, P II, 466, 10	समत्वं शौभ्यता V. I. P II, 313, 9
सप्तम्येणामप्येति V I, P I, 310, 16	समुत्कर्षेण च आनीयान् V II, P. II, 1, 2
सप्तम्येणामिना शेषे V II, P II, 210, 4	

- सर्वाण्यम्बाविक्रान्याह V I, P II, 303, 11
 सर्वाण्यरानि सन्तिष्ठन् V II, P I, 301, 5
 सर्वे तत्तस्य वेदामिन् V II, P II, 155, 8
 सर्वता धर्मपट्टभागी V I, P I, 453 14
 सर्वे सन्निष्कल याति V I P I, 323, 10
 सर्वत प्रतिगृह्णीयात् V I, P I, 202 17
 सर्वत प्रतिगृह्णीयाद् V II, P I, 414, 6
 सर्वत्र सर्वपापिष्ट V II, P I 461, 15
 सर्वे तस्याऽऽवृता धर्मा V I P I, 377, 12
 सर्वपा वर्तते यज्ञ V I, P I 313, 15
 सर्वधर्मतामुदशा V. I, P I, 167, 19
 सर्वान् कामान् बोधि V I, P II, 314, 17
 सर्वान् कामान् वैश्य V I, P II, 313 20
 सर्वान् कामान्वाप्नोति V I, P II, 319, 2.
 सर्वान् कामान् वैश्वदेव V I, P II, 314, 7
 सर्वान् कामान् भवन्ति V I, P II, 314, 18
 सर्वोद्ग्यान्ता आपन्त्य V I, P II, 424, 15
 सर्वान्मानुषातथ V II, P I, 415, 1
 सर्वान् पश्चानत्यान्तथा V I, P II 3-4 1'
- सर्वान् रिहृगणान् सम्यक् V I, P I, 388, 1
 सर्वोश्च प्राणिन स्थूलान् V II, P I, 94, 2
 सर्वान् लोकात् V I, P II, 151, 2
 सर्वापेक्षा च V I, P I, 59, 1
 सर्वे पृच्छामि तत्पन V II, P I, 214, 16
 सर्वे पुनाति धर्मात्मा V II, P II, 185, 9
 सर्वे पुनन्तु मे पाप V II, P II, 193, 6
 सर्वपापप्रशमन V II, P II, 162, 13
 सर्वपापप्रसक्तोऽपि V II, P II, 162, 4
 सर्वपापविनिमुक्ता V I, P I, 216, 4
 सर्वपापेषु सर्वेषा V II, P II, 194 14
 सर्वपापापहा जसुर V II, P I, 428 18
 सर्वपापहर्ता दिव्यो V II, P II, 191, 10
 सर्वोपायैरस्ताभ्या स्यात् V I P II, 86, 11
 सर्वे प्रकृतं इत्या V I P II, 421, 3
 सर्वे पशुपित्त भाज्य V I, P II 383, 9
 सर्वे भैश्वजस्तस्य V I, P II, 189, 6
 सर्वानस्य-V II, P II, 212, 15
 सर्वमश्वापूप V I, P I, 420, 12
 सर्वंमहित शान्तः V I, P II, 181, 2
 सर्वैर्भ्यो भूनेभ्य V I, P I, 384, 7.
 सर्वानाव खिय कुर्वु V I, P II, 1-3, 10

- सर्वाभावे स्वयं पत्न्यः V. I, P. II, 458, 1.
- सर्वाभिश्च वारः पश्चात् V. I., P. I., 238, 4
- सर्वमाच्छिद्रमिष्टयुक्त्वा V. I., P. II., 421, 5.
- सर्वगुणमयभाण्डभेदनम् V. II., P. I., 121, 19.
- सर्वमन्त्रमुपाशाय V. I., P. II., 428, 10.
- सर्वक-सुप्तयेद्वेदम् V. II., P. I., 195, 3
- सर्वमायनम् पुण्यं V. II., P. II., 201, 11
- सर्वमर्थं त्रिपादं च V. II., P. I., 107, 13
- सर्वमर्हति शुद्धात्मा V. I., P. I., 258, 18.
- सर्वरत्नमतिं कृत्वा V. I., P. II., 200, 18.
- सर्वलक्षणयुक्तापि V. I., P. I., 130, 1.
- सर्वं लब्धं V. I., P. II., 49, 9.
- सर्वं वा एतेन V. II., P. II., 53, 6.
- सर्वं वाऽपि थरेत् माम् V. I., P. II., 42, 1.
- सर्वभ्यञ्जनसयुक्तं V. I., P. II., 192, 8.
- सर्ववर्णेषु तुल्यायु V. I., P. II., 118, 16.
- सर्ववर्णेषु वायाहाः V. I., P. II., 220, 5.
- सर्वावश्यंकारतानेषु V. I., P. I., 419, 11.
- सर्वाथैव प्रजा नित्यं V. I., P. I., 453, 18.
- सर्वेषां येन मातिसक्यं V. II., P. II., 232, 17.
- सर्वेषुसमदर्शनात् V. I., P. II., 219, 15.
- सर्वेषां तस्मिन् सावन् V. I., P. I., 429, 8.
- सर्वेष्वेतेषु V. II., P. II., 5, 11
- सर्वेषां तु विदित्वैषां V. I., P. I., 460, 8.
- सर्वेषां तु विशिष्टेन V. I., P. I., 463, 13.
- सर्वेषां पशुजातीनां V. II., P. I., 339, 17.
- सर्वेषामप्यभवे तु V. I., P. II., 189, 12
- सर्वेषामप्यशौचानां V. II., P. I., 192, 14.
- सर्वेषामेव दानानां V. I., P. I., 191, 3.
- सर्वेषामेव भूतानां V. II., P. I., 249, 1.
- सर्वेषामेव यागानाम् V. I., P. I., 432, 5
- सर्वेषामेव वर्णानां V. I., P. II., 463, 13.
- सर्वेषां वा V. I., P. II., 95, 17.
- सर्वेषां वा गव्यम् V. I., P. II., 33, 2.
- सर्वेष्वेतेषु हिमानां V. II., P. I., 370, 2
- सर्वेषु देवेषु V. I., P. II., 168, 1.
- सर्वेष्वेवापरपथस्य V. I., P. II., 317, 10
- सर्वेषां वर्णानाम् V. II., P. II., 65, 8.
- सर्वेष्वेव द्रव्येष्वेव V. II., P. II., 170, 18.
- सर्वेषां वा इन्द्राम् V. I., P. II., 25, 17.
- सर्वेषां स्नेहदृश्यानां V. II., P. II., 117, 6.
- सर्वं सुकृतपादले V. I., P. I., 462, 8.
- सर्वं तु निवृत्तयाम् V. I., P. II., 233, 5.

- समुद्रगानवीतीर V I, P II, 304 14.
- समुद्रदर्शनाद्वाऽपि V II, P I, 45 20
- समुद्रयानासिद्धिमाच्ये V I, P II, 314, 6
- समुद्रयायी चन्दी च V I, P II, 309, 18
- समुद्रयायी वान्ताशी V I, P II, 309, 3
- समुद्रो वा एष V I, P I, 313, 2
- समुद्रे समता याति V I, P I, 201, 8
- समुद्रसयानम् V II, P II, 135, 12
- सम द्विगुण-साहसम् V II, P II, 65, 14
- समानयोश्च प्रवरा V I, P II, 72, 16
- समाऽप्ये सोमयज्ञात् V I, P I, 168, 9
- समानोद्गमनावस्तु V I, P II, 222, 17
- समानानि विज्ञानीयात् V II, P II, 78 1
- समानप्रवरा चैव V I, P II, 69, 21
- समानप्रवरा चैव V II, P I, 337, 15
- समानाथ स्वाहेति V I, P I, 418, 8
- समा निरुद्धता चैव V I, P I, 457, 5
- समानदर्शास्तु V I, P II, 120 1
- समानासौपसम्पाते V I, P II, 24, 1
- समान सर्वहस्तेन V I, P I, 418, 22
- समाप्तिं प्रेततन्त्रस्य V I, P II, 291, 4
- समेऽपुमान् पु स्त्रियैर्वा V I, P II, 101, 17
- समाप्य चोदक पिण्डान् V I, P II, 291, 7
- समाप्य वेद ह्युनिशम् V I, P I, 157, 19
- सम्भितानि दुष्टाचारो V I, P II, 263 22
- सममग्राहणे दान V II, P II, 65, 10
- सममग्राम्हणे दान V I, P I, 180, 17
- सम्यक् पञ्चमहायज्ञै V I, P I, 413 12
- सम्यक् पालयिता भाग V I, P I, 453, 7
- सम्यक् पालयिता भाग V I, P I, 452 15
- सम्यगाचम्य सोयेन V I, P I, 240 14
- समयाना च भेत्तार V I, P II, 309 15
- समय नातिक्रमेत् V II, P I, 307, 15
- समयश्चापि साधुना V I, P I, 137, 11
- समर्धे धनमुद्धस्य V I, P II, 353 21
- समर्धे पण्यमाहस्य V II, P I, 386 10
- समरविजय कौञ्ज V I, P II, 314, 6
- समर्पस्तोपयित्वाऽर्धे V I, P II, 114, 14
- समालिङ्गोत्स्त्रिय वाऽपि V II, P I, 315, 16

समूना विष्टैवस्या V I, P I, 255, 6	सहिद्वराणु V I, P II, 307, 3
समावृत्तो V I, P II, 130 10	सर्पस्य नकुलस्याथ V II, P II, 109, 9
समावृत्तन सर्वे V I, P I, 335 17	सर्पहन्ता मायमात्र इत्यान् V II, P I, 87, 2
समे शुचौ V I, P I, 41, 6	सर्व ध्यानहतेषु V II, P I, 297, 5.
समवस्त्रन्द्वेष्येन V I, P I, 459, 10	सुर्व एते पुण्यलोका V I, P I, 56, 7
समस्तानां च कार्येषु V I, P I, 463, 12	सर्वक्रतुयाजिनाम् V I, P I, 421, 9
समस्तानिष्यादितिभिः V I, P II, 399, 11	सर्वकामान्मया विद्या V I, P II, 315, 9
समे स्याद्भुतत्वात् V I, P II, 362, 11	सर्वे कर्माऽऽसमध्येन V I, P II, 417, 3.
स महालयतस रयान् V I, P II 319, 8	सर्पांकरणु V II, P II, 100, 4
सनादस्य तु तद्वैश्व V I, P II, 42, 14	सर्पांकरणुषीसारी V II, P I, 66, 10
स याति नरक धारं V II, P I, 229, 2	सर्वकाल तितै धारं V I, P I, 221 10
स याति नरक धारं V II, P II, 208, 1	सर्वसालपुरस्थान V I, P I, 322 1
स याति नरक धारं V I, P I, 479, 16	सर्वाङ्गकुत्री विविदि V II, P II, 23, 13
स याति नरकान धारान् V I, P I, 441, 11	सर्वांसोरी वातात्मा V II, P II, 210 7
स याति नरकान् धारान् V I, P II, 177, 15.	सर्वप्राणयमानम् V II, P I, 20, 21
स मयाऽर्थां चासीदे इत्यान् V I, P II, 413, 12	सर्वे आ ते वस्तुमप्ये विदेषु V. II, P I 412 4
स यद्यनेन V I, P II, 107, 10	सर्वे नैव विवर्जितेन V I, P II, 173 9
स सार्वभद्वस्यप्रति V II, P II, 234 4	सर्वत्रयत्रयासाधन च V II, P I, 209 8
स सार्वभो मनुष्येषु V II, P II, 214 16	सर्वेन तु यद्यनेन V I, P. I, 4-4 7
सतिभोऽय मनुष्याथ V I, P I, 22, 16	सर्वावदन्तं तु सुधां V II, P I, 1 1, 4

- सर मु देवदातेषु V. I, P I, 269, 7.
 सर्वा समुद्रगा इत्या V. II, P II
 291, 7
 सवासिनेव विद्याना V II, P II,
 119, 9
 सरस्वती च सायान्हे V I., P I,
 289, 12
 सरस्वती तथा कृष्णा V I, P I,
 290, 3
 सरस्वती विष्णुकृपा V I, P I,
 290, 5
 सर्वस्वेवापि कर्तव्य V II, P I,
 1, 16
 सर्वस्व वा देवविद V II P II,
 69, 9
 सर्वस्व वा देवविद V II, P. II,
 55, 1.
 सर्वसन्धाऽधि मार श्यान् V I, P. I,
 161, 19
 सर्वसा-सकशाकाभ्याम् V I, P II,
 371, 2
 सर्वभूतानिनेवेन V II, P II, 243,
 4
 सर्वेषा निश्चित यत् श्यात् V II, P I,
 23, 16
 स सा एव V I, P I, 106, 13
 स वितातस्तु कालेन V II, P I,
 125, 2
 स शनिक स्वर्गमाप्नोति V I, P I,
 479, 15
 सविदघोलनाम् सैव V I, P I,
 299, 15
 स वै देवतस्य नाम V I, P I,
 182, 9
 स वै भूरी न सप्तम्याऽथ V I P I,
 101, 7
 स वै सै नम सर्वाऽऽन्यौ V I, P II,
 43- 16
 सेव्य आदाय पापे तु V I, P II,
 187, 10
 सेव्य जानु ततोऽन्याप्य V I, P I,
 336, 19
 सेव्य ज्ञान्वाप्य जनके V I, P II,
 237, 12
 सद्योत्तराभ्या पाणिभ्या V I, P II,
 130, 16
 सद्येन देवकार्याणि V I, P I,
 351, 10
 सद्येन वैश्वदेवार्थं V I, P II,
 361, 8
 सद्येन सद्य स्पष्टय्य V I, P I,
 327, 20
 सद्य मृद गृहीत्वाऽस्मिन् V. I, P II,
 37, 5
 सद्योऽस्तिका गायत्री V I, P II,
 421, 12
 सप्यादति प्रणयका V II, P II,
 155, 3
 सप्यादति सप्रणया V I, P I,
 292 1
 स साष्टमागच्छति V I P II, 269, 4
 स साष्टविपारमान V I, P I, 126,
 9
 सवर्णाफलन एक V II, P. II,
 270, 11
 सवर्णाऽपि विजानीना V I, P II,
 94 12
 सवर्णानां तु सर्वेषा V II, P I,
 419, 13
 सवर्णान्याऽनुनादौ V I, P I,
 139, 2
 सवर्णोऽथ जने देवे V I, P I,
 359, 12
 सवर्णोऽथ सवर्णानु V I, P II,
 118 12
 सवर्णोऽपिऽऽन्यौ V II, P I,
 161, 19

- सवर्णमनुरूप च V I, P II, 80, 13
 सवर्णस्यार्थाद्ये V II, P I, 420 9
 सवर्णासु विधी धर्म्ये V I, P II,
 110, 19
 सव्रतस्तु शुना इष्ट V II P I
 (f 17
 स वै वार्ध्नीयस प्रोक्त V I, P II,
 372, 21
 स वै वार्ध्नीयिकोनाम V II P I,
 380, 10
 स वै वार्ध्नीयिकोनाम V I, P II,
 373, 22
 स वै वारीरी प्रथम V I, P I, 100,
 2
 सद्य गोघत तेन V I, P I, 216,
 11
 सद्यप्य शिभमुत्कृत्य V II, P I,
 313, 15
 स वैष्णवपद् यानि V I, P I,
 281, 8
 सशशा जलमायुर्य V I, P II,
 229, 11, 235, 18
 सशशा जग्नायुर्य V II, P II,
 140, 8
 स शिरीष्युच्यते विद्वान् V I, P II,
 161 5
 सशिल्प वपन कृत्वा V I, P II,
 168, 10
 सशिल्प वपन कृत्वा V II, P I,
 229 5
 सशिल्प वपन कृत्वा V II, P II,
 11, 8
 सशिल्प वपन कृत्वा V II, P I,
 244 1
 सशिल्प वपन कृत्वा V II, P II,
 121, 12
 सशिल्प वपन कृत्वा V II, P I,
 345, 7
 सशिल्प वपन कृत्वा V II, P I,
 253, 2
 सशुद्रवद् बहि कार्यं V I, P I,
 1 2, 11
 स श्रीकलरगुपद् V II, P I, 180,
 12
 स पडङ्ग ग्रहण्यर्थ V II, P I,
 323, 12
 स साधुनिर्भक्षिकायं V I, P I,
 13, 2
 स साधुनिर्भक्षिकार्यो V II, P II,
 100, 8
 सस्यापहारी V II, P II, 259, 6
 सम्मान्यम्यानि वा हस्ता V II, P II,
 250, 1
 स सान्धय शूद्रताम V I, P I,
 151, 11
 स स्त्रीय * सावमुपासीत V I P II,
 103 7
 सहस्यपत्ना इवी V I, P I, 708, 7
 सहस्रमाऽपरिदुष्ट V II, P I,
 47, 13
 सह द्विजंश्च भुजेन V II, P I,
 66, 17
 सह धर्मं श्रेष्ठेन V I, P II, 80 14
 सह पुत्रम् V I, P I, 173, 3
 सह पुत्रींश्चैव महर्षिणम् V I, P I,
 172 20
 सहोर्ध्वं चरता धर्मम् V I, P II,
 84, 18
 सह यता प्रजा गुण V I, P I,
 151, 10
 स शशाङ्ग V I, P I, 10 10.
 स शशाङ्ग महिमान एतेषाम् V I
 P I, 24, 2
 स शशाङ्ग सावकस्य V I, P II,
 106 17
 सहस्रगुणिन इति V I P I,
 192, 10

- सहस्रगुणमाहृत्य V I, P I, 124,
 13
 सहस्राणि सहस्र इत्यनुदात्त V I,
 P I, 375, 8
 सप्तमजाता सा देवी V I, P I,
 310, 8
 सप्तधाणि सहस्रश इति V I, P I,
 374 13
 सहस्र तु आपदेत्या. V II, P I,
 411, 6
 सहस्र तु पितृन्माता V I, P I,
 332, 15
 सहस्रपरमा V II, P II, 139, 1
 सहस्रपरमा देवी V II, P II,
 150, 2
 सप्तम माता प्रोक्त V I, P I,
 305, 1
 सहस्र घन-कानीनाम् V I, P I,
 307, 15
 सहस्रदीर्घाजारी च V II, P II,
 167, 12
 सा यस्या दृश्यी ज्ञेया V II, P I,
 159, 4
 साध्यापतुस्तु चैव V II, P I,
 426 17
 साधारण्येन तु यन्प्रोक्त V I, P I,
 273 2
 साधारण्येन V II, P II 281, 12
 साधिवस्तु यदा कर्ता V I, P II,
 152 17
 सा गौत्राद्भ्रष्टेन मारी V I, P II,
 63 7
 साधुना साधुनाम्नया चेशान V I, P I,
 462 11
 साधुन साधुना V I, P II,
 11
 सा धर्मे साधुर्देवा V II, P I,
 11, 6
 सा चाऽपेदिधिपूर्तेषा V I, P II,
 307, 14
 सा चैत् पुन प्रदुयत्त V II, P I,
 304, 6
 सा तिथिस्वरस्य कर्तव्या V I, P II,
 332, 18
 सात्त्विकाना फल भुङ्क्ते V I, P I,
 184, 11
 सा तु सन्ध्या समाख्याता V I,
 P I 244, 16
 सात्त्विका पश्चिमा सन्ध्याम् V I, P I,
 207, 12
 साष्टजन V II P II, 238 1
 साधु चाऽपतिन विद्वं V I, P II,
 190, 14
 साधुना च यथावृत्तम् V I, P I,
 143 17
 साधयन्तीनरास्तत्र V I P II, 83 5
 सा भाडर्षी जायतेऽपुत्री V II,
 P I, 34 13
 साधीनामेव नारीणाम् V II, P I,
 18, 10
 साऽनुज्ञाप्याऽधिवक्तव्या V I, P II,
 111, 7.
 सान्त्वानि क यक्ष्यमाणम् V I, P II,
 8, 7.
 सान्त्वयन द्वितीयऽङ्ग V II, P I,
 336 7
 सान्त्वयन प्रकूर्वात V II, P I,
 327, 9
 सात्त्विकमस्मिन्तोये च V I, P I,
 275 1, 284, 12
 सात्त्विके विद्यमाना च V I, P II,
 16, 3
 साधयेद्विधानर्थात् V I, P I,
 304, 6
 साधात्पत्विद्या नाम्नि V II, P I,
 224, 12

सापराधनपालोक्य V. I., P. I., 154, 19.	साय-प्रातस्स्वल्पम् V. I., P. II., 43, 15.
सा प्रसस्ता दिजातीनां V. I., P. II., 62, 21.	साय-प्रातस्स्वल्पम् V. I., P. I., 423, 5.
साभिक्षा हिंसिता ज्ञेया V. I., P. II., 190, 19.	साय प्रातस्तथैयोक V. II., P. II., 173, 12
सा भर्तृपरमा निर्यं V. II., P. I., 57, 16.	सायं प्रातः सदा सन्ध्यां V. I., P. II., 165, 1.
साऽष्टुनाऽपि हि तेनेर्यं V. I., P. II., 456, 18	सायनमिध भर्युक्त्वा V. I., P. I., 295, 6.
सामानि V. II., P. II., 157, 5.	साय मन्ववसाचस्य V. I., P. I., 293, 12
साम्ना सनेन नेवेन V. I., P. I., 159, 13	साय सङ्गोपनार्थं तु V. II., P. I., 256, 3
सामान्यवृत्तिनां लब्धा V. II., P. II., 220, 2.	सायसन्ध्याकुपस्थाय V. II., P. II., 160, 8
सामानि सरहस्यानि V. II., P. II., 159, 16	सार्धं आन्नायण माते V. II., P. I., 421, 4.
साम्प्रदायिकरूपेण V. I., P. I., 158, 4.	सार्धं सन्ध्यानेत्रं च V. I., P. I., 253, 8.
सामर्थ्यं सानि दुर्बुद्धिर V. I., P. I., 178, 9	सार्धैरुत्सुकान् हस्तान् V. II., P. I., 407, 4.
सायं व्यत्र तथा पादः V. II., P. II., 173, 2	सार्धं पाप-भासौ च V. II., P. I., 79, 13
सायं द्वारिसतिप्रोताः V. II., P. II., 172, 4.	सार्धं सङ्गुणान् च V. I., P. II., 287, 6.
साय-प्रातर्दिजातीनाम् V. I., P. I., 423, 1.	साऽन्धलीवपापाता V. II., P. I., 54, 17.
सायंनानिर्दिशार्थं स्यात् V. II., P. II., 173, 7.	सार्धंनिर्दिश्यलाद्यं V. I., P. II., 427, 1.
सार्धं सार्धैरन्धोत्र V. I., P. II., 254, 11.	सार्धकदं V. II., P. II., 189, 7.
साय-प्रातर्निधोत्र V. I., P. I., 359, 11.	सार्धैर्वा च अनेत्रियं V. II., P. II., 170, 7.
सार्धं प्रातश्च सुदधान V. I., P. II., 29, 16.	सार्धैर्वा च अनेत्रियं V. II., P. I., 211, 12
साय प्रातश्चतुर्धनुः V. II., P. I., 394, 9	सार्धैर्वी रतिना सदा V. II., P. II., 1, 1, 11

- सावित्रीपतिता ब्राह्म्या V I, P I, 53, 9
- सावित्रीपतिता ब्राह्म्या V I, P II, 31, 15, 165, 5
- सावित्री प्रणव V I, P I, 39, 12
- सावित्रीमात्रसौरस्तु V II, P I, 217, 13
- सावित्रीमशुचौ दृष्टे V II, P II, 104, 5
- सावित्र्या ध्रुवम् V I, P I, 374, 5
- सावित्र्या चिह्नं कुर्वत् V I, P II, 36, 21
- सावित्र्या दशकुरुवीऽङ्गि V I, P II, 38, 16
- सावित्र्यानिमन्त्रितम् V I, P I, 290, 6
- सावित्र्यदसहस्र V II, P II, 83, 1
- सावित्र्यदसहस्र तु V I, P II, 148, 15
- सावित्र्यदसहस्र तु V II, P II, 11, 9
- सावित्री व्याहृताथैश्च V II, P II, 191, 1
- सावित्री व्याहृतापि V II, P I, 118, 14
- सावित्र्यश्च त्रयन्तश्च V I, P I, 358, 1
- सावस्वरिकुमारैश्च V I, P I, 165, 3
- सावश्च क्षीणज्ञेया म्यु V I, P I, 144, 2
- सा इवेनी भावने राजन् V II, P II, 229, 7
- सा सन्धीऽवगाह्याऽऽप्य V II, P I, 10, 19
- सा सद्य सन्निरीक्ष्या V II, P I, 115, 5
- सा सन्ध्या वृषली स्या V I, P I, 294, 8
- सा सप्तशतम्क यावत् V II, P I, 35, 21
- सा स्वर्गमात्मपातेन V II, P I, 56, 5
- सिद्धा कृताश्च ये भभा V I, P II, 377, 8
- सिद्धसेनेषु तीर्थेषु V I, P I, 307, 14
- सिद्धाजेन न कुर्वीत V I, P II, 333, 20
- सिद्धान् भुक्त्वा V II, P I, 303, 9
- सिद्ध भुक्त्वा पराक V II, P I, 117, 2
- सिद्धिमेकस्मै सम्पद्यन् V I, P II, 179, 19
- सिद्धमत्र तथा सर्पि V II, P I, 145, 3
- सिद्धमत्र भक्तजनै V I, P II, 188, 18
- सिद्धान्निक्रये विप्र V II, P I, 118, 9
- सिद्धस्य हविष्यस्य V I, P I, 350, 18
- सिद्धसिद्धयो नमो भूया V I, P I, 61, 8
- सिद्धहविषाम् V II, P I, 142, 16
- सिन्धास्तौर V I, P II, 307, 1
- सिन्धु सौराष्ट्र-सोवीयन् V II, P II, 147, 5
- सितानि सुगन्धीनि V I, P II, 324, 7
- सिद्धे मन्थुरिस्थेन V II, P II, 159, 13

निह व्याघ्रर्ष शरभा V I, P II, 336 13	सुषुम् च सुषुम् च V I, P I, 434, 12
सिंह व्याघ्र वृक्षाणा च V II, P I, 92, 5	सुभा मत्ता प्रमत्ता वा V I, P II, 85 5
सिंहा व्याघ्रा वराहाश्च V II, P II, 218, 2	सुमन्त् वर्तने निरव्य V I P II, 186, 9
सिंहस्थी गृह भौती चेत V I, P II, 309, 6	सुम्ना सुर्व च भुक्त्वा च V II, P II, 104 12
सीरुते द्विजमुख्याय V I, P I, 178 8	सुम्ना सुर्वो च भुक्त्वा च V I P I, 209, 11
सीरुधेत् प्रतिगृहीयात् V I, P I, 197, 12	सुररीक्षितमन्नाद्यम् V I, P I, 471, 7.
सीमन्तोन्नयन कर्म V I P II, 22, 1	सुपक्षान्तिचरणतलो V I, P I, 440, 13
सीमन्तोन्नयने चैव V I, P II, 461, 9	सुमन्तु कदम्बो बभू V I, P I, 108, 7
सुखानि धार्मिकोऽनुष्ट V II, P II, 211, 7	सुमन्तु जैमिनिफृता V I, P I, 169, 7.
सुखेन पुङ्क्ते विप्रो हि V I, P I, 417, 5	सुमन्त्रिण प्रहृषित V I, P I, 163, 3
सुख मनेतस्वर्णिनामसम्भन V I, P I, 433, 1'	सुरापो V II, P II, 253, 9.
सुगन्धिभिस्तथा द्रव्यै V I, P II, 244, 7	सुरापो V II, P II, 252, 10
सुगन्धिमस्वयमास च V I, P II, 309, 15	सुराव V II, P II, 165, 1
सुगन्धाद्याम् V II, P II, 306, 2	सुरा वीऽभ्यास्तु निर्बन्ध V II P II, 160, 2
सुगुर्वन्वपहन्वेनो V II, P II, 165, 11	सुरावाने कामकृते V II, P II, 81, 6
सुवन्नेषु च भुञ्जीयात् V I, P II, 7, 4	सुरावानेन तप्तुन्व्यम् V I, P I, 420, 12
सुमन्विन्दस्वस्वीक V I, P II, 137, 15	सुरावानेन तप्तुन्व्यम् V. I P I, 420, 9
सुसूराह परिहर्तव्ये V. I, P II, 225, 15	सुरावानापमुख्ये V II, P II, 82, 7
सुसूराह परिहर्तव्ये V II, P I, 21, 1	सुरावाने प्राणायः V II, P II, 82 10
सुसुर्ष विरा V I P I, 209 3	सुरी विवति म स्वयमम् V I, P I 325, 4. .
	सुरा विवेदि हस्तप्यम् V I P I, 32 4

- सुरास्व भास्व-व्यागिन्यो V II, P I, 20, 18
 सुरास प्राप्यते चीर्ति V II, P II, 230, 10
 सुरापी व्याधिता धूर्ता V I, P II, 113, 1
 सुराभाण्डोदिक पीत्वा V II, P I, 392, 8
 सुवर्णरुण्यल शोकम् V II, P II, 87, 18
 सुराभाण्डस्थिता आपो V II, P I, 442, 20
 सुरा मूत्र-पुरीषैस्तु V II, P I, 172, 2
 सुरा लघुनरास्पृष्ट V I, P II, 382, 4
 सुराया विक्रय कृत्वा V II, P II, 117, 10
 सुराया सहृन् पाने V II, P II, 81, 1
 सुवर्णाकारनिष्पन्न V I, P II, 227, 11
 सुवर्णं नपि मुक्तानि V II, P II, 261, 16
 सुवर्णयाजकाना च V I, P I, 191, 9
 सुवर्णं रजत तास V II, P I, 177, 16
 सुवर्णं रजत तास्र V II, P I, 176, 8
 सुवर्ण-रजताभ्या वा V II, P I, 113, 16
 सुवर्णं रजत शैव V I, P I, 160, 10
 सुवर्णस्तेयी V II, P II, 89, 10
 सुवर्णस्तेयी V II, P II, 263, 5
 सुवर्णस्य कृद्भिर्नो V II, P II, 81, 10
 सुवर्णस्तेय द्राव्यस्य V II, P II, 89, 3
 सुशुद्धैर्यजमानैश्च V I, P I, 167, 11
 सुसूक्ष्म सुभ्रवन्तस्य V I, P I, 251, 14
 सुराम्पन्नमित्यनुज्ञा V I, P II, 459, 12
 सुराम्पन्नमिति वानिषद्म V I, P II, 459, 11
 सुतके मृतके शैव V I, P II, 211, 13
 सुतत स्तोत्रजय सुक्त्वा V I, P II, 4-2, 12
 सुकर कृमिको महु V II, P II, 265, 15
 सुकारो जातमानस्तु V II, P II, 267, 3
 सुकर पचवर्षाणि V II, P II, 266, 4
 सुकरोद् खरात् इजा V II, P I, 94, 1
 सुसंभेदाऽभ्युपायेन V I, P I, 462, 6
 सुक्ष्मा धर्मो महाराज V I, P I, 12, 2
 सुचका प्रेयसाश्चैव V I, P II, 378, 14
 सुचकश्च हि V II, P II, 3, 10
 सुचनान् सुप्रमित्याह V I, P II, 168, 12
 सुच्या प्रजण चंवेताः V I, P I, 4, 8, 19
 सुतके कर्मणा स्वाग V I, P I, 302, 6
 सुतकी तु सुज इहा V I, P II, 210, 15

- सूक्तके तु सनुमजे V I, P II, 211, 16
 सूक्तके तु सविण्डाना V I, P II, 212, 11
 सूक्तकेनैव शुद्धि स्यात् V I, P II, 230, 18
 सूक्तके मृतरु चेरस्यात् V I, P II, 264, 8
 सूक्तके सूक्तके चैव V I, P II, 210, 16
 सूक्तके मृतरु चैव V I, P I, 302 11
 सूक्तक मातुरेव स्यात् V I, P II, 212, 15 253, 16
 सूक्तिकाया मृताया तु V II, P I, 170, 4
 सूक्तिकावासनिलयाः V I, P II, 214, 13
 सूक्तक सरुल मानु V I, P II, 231, 13
 सूक्तिक सूक्तिका नारी V II, P I, 109, 14
 सूक्तके सूक्तिकावर्जं V I, P II, 212 8
 सूक्तके सावित्र्या V I P II, 210, 19
 सूक्तमन्तर्गत वेदा V I, P II, 168, 13
 सूक्त सलोमकं चेरस्यात् V I, P II, 38, 15
 सूक्तकालेन यत् कर्म V I, P II, 255, 17
 सूक्ती वदन्ती वाऽऽदिष्य V II, P I, 314, 12
 सूक्ती वदन्ती वाऽऽदिष्य V II, P I, 315, 4
 सूक्ती वदन्ती वाऽऽदिष्येत् V II, P I 31 1)
- सूर्ये कन्यामते आर्द्धं V I, P II, 323, 21
 सूर्यमहणतुल्या तु V I, P I, 280 15
 सूर्यमहे तु नामीयात् V I P I, 476, 6
 सूर्यादिवेव मृतेभ्यो V I, P II, 192, 9
 सूर्यादकाशे V II, P II, 237, 9
 सूर्यादिवे तु य सेते V II, P II, 147, 9
 सूर्यो नी दिव सुक्त V II, P II, 281, 1
 सूर्याभ्युदितो V II P II, 148 2
 सूर्योय V II, P II, 188, 1
 सूर्येथ V I, P I 155, 7
 सूर्योय विनेमस्कारम् V II, P II, 49, 2
 सूर्यालयोनि प्राप्नोति V II, P I, 30, 6
 सूर्याल वृक गो विप्रै V II, P I, 67, 5
 सूर्यापति वान्प्यशौ V I, P I, 458, 14
 सूर्याया हि धन लक्ष्णा V I, P I, 482 2
 सूर्या भृशतिरापयाना V I, P I, 341, 4
 सूर्या निशामनामति V II P I, 30, 4
 सूर्या सप्त-प्रसङ्गा स्यात् V I, P I, 227, 13.
 सूर्या दिवा V I, P I, 107, 2
 सूर्यावामयत् V I, P I, 107 14
 सूर्याभिर्नरति वायुध V I P I, 448, 5
 सूर्याभिर्नरतिवायायां V I P II, 227, 7

- सोऽचिराद् भयते राश्यान् V I
P I, 468, 2
- सोऽजितात्माऽजितामार्य V I,
P I, 474 8
- सोऽतिकृच्छ्रेण मुखयेतु V II,
P I 24, 5
- सोऽतिथि सर्वभूताना V I, P I,
378 9
- सोऽनपरस्यस्वमात्राति V II, P II
238 15
- सोऽपानत्कथ यो भुङ्क्ते V I, P I
430, 10
- सोऽपानत्को जलस्यो वा V I P I,
247, 7
- सोऽपि मृच्छन्वामाति V II, P II,
225 6
- सोऽपि याति विशाचत्व V II P II,
222 15
- सोऽपि विप्रो मृतो जन्तु V II P II,
225 2
- सोऽपानफल तस्य V I, P I 248,
17
- सामपानघम भेष V I, P II
189 8
- सोऽपय V II P II, 188 1
- सोमलोकमवामोति V II, P II
9, 3
- सोम-सूर्याभुपातेन V II P I 155
4
- सोऽरण्य परेत्य V I, P I, 174, 9
- सोऽपीतो बह्वर्षं V I P I,
246 8
- सोऽपैदक गोमूत्रे V II, P I
180 11
- सोऽह नारायणो देव V I P II,
187, 15
- सोऽहममीच्छुसासीन V I P I
240 17
- सौत्रामण्यामपि सुरा-V I, P I, 130
4.
- सौनिक क्रम्याह निपाह V II, P I,
384, 2
- सौनिको वणिक्शैव V II, P I,
387, 4
- सौनिकान् सूतिकात् V II, P I,
385 5
- सौनिकान् सूतिकात् V II, P I,
385 11
- सौभाग्य चान्द्रे V I, P II, 314, 16
- सौभाग्य काल्गुनीय V I, P II,
314, 1
- सौम्यास्तु विधिपूर्वेण V I, P I,
163, 10
- सौवर्णन च पात्रेण V I P I, 354
4
- सौवर्णे राजते चैव V I, P I, 249,
19
- सौवर्णे राजते ताम्ने V I P I,
460, 3
- सौवर्णे राजते ताम्ने V I, P II,
191, 19
- सौवर्ण-राजसीदुम्बर V I P II,
405, 12
- सौवर्ण राजताभ्या च V I P II,
419, 3
- सौवर्णी राजतो वापि V II P II
186 7
- सौवर्ण दयो इधि V II, P I,
152, 3
- स्कान्द च भक्तिमार्गस्य V I, P I,
365 17
- स्कान्दत प्रतिना रेतो V II, P II,
129 6
- स्कन्दित प्रतिना रेतो V, II, P I
17 15
- स्कान्धयो रपरिनादेव V I, P I,
250 9

- एकन्धवारि खने सार्धे V. I, P. II.,
 184, 3.
 म्फले लुहोति V. I, P. I., 60, 15.
 स्तोत्रानामुद्गातानां च V. II, P. I.,
 154, 19.
 स्तनान्तरे भुवोर्मध्ये V. II., P. II.,
 48, 5.
 स्तनाधूर्ध्वमधो नाभेः V. I, P. II.,
 38, 1.
 स्तेन-प्रकीर्णकेशो V. II, P. II.,
 89, 1.
 स्तेयम् V. II, P. II., 100, 8.
 स्तेये श्रेष्ठस्वनृतस्य V. II, P. II.,
 88, 15.
 स्तीर्णेषु इर्भेष्यासति V. I., P. II.,
 159, 6.
 स्नाणासनपिण्डेषु V. I, P. I.,
 225, 16.
 स्तीर्णो भु गार्हपत्यस्य V. I, P. II.,
 159, 4.
 स्तीर्णो पितृणां क्षीण्येव V. I., P. II.,
 409, 17.
 स्तीक्षीरं तु द्विजः पीत्वा V. II, P. I.,
 405, 6.
 स्तीर्णार्थिणी शोर्णार्थिणी- V. II., P. I.,
 251, 18.
 स्तीर्णां क्रीडायांसम्भोगे V. II,
 P. II., 115, 10.
 स्तीर्णां च प्रेक्षणात्म्यम् V. I, P. II.,
 46, 4.
 स्तीर्णां तु पतिभ्यो गर्भेः V. I., P. II.,
 238, 1.
 स्तीर्णां नाम्नि परिस्वार्गा V. II, P. I.,
 352, 11.
 स्तीर्णाम् V. II, P. I., 396, 11.
 स्तीर्णां मुखं वसिसेसर्णे
 191, 11.
 स्तीर्णापधात्म्यः स्वर्गो V. I, P. I.,
 232, 3.
 स्तीर्णामसकृत्तानां तु V. I., P. II.,
 246, 3.
 स्तीर्णां मुखोद्यमकुरे V. I, P. II.,
 25, 12.
 स्तीर्णता घयने नीली V. II., P. II.,
 146, 2.
 स्ती-पान-सृगया-उक्षाणां V. I, P. I.,
 180, 7.
 स्तीमसुधाधिविस्तार्या V. I, P. I.,
 118, 2.
 स्ती-पाल-मद्यक- V. II, P. I.,
 190, 4.
 स्तीनिर्जितेषु यज्ञे V. I, P. I.,
 189, 2.
 स्तीनिर्भर्यव्य कार्यम् V. I, P. I.,
 129, 10.
 स्तीप्रसक्तोक्तो शरि V. II, P. II.,
 254, 14.
 स्ती शूद्र-पतितांथेव V. I, P. II.,
 170, 4.
 स्ती-शूद्रयोर्धमानं V. I, P. I.,
 230, 1.
 स्ती-शूद्र-विद्-सम्बन्धो V. II., P. I.,
 191, 2.
 स्ती-शूद्र-विद्-सम्बन्धो V. II, P. II.,
 17, 4.
 स्तीध्वनन्तरजातासु V. I, P. II.,
 119, 1.
 स्तीसम्बन्धो वृष्टीनादि V. I, P. II.,
 72, 21.
 स्तीयां क्रीडनम् V. II., P. II.,
 160, 6.
 स्तीयोपलहोपला भवतो V. II,
 P. I., 415, 4.
 स्तीयोपलहयाः वसिर्वा V. I, P. II.,
 316, 15.
 स्ती यथात्मगीयन्ता V. I, P. II.,
 22, 5.

- द्वियो नवम्या प्राप्नोति V I, P II, 318, 12
 द्वियथाऽपुरुषा नागौ V I, P I, 471, 17
 द्वियश्च रतिसमर्गे V II, P I, 191, 13
 द्वियोऽप्यनेन कल्पेन V II, P II, 255, 2
 द्विया द्युकेऽपिके स्त्री स्यात् V I, P II, 101, 12
 द्यौ द्यौ नादिभाषित V II, P I, 301, 1
 द्रिय सर्वत V II, P I, 189, 15
 द्रुपाधिकभविज्ञातम् V I, P I, 330, 10
 द्रोतानु विधिषत् स्यात् V I, P I, 280, 18
 द्रोतया भेदकश्चैव V I, P II, 351, 8
 द्युषिदल पद्मक कृत्वा V I, P I, 366, 4
 द्युषु-पापण्ड-गणित्या V II, P I, 330, 8
 द्युधने निष्ठेद्भजेद् याते V I, P I, 152, 3
 द्युधयर्धावधिक गृह्णन् V I, P I, 199, 3
 द्युधिरिर्दिल्ल V I, P II, 313, 5
 द्युधिरिर्दिल्ले सत्ये धर्मस्य V I, P I, 129, 1
 द्युधनाऽऽमनाभ्या V II, P II, 130, 2
 द्युधनाऽऽमनाभ्या V II, P II, 60, 2
 द्युधनाऽऽमनाभ्या विद्वन् V II, P II, 170
 द्युधनाऽऽमनाभ्या विद्वेह V II, P I, 301, C.
- द्युधनाऽऽमन विद्वेहो V I, P II, 143, 13.
 द्युधनाऽऽमनशील V I, P II, 49, 11
 द्युधन समुद्रय गुणि V I, P I, 463, 10.
 द्युधनि द्युद्धे च कुशलान् V I, P I, 458, 17
 द्युधन वृद्धि क्षय ज्ञान-V - 1, P I, 474, 3
 द्युधनित मा ततस्तस्मिन् V I, P I, 366, 7
 द्युधनयेत् तत्र तद्दय V I, P I, 460, 9
 द्युधनयित्वा तु वर्णेषु V II, P I, 437, 1
 द्युधनीपाकविधानेन V II, P II, 125, 19
 द्युधन विषमदन्तस्य V I, P I, 251, 14
 द्युधन-सूक्ष्मघरीराभ्या V I, P II, 183, 11.
 द्युधने स्थित्वा जले यन्तु V I, P I, 353, 3
 द्युधनया कृति कीर्णश्च V II, P I, 217, 15
 द्युधनर जङ्गम बीज V I, P II, 183, 14
 द्युधनर जङ्गम वाऽपि V II, P I, 365, 16
 द्युधनर-गरीसुपादीना V II, P II, 124, 2
 द्युधनरो जप्यतिले V I, P II, 311, 20
 द्युधनरयनदेव च V II, P II, 141, 10
 द्युधनाऽधिकारी भर्ता V I, P II, 7

- स्नानानपदवेद्युस्तान् V I, P II, 292, 2
- स्नातश्चार्द्रयास V I, P I, 276, 1
- स्नातस्य बद्धितरेण V I, P I, 286, 11
- स्नात सम्गन्धध्वपीतो V I, P II, 103 3
- स्नापयित्वाऽनद्रुहो V I, P. H, 6 14
- स्नायु V II, P II, 71, 12
- स्नायानवीयु शुद्धाणु V I, P I, 258, 10
- स्नुयागामी V II, P II, 258, 3
- स्नुया श्वश्रोत्र वित्रीथ V I, P II, 467, 6
- स्नास्यतो वरुण शक्ति V I, P I, 427, 8
- स्नास्यस्तु गुरुणाऽऽत्म V I, P II, 62, 11
- स्नेहावर्षप्रसेगाहा V II, P I, 114, 10
- स्नेहपक्व च मक्क च V II, P I, 416, 6
- स्नेहवैशु य मारुच्यै V I, P II, 180, 11
- स्नेहापहारी V II, P II, 258, 14
- स्नेहापहारी V II, P II, 263, 5
- स्नास्था गृहं विवेक्षितो V I, P II, 275, 8
- स्नास्था चाऽऽचम्य विभिवत् V I, P II, 179 4.
- स्नास्थाऽऽथान्तो वारिमध्यं V I, P I, 260, 16
- स्नास्थऽऽथान्तो विभ V I, P I, 249, 2
- स्नास्था मदाह तु वृषांद् V II, P II, 162 1
- स्नास्थाऽनद्रुहण च पम् V II, P I 453, 7
- स्नास्था यस्वा शुभ शुभे V I, P I, 241, 14
- स्नास्था माये शुभे तर्पि V I, P I, 281, 16
- स्नास्थाऽऽर्क्यर्चयित्वापि V II, P II, 49, 7
- स्नास्त्वैव वासतो शीमे V I, P I, 263, 1
- स्नास्था शुचि V I, P I, 369, 5
- स्नास्था शुची देशे V I, P I, 372, 18
- स्नास्था शुचि शुची देशे V I, P II, 186, 15
- स्नास्था राज्ञश्च वातोऽन्यत् V I, P. I, 276, 8
- स्नास्था सचैलमायम्य V I, P II, 287, 19
- स्नास्था सचैल शृङ्गाऽग्नि V I, P II, 275, 18
- स्नास्था सचैल शृङ्गाऽग्नि V I, P II, 281, 5
- स्नास्था ह्माश्च शिष्येभ्य V I, P I, 147, 8
- स्नान कृत्वाऽऽर्द्रताणु V I, P I, 261, 1
- स्नान कूप मरुगेयु V I, P I, 285 7
- स्नानं कुर्वाह सचैले तु V II, P I, 66, 14
- स्नानापरणदित्यतत् V I, P I, 276, 18
- स्नानं नैव न कर्मण्य V II, P II, 25 7.
- स्नानं तु द्विगुणं मोक्ष V I, P I, 26 7.
- स्नानं विषयण कुम्भात् V II, P. I 244, 10
- स्नानं शान मया जोन V II P II 145, 4

- स्नानाश्नन्तर तावत् V. I, P. I, 262, 1
- स्नानाऽऽधान विवाहेषु V. I, P. II, 461, 5
- स्नानं प्रकुर्यात्पु विता V. I, P. II, 260, 10.
- स्नाने प्रसाधन चैव V. I, P. I, 471, 13
- स्नान मध्यमिन्ने कुर्यात् V. I, P. I, 270, 7.
- स्नानमन्तर्जले चैव V. I, P. I, 276, 15.
- स्नानमात्रमेव V. I, P. II, 240, 9.
- स्नान-मीनीपवासेऽप्या- V. II., P. II., 169, 10.
- स्नान मौनीपवासेऽप्या- V. II., P. I., 116, 5.
- स्नानमब्धैवतैर्मन्त्रैः V. I., P. I., 259, 9.
- स्नान सुरार्चन ध्यान V. I, P. I, 181, 17.
- स्नानार्हस्तु यत्र स्नाति V. I., P. I., 268, 17.
- स्नानार्हो यो निदिक्षत V. I, P. I., 279, 8.
- स्नाने बह्वे च नैवेद्ये V. I, P. I., 368, 11.
- स्नानशालां समागत्य V. I, P. I., 468, 12
- स्नान सद्यः प्रकुर्यात् V. I, P. I., 431, 15.
- स्नान समाचरेद्यस्तु V. I, P. I., 269, 4.
- स्नानं समाचरेजिस्थ V. I, P. I., 270, 2.
- स्नान सहधर्म- V. I, P. II, 18, 9
- स्नानमात्रोपपाते तु V. II., P. I., 149, 20
- स्पृशन्ति विन्द्वः वासौ V. I, P. I., 245, 5
- स्पृष्टे लोचनयुग्मे तु V. I, P. I., 250, 7.
- स्पृष्टा देवलक चैव V. II, P. I., 111, 4.
- स्पृष्टा रजस्वलाऽन्योन्य क्षत्रिया शूद्र-
जा V. II., P. I, 161, 10
- स्पृष्टा रजस्वलाऽन्योन्यवैद्या शूत्री V.
II, P. I, 161, 14.
- स्पृष्टा रजस्वलाऽन्योन्य ब्राह्मणी वैद्य-
जा V. II, P. I., 161, 6.
- स्पृष्टा शतसुरक्यां वा V. II, P. II., 143, 10
- स्पृष्टा स्नानेन शुद्धः स्यात् V. I, P. I., 277, 7.
- स्पृष्टा स्पृष्टाऽभगाहेन V. II., P. I., 169, 11.
- स्फटिकैर्विषासहस्र V. I, P. I., 303, 7.
- स्फुलिङ्गिनी विश्वरूपी च देवी V. I., P. I., 166, 16
- स्वय-शर्ष शकटानां च V. II, P. I., 143, 14.
- स्मृतीनां वेदमूलत्वात् V. I, P. I., 317, 13.
- स्मृतिर्हीना न शोभन्ते V. I., P. I., 153, 12.
- स्मरणं कर्तनं केलि V. II, P. I., 312, 6
- स्वायेत्तत् पञ्चभास्वः V. I, P. II., 265.
- स्वाचाऽऽप्रायपरो लोकः V. I, P. I., 465, 11.
- स्वास्वकामकृते यज्ञ V. II, P. I., 201, 13.
- स्वास्वकाम चार-भक्ष्योक्ति V. I, P. II., 29, 15

स्यावेतह त्रिगुण वक्त्रे V II, P I, 67 15	स्वभासीयगृहादेव V II, P II, 110 8
स्यात्तामयायी भवति V II, P II, 211, 10	स्वजात्युक्तनशीय स्यात् V I, P II, 245 11
यन्विनी यमसु V I, P II, 380 19	स्वत इहि V II, P II, 180, 12
यन्वनाभै सने युध्येत् V I, P I, 459, 1	स्वतन्त्रः कर्ता V I, P I, 114 8
याशेषधिःपृथक्छेदी V II, P II, 123, 18	स्वात्मान तु घृते पश्येत् V I P I, 521, 2
स्यान्नवम्याभिकसुर V I, P II, 315, 19	स्वदारान्वय V II, P II, 270, 3
स्यन्दिनी-सान्धिनी- V II, P I, 407, 16	स्वदारनिरत V I, P II, 197, 11,
स्यस्येव त्रिवा रात्रौ V I, P I, 258 16	स्वदारनिरतश्चैव V I, P II, 104 8
स्य एवैतसृतावाधाय वसु V I, P I, 162 7	स्वदारिभ्योऽन्वया वीज्यन् V II, P II, 273, 3
स्य एवैतसृतावाधाय ब्रह्म V I, P I, 162 3	स्वैवाशुविन्वः केन V II, P I, 366, 8
स्वरु गान भवेदङ्घ्रि V II, P I, 161, 13	स्ववासो नापितो गोप V II, P I, 431, 10
स्वरुदुम्याधिरोधेन V I, P I, 189 18	स्वधाकार प्रयुञ्जीत V I, P II 465, 5
स्वरुर्गोपयापयन् मूयात् V II, P II 86, 11	स्वधा पितृभ्य V I, P I, 384, 9
स्वरुर्मभिश्च्युता सर्वे V II, P II 219, 14	स्वाध्याय कलह चैव V I, P II, 443, 21
स्वक्षत्रे सस्कृताया तु V II, P I, 46, 1	स्वाध्याय क्रियते यत्र V I, P II, 254 10
स्वागतम् V II, P II 187, 1.	स्वाध्याय गीत्र चरणम् V I, P I, 405, 10
स्वगृहे चैव कन्यायाः V I, P II 84 2	स्वाध्याय गुरुदृष्टिश्च V I . P II, 45, 2
स्वगृहे प्राकक्षिरा क्षेते V I, P I, 411, 12	स्वाध्यायाऽभि सुतस्यागो V II, P II, 103, 2
स्वाध्यान्तश्च तत कुर्वाह V I, P I, 320, 11	स्वाध्यायोस्तर्ग सानेषु V I, P I, 265 2
स्वजातिपरवारीग V II, P II, 271, 14	स्वाध्याय तु यथाशक्ति V I, P I 346, 11
	स्वाध्यायोऽध्येतव्य V I, P I, 148 12, 150, 9
	स्वाध्यायोऽध्यापन चापि V I, P I, 85, 2

- स्वाध्यायेनामिहोत्रेण V I, P I, 404, 6
 स्वाध्यायेनामिहोत्रेण V I P I, 216, 14
 स्वाध्याये नित्यशुक्ल स्यात् V I, P II, 54, 9
 स्वाध्याय यजन दान V I, P I, 476 17
 स्वाध्यायो यजन दान V I P I, 85, 6
 स्वाध्यायवान् वानशील V I, P II, 143, 7
 स्वाध्यायवान् धृतिमान् गौशरण्या V I, P I, 184, 19
 स्वाध्याय आवयेत् विश्वे V I, P II, 422, 6
 स्वधर्मेण नियुन्नाया V II, P I, 46 4
 स्वधर्माधलिनात् राजा V I, P I, 446 12
 स्वधर्मनिरता शान्ता V I P II, 339, 3
 स्वधर्मप्रच्युतो विप्र V II, P II, 241, 3
 स्वधर्मरतविप्राणात् V II, P I, 450 11
 स्वधर्मविमुखा नित्य V II, P I, 37, 10
 स्वधर्मस्था क्रियावन्ती V I, P I, 182, 6
 स्वानि कर्माण्यवाकृष्य V II, P II, 241, 5
 स्वेन सीधेन देवाहीन् V I, P I, 261, 9
 स्वमास गौशमह्य V I, P I, 358 9
 स्वपदेक कुदीष्येव V I, P II, 46, 19
 स्वप्ने सिक्त्वा ब्रह्मत्यादी V. II, P II, 49, 6
 स्वप्याह भूमौ शुची राश्री V I, P II, 143 12
 स्वानिप्रायकृतं कर्म V I, P I, 317, 1
 स्वभार्यो तु यश क्रीधात् V II, P II, 41, 16
 स्वभावात् कुर्यात् V I, P I, 133, 4
 स्वभाविकौ स्वय शीर्षेः V I, P II, 145, 10
 स्वभावाया न कुर्याद् वै V I, P II, 163, 9
 स्वामिद्रीहरता शेष V II, P II, 230, 3
 स्वामिद्रव्य गृहीत्वां तु V II, P II, 223, 1
 स्वामिनेऽपहत देय V II, P II, 88 16
 स्वामिना V II, P II 237, 3
 स्वामिशुधैव शुद्धयन्ति V I, P II, 262, 19
 स्वे माते परमात्मेन V II, P II, 251 11
 स्वयं V II, P II 237, 6
 स्वय नृपहरेद्भ्राजा V I, P I, 467, 12
 स्वययत्तश्च शौद्रश्च V II, P I, 45, 12
 स्वय शरानुस्मातान् V I, P II, 100, 5
 स्वयधीतेन कर्तव्या V I, P I, 264 10
 स्वय धर्मेण चरति V I, P I, 217, 20
 स्वयममभुक्त् V II, P II; 237, 7.
 स्वयमेव न कुर्यात् V. II, P I, 233, 5

- स्वयमेवोपपन्नाय V II, P II, 10, 12
- स्वयमाहृतपर्णेषु V I P II, 191, 15
- स्वयमेव हि यद् द्रव्यं V II, P I, 365, 15
- स्वय वा कर्षणं कुर्यात् V I, P II 4, 15
- स्वय वा ब्राह्मणे कृच्छ्रम् V II, P I, 233, 1
- स्वय वा चित्रं वृषणी V II P I 313, 3, 314, 13
- स्वीया घाखोच्चिह्ना येन V I P I, 153 1
- स्वय होमे फलं यस्यान् V I, P I 311, 11
- स्वर्गे कृत्तिकास्तु V I, P II, 313, 17
- स्वर्गद्वारमिह पुण्यं V II, P II, 184 11
- स्वर्गमार्गप्रदेशे V I, P II, 306, 12
- स्वर्गार्थमुभयार्थं वा V I, P I 483, 13
- स्वर्गलोकमवामोति V I, P I, 153, 19
- स्वर्गे ह्यपर्यमोज्ञश्च V I, P I 312, 1
- स्वैर्मन्त्रैरर्चयेन्नित्यं V I, P I 365 8
- स्वैर्मन्त्रैरर्चयेद्देवान् V I, P I, 320 5
- स्वरन्ध्रगोत्राऽऽन्वीक्षिक्या V I P I 462, 15
- स्वरोपपाती वाक्यं च V II, P II 261, 10
- स्वैरिण्या V II, P II, 128, 1
- स्वैरिण्या वृष-या V II, P I, 332 8
- स्वल्प वाऽथ प्रभूत वा V, II, P I, 206, 15
- स्वल्प वा विपुल वाऽपि V I, P I, 181, 9
- स्वल्पाद्यौचस्य मध्ये तु V I, P II, 264, 18
- स्वाविद्या सूत्रकाराश्च V I P II, 303, 16
- स्वाशाखाध्ययनं विप्रं V I, P I, 343, 16
- स्वाशाखाविधिना ह्रस्वा V, I, P I, 389 9
- स्वस्तीति ब्राह्मणो म्रूयान् V I, P I, 325, 5
- स्वस्तीति भगवन् V I, P II, 435, 14
- स्वस्तिवाचनं कुर्यान् V I, P II 436, 8
- स्वस्तिवाच्यं V I, P I, 407, 14
- स्वस्तिवाच्यं तनं कुर्यात् V I, P II, 435, 19
- स्वस्थानाथ परिश्रमं V II P II, 241, 6
- स्वस्थं प्रशान्ताचिन्तस्तु V I, P I, 433, 5
- स्वद्वेषो गुरुशुभ्रया V, I, P II, 181, 14.
- स्वमीयं कृत्विक् जामाद V I, P II 344, 14
- स्वसु सखया संगोवादा V II, P I, 15 15
- स्वे स्वे धर्मे निगुह्यान् V I, P I, 452 13
- स्वैस्वैरज्ञैर्विनाऽप्येते V II, P I, 230 5
- स्वा स्वैव कुर्यात्सर्वेषां V, I P II, 115, 14
- स्वाहाकार-नमस्कार V I, P I, 481, 19

स्वाहेति च तस कुचात् V I P II 430 10	हस इयेन कवि क्रव्याह V II, P I, 79, 2
स्वाहेति चैव देवाना V I, P II, 406, 12	हसस्तृतीयो विज्ञय V I, P II, 163 19
स्वाहेत्यथाऽपमार्गेण V I, P I, 274 2	हह पदनमार्गं च V II, P II, 39, 10
स्वाहान्ता मणवाघाथ V I, P I, 418 11	हत ज्ञान क्रियाहीन V I, P I, 317, 4
स्वहस्ताचमन कार्यं V I, P I, 249 11	हताना नृप-गो विप्रै V I, P II, 224 3
ह.	हतामून-पुरीषाभ्या V I, P I, 255, 18
हन्तकारमथाम वा V I, P I, 392 8	हत्वा गर्भमविज्ञातम् V II, P I, 39 1.
हन्तकार मनुष्येभ्य V I, P I, 389, 4	हत्वा छित्वा च भित्वा च V I, P II, 85, 3
हन्त्यन्पक्षिणो यज्ञ V I, P I, 169 20	हत्वा तु ब्रह्महत्यैव V II P I, 99, 8, 103, 14
हन्तानुपानमिति V II, P I, 412 6	हत्वा अह विनेच्छीत् V II, P I, 89 1
हन्ता मन्तोपदेष्टा च V II, P II, 62 12	हत्वा द्विजस्तथा सर्पोन् V II, P I, 86 5
हन्ता मन्तोपदेष्टा च V II, P I, 28, 11	हत्वा पूर्वविधानेन V II, P I, 254, 6
हसा एकदण्डधरा V I, P II, 200 6	हत्वा मूषक-भाजंत् V II, P I, 85 17
हसा कमण्डलु चिकथं V I, P II, 163 11	हत्वा लोकानपीमास्वीन् V II, P I, 226, 6
हसा कमण्डलु चिकथं V I, P II, 161 1	हत्वा वषमवाप्नोति V II P II, 235, 4
हसं चक्रे बलाका च V II, P I, 79 12	हत्वा सान्तपन कुर्वात् V II, P I, 92 6
हसमश्च जपस्त्रीमान् V II, P II, 280 5	हत्वा सवनिन वैश्य V II P I, 99, 7, 103, 12
हस मृदु च काकोल V II, P I, 409, 1	हत्वा हस बन्धक च V II, P I, 78, 13
हसो सर्पासि कन्दास्ये V I P II 323 9	हन्ने प्रतिलोमाना V II P I, 107, 6

हरते बुष्कृन् हरथ V I, P I, 146, 7	हवि दु चैव दुर्वात्तादीन् V I, P II, 352, 19
हरिता यज्ञिया हर्मा V I, P I, 255, 5	हविषा भोजयेचैव V II, P II, 121, 14
हरन्ति पुष्कर ये तु V P, P II, 263, 31	हस्ति-गो ऽश्वोद्भवमको V I, P II, 351, 6
हरन्ति राक्षसा यस्मात् V I, P I, 194 8	हस्तेऽग्नौकरण कुर्यात् V I, P II, 413 3
हरि ब्रह्मेश्वरोऽयथ V I, P II, 37, 8	हस्तौ त्याऽऽ मणिबन्धाथ V I, P I, 231, 5
हरोय सहसा पापा V I, P I, 475, 16.	हस्तवृत्तास्तु ये स्नेहा V I, P II 418, 6
हर्तार परदारणां V II, P II, 233, 8	हस्तवृत्तानि चानानि V I, P I, 428, 7
हरथ बहुरूपथ V. I, P. I, 357, 18	हस्तिन तुरग हत्वा V II, P I, 91, 7
हर्षवानभिति प्राहु V I, P I, 180, 12	हस्तिन तुरग हत्वा V II, P I, 91, 3
हविर्भक्षणकाले च V I, P I, 241, 18	हस्तेन मुक्तमज्ञायम् V I, P II 420, 9
हविर्यज्ञेष्वशक्तम्य V I, P I, 163 5	हस्तेनावाशिभि कुर्यात् V I, P I, 331, 17
हवि रोषेण वर्तेत V II, P II, 281, 16	हस्तिनथ तुरगाथ V II, P II 218 1
हविष्वांतीयमभ्यस्य V II P II 168, 2	हस्तौ पाशौ तथैवास्वम् V I, P I, 415 12
हविषा मन्त्रपूतेन V II, P I, 248, 19	हस्त प्रक्षाल्य गण्डूष्य V I, P I, 481, 11
हविष्येण यथाग्वा वा V II, P I, 324 6	हस्ताभ्या यदि पृथ्या वा V II, P II, 245 9
हविष्यान V II, P II 174, 3	हस्तानु निरीक्षेत V II, P I, 302, 6
हविष्यान्नरथ धै मासम् V II, P I, 303 16	हस्त्यथ स्थयानानि V II, P II, 222 4
हविष्य प्रष्टव्यं च V I, P I, 231, 4	हस्त्यथ-रथ यानोश्म V I, P I, 423 14
हविष्यभुग्वाऽनुचरेत् V II, P II, 70, 1	हस्त्यथ-रासभयधे V II, P II, 93, 15
हविष्येषु यथा मुख्या V I, P I 315, 19	

हस्ताशौच भ्रान्त्ये V. I, P I, 315, 19	हिरण्यवर्णा V II, P II, 174, 11.
हस्तहीनस्तु योऽधीते V. I, P I, 154, 11	हिरण्य विश्वेभ्या V I, P II, 436, 14
हानौ च न्नासयेत् V. II, P. I, 304, 4	हिरण्यसकलान्दस्य V. I, P II, 287, 7
हादि कौशेयं V. I, P II, 33, 12	हिरण्य सर्पिरादित्य V. I, P I, 321, 15.
हादिद्वर्णा वेदये तु V I, P I, 227, 10	हियमाणानि विश्वे V I, P. II, 197, 16
हादिं वेदश्चय V I, P II, 33, 7.	श्रीस्तपो ज्ञान विताने V I, P. II. 181, 16
हिङ्गु गुग्गुल V. II, P II, 120, 4	श्राघो वृद्धिर्यथा सोमे V II, P. I. 303, 2.
हिङ्गु हर्म्येषु शाक्रेषु V. I, P II, 375, 5	हिमवद्भिन्ध्ययोर्मेघ V. I, P. II, 133, 4.
हिरण्य नैवापरं जन्म V. I, P. II, 201, 15	हिमवान् V. II, P II, 202, 11.
हित चास्याऽऽग्नेरेजिरथ V I, P I, 151, 16.	हितरुधाधिधानेन V. II, P. II, 214, 9.
हितं नित सदाऽभीयान् V. I, P. II, 189, 20	हितरुधाधिधानेन V. II, P. II, 229, 7.
हिताय सर्वभूतानां V I, P. I, 113, 8	हितन्ति वै सत्रा पापा V. I, P. I, 301, 17.
हिते सद्य नितं पठितं V. I, P II, 185, 10	हिताऽनुपहयो V. I, P. II, 181, 7.
हितानि नोराय V I, P II, 186, 1.	हितायासां पराधीनां V. I, P II, 4, 5
हिरण्ययानि पात्रानि V I, P. II, 191, 12	हिताया च विसायासां V. II, P. II, 253, 14
हिरण्यगर्भबुद्ध्या न V. I, P. I, 405, 11	हितायां येन सन्तानां V II, P II, 252, 3
हिरण्यगर्भे मन्वन्नेनायं V. I, P I, 105, 12	हिता भवन्ति कल्प्यासा V. II, P II, 289, 11.
हिरण्य धान्य जी वात V. I, P II, 213, 15	हितयन्त्रविधाने च V. II, P. II, 103 4.
हिरण्यं नृ मवाश्वाश्च V I, P II, 214, 3	हितो बुधस्तृणश्च V. I, P II, 351, 11
हिरण्यस्य वा भद्रं V. II, P. I, 248 R	हिताधीं निष्कृतवत्. V. II, P II, 245, 11

द्वितीयैर्धीना ल्याजीवी V II, P I, 16, 11	द्वस्वार्ति विधिवद्भोमम् V II, P II, 126, 1.
हीनक्रिय निष्पूरुष V I, P II, 73, 1.	द्वस्वा चैव तु भस्मना V I, P. I, 318, 18
हीनाज्ञानतिरिक्ताज्ञान् V I, P II, 134, 5	द्वस्वा वैवकरेऽनग्नि V I, P II, 415 6.
हीनाज्ञानतिरिक्ताज्ञान् V I, P II, 73, 9	द्वानुमन्वणं कुर्यात् V. I, P I, 432, 3
हीनजाती प्रजायेत V II, P II, 255, 6	द्वस्वा प्राणाद्वतीः पञ्च V I, P. II, 193, 7.
हीनजातिस्त्रिय मोहात् V I, P II, 96, 13	द्वस्वा मन्ववद्व्येषा V. I, P II, 414 22
हीना न स्याद्दिना भर्त्रा V II, P I, 356, 9	द्वस्वा धाकलमन्वैश्च V I, P I, 382, 16
हीनमन्ते V II, P II, 120, 9	द्वस्वा षोडशभिर्मन्त्रैः V. I, P I, 368 12
हीन वाऽपि भवेच्छ्रेष्ठ V I. P. I, 181, 13	द्व्यमाने तद्व्येन V. I, P I, 311, 13
हीनवर्णस्तसालोके V II, P. II, 234, 1	द्वह-कण्ड-तातुगानिस्तु V I, P I, 236, 7
हीनस्य कुल शीलाभ्या V I, P II, 91, 1	द्वने कारयेत् च हारीतः V II, P II, 257, 1
हीनस्य कुल शीलाभ्या V. I, P. II, 91, 1	द्वताधिकारा मतिनां V I, P II, 112, 12
हीने हीनतरे वाऽपि V I, P II, 208, 2	द्वताधिकारा मतिना V II. P I, 354, 10
द्वद्वरिणापि यो भूयात् V I, P II, 425, 4	द्वद्वण्डरीकनिलये V I, P II, 193, 1
द्वद्वार आश्विनस्योक्त्वा V II, P I, 453, 6	द्वस्वा दुग्धं तु माजारीं V II, P II, 256 4
द्वकार आश्विनस्योक्त्वा V. II, P. I, 453, 10	द्वस्वाऽऽनञ्जादिनाधानि V II, P. II, 202, 9
द्वकार आश्विनस्योक्त्वा V. II, P. I, 453 14	द्वस्वा वै चोनिनामोनि V II, P II, 260, 2
द्वनाजानुमन्वणम् V I. P I, 421, 5.	द्वनस्वा द्वनवारुष V I. P I, 187, 5
द्वस्वाऽन्वौ परिशिष्टं तु V L. P II, 416, 10	द्वस्वापि वृद्धे षिप V I. P I, 236, 11
द्वस्वार्ति आश्विनाधार्त्वे V I, P L, 408 8	

हस्तान्भिरघञ्वाभि V I, P I, 236, 16.	होमकाले तथा होहे V II, P II, 146, 12
हयानि चैव मासानि V I, P II, 419, 10	होमकालाख्ये तस्य V I, P I, 315 10
हव्येनाऽभ्यनुज्ञात V I, P I, 89, 2	होमकाले यदि प्राजा V I, P I, 315, 15
हव्यमासान्शुचि V II, P I, 189, 16	होमकर्मण्यशक्ताना V II, P II, 281, 18
हव्यस्यामे V I, P I, 38, 1	होमं च कृत्वाऽऽत्मन शुभाना V I, P I, 321, 13
होम गो तिलदानिन V II, P I, 254, 8	होम च नैर्यकं शुद्धयेत् V I, P I, 168, 8
होमकर्मण्यमय पात्र V I, P I, 354, 1	होम पुत्र प्रकुर्यात् तु V I, P I, 315, 6
होमश्राद्ध प्रकुर्यात् V I, P II, 23, 10	होमि भोजनकाले च V I, P I, 241, 11
होमत शिशिरयो V I, P II, 308, 16	होमि यस्फलमुदिष्टं V I, P I, 311, 12
होतुका भिन्नमर्यादा V II, P I, 210, 8	होम वैतानिक कृत्वा V I, P I, 317, 12
होतव्य विधिवद्वाजस्र V I, P I, 130, 6.	

समाप्त.

THE INDEX OF THE WORDS

occurring in the text of the

Parásara Dharma Samhitâ.

Adhyâya I, Sôla I, up to the end of the XII. Abhyâja

अ

अकण्टकम् 1, 56	अमिहोत्रि 4, 21 8, 11
अकामकृतपाप. 8, 1	अमिहोत्रोपकरणम् 5, 22
अकामत 4, 9 8, 1 11, 25	अभ्युपलेखनम् 7, 23
अक्षय 3, 32	अपज 6, 20
अक्षरम् 1, 67	अपत 8, 30
अगम्यता 12, 57.	अपम् 11, 31.
अगम्यागमनम् 1, 66. 10, 1	अमे 9, 21 12, 42.
अगारम् 6, 46	अङ्गनम् 9, 27.
अभि 1, 3 3, 5 10, 11 3, 13 4	अङ्गम् 8, 19 9, 14 12,
3 5, 6 5, 10 5, 11	अङ्गप्रत्यङ्गसम्पूर्णे 9, 10
5, 14 7, 25 8 22 9, 42	अङ्गविन् 8, 27
9, 43 10, 41 11, 33	अङ्गनुक्ति 3, 3.
11, 38 11, 47. 12, 5 12 21	अङ्गार 1, 62
12, 41	अङ्गारकारण 1, 62
अभिकार्यम् 8, 9 12, 32.	अङ्गिरा 1, 13
अभिविन् 12, 47	अङ्गुलिहयम् 9, 51
अभिद 4, 5	अङ्गुलि 5, 10
अभिदम् 9, 31	अङ्गुलमात्रम् 9 10
अभिवदाता 1 :	अङ्गुलार्धम् 11, 3
अभिवर्ण 12, 70	अवेक्य 9 9 12
अभिविद्यमानम् 6, 51.	अविद्यमान 6, 51
अभिविद्यमानम् 3, 17	अविद्यमानम् 11 24
अभिविद्यमान 5, 14	
अभिविद्यमानम् 1, 31 4 21 22 3.	
14, 22	

- अजगर 0, 9
 अजातदन्त 3, 14
 अजिनम् 9, 57 12, 3
 अक्ष 8, 18
 अज्ञानि 3 43
 अज्ञानम् 8, 41 3, 45 0, 25
 6, 32 6 56 8 3 10, 11
 11, 5 11 10 11, 16 12, 2
 12, 55
 अण्डम 10, 3
 अण्वर्थ 6, 1
 अतर्क्यम् 7, 5 6, 1
 अतद्दिद 8, 5
 अतिकृच्छ्रकम् 9, -4
 अतिकृच्छ्रम् 4, 26 9, 25 11 54
 11, 55
 अतिकोप 9, 61
 अतिक्रोध 4, 1
 अतिथि 1, 38, 39, 40 41, 43
 44, 46 53, 55 58 59
 अतिदाह 9 28 9 29
 अतिमान 4, 1
 अतिवाह 9 28
 अतिवृष्टि 9, 43
 अत्ययकर्म 12, 20
 अत्यय 6 57
 अग्नि 1, 13
 अदाना 2, 10
 अद्दुष्ट 7, 35
 अद्वितीय 10, 32
 अधगम 1, 29
 अधरोच्छिष्टम् 12, 62
 अधर्म 1, 30
 अधिष्ठितम् 11, 38
 अधीयान 12, 34
 अध्ययनकर्म 12, 82
 अध्येतव्य 12 33 12, 82
 अध्वा 9, 50
 अनग्नि 8, 17
 अनङ्गान् 4, 6 9, 30 12, 75
 अनधीयान 1, 60 8 16 12, 32
 भनन्तर 6, 25
 भनलज्वाला 6 70
 भनातुर 7, 19
 भनाय 3, 40
 अनार्द्रशिर स्नानम् 12, 60
 अनाहिताग्नि 8, 12
 अनित्यम् 1, 43
 अनियम 6, 58
 अनिदेशम् 3, 29
 अनिल 12 21
 अनिवारयन् 9, 47
 अनिशम् 7, 6
 अनुक्रम 11, 3
 अनुगमनम् 12, 81
 अनुगन्तव्य 3 48
 अनुगन्ता 4, 5

- अनुग्रहः 6, 34 6, 54 6, 55 6, 56, 57.
 अनुप्राणः 1, 12
 अनुच्छिद्यम् 7, 21.
 अनुज्ञातः 3, 17.
 अनुज्ञातः 4, 29.
 अनुप्राप्तः 3, 12 5, 14.
 अनुमतम् 8, 28
 अनुरूपः 8, 36 9, 26
 अनुलेपनम् 7, 33
 अनुव्रज्या 1, 44
 अनुशासनम् 5, 12 10, 5.
 अनुसारतः 1, 22
 अनृचः 8, 18
 अनृतम् 1, 30 12, 19
 अनेकः 8, 19
 अनन्तरा 7, 13, 14.
 अन्तरम् 1, 21. 12, 16 3, 10.
 अन्तरिक्षम् 12, 62.
 अन्त्यजः 6, 30
 अन्तर्जलम् 6, 4
 अन्तर्दशाहः 12, 28
 अन्धः 4, 2. 12, 56
 अक्षम् 1, 26. 6 65 6, 67
 6, 68 6, 71. 6, 72
 6, 73 11, 4 11, 6 11, 7
 11, 16. 11, 54 12, 34
 12, 35 12, 37 12, 40
 12, 60 12, 61.
 अक्षमात्रम् 1, 59
 अक्षशुद्धिः 6, 67.
 अन्नादिः 1, 32.
 अन्नाद्यम् 6, 64
 अन्यत्र 9, 27.
 अन्यः 4, 30. 1, 22. 5, 23. 9, 10.
 अन्यथाभावदोषः 10, 3.
 अन्यदा 12, 23 .
 अन्यायः 12, 46
 अन्वहम् 7, 16.
 अन्वेपण- 9, 50
 अपकाशी 6, 5.
 अपचः 11, 46. 11, 47. 11, 50.
 अपाङ्गैः 7, 8
 अपूर्वः 1. 46. 1, 49
 अपेयम् 11, 40.
 अप्रशस्तम् 12, 22.
 अफल-8, 18.
 अफालकृष्टम् 6, 14.
 अवन्धुः 3, 42
 अद्भ्यम् 1, 10
 अद्भ्यर्धम् 1, 10.
 अभक्ष्यम् 1, 66.
 अभिगमनम् 12, 6
 अभिघातः 9, 48.
 अभिघातितः 9, 17.
 अभिमुखः 3, 31.
 अभिरतः 1, 39
 अभिवादः 1, 9.
 अभिदत्तः 6, 21. 9, 11
 अभोजनम् 6, 8 12, 60.

अभोज्यम् 11, 4 11, 25	अर्द्धकृच्छ्रम् 7, 13
अभ्यन्तरम् 6, 46 11, 54	अर्धभुक्तम् 12, 41
अभ्यस्ता 11 56	अर्धसीरी 11, 21
अभ्याश 12, 78	अर्वाक् 12, 53
अभ्यास 1, 46	अलङ्कृत 1, 6 1, 7
अभ्युक्षणम् 7, 29	अल्पम् 6, 75
अमन्त 8, 4 8, 17	अल्पायु 2, 15 5, 25
अमावास्या 8, 13 10, 2	अवगाहनम् 6, 12 6, 36 8, 31
अमेध्यम् 7, 31 8, 23 11, 1 11, 41	अजर 10, 17.
अम्म 4, 8 12, 80	अवलीढ 5, 6 6 69 6 71
अम्लम् 7, 2	अवसानम् 1, 18
अयन्त्रित 12, 49	अवसित 12, 5
अयाचिताशि 8, 37	अवारितम् 1, 52
अयाची 8 38 8, 39 8 40	अविज्ञात 6, 34 6, 44
अयुतम् 12, 63	आवि 6, 14
अयोमुखम् 2, 8	अविक्षीरम् 11, 10
अराणि 5, 19 12, 48	अत्रत 1, 60 5, 5 8 4
अरण्यम् 9, 56	अव्यक्त 10, 28
अर्क 1, 3 8 9	अशनम् 9, 36 9, 7
अर्कताप 7, 30	अशुचि 3, 17 3 29 3 44 3 46 3, 47 5 25 6, 50 7, 17 8, 24 12, 16 12 28
अर्कादि 8, 10	अशुद्ध 10, 35
अर्ध 1, 42	अशुभम् 3, 41
अर्धनम् 9, 57	अशोयम् 5, 22
अर्चना 9, 57 10, 10 11 10	अशौरम् 3, 14 4, 3 12 62
अर्जितम् 2, 6	अशौचकम् 3, 30
अर्धसिद्धि 12, 45	अदमा 8, 9
अर्द्धम् 4 6, 45 9 22 10, 26 10, 33. 11, 2	अभु 4, 3.
अर्द्धकोटी 4 32.	

अभ्रुपात 4, 8
 अश्वमध 12, 72
 अष्टम 4, 18
 अष्टमी 8, 18
 अष्टवर्षा 7, 4
 अष्टादश 12 58
 अष्टौ 9, 25 11, 17 5 17
 असशयम् 2, 15 9, 5J
 असस्कार 11, 22
 असगोत्र 3 42
 असद्वाङ्मणक 5 9
 असम्पूर्णसर्वांग 9, 32
 असम्भव 8, 14
 असम्भाष्य 7 8
 असमस्थले 9, 4
 अस्त 7, 9
 अस्तगत 7, 9
 अस्थि 5 12 7, 26 11, 37
 11, 41 12, 29
 अस्थिगता 1 32
 अस्थिघातनम् 9 18
 अस्थिमद्ग 9, 19
 अस्तिसचयन 12 29
 अह 7, 15 7, 16 7, 19 8 37
 10, 15 10 18 10 33 10,
 34 10, 39 11, 8 11, 11
 11, 27 11, 52 11, 54
 अह शेष-11, 52
 अहि 6, 8

अहोरात्रम् 3 11 C 2 6 8 10
 6, 12 6 14 6 15 6,
 21 6 25 10 15 10 18
 10, 34 10 39 11 27,
 11 53 12 61

आ

आकण्ठम् 10, 18
 आकाशम् 10, 41
 आकीर्ण 1, 6
 आगत-1, 41 1, 43 1 47 2 1
 7, 32 11, 19
 आगमनम् 10, 30 10, 32
 आमेयम् 12 9 12 10
 आघ्रात- 6 71
 आचतुर्थम् 3, 16
 आचमनम् 12 29
 आचरणम् 12 60
 आचान्त 12 16 12 18
 आचार 1, 37
 आचूड 3 18
 आज्यम् 5 20 11 33
 आज्यस्थाली 5 21
 आढक 6 70
 आढ्य 1 7
 आतप - 30
 आतिथ्यम् 1 JJ 1, 52
 आतुर 7, 19 7 20
 आत्मकृच्छ्रम् 8 30
 आत्मबुद्धि 5, 20
 आत्ममैद्वनिकर्तन 10 10
 आत्मरक्षणम् 12 46

आत्मब्रह्म 3, 8	आर्द्रं 9, 10
आत्मविद्या 8, 11	आर्षिक 11, 21
आत्मज्ञान 3, 10.	आरसथ्यम् 1, 21
आत्मा 7, 7, 8, 32, 8, 11, 21, 12, 14, 12, 77	आशुत 1, 7, 1, 8
आदन्तजन्म 3, 18	आश्रयदेश 3, 18
आदित्य 6, 24, 12, 21	आशीरम् 3, 20, 4, 3, 1, 15, 12, 62
आदिष्टम् 1, 3	आश्रम 2, 1
आदि 5, 1	आश्रमी 8, 27
आदेश 8, 9	आश्रित 1, 32
आधानम् 1, 29	आसनम् 1, 14, 1, 45, 9, 55, 12, 35, 12, 79
आधार 1, 42	आसनय 1, 14
आनुपूर्त्यम् 1, 10	आसीन 1, 1, 1, 10, 12, 10
आपत् 4, 9, 11, 11, 29	आहार 3, 20, 3, 39
आपस्तम्ब 7, 32	आश्रित 3, 10, 5, 13
आप 1, 6, 1, 11, 11, 12, 1	आश्रिताभि 3, 22, 5, 10, 5, 13
आपस्तम्बकृता 1, 14	आश्रुति 1, 22
आपस्तम्बिका 11, 11, 12, 10	आशनम् 4, 22, 11, 19
आपत् 10, 1	इ
आप्यायम् 11, 2	इभु 1, 2
आभाषणम् 9, 1	इन्द्रजिती 10, 21
आपत्तम् 1, 20	इन्द्रा 1, 19, 7, 12
आपुत्रम् 1, 17	इद 11, 2
आपत्त 2, 1	इन्द्रानम् 11, 2
आपत्तम् 3, 1	इन्द्रार्त्ता 11, 3
आपत्ति 3, 1	इद 1, 4
आपत्तम् 1, 1	इन्द्रा 7, 1
आपत्तम् 11, 4	इद 1, 1
आपत्तम् 1, 1, 12, 1	

ई.

ईदृक् 5, 24.

उ.

उक्तः 1, 31.

उक्तम् 6, 68 9, 50. 9, 52. 9, 57.
12, 30. 5, 6

उच्छिष्टम् 6, 38 6, 66. 7, 20,
21. 7, 22. 7, 31 7, 32.
7, 33

उच्छिष्टभाजने 11, 8.

उच्छिष्टसंस्पृष्टः 7, 20

उच्छेषितम् 11, 6

उज्जित 2, 14.

उत्क्रमणम् 9, 38

उत्तमम् 1, 29. 1, 44.

उत्थितः 9, 11.

उत्पवनम् 6, 75

उत्तरतः 12, 78

उत्पत्तिः 1, 20.

उत्पन्नम् 7, 19.

उत्सवः 3, 28

उदकम् 3, 13 4, 3 7, 29 8,
23 10, 18 11, 6 11, 48

उदकक्रिया 3, 14.

उदकान्तः 3, 48

उदक्यम् 12, 54.

उदरम् 5, 17.

उदाहता 1, 63. 7, 27.

उदित-5, 7, 9, 51.

उद्वतः 6, 35

उद्दिष्टम् 9, 13.

उद्भूतम् 9, 23 12, 31.

उद्बद्धम् 4, 4.

उद्भवः 10, 37.

उद्यतः 8, 23

उपत्तिः 1, 20

उन्मत्तः 9, 8.

उपवातितम् 6, 68

उपचूलनम् 5, 6

उपधानम् 7, 30.

उपपन्नः 12, 65

उपपादितम् 6, 58 10, 38

उपभूतम् 5, 19.

उपल 9, 9

उपवास 6, 31 6, 50 6, 51. G,
54 6, 60 6, 63 10, 28
10, 40 11, 10. 11, 26.
11, 27 11, 55

उपरोधः 6, 58

उपविष्टः 11, 7

उपशोभितः 1, 6.

उपसन्नम् 12, 59.

उपसन्न 6, 34

उपसर्पणम् 12, 18

उपस्करः 7, 29

उपस्थितः 1, 41. 3, 48.

उपहतम् 7, 28

उपहर्तव्य	9 20
उपागत	2 11
उपानत्	12 67
उपाय	8 34
उपासनम्	1 44 3 3 3 6 17 32
उपेत	1 6
उप्तम्	1, 57 1, 47
उभे	6 4
उभौ	6 39
उर	5 20
उलूक	6, 5
उलूखलम्	5 20
उशना	12, 53
उपित	6 15 6 1 11 8
उष्णम्	4 7
उष्ण	8 37
उटू	6 12 11 42 10 14 10 15
उट्टीक्षीरम्	11 10
	ऊ
ऊरु	5 18
ऊर्ध्वम्	4 10 5 9 2 17 9 1 34 17 3
ऊर्ध्वोच्छिद्यम्	12 62
ऊपरा	8 18
	ऋ
ऋक्	11, 33
ऋक्ष	6, 11

ऋतु	10, 25 12, 62
ऋतुज्ञाता	4, 14 4, 15
ऋदि	1, 54
ऋषि	1, 1 1 5 1, 8 1, 9 3 23 11 50
ऋषिपुत्राय	5 14 1, 35
ऋषिवाक्यम्	1 3
	ए
एक—	1 25 2 5 4 8 4 10 5 27 6 33 31, 38 41 60 7, 13 14, 15 8 13 37 9 13 30 48 49, 51 10, 2 11, 3 7, 18 31, 12 49 60 64, 69 9 48 9, 51 10 2 11, 3 11 7 12, 49 12 60 12 69
एकग्रामीण	1 43
एकदेश	12 33
एकपङ्क्ति	11 7
एकपलम्	11 30 31
एकपाद	9 3 9 30
एकपिण्ड	3 7
एकभक्त	8 38 6 25 10, 21
एकभक्ताञ्छी	8 37 8 39 8 40
एकमुक्तम्	10 21
एकभोजन	8 38
एकमास	1 27
एकरात्रम्	3 30 6 8 7 8 10 13 10 28

एकविंशति 2, 12 5 16
 एकशतम् 12, 78
 एका 7, 21 9, 49 10, 15
 एकाम् 1, 1
 एकादश 6, 16 12, 6
 एकादशी 3, 13
 एकाह 2, 9 3, 5 3 44 8,
 37 11, 45
 एकाहुति 5, 22
 एत्रविध 2 7
 एव —12, 69

ऐ.

ऐन्दवम् 4, 13
 ऐन्द्रम् 1, 54

ओ.

ओष 4 22.
 ओदनम् 10, 19

औ

औरस 4 24
 और्ण 7, 28
 ओशनस 1, 13

क

कटिभङ्ग 9, 19
 कण्ठ 5, 16 9 6 11, 52 12 16
 कन्या 4, 26 7, 5 ~ 7
 कपि 11, 43.
 कपिञ्जल 6, 8
 कपिला 11, 30 12 47

2

कपिलाक्षीरम् 1, 67
 कपी 10, 14
 कपोत 6, 4
 कर 12, 22
 कर्ण 5, 20 21 9, 18 12, 20 12
 ' 21
 कर्णव्य 1, 17 8, 23 1, 33 9,
 20 11, 51 12, 23 12, 49
 12, 46
 कर्तृ 1, 25 8, 10 1 21
 कर्दम 7, 34 10, 18
 कर्म 1, 26 5, 25 12, 30 3 6
 7 16
 कर्मचाण्डाल 4 21
 कर्मजम् 12 50
 कर्मपराङ्मुख 4, 21
 परिभ्रष्ट 3 6
 कर्मबहिष्कृत 12 46
 कर्माचार 2, 1
 कर्षक 2, 10 2, 11
 कलि 1, 2 1, 16 1, 23 1, 24
 1, 25 1, 26 1 27 1, 28
 1 30 1 32 2, 1
 कलियुगम् 1, 22 1, 31
 कल्प 1 20
 कल्पान्तरम् 1, 21
 कवकम् 11 9
 कव्यम् 11, 12
 कथित् 1, 21 3, 11
 कटम् 9, 30.

काक 1, 52 6 4 6, 63 6, 69	कास्यभाजनम् 7, 24 9, 15
6 71, 7, 23 11, 12	किल्बिषम् 1, 59 8, 6 8, 28 9,
कात्यायनकृता 1, 15	35 12, 50
कापिलम् 11, 30.	कीट 7, 31.
काम 6, 50 10, 30	कीटक 2, 10.
कामत 12, 61 12, 79	कीटसयुक्तम् 6, 64
कामाकामकृतम् 9, 1 9 7.	कीर्तितम् 12, 9
कामाकामकृतकोप 9, 9	कुडुट 6, 2 10, 3
काय 12, 50 3, 33	कुदुम्बी 12, 51
कारक 1, 62	कुणपम् 11, 42
कारण्य 6, 7	कुण्ड 4, 28.
काह 3, 21	कुजर 1, 54
काहक 6, 16	कुञ्ज 1, 27
कार्पास 6 40 7, 28	कुमारी 1, 21 9, 5,
कार्पासयाम 7, 28	कुम्भः 1, 55 1, 16
कार्यम् 1, 63 4, 33 4, 21 5 2,	कुंभशतम् 7, 1
कास 4 32 5, 18 9, 59 11,	कुरङ्ग. 6, 11
20.	कुरर 6, 7
कासकारित 3 12	कुर्यन् 1, 66
कासचोदित 5, 13	कुतम् 1 20
कासमूत्र 9, 51	कुतमित्र 11, 21
कास 9 31	कुश 5, 15 9, 31 12, 31.
काश्यप 1, 12	कुशल 1, 11
काठम् 1, 53 2, 7 97, 21 9, 23	कुशोदकम् 5, 4 10, 27 11, 24
9, 21 9 3 10, 57.	11, 31 11, 33
काठभार 1, 16	कुठम् 12, 56
काठमय 8, 16	कुम्भा 1, 60
काठादि 2, 7.	कुण्डम् 10, 20
काश्यम् 1 59 7, 2 7, 22 7, 20	कुण्डम् 6, 40
21 10 33	

कूप 7, 3 8, 17 1, 36 9 37	कृष्णमार्जार 12, 18.
9, 38 10, 18 11, 41 11	कृष्णवर्णा 11, 29
43 15, 14 12 52	कृष्णाजिनम् 5, 15 12, 43
कूपखात 9, 30 9 40	कृष्णाटमी 8 13
कूपगतम् 6, 26	कृसर 6, 9
कूर्म 6, 10	केवलवेद 3 5
कृच्छ्रम् 4, 11 4, 13 4 26 6,	केश 9 2 9 51 12, 15
17 19 6, 28 7, 15 8, 56	केशदूषितम् 6 64
9, 58 10, 8 10, 9 10,	केशवपनम् 9 55
23 10, 24 10, 27 10, 28	कोकिला 6 6
10, 33 11, 1 11, 5 11, 8	कोटि 4, 32
11, 50 12, 62 12 63	कोटिप्रदानम् 12 52
12, 64	क्रतुदीक्षा 2 6
कृच्छ्रद्वयम् 6, 17	क्रतुफलम् 3 34
कृच्छ्रार्द्रम् 6, 20	क्रम 2 1 11 44 12 51
कृतम् 1, 16 1, 24 1 26 1,	क्रिया 3 14
27 1, 28 1, 32 12 13	क्रियावान् 11, 12
22, 79	क्रियासक्त 6 18
कृत 1, 14 9, 45	क्रीडार्यम् 8 26
कृतचूड 3, 17	क्रुद्ध 12, 57 12 59
कृतयुगम् 1, 22 1, 23 1, 2,	क्रोध 10 31
कृताञ्जलिपुट 1 9	क्रौञ्च 6, 2
कृत्रिमक 4, 24	क्रौव 2, 3 3, 32 4 50 9, 60
कृमि 2, 10 6, 38 6, 48 7 31	क्षण 3, 7
कृमिदुष्ट 6, 49	क्षणविध्यसि 3, 38
कृश 9, 50.	क्षत्रम् 5, 7, 8, 31
कृषिः 1 63 2 8 2, 13 14	क्षत्रिय 1, 61 2 13 3 2 3 11
कृषिकर्ता 8 3	6 17 6 20 6 30 6 50 7,
कृषिकर्म 2 2 1, 63	12 10 7 11, 2 11, 12 11
कृष्ण 10, 2 3, 13	17 11, 23 11 20 11, 41
कृष्णपक्ष 5	

क्षत्रिया 7, 12.

क्षय 1, 20 10, 16.

क्षारः 7, 24

क्षिति 1, 61 6, 51 11, 59

क्षितिदेयता 6, 51

क्षितिपातनम् 11, 53

क्षीरम् 1, 67 5, 12 6, 36 6, 37

6 38 6, 49 10, 27

11, 18 11, 28 11, 31

11, 32 11, 39

क्षुन् 12, 58

क्षुत 12, 18 12, 19

क्षुधित 2, 3

क्षुरकर्म 12, 1

क्षेत्रम् 1, 66 2 6 4, 2 8 66

12, 49

क्षेत्रज 4 24

क्षेत्री 4, 22

क्षौमम् 1, 29 7, 28

ख

खञ्जरीट 6, 6

खर 6 71 8, 2 10 14

10, 15 11, 42

खल 8, 33

खलयज्ञ 2, 11 12, 20

खाङ्गकम् 11, 42

खात 9, 41

खातुम् 9, 40

खानम् 6 42

ख्यात 11 23

ख्यापयन् 12, 60

ग.

गङ्गा 12, 11

गङ्गादि 12, 20

गङ्गासमम् 12, 30

गच्छन् 10, 7

गज 6, 12

गण 1, 8

गण्डूषम् 7, 24

10, 41 11, 37

गत- 1, 5 7, 9 10, 28 11, 37

10, 31 10, 41 11, 37

10, 32

गति 4 1 5, 21 12, 34

गद्गद 4, 27

गन्धद्वारा 11, 32

गन्धर्व 1, 7.

गम्या 7, 18.

गरीयान् 11, 51.

गर्भ 3, 14 3, 15 9, 13 0

45 10, 28.

गर्भपत 4, 19

गर्भपातनम् 4, 20

गर्भसम्मित 9, 13

गवात्रातम् 7, 23 7, 71

गवार्थे 8, 35

गवाशन 9 36

गात्रम् 1, 49 3, 35

गायत्री 5 1 6, 23 8 3 10, 27

11, 17 11, 32 11, 56

गायत्रीब्रह्मतत्त्वज्ञः 8, 24.

गायत्रीरहितः 8, 24.

गायन् 6, 35.

गार्गीयः 1, 13.

गावयम् 11, 42.

गीतम् 1, 7.

गुडः 6, 40. 11, 13.

गुणावृतः 1, 8.

गुरुपत्नीम् 10, 12.

गुरुपूजा 1, 31.

गूढः 9, 44.

गृञ्जनम् 11, 9.

गृध्रः 6, 5. 12, 38

गृहम् 1, 47. 1, 58 3, 19. 5,

14 6, 41. 6, 46. 6, 17.

8, 33 9, 4. 9, 6 9, 11.

9, 58. 10 36. 10, 35 11,

12 11, 19. 11, 20 12, 18

गृहकर्म 7, 18.

गृहखात 9, 41.

गृहदाहम् 6, 45.

गृहद्वारम् 1, 66. 12, 68

गृहमेधिनी 12, 36

गृहमेधी 3, 24.

गृहस्थः 2, 1. 12, 45 12, 61.

गृहस्थधर्म. 11, 49

गृहीतः 11, 47.

गोकुलम् 12, 69.

गोपामी 10, 15

गोमहणम् 3, 30.

गोघातकः 9, 22.

गोघ्नः 8, 42. 9, 52.

गोचर्म 12, 49.

गोचर्मदानम् 12, 50.

गोत्रम् 3, 8. 1, 48.

गोत्री 10, 35.

गोदक्षिणा 6, 50.

गोह्वयम् 6, 19 9, 15 10, 4.

10, 6 10, 13 10, 22. 10, 39.

गोधा 6, 10.

गोपतिः 9, 8.

गोपशुः 9, 32. 9, 34.

गोपालः 11, 21 11, 23

गोप्ता 8, 35.

गोमयम् 6, 47. 10, 18 10, 27.

11, 23 11, 29. 11. 30

11, 32 11, 39.

गोमांसम् 11, 1.

गोमिथुनश्च 10, 7. 10, 8. 10, 11.

गोमूत्रम् 6, 26. 6, 32. 6, 33 6,

35. 6, 43. 10, 27. 11,

28 11, 29. 11, 32. 11,

39.

गोरजः 12, 10.

गोरसः 6, 74. 6, 75. 11, 12.

गोरूपम् 9, 21.

गोतकः 4, 23.

गोवधः 8, 36 9, 2 9, 36 9, 59

गोवाटम् 9, 4

गोवालम् 10, 37

गोविंशत् 6, 17.

गोघतम् 9, 16.

गोष्ठम् 9, 56

गौ. 1, 63 4, 4 4, 6 5, 2 5,
10 6, 18 6, 41 6 19
6, 71 8, 1 8, 18 8, 25
8, 33 8, 32 8, 35 9, 1
9, 5 9, 6 9, 15 9, 17
9, 23 9, 25 9 33 9,
36 9, 45 9, 47 9, 56
9, 61 10, 6 10, 7 10,
8 10, 11 10, 13 10, 15
10, 22 10, 40 11, 3 12
8 12, 49 12, 50 12, 12,
52 59 12, 73 12, 76
12, 81

गौतम 1, 24

गौतमीय 1, 13

गौरी 7, 1.

गस्त 9, 50

गह 5, 7

गह 12, 24

गहणम् 12, 25

गाम 1, 25 1, 60 5, 9 9, 43
9, 44 12 68

गामघात 9, 43 9, 41

गामस्थानम् 8, 17

गास 6, 33 9, 12 10, 2 10, 3

गामार्थम् 9 31

गाद्य-6, 52 6, 60 11, 30

गीवा 9, 38

घ.

घटघातम् 7, 4

घर्ष 7, 27

घात 9, 3 9, 43 9, 44

घातकः 6, 4 6, 5 6, 11 6, 14

घातनम् 6, 12

घातयन् 6, 13

घातितम् 4, 4

घृणम् 1, 65 3, 43 3, 47 5, 3

5, 4 6, 38 11, 13

11, 25 11, 30 11, 31

11, 39 12, 48

घृतकुम्भ 1, 46

घोर 4, 15 9, 50

घ्राणम् 5 21.

घ्रात 6, 71 5, 7

घर्ष 7, 27

च.

चकोर 6, 7

चक्रवाक 6, 2

चक्षु 5, 5 5, 21

चतुरह 3, 9 8, 40

चतुर्य 3 9 16, 4, 12 7, 15 7,
19 9, 15

चतुर्थपुरुष 3, 8

चतुर्दिनम् 8, 40

चतुर्मुख 1, 21

- चतुर्युगम् 12, 54
 चतुर्विद्य 12, 65 12, 70
 चतुर्विधम् 8, 36 9, 3
 चतुरहम् 8, 40
 चतुष्पथ 12, 7
 चतुष्पात् 6 15.
 चतुर 1, 17 1, 37 2 5 2,
 15 8 7 8, 11 10, 8 11 3
 चत्वारिंशत् ०, 16
 चन्दनम् 12, 48
 चमसा 10, 41
 चरण 1, 42 1, 48
 चर्म 7, 29 11, 41
 चर्मकारी 6, 44
 चर्ममय 8, 16
 चण्डाल 1 53 ०, 10 6 19
 20 21, 22, 23 24, 43,
 46, 67 7, 9 10 17 12
 ०4 12 28
 चण्डालिकपथम् 6 23
 चण्डालखातवापीषु 6 25
 चण्डालघटसस्थम् 6, 27
 चण्डालदर्शनम् 6, 21
 चण्डालस्पर्शन 6, 24
 चण्डालान्नम् 6 32 11, 1
 चण्डालभाण्डसस्पृष्टम् 6 26
 चाण्डालता 1, 67
 चाण्डाली 7, 18 10, ० 10 7
 10, 8
- चातुर्वर्ण्यम् 2, 1, 6, 44 10, 1
 10, 2० 12, 66
 चातुर्वर्ण्यसमाचार 1, 17 1, 35
 चातुर्विद्य 12, 73.
 चातुर्वेद्य 8, 27.
 चान्द्रायणम् 1, 48 4, 12 4 26
 6 18 9, 52 9 58 10,
 1 10, 2 10, 23 11, 1
 11, 2 11, 40 11, 46 12,
 75 12, 80
 चान्द्रायणत्रयम् 10, 10 10, 11
 चाप. 6 8
 चिकित्सा 9, 4०
 चिति 12 28
 चिन्ता 3 38
 चिन्तितम् 1, 36
 चित्र 6 13
 चित्रकर्म 8, 19
 चीर्णम् 8, 41 10, 1 10, 22
 12, 75.
 चीर्णान्त 12, 59
 चीरम् 7, 28
 चूडा 8, 17
 चेतन 9, 8
 धैत्यवृक्ष 12, 28
 धोदित 5, 13 9, 51
 धोर 1, 30 1 60 2, 12 6, 21.
 धौरभक्तपद 1, 60

छ.

छत्रम् 12, 67. 1, 54.

छागम् 12, 48.

छिद्रम् 6, 52.

छेदः 9, 36. 10, 10.

छेदकरः 4, 3.

छेदक्षतम् 3, 35.

ज.

जघनम् 5, 17.

जङ्गमम् 6, 61.

जङ्घा 5, 18.

जडः 4, 27.

जनः 6, 62. 8, 24. 9, 47. 10, 16.

जननम् 3, 1. 3, 20.

जन्म 3, 6. 73, 29. 9, 60.
12, 38.

जन्मकर्म 3, 6

जपः 1, 39. 6, 63. 10, 40. 12, 21.

जपन् 7, 9. 12, 34.

जपच्छिद्रम् 6, 52.

जपमानः 10, 27.

जप्यम् 2, 5. 6, 49.

जम्बुकः 5, 7. 6, 11.

जलम् 1, 50. 6, 26. 6, 30. 6,
47. 7, 26. 10, 19. 10,
20. 10, 41. 11, 25. 12, 5.
12, 17. 12, 28. 12, 41.

जलशौचम् 6, 39.

जलस्थः 12, 15. 12, 17.

जलावगाहनम् 3, 41.

जातः 1, 16. 10, 3.

जातवेदाः 6, 15. 7, 10.

जातिः 1, 65. 3, 4.

जातिमात्रोपजीवी 8, 4.

जात्यन्धः 4, 27.

जानन् 9, 51.

जानु 5, 18.

जाया 12, 57.

जारः 10, 28. 10, 36.

जालपादः 6, 2.

जितः 1, 30. 3, 38.

जितोन्द्रियः 8, 25.

जीवन् 4, 17. 4, 23.

जुहुः 5, 19.

जुहन् 12, 34.

ज्ञातिः 3, 43.

ज्ञानम् 1, 23.

ज्ञानदुर्बलः 3, 46. 12, 56

ज्ञानागमः 12, 35.

ज्ञेय 11, 23. 24.

ज्येष्ठः 4, 29. 7, 6.

ज्वलन् 12, 35.

ट.

टिट्ठिभः 6, 3. 6, 6.

ड.

डामरः 6, 53. 10, 16.

डुण्डुभः 6, 9.

त.

तक्रम् 1, 65.
 तटः 11, 13.
 तटाकः 11, 43.
 तटाखाते 9, 40.
 तटाचन्धः 9, 39.
 तडागः 7, 3 12, 52.
 तण्डुलः 5, 20.
 तत्क्षणम् 6, 27. 6, 74. 7, 1.
 तत्क्षणकः 1, 27.
 तप 10, 18.
 तत्समः 4, 10.
 तदर्द्धम् 6, 29.
 तदुर्ध्वम् 4, 10
 तद्वचनम् 6, 63.
 तप 1, 23. 3, 37. 6, 63.
 तपश्चिद्रम् 6, 52.
 तपोवनम् 12, 60
 तपकृच्छ्रम् 4, 1, 6. 4, 8. 9, 21.
 9, 25.
 तमः 4, 2 12, 53.
 तमोमूढाः २, 5.
 तमसुः 6, 11.
 तर्पणम् 6, 13.
 तर्पितः 12, 14.
 तार्दिता 10, 31.
 तातः 1, 12.
 तारकादिकः 1, 27.
 ताम्बूलम् 7, २:

ताम्रम् 6, 39. 7, 2 10, 36.
 ताम्रवर्णा 11, 29.
 तित्तिरिः 6, 4.
 तिथिः 3, 12.
 तिलः 2, 7. 5, 20 11, 6. 12,
 14 12, 48
 तिलप्रस्यम् 6, 11.
 तिष्ठन् 11, 52. 12, 43.
 तिसुः 4, 32.
 तिर्यम् 1, 6 6, 61. 6, 63 12, 6.
 12, 20 12, 63 12, 69.
 तीर्यभूतः 6, 61.
 तीर्ययात्रा 12, 61.
 तुरङ्गः 6, 12.
 तुलापुष्पः 12, 80.
 तुल्यम् 1, 50. 3, 39.
 तुष्टः 6, 54.
 तुलिका 7, 30.
 तुणम् २, 7, 7, 29 7, 34
 11, 52
 तृतीय-1, 11 7, 19.
 तृतिः 12, 43.
 तृपानः 12, 12.
 तृपितः 2, 3
 त्रेजः 11, 33
 त्रिन् 1, 63 6, 40. 11, 11
 त्रिभिन्दुः 12, 81.
 त्रायम् 6, 27. २२ 7, 22 7, 31.
 ८, 9. 8, 10 ८, 31 12,
 12 11, 40 12, 70 12,
 31 12, २८

त्यजन् 10, 33.

त्याग 4, 20.

त्रय 2, 5 7, 7 7, 9 8, 7 8,
11 8, 12 8, 14 8, 16
8, 27. 9, 25 9, 38 10,
9 10, 15 10, 19 11, 10
11, 17 11, 38 12, 2 12,
6 12, 62 12, 65

त्रयोदश 9, 25.

त्राणम् 8, 32.

त्रिशकम् 2, 18

त्रिशात् 6, 18 6, 41.

त्रि 11 3 2, 5 12, 60

त्रिकालम् 6, 5.

त्रितयम् 1, 49.

त्रिदिनम् 8, 39

त्रिपलम् 4, 8 6, 38 11, 31.

त्रिपादम् 9, 14 9, 15 9, 18

त्रियुगम् 12, 54

त्रिरात्रम् 3, 11 3, 17 3, 18 3,
46 3, 47 4, 11 5, 1 6,
13 6, 23 6, 26 7, 12
10, 5 10, 19 10, 15 11,
10 11, 44 11, 53 11,
55 12, 53

त्रिषवणम् 12, 59

त्रिसन्ध्यम् 6, 12 6, 36 8, 31
9, 57.

त्रिसहस्र 11 17

त्रेता 1, 22 1, 23 1, 24 1, 25
1, 26 1, 27 1, 28 1, 32
1, 16

त्रिलोक्यम् 8, 31.

त्र्यह. 3 5 1, 7

त्र्यहम् 6, 37 6, 49

त्वक् 11, 37

त्वङ्कात् 11, 31

त्वरमाण 3, 36

द

दक्ष 1, 13

दक्षिण 5, 19 12, 19 12, 20
12, 21

दक्षिणा 4, 6 4, 13 6, 9 6, 16
6, 17 6, 18 6, 19 6, 41
8, 41 9, 53 10, 1 10 6
10, 13 10, 22 10, 39
12, 8 12, 73 12, 76

दक्षिणामुख 1, 54 9, 34

दक्षिणार्थम् 12, 39

दग्ध 9, 44

दग्धदेशः 9, 5

दग्धास्थि 5, 12

दण्ड 9, 12 9, 9 9, 10 9, 11
9, 17 10, 31 12, 3

दत्त 1, 47

दत्त 4, 21.

दत्तक 4, 24

दहन् 10, 3

दधि 1, 65 6 30 6 36 6 37
6 38 6, 49 10, 27 11, 25
11, 28 11 29 11, 31 11,
3 11, 33

दधिक्रावा 11, 32
 दन्त 7 26
 दन्तोच्छिष्टम् 12, 19
 दन्तजात 3, 17.
 दया 10, 40
 दयायुक्त 12 44
 दरिद्र 4 16 12, 51
 दुर्दुर 7, 81
 दुर्म 10, 41 11, 6 11, 34
 दर्शनम् 12, 22 12, 26 12 73
 दश 1, 27 1, 58 3, 5 5, 16
 7, 24 9, 11 10, 11 10 17
 10, 33 10, 38, 12, 39
 12, 39 12, 70
 दशकृत्व 7, 19
 दशगुणितम् 12 49
 दशम 10, 32
 दशरात्रम् 3, 9 3, 18 4, 12
 6, 32
 दशवर्षा 7, 5
 दशसाहस्रम् 11, 56
 दशावरा 8, 27, 10, 17
 दशाह 3, 1 3, 6 3, 16 3 24
 3, 29 4, 9 6, 33 10, 8
 दष्ट 5 1 5, 2 5, 3 5 4 5 5
 5 7 7 9 9 10
 दहनम् 7, 27 9, 30
 दहनसंस्कार 5 23
 दातृ 4, 23 4, 26 11 46 11, 47
 दान्तम् 7, 23

दानम् 1, 23 1, 28 1, 29 3, 2
 6, 31 6, 51 7, 15 8, 18
 10, 40 11, 27 11, 46
 12, 6 23, 24, 25, 26
 30, 51 58
 दाम 9 6
 दाय 3, 8
 दायद 3, 7
 दारयम् 7, 1.
 दारा 4, 28 3, 7
 दाहण 7, 37
 दावाभिः 9, 44
 दास 3 21 11, 21 11, 22
 दासी 3, 21
 दिक् 5, 8
 दिन- 1 27 1, 33 3 5 3 17
 6 5 12, 53 12, 60 10, 32
 दिनत्रयम् 3 1 3, 9 4, 7 6 11
 6, 37 8, 39 12 58
 दिनद्वयम् 8, 39 11, 44
 दिनेदिने 1, 30 1, 46
 दिनयत् 12 27
 दिवस 2, 4
 दिया 8, 31 9, 50 12, 27
 दियाकर 12, 30
 दिव्य 9, 42 12 12 11
 दिव्यम् 12, 9 12 11
 दीर्घात्माने 9, 40
 दीन 7 37

- दीपः 12, 11.
 दीप्तः 8, 22.
 दीयमानम् 8, 28.
 दुःखी 9, 60.
 दुःगचारः 12, 60.
 दुर्गः 9, 4.
 दुर्गवैरणम् 9, 31.
 दुर्बलः 6, 55.
 दुर्भिक्षम् 6, 53 10, 16.
 दुर्भृत्तम् 1, 19.
 दुःशीलः 8, 26.
 दुष्कृतं 8, 9
 दुष्कृतकर्मा 12, 67.
 दुष्टः 11, 13, 8, 25.
 दुःस्यम् 12, 1.
 दूराध्यापगतः 1, 11.
 दूरे 9, 55.
 दूषित-7, 3, 6, 39.
 दृढयत्नः 9, 20.
 दृप्तः 2, 4.
 दृढयम् 9, 30.
 दृष्ट 5, 20.
 दृष्टम् 3, 23 3, 34.
 दृष्टमात्रः 12, 17.
 दृष्टिः 6, 67.
 दैव ० 12 2. 1: 12, 12 12.
 16 12, 43.
 दैवकृपा 3, 35
- देवता 1, 38. 1, 39. 6, 63. 11, 38.
 12, 24.
 देवतायतनम् 1, 7. 8, 30.
 देवदारवनालयम् 1, 1.
 देवस्य त्वा 11, 33.
 देवस्वम् 11, 9.
 देवान्ना 3, 36
 देवार्चनम् 2, 5.
 देवी 9, 35. 12, 63. 12, 65.
 देशः 1, 25. 9, 6. 9, 10.
 देशभद्रः 7, 36.
 देशान्तरगतः 3, 12.
 देशान्तरमृतः 3, 10 3, 11.
 देहः 1, 37. 11, 37. 3, 12.
 देहनाशः 3, 12. 6, 14.
 देहस्पर्शः 3, 3.
 देही 11, 37.
 देयम् 12, 41. 7, 16
 देवतम् 8, 22
 देव-विभ्यादिकर्म 7, 16.
 दोरः 9, 6.
 दोषः 1, 51. 3, 27. 1, 27. 1, 29
 6, 56. 7, 31. 10, 17.
 द्रव्यम् 3, 29.
 द्रव्यशुद्धिः 7, 1.
 द्रुपदा 11, 20.
 द्रोणः 6, 70
 द्रोणाहकम् 6, 68 6, 71. 6, 72.

द्रोणाक्षम् 6, 69.
 हयम् 4, 12, 10, 6, 10, 7, 10,
 13, 10, 14, 10, 22, 10,
 40, 12, 6, 12, 7, 12, 8, 12,
 27, 12, 63.
 हापरः 1, 22, 1, 23, 1, 24, 1, 25,
 1, 26, 1, 27, 1, 28, 1, 32.
 हात्रिशात् 6, 70.
 हादश- 7, 5, 12, 38.
 हादशसङ्ख्या 12, 63
 हादशाहः 3, 2, 3, 4, 4, 9.
 हासम् 6, 40, 3, 40.
 हिः 11, 3, 2, 5, 3, 31.
 द्विगुण- 9, 2, 4, 20, 9, 16, 9, 52.
 • 9, 53
 द्विजः 1, 33, 1, 60, 2, 5, 3, 22,
 3, 26, 3, 27, 3, 48, 5, 3,
 5, 4, 5, 5, 12, 5, 13, 5, 24,
 6, 11, 6, 27, 6, 34, 6,
 60, 61, 7, 8, 7, 20, 8, 13, 8,
 20, 8, 21, 8, 24, 8, 25, 8,
 26, 8, 41, 10, 5, 11, 3, 11,
 10, 11, 12, 11, 15, 11, 36,
 11, 41, 11, 46, 11, 50, 11,
 51, 12, 12, 12, 15, 12, 31,
 12, 36, 12, 37, 12, 10,
 12, 43, 12, 60, 12, 75.
 द्विजाधमः 1, 56
 द्विजानलः 8, 23.
 द्विजशुभ्रुपा 1, 61, 2, 14.
 द्विजशुभ्रुपगम् 2, 14.

द्विजशुभ्रुपगरतान् 11, 15.
 द्विजश्रेष्ठः 6, 32.
 द्विजसम्पादितम् 1, 53, 6, 55.
 द्विजसम्भाषणम् 6, 22.
 द्विजातिः 2, 11, 3, 40, 6, 31,
 • 12, 2, 12, 3.
 द्विजोत्तमः 3, 42, 6, 1, 5, 9,
 6, 18.
 द्वितीय- 7, 18, 4, 11.
 द्विदिनम् 8, 38.
 द्विनवतिः 12, 81.
 द्विपादः 9, 14, 9, 15
 द्विमस्थः 6, 70.
 द्वियोजनम् 12, 61.
 द्विरात्रम् 3, 45.
 द्विशातम् 5, 17, 5, 18.
 द्विहीनः 3, 5.
 द्वे 11, 18.
 द्वेष्यः 1, 40.
 द्वी 2, 5, 3, 31, 4, 23, 1, 26,
 9, 3, 9, 13, 9, 17, 9, 18,
 9, 29, 11, 47.
 घ.
 धनम् 1, 17.
 धर्मः 1, 2, 1, 4, 1, 12, 1,
 14, 1, 16, 1, 17, 1, 21, 1,
 22, 1, 24, 1, 30, 1, 31,
 1, 61, 1, 64, 2, 1, 2, 15.

3, 48 6, 30 7, 77 1, 36
37 7, 38 8, 5 8, 7 8
8 8, 26 10, 3 11, 50
12, 45

धर्मकोविद 1, 17

धर्मखात 9, 40

धर्मज्ञ 6, 35 8 12

धर्मतत्त्वज्ञ 11, 50

धर्मतत्त्वार्थकाशिण 1 5

धर्मपराङ्मुखः 4, 21

धर्मपाठक 8, 27

धर्मपालक 1, 37

धर्मशास्त्रम् 8, 2 8 6 12 81
12, 82

धर्मशास्त्रानुपालक 6 70

धर्मशास्त्ररयारूढ 8, 26

धर्मसंस्थापनम् 1, 36

धान्यम् 2, 6 2, 7 6 40 7 27

धारा 7, 30

ध्रुवम् 1, 67

न

नकुल 11, 6

नक्तम् 11 15

नक्तभोजनम् 6, 3 6 ८

नक्तभोजन 8, 37 8 38 8 31
8, 40

नक्त ८ 1

नक्षत्र ० 7

नखम् 5 6

नगरम् 12, 68

नदी 3, 47 7, 3 9, 5 9 28
9, 56 12, 75

नदीतटम् 11 18

नदीपर्वतसंचार 9 28

नदीप्रस्रवण 1, 6 12, 69.

नदीबन्ध 9, 39.

नदीमुखम् 9, 5

नर 9, 7 9, 21 9, 41 9, 60
12 ८1

नरक 1 52 1, 67 4, 2 4, 14
4 17 4, 25 5, 25 6 59
7, 7, 8, 20 9, 59 1, 60

नल 12, 70

नववर्षी 7, 4

नव्राह 11, 54

नट 1, 16 4 30 10 30 10, 31

नटभुता 10, 33

ना 1, 22

नानापुष्पलताकीर्ण 1, 6

नापित 11, 21 11 22 3 21

नामधारक 8, 3 8, 10 8 10
8, 20

नामधारकधिप 3 ८

नारम् 11, 42

नारिकेल 9, 30

नारी 4, 11 4 17 4 18 4 30
1 31 7, 2 9 55 10, 17

10, 23	10, 25	10, 31	निरूपरम् 1, 56
10, 33			निर्जल 8 17
नाश 5, 14	3, 12		निर्णय 1 19
नाशक 12, 5			निर्णेतृ 1, 20
नासिकाभेदनम् 9, 28			निर्दिष्टम् 11, 28
नासिक्य, 9, 29			निर्दोष 6, 17
निकर्तनम् 10, 10			निनाद 1 7
निद् 3 9			निर्यास 11, 9
नित्यम् 1, 46	7 9 11, 14		निवर्तनीय 9, 48
	11, 15		निवास 9 41 12, 73
निन्दा 1 33 11, 51			निवृत्त 3, 20 11 48
निधनम् 3, 23			निद् 9 42 12 22 12, 26 3, 9
निनादः 1, 7			निदिष्टम् 6, 53.
निपातनम् 6, 12	9 4 9, 9 9,		निषिद्धम् 12 60
	14 9, 18 9 27 9, 43		निष्कृति. 6, 1 6, 31 6 45
निबन्धनीया 9, 33			10, 1 10, 26 11, 26
निमन्त्रित 3 23			निष्ठीवनम् 12, 19
निमित्तम् 9, 31			निष्पन्नसर्वपात्र 9, 16
नियम 6, 57	6, 58 6, 60		निष्पीडनम् 12, 13
	9, 58		निष्कलम् 1, 29 1, 64.
नियमस्य 6, 33			निस्तीर्णम् 7, 38
निरय 2, 15			निश्चयम् 11, 40
निरयगामी 11, 47			नीचकर्मपवर्तक 11, 11
निरर्थक 1, 55	1, 46		नीयमान 3, 46
निराश 12, 13	12, 43		नीहक् 2, 4
निराहारा 7, 12	10, 18		नृ 1, 22
निरीक्षित ० 5			नृत्यम् 1, 7
निरुद्ध 9, 4°			नृपसाक्षियुक्त 9, 48
			नवेम् ०, 21

नेत्रघातनम् 9, 17
 नेत्रपट 7, 28
 नैशिकी 3, 18
 नौ 7, 34
 न्यायवर्ती 12 45
 न्यायोपार्जितम् 12, 46

प

पद्ममा 8, 31.
 पाङ्गु 9, 7 11, 8.
 पकम् 11, 19
 पक्षाक्षम् 1, 48
 पकेटकचितम् 7, 34
 पक्ष 4, 11 4, 13.
 पक्षी 1, 7 6, 8
 पञ्च 1, 38 4, 30 5, 17 6, 50
 8, 12 8, 14 9, 11 9, 29
 12, 9
 पञ्चमथ्यम् 3, 41 6 21 7, 4
 7 21 10 20 10 36
 10, 38 10, 39 11, 3
 11, 8 11, 10, 11, 28
 11, 33 11, 35 12 4
 पञ्चदशम् 1, 4
 पञ्चदशशतम् 3, 2
 पञ्चेन्द्रियरत 8 21
 पञ्चम 3 9 1 10 4, 12
 4, 25
 पञ्चायत 2 6 11 17 11, 18

पञ्चयज्ञरता 8, 21.
 पञ्चसहस्रम् 11, 17
 पञ्चाहम् 4, 9
 पण्डित 1, 40
 पतङ्ग 7, 31.
 पतन् 6, 35
 पतनम् 12, 5
 पति 4, 17 4, 23 4 30 4, 33
 10, 28 10 30 10, 36
 पतित 4, 30 7, 9 8, 34 9, 11
 10, 26 10, 29 11, 10
 11, 41 12, 19 12 54
 पतितादि 4, 9.
 पत्नी 6 20
 पत्रम् 10, 20.
 पदेपदे 1, 40.
 पन्था 7, 34 12 60.
 पय 1, 65 1, 7 4 8 6, 0
 11, 25 11, 29
 पर 3, 33 10, 31 10, 34
 1 61
 परत्र 12 77
 परधर्म 1, 64
 परनारीशुत 4 28
 परपाक 11, 15 11, 18
 परपाकनिवृत्त 11, 15 11, 48
 परपाकवन्त 11, 1 11 19

परम् 1, 23 11, 56 3, 18 6, 2	परिपत्नम् 8, 4 8, 15
परमः 8, 26 1, 64 5 24	पर्णपृष्ठम् 12 44
परपुमान् 10, 29 34	पर्यङ्कस्थित 6, 66
परशुः 9, 33	पर्वत- 9, 28
परसैन्यम् 1, 61	पर्वद् 8, 6 8 27 8, 9 8, 10
परस्त्री 4, 23.	पलम् 4, 8 6, 38 11, 31.
पराक. 4, 12	पलाण्डुः 11, 9
पराङ्मुख. 1, 47.	पलाशम् 5, 15
पराक्षम् 11, 48	पवित्र- 1, 36 5, 1. 8, 41
पराशरः 1, 8 1, 10. 1, 18	11, 28, 11, 58, 11, 38
1, 34 6, 1 6, 68 9, 30	पश्चिमः 12, 27
पराशरमतम् 1, 36 12, 73	पशु 10, 14
पराशरवच. 2, 2 3, 2 7, 1	पाचितम् 11, 13
परिकीर्तितः 11, 48 11, 50 12, 73,	पाणि. 1, 61. 6, 66 9, 20
12, 49	पाणिपुराणभोजन 11, 54.
परित्यजन् 3, 37	पात 3, 16
परित्यागः 6, 39.	पातकम् 9, 47
परित्राता 3, 34.	पातयन् 9, 36.
परिपालनम् 1 63.	पात्रम् 7, 1 10, 37, 11, 7 12, 41.
परिभ्रष्ट 3, 6 12, 32.	12, 42
परिवर्जित 11, 49	पाद् 6, 29. 6, 65 7, 13 7, 14.
परिवृत्ति. 4, 25 4, 26	9, 3 9, 13 9, 14 9, 15
परिवेत्ता 4, 25	9, 17 9, 18 9, 20 9, 30
परिवेदनम् 4, 27 4 28.	9, 38 9, 41
परिवेष्टित 3, 32.	पादकृच्छ्रम् 9 18
परिव्राड् 1, 49 3, 31	पादप्रक्षालनम् 1, 43
परिषत् 8, 9 8, 11 8, 12	पादशौचम् 7, 24
8, 13 8 14	पादहीनम् 7, 14 9, 4 9, 29

पादाङ्गुलि 5, 18.	पाशच्छेदकर 4, ० 4, 3
पादुकास्थ 6, 66	पाशलम् 9 34
पादोनम् 9, 13	पापाण 7, 26 7 27 9, 17
पानम् 1, 67	9, 23 9, 24
पानीयम् 9, 39	पिङ्गला 6, 7
पापम् 2, 8 ०, 41 4, 20 6, 57	पिण्ड 3, 18
8, 2 8, 5 8, 8 8, 9 8, 10	पिण्डदानम् 3, 13
8, 29 9, 61 11, 37	पिण्डस्थ 9, 13
11, 5० 12, 8 12, 61	पितृ-1, 4 3, 24 3, 2० 4, 24
17, 80	7, 6 12, 14 12, 36 12,
पापकर्मा 8, 20 10 25	13
पापकारिणी 10 29	पितृगण 12, 12
पापनाशनम् 1, 36	पितृघातक 1, ०9
पापशोधनम् 11, 28	पितृतर्पणम् 12, 13
पापसङ्कर- 6, 35	पितृदारा 10, 12
पापिष्ठ 2 12 12, 12	पितृद्वैतम् 12 1०
पापी 9 12	पितृव्य 4 2, ०
पारग 8 12	पितृव्यपुत्र 4, २8
पारावत 6, 3 6, 8	पितृव्यम् 12 41
पाराशर 1, 24 10, ० 10 11	पिपासा 12, 58
10, 22 10, 24	पिबन् 8 33 8 ३4 11, 49
पाराशरम् 12, 81	पीडित 9, 7
पार्थिव 3, 22	पीतम् 11, 43
पायक 6, 40	पीयूषम् 11, 9
पायनम् 11, 5	पुण्यम् 1 6 1, 3० 6, 60 10 49
पायनी 9, 35	12, 9 12, 58 12, 63
पाशः 4 १ 9 ३2	12, 69
पाशक 2, 9	

पुत्रः 1, 19, 4, 23, 4, 24, 5, 23	पृथिवीपतिः 12, 72.
पुत्रजन्म 12, 26.	पृष्ठम् 9, 7, 5, 20.
पुनरागमनम् 10, 32.	पोष्यवर्गः 12, 45.
पुनर्लेपनम् 6, 42.	प्रकल्पितम् 12, 64.
पुनः संस्कारकर्म 12, 3.	प्रकीर्तित-1, 64, 3, 21, 8, 12, 8
पुमान् 3, 9, 4, 1, 10, 35, 11, 44	14.
12, 57.	प्रक्षालनम् 5, 6
पुरीषम् 6, 49.	प्रचोदितः 5, 25
पुरुषः 1, 30, 3, 31.	प्रच्छादयितुम् 9, 59.
पुरुषाकृतिः 5, 15.	प्रजा 1, 61.
पुष्टः 12, 34.	प्रजापतिः 4, 4
पुष्टांग 12, 37.	प्रणवः 11, 36, 11, 37.
पुष्पम् 1, 62.	प्रणाशनम् 12, 81.
पुष्पवती 10, 21.	प्रणिपत्य 5, 5.
पुञ्जः 1, 38	प्रतिमहीता 11, 47.
पुञ्जनम् 1, 39.	प्रतिरूपकः 9, 26.
पूज्यः 8, 25.	प्रतिपिद्धम् 6, 67.
पुत्र-5, 5, 8, 6, 11, 38, 12, 23	प्रतिपिद्धात्रम् 11, 4
12, 81.	प्रस्थागतः 12, 72.
पुत्र-4, 2, 6, 48.	प्रथमः 4, 11, 7, 18.
पूर्ण 3, 47.	प्रदक्षिणा 1, 9.
पूर्वम् 1, 41, 8, 14, 9, 12, 2, 2	प्रदण्डवान् 1, 61.
पूर्वसङ्कल्पितम् 3, 28.	प्रदानम् 1, 44.
पूर्वा 7, 13, 7, 14, 7, 15.	प्रदीपः 11, 38.
पूर्वोक्त- 6, 45, 6, 1.	प्रदोषः 12, 27.
पूर्वाच्छिष्टम् 11, 4.	प्रपा 9, 39.
पृथक्दारनिकेतनः 3, 7.	प्रभासादि 12, 20
पृथक्पृथक् 9, 49, 5, 13	

- प्रमत्तः 9, 8
 प्रमाणतः 9, 10
 प्रमाणम् 4, 13 10, 3
 प्रमाणमार्गः 8, 8
 प्रमादः 6, 30.
 प्रमापणम् 9, 26
 प्रयत्नः 3, 27. 12, 82.
 प्रयास 3, 12
 प्रवर्तकः 11, 14.
 प्रवस्तन् 5 13
 प्रवास 7, 36
 प्रयोजितः 4, 30
 प्रयज्या 12, 5.
 प्रशस्तम् 12, 26.
 प्रष्टव्य 1, 4
 प्रसव 3 24
 प्रमाद 12, 71
 प्रसूता 3, 26
 प्रसूति 8, 16 3, 3
 प्रस्थः 6, 70.
 प्रस्रवणम् 10, 25 12 60
 प्रवृत्त-9 9 9, 44
 प्रहरः 12, 27.
 प्रहरणम् 9, 31
 प्रहारः 9, 2
 प्राधेतसः 1, 15.
 प्राजापरयम् 6, 12 6, 10. 6, 27.
 6, 29 6, 29. 7, 22 8, 36
 9, 24 9, 25. 10, 6 10, 7.
 10, 8 10, 13 10, 14
 10, 25 10, 39 11, 2 12, 4.
 12, 6 12, 7.
 प्राजापत्यद्वयम् 6, 16. 10, 6 10,
 7 10, 39
 प्राजापत्यत्रय 10, 13
 प्राणभृत् 9 26
 प्राणः 1, 32 3, 37 8, 35.
 प्राणायाम 3, 42 3, 45 6, 4
 12, 63 12, 65.
 प्राणायामशतम् 3, 47.
 प्राणिहत्या 6, 1.
 प्रात 11, 49.
 प्राप्त 6, 20 6, 57 10, 32 7, 5
 प्रायश्चित्तम् 1, 34 4, 20 6, 12
 6, 48 8, 1 8, 6 8, 20
 8, 28 8, 30 8, 41 9, 2
 9, 12 9, 19 9, 23 9, 28
 9, 34 9, 35 9, 39 9, 40
 9, 41 9, 42 9, 43 9, 44
 9, 45 9, 46 9, 52 9, 54
 10, 4 10, 22 10, 82
 10, 38 11, 6 11, 16
 11, 25 11, 44 12, 58
 12, 66
 प्रायश्चित्तार्द्धम् 9, 32
 प्रायश्चित्ती 8, 6
 प्रेत त-3, 10 3, 19 3, 20 3, 40
 3, 43 5, 11
 प्रेताभिहोत्रसंस्कारः 5, 14
 प्रेतधूम. 12, 1.
 प्रेतमुत्तकम् 3, 1

प्रेतीभूत ३, ४३ ३, ४६

प्रेरयन् ९, ३६

प्रेक्षक ९, ४७

प्रोक्त- ८, १४ ५, ६ ७ ५० ७, १९
९, २

प्रोक्षणम् ७, २८ ७, ३०

प्रोक्षणी ५, २१.

फ.

फलम् १, ६ १, ६२ ८, ६४ ७, २९
७, ३३ १०, २० ११, ९ ११ ११.

फलोद्भव १०, ३७

ब

बदरिकाश्रम १, ५

बद्ध- ९, ६ ९, ३३ १०, २१

बाधिर- ४, २७.

बन्दिमह १०, २१

बन्दिमाह १० १०

बन्दी ३, ३०

बन्ध ९, १ ९ २७ ९ १२ ९, ४२

बन्धनम् ८, १ ९, ३ ९, ७ ९ ११
९, ४६

बन्धपाशसुगुनाद् ९ ३०

बन्धु १०, ३०

बन्धुमध्य- ९, ५२

बन्धुम् ४, ३३ ९, २३ १० २१

बलाका ६ ३

बलीवर्द २ ३

बस्त ६ १४

बहिष्कृत १ ५७

बहि स्थलम् १२ १७ १२ १८

बहु- ९ १० ९, १८ ९, १९

बहुभु ९ ९ ५३

बान्धव ४, १९ ५ २३ १० ३३

बाल ३ १० ३ ११ ६ ५० ७ ३०
९, ६१ ११, ६

बाहु ५, १६

बाहुमात्रम् ९ १०

बाह्य १२ १०

बिलम् १ ३३

बीजम् १, ५६ १ ५७ १ २२ १ १७

बीजी ४ २२

बुध- ३, २७

ब्रह्मकूर्च ८, ११ ११, ३ ११ ३
११, २ ११, २७ ११ ३२

ब्रह्मपातक १२ ८० १२ ८

ब्रह्मपातिनी ७ १२

ब्रह्मपोष ८, ७१

ब्रह्मप्र २, १२ १२, ४०

ब्रह्मपर्यम् ४ ३१

ब्रह्मपारी १, १७ १ ११ ५, १
४ ३१

ब्रह्मपौर ५ २१

ब्रह्महत्या 4, 20, 8, 35, 12, 50.	भक्त 1, 60.
12, 71.	भक्तिः 1, 11.
ब्रह्महत्याव्रतम् 12, 74.	भक्षणम् 1, 66.
ब्रह्महा 12, 74.	भक्षयन्ती 8, 33.
ब्रह्मा 1, 20.	भक्ष्यं 11, 13.
ब्राह्मणः 1, 38 1, 56, 2, 8, 3, 1,	भगिनी 10, 9.
3, 33, 40, 44, 45, 46.	भग्नः 3, 34, 9, 38.
4, 4, 5, 11, 6, 19, 30,	भग्नशः 1, 55; 1, 58. 1, 16.
48, 53, 54, 59, 61, 62,	भयम् 4, 1, 6, 56; 10, 24.
69, 7, 7, 8, 3, 11, 16,	भयार्तिः 10, 16.
17, 29, 9, 21, 9, 53, 10,	भयार्दितः 12, 58.
15, 10, 38, 11, 18, 22, 24,	भर्तृ 3, 26, 4, 14, 4, 16, 4, 17,
26, 51, 12, 7, 23, 33, 39,	4, 18, 4, 23, 4, 31, 4, 32,
56, 59, 74, 77.	10, 33.
ब्राह्मणतर्पणम् 6, 41.	भवत्योक्तः 1, 15
ब्राह्मणत्वम् 12, 8.	भवनम् 9, 32.
ब्राह्मणादयः 10, 40	भस्म 6, 89, 6, 65, 7, 2, 7, 22,
ब्राह्मणभोजनम् 4, 6, 8, 41, 10,	10, 38, 12, 10.
4, 10, 22, 12, 73, 13, 75.	भागः 2, 13, 4, 22.
ब्राह्मणानुमतः 7, 11.	भाजनम् 11, 40, 12, 48.
ब्राह्मणार्थम् 1, 36.	भाण्डम् 6, 47.
ब्राह्मणार्थे 3, 30, 8, 95.	भाण्डस्यम् 6, 30.
ब्राह्मणी 5, 7, 7, 11, 7, 12, 7,	भाण्डस्थितम् 11, 25.
13, 7, 14, 7, 15, 10, 29,	भारः 1, 55, 9, 31.
10, 34	भारद्वाजः 6, 7.
ब्राह्मणीगमनम् 1, 67.	भार्या 4, 15, 10, 26.
ब्राह्मण्यम् 8, 19.	भावदुष्टः 6, 38.
ब्राह्मम् 12, 9, 12, 10.	
भ.	
भक्तवत्सलः 1, 11.	

मासः 6, 8.
 मास्करः 3, 33, 12, 22
 भिक्षा 1, 49, 12, 66
 भिक्षार्थी 12, 68
 भिक्षुः 1, 51, 12, 47
 भिक्षुक. 1, 47
 भिन्नम् 9, 37.
 भिन्नकक्ष. 9, 37
 भिषक् 9, 46
 मुक्त-7, 33 10, 24 10, 25. 11,
 1. 11, 5 11, 19 11, 20
 मुक्तोच्छिष्टम् 7, 32
 मुञ्जानः 1, 38 6, 65. 12, 40
 12, 42
 भू 7, 25 12, 61.
 भूमिः 10, 2 10, 41.
 भूमिदोषः 6, 12.
 भूमिप. 3, 4
 भूमिहर्ता 12, 62
 भूयणम् 9, 6
 भूय 3, 10
 भूयमिमरणम् 3 10
 भृत्यः 6, 36 9, 61 12, 73
 भृशम् 8, 32.
 भेदण्टः 6, 8.
 भिक्ष्यम् 1, 50
 भिक्ष्यन्तर 1, 60
 भिक्ष्यन्तर्वा 12, 3
 भिक्ष्यभुरु 7, 9

भोजनम् 6, 67 11, 7
 भोज्यम् 6, 74 11, 12
 भोज्य- 11, 19 11, 23 11, 24
 भोज्यान्न 11, 21
 भ्रष्टः 1, 37
 भ्रातृ 4, 29 5, 23 7, 6.
 भ्रातृजा 10, 12
 भ्रातृभार्या 10, 12
 भृणहत्या 4, 15.
 भृणदा 6, 61

म

मक्षिका 6, 64 7, 31
 मल 12, 52,
 ममः 9, 37
 मण्डलम् 3, 33
 मण्डूकः 11, 11
 मणि. 7, 29
 मतम् 4 12 7, 17 7, 23
 मत्त. 9, 8.
 मत्स्यघाती 2, 5 2, 9
 मदः 10, 31
 मदमोक्षित 7, 7
 मद्यम् 1, 6 11, 14 11, 15
 मद्यप. 1, 73
 मयु 1, 65
 मयुपर्क. 7, 5
 मध्य 1, 5 8 31
 मध्यमम् 1, 1

- मध्यस्थः 12, 27.
 मनः 12, 50. .
 मनस्तापः 11, 20.
 मनीषी 12, 9.
 मनुः 1, 21, 4, 18, 7, 31, 7, 32.
 9, 26, 9, 51, 11, 19, 12, 20.
 12, 39.
 मन्त्रपूर्वकः 8, 19.
 मन्त्रार्जितः 5, 11.
 मन्यन्तरम् 1, 16.
 मन्यर्थः 6, 1.
 मरणम् 3, 1, 10, 3, 20, 3, 29.
 3, 34, 12, 62.
 मरुत् 12, 24. .
 मर्कटः 11, 41.
 गर्त्यः 12, 50.
 मर्त्यलोकः 9, 60.
 मलः 12, 14, 12, 15.
 मलिनः 6, 62.
 महत्कार्यम् 6, 58.
 महातेजाः 1, 3, 1, 8.
 महाशेषः 2, 8.
 महानदी 5, 2, 12, 58.
 मगनिशा 12, 27.
 महापातककारकः 12, 67.
 महागुनिः 1, 10.
 मदिप- 6, 12, 10, 14, 15.
 मदी 2, 10, 7, 32.
 महेश्वरः 1, 20.
 महेश्वरिः 12, 47.
 मातृ 3, 24, 3, 25, 4, 24, 7, 6.
 10, 9, 10, 12, 10, 36
 मातृप्वचृगमः 10, 10.
 मातुलानी 10, 13.
 मानवः 1, 12, 1, 24, 12, 11.
 मानस्तोकः 11, 34, 11, 35.
 मानुषः 1, 2, 4, 32, 10, 31. .
 मायूरम् 11, 42.
 मारुतः 8, 9, 8, 10, 8, 32.
 मारुतार्कः 7, 31, 8, 9, 8, 10.
 मारुताशनः 6, 5, 8, 37, 8, 38.
 8, 39, 8, 40.
 मार्गन्तः 8, 8.
 मार्जनम् 7, 27.
 मार्जारः 6, 9, 7, 31, 11, 6.
 मालाकारः 1, 62.
 मापः 6, 50.
 मांसम् 1, 32, 1, 66, 11, 11.
 11, 14, 11, 15.
 मासः 3, 2, 3, 4, 5, 4, 10, 6, 43.
 मासद्वयम् 4, 10.
 मासिमासि 7, 6.
 मासार्दम् 4, 10, 6, 43.
 मियुनम् 10, 7, 10, 8, 10, 11.
 मिष्योपहारः 9, 46.
 मुक्तः 12, 16, 12, 78.
 मुक्तकण्ठ- 12, 16.
 मुक्तभोजनः 6, 66.
 मुग्धम् 1, 56, 5, 20, 5, 21.
 11; 49.

- मुख्यः 8, 27.
 मुञ्जः 7, 29
 मुण्डनम् 9, 55.
 मुद्गरः 3, 35.
 मुनिः 1, 15. 1, 19. 8, 13. 11, 48.
 12, 53.
 मुनिपुङ्गवः 1, 10. 1, 35.
 मुनिमुख्यः 1, 8. 1, 18.
 मुनिवक्त्रम् 6, 35.
 मुनिविभाषितम् 1, 34.
 मुष्कः 5, 19.
 मुसलम् 5, 20. 12, 78.
 मूकः 4, 27.
 मूढः 6, 58. 8, 5. 12, 42
 मूढगर्भ- 9, 45.
 मूत्रम् 6, 49. 11, 30. 12, 2. 12, 4
 मूर्खः 1, 40 8, 5. 4, 16.
 मूर्च्छितः 9, 11.
 मूलम् 10, 20.
 मूलच्छेदः 1, 62.
 मूल्यम् 9, 26.
 मूपकः 6, 9.
 मृषिका 11, 11.
 मृगः 1, 7. 6, 14 8, 16.
 मृग्मयम् 6, 39 7, 27. 10, 37.
 मृत- 2, 10 2, 11 2, 28. 2,
 38. 2, 44. 3, 38 3, 44.
 4, 14 4, 23 4, 30. 4, 31.
 9, 5 9, 6. 9, 9. 10, 28.
 12, 37. 12, 62.
 मृतकम् 11, 16.
 मृतसूतकम् 3, 28.
 मृत्युः 8, 1. 9, 8.
 मृदुः 7, 37.
 मृद्गाण्डम् 6, 46.
 मेखला 12, 3.
 मेढूम् 5, 17. 10, 10.
 मेध्यम् 7, 31. 10, 41.
 मेरुः 1, 50.
 मैथुनम् 12, 1.
 मोचनम् 9, 27.
 मोहः 10, 30. 10, 31. 11, 8.
 मोहितः 10, 9.
 मौञ्जः 9, 33.
 मौनव्रतम् 12, 40.
 य.
 यक्षः 1, 7.
 यज्ञः 1, 23. 2, 6 3, 28. 8, 21.
 10, 41. 11, 48. 12, 25.
 यज्ञकर्म 6, 52.
 यज्ञपात्रम् 5, 18.
 यज्ञफलम् 3, 40.
 यज्ञयाजी 8, 13.
 यज्ञसङ्घः 3, 37.
 यज्ञोपवीतम् 12, 16.
 यतिः 1, 48. 1, 50.¹
 यत्नः 9, 45.
 यथाकालः 3, 23.

- यथाविधि 9, 30
 यन्त्रिता 9, 44
 यवसम् 9, 20.
 यष्टि 3, 35
 याचमान 1, 28 1, 29
 याजक 4, 25
 याज्यवर्ण 11, 26
 याशवल्क्य 1, 14
 यान 12, 12, 12, 79
 याम् 12, 27.
 यावक. 6, 33 6, 36 10, 19
 12, 80
 यायकान्नम् 11, 11
 .यायकाहार 6, 26 6 32 6, 43
 यावत् 9, 20 9, 21.
 यायन्मासस्थित 3, 15
 यायान् 9, 46
 युगम् 12, 54
 युगम् 1, 2 1, 16 1, 23 1, 35
 1, 33 1, 34 2, 1
 युगद्वयम् 12, 54
 युगरूपम् 1, 22.
 युगरूप. 1, 33 11, 51
 युगेयुगे 11, 50
 युग्मम् 10, 4
 यूप 12, 28.
 योद्धवम् 8, 1 9, 3 9, 4 9, 6 9,
 8 9, 31
 योद्धवपन्थित 9, 30.
- योगयुक्त 3, 31.
 योजन- 12, 70
 योनिः 1, 52 12, 37.
 योषित् 3, 15
 यन्त्रित 9, 45
- र
- रक्तपक्ष 6, 6.
 रक्तवज्र 7, 30.
 रक्ता 11, 29
 रक्षणार्थम् 9, 52.
 रक्षन् 1, 61.
 रक्ष 1, 59
 रङ्ग 8, 19
 रज 7, 2 7, 6 7, 16 7, 17.
 रजकी 6, 44 7, 19
 रजनी 7, 21.
 रजस्वला 7, 5 7, 7 7, 11 7, 12
 7, 13 7, 14 7, 15 12, 53.
 रजोनिवृत्ति 7, 16 7, 18
 रज्जु 7, 29
 रणम् 3, 31 3, 33
 रत 11, 14 11, 15
 रत्नम् 1, 63.
 रथ्या 7, 34 12, 18
 रथि 11, 39
 रस 2, 7 12, 34
 रसपूर्णम् 6, 47
 राक्षम् 4, 18

राजपुत्रः 9, 53	ल.
राजा 1, 30 1, 60. 2, 12 3, 21 8, 22 8, 28 8, 29 9, 53 12, 47. 12, 72 12, 78 12, 79.	लक्ष्मीः 3, 38 लक्ष्म 9, 27. लता 10, 20. ललाटदेशः 3, 39 लवणम् 1, 65 6, 40. लशुनम् 11, 9. लाङ्गली 2, 9 लाङ्गुलम् 9, 18 लाभकर्म 1, 63 लाला 9, 50. लालाहतम् 6, 72. लाविका 6, 6. लिखितः 1, 14. लुब्धकी 6, 44. लेपः 7, 3 लोकः 3, 31 3, 32 5, 22 10, 31. 11, 38 12, 77 लोकामिः 5, 11. लोभः 6, 56. लोटकम् 9, 23 9, 24. लोहदण्डः 6, 9
रात्रिः 8, 31 9, 56 10, 11 11, 10. 11, 12 23, 44	
रामचन्द्रः 12, 70.	
राशिमूलम् 2, 11	
राष्ट्रम् 10, 29.	
राहः 12, 22 12, 26	
राहुमस्तः 12, 30.	
राहुदर्शनम् 12, 23.	
रुद्रः 12, 24.	
रुधिरम् 1, 32 3, 39 9, 50. 11, 54 12, 14.	
रूप्य 7, 26	
रेणुः 7, 35.	
रेतः 11, 1, 12, 64	
रोगः 7, 16.	
रोधः 9, 1 9, 3 9, 5 9, 27.	
रोधनम् 9, 31 9, 46.	
रोम 9, 14 12, 14 4, 32	
रोहिः 6, 14	
रोहिणी 7, 4	
रोप्यम् 7, 26	
रौरव 12, 36,	य यक्ता 8, 5 यन्त्रम् 3, 33 12, 50 यवनम् 4, 29 6, 63.

- वत्सक 8, 33
 वध 6, 20 9, 1 9, 8 9, 31
 12, 79 12, 78
 वनम् 9, 6 12, 7
 वनचारी 6, 15
 वपनम् 8, 31 9, 14 9, 54
 10 6 10, 19 12, 7
 वर 10, 17.
 वराह 6, 14 11, 42
 वरुण 11, 39
 वर्जित 3 6 12, 32 12, 36
 वर्ण 1, 17 1, 37 2, 15 11, 16
 12 2 12, 5 12, 6
 वर्तमानम् 1, 2
 *वर्षम् 1, 58 4, 2 7, 7 7, 9
 वल्कलम् 7, 28
 वल्कलशृङ्खल 9, 33
 व गुली 6, 6
 वंशज 3, 8
 वसु 12, 24
 वसुम् 6 39 10, 37 12, 13
 वसुयुगम् 9, 15
 वसुयुगम् 10, 4
 वाक् 12 50
 वाक्यम् 1, 18 6, 51 6, 61
 वाक्योदकम् 6, 62
 वाजपेय 12 52
 वाशिष्ठ्यम् 1, 63 2 14
 वात 4, 22
 वातोद्गत 7, 35 . . .
- वानर 6, 18
 वान्तः 12, 1
 वापी 7, 3 9, 36 12, 52
 वाम 1, 54 5, 19
 वामदेव्यम् 11, 18
 वामन 4, 27.
 वामपादकरन्यस्तम् 1, 59
 वाय-यम् 12, 9 12, 10
 वायु 10, 41 11, 39
 वायुभूत-12, 12
 वायुभक्ष 4, 7 6, 11
 वारि 4, 7
 वाहण 12, 9 12, 10
 वास 7, 28 9, 57 11, 52.
 वासार्थम् 12, 72
 वासिष्ठ 1, 12
 वाहनम् 9, 27 9, 29
 विकर्म 2, 14
 विकर्मस्थः 6, 18 12 67
 विकलम् 7, 2
 विकल्पी 8, 27
 विप्रयः 1, 65 2, 7
 विप्रीणन् 1, 66 9, 36
 विप्रेय 2, 7
 विघाती 6, 3
 विप्रकर्ता 6, 59
 विप्रक्षण 5, 23
 विपारः 1, 67
 विच्छेद 3, 8.
 विज्ञानन् 8 2

विशात 6 34
 विशेष 12, 27 8, 7
 विट् 11, 42 12, 2 12, 4
 वित्तम् 12, 46
 विद् 6, 70 8, 2
 विद्यमान 12, 56
 विद्या 5, 8
 विशुत् 9, 42
 विद्रवत् 3, 34
 विहान् 8, 2
 विधवा 4, 14
 विधि 5, 24 10, 2
 विधिवत् 3 39 12, 65
 विनिर्दिष्टा 10, 30
 विनि सृत 3, 14
 विन्ध्य 12, 73
 विपत्ति 3, 7 9, 47.
 विपन्न 3, 30 9, 39 9, 42
 विप्र 1, 46 59 2-2, 3 5, 7,
 13 3-3 4, 5, 6, 12
 20 23, 26 29 37 4-5
 6 9 5-5 10 11 12,
 6 9 13 21 22, 29 41, 42,
 63 64 65 70, 72, 74, 7,
 8 8-2 15, 18, 22 24
 41 9, 61 10-4 5, 17,
 38 11-1, 3 5, 7, 8, 11,
 18 14 16 20, 23, 24 44
 49 12-20, 21, 29, 39
 41, 42, 60, 61, 76

विप्रगृहम् 11, 19
 विप्रघ्न 1, 58
 विप्रमध्ये 12 57
 विमुद् 7, 32
 विभवम् 1, 49.
 विभाषितम् 1, 34
 विभु 1, 13
 विगुक्त 9 60
 विमोचनम् 9, 45
 विलिखितम् 5, 6
 विवर्जित 1, 52 10, 34 11, 15
 12 67
 विवाद 11, 53
 विवाह 3 28 12 25
 विशारद 1 3
 विशुद्धात्मा 12 71
 विशुद्धि 3, 3
 विशोषत 9 56 10 31
 विशोधनम् 7, 25
 विषम् 5, 10
 विष्णु 1, 20 1, 13
 विस्तर 1 18 1 19
 विस्तीर्णं 12, 70.
 विस्तता 6 1
 विस्मृत 1, 15
 विहीन 1, 52
 वीर 3, 35 3, 37
 वृक 5, 1 5, 7 6, 4 11
 वृक्ष 1, 6 2, 10 9 36 11, 7

वृत्ति 1, 63 2, 7 12, 5
 वृद्ध 6 55 7, 35
 वृन्तम् 5, 15
 वृन्ताक 11, 9
 वृन्ताकफलमक्षी 6, 10
 वृष 2, 3 5, 9 6, 16 6, 41
 9, 15 9, 47 12, 6 12, 49
 वृषग 5, 17
 वृषल 12, 32
 वृषलमीत 12, 33
 वृषलीपति 7, 8
 वृषलीसेवनम् 7, 8
 वेग 7, 3
 वेणु 7, 28
 वेणुजीविनी 6, 44
 वेद 1-21, 46 67 3, 5 5, 3
 6 70-8 2,-12 21 12, 32
 वेदकर्ता 1, 21
 वेदखड्गधर 8, 26
 वेदपारग 1, 50 6 35 8, 7
 वेदमातृ 5 1 8, 30
 वेदवान् 8, 11
 वेदविद् 8, 22
 वेदप्रतम् 8, 13,
 वेदाङ्गम् 8, 2 12
 वेदाङ्ग 6 70 8, 2
 वेदान्तवेदी 12, 61
 वेदाभ्यासरतः 1 46

वेदम 6, 34 6, 40 11, 19 12,
 72
 वेदमरुम् 9, 44
 वेदमदार 9, 41
 वेदमभग 9, 43
 वेदितम् 1, 54
 वेदितशिरा 1, 59
 वेद्या 10, 14
 वैकालिकम् 7, 17
 वैद्य 3, 21
 वैद्याप्रम् 11, 43
 वैद्य 1, 63 2, 14 3-2, 4, 45
 6-17, 18, 20, 29, 30, 50
 10, 7 11-2, 12, 17, 26 45
 वैद्यकान्यका 11, 24
 वैद्यजा 7, 13
 वैश्वदेव 1 39, 40, 41, 47, 51,
 52 53
 वैश्यवृत्ति 1, 63
 वोढा 4 3 4, 6
 व्यक्त 10 28
 व्यसनम् 7 36
 व्यसनी 6, 53
 व्याप्र 6, 13 9 42
 व्याध 2 9
 व्याधि 6, 53 7, 36 9, 50
 व्यापित 2, 3 4, 16
 व्याभ्युपसृष्ट 9, 12.
 व्यापस 9, 16
 व्यापादिता 9, 49

- व्याल 4, 33
 व्यालमाही 4, 33
 व्यास 1-1, 4, 5, 9, 11, 18
 व्रणहारम् 6, 48
 व्रणभङ्ग 9, 20
 व्रतम् 1, 42 4-17, 18, 31 5, 3
 6-32, 34, 59, 63 9-13,
 52, 53, 57, 58 10-21, 23
 40 12, 3
 व्रतशेषम् 5, 4
 श.
 शकट 9, 7
 शकलम् 5, 21
 शक्तः 1, 51.
 शक्ति 2, 1 6, 31
 शक्तिपुत्र 1, 8
 शङ्कितम् 11, 4
 शङ्ख 1, 14 7, 26 4, 29
 शङ्खपुष्पी 10, 20
 शङ्खलिखित 1 24
 शणः 7, 29
 शतम् 1, 55 5, 15, 16 5, 17
 10 35 11, 20 12, 49
 12, 52 12, 63 12, 70
 शतकम् 5, 16
 शतपञ्चकम् 12, 81
 शतपा 8, 5 8, 29
 शत्रु 1, 53 3, 32.
 शनै 8, 19
 शयनम् 2, 53 12 79
 शय्या 1, 44
 शर 3, 35
 शरभ 6, 2
 शरीरम् 6, 28 6, 57 10, 26.
 शरीष 9, 43
 शमि 5, 19
 शर्वरी 12, 25.
 शल्यक 6, 10
 शवम् 3, 45
 शवती 11, 35
 शशादि 6, 5
 शखम् 1, 61 9, 23 9, 24
 शस्त्रपाणिः 1, 61
 शाकुनिक 2, 9
 शाण 7, 29
 शाणवाल 9, 33
 शानातप 1, 14
 शाप 1, 27
 शारिः 6, 4
 शाषम् 3, 25
 शाखम् 6, 70 12, 81
 शिल्पा 12, 16
 शिल्पापर्वम् 9, 14
 शिर 1, 54 5 16 6, 62 9, 83
 12, 16 12, 64
 शिष्य 6, 7
 शिनुमारः 6, 10
 शिन्पकम् 2, 11
 शिली 3, 21 6 16

- शिभम् 5, 19 10, 10.
 शीतः 8, 32
 शीलवती 8, 25
 शुक् 6, 3.
 शुकट्विट् 11, 34.
 शुक्लः 11, 33
 शुकुः 10, 2
 शुचिः 8, 11 3, 24 3, 25 5, 2
 5, 7 5, 9 6, 23 6, 49
 9, 58 12, 4 12, 17.
 शुचिमतः 11, 12
 शुद्धः 4, 6 6, 41 8, 42 10, 35
 शुद्धता 7, 30.
 शुद्धिः 3, 1 3, 9 6-26, 39, 72,
 75 7-1, 10, 27, 28, 30,
 38 9, 23 10-1, 6, 11, 22
 11, 17 12-5, 8, 78.
 शुद्धघर्षम् 4, 13 12, 3
 शुनी 4, 16
 शुभकर्मा 3, 41
 शुभकारकम् 12, 51
 शुष्कान्नम् 11, 19
 शृङ्गम् 5, 2 7, 26
 शृङ्गभङ्गः 9, 17 9, 19.
 शृङ्गोदकखानम् 5, 2
 शृतः 6, 68
 शूद्रः 1-64, 65, 66, 67, 2-14
 3-2, 4, 46, 48 6-76,
 18, 20, 29, 30, 31, 51 7-
- 20, 21 8-24, 25, 10,
 8 11-2, 3, 14, 15, 21,
 26, 27, 45 12, 30 12, 39.
 शूद्रकन्या 11, 22 11, 28.
 शूद्रगृहम् 11, 20.
 शूद्रजा 7, 14.
 शूद्रजातिः 1, 65.
 शूद्रभोजनम् 11, 18.
 शूद्रवेदम् 11, 19
 शूद्रसूतकम् 11, 17.
 शूद्राघ्नम् 11, 4 12, 35.
 शूद्राघ्नभोजी 12, 37.
 शूद्राघ्नरत्नपुटः 12, 34
 शूद्री 7, 15 12, 36.
 शूद्रोच्छिष्टम् 7, 24.
 शून्यम् 8, 17
 शूरः 3, 32 3, 36.
 शूर्पम् 7, 20.
 शोषः 1, 34, 6, 45 11, 7
 शोणितम् 1, 2 6, 48 11, 54.
 शोधनम् 10, 39 11, 56
 शौचम् 3, 10 3, 45
 शौचाचारः 1, 2 7, 38.
 श्मशानम् 8, 22.
 श्मशु 9, 14
 श्येन 6, 5
 श्वणम् 0, 37 12, 19
 श्वानम् 3, 13

सङ्ग्रामदेशः 3, 30.	सपिण्डः 5, 11.
सचेतनः 9, 16.	सपुत्रः 12, 73.
सत्रैतम् 3, 43. 6, 24. 12, 55.	सप्त 9, 11. 9, 59.
सजातिः 4, 19.	सप्तजन्मा 9, 60, 12, 38.
सञ्चयः 12, 70.	सप्तपलम् 11, 31.
संचारः 9, 28.	सप्तमः 3, 9. 4, 12.
सञ्चितः 12, 70.	सप्तवारः 11, 81.
सततम् 9, 58. 9, 61. 11, 49.	संबाधः 12, 15.
सतता 7, 35.	समा 1, 8.
सत्यम् 1, 30.	समः 2, 7. 4, 10
सत्यवतीसुतः 1, 2.	समन्वितः 3, 5. 10, 29.
सत्तपुतः 3, 22.	समभागी 2, 10.
सत्री 12, 47.	समरन् 10, 16.
सदा 10, 16.	समर्थः 7, 37. 8, 11.
सदाचारः 1, 20. 12, 61.	समाचारः 1, 35.
सद्भूतगुणवादी 8, 9.	समादिष्टः 12, 70.
सद्यः 3, 11. 3, 41. 3, 10. 3, 20. 5, 9	समायुक्तम् 12, 81.
सद्यःशौचः 3, 21, 3, 10. 3, 41.	समुत्पन्नः 11, 23. 11, 22.
सनातनः 2, 15. 3, 48.	समुद्दिष्टः 11, 39. 10, 30.
सन्तत 7, 35.	समुद्भूतः 11, 24.
सन्तुष्टहृदयः 1, 10.	समुद्रः 9, 5. 12, 71.
सन्ध्या 1, 39. 3, 6. 6, 4. 10, 40. 12, 32.	समुद्रगा 3, 47. 12, 75.
सन्ध्यापास्तिः 8, 3.	समुद्रदर्शनम् 5, 2
सन्धिधिः 4, 15. 11, 33. 12, 55.	समुद्रसेतुगमनम् 12, 66.
सन्निभः 1, 3.	समुपस्थितः 11, 55.
सङ्ग्रस्तः 3, 10. 3, 33.	समेतः 3, 4. 8, 20. 9, 48.
सपत्न्याशः 9, 10.	

- सम्पर्कः 3, 19, 3, 20, 3, 26, 3, 27, 6, 43, 10, 17, 12, 35.
- सम्पादितम् 6, 61.
- सम्पूर्णम् 4, 2, 6, 64.
- सम्पूर्णसर्वाङ्गः 9, 21, 9, 22.
- सम्प्रणीतः 8, 22.
- सम्प्राप्तः 1, 40, 1, 44, 1, 47, 1, 53.
- सम्भवः 6, 48.
- सम्भाषः 12, 19, 12, 79.
- सम्भाषणम् 1, 26.
- सम्भारः 10, 37.
- सम्मितः 10, 18.
- सम्मिश्रम् 6, 47.
- सरित् 12, 20.
- सर्पः 6, 9, 9, 42.
- सर्पिः 4, 7, 4, 8, 6, 36, 6, 37, 6, 40, 6, 49, 10, 27, 11, 28.
- सर्वः 2, 9, 12, 8, 1, 5, 1, 65, 4, 18, 3, 25, 4, 25, 6, 8.
- सर्वकर्मबहिष्कृतः 12, 46.
- सर्वतत्त्वज्ञः 1, 4.
- सर्वदेवमयः 1, 42, 6, 63, 1, 48.
- सर्वपापम् 2, 11, 2, 13, 12, 81.
- सर्वप्रयत्न 3, 27.
- सर्वप्राणि 8, 34.
- सर्वभक्षः 8, 22.
- सर्वभक्षकः 8, 22.
- सर्वशः 11, 44.
- सर्वशास्त्रम् 9, 51.
- सर्वसङ्गमः 1, 40, 1, 53.
- सलिलम् 6, 25, 6, 73.
- सलिलार्थी 12, 12.
- सवनस्थः 12, 74.
- सवासा 12, 28.
- सव्रतः 3, 22, 5, 4, 5, 5.
- सव्रती 1, 46.
- सशिखम् 8, 31, 9, 14, 10, 6, 10, 19, 12, 7.
- सशिष्यः 1, 3.
- सहभृत्यः 12, 73.
- सहभोजनम् 11, 7, 12, 79.
- सहस्रम् 1, 55, 3, 36, 4, 2, 11, 17, 11, 18, 12, 65, 1, 46.
- सहस्रगुणितम् 8, 15.
- सहस्रशः 8, 4, 8, 7.
- सहित 2, 2, 4, 6, 12, 76.
- सागरः 12, 69, 12, 71.
- सागरोपमः 1, 50.
- सातपथ्यम् 12, 11.
- साधारणः 1, 17, 2, 11.
- साधुः 6, 61.
- साध्वाचारा 7, 17.
- सान्तपनम् 4, 11, 6, 28, 6, 29, 9, 24, 9, 25, 10, 24, 10, 27, 10, 28, 11, 8.
- सापन्नः 4, 28.
- साम 11, 18.

- सामर्थ्यम् 1, 31.
 सायम् 9, 27.
 सारसः 6, 2.
 सार्धकामिकी 1, 56.
 सावित्री 6, 22, 8, 3.
 सिद्धः 1, 7.
 सिद्धिः 12, 44.
 सिंहः 6, 13.
 सीसम् 7, 25.
 उक्षेत्रम् 1, 57, 1, 47.
 सुखासीनः 1, 8.
 सुगुप्तांग 9, 32.
 सुतः 1, 4, 4, 24, 10, 30.
 11, 23.
 सुनर्दः 2, 4.
 सुपात्रम् 1, 57, 1, 47.
 सुप्तः 6, 23, 12, 18.
 सुबुद्धिमान् 13, 45.
 सुमणिः 12, 48.
 सुयुद्धम् 3, 37.
 सुरः 9, 57.
 सुरा 7, 22, 7, 28, 10, 62, 12, 2
 12, 76.
 सुराङ्गना 3, 38.
 सुरापानम् 12, 76.
 सुराभात्रम् 7, 28.
 सुवर्णम् 4, 13, 6, 50, 6, 73.
 7, 10, 10, 20, 12, 77.
 सुवर्णोदकम् 6, 73.
 सुव्रती 1, 49.
 सुस्थागतम् 1, 10.
 सूक्ष्मः 1-18, 19.
 सूकरः 12, 38, 4, 16, 10, 14.
 सूकरी 4, 16, 10, 14.
 सूतकम् 3-7, 8, 15, 16, 19, 20,
 22, 25, 26, 11-16, 17,
 12, 37.
 सूतकाद्यम् 11, 4.
 सूतकी 3, 6.
 सूतिकम् 12, 54.
 सूतिका 7, 10.
 सूत्रम् 9, 59.
 सूर्यः 7, 9, 12, 21, 12, 55.
 सूर्यमण्डलभेदी 3, 31.
 सृगालः 5, 1, 11, 41.
 सेतुः 12, 71.
 सेतुबन्धः 12, 66, 12, 73.
 सेवा 1, 28.
 सेवादानम् 1, 29.
 सैन्यम् 1, 61, 3, 34.
 सैहम् 11, 43.
 सोमः 5, 8, 7, 33, 11, 39, 12, 21,
 12, 24.
 सोममहः 12, 30.
 सोमपानम् 8, 89, 12, 31.
 सोममार्गः 7, 10.
 सोमविक्रयी 12, 28.
 सौप्रतीकम् 11, 42.
 सौवर्णभाजनम् 7, 26.
 स्खलनम् 12, 64.
 स्तम्भनम् 9, 5.

स्तुति 1, 9	स्मृति 1, 3 1, 20 6, 11
स्त्री 1, 30 4, 1 4, 33 6, 16	विद् 6, 71
7-9, 16, 18, 35 8, 18	स्रवन् 9 39
9-55, 57, 61 12, 74	स्त्राय 3 16
स्यलस्य 12, 17.	स्वकम् 8, 2 10, 17
स्थानम् 3, 38 1, 54.	स्वकर्म 11 15
स्थित 8, 9 1, 32 4, 31 3, 15	स्वकर्मरत 8 2
स्थिराङ्ग 2, 4	स्वकार्यम् 9 41
स्थूल 1-18, 19 9, 10	स्वतत्र 5, 13
स्नात 5, 8 7, 15 8, 13 12, 11.	स्वदेहादि 7 36
स्नातक 2, 5	स्वधर्म 9 61
स्नानम् 1, 39 2, 4 6, 21 6, 63	स्वमन्त्र 5 13
7, 11 7, 19 7, 20 7, 21	स्वय 2, 6 11, 18 12, 77
9, 57 10, 40 12 1 9	स्वयङ्कटम् 2 6
10, 11, 23 23, 27, 29, 30,	स्वर्ग 1 31, 32 5 22
31, 53, 55, 63	स्वर्गकाम्य 12 82.
स्तुपा 10, 12	स्वर्गपी 3, 37
सोहम् 7, 32 7, 33 6, 74 6,	स्वर्गसंक्रम 1, 40
75 11, 19	स्वरूपत 1 18
सोह 1, 11 4, 1 6, 56 11, 13	स्वल्पम् 6 72
सोहाभ्यङ्ग 9, 20	स्वल्पनिष्कृति 8 23
स्पर्श 7, 21	स्वपृत्तिपरितुष्ट 8 14
स्पर्शनम् 1, 26 1, 21	स्वशक्ति 8 32
स्पृशन् 7, 10 7, 31.	स्वता 10 10
स्मरणम् 6, 23	स्वमुता 10 9
स्मृतम् 9 15, 55 10 22, 12	स्वस्त्री 10 16.
10, 20 1 13, 24 6 56	स्वस्य 6 52, 7 32
70 8, 26 12 22 1, 18,	स्वागतम् 1 31
5, 24 4 21 6, 26 8, 26	स्वामि 5, 13
9, 75	